VIAȚA COMPLETĂ A LUI KRISHNA

BAZATĂ PE CELE MAI VECHI TRADIȚII ORALE
ȘI PE SCRIERILE SACRE

Mataji Devi Vanamali

Mataji Devi Vanamali

Viața completă a lui Krishna

(Preluat din Srimad Bhagavatam,
Srimad Mahabharata și
din bogăția de tradiții orale)

Traducere și adaptare din limba engleză
Claudia Mitrofan și Anca Beatrice Radu

ATMAN
2013

Aum Sri Ganeshaya Namaha!

Mă închin în fața Stăpânului Ganesha.
Fie ca el să îndepărteze toate obstacolele
și să îmi confere cea mai înaltă
perfecțiune spirituală.
Aum Sri Krishnaya Parabrahmane Namaha!

ॐ

Aum Sri Tulasidhamabhushanaya Namaha!

Cu infinită adorație,
O, Vanamali!
La picioarele-ți de lotus este oferită,
Această ghirlandă nepieritoare de
Flori mereu proaspete,
Reprezentând
Ale tale jocuri divine!

Dedicată preaiubitei mele surori Lila, ale cărei
încurajări m-au inspirat să scriu despre zei.

Aum Sri Krishna Dwaipayanaya Namaha!
Namosthuthe Vyasa vishala buddhe,
Phullaravindayatapatra netra,
Yena twaya Bharatha taila poorna,
Prajvalitho jnanamaya pradeepa

> Slavă ție, O, Vyasa! Tu, cel ce ai un intelect ascuțit și ochii ca petalele lotusului în plină floare, care aprinzi lampa cunoașterii umplute cu uleiul înțelepciunii din *Mahabharata*.
>
> Prosternări umile în fața ta, Sri Krishna Dwaipayana Vyasa, căci din ale tale scrieri pline de nectar divin, *Srimad Bhagavata Purana* și *Mahabharata*, au fost adunate caracteristicile de bază ale jocurilor Domnului nostru Krishna.

Aum Sri Shukabrahmarishe Namaha!
Yam pravrajanthainanupethamapethakrityam,
Dwaipayano virahakathara ajuhava,
Putrethi tanmayathaya taravobhinedu,
Stavam sarvabhuthahridayam munimanathosmi.

> Slavă ție, Sri Shuka, tu care ai rătăcit singur în depărtări, renunțând la casă și cunoștințe, încă din momentul nașterii Sale. El era pe deplin iluminat și a răspuns apelurilor sfâșietoare ale tatălui Său, Vyasa, care l-au urmat, purtate din copac în copac. Datorită realizării adevărului vedantic al non-dualității, El era una cu sufletul

tuturor lucrurilor!

Prosternări pline de recunoștință ție, O, fiul lui Vyasa, Sri Shuka Brahmarishi, înțeleptul băiat, veșnic iluminat, din ale cărui cuvinte nemuritoare relatate în *Srimad Bhagavatam*, au fost dobândite poveștile jocurilor de la începutul vieții Domnului.

Aum Nirvanaya Namaha!
Prosternări în fața tuturor înțelepților și sfinților, prin al căror har acest umil Suta a fost încurajat să-și asume sarcina uimitoare de a nara jocurile celei mai mari încarnări – Avatarul Poorna!

Aum Gopathaye Namaha!
Prosternări înaintea ta, O, Mamă, Bharathavarsha! Țara Sfântă, locul de naștere a nenumărați înțelepți, în al cărei uter imaculat Domnul s-a născut și pe al cărui piept el a realizat jocul său cosmic și pe al cărui Pământ urmele picioarelor sale de lotus sunt încă imprimate!

Aum Vande Mataram!
Vanamali, Gadi, Sarngi,
Shanki, Chakri cha Nandaki,
Sriman Narayano Vishnu,
Vaasudevobhi rakshathu!

Fie ca Domnul Narayana sau Vishnu, care a luat forma de bun augur a lui Vaasudeva, împodobit cu ghirlanda de flori sălbatice *vanamali*, să-mi acorde protecție din toate părțile cu însemnele puterii sale divine, cum ar fi buzduganul Kaumodaki, scoica Panchajanya, discul Sudarshana, arcul Sarnga și sabia Nandaka.

Aum Hari Aum Tat Sat
Aum Sri Gurave Namaha!

Binecuvântare

Sfinția Sa, Jagadguru, Sri Jayendra Sarasvati Sri Pada, al șaizecișinouălea Shankaracharya în funcție al Sri Kanchi Kamakoti Peetham.

Ofer prosternările mele umile la picioarele de lotus ale preaiubitului meu *gurudeva*, care m-a binecuvântat în toate felurile.

Mă închin în fața *gurului* Brahma, Vishnu, Mahesvara, precum și a Supremului Transcendent Brahman.

Mă închin *gurului* care a eliminat orbirea ignoranței prin aplicarea colirului înțelepciunii!

Meditația se concentrează asupra formei *gurului*. Obiectele adorării sunt picioarele *gurului*. *Mantra* este cuvântul sfânt dat de *guru*. Și eliberarea se realizează doar prin grația *gurului*.

Meditez la forma celui mai iluminat *guru* al meu, Sri Jayendra Sarasvati, succesorul glorios în linia genialului Sri Shankaracharya, cel pentru care a fost eliminată ignoranța specifică acestei lumi.

Aum Hari Aum Tat Sat

Aum Sri Anandaya Namaha!

CUVÂNT ÎNAINTE

Mă bucură nespus de mult să știu că Devi Vanamali, autoarea acestei cărți admirabile despre viața lui Bhagavan (Domnul) Sri Krishna, își dorește ca eu să scriu câteva cuvinte introductive și să ofer unele sugestii apreciative. Am parcurs această carte cu atenție, iar prima mea impresie după ce am citit-o a fost că, probabil, aceasta este prima încercare făcută vreodată de un discipol erudit de a prezenta într-un volum compact viața maiestuoasă și cu multiple fațete a Marii Încarnări. Ceea ce m-a captivat în mod special a fost stilul perspicace și profund emoționant, cât și expresia în care întreaga poveste este spusă, atât de frumos și atât de cuprinzător.

De obicei, devoții Domnului Krishna își mărginesc atenția doar asupra copilăriei și zilelor adolescenței lui Krishna în Gokula, Vrindavana și Mathura și chiar dacă aceste relatări sunt un pic mai extinse, ei adaugă apoi la acestea doar evenimentele de la Dwaraka, sub conducerea lui Sri Krishna, sau măreția Sa socială, după cum este reprezentat în *Srimad Bhagavata Mahapurana*.

Foarte puțini acordă o atenție suficientă faptelor minunate ale falnicului Krishna din *Mahabharata*, fațetă fără de care măreața poveste a vieții sale ar rămâne incompletă. Este încântător să observăm că Mata Devi Vanamali nu a omis nicio caracteristică importantă și a reușit să condenseze în cartea sa esența poveștii, așa cum o avem atât în *Srimad Bhagavatam*, cât și în *Mahabharata*.

Jocul divin al copilului în Vrindavana, ipostaza serioasă a

unui conducător matur în Dwaraka și puterea transcendentă expuse în *Mahabharata* constituie cele trei secțiuni în cartea despre viața lui Sri Krishna. Autoarea acestei cărți nu este doar o adeptă în sensul obișnuit al termenului, ci o adoratoare devotată care s-a străduit să-și impregneze viața cu devoțiunea pentru Krishna, fapt care se reflectă în lucrarea de față, strălucind cu o fervoare a spiritului și o claritate a prezentării. Aceasta este o carte scrisă de către o căutătoare care trăiește momentul în prezența Domnului și care, fără îndoială, va exercita o influență magnetică asupra fiecărui cititor al acestei *saga* divine, această cronică a lui Dumnezeu care a ales să se manifeste pe deplin în formă vizibilă.

O lectură a lucrării despre viața lui Sri Krishna nu va fi doar o recompensă dătătoare de mari satisfacții, ca o viziune feerică a faptelor Supraomului Divin, dar, de asemenea, va încărca personalitatea cititorului cu o energie și o vigoare care nu provin de pe acest Pământ.

Fie ca lucrări de acest gen să vadă lumina zilei în număr din ce în ce mai mare pentru binecuvântarea întregii omeniri.

SWAMI KRISHNANANDA
SECRETAR GENERAL AL DIVINE LIFE SOCIETY
RISHIKESH, INDIA

Aum Hari Aum Aat Sat

PREFAȚĂ

KRISHNA – O PERSPECTIVĂ ISTORICĂ

Marea, care bătea malul cu valurile sale, a rupt dintr-o dată granița care i-a fost impusă de natură și s-a grăbit în curgerea ei spre străzile frumosului oraș, acoperindu-l în întregime. Arjuna a văzut clădirile frumoase cum se scufundau, una câte una. El a mai aruncat o ultimă privire către palatul lui Krishna. În câteva momente totul avea să se încheie. Marea devenise acum la fel de calmă ca un lac. Nu se mai vedea nicio urmă a gloriosului oraș, care fusese cândva locul preferat de întâlnire al tuturor membrilor familiei Pandava. Dwaraka devenise doar un nume, doar o amintire.

„MAUSALA PARVA“,
MAHABHARATA

Hinduismul nu este o religie istorică. Dacă cineva ar dori să dovedească în mod concludent că Krishna, Rama și diferitele zeități din panteonul hindus nu au existat niciodată, cei mai mulți hinduși nu ar fi deranjați câtuși de puțin, iar religia va continua să înflorească așa cum a făcut timp de atâtea secole. Cu toate acestea, pentru adepții lui Krishna, el este la fel de real ca oricare dintre prietenii sau rudele sau copiii lor, în funcție de

cum se raportează la el – ca la un prieten, o cunoștință, copil, iubit sau Dumnezeu. Astfel fiind lucrurile, cei mai mulți indieni nu s-au deranjat să verifice existența lui. Acest lucru poate părea ciudat, deoarece au existat nenumărați devoți ai lui care au auzit muzica fermecătoare a flautului său care îi chema de-a lungul secolelor și chiar au văzut sclipiri ale formei sale încântătoare. Dar există o lipsă, o scăpare în mentalitatea indiană, care nu consideră istoricitatea importantă. Ceea ce este mai important pentru noi este impactul pe care o astfel de ființă l-a avut asupra noastră. Krishna a modelat tendințele în ce privește cultura, arta, muzica și sculptura de-a lungul secolelor, iar acest lucru este suficient pentru noi. Simplul fapt că poveștile lui Krishna au rezistat provocării timpului vreme de atâtea secole ar fi trebuit să ne demonstreze că o astfel de personalitate a existat într-adevăr în carne și oase exact la momentul menționat în scripturile noastre. Mintea modernă are o înclinație științifică, iar generația noastră ar trebui să încerce să dea de-o parte vălul timpului și să afle adevărul despre zeul nostru preferat.

Dar, din păcate, tineretului care a primit o educație modernă i-a fost servit un pachet de minciuni prin intermediul cărților noastre de istorie, care au fost scrise de către orientaliști occidentali afiliați unor grupuri de interese. Tineretul nostru a fost spălat pe creier și făcut să creadă că scripturile noastre sunt pline de absurdități și în cel mai bun caz acestea pot fi considerate simple mituri sau fantezii. Cu toate acestea, este un fapt de netăgăduit că *Puranele* noastre sunt adevărate arhive ale trecutul nostru glorios. Când au venit pentru prima oară în India, englezii au fost șocați să afle că, dacă datele din *Purane* erau adevărate, civilizația indiană o preceda pe cea britanică cu mii de ani. Ei au refuzat să accepte faptul că o glorioasă civilizație a înflorit în India într-un moment în care Europa era împânzită de barbari îmbrăcați în piei, purtând arme brute. Astfel, ei au etichetat ca mit toate dovezile istorice din scripturile hinduse, în

special pe cele din *Purane*.

Spălați pe creier de perspectivele istoricilor occidentali, am uitat să privim în scripturile noastre cu o privire lipsită de prejudecăți. Dacă am fi făcut acest lucru, ne-am fi dat seama că Vyasa, autorul *Mahabharatei*, a fost un contemporan al lui Krishna și a descris, de fapt, evenimentele pe care le-a observat el însuși și în unele dintre care a jucat un rol important. Dar, din păcate, așa cum am spus, *Puranele* noastre nu au fost niciodată recunoscute ca adevărate arhive al istoriei noastre de către istoricii occidentali, ci au fost aruncate în categoria fabulei și a fanteziei. Acest tip de clasificare a fost făcută de către savanții colonialiști britanici, care, în realitate, erau misionari și care nu doreau ca istoria Indiei să intre în conflict cu perspectivele oferite de Biblie. Distrugerea istoricității lui Krishna a fost o parte importantă a campaniei lor de a stabili propria lor religie în India. Cu bunăvoință, am putea spune că ar putea fi posibil ca ei să nu fi înțeles sau realizat profunzimea și înțelepciunea care sunt încorporate în scripturile hinduse. Trist este faptul că istoricii indieni, care ar fi trebuit să știe mai bine, au copiat orbește faptele prezentate de către occidentali în cărțile lor. Indologii occidentali timpurii, în zelul lor misionar, au încercat să minimalizeze, de asemenea, și importanța *Vedelor*. Ei le-au etichetat pe acestea drept mitologie primitivă.

Cu toate acestea, multe suflete mari, cum ar fi Schopenhauer în Europa și Emerson în America, au aclamat *Vedele* drept cele mai mari revelații ale divinității cunoscute de umanitate. Se spune că atunci când Oppenheimer, cel care a inventat bomba atomică, a privit explozia acesteia, a citat din capitolul XI din *Srimad Bhagavad Gita*, care oferă o descriere a lui Krishna în ipostaza timpului atotconsumator, care este în realitate unicul distrugător! Când a fost întrebat dacă aceasta a fost prima explozie nucleară înregistrată vreodată, el a răspuns: „Da, prima din timpurile moderne“, ceea ce înseamnă că au existat multe

înainte. De fapt, există dovezi că armele nucleare au fost folosite în marele război Mahabharata.

Un alt lucru demn de dispreț făcut de către istoricii occidentali, în scopul de a minimaliza măreția culturii ariene a fost să afirme că arienii erau o rasă străină originară din Asia Mică. Arheologii moderni au dovedit că acest lucru este absolut fals. Arheologia cu siguranță nu susține teoria invaziei ariene. Studii recente independente arată că nu există nicio dovadă a unei invazii străine în India la datele oferite de către istorici. Râul Sarasvati este descris de mai mult de cincizeci de ori în *Rig Veda*. Imagini din satelit arată foarte clar cum râul Sarasvati izvorăște din Himalaya și merge către Marea Arabiei. Secarea râului din cauza mai multor motive geologice este, de asemenea, în mod clar văzută în imaginile colectate de sateliți. Măreața cultură vedică a înflorit de-a lungul malurilor râului Sarasvati și a fost în esență un produs al pământului sfânt al Indiei și nu un implant din exterior. Acest lucru este clar arătat în *Vede*. De ce nu au acceptat istoricii datele prezentate în *Vede*, în loc să întreprindă expediții cu scopul de a stabili punctele lor de vedere profund prejudiciate și care, cu siguranță, nu au fost susținute de nimic din Scripturile noastre? Acest lucru a fost realizat doar cu intenția de a răspândi religia lor peste tot în India.

Din păcate, proprii istorici ai Indiei au copiat doar observațiile false din istoria țării lor și acestea sunt punctele de vedere care sunt predate elevilor din India în școli. Crescuți cu cărțile și metodele educaționale occidentale, copiii indieni au fost învățați să-și disprețuiască propria religie și se îndoiesc de realitatea existenței zeilor acesteia, care sunt pietrele de temelie ale culturii lor.

Din fericire, în acest secol, faimos pentru setea sa de investigații, s-au descoperit mai multe fapte uimitoare. Aceste investigații dovedesc pentru cei care au nevoie de dovezi că Scripturile noastre au fost absolut corecte în descrierea

fabulosului oraș Dwaraka, care a fost construit de către Krishna ca bastion al neamului Yadava. De asemenea, acestea dovedesc că Krishna a fost, într-adevăr, supraomul sau suprema întrupare a lui Dumnezeu, așa cum afirmă Scripturile noastre.

Când frații Pandava au auzit că Krishna, dragul lor prieten, Dumnezeu și ghid, a părăsit acest plan efemer, Yudhishtira, cel mai vârstnic din frații Pandava și rege al Bharatavarsha (India), l-a trimis pe fratele său Arjuna, al treilea născut Pandava, la Dwaraka pentru a afla ce s-a întâmplat cu neamul Yadava. Când Arjuna a ajuns acolo, el a fost îngrozit de ceea ce a văzut că se petrecea. Citatul de la începutul acestei prezentări este din *Mahabharata* și este o relatare la prima mână a modului în care Arjuna a văzut cum Dwaraka a fost înghițită de mare în fața ochilor lui, așa cum a profețit Domnul Krishna.

Orașul modern Dwaraka este în Saurashtra și este o importantă destinație pentru pelerinaj, deoarece Scripturile îl consideră a fi sediul neamului Yadava și capitala Domnului Krishna. Cu toate acestea, în conformitate cu poveștile menționate în multe dintre *Purane*, cum ar fi *Mahabharata*, *Harivamsa*, *Vishnu Purana* și așa mai departe, fabulosul oraș Dwaraka a fost înghițit de mare imediat după ce Domnul și-a părăsit trupul muritor, așa cum a prezis chiar el.

În 1983, au fost realizate excavări în afara orașului modern Dwaraka, care au relevat existența unui oraș glorios din timpuri străvechi. Cea mai interesantă descoperire a fost cea a unui set de șapte temple construite unul peste altul, la diferite perioade de timp. Cel mai de jos a fost cel mai interesant, deoarece au fost găsite mai multe cioburi de ceramică și sigilii care indicau în mod clar existența unui oraș fantastic aproximativ în perioada menționată în *Mahabharata*. Aceste constatări au încurajat Centrul de Arheologie Marină al Institutului Național de Oceanografie de a lucra serios la excavări de-a lungul coastei insulei cunoscută sub numele de Bet Dwaraka.

Cea mai puternică dovadă arheologică pentru existența legendarului oraș Dwaraka a fost descoperită la sfârșitul anilor 1980 sub nisipurile mării, în largul coastei orașului actual Dwaraka, în Gujarat, de către o echipă de arheologi și scafandri condusă de Dr. S. R. Rao, unul dintre cei mai respectați arheologi din India. Om de știință emerit la unitatea de arheologie marină a Institutului Național de Oceanografie din Goa, Dr. Rao a excavat un număr mare de situri ale civilizației Harappa, inclusiv orașul-port Lothal, în Gujarat. În cartea sa, *Dwaraka – orașul pierdut* (*The Lost City of Dwaraka*), publicată în 1999, el scrie despre descoperirile sale subacvatice: „Această descoperire este un reper important în istoria Indiei. Aceasta elimină îndoielile exprimate de istorici cu privire la istoricitatea *Mahabharatei* și a însăși existenței orașului Dwaraka“.

Efectuând doisprezece expediții în perioada 1983-1990, Rao a identificat două așezări subacvatice, unul aproape de localitatea Dwaraka din prezent și cealaltă în apropiere de insula Bet Dwaraka. Acestea concordă cu cele două Dwaraka menționate în povestire. Aceste expediții subacvatice i-au adus doctorului Rao primul premiu World Ship Trust Award pentru Realizări Individuale. Rao trebuie felicitat pentru eforturile sale în coroborarea adevărurilor din *Puranele* noastre cu dovezi care pot să reziste testului de analiză critică și de evaluare științifică. El afirmă că săpături și scufundări viitoare în marea comoară a dovezilor istorice ale Indiei vor confirma pe mai departe datele cheie ale trecutului nostru glorios și plin de evenimente.

O altă importantă descoperire realizată de scafandri a fost un sigiliu-scoică care a stabilit legătura între localitatea scufundată și Dwaraka din *Mahabharata*. Sigiliul confirmă anumite pasaje din textul vechi *Harivamsa,* conform cărora fiecare cetățean al orașului Dwaraka trebuia să poarte asupra sa un astfel de sigiliu cu scopul de a fi identificat. Krishna a decretat ca doar cei care purtau un astfel de sigiliu să aibă permisiunea de a intra în oraș.

Un sigiliu similar a fost descoperit pe uscat. Între 1998 și 2001, mai multe explorări subacvatice au scos la iveală dovezi care indică existența în acel loc a unui oraș extrem de civilizat, ce avea importante legături maritime cu multe alte țări, care probabil că a fost distrus de un tsunami sau de un uragan. Săpăturile arată că Dwaraka a fost un oraș mare, foarte bine fortificat, cu un excelent sistem de evacuare a apei, porți masive și un zid care se întinde pe aproximativ 180 mile. A fost un oraș întins, cu grădini, livezi și bastioane și cu o populație de aproximativ zece mii de oameni. Multe indicii arată, de asemenea, că trebuie să fi fost un port plin de viață. Multiple pietre vechi de ancorare oferă dovezi bogate în acest sens.

Toate aceste constatări au trezit dintr-o dată un viu interes în rândul hindușilor, atât a celor din India, cât și a celor din străinătate, deoarece aceasta este o dovadă solidă a existenței unuia dintre zeii lor preferați din panteonul hindus, și anume Domnul Krishna.

Cam în aceeași perioadă, arheologii din alte țări au fost, de asemenea, ocupați. De-a lungul coastei Golfului Cambay și în largul coastei orașului Dwaraka din zilele noastre, au găsit dovezi ale unei așezări adânc scufundate în mare. La douăzeci de metri sub nisipul mării, arheologii au descoperit ziduri de gresie și străzi pietruite. Cercetând descrierile orașului Dwaraka, așa cum este acesta prezentat în vechile scripturi hinduse, ei și-au dat seama că acestea trebuie să fie resturi ale legendarului oraș Dwaraka, condus de marele Rege-Zeu Krishna. Bucăți de lemn și cioburi de ceramică s-a dovedit că pot fi datate cu 32000 de ani în urmă, dovedind din nou cum cronologia prezentată în scripturile antice hinduse ar putea fi adevărată, chiar dacă majoritatea occidentalilor au respins-o ca fiind absurdă. Orașul a existat în intervalul cuprins între 32000 la 9000 î.Hr. Această descoperire demonstrează că viața lui Krishna nu este doar mitologie, ci este un adevărat fapt istoric, o dovadă a existenței unei personalități

impunătoare, care a trăit pe acest pământ sfânt al Indiei. Timp de mulți ani, indologii occidentali au închis în mod deliberat ochii la trecutul glorios al Indiei antice, dar sperăm că aceste descoperiri recente îi vor ajuta să creadă, dacă și ei doresc să creadă!

Coasta de vest a Gujaratului a fost, în mod tradițional, pământul neamului Yadava sau Yadu, neamul lui Krishna. Potrivit *Bhagavad Purana*, Krishna i-a condus pe membrii neamului Yadava într-o călătorie de mii de kilometri de la Mathura, prima capitală a acestora, spre coasta de vest a Indiei, pentru a ridica un oraș magnific numit Dwaraka, unde aceștia ar putea începe o viață nouă, în siguranță față de dușmanii lor din Câmpia Gangelui.

Mahabharata spune că Dwaraka a fost recuperat din mare. Scafandrii doctorului Rao au descoperit că zidurile orașului scufundat au fost construite pe o fundație de bolovani, sugerând că terenul a fost într-adevăr recuperat din mare. Cu toate acestea, după ce Domnul și stăpânul orașului a părăsit acest plan iluzoriu, marea și-a luat înapoi terenul care a fost luat de la ea. Dwaraka nu poate fi separat de Krishna. Dacă orașul a existat, atunci și Krishna a existat, de asemenea.

Dr. Narhari Achar, profesor de fizică la Universitatea din Memphis, Tennessee, a datat războiul Mahabharata cu ajutorul astronomiei și al unui software obișnuit pentru determinarea mișcării planetare. Conform cercetărilor sale efectuate în perioada 2004 – 2005, ciocnirea titanică între Pandava și Kaurava a avut loc în 3067 î.Hr. Folosind același software, Achar plasează anul nașterii lui Krishna la 3112 î.Hr. De fapt, *Puranele* noastre au stabilit o dată cu mult mai devreme.

Un alt fapt foarte interesant descoperit de tehnologii astronauți este că războiul dintre un rege numit Salva și Domnul Krishna, care este descris atât în *Mahabharata*, cât și în *Bhagavad Purana*, ar fi fost de fapt o descriere a unui război cu o ființă extraterestră. *Bhagavad Purana* oferă antecedente despre Salva,

care nu indică câtuși de puțin originile sale extraterestre, dar este relatat faptul că el a primit un vehicul aerian dintre cele mai interesante care ar fi putut avea o origine extraterestră. Scriptura spune că Salva a făcut un *tapas* important consacrat zeului soarelui și ca urmare a primit un vehicul aerian numit Saubha, care era mare cât un palat și avea puteri miraculoase, cum ar fi să devină invizibil și să apară în locuri diferite în același timp. Referirea la zeul soarelui ar putea însemna chiar că el era în contact cu o planetă extraterestră și că a primit vehiculul de la locuitorii acesteia. Salva era nerăbdător să pună mâna pe Dwaraka și, atunci când a auzit că atât Krishna, cât și Balarama erau într-o călătorie îndepărtată, la Indraprastha, capitala Pandavașilor, și că doar fiul lui Krishna, Pradyumna, a fost lăsat să păzească orașul, el a decis că acesta este momentul oportun să-l atace. A zburat peste Dwaraka în Saubha și a distrus pădurile și grădinile de la marginea orașului. Apoi, el și-a direcționat atacul împotriva bastioanelor orașului astfel încât armata sa, care era în marș pe teren, să poată pătrunde cu ușurință în oraș. Fulgere, grindină, furtuni ciclonice și nori de praf au fost eliberate din Saubha, care era echipat cu cele mai noi tipuri de arme. Pradyumna și unii dintre ceilalți fii ai lui Krishna au apărat abil orașul timp de douăzeci și șapte de zile, dar au fost copleșiți de forțele superioare ale lui Salva. Domnul Krishna a auzit de atac și s-a grăbit să-l salveze pe fiul său și a urmat un război puternic între supraomul Krishna și străinul Salva. Se spune că în această confruntare Krishna a tras cu săgeți care semănau cu fulgerele și cu sfere luminoase, cât și cu razele strălucitoare și pătrunzătoare ale soarelui. Armele folosite de Salva ne pot face să suspectăm că el folosea tehnologie extraterestră, chiar dacă el nu era extraterestru. Nava sa spațială realizată din metal părea să apară simultan în diferite locuri, așa cum face un OZN. Dar Domnul Krishna i-a răspuns cu arme care aveau forța puterii spirituale superioare, iar Salva, prins la

strâmtoare, a recurs la trucuri magice și a creat forma tatălui Domnului Krishna, Vasudeva, și apoi a început să-i taie capul sub ochii lui Krishna. Krishna ezită doar o clipă, dar apoi și-a dat seama că acest lucru a fost doar un alt truc al dușmanului său și foarte curând a doborât Saubha cu una din miraculoasele sale *astra-uri* (arme), încărcate cu puterea unor *mantre* puternice (silabe sacre). Dar Salva a scăpat și a venit să se lupte din nou cu el în marele război Mahabharata.

Krishna este renumit pentru ale sale *lila-uri* sau farse și jocuri. În toate aceste secole, el și-a păstrat identitatea secretă și s-a jucat cu istoricii occidentali, permițându-le oamenilor să creadă că el a fost doar un mit, rod al imaginației febrile și a intelectului puternic ale lui Vyasa! Dar acum se pare că el a decis că este suficient. El a ales să se dezvăluie pe sine – să rupă vălul iluziei (*maya*) în care el însuși s-a învăluit și să expună la vedere adevărul vieții sale inspiratoare!

Din perspectiva acestor mari descoperiri sper că va exista o renaștere a interesului față de filozofia perenă a hinduismului și va fi adusă slava cuvenită întrupării supreme a Domnului Krishna.

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

Aum Sri Krishnaya Parainatmane Namaha!

INTRODUCERE

KRISHNA – ÎNCARNAREA SUPREMULUI

Vamshi Vibhushita karam Navaneetharabath,
Pitambarath Arunabimba Phalatharoshtrath,
Poornendu Sundara Mukath Aravindanetrath,
Krishnath parani Kimapi Tatwamaham na janeth.

> Nu cunosc nicio altă realitate decât Domnul Krishna, al cărui chip este la fel de strălucitor ca luna plină, a cărui culoare este cea a unui nor încărcat de ploaie, ai cărui ochi sunt mari și luminoși ca petalele de lotus, ale cărui buze sunt roșii ca fructul bimba, ale cărui mâini sunt împodobite cu magnificul flaut și care este îmbrăcat în veșminte strălucitoare.
>
> MADHUSUDAN SARASVATI

Povestea manifestării lui Dumnezeu în lume în forma lui Krishna, descendent al neamului Yadava, este una care a încântat inimile tuturor celor care au fost suficient de norocoși să o asculte. Aceasta este povestea glorioasă a modului în care cel care este *aja* sau nenăscut și *arupa*, fără formă, s-a născut cu o formă în această lume a dualității și a încântat inimile oamenilor de peste cinci mii de ani. Este povestea celui infinit, veșnic, care a fost născut într-o temniță în forma lui Krishna, fiul unui șef al

unui clan Yadava, Vasudeva, și a soției sale, Devaki, fiind nepotul lui Kamsa, regele clanului Bhoja. Aceasta este povestea felului în care Krishna, un prinț, a fost crescut ca un văcar obișnuit de către Nanda, căpetenia locală, și soția sa, Yashoda, în satul Gokula. Aceasta este povestea nașterii lui Dumnezeu ca om. Nu există nicio altă poveste comparabilă cu aceasta.

Cele mai importante fapte ale vieții sale pot fi regăsite în *Bhagavatam Srimad* și în *Mahabharata* – în prima jumătate a celei dintâi și în a doua jumătate a celei de a doua. El a fost născut în captivitate în închisoarea regelui tiran Kamsa din Mathura, ca fiu al lui Vasudeva și al lui Devaki, sora lui Kamsa. Imediat după naștere, a fost trimis de la Mathura într-o așezare de văcari din Gokula, unde a crescut ca fiu adoptiv al șefului văcarilor, Nanda, și al soției acestuia, Yashoda. Copil fiind, era extrem de năzdrăvan și determinat, fermecându-i pe toți cu faptele sale care arătau precocitate. La vârsta de doisprezece ani, a mers la Mathura, unde l-a ucis pe unchiul său Kamsa, eliberându-i astfel pe membrii neamului Yadava de tirania acestui rege nemilos.

El a crescut pentru a deveni un erou, brav și invincibil, asumându-și treptat conducerea neamului Yadava și a clanului Vrishni, chiar dacă el nu a acceptat titlul de rege. A învins mulți dintre regii tirani, transformând neamul Yadava într-una dintre cele mai puternice forțe din timpul său. El și-a fondat noua sa capitală pe insula Dwaraka, pe litoralul de vest al Indiei, care a fost apoi cunoscută sub numele de Bharathavarsha, și a jucat un rol important în modelarea vieții culturale și politice a timpurilor sale. Deși nu a fost nevoie să-și folosească armele, el a jucat un rol decisiv în Marele Război Mahabharata.

Ca om, el a fost un *mahayogi*, cel mai mare dintre toți *yoghinii*, total neatașat, fiind pe deplin stăpân asupra lui însuși și asupra naturii, capabil de a controla elementele, dacă era necesar. Minunile pe care le făcea au fost doar o dovadă a

identificării sale perfecte cu Dumnezeu și, prin urmare, cu natura. Învățăturile sale spirituale sunt cunoscute sub numele de *Bhagavata Dharma* și sunt în principal expuse în *Bhagavad Gita*, *Uddhava Gita* și *Anu Gita*. Simplitatea învățăturii sale a fost de așa natură încât aceasta putea fi urmată de orice bărbat, femeie sau copil, spre deosebire de învățăturile vedice, care erau rezervate doar pentru elită. Religia vedică era elaborată într-un sistem vast de ritualuri sacrificiale complicate, care puteau fi descifrate și efectuate numai de către brahmani și supervizate numai de către conducătorii kshatriya. Din religia vedică s-a dezvoltat filozofia glorioasă a *Upanișadelor*, care necesită o mare capacitate intelectuală, competență morală și pregătire sub ghidarea unui îndrumător spiritual calificat sau *guru* înainte de a putea fi înțeleasă.

Venirea Domnului Krishna s-a produs într-un moment în care omul de rând din Bharathavarsha era lipsit de susținerea și ghidarea unei religii simple, care i-ar fi putut satisface nevoile emoționale și care putea să-l eleveze spiritual fără să-l solicite prea mult din perspectivă intelectuală. *Bhagavata Dharma* a oferit o Evanghelie devoțională în care acțiunea, emoția și intelectul aveau roluri egale și îl proclamau pe Krishna fiind Ishvara (Dumnezeu), care El însuși s-a încarnat pentru binele omenirii. Se putea ajunge la comuniunea cu el prin iubire și realizarea de servicii, el răspunzând la rugăciunile cele mai sincere, împlinind dorințele cele mai profunde ale omului obișnuit. Astfel, Domnul Krishna nu a fost doar un copil precoce, un erou invincibil și un *mahayogi*, el a fost acel suprem imaculat, la al cărui contact se transformă chiar și păcătoșii în sfinți, oamenii ignoranți devin înțelepți, ființele devenite sclave ale simțurilor ajung să trăiască stări de extaz spiritual, iar animalele se transformă și ele în devoți ai săi. Krishna este versiunea umană a metafizicului *Sat – Cit – Ananda* Brahman (existență-conștiință-beatitudine) din *Upanișade*, care a luat chip de om

pentru a-l ajuta pe muritorul de rând să atingă comuniunea cu Brahman cel fără formă (indivizibilul absolut) prin *bhakti* sau devotament, arătând că acesta este accesibil și pe această cale și nu doar prin intermediul meditației și a *samadhi* (starea de supraconștiință), așa cum se susține în *Upanișade*. Toate acțiunile sale omenești realizate în timpul vieții sale pământești au fost menite nu doar să-i binecuvânteze pe cei contemporani lui și să stabilească dreptatea pe pământ, ci și spre a oferi un puternic suport spiritual pentru susținerea și inspirația generațiilor viitoare. Meditând asupra acestor povestiri, se poate stabili o relație devoțională cu el, similară cu cea pe care adoratorii săi fervenți au avut-o în timpul vieții sale. El este expresia iubirii mântuitoare a lui Dumnezeu pentru omenire, care se manifestă în diferite epoci și în diferite zone, aducând iluminarea spirituală și beatitudinea în viața noastră altfel tristă. Teoria *avatara* sau coborârea lui Dumnezeu în formă umană este una dintre convingerile stabilite de teismul Vaishnava și este foarte dificil de conceput pentru mintea modernă. Dacă noi credem în cel nenăscut, dumnezeirea impersonală a lui Brahman, cum să putem accepta faptul că acesta poate fi născut ca o personalitate umană?

Viziunea Vedanta postulează că tot ceea ce există este divin. Fiecare particulă din univers este impregnată cu spiritul divin. Despre cel nenăscut, departe de a fi în imposibilitatea de a-și asuma o formă, Vedanta declară că toate formele sunt reflecții interminabile ale acestuia, spiritul nenăscut, care este fără început și fără sfârșit. Asumarea imperfecțiunii de către cel perfect este întregul fenomen al acestui univers misterios și poate fi atribuită doar *lila-ului* sau jocului divin. *Avatara* înseamnă „coborâre“, iar această coborâre este o manifestare directă în umanitate a Divinului pentru a ajuta sufletul uman să ascensioneze la statutul divin. Este o manifestare de sus a ceea ce trebuie să se dezvolte de jos. *Avatara* vine pentru a oferi religiei

exterioare a omenirii un sens interior, care îi va permite să crească și să atingă statutul divin.

Persoana obișnuită trebuie să evolueze și să se înalțe la starea de îndumnezeire, dar *avatara* este o coborâre directă în formă umană. Pentru unul este o naștere din ignoranță în ignoranță sub vălul iluziei cosmice *maya*, iar pentru celălalt este o naștere din cunoaștere în cunoaștere, cu toate puterile intacte, o conștientizare deplină și conștiința statutului său suprem. Astfel, el este un fenomen dual, pentru că El apare uman și totuși este divin. Scopul *avatara* este de a arăta că o naștere umană cu toate limitările sale încă poate fi un mijloc pentru o naștere divină. Dacă *avatara* ar acționa într-un mod supraomenesc tot timpul, acest scop ar fi anulat. El chiar și-ar putea asuma durerea și suferința omenească, ca și Hristos sau Sri Rama, pentru a arăta că suferința în sine poate fi eliberatoare. Krishnavatara este unic, deoarece chiar și în orele de durere și necazuri, el s-a arătat a fi un stăpân perfect al situației, exemplificând astfel adevărul realității conform căreia cel care este în deplină comuniune cu Divinul poate rămâne neafectat în mijlocul durerii și tristeții. Prin urmare, acest *avatara* sub forma lui Krishna este cunoscut sub numele *purnavatara* sau coborârea completă a întregii divinități în formă omenească. *Bhagavad Purana* afirmă: *„Krishna su Bhagavan Svayam“*. Krishna este Domnul Suprem în deplinătatea sa.

Încă din timpul vieții sale el a fost recunoscut și adorat de către cei din propriul său clan, precum și de către alții. El a fost privit ca o încarnare a lui Vishnu, esența teologiei Vaishnava și păstrătorul, în trinitatea formată din Brahma, Vishnu și Shiva. Vishnu mai târziu a ajuns să fie identificat cu divinitatea solară a *Vedelor*, cea care este invocată în marele imn Gayatri. De-a lungul timpului, Vishnu a devenit zeitatea dominantă în rândul zeităților vedice și a ajuns să fie acceptat ca Ființă Supremă. Prin adorarea lui Krishna ca o încarnare a lui Vishnu, se poate atinge

realizarea accesibilă doar *yoghinilor* care realizează cu aspirație diverse practici *yoga* austere.

Farmecul acestui *avatara* este perfecțiunea cu care a jucat fiecare rol pe care l-a avut de jucat. El a fost un prieten devotat, un fiu cuminte, un iubit pasional și un soț model, nu doar pentru una, ci pentru toate femeile care l-au dorit. Nu a fost nimeni care să-l fi invocat cu ardoare și căruia el să nu îi fi răspuns rapid!

„Așa cum mă abordează cineva, în același mod îi răspund și eu“, a fost crezul lui. În forma în care oamenii se raportau la el – ca la un fiu, un iubit sau un soț, astfel el a mers la ei, luând acea formă în care ei l-au vizualizat și le-a împlinit dorințele în modul care era cel mai semnificativ pentru ei. În același timp, el le-a sublimat dorințele și, astfel, i-a ajutat să-și împlinească viețile lor pământești și le-a revelat fericirea veșnică. Nu a fost niciunul dintre cei care s-au apropiat de el, fie el sfânt sau păcătos, cu ură, frică sau iubire, care să nu fi atins eliberarea. Diferența dintre un Kamsa, care a încercat să-l omoare, și un Kuchela, care îl venera, este într-adevăr foarte mică. Unul s-a apropiat de el cu ură și celălalt cu dragoste, dar ambii se gândeau la el în mod constant și au fost, astfel, răsplătiți cu *moksha* sau eliberarea. Un obiect al groazei poate conduce mintea către resorbție la fel ca un obiect al iubirii. Dacă acest obiect al groazei se întâmplă să fie însuși Dumnezeu, concentrarea asupra Sa, deși motivată de antagonism, trebuie să purifice persoana în cauză, la fel cum un leac puternic, dar neplăcut, poate aduce vindecarea. Aceasta este ceea ce ne spune *Bhagavad Purana*.

Astfel, Domnul Krishna nu este doar *sat – chit – ananda*, existența – cunoașterea – beatitudinea absolută, fără nicio diminuare sau contaminare a perfecțiunii sale, el este, de asemenea, Uttama Purusha, persoana perfectă, în mijlocul tuturor situațiilor imperfecte. El este băiatul etern, modelul de frumusețe masculină, care își păstrează mereu noblețea sa spirituală, absolut neafectat și neperturbat, în orice situație, fie

că este în mijlocul sărăciei și al greutăților vieții în comunitatea văcarilor, fie că se supune rigorilor sihăstriei, farmecului divin al frumuseților care dansează, scenelor sângeroase de pe câmpul de luptă, holocaustului autodistructiv al cunoștințelor și rudelor sale sau interludiilor încântătoare cu prietenii lui. După cum el însuși ne-a învățat, Krishna a trăit în această lume a dualității ca frunza de lotus în apă, absolut neatins și neafectat de mediu, un martor detașat al tuturor situațiilor, niciodată o victimă.

Marele râu al timpului colectează multe lucruri în drumul său, iar povestea vieții lui Krishna a fost împodobită cu o multitudine de detalii, unele adevărate, altele probabil imaginare. Realitate și ficțiune, adevăr și fantezie se împletesc. Testul final al adevărului este însă chiar timpul. Aceasta este adevărata piatră de încercare. El elimină zgura și păstrează doar aurul. Povestea unei manifestări divine este mereu plină de mister și sfidează orice încercare de analiză omenească. Are însă calitatea de a fi *svayamprakasha* sau autoiluminatoare și, prin urmare, persoana care o povestește va găsi iluminarea venind din interior, deoarece Krishna este vizitiul inimii fiecăruia dintre noi, *gurul* suprem. În și prin detaliile aparent redundante care s-au țesut în jurul poveștii de-a lungul secolelor, ea își păstrează frumusețea uluitoare, pentru că este dominată de influența puternică a personalității încântătoare a lui Krishna în care înțelepciunea martorului detașat este amestecată cu farmecul și simplitatea unui copil, iar slava lui Dumnezeu țâșnește puternic dintr-un izvor nesecat de iubire și înțelepciune divină.

Povestea unei astfel de vieți poate fi scrisă numai prin grația lui și poate fi înțeleasă doar prin grația sa. Fie ca grația să se reverse asupra noastră, să ne inspire și să ne ilumineze, conferindu-ne fericirea veșnică!

Slavă Ție, Krishna – Vanamali – cel care porți ghirlanda de flori sălbatice.

Aum Hari Aum Tat Sat

Aum Sri Balagopalaya Namaha!

PARTEA ÎNTÂI

Bala-Lila - Jocul copilului

Aum Sarvapaalakaaya Namaha!

Jocul copilului

Vino la mine, O, Gopala!
Tu, Copil Divin!
Lasă-mă să Te mângâi și să Te răsfăț,
Să Te hrănesc și să Te prețuiesc,
Pe Tine, susținătorul a Tot!
Lasă-mă să Te îmbrățișez și să Te sărut,
Tu cel care farmeci Totul!
Ce nevoie mai am de altceva,
Când Tu ai sălaș în inima mea!
Sunt înălțat, îmbogățit și sfințit
Atunci când Tu dansezi în mintea mea!
Vino, deci, la mine, O, Gopala!
Tu, Copil Divin!
Hrănește-mă și prețuiește-mă,
Pentru că eu sunt copilul Tău!
O, Tu, Domn al Universului! (Vishwanatha)
Deși eu sunt complet incapabil să pătrund
Chiar și marginile maiestății Tale infinite,
Cu toate acestea, doar prin grația Ta
Am îndrăznit să adun aceste rânduri
Care conțin povestea
Încarnării Tale jucăușe.
Pentru aceasta Îți cer iertare.
Fie ca binecuvântările Tale de viață lungă, sănătate înfloritoare
Și beatitudine supremă

Să se reverse asupra tuturor celor care ascultă
Această istorisire a Domnului Narayana,
Povestită de către însuși Narayana
În forma preaiubitului meu Domn Vanamali.

ADAPTARE DUPĂ ULTIMA STROFĂ DIN
„NARAYANEEYAM“ DE SRI BHATTATHIRIPAD

ॐ

Aum Vishnave Namaha!

CAPITOLUL 1

VENIREA

Yada Yada hi clharmasya glanir bhavathi Bharatha,
Abhyuthanam adharmasya tadatmanam srijamyaham.
Paritranaya sadhunam, vinasaya cha dushkritam,
Dharmasamsthpanarthaya sambhavami yuge yuge.

> Ori de câte ori scade virtutea și nelegiuirea predomină, Eu mă manifest pentru a proteja binele, a distruge răul și pentru a restabili *dharma*. Pentru aceasta mă nasc în fiecare epocă!
>
> SREEMAD BHAGAVATH GITA

Aceasta a fost promisiunea solemnă făcută de Domnul și pentru aceasta el s-a încarnat în orașul Mathura ca fiu al lui Devaki și al lui Vasudeva.

În urmă cu cinci mii de ani, orașul Mathura era condus de tiranicul rege Kamsa. El era conducătorul neamului Yadava, care era alcătuit din mai multe clanuri diferite, cum ar fi Bhoja, Vrishni, Dasharha și Andhaka. El avea reputația de a fi întruparea teribilului demon Kalanemi, iar acțiunile sale dovedeau acest lucru. Niciunul dintre șefii clanurilor Yadava nu îndrăznea să spună un cuvânt împotriva lui, deoarece Kamsa era cunoscut pentru atrocitățile sale.

În alte părți ale Bharathavarsha, părea că există, de

asemenea, o creștere a numărului de conducători tiranici și, în consecință, o amplificare a comportamentelor nedrepte, pentru că așa cum era regele, tot așa erau și supușii. Pământul gemea sub fărădelegile lor și ajungând în imposibilitatea de a mai suporta apăsarea acestor răutăți, se spune că ea (zeița Pământ) a luat forma unei vaci și l-a abordat pe Domnul Vishnu în sălașul său divin – Vaikuntha. Ea i-a amintit de promisiunea lui, conform căreia el însuși se va încarna ori de câte ori dreptatea și virtutea intrau într-un declin îngrijorător.

„Așa să fie“, a spus el. „Mă voi întrupa în orașul Mathura, într-un clan Yadava, ca fiu al lui Devaki și Vasudeva, cărora le-am făcut o promisiune într-o altă epocă, că mă voi naște ca fiul lor.“

Mulțumită de asigurarea primită, zeița Pământ a început să se pregătească pentru venirea Domnului. Scena a fost pregătită pentru ce avea să urmeze. Toți zeii mai mici și ființele cerești au ales să se nască în neamul Yadava ca să fie gata să-l primească pe Domnul și să participe la *lila* sa sau jocul său. Pentru ce motiv ar fi dorit cel nemanifestat să se manifeste, dacă nu pentru a se bucura de propriile sale planuri jucăușe? Ființele celeste știau că aceasta urma să fie punctul culminant suprem al tuturor încarnărilor sale – un joc extraordinar al Divinului, îmbrăcat în formă umană, inexplicabilă și misterioasă ca natura însăși, dar în același timp, simplu și ușor de iubit, ca o floare, care poate fi apreciată chiar și de către un copil, dar care își păstrează din plin semnificația profundă pentru omul de știință, pentru un privitor și pentru un înțelept. La fel și viața lui Dumnezeu, atunci când este privită cu ochii înțelepciunii, ne va revela nu numai natura universului, ci propria noastră natură, pentru că el nu este nimeni altul decât Sinele nostru, aflat în fiecare dintre noi.

Kamsa avea o soră numită Devaki, care, pe cât era el de depravat, pe atât era ea de pură. Frumusețea ei rivaliza cu cea a ființelor celeste și era întrecută doar de strălucirea minții ei, care

era atât de perfectă pe cât poate fi mintea unei femei muritoare. Ea era un vas potrivit pentru a primi onoarea de a deveni mama lui Dumnezeu. În existențele sale anterioare, ea s-a supus mai multor austerități, în scopul de a obține grația de a îl avea pe Domnul drept fiul ei. Aceasta era ultima sa încarnare și pentru a treia oară, ea avea să-l poarte pe Domnul în pântecele ei. Vasudeva, de asemenea, era un suflet nobil, care aparținea unui clan Yadava.

Atunci când s-a ridicat cortina pentru primul act, scena a fost una de mare sărbătoare și bucurie: Devaki, singura soră a lui Kamsa, i-a fost dată în căsătorie lui Vasudeva. Mirii au ieșit din palat, precedați de Kamsa și urmați de o mulțime de rude și alți oaspeți regali. Fanfara de goarne și sunetul cântecelor melodioase au umplut aerul, care a fost invadat de parfumuri îmbătătoare care se ridicau din sutele de vase de ars tămâia și de la florile de iasomie împrăștiate din abundență. Devaki avea doar șaisprezece ani, strălucind de fericire și frumusețe, împodobită cu bijuterii, ținându-și capul aplecat cu modestie, precum greutatea florilor pe care le purta ca podoabe. Ea se agață de brațul fratelui, în timp ce acesta a ridicat-o în carul nupțial împodobit din belșug cu flori. Vasudeva a sărit lângă ea, pregătit să înceapă călătoria către palatul lor. Apoi, spre surprinderea tuturor, Kamsa i-a ordonat vizitiului să coboare, iar el a preluat frâiele pentru a-și arăta dragostea pentru sora lui dragă. Acest gest nu a trecut neobservat. Faptul că regele clanului Bhoja s-ar coborî să fie doar un simplu vizitiu de dragul surorii sale era cu adevărat o noutate! Populația l-a ovaționat frenetic. Deși îl urau, nu puteau trece cu vederea acest gest special, fără să-l aprecieze, Devaki fiind foarte iubită. Mai mult decât atât, era întotdeauna util să ridici moralul regelui, nu știai niciodată ce spioni erau în jur și al cui cap putea cădea a doua zi.

Dar Devaki era extrem de încântată. Cupa ei de fericire era plină până la refuz și i-a aruncat o privire șovăitoare, plină de

recunoștință fratelui său cel sever, care până în acel moment îi arătase doar bunăvoință. Era ziua nunții ei și ea se căsătorea cu bărbatul pe care și-l alesese. Ce și-ar putea dori mai mult? Dar fericirea ei avea să fie de scurtă durată, așa cum este fericirea omenească. Mințile celor răi și perverși sunt imprevizibile. Ei nu știu ce înseamnă dragostea adevărată. Aceștia pot iubi numai atâta timp cât au beneficii de pe urma acestui gest, fiind incapabili de o iubire care transcende propria persoană. Acest lucru urma să fie în curând dovedit.

Procesiunea se pornise, se auzeau sunetele de bun augur ale scoicii și ale timpanelor, iar cei patru cai ageri s-au avântat la drum sub biciul lui Kamsa, mergând în ritmul loviturii de bici a vizitiului. Dar abia dacă parcurseseră câțiva metri când cerul a fost acoperit de nori, tunete și fulgere se auziră și un glas puternic a tăiat norii, împietrind toată petrecerea nuntașilor.

„O, Kamsa, ia aminte! Ceasul morții tale se apropie! Al optulea fiu al lui Devaki te va ucide și va elibera acest pământ de răutatea ta“, a tunat vocea din cer.

Pentru un scurt moment, nimeni nu vorbea și Kamsa se uita fără să vadă la cer, în timp ce din degetele-i neputincioase i-au alunecat frâiele, nebăgate în seamă, iar în inima lui a crescut o frică atât de mare încât tremura de forța emoției copleșitoare, așa de înfricoșătoare a fost vocea. Devaki se agață de brațul soțului ei și își ascunse fața, îngrozită. Într-o clipită, cerul s-a înseninat, soarele a apărut, zgomotul fulgerelor și al tunetelor s-a stins, iar oamenii impresionați au început să murmure. Dar Kamsa nu a irosit nicio clipă. Sărind din car, el a prins-o de părul plin de iasomie pe Devaki și a tras-o jos lângă el. Scoțându-și sabia din teacă, a ridicat-o, pregătindu-se să o înfigă în gâtul împodobit cu bijuterii și lipsit de apărare al surorii lui. În acel moment, Vasudeva a sărit jos între cei doi și, prinzându-l de mână pe Kamsa, i-a spus: „O, Kamsa! Unde s-a dus onoarea ta? Unde a dispărut codul de onoare al castei kshatriya de te poți

gândi la uciderea surorii tale, cu atât mai mult în ziua nunții sale, înainte ca dorințele ei să fi fost îndeplinite? O, eroule! Tu ai consolidat faima clanului Bhoja (unul dintre clanurile neamului Yadava) prin faptele tale eroice și acum te înjosești printr-un astfel de act atroce? Moartea este sigură pentru toată lumea. Aceasta poate veni astăzi sau peste o sută de ani, dar sigur va veni. Cei care fac astfel de lucruri vor avea de suferit atât aici, cât și în viața de apoi. Fata asta este sora ta și este la fel de neajutorată ca o păpușă. Este cel mai necuviincios din partea ta să te gândești la uciderea acestei creaturi nevinovate!“

Kamsa și-a scuturat mâna din strânsoare, spunând: „Femeie sau fată sau soră, ce-mi pasă? Începând de astăzi, ea este dușmanul meu. Pentru mine, viața mea este mult mai importantă decât cea a unei surori!“ Din nou brațul cel crud s-a ridicat și din nou Vasudeva îl opri și încercă un alt argument pentru a-l convinge să se abțină de la decizia lui cea rea. „O, dragă cumnate! De ce trebuie să o omori pe Devaki? Ce a făcut? Potrivit vocii celeste, este vorba doar de cel de al optulea copil al ei, care este sortit să te omoare. Cruță-i viața, prin urmare și eu îți dau cuvântul meu ca om de onoare de a-ți aduce ție fiecare copil al nostru, fie el băiat sau fată, ca să faci ce dorești cu el.“

Această logică părea să dea roade. În cele din urmă, brațul amenințător a fost coborât și cruda strânsoare a părului lui Devaki a fost slăbită. Kamsa se întoarse și se uită pătrunzător la Vasudeva. „Ceea ce spui este adevărat. Te știu ca pe un om de onoare și trebuie să te cred pe cuvânt. Mai mult decât atât, am căi și mijloace de a mă asigura că nu uiți de promisiunea ta. Du-te! Și ia-o și pe ea cu tine. Nu mai pot suport să-i văd chipul.“

Cu doar o clipă în urmă nu exista nimeni care să-i fie mai drag decât sora lui, iar acum nu era nimeni pe care să-l urască mai mult. Fără să privească înapoi, Kamsa a lăsat cuplul abandonat pe străzi și a plecat, în timp ce oamenii, tremurând de frică, i-au făcut loc să treacă. În exterior, aceștia au încetat să se

mai bucure, dar în interior inimile lor se bucurau când se gândeau că sfârșitul său se apropie și au binecuvântat-o pe Devaki să aibă câte un copil în fiecare an, astfel încât timpul să treacă mai repede și al optulea copil, eliberatorul lor, să se nască mai curând. Copleșit de tristețe, Vasudeva și-a condus mireasa la casa lui, neînsoțit de muzică și dans. În urmă cu o oră, erau cuplul cel mai invidiat din întregul regat, iar acum, nimeni nu îndrăznea să se uite la ei. Rugăciunile oamenilor au primit răspuns și după un an, Devaki a dat naștere unui băiețel minunat. Cordonul ombilical abia ce a fost tăiat și Vasudeva a luat grăbit copilul și a mers la palatul lui Kamsa, neținând cont de rugămințile lui Devaki că ar trebui să i se permită să alăpteze copilul cel puțin o dată. Pentru un om înțelept, nu există niciun obiect la care nu se poate renunța și nici durere care să nu poată fi suportată.

Impresionat de felul în care Vasudeva și-a respectat cuvântul dat și de profunda lui liniște interioară, Kamsa a spus: „Fie ca acest copil să fie dus înapoi. El nu reprezintă o amenințare pentru mine. Doar la cel de-al optulea copil mi-a fost rânduit să mor. Du copilul înapoi la sora mea și spune-i că fratele ei nu este atât de crud cum crede ea“.

Departe de a fi fericit cu această dovadă de clemență, Vasudeva era tulburat de întorsătura neașteptată a evenimentelor, pentru că știa bine cât de oscilantă este mintea celor răi. Într-o zi el ar vorbi într-un fel, iar în următoarea s-ar răzgândi; și până atunci ei ar fi deja atașați de copil. Ar fi fost mai ușor să se fi despărțit de copil acum, când stă liniștit și inocent în brațe, decât mai târziu, când va începe să zâmbească și să vorbească și să-și vânture micuțele sale brațe, agățându-se de gâtul și de inima lui, făcând astfel despărțirea cu mult mai sfâșietoare.

Așa gândea Vasudeva în timp ce pleca de la palat, cu capul aplecat, ținând în brațe copilul și încercând să nu se uite la el,

încercând să nu-l iubească prea mult, pentru că era un om înțelept și știa că era mai bine să nu devină prea atașat de ceva de care ar fi putut fi în curând despărțit.

Astfel au trecut șase ani cu o viteză uimitoare și în fiecare an cuplului i se năștea un alt băiat. Vasudeva își ducea fiecare copil la Kamsa, așa cum promisese, care i-l returna ca pe un cadou. Cei doi părinți aveau toate motivele să fie extrem de fericiți. Se aveau unul pe altul, aveau șase băieței minunați, fiecare mai frumos decât cel de dinaintea ultimului și s-au ținut deoparte de viața potrivită rangului lor, trăind cu discreție, fără a se amesteca în viața de la curte și în intrigile acesteia. Ei își făceau rugăciunile și se purificau prin jurăminte, posturi și o practică spirituală susținută pentru a se pregăti cum se cuvine pentru apariția celui de al optulea copil al lor, care era Domnul însuși. Dar tot timpul se simțeau ca și cum toată viața lor atârna în echilibru pe marginea unei prăpăstii. Nimeni nu putea spune când delicatul echilibru ar putea fi afectat și ei ar fi fost aruncați în apele învolburate.

Tot în acea perioadă, înțeleptul Narada a mers la curtea lui Kamsa pentru a-și împlini rolul său în grăbirea venirii Domnului. Dacă regele Kamsa ar fi arătat semne de clemență, Domnul ar mai fi amânat momentul noii sale încarnări, pentru că numai atunci când răutatea ajunge la apogeu este necesară manifestarea unei astfel de încarnări. Deci, înarmat cu *vina* lui (lăuta), a intrat în camera de audiență a regelui. Kamsa abia de se uită la el, pentru că el nu considera că un cerșetor ca el, care umbla cântându-i laude lui Dumnezeu, ar fi demn de respect. Cu toate acestea, Narada, era neperturbat.

Ciupind coardele *vinei* lui, el a spus încet: „Am auzit, O, Rege, că nu te simți prea bine zilele astea, nu mai ești în formă maximă și puterea ta de observare nu mai este așa cum era înainte“.

„Ce!“, a spus Kamsa, ridicându-se furios. „Ce te face să vorbești astfel de prostii? Nu m-am simțit mai bine în viața mea!“

Acum, că regele se ridicase, Narada i-a luat liniștit locul, neinvitat și a continuat să spună amical: „Am auzit că ți-ai avut inamicul la îndemână și totuși l-ai lăsat să scape ca pe un pește viclean din cârligul unui pescar nepriceput“.

„Ai auzit greșit“, a strigat regele înfuriat. „Nu este niciun dușman, fie el mic sau mare, care să fi ajuns vreodată în mâna mea și care să fi trăit pentru a spune povestea. Dar ce poți ști tu, un simplu interpret de balade, despre faptele de vitejie?“

„Cred că memoria îți slăbește, O, Kamsa!“, îi spuse Narada zeflemitor. „Ai uitat profeția din momentul căsătoriei lui Devaki de ai permis ca șase dintre copiii ei să-ți scape din mână? Oare așa acționează un om experimentat?“

„Și de ce nu?“, strigă regele iritat. „Din moment ce pari să știi atât de multe despre profeție, ar trebui să știi, de asemenea, că aceasta făcea referire la al optulea copil și nu la primul sau al șaselea sau oricare altul!“

„Sărmane Kamsa“, îl compătimi Narada cu glas blând. „Sunt atât de multe pe care tu nu le știi. Dar nu face greșeala de a-ți subestima dușmanul. El este Vishnu, maestrul magician, care poate înșela întreaga lume, făcând-o să creadă orice. El poate face opt într-unul și unul în opt. Dacă numeri de sus în jos, ultimul este al optulea, dar dacă numeri de jos în sus, ce se întâmplă? Primul devine al optulea. Și dacă îi pui într-un cerc și îi numeri, ce se petrece atunci? Oricare dintre ei ar putea fi cel de-al optulea! Locuiești într-un paradis al nebunilor, sărmane om, amăgit de un fals sentiment de securitate, care este exact ceea ce vrea El să simți. Mai mult decât atât, ar trebui să realizezi că totul este un mare complot pus la cale de *devași* (zei) pentru a îi ucide pe *asurași* (demoni). Tu, O, Kamsa, ești marele *asura* din vechime, numit Kalanemi. Restul celor din clanul tău, cu câteva excepții, sunt toți *devași*, implicați în acest complot puternic pentru a te anihila pe tine și pe toți cei asemeni ție. Din acest punct de vedere ești ignorant, sărmane Kamsa, și de aceea, în

cele din urmă, chiar dacă știu că mă disprețuiești, am venit să te avertizez, pentru că eu sunt un adevărat binevoitor pentru această lume. Nu doresc nimic altceva decât bunăstarea universului.“

Spunând acestea, Narada a plecat în liniște, ciupind încetișor coardele *vinei* lui, la fel cum a venit, neanunțat și neînsoțit. El a lăsat în urmă un Kamsa șocat, înspăimântat de prostia lui de a lăsa șase copii să plece liberi. Nu era niciun moment de pierdut. Șase ani de nebunie trebuiau recuperați într-o singură zi. El și-a chemat toți consilierii malefici, pe Kesi, Putana și alții și a început o campanie în toată regula de suprimare a membrilor neamului Yadava, cu sprijinul socrului său, Jarasandha, puternicul rege din Magadha. A urmat o campanie de teroare în care el i-a ucis fără milă pe toți cei pe care i-a suspectat a fi *devași*, astfel că era o mare panică printre toți oamenii buni și un exod general spre exteriorul orașului, către cartierele periferice, unde căutau să se ascundă. Vasudeva a trimis-o pe prima lui soție, Rohini, la casa lui Nanda, șeful văcarilor din Gokula, care era un prieten de-al său. Tatăl lui Kamsa, Ugrasena, a protestat la deciziile fiului său și l-a avertizat de consecințele faptelor sale atroce. Kamsa nu a rostit un cuvânt, dar a avut grijă ca tatăl său să fie îndepărtat și aruncat în închisoare.

Apoi își îndreptă întreaga forță și furie asupra surorii lui și a soțului ei. Unul câte unul, copiii lor au fost luați de lângă ei și zdrobiți de o stâncă, sub ochii lor îngroziți! Ce nu ar face cei răi și perverși pentru a-și salva propria piele? Cele mai mari temeri ale lui Vasudeva prindeau acum viață. Devaki a mai văzut doar cum un alt copil i-a fost ucis, iar apoi a căzut într-un leșin profund. Cu ochii secați de lacrimi și cu inimă împietrită, Vasudeva a urmărit totul până la capăt. În timp ce copiii lui erau uciși, un singur gând l-a susținut: el și soția sa erau încă în viață și încă puteau să mai aibă copii. Indiferent de ce s-a petrecut, oricât de mult au suferit, al lor era norocul de a fi instrumentele prin care scopul

divin urma să se îndeplinească. Doar încă doi ani, exulta el în sinea lui, iar apoi profeția va deveni realitate. Munca lor pe pământ ar fi fost împlinită și motivul nașterii lor realizat. Atât de mare era credința și devotamentul său că nici măcar scena îngrozitoare ce i se înfățișa înaintea ochilor săi nu a avut puterea să-l miște. Dar chiar și această speranță i-a fost repede spulberată, atunci când Kamsa a decis că cel mai bun loc pentru acest cuplu trădător ar fi în temniță, alături de tatăl său, unde el putea să țină un ochi atent asupra faptelor lor. Așa că i-a aruncat în închisoare, cu paznici la datorie zi și noapte.

Curând după aceasta, Devaki a conceput pentru a șaptea oară. Pământul gemea sub greutatea nelegiuirilor lui Kamsa și rugăciunile oamenilor se ridicau într-un flux constant, astfel încât se spune,că Domnul Vishnu a decis că el nu mai poate aștepta încă un an înainte de a se încarna. Aceasta este forța rugăciunii colective, așa cum a prevăzut Narada. Domnul a poruncit către Yogamaya sa (întruchiparea puterii de a crea iluzie a Domnului) sau *shakti* (forță feminină de acțiune), după cum urmează: „O, Devi (zeiță), trebuie să mergi la Vraja, în așezarea văcarilor, la casa lui Nanda, unde Rohini, soția lui Vasudeva, și-a găsit refugiu. Puterea mea spirituală cunoscută sub numele de Shesha a intrat deja în uterul lui Devaki. Transplantează fetusul din pântecele ei în cel al lui Rohini. Curând după aceea, mă voi întrupa în pântecele lui Devaki și tu, O, Devi, vei fi născută ca fiica lui Yashoda. Vei fi dătătoarea de daruri și binefaceri pentru toți și vei fi venerată pe Pământ sub multe nume“.

Fiind astfel dispuse de Domnul, zeița a venit pe Pământ și a realizat toate câte se așteptau ca ea să facă. Vestea despre avortul celei de a șaptea sarcini a lui Devaki a ajuns în afara închisorii. Auzind vestea, Kamsa a suspectat că la mijloc trebuie să fie un truc și a mers personal la temniță pentru a afla adevărul.

„Este adevărat că ai conceput pentru a șaptea oară?“, a tunat

el.

„Da“, răspunse Devaki cu blândețe.

„Și ce s-a petrecut cu copilul?“, a întrebat el bănuitor.

„Nu știu“, șopti ea și într-adevăr ea nu știa, pentru că cine poate cunoaște căile lui Dumnezeu? Ea fusese însărcinată până în urmă cu câteva zile, iar apoi, brusc, ea a simțit că uterul îi este gol.

Kamsa a rămas pe gânduri o vreme. Truc sau nu, următorul copil va fi cu siguranță cel de-al optulea. Deoarece prevenirea era mai eficientă decât vindecarea, el a decis să-i împiedice pe cei doi să conceapă și a cerut să fie aduse lanțuri grele. Cu propriile sale mâini, el l-a legat pe Vasudeva de un stâlp și pe Devaki de un alt stâlp, în direcția opusă, asigurându-se astfel că nu exista nicio posibilitate de contact fizic între ei. A dat ordine stricte ca aceștia să nu fie niciodată lăsați afară împreună. Mulțumit cu lucrarea sa, el a plecat, trântind ușile temniței și închizând astfel și ultima lor rază de speranță.

„O, Doamne! Cum rămâne cu promisiunea ta?“, gemu Vasudeva. „Ai de gând să ne părăsești acum în aceste clipe întunecate? Noi nu te avem decât pe tine drept ajutor.“ Spunând acestea, el și-a plecat capul și a lăsat durerea să-l cuprindă. În acel moment, Domnul Suprem, protector al universului, a intrat în mintea lui Vasudeva, așa că acesta a început să strălucească cu splendoarea soarelui. Beatitudinea i-a transformat chipul și aspectul și nefericita lui soție a exclamat.

„O, soțul meu! “, strigă ea. „Ce gând secret te inundă cu fericire? Ce motive avem noi, sărmane creaturi, ca să fim fericiți? O, părinți ghinioniști! Am fost obligați să ne vedem copiii uciși în fața ochilor noștri. Singura noastră speranță a fost de a ne vedea născut cel de-al optulea copil, iar acum chiar și această speranță ne-a fost distrusă. Ce motive de bucurie mai avem?“

„Este o formă care strălucește în inima mea, O, preaiubito“, exclamă Vasudeva în extaz, „care îmi încântă esența ființei mele,

astfel că nu mai simt duritatea stâlpului de care sunt legat și nici greutatea lanțurilor care mușcă din trupul meu.“

„O, soțul meu!“, spuse ea, „te implor descrie-mi această viziune în detaliu astfel încât să mă pot bucura și eu de extazul tău.“

Astfel, Vasudeva i-a transmis soției sale prin intermediul minții acest aspect al Supremului Divin ce avea să mântuiască lumea, care este ființa atotcuprinzătoare, prezent în toate, inclusiv în ea, iar ea a primit transmiterea mentală așa cum orizontul estic primește slava lunii pline. Astfel, ea l-a conceput mental pe Domnul prin intermediul soțului său, Vasudeva.

Atunci când temnicerul a deschis ușile temniței a doua zi, a văzut celula scăldată într-o strălucire divină și pe Devaki transformată și strălucitoare, ca și când ea purta în sine un foc viu, un foc ce ar consuma tot răul din lume și ar lăsa-o apoi pură și strălucitoare. Acesta a închis în mare grabă ușile și a fugit cât de repede a putut la rege pentru a-i da vestea că ceva ciudat și minunat s-a petrecut cu Devaki. Kamsa s-a grăbit să ajungă la temniță pentru a investiga chiar el situația. Era exact cum descrisese temnicerul.

Când a deschis ușile, ochii lui au fost orbiți de lumina unui fulger ce ardea cu o strălucire albastră, el se clătină și dădu înapoi, neputând suporta acea viziune.

El gândi în sinea lui: „Cu siguranță, Domnul Hari (Vishnu), cel care va fi cauza morții mele, trebuie să fie în interiorul ei. Niciodată înainte nu am mai văzut-o cu o astfel de strălucire divină. Ce să fac acum? Dacă o ucid pur și simplu, voi fi cu siguranță condamnat de toți, așa că am să aștept să se nască acest copil și abia apoi îl voi omorî“.

El a dat ordin să se dubleze paza, a întărit strânsoarea lanțurilor și s-au luat toate măsurile de precauție astfel încât nimeni să nu intre sau să iasă din temniță. Toate ordinele regelui au fost împlinite așa cum a cerut, dar nici lui Devaki, nici lui

Vasudeva nu le-a păsat și nici măcar nu au observat ce se petrecea în jurul lor. Ei erau scăldați într-o mare de beatitudine și, pe măsură ce copilul din pântecele ei creștea mai mare, bucuria lui Devaki nu mai cunoștea limite. Ea nu simțea disconfortul poziției în care era, nici nu era îngrijorată cu privire la căile și mijloacele de protecție ale copilului atunci când acesta se năștea și grija pentru el până când ar fi crescut suficient de mare pentru a-l ucide pe fratele ei. Astfel de considerații banale nu o îngrijorau câtuși de puțin, pentru că ea avea timp doar pentru a medita în permanență la acea formă minunată care îi umpluse ființa și o satura cu încântare.

Kamsa, de asemenea, era într-o stare foarte asemănătoare. Mintea lui se ascuțise în concentrarea asupra Domnului Vishnu. Prin frică intensă, întreaga sa lume a fost umplută de Vishnu, chiar dacă era vorba de Vishnu în forma sa teribilă de răzbunător. În stare de veghe, în somn, când mânca sau când vorbea, el se cutremura în mod constant de frică, întrebându-se cum va apărea ucigașul lui. El auzise de încarnarea precedentă a Domnului Vishnu, atunci când el a sărit de pe un stâlp în forma lui Narasimha (omul-leu), pentru a-l ucide pe *asura* Hiranyakashipu. Gândind astfel, el sări brusc de pe tronul pe care fusese așezat. Se apucă să-și inspecteze, de asemenea, patul și salteaua cu foarte multă atenție înainte de culcare. Examina orice buletă de orez pentru a vedea dacă Vishnu era ascuns în interiorul acesteia. Fie că era treaz sau dormea, lumea lui Kamsa era populată exclusiv de Vishnu. Aceasta era cu adevărat o stare de invidiat, una la care *yoghinii* care meditează se străduiesc în zadar să ajungă. Astfel și-a petrecut Kamsa cele zece luni de dinainte de apariția Domnului, într-o contemplare constantă.

Hari Aum Tat Sat

ॐ

Aum Janardanaya Namaha!

CAPITOLUL 2

NAȘTEREA CELUI NENĂSCUT

Nishitethama udbhuthe jayamane Janardane,
Devakya devarupinya, Vishnu sarva guhashaya, A
viraseeth yada prachyam, dishinduriva pushkala.

> În acest moment de bun augur, în întunericul misterios de la miezul nopții, Domnul Vishnu, care este prezent în inimile tuturor creaturilor, s-a născut din preafrumoasa Devaki, ca luna plină răsărind la est.
>
> SRIMAD BHAGAVATAM

În momentul de bun augur, în care steaua Rohini era în ascensiune și toate celelalte stele și planete erau în poziții favorabile, Janardana, Domnul, care îndepărtează durerile nașterii și ale morții, eternul, nemuritorul, cel fără naștere, a ales să fie născut ca fiu al lui Devaki și Vasudeva.

O liniște profundă domnea în toate zările. Stelele străluceau clar pe cer, râurile curgeau cu ape transparente, heleștieele erau pline de flori de lotus, pădurea răsuna de ciripitul păsărilor și de zumzetul licuricilor printre copacii și lianele încărcate de flori. Briza pură și parfumată sufla ușor și focurile sacrificiale străluceau domol în vetrele sfințite. O pace inefabilă cuprinse mintea tuturor oamenilor. Se apropia miezul nopții, o multitudine de nestemate au apărut în măruntaiele pământului și toate păsările s-au trezit și au început să ciripească încet.

Soarele și Luna au apărut deodată, fiecare cu alaiul său de stele, dintre care steaua Rohini era cea mai strălucitoare. Această conjuncție specială a lunii în a opta zi cu constelația Rohini a marcat nașterea Domnului. Apele mâloase au devenit limpezi, izvoarele au țâșnit cu dezinvoltură, iar valurile mării au năvălit pe țărm, dorind să fie prezente la locul unde piesa divină era pe cale să înceapă. Fine adieri care transportau parfumul dulce a un milion de flori proaspăt deschise își croiau drum în temniță și se jucau cu buclele din jurul capului lui Devaki, în timp ce ea era în travaliu. Oamenii nobili de pretutindeni erau treji, pentru că simțeau cum ceva important era pe cale să se petreacă. Cei răi dormeau ca în somnul de moarte. De fapt, Kamsa nu mai dormise nicicând atât de profund după ziua profeției, iar în ce îi privea pe gardieni, ei sforăiau atât de tare încât nimic altceva decât un cutremur nu i-ar fi putut trezi.

Creatorul Brahma și celelalte ființe celeste au intrat în încăperea unde avea loc travaliul și l-au lăudat pe Domnul, pe care îl puteau vedea strălucind în glorie în pântecele lui Devaki. Înțelepții și zeii revărsau flori asupra lor. Norii vuiau încetișor, în acord cu marea.

În întunericul misterios de la miezul nopții, Vishnu, cel care este prezent în inimile tuturor, s-a născut din preafrumoasa Devaki. În momentul nașterii sale, închisoarea a fost umplută cu o lumină blândă, care provenea chiar de la bebeluș. În acea clipă scurtă când ea l-a ținut în brațe, Devaki a uitat calvarul de a doua zi, a uitat moartea crudă care îl aștepta pe copilul ei, tot ceea ce știa era doar fericirea mamei care își ține nou-născutul în brațe. Vasudeva era în transă de încântare, pentru că a văzut acea formă divină care a strălucit în inima lui acum zece luni și care pulsase în pântecele lui Devaki începând de atunci.

O, voi părinți norocoși! Prin ce chinuri nu am trece pentru a avea o astfel de priveliște înfățișată înaintea ochilor? Cu ochii ca de lotus, cu patru brațe, purtând scoică, buzduganul și alte arme,

cu luminosul semn Shrivatsa și strălucitoarea bijuterie Kaustubha pe piept, purtând un veșmânt de culoare galbenă, posedând măreția și grația unui nor de ploaie, cu șuvițele-i strălucitoare de la diadema sa, împodobit cu ornamente splendide și cercei bătuți cu pietre prețioase – așa era forma minunată a copilului divin care s-a înfățișat în fața lor. Dându-și seama că de fapt copilul nu era nimeni altul decât Hari, Ființa Supremă, Vasudeva s-a prosternat în fața lui și a cântat un imn de laudă. El privea în acei ochi glorioși care debordau cu iubire și simțea valuri de extaz intens care se revărsau asupra lui încât nu își mai putea păstra echilibrul. Din nou și din nou, el se prosterna în fața acestei viziuni, știind că el era într-adevăr Brahman cel fără formă, lăudat în *Vede*, care a luat forma fiului său.

Apoi Devaki a exclamat: „Tu ești Vishnu într-adevăr, lumina spirituală, cel nemanifestat, cel vast și cel luminos. Eu îmi găsesc adăpostul în tine, supremul protector. Faptul că tu, cel care porți întregul univers în tine, ai luat naștere în pântecele meu mic este o parte a jocului tău divin (*lila*), jocul Tău de neînțeles prin care tu farmeci întreaga creație“.

Domnul a vorbit apoi: „O, mare doamnă! După ce ți-ai controlat mintea și ai meditat asupra mea în ultimele tale două vieți anterioare, ai cerut în mod repetat să primești favoarea de a mă naște ca fiul tău. Este o împlinire a acestei cereri faptul că acum mă nasc pentru a treia oară din pântecele tău, ca fiul tău. Eu ți-am dat o viziune a formei mele divine pentru a mă putea recunoaște. Meditează deci asupra mea ca spirit suprem și nu doar ca fiul tău și te vei înălța la stări superioare de conștiință și vei atinge astfel starea mea“.

Privind la tatăl său, el a continuat: „Scoală-te și du-te acum la Gokula, la casa șefului văcarilor, Nanda. Soția sa, Yashoda, tocmai a născut o fetiță, care este nimeni alta decât întruparea formei mele Yogamaya (iluzia divină). Lasă-mă acolo și adu-o pe ea înapoi“. Spunând acestea, el s-a transformat dintr-o dată într-

un copil nou-născut și vălul *maya* (puterea iluziei divine care proiectează lumea multiplicității și ascunde unitatea transcendentului) a coborât asupra părinților săi. Vasudeva era grăbit să plece, dar Devaki a refuzat să fie repezită. Cine o poate învinovăți? Odată ce l-a îmbrățișat, cine este cel care poate suporta să îl lase să plece?

Fericit, el a adormit în brațele ei care îl privea fermecată. Fără tragere de inimă, ea a lăsat acest pachet de fericire în brațele nerăbdătoare ale soțului ei, care abia aștepta ocazia de a-l ține la inima lui. El uitase să întrebe cum va putea un prizonier să plece dintr-o temniță la miezul nopții și să meargă la Gokula! Dar când s-a ridicat, a descoperit că era liber. Înfășurând copilul în propria lui haină, el îl ținea la piept și se îndreptă spre ușa masivă din închisoare, care era prinsă în șuruburi și avea bare de fier. Spre uimirea lui, șuruburile s-au desfăcut și încuietorile s-au deschis, lanțurile au căzut încet și ușile grele s-au prăvălit în afară din proprie inițiativă. Afară, gardienii și soldații dormeau profund și nimeni nu s-a trezit atunci când Vasudeva, purtându-l pe bebelușul Krishna în haina sa, a ieșit în libertate. Afară era o furtună puternică, vântul era dezlănțuit, iar inima lui era grea de presimțiri auzind în depărtare sunetul apelor învolburate ale fluviului Yamuna și întrebându-se cum ar putea vreodată să găsească un vad și să ajungă la malul celălalt într-o astfel de noapte. Dar iată! Când a ieșit nici măcar o picătură de ploaie nu a căzut pe capul lui, pentru că se spune că Shesha, șarpele ceresc pe care Domnul Vishnu se odihnește, l-a urmat cu gluga sa ridicată, acționând ca o umbrelă uriașă deasupra copilului divin. De la distanță, el a văzut Yamuna crescând agitată, dar când s-a apropiat, apele s-au despărțit, astfel că el a putut traversa pe malul celălalt, având doar un firicel de apă spălându-i picioarele. Yamuna a vrut să aibă onoarea de a-i spăla picioarele binecuvântate, cel care era atât de norocos pentru a-l purta pe Domnul.

În cele din urmă, Vasudeva a ajuns cu povara sa prețioasă în satul Gokula și la locuința lui Nanda, șeful văcarilor. Încet, ușa fermei s-a deschis înaintea lui și cum a intrat, a văzut o lumină arzând în ușa primei încăperi. Lampa era aprinsă la patul unei mame care dormea împreună cu nou-născutul său. În liniște, Vasudeva s-a aplecat și a schimbat copiii. El i-a dat soției văcarului copilul divin și a luat-o pe fiica ei cea mică. Încă o dată, el s-a aplecat și a sărutat fruntea sidefie. Apoi, cu o ultimă privire persistentă la chipul iubit al copilului, a ieșit încet pe ușă.

Sentimentul de pustiire care l-a cuprins după ce a părăsit copilul a fost atât de mare încât el nu mai știa încotro merge și prea puțin îi mai păsa. Maya Devi (zeița iluziei), care era în brațele lui, a trebuit să-i direcționeze pașii, astfel că el a traversat râul încă o dată, a ajuns la temnița din orașul Mathura, și i-a dat soției lui, Devaki, fetița pe care o luase de lângă Yashoda. El s-a întors la stâlpul de care fusese legat și s-a regăsit pe el însuși, încă o dată, legat în lanțuri. Ușile tuturor clădirilor au rămas bine închise, ca înainte. Abia dacă a pus copilul pe genunchii lui Devaki că micuța a și început să țipe cu o voce ascuțită. Gardienii au sărit în grabă și au alergat la Kamsa, anunțându-l că Devaki a născut. Ei aveau ordin să-l anunțe la orice oră din zi sau noapte, imediat ce se năștea copilul. Cu sabia în mână, fără ornamentele sale regești, el s-a năpustit în temniță, cu părul ciufulit și hainele mototolite și cu picioarele poticnindu-se pe toată calea până acolo.

„Unde este?“, strigă el. „Unde este țâncul care scâncește și se văicărește? Este mai bine să omori puii de cobră în cuibul lor înainte de a crește și a mă omorî!“

„Dar este o fată“, gemu ea deznădăjduită, „și merită să fie cruțată. O, frate, ai ucis atât de mulți dintre copiii mei, toți luminoși ca focul. Scutește-mi cel puțin de data asta, o fiică. Nu sunt eu sora ta? Profeția a menționat un băiat, iar acest bebeluș este o fată. Ce rău poate să-ți facă ea ție? De aceea, redă-mi-o, te

implor.“

În ciuda apelurilor sale disperate, Kamsa a smuls copilul de la sânul ei și a spus: „E vreun truc de-al lui Vishnu, maestrul jongler. Fată sau băiat, ce-mi pasă mie? Mai întâi mă voi asigura că ea ajunge prima în iad!“

Spunând aceasta, el a prins picioarele micuțe și a învârtit copilul, gata să o zdrobească și pe ea de piatra deja scăldată cu sângele celorlalți șase copii. Dar, în timp ce a ridicat copilul, ea a alunecat din mâinile lui și a zburat în aer și când el s-a uitat surprins, a văzut frumoasa formă cu opt brațe a zeiței, împodobită cu ghirlande cerești și ornamente uluitoare și înarmată cu multe arme în fiecare din mâinile sale, strălucind deasupra lui.

Ea i-a spus râzând, cu o voce melodioasă: „O, prostule! La ce folosește să mă omori? Cel ce îți va lua viața a fost deja născut. El trăiește într-o rază de zece kilometri de aici. Eu te-am cruțat astăzi, din moment ce m-ai apucat de picioare. Din cauza asta, te binecuvântez, O, Kamsa, cu moartea de mâna Domnului Vishnu – dătătorul vieții veșnice“. Spunând aceasta, Yogamaya Domnului a dispărut și se manifestă sub diferite nume în alte părți ale lumii.

Kamsa s-a trezit scufundat în beznă și a decis să-i elibereze pe sora lui și soțul ei și să-și ceară iertare pentru atrocitățile comise. Cu toate acestea, în zori, el și-a chemat consilierii malefici, care l-au sfătuit să omoare toți copiii din cartierele periferice, precum și pe toți oamenii sfinți, pentru că se spune că Vishnu s-a ascuns în inimile celor sfinți. Fiind astfel sfătuit de miniștrii săi vicioși, el s-a lansat în acțiunea infernală a infanticidului și a hărțuirii celor virtuoși, conducând astfel un regim de teroare, fără precedent în istoria omenirii. Persecuția celor virtuoși duce la ruina absolută a omului. Aceasta îi anihilează longevitatea, norocul, reputația și perspectivele sale în viața de apoi.

Domnul Narayana este Suprema Realitate, cunoscut sub numele de Brahman.
Narayana este cel mai înalt Sine, Narayana este Lumina Supremă.
Narayana este Sinele Infinit, Narayana este cel mai mare Mijlocitor, precum și obiectul suprem de meditație.

„NARAYANA SUKTAM“, RIG VEDA

Tot ce există în această lume este cunoscut prin percepție sau raportare, totul este pătruns de Narayana, din interior și din afară.

„NARAYANA SUKTAM“, RIG VEDA

Aum Hari Aum Tat Sat

Aum Nandakumaraya Namaha!

CAPITOLUL 3

COPILUL DIVIN

Yo lilalasya samlagno, Gatho alolopi lolatham,
tham lila vapusham balam, Vande lilartha siddhaye.

> Slavă copilului divin, căruia îi place să se joace. Văzând faptele sale ludice, chiar și cele mai serioase minți vor fi fascinate. Fie ca această formă jucăușă să mă conducă către încheierea jocului vieții!

Scena se mută acum la Gokula, unde, pentru următorii doisprezece ani, Krishna i-a ademenit și păcălit pe părinții săi adoptivi și pe restul *gopi-urilor* (lăptărese) și *gopalași* (păstori) în mii de feluri. Acești oameni norocoși au putut să-l răsfețe pe cel infinit pe genunchii lor, să-l alăpteze pe cel ce hrănește universul, să se lege de cel fără margini și fără formă și să-l țină în cercul format de brațele lor iubitoare. Nu există niciun alt capitol în viața Domnului mai emoționant. Acesta explorează înălțimile și profunzimile diferitelor forme de iubire pe care o inimă simplă și nesofisticată este capabilă să le ofere: *vatsalya bhava* sau iubirea părinților pentru fiul lor, *sakhya bhava* sau iubirea unui băiat pentru prietenul său și *madhurya bhava* sau iubirea unei fete pentru iubitul ei. El era totul pentru ei – fiu, prieten, iubit, mântuitor și Dumnezeu.

În momentul în care tatăl său l-a lăsat lângă Yashoda care dormea, copilul a deschis gura sa ca un boboc de trandafir și a

început să urle, ca și cum ar fi spus: „Ce! Voi dormiți atunci când eu intru în casa voastră? Tot la fel voi intra și în inimile voastre, ca un hoț în noapte, dar odată ce sunt înăuntru, nu voi lăsa nicio urmă de îndoială cu privire la prezența mea acolo!“Toată casa, care până atunci fusese cuprinsă de un somn magic, învie dintr-o dată. Mare a fost bucuria lor atunci când au constatat că bebelușul de care-și aminteau să fi fost fată era de fapt un băiat, aceasta fiind singura explicație care le-a trecut prin minte.

„Un băiat!“ Veștile se răspândeau precum focul ce cuprinde o pădure.

„Un băiețel frumos și sănătos i s-a născut șefului nostru!“

Fericitul tată s-a grăbit să intre în cameră și și-a desfătat ochii cu acea încântătoare bucățică de divinitate care strălucea în camera lui. Sonore și îndelungate au fost cuvintele lui de laudă și recunoștință față de Dumnezeu. El a oferit haine, ornamente, vaci și bani pentru toți întru bunăstarea fiului său. El nu se așteptase să devină tată toată viața lui, pentru că soția sa, Yashoda, avea deja patruzeci și cinci ani. Aproape că renunțaseră la speranța de a avea vreodată un copil și acum erau binecuvântați cu un fiu și încă cu un fiu ce avea un astfel de aspect încântător. Bucuria lui nu cunoștea limite. Când a venit dimineața, întreaga comunitate de *gopi-uri* și *gopalași* au venit să vadă copilul, aducându-și modestele lor ofrande de unt, lapte și caș, care erau tot ceea ce ei puteau oferi. Dar acestea erau oferite în bolul de cristal pur al inimilor lor și astfel era mai plăcut Domnului decât orice alte cadouri scumpe. Toți cei care l-au văzut l-au iubit ca pe unul de al lor, iar acest lucru nu era de mirare, căci Dumnezeu aparține tuturor în mod egal.

El era o sursă de fericire infinită pentru *gopi-uri*, care se grăbeau să-și termine îndatoririle gospodărești cât mai repede posibil și apoi se înghesuiau acasă la Yashoda pentru a-l dezmierda și a exclama încântate la minunatul său mod de a fi. Ele uitau de casele lor, de soții lor și chiar și de proprii lor copii și

se desfătau în fericirea copleșitoare ce emana de la acest copil divin. Începând cu acea zi, Vraja, așezarea văcarilor din Gokula, fiind deja reședința lui Hari, a devenit, de asemenea și locul preferat de manifestare al lui Sri Lakshmi, zeița prosperității și a norocului.

Deoarece Kamsa era regele acelor pământuri, toți șefii trebuiau să-i plătească un tribut anual. Deci, Nanda a plecat la Mathura pentru a-și plăti impozitele, nu fără a o avertiza înainte de plecare în nenumărate feluri pe Yashoda să nu lase niciodată copilul singur. Auzind de sosirea lui Nanda, Vasudeva a mers să-l întâlnească, pentru că era foarte nerăbdător să afle știri despre fiul său, cât și despre fiul născut de soția sa, Rohini, care, de asemenea, locuia cu Nanda.

„O, frate!“ i-a spus el. „Am auzit că trebuie să te felicit. Este într-adevăr o binecuvântare că tu, care nu ai avut copii până în prezent, ai acum un copil la această vârstă avansată. Ce bărbat norocos, să fii tatăl unui astfel de fiu. Ce mai face fiul meu, care locuiește acum cu mama lui la tine acasă? Cum este el?“

Sărmanul Vasudeva, deși nu era un om invidios prin natura sa, se umpluse de invidie la gândul că Nanda se bucura de ceea ce ar fi fost al lui de drept, iar soția acestuia, Yashoda, avea plăcerea supremă de a-l alăpta pe Domnul. Soția lui nu mai putea hrăni acum decât propriile sale lacrimi, în timp ce sânii îi secaseră, nedoriți și neîmpliniți. Amar, într-adevăr, era acest gând. Cel puțin el era fericit știind că micuțul era în siguranță, dar acum, auzind de edictul lui Kamsa de a masacra toți copiii, se umplu de groază și îl avertiză pe Nanda.

Nanda a spus: „Vai! Am auzit de toate nenorocirile pe care a trebuit să le suporți, O, Frate. Toate lucrurile sunt în mâinile lui Dumnezeu. Cei care cunosc acest lucru, nu vor suferi“.

Vasudeva, deși ar fi dorit să audă mai multe despre fiii lui, nu a vrut să-l mai țină mult de vorbă pe Nanda, pentru că se temea pentru siguranța lor. El l-a grăbit pe acesta, spunând: „Văd semne

rău prevestitoare și mă tem pentru siguranța copilului tău. Întoarce-te imediat la Gokula. Nu-ți pierde timpul în oraș și nu lăsați niciodată copilul singur și nici nu-l arătați la străini“. Nanda a fost îngrozit când a auzit acest lucru și a mers direct la Gokula în carul său tras de boi.

În același timp, un demon femeie, pe nume Putana, o expertă în infanticid, și-a început periplul prin orașe, sate și mici așezări, la porunca lui Kamsa pentru a sacrifica toți copiii, indiferent de sex sau vârstă. Ea putea călători oriunde, sub orice formă. Într-o zi, ea a ajuns la Gokula, luând forma unei tinere atrăgătoare. Ea a pus la cale o metodă ingenioasă pentru uciderea bebelușilor. Dându-se drept doică, și-a uns sânii cu otravă și apoi îi alăpta pe copii. Rezultatul era foarte concludent. Când a ajuns la Gokula, ea a auzit de nașterea unui băiețel în casa lui Nanda și s-a dus acolo imediat. Putana arăta ca o adevărată zeiță atunci când s-a strecurat în camera în care copilul dormea. Ea îl luă în brațe fără să realizeze că acesta va fi ultimul său gest.

Impresionate de aerul ei autoritar, atât Rohini, cât și Yashoda s-au simțit jenate să o întrebe cine era și să o dojenească pentru că a luat copilul în brațe, chiar dacă ea era o străină. Fără ezitare, Putana a așezat copilul ce dormea în poala ei și a început să-l alăpteze. Se spune că Domnul s-a prefăcut în mod deliberat că doarme, pentru că știa că, dacă ea s-ar fi uitat în ochii lui minunați, chiar ea, deși era o păcătoasă cu sufletul împietrit, s-ar fi pocăit și ar fi plecat fără a mai încerca să-l omoare, iar misiunea lui ar fi fost incompletă. Chiar și așa, în timp ce se uita la fața lui adormită, forța copleșitoare a iubirii materne începu să curgă prin ea și din sânii ei, care până atunci erau incapabili să hrănească, a țâșnit laptele. Ea a uitat de otrava cu care își unsese sânii și i-a oferit copilului să sugă, în timp ce îi fredona încetișor. Dar cântecul său de leagăn s-a transformat curând într-un cântec de lebădă, pentru că micuțul, deși nu avea dinți, i-a prins sânul cu forța unei menghine și sugea din el cu bucurie; El

părea că îi epuizează întreaga sa energie vitală. În agonie, ea s-a repezit afară din casă, asumându-și forma sa demonică. În cele din urmă, cu un răget de durere, ea s-a prăbușit ca un munte în mijlocul curții, distrugând grajdul și fânarul. Prăbușirea ei a făcut pământul să se cutremure și i-a făcut pe *gopi-uri* și pe *gopalași* să tremure de frică. Aceasta a fost scena care se derula sub ochii tatălui său îngrozit atunci când acesta s-a întors de la Mathura.

„Unde e copilul? Unde e copilul?“, se auzea strigând cu teamă din toate părțile.

Dintr-o dată, au văzut copilul dând fără griji din piciorușele sale, cu bucurie, cocoțat în partea de sus a formei monstruoase a diavoliței. *Gopalașii* au ezitat cu frică, dar *gopi-urile* s-au grăbit către el, deoarece el era mai important pentru ele decât propriile lor vieți și l-au luat în brațe. Erau uimite de faptul că era încă în viață. Nici prin cap nu le trecea că de fapt el era responsabil pentru moartea monstrului.

„Dumnezeu l-a salvat în mod miraculos“, a fost verdictul general.

După aceasta, l-au îmbăiat și au efectuat ritualuri sacre pentru siguranța lui, cum ar fi fluturarea cozii vacilor peste trupul lui, ungerea cu praf de pe copitele vacilor și aplicarea de praf din balegă uscată de vacă pe cele douăsprezece părți vitale ale trupului său, în timp ce se rosteau numele sacre ale lui Vishnu. Copilul s-a supus tuturor acestor acțiuni rituale cu un amuzament secret, dând din piciorușe și fredonând cu încântare. Din moment ce nu puteau incinera acel corp imens acolo, au fost nevoiți să-l facă bucăți și să-l ducă departe pentru a fi ars. Se așteptau ca o duhoare teribilă să se ridice de la incinerarea acelei carcase, dar în schimb, mirosul dulce de *sandal* (lemn de santal) a umplut aerul. Acest lucru s-a datorat faptului că Putana l-a alăptat pe copilul divin și astfel a devenit liberă de orice formă de păcat. Picioarele sale sfinte, pe care adepții le venerează în

inimile lor și care sunt refugiu chiar și pentru cei înțelepți, au fost puse în poala ei în timp ce el a supt de la pieptul ei, astfel încât, chiar dacă ea era un demon, ea a primit răsplata cuvenită mamei lui Dumnezeu. Dacă o ucigașă de copii și un vampir ca Putana a reușit să atingă *mukti* (eliberarea) pentru că l-a hrănit, să ne gândim la destinul glorios al celor care i-au oferit tot ce le-a fost mai apropiat și mai drag lor, așa cum au făcut părinții lui și *gopi-urile*. Ce se poate spune despre norocul *gopi-urilor* și chiar despre cel al vacilor, care l-au hrănit cu cea mai mare dragoste?

Nu exista o femeie muritoare mai fericită decât Yashoda, soție și regină a lui Nanda, mamă adoptivă a Domnului. Zi după zi, ea îl ținea în poală și-l hrănea și-l legăna să adoarmă, ca și cum ar fi fost un copil obișnuit, pentru că nici măcar ea nu suspecta puterea pe care el o avea.

Putana a fost doar precursorul multor alți demoni trimiși de Kamsa pentru a ucide copilul. Ei veneau în diferite forme și înfățișări. Inutil să spunem că niciunul nu se întorcea în viață. Deși la început niciunul dintre *gopalași* nu și-au dat seama de remarcabilele puteri deținute de copil, treptat au început să-și facă o idee despre giganticul depozit de energie care se regăsea între acele mâini micuțe.

La nouăzeci de zile după nașterea sa, când steaua Rohini a revenit pentru a treia oară, a avut loc ceremonia de comemorare a primei dăți când a fost scos în afara casei. Era o mare adunare și Yashoda scălda copilul în timp ce incanta *mantre*. După ce a primit binecuvântarea brahmanilor, ea a pus copilul adormit sub un cărucior și l-a lăsat să doarmă. Ea a pus câțiva băieței să aibă grijă de el și a intrat în casă pentru a se ocupa de oaspeți. În acel moment, demonul Shakata a venit la cărucior, gândindu-se că ar fi ușor să-l elimine pe copil, omorându-l și făcând totul să pară un accident. Dar el și-a făcut calculele fără să cunoască puterile adversarului său. În clipa în care căruciorul a început să se miște, copilul i-a dat o lovitură cu piciorul său micuț și iată! Căruciorul

și tot conținutul său au fost aruncate de cealaltă parte a curții, iar Shakata a fost ucis. Cât despre corpul său, nu mai era niciun semn, pentru că se spune că de la atingerea picioarelor Domnului, chiar și forma lui fizică a atins eliberarea. Auzind teribilul sunet al prăbușirii, toată lumea se repezi afară întrebând:

„Ce s-a petrecut? Ce s-a petrecut?“, i-au luat la rost pe copiii care aveau grijă de bebeluș.

„Căruțul a căzut și acest băiețel l-a lovit cu picioarele și s-a rupt“, au spus aceștia cu mândrie.

Oamenii se uitau cu uimire la copilul care dădea din picioruțe și gângurea fericit, ca și cum dorea să confirme adevărul spuselor acelor copii.

„Acești copii sunt capabili să inventeze orice povești“, au declarat adulții neîncrezători.

Yashoda își luă copilul și, mângâindu-i picioarele ca petalele de trandafir, îl întrebă: „Te-ai rănit, dragul meu? Te-a rănit căruțul?“

„Cu siguranță Dumnezeu are grijă de copilul tău, Yashoda!“, exclamară celelalte *gopi-uri*.

Neavând nici cea mai vagă idee despre puterea supraomenească a copilului lor, părinții speriați au făcut aranjamentele pentru a fi efectuate mai multe ritualuri pentru el care să-l protejeze de forțele răului.

După acest incident, Yashoda se temea să-l lase singur chiar și pentru un minut. Într-o seară, stătea cu el în poală, fredonându-i și repetându-și rugăciunile, atunci când ea a simțit că nu îi mai poate susține greutatea, pentru că el părea să fie din ce în ce mai greu. Ce ar putea fi? Ea a simțit că parcă cineva l-a deochiat, așa că l-a așezat pe o saltea și s-a dus la bucătărie pentru a aduce niște condimente care, atunci când sunt presărate deasupra unui copil, se crede că îndepărtează efectele deochiului. Abia ce ieși din cameră că imediat copilul s-a făcut cu

mult mai ușor decât de obicei, pentru că știa că demonul Trinavarta se apropia, acesta venind sub forma unui vârtej care cuprinsese întreaga localitate Gokula într-un nor de praf atât de dens că așezarea era cufundată în întuneric. În timp ce tornada se desfășura cu furie, Yashoda nu reușea să-și vadă copilul niciunde și, cuprinsă de frică, a început să plângă. Trinavarta s-a ridicat în aer cu copilul, dar în curând el s-a găsit în imposibilitatea de a mai suporta greutatea masivă a copilului și rapid viteza i-a scăzut și până la urmă s-a prăbușit cu un vuiet pe o stâncă uriașă, făcându-se țăndări. *Gopalașii* au alergat la locul unde demonul s-a prăbușit și au găsit copilul strălucind ca un safir pe vârful stâncii. Au luat copilul binecuvântat și l-au prezentat mamei lui. Toți erau plini de uimire aflând de aparent miraculoasa salvare.

Sărmana Yashoda. Până când un bebeluș începe să meargă de-a bușilea, este de așteptat ca acesta să rămână în locul în care a fost pus. Având un copil la o vârstă târzie, Yashoda era deja o mamă super grijulie și pentru a avea niște griji în plus, părea că acest copil era predispus la accidente. Ea nu putea să-l lase singur fie chiar și pentru un minut și să fie sigură că îl va găsi în același loc la întoarcere. Deși el părea să scape cu bine din toate aceste experiențe, ea nu avea de unde să știe că acest lucru se datora exclusiv din cauza propriilor sale puteri și nu din cauza vreunui miracol. Ea atribuia toate acestea norocului sau providenței. Cum și-ar fi putut imagina că în el se regăsea capacitatea de a proteja întregul cosmos? Era posibil ca mintea ei să se oprească în momentul în care el îi va arăta un miracol.

Ca de obicei, ea era așezată în locul ei preferat de pe o verandă care dădea către doi copaci mari din grădină și se îngrijora cu privire la toate pericolele care ar putea să se abată asupra pruncului său. Cu o tandrețe infinită, ea contemplă chipul îngeresc pe care îl ținea în brațe. La un moment dat, Domnul a deschis gura sa precum un boboc de trandafir ca și când voia să

cașteși iată! Mama a văzut întregul univers în micuța lui gură. Ea privea fascinată. Nu era nicio urmă de îndoială. Cerul, pământul, paradisurile, stelele, planetele, soarele, luna, focul, aerul, oceanele, râurile și continentele erau toate în gura copilului. Pentru o fracțiune de secundă, ea uită de ea însăși și de copil și se simțea ca și cum era pe marginea universului infinit, ca un spectator al unei drame cosmice uluitoare. În cele din urmă, ea nu a mai putut suporta mai mult și a închis ochii. Când i-a deschis din nou, iluzia, dacă ar putea fi numită astfel, dispăruse, iar ea era doar o mamă ce își ținea copilul în brațe. „Rohini! Rohini!“, strigă ea. „Vino aici și spune-mi ce vezi în gura acestui copil. Am crezut că văd ceva ciudat și minunat în același timp.“

Rohini a venit în fugă și cu mare dificultate a reușit să-i deschidă puțin gura și să-și împingă degetul în interior, doar pentru a primi o mușcătură puternică.

„Eu știu ce-i în gura acestui copil“, spuse ea către Yashoda. „Îi apar dinții. Asta este ceea ce ai văzut.“

Yashoda clătină din cap cu îndoială. Minunea la care tocmai asistase se estompa deja în mintea ei, dar un sentiment persistent de venerație i-a rămas și odată cu el și un anumit grad de confort. Acest copil nu era așa de neajutorat precum părea, se gândi ea. Nu era nevoie ca ea să-și facă atât de multe griji pentru bunăstarea lui. El era capabil să-și poarte singur de grijă. Acest gând a alinat-o, iar aceasta era exact ceea ce voia Dumnezeu.

În acea vreme, marele înțelept Gargacharya sau Garga Muni, preotul neamului Yadava, s-a dus la Vraja, trimis de Vasudeva, pentru a efectua ceremonia de alegere a numelor fiilor săi. Gargacharya era cunoscut pentru vasta sa cunoaștere în astrologie și Nanda l-a salutat și i-a cerut să efectueze ritualurile purificatoare pentru copilul său, precum și pentru cel al lui Rohini.

Gargacharya a spus: „Sunt bine cunoscut ca preot al

neamului Yadava și dacă aș efectua ritualurile de purificare pentru acești copii, iar Kamsa află de aceasta, o va considera o indicație că dușmanul său este aici și va lua măsuri să-l omoare“.

Nanda s-a rugat de el pentru a efectua ceremonia într-un loc pustiu, fără ca nici măcar ceilalți *gopalași* să afle. Deoarece știa totul și mersese acolo cu scopul expres de a-i da un nume copilului, el a fost de acord cu promptitudine. Astfel, fără ca nimeni altcineva să știe, ceremonia a fost realizată într-un grajd de vaci gol, având-i doar pe Nanda, Yashoda și pe Rohini ca martori. Mai întâi, Gargacharya a luat copilul lui Rohini în poala lui, deoarece el era mai mare și i-a pus numele de Balarama, din cauză că era puternic, dar și pentru că avea capacitatea de a încânta pe toată lumea. Apoi, el a ridicat copilul lui Yashoda și l-a pus tandru pe genunchi. Mititelul năzdrăvan i-a aruncat o privire ascuțită ca și cum ar fi spus: „Să faci bine și să-mi dai un nume bun, care nu a mai fost niciodată auzit înainte și încă unul care mi se potrivește și care va fi amintit de toți cei ce vor veni... că de nu...“

În acea clipă, bătrânul a simțit cum mâinile copilului se înfig în barba sa lungă și gri, care atârna în jos până la burtica bebelușului și îl gâdila. Gargacharya a zâmbit și s-a uitat în ochii aceia minunați și din acel moment inima lui i-a aparținut pentru totdeauna!

Krishna! Acesta era numele potrivit pentru el. Krishna – cel care fură inimile oamenilor, astfel încât cel care a venit odată în contact cu el îi aparține pentru totdeauna. Krishna înseamnă, de asemenea, „închis la culoare“, deoarece copilul avea culoarea norilor de ploaie în timpul musonilor. Gargacharya a schițat apoi horoscopul copilului și i-a spus lui Nanda că din moment ce el a fost fiul lui Vasudeva într-o viață anterioară, el va fi, de asemenea, cunoscut sub numele de Vaasudeva. „Numeroase sunt numele cu care acest copil va fi cunoscut datorită calităților și realizărilor sale. Nici măcar eu nu le pot ști pe toate. Ține cont, O,

Nanda! Acest copil este egal cu însuși Domnul Narayana (Vishnu) în ceea ce privește faima, priceperea și excelența. Să ai grijă de el cu toată atenția. Toți cei care-i vor face rău își vor face lor înșiși rău și cei care îl iubesc vor fi protejați pentru totdeauna.“

Krishna gângurea încântat. În sfârșit, iată aici pe cineva care realiza măreția lui. Și tot acum a primit permisiunea de a face orice obrăznicie pe care ar fi dorit să o facă! El a decis să-i conducă pe locuitorii din Gokula într-un dans pe care ei să nu-l uite pentru tot restul vieții lor.

Îl rugăm și îl adorăm pe Vishnu, Domnul Suprem, pentru bunăstarea tuturor. Fie ca toate suferințele și neajunsurile să ne părăsească pentru totdeauna astfel încât noi să lăudăm mereu gloria lui. Fie ca plantele medicinale să crească din abundență, iar bolile să fie vindecate. Fie ca zeii să reverse pacea asupra noastră. Fie ca toate creaturile să fie fericite. Pace, pace, pace.

„PURUSHA SUKTAM“, RIG VEDA

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

Aum Navaneethanadaya Namaha!

CAPITOLUL 4

HOȚUL DE UNT

Balam naveena shatapatra net ram, Bimbatharam sajala
Megha ruchim manojnyam, Madlasmitham madura
Sundara mandayanam, Sri Nandanandanamaham
Manasa smarami.

Meditez asupra formei încântătoare a
preaiubitului fiu al lui Nanda,
cu ochii ca și petalele de lotus abia înflorit, cu
buzele precum boabele de bimba,
cu fața fermecătoare și cu surâsul fascinant, cel
a cărui culoare se aseamănă cu a unui nor
încărcat de ploaie.

Foarte curând, Balarama și Krishna au început să descopere împrejurimile și au căpătat mai multe zgârieturi decât orice alți copilași. Pentru Yashoda nu exista niciun răgaz de liniște. În cei patruzeci și cinci de ani de viață, nu alergase niciodată atât de mult. Uita mai mereu de treburile casnice în timp ce îi privea pe băieți jucându-se. Krishna nu învățase încă să meargă, dar se mișca foarte repede și apoi își întorcea capul și se uita în urma lui atunci când auzea sunetul clopoțeilor ce îi avea prinși la brățările de la glezne, ca și cum ar fi vrut să vadă cine îl urmărește. Privirea sa întrebătoare era irezistibilă. Yashoda sărea și alerga după el, îl luă în brațe și îi săruta fața dulce ca de

îngeraș. El se furișa apoi din brațele ei și se mișca cât de rapid putea, cu clopoțeii răsunându-i la piciorușele sclipitoare, ca două petale gemene de trandafir suflate de vânt. Unde era acum? Până să realizeze unde ajunsese, el era aproape de mama vacă, îi dădea la o parte puiul cu mânuța și bea lapte direct de la ugerul ei, exact așa cum făcea și acesta. Yashoda striga înspăimântată, pentru că acea vacă era cunoscută pentru natura ei răutăcioasă, și deja își mișca într-un mod amenințător capul, cu coarnele foarte aproape de copil. Yashoda rămânea împietrită, neștiind dacă să fugă să-și ia copilul de acolo, ori dacă aceasta nu ar fi enervat vaca și mai tare. Dar în timp ce nu știa cum să procedeze, această vacă ce părea atât de amenințătoare și-a scos limba aspră și a lins micul funduleț ca și cum ar fi fost al propriului ei pui. Krishna se întorcea spre mama sa și o privea ca și cum ar fi spus: „Vezi, Mamă, toate creaturile mă iubesc, pentru că eu sunt însuși sufletul lor“. Dar biata mamă, ea credea că s-a petrecut încă un miracol și îl ridica în brațe spunându-i să nu mai facă așa ceva niciodată.

O urmă apoi pe mama sa în bucătărie unde își punea mâna în fiecare oală până ajungea la cea cu unt, mânca puțin, iar restul și-l întindea pe față, pentru ca apoi pisoiașii să vină mieunând și să-i lingă fața cu încântare. Mama sa se confrunta cu această dilemă, neștiind dacă să-și vadă în continuare de treburile casei ori să-și supravegheze copilașul. Era atât de jucăuș și de neliniștit încât trebuia să fie mereu păzit de vaci primejdioase, de foc, de pisici, de cuțite, de lacuri, de spini și de păsări.

Odată ce a început să meargă cu pași mici șovăitori, grijile Yashodei s-au înmulțit. Într-o zi l-a auzit strigând-o plin de emoție, a ieșit repede afară pentru a-l vedea legănându-se periculos deasupra fântânii. „Mamă! Mamă! Vino să vezi! Este un băiețel ca și mine în fântână. Vino și scoate-l afară, Mamă!“

Yashoda s-a grăbit să-l prindă. „Să nu mai faci niciodată asta“, îl preveni ea, și de fiecare dată după acest eveniment, când

scotea apă din fântână, vedea reflexia feței lui pe luciul apei. Nu exista nicio poznă pe care să nu o poată face. Micile mânuțe erau ocupate cu tot ce era în jurul lui. Într-un moment lustruia cuțitul de la bucătărie, și imediat după încerca să tragă cărbunii încinși din foc. Așa încât, în fiecare moment al zilei, Yashoda alerga după el, și pentru restul vieții ei a continuat să-i vadă fața oriunde – în cărbuni, în foc, în apă, aproape de vacă, fie că tăia legume ori culegea flori. În acest fel o pregătea pentru separarea ce avea să urmeze. Aceasta este o lecție pentru toate casnicele. Este dificil să ne fixăm mințile asupra unui Dumnezeu fără formă, în timp ce realizăm acțiunile lumești, dar cât de ușor este să evocăm poznele acestui copil divin, ivindu-se și râzând la fiecare acțiune, fie ea și o treabă măruntă în gospodărie.

Câteodată, unele dintre *gopi-uri* o implorau pe Yashoda să îl lase pe Krishna în grija lor, măcar pentru o zi, iar aceasta încuviința fără tragere de inimă, pentru că nu îndura prea bine despărțirea de el nici măcar pentru o clipă. Din moment ce fusese invitat într-o casă, avea să treacă pe acolo mereu. De fapt, acesta intra în casele respective ca un hoț și se servea pe săturate din proviziile de *ghee* (unt clarificat), de lapte și de lapte covăsit, comorile cele mai de preț. Aceasta este bunătatea sa neînchipuită, din moment ce îl invităm în inimile noastre și a intrat măcar o singură dată, el va veni apoi chiar și nechemat, va fura untul iubirii noastre și ne va binecuvânta cu bogății pe care nu le-am cerut niciodată.

Într-una din zile, *gopi-urile* s-au întâlnit și au început să-i vorbească mamei sale despre zburdălniciile săvârșite. Învinuirile aduse erau numeroase: „Vine și eliberează vițeii chiar înainte de vremea mulsului. Fură untul, laptele, brânza dulce, și după ce consumă atât cât îi poftește inima lui, le oferă restul și prietenilor lui de joacă, dacă se află acolo, și dacă nu, le împarte pisoiașilor și puilor de maimuță care îl urmăresc peste tot în speranța că vor primi și ei ceva. După ce își împlinește pofta, sparge oalele. Dacă

îl certăm, el râde de noi. Ce să-i facem?“

„De ce nu îi oferiți ceea ce își dorește?“, întrebă mama sa învăluită de dragostea ce i-o purta. „Până la urmă, e doar un copil, și iubește aceste lucruri. De ce nu îi dați un pahar de lapte sau niște unt de îndată ce ajunge la voi? La sfârșitul lunii puteți să-mi spuneți și am să vă plătesc totul.“

„Oh! Dar bineînțeles că îi dăm!“, spuseră ele în cor. „Îi dăm atât cât poate mânca un băiețel, dar cu toate acestea se furișează în casă și fură mai mult. Dacă atârnăm undeva sus brânza dulce, face o gaură pe fundul vasului și bea din ea în timp ce se prelinge. După ce termină, beau și prietenii lui, iar ultimele picături sunt linse de pisoiași!“

O altă *gopi* a continuat povestea tristă: „Odată am atârnat vasul cu lapte atât de sus încât nu putea să ajungă la el nici măcar cu un băț și știți ce a făcut? A târât o piatră de pisat cereale de afară, nu știu cum, și apoi s-a cățărat pe ea, a spart vasul cu un băț, și-a deschis mica lui guriță și a rămas acolo, bând din laptele care se scurgea. Jumătate a ajuns în gura lui, o parte pe trupul său, și restul pe jos, spre deliciul pisoiașilor care așteptau în jurul său. Acum uitați-vă la el cum stă acolo, încarnarea inocenței, după ce a făcut atâtea și atâtea pozne“.

Krishna se ascundea în spatele mamei sale și își mai arăta fața din când în când, pe care afișa chipurile tremurând, o prefăcută frică, iar ochii săi se învârteau nerăbdători la auzul acestor povești. Își sugea un deget cu îngrijorare și se ivea în fața mamei sale cu grijă pentru a vedea cum îndură toate aceste vești.

Yashoda nu a făcut decât să râdă. Nu putea să-l certe pe iubitul ei fiu din niciun motiv. „Nu mai contează“, le îmbărbăta ea pe *gopi-uri*. „Voi înlocui vasele voastre de lut cu unele de aur.“

Și în felul acesta, fiecare din ele a primit câte un vas de aur în locul fiecărui vas de lut spart de Krishna, și aceasta fusese exact voința lui, ca și ele să se bucure de luxul din propria sa casă.

Dar plângerile nu s-au oprit, așa că Yashoda a început să-și

urmărească micuțul fiu cu multă grijă pentru a afla când și unde pleacă spre a-și împlini năzbâtiile. A ajuns foarte repede la concluzia că el nu ar fi putut să facă niciuna din poznele povestite, pentru simplul motiv că niciodată nu dispărea din vederea ei mai mult decât câteva minute. „Este posibil ca aceste *gopi-uri* să inventeze aceste povești doar pentru a primi vase de aur?“, se întreba aceasta.

Chiar atunci una dintre *gopi-uri* a venit să-i spună altă poveste. „Ascultă doar, Mamă“, spuse ea. „Știi și tu că am început să fiu foarte atentă cu multe din lucrurile mele și întotdeauna le încui undeva pentru ca fiul tău să nu le poată atinge. Ieri a fost foarte supărat că nu avea ce să fure, așa că a ciupit-o pe fiica mea, a trezit-o, făcând-o să plângă chiar înainte să plece.“

Krishna s-a înverzit când a auzit una ca asta, pentru că acea copilă era chiar Radha, care avea să fie preaiubita lui parteneră de joacă în viitor, și o întreba: „De ce pierzi timpul dormind când ar trebui să te concentrezi asupra creșterii tale? Ce cunoaștere a fericirii poți avea acum ca să te facă să râzi? Îți voi face cunoscute neasemuite plăceri. Spunând aceasta, a ciupit-o, și ea s-a trezit scâncind. Yashoda aproape că nu credea ceea ce îi spunea această *gopi*, așa că a spus: „Ei bine, data viitoare când va mai face așa ceva, prinde-l și adu-l la mine, îl voi pedepsi eu“.

Aceasta a încuviințat cu oarecare îndoială, pentru că știa că are de-a face cu un mic neastâmpărat; oricum, cu puțin noroc a reușit să-l prindă a doua zi chiar în momentul când era cu mânuțele în vasul cu unt. L-a prins de mâinile pline cu unt și l-a târât până acasă. Chiar când au ajuns la colț, el spuse: „Privește! Ce e asta?“

Ea a slăbit strânsoarea și s-a întors să privească și puf! Mâna sa alunecoasă plină de unt i-a scăpat, și el a luat-o la fugă ca un fulger de lumină albastră. Ea a pornit într-un suflet după el, dar el era ca argintul viu, iar ea ca plumbul. A intrat gâfâind în casă și l-a găsit în brațele mamei sale, afișând o expresie de îngeraș

inocent.

„Aha! Deci aici doreai să ajungi?“, întrebă ea. „Privește, Yashoda! L-am prins furând unt acum zece minute și îl purtam până aici ca să ți-l arăt. Îndată ce am ajuns la colț, a dispărut ca un fulger, și acum privește-l, stând aici ca și cum n-ar fi pus niciodată gura pe unt!“

Yashoda o privea cu uimire. Acum era convinsă că resursele imaginației *gopi-urilor* erau uriașe. „Despre ce vorbești?“, întrebă ea. „Acest copil a fost în brațele mele ascultând o poveste în ultima oră. Cum e posibil să fi fost cu tine acum zece minute?“

Femeia a rămas uimită. Trebuia să se aștepte la aceasta, se gândi iritată. Era natural ca o mamă să ia partea copilului ei. Dar să o mintă în față! Cum putea Yashoda să inventeze o asemenea poveste? Cele două au rămas în tăcere, în timp ce Krishna surâdea. În final, văzând privirea uluită a femeii, Yashoda spuse cu blândețe: „Nu mai contează. Data viitoare când îl prinzi, fii sigură că îl legi bine și adu-l la mine și promit că îl voi pedepsi“.

Din fericire pentru această *gopi*, a putut să testeze adevărul acestei promisiuni chiar în ziua următoare. Krishna i-a permis să îl prindă, pentru că până la urmă era mama Radhei. Hotărâtă să nu mai piardă această șansă, l-a pus într-un cufăr mare și greu dintr-un colț al camerei, l-a încuiat acolo, și a băgat cheia în buzunar. „Așteaptă numai puțin, micuțule hoț, și gândește-te la vreo poznă în timp ce îmi termin treburile, pentru că după aceasta te voi duce la mama ta. După ce și-a încheiat treburile, a tras cufărul cel greu pe aleea mică ce ducea spre casa Yashodei. „Uite-l!“, pufăi ea triumfătoare. „Iată-ți fiul inocent. L-am prins și l-am închis, așa cum mi-ai sugerat.“

„Când l-ai prins?“, întrebă plină de curiozitate Yashoda.

„Imediat după prânz“, spuse mama Radhei. „Ne-a însoțit la masă și apoi a plecat în mod cuviincios pe ușa din față, doar pentru a se furișa pe cea din spate și pentru a fura unt din cămară. Și ca să vezi, nici măcar nu a făcut aceasta pentru el

însuși, pentru că era sătul după masă. L-am prins oferind untul zilei, rezultatul unei munci grele ce mi-a luat toată dimineața, pisicilor și maimuțelor.“

Yashoda a răsuflat uimită. „Ori eu sunt nebună, ori tu“, spuse ea. „Krishna a luat prânzul cu noi astăzi. A stat chiar între tatăl și fratele lui la masă și de atunci e tot la joacă. Acum deschide cufărul să vedem cine are dreptate, tu sau eu.“

Fără ezitare, femeia a deschis cufărul, pentru că nu avea nicio îndoială. Amândouă s-au uitat în interiorul acestuia și... iată! Fetița de cinci ani a acestei *gopi* le privea cu ochii plini de lacrimi. Yashoda a început să râdă din toată inima. „Ei bine, ce să zic? N-am realizat că privirea ta este atât de slabă!“

Biata *gopi* era complet uluită. Dar cum ar fi putut să înțeleagă faptul că Dumnezeu poate apărea în toate locurile în același timp, pentru că El este prezent pretutindeni? După această întâmplare nu a mai îndrăznit niciodată să meargă la Yashoda și să se mai plângă, iar devoțiunea și iubirea ei pentru Krishna creșteau tot mai mult pe zi ce trecea. Fetița ei a crescut și, văzând această devoțiune, și-a dăruit inima lui Krishna.

Într-una din zile, copiii mai mari, printre care și fratele lui Krishna, Balarama, s-au dus să mănânce din fructele pomului ce creștea în preajma casei. Krishna adora aceste fructe, așa că i-a urmat cu pași mici, deși nimeni nu se gândise să-l invite. L-au alungat pentru că era prea mic pentru a se urca în copac. Dar cu toate acestea, el a insistat să meargă cu ei, așa că ei au fost de acord să-i încredințeze sarcina de a strânge fructele pe care ei le vor scutura de pe crengi.

„Dar fii atent, să nu mănânci nici măcar un singur fruct“, l-au avertizat ei, cunoscându-i apetitul. „Sarcina ta presupune doar să le strângi, și apoi vom veni și noi și le vom împărți în mod egal.“

„Desigur“, spuse el cu blândețe.

Băieții mai mari, printre care și Balarama, s-au urcat în copac și au început să scuture pe jos grămăjoare de fructe purpurii,

coapte și delicioase. Krishna a început să le adune și să le înfulece cât de repede putea. Le îndesa în gură, cu mânuțele care se mișcau în sus și în jos incredibil de rapid, de la pământ până la gura sa. După o vreme, unul din băieți s-a uitat în jos și a descoperit ceea ce se petrecea. „Hei! Încetează!“, strigă el. „Priviți-l pe Krishna“, strigă el la ceilalți. „Mănâncă toate fructele în loc să le adune!“

„Încetează! Încetează!“, strigau ei din vârful copacului. Toate capetele și-au făcut apariția printre crengi, strigând furioase spre Krishna, care părea să nu înțeleagă absolut nimic din ceea ce se petrecea și continua să mănânce. Fluidul roșiatic îi picura din colțul gurii, și în graba lui de a mânca tot mai mult nici măcar nu curățase fructele. Băieții s-au coborât din copac și l-au scuturat bine. „Ce crezi că faci?“, strigau ei.

Krishna nu scotea un singur cuvânt, din simplul motiv că avea gura plină de fructe.

„Bine, ai să vezi tu“, se plânseră ei și au fugit, căutând-o pe Yashoda.

„Oh, Mamă!“, se plânseră ei. „Fiul tău mănâncă noroi!“

Yashoda a venit alergând pentru a afla ce e cu tot acel tărăboi.

„Fiul tău mănâncă noroi!“, spuseră ei, arătând acuzator către Krishna.

„Ai mâncat noroi?“, repetă ea cu asprime.

Krishna dădu din căpșorul său cârlionțat în semn că nu și începu să inspire puternic, ca un preludiu pentru un mare strigăt. Nu îndrăzni să deschidă gura, pentru că nu terminase încă de înghițit toate fructele.

„Spune-i să deschidă gura, Mamă!“, o îndemnă Balarama. Krishna se uită la el ca și cum nu-i venea să creadă că propriul său frate se umilea folosind un asemenea șiretlic.

„Da, roagă-l să deschidă gura“, spuseră în cor toți ceilalți băieți.

„Deschide gura, Krishna“, spuse Yashoda cu asprime.

Krishna și-a întors privirea limpede spre ea. „Ai uitat ce s-a petrecut data trecută când te-ai uitat în gura mea?“, întrebă el fără cuvinte.

Aceasta chiar uitase sau probabil că nu înțelesese. Dacă așa stăteau lucrurile, atunci era timpul pentru o nouă lecție. Sau, se gândea el, dacă dorea să vadă pământul, atunci avea să vadă ea de data aceasta! Și Domnul care se întrupase într-o ființă umană, fără a-și pierde puterile divine, și-a deschis gura sa ca un boboc de trandafir. S-a aplecat spre el pentru a se uita mai îndeaproape și iată! A simțit că se învârte în spațiu, pierdută în timp, pentru că în gura copilului se vedea întregul univers al creației în mișcare sau în nemișcare, Pământul cu munții și oceanele sale, luna, stelele, toate planetele și regiunile. Era uluită să vadă ținutul Vraja și satul Gokula, pe ea însăși cu Krishna lângă ea având gura deschisă, și în acea gură un alt univers și așa mai departe, la infinit!

„O, Doamne!“, se gândi ea, „Am înnebunit sau e un vis ori lucrarea magică a acestui copil neobișnuit al meu?“ „Krishnaaa...“, strigă ea, agățându-se de numele lui ca o persoană care se îneacă de un colac de salvare. „Krishnaaa...“ Era un strigăt de disperare, pentru că își simțea capul învârtindu-se. Imediat acesta și-a închis gura și ea și-a recăpătat echilibrul. Într-o clipită aproape că a uitat ceea ce văzuse. „De ce ai mâncat...“, se opri ea la jumătatea propoziției. Ce nebună era! Acest copil purta întregul univers în gura sa și ea se îngrijora în legătură cu câteva boabe de nisip! „Krishna! O, Krishna!“, șopti ea, luându-l în brațe cu repeziciune. „Cine ești tu? Cine ești tu? Cine ești tu?“, murmură ea, frecându-și buzele de buclele lui. În fața privirilor uimite ale băieților, ea l-a luat în brațele sale pe Krishna, mângâindu-l și adresându-i tot felul de vorbe dulci. Băieții se holbau la ea dezamăgiți. Chiar nu te puteai pune cu adulții, se gândiră ei. Nu puteai să știi cu siguranță cum vor reacționa. Ei se

așteptaseră să urmărească spectacolul în care Krishna ar fi implorat iertarea unei mame furioase, și iată că aceasta nu făcea decât să-l îmbrățișeze și să-l sărute!

El, cel despre care adepții *Vedelor* spun că este Brahman, pe care *yoghinii* îl consideră a fi *atman* (sufletul individual, divinitatea ce există în fiecare suflet) și pe care devoții îl numesc Bhagavan, Domnul Suprem, era considerat de Yashoda ca fiind propriul ei fiu.

Fie ca noi să îl putem cunoaște pe Narayana, Pentru aceasta medităm asupra lui Vaasudeva. Fie ca Domnul Vishnu să ne ghideze.

„NARAYANA SUKTAM“, RIG VEDA

Aum Hari Aum Tat Sat

Aum Damoclaraya Namaha!

CAPITOLUL 5

LIMITAREA CELUI FĂRĂ LIMITE

Damodara gunamandira,
Sundara vadanaravinda govinda,
Bhava jaladhi madana Mandara,
Paramam darma panatha twam me.

Damodara, tu, sălaș al atributelor benefice!
Govinda! Cu chipul tău frumos precum floarea de lotus!
Vântură tu marea muritorilor cu Muntele Mandara
Și revarsă asupra mea o picătură din acel nectar nemuritor!

Într-o zi, Yashoda se trezi devreme pentru a ajuta fetele să prepare cașul. Ea l-a lăsat pe Krishna dormind și a ieșit tiptil din cameră pentru a fierbe laptele și a pregăti cașul înainte ca el să se trezească. Și chiar așa s-a întâmplat, micuțul s-a trezit la scurt timp după plecarea ei și a fost destul de supărat negăsind-o lângă el. Chiar dacă el avea aproape trei ani, conform obiceiului, el nu fusese încă înțărcat și era un obicei pentru el să mănânce bine imediat ce se trezea. El a strigat după mama sa, dar zgomotul făcut de bătător în putinei, precum și faptul că ea cânta cântece despre el, îi acoperea vocea lui de copil. Era deja complet nemulțumit și a decis să meargă și să investigheze. „Ah! Ia uite unde era, ocupată cu bătutul untului în loc să mă hrănească!“, își

spuse el în timp ce o spiona din ușă. Alergând până la ea, puse mâna pe bătătorul din putinei și opri întreaga operațiune.

Ea se întoarse și privi către el. Ochii ei se topiră de dragoste și brusc laptele începu să curgă din sânii ei. El oferea o priveliște atât de încântătoare. Grămada lui de bucle țâșnea din vârful capului, unde o legase ea cu o seară înainte, cu o singură pană de păun prinsă exact la mijloc. Ochii îi erau mânjiți cu colir de la lacrimile vărsate și chiar și acum, o lacrimă era în echilibru instabil pe una din pleoapele inferioare, întrebându-se dacă să cadă, detestând să părăsească acel ochi minunat.

Buzele lui erau roz, cu buza inferioară mai plină și evidentă, acum pozând într-o delicioasă îmbufnare. Ea l-a prins într-o îmbrățișare strânsă și, desfăcându-și bluza, a început să-l hrănească. Atât mama, cât și fiul se delectau în acest interludiu, el sugând cu încântare și ea privindu-l cu multă tandrețe, când dintr-o dată ea a auzit șuieratul laptelui care dădea în foc. Așezând copilul jos pe podea, ea fugi să salveze laptele de pe foc. Krishna era furios. Ochii lui au devenit roșii și buzele îi tremurau. Era de ajuns că fusese lipsit de plăcerea lui din fiecare dimineață, dar acum acest lucru întrecea orice limită! Era inadmisibil să fie abandonat precum un sac de cartofi când el nici măcar nu a apucat să-și termine de băut porția! O să îi arate el! A luat bătătorul din lemn masiv al putineiului și a lovit cu zgomot oala de lut care conținea cașul pe care mama sa îl pregătea. Zerul a țâșnit gâlgâind, având un boț de unt chiar în mijloc. Cu lacrimi prefăcute în ochi, s-a uitat îngrozit la ceea ce a făcut. Evaluând rapid situația, decise că discreția ar fi cea mai bună dovadă de curaj și a plecat grăbit, tropăind cu piciorușele lui dolofane. Ajuns la ușă, se întoarse și privi înapoi. Totuși boțul de unt arăta prea ispititor. Mai mult decât atât, îi era încă foame. Se întoarse tropăind, salvă untul și se retrase pe verandă, unde era o mare grămadă de paie și coji de orez decorticat. Așezându-se în echilibru precar în vârful grămezii, a început să se bucure

de delicioasa captură pe care o făcuse în timp ce arunca din când în când câte o bucățică și puilor de pisică. Yashoda reveni după ce rezolvase situația cu laptele și găsi mizeria pe care el o făcuse pe podea. Dar nu era niciun semn de copil. Ea ieși tiptil afară și l-a văzut stând pe grămada de coji, uitându-se în jur, cu frica pretinsă de a fi descoperit scrisă mare în ochii lui. Ea se apropie de el încet din spatele lui. Privind în spate, el o zări și sări de pe grămada de coji, fugind ca și cum îi era frică.

Ea îl fugări, pe cel care nu poate fi prins nici chiar în mintea unui *yoghin* în meditație, purificat prin numeroase austerități. Plângând și frecându-și ochii cu degetele pline de unt, privi neliniștit în urmă la mama lui, care, încet, îl ajungea din urmă. El fugi și se ascunse în spatele grămezii de coji. Când a văzut că îi este frică, ea aruncă bățul pe care îl avea cu ea și decise să-l lege de grămada de paie de orez. Rapid, ea se întoarse cu cea mai lungă și mai puternică bucată de frânghie pe care o putea găsi. Târându-se pe grămada aceea, ea aruncă brusc frânghia peste el spunându-i: „Acum am să te leg!“

La aceste cuvinte, un smoc de bucle apăru peste piatra din vârful grămezii, urmat de doi ochi neliniștiți, un năsuc mititel și o pereche de buze pline de unt care se continuau cu o bărbie voluntară, ce se ridică și rămase sprijinită pe partea de sus a grămezii.

„Am să te leg“, a repetat ea, ținându-se tare pentru a rezista rugăminții din privirea lui fermecătoare. Ochii lui priviră în jos, dar aveau o sclipire ironică. El era Supremul nemanifestat jucându-se acum ca un copil, pe care această *gopi* l-a luat drept fiul ei și care acum încerca să-l lege de acea grămadă de paie. Hotărâtă, ea înfășură frânghia în jurul taliei micuțului și a văzut că e mai scurtă cu două degete. Deci, legă o altă frânghie de prima și o înfășură de două ori în jurul lui și a constatat din nou că e mai scurtă tot cu două degete. Ea a legat o altă frânghie de celelalte și ajunse la același rezultat. Astfel, ea epuiză toate

frânghiile din casă și tot îi ieșeau lipsă două degete pentru a reuși să-l lege. Celelalte *gopi-uri*, care au venit să se amuze pe seama jocului celor doi, au început să râdă de încurcătura în care se găsea Yashoda. În ceea ce o privea pe ea, ea nu putea să-și imagineze care era problema. Ea încă mai avea de învățat în ce privește nebunia de a încerca să-l legi pe acela care este fără margini. Licărul ironic din privirea lui era mai pronunțat și *gopi-urile* au început să șușotească între ele șoptind: „Ea nu ne-a crezut când i-am spus și acum ea însăși suferă!“

Sărmana mamă era disperată. Ea i-a aruncat o privire imploratoare fiului ei. Văzând starea jalnică a mamei sale complet asudate, cu părul ciufulit și florile desprinzându-i-se din păr, Krishna se înduioșă și îi permise să îl lege. Nici chiar zeii nu ar putea primi așa grație de la el, ca aceea pe care el i-a arătat-o acestei *gopi*, mama lui, pentru că doar frânghia iubirii este singura capabilă să-l lege pe cel fără margini.

„Să stai acolo, tu, băiat obraznic“, îi spuse ea cu asprime în timp ce îl lega cu ușurință, sperând astfel să-i convingă pe ceilalți că ea era pe deplin capabilă să-l pedepsească pe micul neastâmpărat. Toată lumea s-a îndepărtat, lăsându-l în pace. Mama lui, de asemenea, a intrat în casă, nu înainte de a-l mai certa încă o dată.

Din fericire, el se gândise să-și ascundă o parte din unt într-o gaură făcută în grămada de pe verandă. A scos untul din ascunzătoare și s-a delectat o vreme cu el, dar în curând a devenit destul de plictisit. Ce ar fi putut el să facă acum, după ce îi făcuse mamei sale promisiunea nerostită de a rămâne legat? Dintr-o dată, el a zărit o pereche de copaci gigantici în depărtare. Aceștia creșteau foarte aproape unul de altul. De fapt, între ei era un spațiu așa de mic, că numai un copil foarte mic, așa ca el ar fi putut reuși să se strecoare prin acel spațiu liber. El a fost brusc lovit de dorința de a-și pune teoria la încercare. Acum era un moment la fel de bun ca oricare altul. El a pornit la trap vioi pe

picioarele-i dolofane, urmat de huruitul pietroiului de care îl legase mama lui cu frânghia. În toată viața lui nu fusese nicicând tratat atât de rușinos. Cu greu acea piatră se ridica la nivelul demnității sale și mai și sărea în urma lui, el care era un băiețel așa micuț. Krishna a ajuns la copaci și a trecut cu ușurință prin golul dintre ei, dovedindu-și astfel teoria, dar sărmana piatră a rămas bine și cu adevărat blocată între cei doi copaci. Krishna privi înapoi și văzu care era impedimentul.

„Unu, doi, trei“, a spus el și a tras ușor. Ambii copaci s-au prăbușit la pământ cu un zgomot îngrozitor. În locul lor au rămas două ființe celeste de o frumusețe uluitoare. Ei erau fiii lui Kubera, zeul bogăției și erau cunoscuți drept Nalakubera și Manigriva. Aceștia au fost blestemați de înțeleptul Narada, cu scopul de a le reduce mândria care le apăruse din cauza prea marii bogății de care beneficiau. Vraja putea fi spulberată doar de atingerea Domnului, care se angajase special în acest joc pentru a îndeplini cuvintele adoratorului său Narada. Cu palmele împreunate s-au plecat în fața lui și l-au proslăvit.

„Binecuvântează-ne, Doamne, căci noi suntem slujitorii adoratorului tău Narada. Prin binecuvântarea lui a fost posibil să te vedem acum. În viitor, fie ca toate cuvintele noastre să fie întotdeauna dedicate slăvirii tale. Fie ca urechile noastre să asculte mereu relatări ale faptelor tale. Fie ca mâinile noastre să fie mereu angrenate în munca oferită ție. Fie ca mintea noastră să rămână în mod constant fixată asupra amintirii picioarelor tale. Fie ca noi să ne păstrăm mereu capetele plecate cu respect în fața templului tău, care este întregul univers.“

Auzind aceasta, Domnul a fost mulțumit. El i-a binecuvântat și i-a trimis înapoi la locuința lor din Himalaya. Ființele celeste au revărsat o ploaie de flori asupra lui și i s-au adresat cu un nou nume – Damodara, cel cu o frânghie în jurul taliei sale.

Auzind sunetul teribil făcut de copacii care se prăbușeau, Nanda și *gopalașii* s-au grăbit în acel loc și l-au găsit pe Krishna

stând fericit pe mormanul de lemne mâncând fructele mici și negre ale copacilor doborâți. Nanda s-a apucat să-l elibereze din strânsoarea frânghiei pe cel care este capabil să elibereze toate sufletele. Yashoda îl inspectă neliniștită să vadă câte vânătăi are, dar nu a putut găsi niciuna. Toată lumea a comentat cu privire la modul miraculos în care acest copil a reușit să scape de pericol.

Într-o altă zi, când Krishna mergea de-a bușilea pe străzi într-o altă aventură de-a sa, el a văzut o femeie în vârstă care căra cu mare trudă un coș de fructe pe care ea le culesese din pădure.

„Dă-mi și mie, dă-mi și mie!“, gângăvi el, grăbindu-se către ea și trăgând-o de haine.

Ea s-a uitat la acel chip angelic și s-a pierdut. „Eu îmi vând, în general, fructele în schimbul cerealelor, dar ție îți voi da gratuit tot ce am“, a spus ea.

Krishna, cel care dăruiește fructele acțiunii tuturor, refuză să primească ceva gratuit. „Tatăl meu este foarte bogat. El are o mulțime de cereale. Vino cu mine și eu îți voi da cât vei dori“, a spus el.

Spunând aceasta, el a țâșnit ca o săgeată albastră și femeia cu greu îl ajunse. Când într-o parte, când în cealaltă, ea vedea strălucirile unui foc albastru și în curând au ajuns la casa lui. Krishna se repezise deja înăuntru, strigând imperios către mama sa pentru a obține cerealele trebuincioase. Dar Yashoda era plecată într-o vizită. Casa părea pustie. Ce era să facă? Se duse în casă și luă cât de multe cereale puteau ține mânuțele sale și cu cea mai mare concentrare, a ieșit cu răsuflarea tăiată, privind fix la mâinile sale, astfel încât nici măcar un singur bob să nu cadă. Dar, în ciuda eforturilor sale susținute, pe parcurs boabele i-au alunecat printre degețelele lui de copil. Când în cele din urmă și-a golit cei două pumni cu un oftat de ușurare în coșul ei, nu era foarte clar dacă acolo existau mai mult de cinci sau șase boabe cu totul. Copilul strălucea de bucurie la propriile sale eforturi și privi fericit la bătrâna doamnă. Ea i-a zâmbit cu bunătate și i-a

șters broboanele de sudoare de pe frunte cu haina sa ruptă.

Apoi ea se așează pe trepte și îl luă în poala ei. Ea a luat un pumn de fructe de pădure din coș și i-a umplut palmele făcute căuș. Încă două boabe mai erau necesare pentru a-i umple căușul palmelor până la refuz. Se întoarse pentru a căuta încă două boabe mari pentru aceasta și când s-a uitat în jur, mâinile lui erau goale. I-a umplut din nou căușul palmelor și din nou acestea s-au golit. Aceasta s-a repetat până când ultimul fruct era în gura lui și coșul era gol. „Ești mulțumit acum, scumpul meu?“, întrebă ea neliniștită.

El dădu din cap cu putere, astfel încât grămada lui de bucle sălta în sus și în jos. Nu putea vorbi pentru că avea gura prea plină. Deși ea primise doar câteva boabe de grâu în schimbul fructelor din coș, inima bătrânei era plină de o bucurie de nedescris. Ridicându-și coșul gol pe cap, ea a pornit la drum cu pas lin. Abia făcuse câțiva pași când a simțit o mare greutate pe cap și, punând coșul jos, ea a constatat că acesta era plin cu pietre prețioase la fel de mari ca și fructele. Ele luceau în soare, strălucind și sclipind – unele negre ca ochii lui Krishna, făcându-i ghiduș cu ochiul, unele albastre ca trupul lui atunci când țâșnise în fața ei ca o flacără, altele erau roz cum erau palmele lui întoarse pentru a primi fructe de la ea. Oriunde priveau, sărmanii săi ochi bătrâni erau orbiți de imaginea lui printre pietre. Nu putea vedea nimic mai mult decât acele licăriri, dar ea nu se supără pentru că în inima ei forma lui strălucea pentru totdeauna.

Cine poate explica *lila* acestei ființe divine care juca aceste farse spre deliciul simplei comunități de văcari din Gokula? Asumându-și rolul unui copil de la sat, el cânta și dansa la comanda *gopi-urilor* ca și cum ar fi fost un fel de marionetă. El prindea și aducea diferite obiecte pentru ele, juca și făcea pe grozavul pentru ei și se grăbea să le facă treaba, pentru a le arăta că el era cel care se subordonează pentru a îndeplini și cea mai

mică dorință a adoratorilor săi.

Nanda și ceilalți bătrâni dintre *gopași* începură să se simtă alarmați de toate evenimentele extraordinare care se produceau în așezarea lor, precum și de numărul de scăpări aparent miraculoase pe care acest copil părea să le aibă. Ei au ținut o adunare pentru a decide ce ar fi cel mai bine de făcut. Un bătrân numit Upananda a declarat că în zonă exista un duh rău și că numai Dumnezeu a protejat copilul și l-a ținut departe de rău.

El a sugerat că ar fi mai bine să se mute într-un alt loc înainte de a se produce o altă calamitate. Pădurea Vrindavana din apropiere era remarcabilă pentru frumusețea ei și avea multă pășune virgină pentru vaci. Acesta era un aspect important pentru ei, deoarece ei depindeau de vacile lor pentru a-și asigura traiul. Cu toții au fost imediat de acord să se mute, și-au pregătit căruțele și a început călătoria. Bătrânii, femeile, copiii și posesiunile lor au fost suiți în căruțe, iar cavalcada a pornit la drum, cu vacile mergând în față, apoi căruțele, iar bărbații și preoții venind din spate, bărbații purtând arcuri în mâini. Cât de pitoresc era drumul și cât de minunată era scena!

Viței mergeau încetișor, încercând să țină pasul cu mamele lor, iar clopotele de pe coarnele taurilor sunau vesele, ținând ritmul cu clopotele de la roțile căruțelor. *Gopalașii* suflau din coarne și din trâmbițe și *gopi-urile* așezate în căruțe cântau despre farsele făcute de iubitul lor Krishna. Balarama și Krishna erau așezați într-un car nou în brațele mamelor lor și nici Yashoda, nici Rohini nu simțeau plictiseala drumului, ascultându-le trăncăneala. Au mers așa până la apusul soarelui, când au ajuns la marginea pădurii Vrindavana, care era scăldată în lumina dulce a apusului. Reperul minunat al muntelui Govardhana se zărea în fundal, fluviul Kalindi (sau Yamuna) era ca o fată frumoasă ce se grăbea cu încântare să-și întâmpine iubitul, iar abundența de copaci și arbuști înfloriți umpleau aerul cu parfumurile lor. Ei s-au oprit și au rămas liniștiți o vreme,

lăsându-se pătrunși de farmecul primei lor nopți în pădurea Vrindavana. Și binecuvântat era, într-adevăr, acest loc, unde toți copacii și fiecare fir de iarbă trebuie să fi fost niște mari înțelepți într-o viață anterioară de aveau acum norocul să simtă picioarele divine ale Domnului dansând peste ei, atingerea corpului său ca petalele de lotus și învigorarea pe care le-o oferea respirația lui parfumată.

Fiind un neam nomad, obișnuit să fie constant în mișcare, bărbații au curățat terenul, pregătindu-l în cel mai scurt timp pentru instalarea locuințelor. Băieții mici cu vârste de până la cinci ani au primit permisiunea de a îngriji viței. Krishna o imploră pe mama lui să i se permită și lui să meargă cu ei. Fără tragere de inimă, ea a fost de acord, deși nu putea suporta să fie despărțită de el. Inima ei tânjea după el și ochii ei l-au urmat până când nu era mai mult decât un mic punct albastru în depărtare, iar soarele de dimineață crea un halou în jurul capului său din praful ridicat de copitele vițeilor. Toți băieții aveau jucării cu ei. Odată ce au ajuns pe o pășune, au lăsat viței să pască în timp ce ei se amuzau cu jucăriile. Uneori, cântau din flaute, alteori se jucau cu praștiile, alteori se jucau cu bile și, uneori, cu măști, simulând lupte între tauri, urlând ca aceștia și încordându-se unul la altul. Astfel, el se juca cu acei *gopalași* norocoși, la fel ca un copil obișnuit.

Dar, în timp ce ei își trăiau existența idilică în pădure, Kamsa era cuprins de febra nerăbdării la Mathura. Cei trei demoni pe care el i-a trimis la Gokula nu s-au întors, așa că avea o bănuială serioasă că dușmanul său se ascundea în așezarea văcarilor și i-a chemat pe aghiotanții săi și i-a trimis să-l omoare pe Krishna, pe care îl suspecta de a fi nimeni altul decât fiul surorii sale.

Într-o zi, în timp ce Krishna cânta la flaut, el a remarcat cum un vițel se comportă într-un mod neobișnuit. Acesta era unul dintre asasinii trimiși de Kamsa care luase forma unui vițel în speranța de a rămâne neobservat. Dar inteligența divină nu

poate fi surprinsă și Krishna l-a apucat pe vițel de picioarele din spate și de coadă, îl învârti în aer de câteva ori și-l aruncă în vârful unui copac. Cadavrul foarte mare al demonului se prăvăli din copac, aducând cu el niște fructe și flori. Krishna și-a reluat cântecul la flaut în timp ce ceilalți băieți s-au grăbit să inspecteze ce se întâmplase. Ei au văzut florile și fructele care cădeau peste tot în jurul lui Krishna și l-au întrebat: „Ce s-a petrecut, Krishna? De unde sunt toate aceste fructe și flori?“ Krishna le-a spus povestea și le-a arătat cadavrul demonului mort.

Într-o altă zi, s-au dus la lac să adape viței. În timp ce aceștia beau din apele cristaline ale lacului, băieții au fost îngroziți la vederea unui cocor uriaș care bătea din aripi și se îndrepta amenințător spre ei cu ciocul larg deschis. Acela era un demon numit Baka și s-a dus direct la Krishna și l-a înghițit. Ceilalți băieți erau încremeniți și nu puteau face nimic. Dar cocorul îl scuipă la fel de repede cum l-a înghițit, pentru că se simțea de parcă ar fi înghițit un cărbune aprins, atât de fierbinte devenise trupul Domnului! Neînfricat, a încercat apoi să-l străpungă cu ciocul său ascuțit, dar Krishna l-a deschis forțat și l-a rupt la fel de ușor cum ai rupe un fir de iarbă. Băieții erau uluiți și când au ajuns acasă au povestit tot ce se petrecuse în fiecare zi. Bătrânii au ascultat toate aceste povești neobișnuite cu o uimire crescândă și se minunau de dibăcia acestui copil unic aflat printre ei.

Cât de fericiți erau anii pe care Krishna și Balarama i-au petrecut în pădurea Vrindavana cu tovarășii lor. Vremea nu se făcea niciodată prea caldă în timpul verii și nici iarba nu se usca. Copacii erau tot timpul încărcați cu flori și o briză ușoară sufla peste fruntea băieților. Primăvara se jucau în leagăne sau dansau ca păunii, măcăneau precum rațele, săreau peste pâraie ca niște broaște sau făceau un laț și încercau să-l prindă pe Krishna cum țâșnea din brațele lor încolăcite. Chiar și animalele îi purtau o dragoste specială, vacile se aplecau fericite atunci când el se

ducea lângă ele și le mângâia. Împodobit cu ghirlande din flori sălbatice, el imita alura impunătoare a lebedelor și trilurile păsărilor. Uneori, obosit după runde de box cu prietenii lui, el își odihnea capul pe un pat de flori pregătit pentru el de prietenii lui. În acest fel, ascunzându-și identitatea prin puterea propriei *maya* și luând forma unui băiat obișnuit de văcar, el, cel care era în realitate Supremul Divin, a trăit o viață rustică în rândul oamenilor modești. Dar orice ar fi făcut, a făcut la perfecțiune, dedicându-se trup și suflet fiecărui rol pe care îl aborda.

Primul creator (Brahma) a cunoscut Ființa Supremă. El, la rândul său, l-a făcut cunoscut lui Indra (regele zeilor) pentru bunăstarea tuturor ființelor. Prin urmare, chiar și astăzi, cel care îl cunoaște pe el și prin urmare și creația, așa cum este străbătută, pătrunsă și stăpânită de această Ființă Supremă, atinge nemurirea. Nu există nicio altă cale pentru desăvârșirea spirituală.

„PURUSHA SUKTAM“ - RIG VEDA

El, cel care nu lucrează pentru o recompensă pământească, ci doar pentru ca un lucru să fie făcut, el este sannyasi, el este yoghinul; nu cel care nu aprinde focul sacru și nici nu oferă sfânta ofrandă.

Sannyasi-ul care renunță este, de asemenea, Karma Yoghin. Nimeni nu poate fi un yoghin fără abandonarea voinței sale.
Mintea este într-adevăr agitată, O, Arjuna, este într-adevăr greu de educat, dar prin practică constantă și detașare aceasta poate fi educată.

Când mintea nu este în armonie, comuniunea cu divinul este greu de atins; dar cel a cărui minte este în armonie atinge această stare, cu condiția să știe

și să se străduiască.

SRIMAD BHAGAVAD GITA

Aum Hari Aum Tat Sat

Aum Gopalaya Namaha!

CAPITOLUL 6

BRAHMA SE AMUZĂ

Bibrath venum jadarapathaye, sringa vethre cha kakshe,
Vamepanau masarinakavalam, tad phalanguleeshu,
Thishtan madhye svaparisuhritho, hasayan narmabhi svai,
Svarge loke mishathi bhubuje, yajnabuk balakeli.

> Zeitățile au privit cu uimire apariția lui, căruia i se aduceau toate ofrandele *yajna-urilor* (ceremoniile sacrificiale), bucurându-se să mănânce alături de prietenii lui de joacă, cu un flaut la brâu și cu un corn băgat la subsuoară, în partea stângă, cu un toiag în mâna stângă, cu un bol de orez cu brânză dulce în mâna dreaptă și cu diferite delicatese printre degete, stând într-un cerc făcut de prietenii lui, spunându-le glume și făcându-i să râdă.
>
> SRIMAD BHAGAVATAM

Într-una din zile, Krishna s-a trezit de dimineață și s-a hotărât să facă un picnic în pădure. A suflat puternic din corn pentru a-și trezi prietenii și au pornit la drum cu viței. Băieții dansau și zburdau în timp ce se îndreptau spre pădure, purtându-și praștiile, bețele, cornurile, flauturile și vasele de lut în care aveau mâncarea de prânz. Deși mamele lor îi împodobiseră cu

ornamente de aur, ei se mai gătiseră și cu frunze, flori, cu pene de păun, cu pudră de minerale. Unii bâzâiau ca niște albine, alții uguiau ca porumbeii, alții fugeau sub umbrele păsărilor în zbor, unii trăgeau maimuțele de coadă, unii se urcau în copaci, sărind de pe o creangă pe alta, alții fugăreau broaștele prin pârâiașe. Cum ar putea să descrie cineva bunăstarea acelor locuitori norocoși ai pădurii Vrindavana, binecuvântați să-l poată privi pe el, cel a cărui grație nu o puteau obține nici măcar *yoghinii* care practicaseră austerități în multe alte vieți?

În tot acest timp, un demon pe nume Agha, fratele Putanei, și-a făcut apariția sub forma unui piton uriaș. S-a întins în așteptarea băieților cu gura deschisă ca o peșteră. Băieții, la vederea lui, au crezut că este o particularitate spectaculoasă a peisajului din Vrindavana. Își ținuse limba sa uriașă atârnată, și ei au confundat-o cu un presupus nou drum și au fugit în gura lui deschisă înainte să-i poată opri Krishna. În loc să-i înghită imediat, demonul și-a ținut fălcile deschise în speranța că va intra și Krishna cu ei. Deși știa cine era, Krishna a intrat în gura lui Agha și a crescut în mărime până când Agha nu a mai putut să respire. În cele din urmă acesta a murit sufocat. În timp ce băieții, conduși de Krishna, au ieșit din trupul monstrului, au văzut o lumină ieșind din piton și unindu-se cu Krishna.

După aceasta, Krishna i-a dus pe malul nisipos al lui Yamuna, care era un loc ideal pentru un picnic. Mai întâi au lăsat vițeii să bea pe săturate și i-au lăsat liberi să pască în apropiere. Apoi l-au pus pe Krishna în mijloc și s-au așezat în cerc în jurul lui, arătând ca petalele unui lotus. Au mâncat din farfurii făcute din frunze, scoarță și petale. Imaginați-vă numai cum arăta el, căruia i se aduc cele mai delicioase ofrande prin sacrificii costisitoare realizate de regi, stând în mijlocul prietenilor, împărțind cu ei mâncarea lor simplă, glumind cu ei și tachinându-i și oferindu-le delicatese din propria lui comoară. Văzând această unică apariție, Brahma creatorul rămase uluit. Doritor să urmărească

mai mult din jocul acestui copil divin, el a răpit viței în propria sa lume, cunoscută sub numele de Brahmaloka.

După ce s-au bucurat de acest minunat prânz cu Domnul, băieții au observat că viței lipseau. Krishna le-a spus să nu-și întrerupă prânzul, pentru că el însuși va aduce înapoi viței rătăciți. Având încă în mâna dreaptă un bol de orez pe jumătate neterminat și un toiag în cealaltă, el a pornit în căutarea acestora. Între timp, Brahma a venit și i-a răpit și prietenii. Neizbutind să găsească viței, Krishna s-a întors la mal doar pentru a descoperi că și băieții dispăruseră. I-a trecut prin minte că aceasta era o glumă a creatorului Brahma și a decis să se joace cu el.

Seara, când era timpul să se întoarcă acasă, băieții încă lipseau, așa că a luat formele tuturor băieților și viței care lipseau, a bețelor, a prăștiilor, a vaselor și a flautelor. Aceasta este experiența *yoghinilor* în conștiința lui Dumnezeu când văd toate lucrurile, inclusiv obiectele lipsite de viață, ca fiind divine.

În acest fel a intrat Krishna, sufletul tuturor ființelor, în Vraja, ca el însuși, dar și sub forma viței și a *gopalașilor*, a jucăriilor și a vaselor. În timp ce acest remarcabil contingent se întorcea spre casă, *gopi-urile* și vacile, în loc să-l întâmpine mai întâi pe Krishna, așa cum le era obiceiul, au fugit fiecare la propriul ei copil și vițel, pentru că oricine și orice era Krishnamaya (umplut cu ființa lui Krishna). Prin urmare, în acea zi, nimeni nu a văzut nicio diferență între proprii lor copii și copilul Yashodei.

Un *jivatma* (suflet încarnat), datorită *karmei* sale trecute (rezultate ale acțiunilor sale trecute), este născut în pântecele noastre, și noi îl răsfățăm, îl alintăm și îl numim al nostru – carne din carnea noastră. Dar Krishna este mai mult decât carnea noastră. El este Paramatma (sufletul suprem). Era normal să-l iubească mai mult decât pe proprii lor copii. Această personificare a durat un an întreg, și în fiecare seară când mica

lor cavalcadă consistând din atât de mulți Krishna se întorcea în sat, *gopi-urile* îl îmbăiau, îi dădeau să mănânce, îl răsfățau și îl puneau să se odihnească în propriile lor case. Și cu vacile era la fel. În acest mod a petrecut Domnul un an în casele *gopi-urilor* ca proprii lor fii și în cirezi sub forma vițeilor. În fiecare dimineață, se pornea către pădure luând forma vițeilor și a *gopalașilor*. Și făcea aceasta pentru a împlini dorința *gopi-urilor* de a-l avea ca fiu.

Balarama, care era încarnarea puterii Domnului ca Shesha, a observat aceste semne uimitoare de afecțiune copleșitoare pe care *gopașii* și *gopi-urile* o aveau pentru proprii lor copii și nu pentru Krishna și a realizat că era jocul Domnului. El l-a abordat pe Krishna în legătură cu acest lucru și acesta i-a împărtășit și lui secretul.

Un an omenesc este doar un minut pentru Brahma, așa că atunci când s-a întors mai târziu, a fost surprins să găsească scena exact cum o lăsase. Krishna stătea în mijloc, *gopalașii* erau așezați în jurul lui, și el ținea în mâna dreaptă bolul cu orez cu brânză dulce pe jumătate mâncat și toiagul în cealaltă, tachinându-i și râzând cu ei, în timp ce vițeii țopăiau fericiți în jurul lor. El știa cu siguranță că doar ce răpise vițeii și băieții cu câteva minute în urmă, adică cu un an în urmă, ca să fie mai clar, potrivit calculelor umane, și ei erau totuși aici, exact cum îi văzuse mai înainte!

Plin de compasiune, Domnul i-a dezvăluit ochiul înțelepciunii cu care a văzut că băieții și vițeii erau replici ale Domnului Vishnu – cu patru brațe, ținând scoica, discul, toiagul și lotusul, având semnul Shrivatsa și bijuteria Kaustubha pe piept, împodobit cu *vanamala* sau o ghirlandă de flori sălbatice și cu multe alte ornamente divine. Și mai uimitor decât atât era faptul că toate obiectele lipsite de viață purtate de băieți, flautele, praștiile, bețele, vasele, toate aveau aceeași formă. Multe ființe divine, inclusiv el, erau văzute în genunchi, adorându-l pe

Domnul din Vraja. Potrivit cărții *Bhagavad Gita*, aceasta este experiența marilor adepți de a vedea totul ca fiind Vaasudeva (Krishna), și aceasta este experiența pe care a avut-o și Brahma. Mândria sa a fost puternic depășită de umilința pe care o simțea și nu știa ce să facă.

Într-un final, Domnului i-a fost milă de situația neplăcută în care se afla, și atunci când se uită din nou, Brahma văzu acea conștiință incomensurabilă, în forma asumată de păstor, mergând în căutarea vițeilor și a prietenilor lui de joacă cu un bol de orez în mână.

În consecință, Brahma a coborât din vehiculul său divin, lebăda, în mare grabă, s-a prosternat în fața copilului divin și a început să-l preamărească:

O, Domn al Domnilor! Nici chiar eu, care sunt primul născut, care am ieșit din propriul tău ombilic, nu pot înțelege misterul formei tale, care nu este alcătuită din elemente materiale, ci din propria ta voință, pentru a-i binecuvânta pe adepții tăi. Cine îți poate măsura atributele? Doar cel care se abandonează pe sine, trup, minte și intelect ție, doar acela poate deveni eligibil pentru eliberare. Eu sunt doar o scânteie din flacăra ta măreață, și deci se cuvine să-mi ierți prostia. Mi-ai arătat astăzi în ce fel conștiința nediferențiată, așa cum erai la începutul timpului cosmic, a ajuns să fie diferențiată și s-a transformat într-un număr infinit de forme. Ce este această lume dacă nu un truc de-al tău? Tu desfășori universul la propria ta voință, asumându-ți rolul meu, Brahma, pentru a crea, îți asumi rolul tău, Vishnu, pentru a menține și a susține creația, și Shiva pentru disoluția sa. O, Atotputernicule! O, Bhagavan! Nimeni nu poate spune cu certitudine unde, cum, când și în ce fel jocul tău ca încarnare divină va lua formă. Și nimeni nu poate găsi o explicație pentru aceasta. Totul face parte din misterul tău divin. Fără tine nu poate exista lumea.

Tu ești adevărul. Tu ești sinele manifestat. Tu ești cauza

tuturor cauzelor, casa ta este peste tot, tu ești fericitul etern. Acela care este capabil să te vadă, ca spirit universal manifestat în toate, cu siguranță se eliberează din *samsara* ori din ciclul transmigrațiilor. Robia sau eliberarea nu sunt adevărate, ci mai degrabă nume care răsar din ignoranța celor care nu își dau seama că adevărul ești tu. *Atman* nu are nicio altă substanță cu excepția adevărului, conștiinței, beatitudinii, așa cum în interiorul soarelui nu există noapte sau zi, ci doar o strălucire eternă. Tu îți ai casa în tot ce există, și cu toate acestea oamenii te caută în afară și de aceea nu te pot găsi niciodată. Dar fără grația ta, nimeni nu poate ajunge să realizeze acest adevăr. Te implor, acordă-mi binefacerile lui *bhakti* (ale devotamentului) pentru a-ți putea adora pentru totdeauna picioarele de lotus în toate existențele ce vor urma, fie ele ca Brahma, ca om sau ca animal. Cât de norocoase sunt aceste femei și aceste vaci din Vraja, pentru că sub forma fiilor și a vițeilor ai supt laptele lor pentru un an întreg. Ce mare lucru poate fi să fii un zeu ca mine? M-aș considera cel mai mare norocos dacă m-aș putea naște chiar și ca un fir de iarbă în feerica pădure Vrindavana, unde aș avea o șansă de a fi scăldat în praful picioarele tale sfinte. O, Krishna! Tu ești soarele clanului Vrishni (clan al neamului Yadava). Tu ești stăpânul universului și Domn în Vraja. Pentru tine, O, Krishna, omagiul meu pentru eternitate“.

Glorificându-l în felul acesta, Brahma s-a prosternat la picioarele de lotus ale acestui băiat albastru din Vrindavana, l-a încercuit de trei ori și a plecat în propriul său tărâm după ce a primit binecuvântările lui Krishna.

Gopalașii și vițeii răpiți cu un an în urmă au apărut acum, dar din moment ce ei fuseseră în lumea lui Brahma, au simțit că au fost plecați doar pentru câteva momente. Nu există nicio amintire care să nu poată fi ștearsă de către *maya* Domnului.

Băieții i-au spus lui Krishna: „Te-ai întors repede. Nici măcar nu ți-ai terminat de mâncat bolul de orez. Vino și stai confortabil

și mănâncă“. Și-au încheiat picnicul întrerupt și s-au întors acasă, iar băieții au anunțat în Vraja că băiețelul Krishna a ucis demonul Aghasura, deși evenimentul avusese loc cu un an în urmă.

Acum, că împlinise vârsta înaintată de șase ani, Krishna a fost promovat să aibă grijă de vaci, în loc de viței, împreună cu băieții mai mari. El a mers cu ei în părți îndepărtate ale pădurii, care îi fuseseră interzise până atunci. Într-o zi, un *gopala* pe nume Shridama, un prieten drag al său, i-a zis: „Nu departe de aici, există o livadă de palmieri, care ne este interzisă, deoarece acolo trăiește perversul demon Dhenuka. El are forma unui măgar și îi ucide pe toți cei care merg acolo. Fructele acestor arbori au o aromă unică. Te rugăm să mergem acolo și să mâncăm câteva fructe“. Krishna nu s-a împotrivit și a spus: „Haideți, să mergem“.

El era întotdeauna pregătit pentru a satisface cele mai solicitante cerințe ale prietenilor săi, astfel încât împreună cu Balarama a intrat în pădurea interzisă. S-au uitat unul la altul, Balarama, întruparea lui Adishesha, și Krishna, *avatarul* lui Vishnu, și un mesaj de neconfundat a fost transmis între ei. Cu un râs, Balarama, a prins copacii unul câte unul și a început să-i scuture, astfel încât mănunchiuri de fructe coapte, suculente au început să cadă. Auzind acest sunet, demonul măgar a apărut alergând cu furie și l-a lovit pe Balarama în piept. El era gata să-l lovească din nou, când Balarama l-a apucat de picioarele din spate și l-a învârtit cu o mână de mai multe ori și i-a aruncat trupul mort pe vârful unui palmier.

Copacul s-a prăbușit peste alți arbori. Băieții au năvălit în pădure, strigând emoționați. Ei au cules fructele coapte, iar după ce au mâncat pe săturate, au cărat o mulțime de fructe acasă, cântând voioși. Fructele de palmier, atunci când sunt coapte, au un efect ușor îmbătător, și în momentul în care au ajuns acasă, erau cu toții într-o ușoară stare de beție. Odată cu moartea lui

Dhenuka, pădurea a fost eliberată. Oamenii puteau aduna cât de multe fructe doreau, și vacile, de asemenea, puteau paște fără teamă.

Într-o altă zi, Krishna a mers pe malul lacului Kalindi fără fratele său Balarama. Era vară și vacile și *gopalașii*, însetați, au băut îndelung din apă. Apoi au căzut într-un fel de leșin. În acest punct, apa lacului era extrem de otrăvitoare, pentru că șarpele cu mai multe capete Kaliya trăia acolo. Atât de puternică era otrava venită de la el, încât nimic nu putea să rămână în viață în apropiere de maluri. Iarba și copacii din jurul lacului se uscaseră și chiar păsările cădeau moarte când zburau pe deasupra lui. Pădurea părea să se fi retras îngrozită de la marginile acestuia. Chiar și ceața și picăturile pulverizate care apăreau din aceste ape aveau un efect nociv. Krishna a observat dezolarea locului și a decis că era timpul să scape de Kaliya și să salveze creaturile pădurii de prezența lui nefastă.

Văzând formele inerte și lipsite de viață ale vacilor și ale prietenilor săi, Domnul și-a aruncat privirea iubitoare spre ei și i-a stropit cu apa dătătoare de viață din ochii săi. S-au trezit ca dintr-un vis. Krishna i-a mângâiat și le-a spus să nu fie speriați, pentru că el va ucide șarpele. Singurul lucru care trăia în apropierea acelui loc blestemat era un copac *kadamba* pe care stătea Garuda (un vultur, vehiculul Domnului Vishnu). Fără mult zgomot, Krishna a urcat în acest pom și s-a aruncat în apele învolburate și otrăvite! Prietenii lui au urmărit cu sufletul la gură cum stropea cu apă, creând un vârtej imens pentru a atrage atenția șarpelui. Înfuriat de această tulburare ciudată a păcii sale, Kaliya și-a ridicat capetele pentru a vedea cine a fost atât de prost încât să sară în apă. Când l-a văzut pe Krishna, a zburat la el, l-a mușcat peste tot, s-a încolăcit în jurul lui și l-a tras în străfundurile lacului infestat. Ținându-l astfel într-o îmbrățișare strânsă și repezindu-și limba ici și acolo, ca niște flăcări, peste tot trupul său, șarpele îl mușca fără oprire. Dar a descoperit cu

surprindere că dinții săi nu au lăsat nicio urmă pe trupul lui Krishna. În schimb, aceștia s-au rupt și au căzut.

Văzându-și prietenul lor iubit dispărând cu Kaliya pe fundul lacului, *gopalașii* au fost atât de îngroziți, încât au început să plângă și unii dintre ei au leșinat. În același timp, semne teribile au fost observate în Vraja. Nanda și Yashoda au fost foarte nefericiți să observe aceste semne și s-au simțit mai rău atunci când au descoperit că Balarama nu s-a dus în pădure în acea zi cu Krishna. Ei știau că acesta era obiceiul inevitabil al Domnului, de a-și lăsa fratele său mai mare acasă ori de câte ori dorea să se angajeze într-o nouă aventură.

Ei au adunat și alți *gopași* și *gopi-uri* și au fugit cu toții în Vrindavana pentru a-l căuta pe Krishna. Ajungând pe malurile lacului Kalindi, au găsit băieții inconștienți și vacile mugind jalnic și holbându-se la locul în care Krishna dispăruse. Yashoda a fost stăpânită de celelalte *gopi-uri* pentru a nu sări în râu. Toți, cu excepția lui Balarama, care știa gradul de pricepere al lui Krishna, erau extrem de agitați. Văzându-și mama și pe celelalte femei în agonie, Krishna s-a eliberat din strânsoarea șarpelui și a ieșit la suprafață. El așteptase o astfel de audiență înainte de a-și începe dansul. Șarpele se repezi după el, cu capetele răspândite amenințător, șuierând și suflând gaze nocive prin nări. Fixându-și ochii de un roșu fierbinte pe el, șarpele a încercat să-l hipnotizeze pe Domnul și să-l lase fără puteri. Dar Krishna doar s-a amuzat de farsele acestei creaturi și a înotat jucăuș în jurul acestuia, sub privirea *gopalașilor*, astfel încât și șarpele a început să se învârtă. Plictisit de această zbenguială, Domnul a sărit ușor pe unul din capetele șarpelui și a început dansul său macabru.

Când Kaliya și-a ridicat coada pentru a-l doborî, Krishna a râs și a apucat-o cu mâna dreaptă. Ținând flautul în stânga, el a cântat o melodie divină, dansând în același timp pe capetele șarpelui. După ce zdrobea capul pe care dansa, el sărea pe un altul. Cerul s-a umplut de ființe celeste, care veniseră să

vizioneze spectacolul și, de asemenea, ca să-i ofere muzică pentru dansul lui minunat! Priveliștea era atât de remarcabilă, încât *gopașii* și *gopi-urile* au uitat de frica lor și au început să urmărească cu o mare curiozitate performanțele sale uimitoare.

Apusul soarelui reliefa această scenă ciudată în care șarpele cel negru se zvârcolea în agonie, cu prețiosul copil ce dansa fericit pe muzica flautului său. Picioarele lui roz sclipeau ca petalele de lotus suflate de vânt, și brățările de la glezne răsunau ca niște clopoței atunci când sărea de pe un cap pe altul. Razele roșii ale soarelui ce apunea s-au amestecat cu sângele șarpelui pe moarte transformând râul într-o curgere purpurie. Ochii lui Kaliya, care la început sclipiseră ca rubinele, au devenit lipsiți de orice expresie și tulburi. Fărâmat și rănit în trup și spirit, cu mândria redusă la cea mai îndreptățită umilință, devenise o epavă mizerabilă a gloriei sale trecute. El a început să se gândească la Creatorul său, Domnul tuturor ființelor, și a căutat mental refugiul în el. În acest timp, soțiile lui Kaliya s-au înfățișat în fața lui Krishna și l-au rugat să cruțe viața soțului lor. Incapabil de a rezista oricărei rugăminți sincere, Krishna a sărit ușor de pe capetele lui Kaliya și a înotat spre mal. Kaliya l-a urmat, și regretându-și cu desăvârșire faptele, a venit și s-a închinat înaintea lui.

„O, Stăpâne!“, spuse el. „Ai creat acest univers cu variațiile sale infinite. Noi, șerpii, suntem din naștere feroci și cruzi. Cum putem depăși natura noastră? Numai tu ne poți ajuta în acest sens. Atât mântuirea, cât și distrugerea noastră sunt în mâinile tale.“

Krishna a spus: „Pleacă, O, Kaliya. Du-te cu tot neamul tău pe insula Ramanaka în mijlocul oceanului. Ești alungat pentru totdeauna din Kalindi, pe care l-ai otrăvit îndepărtând în felul acesta toate creaturile care trăiau aici“.

Apoi Kaliya, plin de vânătăi și sângerând, a răspuns: „Vai! O, Doamne! În timp ce voi pleca spre insulă, pasărea ta vicleană,

Garuda, care este dușmanul meu, mă va vedea cu siguranță și va distruge această viață pe care ai cruțat-o“.

Apoi Krishna a răspuns ușor: „Nu, prietene. Când Garuda va vedea urmele picioarelor mele pe capul tău, el nu va îndrăzni să te atace, pentru că el va ști că ai fost binecuvântat de mine. Deci, nu ai nicio frică și pleacă în pace“. Spunând acestea, el și-a pus mâinile pe capetele lui Kaliya și i-a redat integritatea. Auzind acest lucru, Kaliya și-a revenit, și împreună cu suita lui de șerpi s-a prosternat în fața Domnului și apoi a plecat în Ramanaka.

Astfel, locuitorii din Vrindavana au fost eliberați de acest șarpe teribil, Kaliya. Ei puteau din nou să se scalde în apele reînviate ale râului și îi puteau bea apa pe săturate. Arborii și arbuștii au înflorit din nou, florile dansau, iar pădurea s-a strecurat înapoi spre malurile râului.

Ciobanii și vacile, deși înfometați și obosiți, nu s-au întors în satul lor în noaptea aceea și au hotărât să rămână pe malurile râului, pentru că Nanda era încă îngrijorat în legătură cu fiul său, Krishna, gândindu-se că era posibil să fie afectat de otravă. Nu putea ști cu siguranță. El știa că pielea oamenilor care sunt otrăviți de șerpi devine albastră, dar cum acest copil era în mod natural albastru, astfel încât ce puteau ei să facă? O altă credință era aceea că cei care erau mușcați de șarpe trebuiau să postească și să nu adoarmă în ziua respectivă, pentru că era posibil să nu se mai trezească niciodată. Singura modalitate de a se asigura că acest lucru nu se va petrece era să rămână în pădure în acea noapte, pentru că dacă s-ar fi întors, Krishna cu siguranță ar fi cerșit, ar fi împrumutat ori ar fi furat ceva de mâncare. Așa că au aprins un foc și s-au pus în jurul lui. Era o noapte calmă, liniștită și aproape sufocantă. În timp ce alții dormeau, Nanda a stat de veghe cu Krishna. Dintr-o dată, parcă de nicăieri s-a pornit un vânt puternic și a văzut, spre groaza lui, cum un incendiu furios, ca o pală de foc, avansa spre ei cu o rapiditate alarmantă. I-a trezit repede pe ceilalți. *Gopașii* nu știau ce să facă, dar copiii nu

au avut astfel de îndoieli. „O, Krishna! Krishna!“, strigară ei. „Salvează-ne de această nenorocire, așa cum ne-ai salvat de atâtea ori până acum!“

Krishna i-a asigurat zâmbind că totul va fi bine și s-a pus în calea lui Agni, zeul focului, și deschizându-și gura sa mică, el a sorbit liniștit acea flacără puternică din trei înghițituri. Oamenii priveau cu mirare la el, cel care îi salvase în acest mod miraculos. Apoi Krishna s-a întors către tatăl său și l-a întrebat: „Acum ești mulțumit, tată?“

Focul se presupune că este cel mai mare purificator, capabil de a transforma chiar și otrava în cenușă, și Domnul a vrut să-l liniștească pe tatăl său arătându-i faptul că dacă ar fi fost otrăvit, el ar fi fost curățit acum de focul pe care îl înghițise. Nanda l-a luat în brațele lui și l-a îmbrățișat. Cine este acest copil ciudat, se întreba el, când în întregime divin, când complet uman? Ce era să creadă? Tot ce știa era că își iubea fiul mai mult decât orice altceva, și așa cum prorocise înțeleptul Gargacharya, acest copil avea puterea de a-i salva pe toți aceia care îl iubeau și depindeau de el.

După aceea, Krishna a fost dus în procesiune spre sat, înconjurat de prieteni, de rude și de vite, cântând și bucurându-se de întoarcerea lui în siguranță.

Acum venise sezonul cald de vară, dar în timp ce Domnul își avea reședința în Vraja, vara semăna cu primăvara. Datorită sunetului fermecător al cascadelor, a cântecului greierilor, a creșterii luxuriante a ierbii și a parfumului lotușilor și al crinilor de apă, locuitorii din Vrindavana nu mai cunoșteau căldura intensă a soarelui sau a incendiilor ce se porneau de obicei vara prin pădure.

Într-o zi, Krishna a mers în pădure, ca de obicei, cu prietenii lui. Ei se distrau jucând diverse sporturi, și anume se luptau, se învârteau, săreau, trăgeau, boxau. Uneori dansau în timp ce Krishna cânta din flaut, alteori dansa el în timp ce alții cântau și

țineau ritmul bătând din palme. În timp ce ei se jucau sub un copac uriaș, banyan, un demon numit Pralamba a ajuns în forma unui *gopala* și s-a alăturat grupului. Mulți alții, în diferite forme, au venit să-l omoare pe băiatul Krishna și au eșuat. Așa că Pralamba a avut ideea strălucită de a lua forma unui *gopala*, potolindu-i astfel suspiciunile. Krishna i-a perceput deghizarea imediat, dar era dispus să-i acorde prezumția de nevinovăție, așa că i-a cerut să se alăture jocului lor.

Cu toate acestea, deși era un demon, luase o formă ce îi era dragă Domnului. Grupul s-a împărțit în două echipe cu Krishna și Balarama ca lideri de echipă. Au fost organizate diferite jocuri, la sfârșitul cărora persoana învinsă trebuia să ia în spate contrapartea victorioasă și să o ducă pe jos până la copacul banyan. Pralamba a ales să fie de partea lui Krishna, pentru că a crezut că el l-ar putea învinge cu ușurință pe Balarama pentru că apoi să aibă de-a face cu Krishna. La sfârșitul jocului, echipa lui Krishna a fost învinsă și l-a luat pe Shridama pe umeri, în timp ce Pralamba l-a luat pe Balarama și a început să meargă. Domnul, care a ucis zece demoni cu mâinile sale de copil, a permis să fie învins de acela care a luptat cu dragoste! El este pregătit să-i urce în spate pe oricare dintre adepții săi, care i se abandonează, așa cum l-a purtat pe Shridama.

Între timp, Pralamba a pornit la trap vioi cu Balarama, bucurându-se de succesul planului său. Fără să se oprească pentru a privi înapoi sau pentru a vedea ce se întâmplă și neatent la strigătele lui Balarama de a se opri, el trecu peste copaci, hotărât să-l ducă direct la Kamsa. El a luat la scurt timp forma sa mare, demonică, așa încât Balarama n-a putut să sară din spatele lui. Balarama s-a întors să se uite după Krishna și de departe, Domnul i-a făcut semn să zdrobească gâtul demonului. Atât de mare a fost puterea privirii lui Krishna, încât Balarama a fost capabil să-l sugrume pe Pralamba până la moarte. *Gopalașii* au ajuns și ei în fugă pentru a vedea forma măreață a demonului

mort.

În timp ce băieții discutau despre minunile zilei, vacile s-au îndepărtat în căutarea ierbii de păscut. Preocupați de dispariția lor, băieții au căutat departe, în lung și-n lat, și în cele din urmă le-au dat de urmă pe un câmp. Pentru că părăsiseră umbra copacilor, vacile au fost zăpăcite de căldura orbitoare a soarelui și nu mai știau să se întoarcă. Auzind vocile dragi ale stăpânilor lor, ele se pregăteau să se întoarcă când iarba uscată a fost cuprinsă de un val de foc, care în curând s-a transformat într-un incendiu puternic. Îngroziți la vederea flăcărilor care avansau cu repeziciune, *gopalașii* și vacile s-au ghemuit de frică și s-au îmbulzit în jurul lui Krishna.

„Nu intrați în panică“, a spus vocea liniștită de lângă ei. „Închideți ochii și țineți-vă de mine și niciun rău nu va veni peste voi.“ Având încredere absolută în el, au făcut așa cum li s-a spus. Nu mai aveau nici cea mai mică teamă, iar focul nu a mai avut puterea să le facă niciun rău, pentru că vocea preaiubitului se auzise și ei știau că nu îi va dezamăgi niciodată.

„De ce stați ca niște statui cu ochii închiși?“ Acum era băiețelul Krishna care îi tachina și ei au deschis ochii pentru a vedea că se aflau din nou sub acel copac de banyan sub care se jucaseră. Și-au frecat ochii cu uimire. Visaseră oare întâmplările teribile de acum câteva clipe? Unde era îngerul lor păzitor? Era oare doar un băiețel care râdea și se rostogolea în iarbă, mimând tot felul de expresii, trăgându-i de păr, sărind și urcând în toți copacii ca orișicare băiețel ori era un supraom? Ei l-au urmat cu bucurie. De ce să se deranjeze să dezlege misterul cu privire la cine sau ce era? Mai bine să se bucure de prezent cât timp mai aveau.

Doar ce venise sezonul ploios. Acesta era caracterizat de cercuri luminoase în jurul soarelui și a lunii, de ceruri furioase umplute de nori și de tunete din belșug. Strălucirea corpurilor cerești era estompată de norii întunecați și fâșiile de fulgere.

Pământul, care se crăpase în căldura verii, acum se umpluse cu o vegetație luxuriantă, și în noapte, licuricii dominau scena, pentru că stelele fuseseră ascunse de nori. Broaștele și-au început serenadele, și toate pârâiașele mici, care secaseră, se revărsau acum și clipoceau cu încântare. Toată pădurea avea un aspect festiv. Chiar și în acest sezon, copiii duceau vacile pe panta muntelui și în pădure, dar atunci când ploua, ei își găseau adăpost sub copaci sau în peșteri, ronțăind rădăcini, tuberculi și fructe. Splendoarea anotimpului era sporită de prezența Domnului.

Apoi a venit sezonul de toamnă, cu cerul său senin și cu briza domoală. Inaugurat de către florile de lotus, sezonul de toamnă a văzut cum apele tulburi ale râurilor și ale lacurilor au devenit curate și limpezi. Eliberați de ploi, norii erau de un alb strălucitor. Noaptea, cerul senin revela stelele în toată claritatea lor, și luna de toamnă răsărea mare și roșie la orizont.

Astfel, zilele de aur ale copilăriei alunecau ca niște mărgele strălucitoare înșirate pe razele de soare.

Nu prin Vede, nici printr-o viață austeră, nici prin
daruri oferite săracilor, nici prin ofrande nu pot fi
văzut așa cum m-ați văzut voi.
Doar prin iubire mă pot vedea oamenii, mă pot
cunoaște și pot veni la mine.

SRIMAD BHAGAVAD GITA

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

Aum Venunadasharadaya Namaha!

CAPITOLUL 7

FLAUTUL FERMECAT

Barha peedam natavaravapu karnayo karnikaram,
Bibrath vasa kanakakapisham vayjayanthim cha malam
Randran venor adharasudhaya poorayan gopavrindai,
Vrindavanyam svapadaramanam pravishath geetha keerthi.

> Preamărit de *gopalași*, Krishna a intrat în pădurea Vrindavana, care a devenit și mai frumoasă purtându-i urma picioarelor sale divine.
> El era îmbrăcat ca un dansator desăvârșit, purtând un veșmânt cu o strălucire de aur
> Și o ghirlandă de flori sălbatice, având pene de păun în păr și cercei din semințe *karnikara* agățați de urechi.
> Îmbrăcat astfel, a cântat din flaut, umplând văzduhul cu sunete dulci ca mierea buzelor lui
>
> SRIMAD BHAGAVATAM

Deși abia ajunsese la vârsta de doisprezece ani, grația și frumusețea lui Krishna erau irezistibile. El este cel care poate trezi dorința întregii lumi, cum ar putea aceste sărmane *gopi-uri* din Vrindavana să-i reziste?

Ele însă nici măcar nu încercau aceasta. Îl alintau pe când era doar un prunc, îl sărutaseră atunci când era un copilandru, se jucaseră cu el atunci când era copil, iar acum stătea în fața lor, fiind simbolul a tot ceea ce un bărbat, adevăratul Purusha, ar fi trebuit să fie. Ca și fluviul Yamuna care curge spre destinația sa, marea, tot astfel inimile lor se îndreptau spre Domnul lor. Mințile lor erau neștiutoare, intelectul lor era slab, dar inimile lor erau mari și pline de dragoste și acestea îi ofereau preaplinul lor, iar iubirea curgea spre el într-un flux fără de sfârșit. Ele îl urmau oriunde mergea. În fiecare dimineață, de când el pleca cu *gopalașii* și cu vacile la pădure, sărmanele fete cu greu rezistau până seara, când se întorcea. Ele nu se puteau concentra asupra sarcinilor de zi cu zi și nu se puteau gândi la nimic altceva, decât la el. Fiecare minut pe care el îl petrecea departe de ele era insuportabil și tot ce așteptau era momentul în care puteau vedea din depărtare vârful penei de păun care îi împodobea părul.

Atunci ele uitau de oboseală și de singurătatea lor și se grăbeau spre el să-l întâmpine și se îngrămădeau în jurul lui până când se făcea din nou timpul pentru ca el să meargă acasă. În timpul zilei, ele și-l imaginau stând sub ramurile răsfirate ale unui copac, probabil, sprijinindu-se ușor pe trunchi, cu un picior peste celălalt, ca în postura unui dansator, și cântând o melodie divină la flautul pe care îl ținea aproape de buzele lui. Melodia lui era chemarea infinitului adresată finitului și trezea acorduri sublime chiar și în inimile cele mai adormite, făcându-le să tânjească după comuniunea cu infinitul, care este dorința ascunsă a fiecărei inimi. Această dorință arzătoare este prezentă în fiecare ființă umană, dar uneori suntem prea absorbiți cu activitățile lumești sau prea slabi ca să înțelegem ce este aceasta. Tot ce știm este că în condiția noastră umană suntem incompleți și insuficienți, dar ignorăm ceea ce ne va face să ne simțim compleți. Uneori o atingere, o privire sau un cuvânt rostit de un

mare înțelept este suficient pentru a ne slăbi rigiditatea și a ne deschide ochii și apoi inima noastră saltă cu nerăbdare să-și întâlnească Creatorul.

Condamnarea la finitudine este de nesuportat pentru ființa umană. Noi tânjim pentru nimic mai puțin decât infinitul și eternitatea. Întreaga lume finită se mișcă și progresează spre acest infinit și până când va ajunge acolo, aceasta va rămâne nemulțumită. Toate fleacurile oferite de lumea materială nu reușesc să ofere satisfacție, deoarece acestea sunt ele însele produse ale finitudinii și sunt impermanențe prin natura lor.

Pe măsură ce Krishna își cânta melodia sa divină, întregul aspect al pădurii se transforma. Păsările care zburau se opreau pentru a îl asculta, animalele se apropiau de el și chiar și despre fluviul Yamuna se spune că și-a oprit curgerea sa pentru a asculta muzica feerică. Toate lucrurile în mișcare au devenit dintr-o dată imobile, iar cele imobile, cum ar fi pietrele și stâncile, au început să se topească și să curgă, așa era de fermecătoare puterea muzicii sale. Nici măcar stâncile nu puteau rezista dorinței și chemării fascinante la viața divină, pentru că el este Manamohana, cel care trezește dorința tuturor minților.

„Trezește-te! Trezește-te! O, suflet adormit!“, părea el să spună. „Vino la mine, Domnul tău. De ce să dormi când eu sunt aici, gata să dansez cu tine dansul etern al vieții? Deșteaptă-te, O, minte înceată! Trezește-te, inimă împietrită! Vino la mine, Iubitul Divin. Te voi ajuta să experimentezi beatitudinea!“

Fără a înțelege acest adevăr, ar fi imposibil de înțeles cum un copil de doisprezece ani ar putea atrage în așa măsură femeile mature încât acestea să uite de fidelitatea pentru care femeile indiene sunt renumite și să alerge după el, indiferent de consecințe. Chiar și inimile celor răi, tari precum granitul, s-au topit la auzul chemării flautului divin. De ce ar fi atunci de mirare că *gopi-urile* care îi dăruiseră deja mintea lor pe când era doar un copil, fremătau și ardeau de dorința copleșitoare de a se

contopi cu el? Ele nu erau nici înțelepți și nici *yoghini*, nu știau nimic despre filozofie sau metafizică. Tot ceea ce știau era că el era un bărbat și că ele erau femei și tânjeau, cu fiecare fibră a ființei lor, să-l aibă drept iubit. Dorința lor îndreptată exclusiv către el, care era iubitul universului, deși carnală la început, s-a transformat apoi în ceva minunat și de nedescris. Pe când stăteau în colibele lor și ascultau notele melodioase ale flautului venind din pădure, se gândeau în sinea lor: „Împlinirea supremă a faptului de a avea ochi este de a fi în măsură să te îmbeți cu frumusețea chipului său atunci când el cântă la flaut în pădure. Cât de norocoși sunt copacii, florile și animalele din această pădure pentru că pot să se bucure din plin de acest extaz și îi pot vedea forma fascinantă în fața lor, în timp ce noi, ghinionistele, suntem limitate de această cușcă pe care o reprezintă casele noastre și de imposibilitatea de a ne alătura lui în pădure!“

„Ce merite avea acest flaut de are privilegiul de a sorbi nestingherit mierea cea pură a buzelor sale? Va lăsa acest flaut ceva și pentru noi vreodată? Vom putea oare să gustăm din nectarul buzelor lui într-o bună zi? Cât de norocoase sunt căprioarele care se adăpostesc în apropierea lui și care îl ating încetișor atunci când el cântă. Cât de norocoși sunt viteii care stau țintuiți locului, uitând chiar să-și înghită laptele și să-și mestece iarba din gură, ațintindu-l pe el cu privirea ca și cum ar vrea să-l soarbă din priviri! Desigur, păsările din această pădure trebuie să fie înțelepți deghizați, văzând modul în care acestea s-au cocoțat pe ramurile de deasupra capului său și ascultă captivate cântecul lui! Privește și la fluviul Yamuna cum aduce flori de lotus ca ofrande și le așază la picioarele lui. Chiar și norii se opresc din a lor peregrinare și trimit o pulbere fină de apă pe capul său, ca o binecuvântare. Cu siguranță muntele Govardhana trebuie să fie cel mai norocos dintre toți munții, pentru că are marele privilegiu de a îi atinge picioarele și de a îi oferi toate delicatesele de care el se bucură – fructe, trestie, tuberculi și

nuci.“

Astfel, gândindu-se în mod constant la el, *gopi-urile* își petreceau zilele așteptând doar momentul sosirii sale seara. Zi de zi, mințile lor erau din ce în ce mai absorbite de el, astfel că în curând starea lor era cea a unor *yoghini* meditând.

La începutul iernii, tinerele fecioare au decis să realizeze un jurământ timp de patruzeci și unu de zile, legat de cultul zeiței Karthyayani pentru a îl primi pe Krishna drept soțul lor. În fiecare zi, aceste tinere fete se trezeau la trei dimineața și mergeau pe malul fluviului Kalindi în frigul aprig al iernii și își făceau baia rituală la răsărit. Acolo, pe mal, ele adorau o imagine a zeiței realizată din nisip și i se închinau cu pastă de santal, ghirlande de flori, tămâie, lămpi, fructe și alte alimente dăruite drept ofrande.

„O, Devi Karthyayani! Tu mare putere cosmică și stăpâna a toate cele câte sunt! Binevoiește să mi-l dai pe fiul lui Nanda ca să-mi fie soț.“ Repetând această *mantra,* acele fecioare din Vraja s-au închinat zeiței timp de o lună întreagă, indiferent de greutăți, cu mințile absorbite de Krishna, rugându-se că ele să-l primească drept soț. În ultima zi a jurământului lor, și-au lăsat ca de obicei hainele pe mal și au intrat cu bucurie în apă, cântând cântece despre Domnul lor.

Era încă foarte devreme dimineața, iar ceața ca mărgăritarul învăluia pădurea din jur. În timp ce ele se jucau fericite în râu, dintr-o dată au văzut obiectul dorinței lor stând în picioare pe mal, arătând precum încarnarea zeului iubirii, zâmbindu-le provocator. Ele au devenit dintr-o dată conștiente de goliciunea lor și și-au acoperit chipurile cu mâinile, uitându-se timid la el printre degete. Krishna a zâmbit, dându-și seama că ele nu erau complet pure. El a decis să le ajute să scape de ultimele urme ale ego-ului lor. Fecioarele își pierduseră orice simț de posesivitate cu privire la proprietate, bogăție și relații, dar ele încă mai aveau nevoie să se detașeze de tot ceea ce privea trupul lor. Acesta era

ultimul obstacol în calea îndeplinirii dorințelor lor. Sentimentul de rușine vine numai atunci când suntem confruntați cu altcineva și Dumnezeu nu este altcineva. El este chiar sinele nostru. Ce nevoie avem de modestie atunci când suntem față în față cu noi înșine? Dacă acest aspect nu este clar înțeles, nu putem aspira la comuniunea cu Dumnezeu. Pentru a le face să realizeze acest lucru, Krishna le-a adunat hainele care erau răsfirate pe malul râului în grămezi și s-a urcat rapid în copacul *kadamba* din apropiere, spunându-le provocator: „Haideți, fetelor! Veniți și luați-vă hainele!“

Luate prin surprindere de aceste cuvinte ale eroului lor, ele tremurau, fiind în apă până la gât și se rugau de el să le returneze hainele.

Domnul le-a răspuns: „Dacă sunteți într-adevăr roabele Mele așa cum spuneți, atunci faceți așa cum vă spun. Ieșiți din apă, una câte una și luați-vă hainele. Nu știți că aceasta este o încălcare a jurământului să vă îmbăiați nud în apele fluviului? Haideți deci, veniți și prosternați-vă în fața mea și, astfel, veți fi iertate pentru acest păcat“.

Auzind aceasta, *gopi-urile* au renunțat pe loc la ego-ul lor la fel ca șerpii care își schimbă pielea și au mers, una câte una, cu mâinile întinse și cu ochii ațintiți asupra lui. În ochii lui, ele s-au văzut reflectate pe ele însele. Una câte una, ele și-au recuperat hainele și stăteau înaintea lui cu palmele împreunate și capetele plecate, așteptând următoarea sa comandă.

Domnul le-a testat la limita extremă și au trecut cu ușurință testul. Hainele le-au fost furate, li s-a spus că era împotriva regulilor să se scalde goale în apă și au fost forțate să-și abandoneze sentimentul de rușine și să meargă dezbrăcate ca să-și primească hainele. Ele au fost tratate ca niște păpuși și au fost făcute să salute și să se prosterneze. În ciuda a toate acestea, ele nu simțeau nici cea mai mică urmă de resentiment. Pe deplin eliberate de ego-ul lor, cufundându-și mintea complet în el,

obiectul divin al pasiunii lor, ele erau acum apte să primească binecuvântarea finală a comuniunii cu el.

Domnul, știind ce era în mintea lor, s-a dus acolo cu scopul expres de a le îndeplini dorințele și le-a spus așa: „După ce ați renunțat la ultimele urme ale ego-ul vostru, sunteți acum gata să mă primiți drept soț al vostru în adevăratul sens al cuvântului. Pasiunea îndreptată spre mine nu se va sfârși în plăcerile senzuale. Iubirea umană este doar o umbră a iubirii divine. Cine ar fi fericită să rămână în întuneric atunci când ea se poate bucura de strălucirea soarelui? Cine ar fi fericită doar cu parfumul, atunci când ea poate avea întreaga floare? Aceasta este ceea ce vă ofer acum. Floarea iubirii divine care vă va duce la fericirea veșnică. Numele voastre vor străbate istoria umanității ca fiind ale celor mai norocoase dintre toate femeile. Într-adevăr, sunteți cu adevărat binecuvântate, pentru că ați descoperit secretul iubirii divine, care vă va conduce la eliberarea voastră din acest ciclu al nașterii și al morții. Dragostea senzuală este experiența comună a tuturor ființelor umane, dar *bhakti* sau iubirea divină, cea care duce la *mukti* sau eliberare, este cunoscută doar de câteva suflete rare, care s-au rugat și au meditat timp de mulți ani și au realizat multe austerități. Dar voi, fetelor, la sfârșitul unui simplu jurământ de patruzeci și unu de zile, ați fost binecuvântate, pentru că vă este oferit ceea ce *yoghinii* care meditează îndelung ajung să realizeze doar după ani de perseverență. Voi toate sunteți modele de virtute. Puteți să vă întoarceți acum la Vraja. Ceea ce ați cerut zeiței vă va fi oferit la momentul potrivit. Vă veți reîntâlni cu mine pe malul luminat de lună al fluviului Yamuna la toamnă“.

Auzind cuvintele iubitului lor, cupa lor de fericire era preaplină și încet, cu pași nesiguri și privind îndelung înapoi, ele și-au croit drum către casele lor. Restul de timp rămas până la împlinirea dorinței lor, *gopi-urile* l-au petrecut în rugăciune și meditație, astfel încât atunci când a venit timpul, ele erau

perfecte, pure și strălucitoare. Ele atinseseră deja stadiul de *avadhuta* sau cel înțelept care umblă gol, pentru că hainele simbolizează atașamentul față de valorile false, începând cu corpul. *Gopi-urile* au atins această stare și erau acum pregătite să-l primească pe Domnul.

Într-o zi, în timp ce mergea prin pădure cu *gopalașii*, Domnul le-a spus: „Cât de nobili sunt copacii. Ei trăiesc în totalitate pentru binele altora. Ei suportă vântul, ploaia, căldura și lapovița și ne protejează împotriva lor. Este de dorit o astfel de naștere care oferă susținerea tuturor ființelor. Ei îndeplinesc dorințele și nevoile tuturor creaturilor cu frunzele, fructele, florile, rădăcinile și tuberculii lor. Oamenii se adăpostesc sub ei și în cele din urmă aceștia se sacrifică pentru a le furniza oamenilor combustibil. Viața omului în această lume are sens doar în măsura în care energiile sale, averea și inteligența sunt utilizate pentru binele altora“. Astfel, pe fiecare, după nevoile sale și capacitatea sa, Domnul i-a învățat pe acești băieți și fete care îi erau dedicați lui trup și suflet.

Într-o zi, băieții au terminat de mâncat toată mâncarea pe care o aduseseră de acasă și încă le mai era foame, așa că l-au rugat pe Krishna să le procure ceva de mâncare. Pentru a satisface cererile lor, precum și pentru a binecuvânta soțiile unora dintre brahmanii care realizau sacrificiile focului (așa cum este scris în *Vede*) în vecinătatea pădurii, Krishna le-a cerut băieților să meargă și să cerșească mâncare de la brahmani, pentru că era de datoria lor să-i hrănească pe cei flămânzi. Așa că băieții s-au grăbit să meargă să ceară de mâncare de la acei învățați brahmani, care erau foarte bine versați în *Vede*. Pretinzând că nu îi auzeau, cei învățați continuau să incanteze *mantre*, rămânând surzi la nevoile băieților flămânzi de afară, pentru că ei erau ritualiști confirmați, orbi la semnificația autentică a *mantrelor* vedice. Băieții dezamăgiți s-au întors cu lacrimi în ochi și Krishna i-a alinat.

„Nu contează“, a spus el. „Un astfel de comportament este de așteptat de la cei care au doar cap și nu și inimă. Capul le poate fi plin de învățături, dar inima le este stearpă, iar ei nu știu ce înseamnă iubirea, din care bunătatea se revarsă. Dar nu vă pierdeți cu firea. Mergeți și anunțați-le pe soțiile lor că eu și fratele meu așteptăm aici și ele vă vor oferi tot ce aveți nevoie, pentru că ele îmi poartă o mare dragoste.“

Deci, încă o dată, băieții au mers și, de această dată, au fost primiți cu mare dragoste de aceste femei pioase, care nutreau speranța de a îl vedea chiar și pentru o clipă pe copilul Krishna chiar din momentul în care au auzit de el. Deși au fost mustrate de către soții lor, ele s-au grăbit să-l întâlnească, ducând cu ele toate felurile de delicatese. Printre ele, era totuși o femeie care a fost aspru pedepsită și i s-a interzis să meargă la el și al cărei soț a încuiat-o în cameră, deși inima ei era plină de iubirea pentru Domnul. Atât de mare era dorința ei de a i se alătura, că spiritul ei a părăsit cușca trecătoare a trupului fizic și a fuzionat cu el chiar înainte să fi ajuns celelalte femei la el. Se spune că Domnul i-a trimis pe băieți în această misiune specială doar cu scopul de a o binecuvânta pe ea.

Celelalte femei au alergat către el și când l-au văzut cu tenul său albastru, purtând o haină aurie și fiind împodobit cu o ghirlandă de flori sălbatice, cu pene de păun prinse în păr, răsucind un lotus într-o mână și odihnindu-și-o pe cealaltă pe umărul unui prieten, au simțit cum inimile li se umpleau cu bucurie. Ele s-au prosternat în fața lui și apoi au întins o masă bogată. Domnul, cunoscându-le devotamentul, a acceptat ofertele lor și le-a spus să se întoarcă la soții lor. Ele au fost îngrozite de ideea de a merge înapoi și au spus: „Nu există nicio șansă ca soții noștri să ne accepte, deoarece i-am ofensat mortal venind aici. Se cuvine ca tu să te ocupi acum de noi, căci noi ne-am oferit pe noi înșine, trup, minte și spirit, la picioarele tale. Noi nu dorim niciun alt fel de viață decât acela de a te servi pe viitor. Te rugăm,

nu ne părăsi“.

Domnul a spus: „Voi nu veți fi acuzate de către soți, părinți, frați sau fii pentru că ați venit la mine. Contactul fizic nu este necesar pentru creșterea și împlinirea iubirii spirituale. Păstrați-vă mintea fixată mereu asupra mea și veți reuși să vă realizați spiritual cu siguranță mult înaintea altora“.

Așa că femeile s-au întors cu pași înceți și au fost surprinse să constate că soții lor s-au pocăit de nebunia lor și le-au primit înapoi foarte cordial. Și-au dat seama de faptul că Domnul universului a venit la ei doar ca să-i binecuvânteze atunci când a cerșit mâncare. Ce ironie că el, pe care ei (soții lor) îl adorau prin *yajna* (ceremonia de sacrificiu a focului), a trebuit să vină la ei în chip de *gopala*, iar ei l-au gonit! Dar chiar și acum, deși ei au realizat care era sensul acelei situații, ei încă ezitau să meargă la el de frica regelui Kamsa!

Primăvara, când mireasma intensă de mosc se
așterne peste gingașii lăstari de tamala, Hari își află
sălașul în pădure, dansând frenetic cu gopi-urile.

GITA GOVINDA DE JAYADEVA

Nicio putere nu este dincolo de pătrunderea
înțeleptului care și-a controlat mintea, simțurile,
fluxurile energetice și dispoziția și care se
concentrează asupra mea.

DOMNUL KRISHNA ÎN UDDHAVA GITA,
SRIMAD BHAGAVATAM

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

ॐ

Aum Govindaya Namaha!

CAPITOLUL 8

KRISHNA RIDICĂ MUNTELE

Ah, om naiv! La sfârșitul vieții, cunoașterea intelectuală nu te va salva! Adoră-l, așadar, pe Supremul Domn, Govinda (Krishna), pentru că doar în el îți vei găsi salvarea.

ADI SANKARACHARYA

În fiecare an, la finalul verii, păstorii obișnuiau să-i ofere lui Indra, regele zeilor și zeul ploii, un măreț sacrificiu. Acesta era făcut cu scopul a-l îmblânzi pe zeu să trimită suficientă ploaie pentru a face iarba să crească și astfel vitele să se poată hrăni, dar totodată să nu trimită prea multă ploaie în așa fel încât Yamuna să inunde digul și să le distrugă așezările. Krishna observase pregătirile și l-a întrebat pe tatăl său:

„În fiecare an îi aducem ofrande lui Indra pentru a ne arăta recunoștința“, spuse Nanda.

„Ce a făcut el pentru noi ca să merite recunoștința noastră?“, a întrebat Domnul.

„Taci, copile, nu vorbi așa. Nu ai pic de respect pentru zei. Nu știi că Indra este cel care ne aduce ploile? Noi suntem păstori. Bunăstarea ne vine de la vitele noastre. Cum ar putea vacile noastre să crească puternice fără iarbă și cum ar putea iarba să crească dacă nu plouă deloc? Dacă nu îl înduplecăm pe Indra, nu ne va mai oferi deloc ploaia sau ne va oferi prea multă și astfel ce ne vom face? Fără ploaie, toate eforturile umane nu își au niciun

rost.“

Auzind acestea, Krishna a replicat: „Ființele vii se nasc în funcție de *karma* lor și mor tot în funcție de aceasta. *Karma* le echilibrează bucuriile, suferințele, temerile și prosperitatea. Pentru astfel de creaturi, care sunt victimele propriei *karme*, care este rolul lui Indra, având în vedere că nu poate distruge efectele acelor *karme*? Așadar, este bine să îți accepți condiția în care te naști și în acest fel să respecți *karma*. Aceasta este adevărata venerație. Cele trei *guna-uri* (tendințe) ale naturii, Prakriti – *sattva*, *rajas* și *tamas* – sunt bazele originii, menținerii și disoluției universului. Prin puterea *rajasică*, toate locurile de pe pământ au parte de ploaie, de unde toate creaturile au ce mânca. Ce are de a face Indra cu toate acestea? Fiind un neam al pădurilor, locuim mereu printre codri și munți precum Govardhana. Datorită colinelor, norii cu ploaie sunt opriți și ploaia cade în Vrindavana și pe pantele pline cu iarbă ale acestor munți vitele pasc și se îngrașă și oferă lapte din plin. Așa că lăsați varietățile de mâncare să se producă și permiteți să le fie tuturor oferite mâncare și cadouri, inclusiv celor proscriși. Venerați vacile oferindu-le iarbă și munții cu ofrande sacrificiale. Acesta este viziunea mea, O, Tată! Aceasta va face pe toată lumea fericită – vacile, înțelepții și pe mine însumi. Dacă poți accepta aceasta, ai putea să o și urmezi întocmai“.

Nanda cunoștea tradiția de a fi respectuos cu toții zeii antici, precum Indra, Varuna și alții, dar avea mare încredere în vorbele fiului său, care, așa cum bine știa, deținea puteri extraordinare, așadar a îndeplinit toate spusele lui Krishna. În ziua indicată, sub supravegherea Domnului, unt, lapte și dulciuri din belșug, de fapt meniul lui favorit, au fost pregătite în cantități mari.

„Nu te zgârci la nimic, Tată“, îi spuse Krishna lui Nanda, tachinându-l. „Când îi faci lui Dumnezeu o ofrandă, trebuie să fie cel mai bun lucru pe care ți-l poți permite. Prin această glumă,

Krishna se juca, dar îl învăța de asemenea pe tatăl său o valoroasă lecție – să fie respectuos la momentul cuvenit și totodată să fie generos când oferă ceva.

Cărând după ei foarte multă mâncare, întreaga comunitate a pornit spre munte. Acolo au aprins focul sacrificial și l-au venerat pe cel sfânt, vacile și însuși muntele. Pentru a-i face pe oameni să aibă credință, Krishna s-a manifestat într-o formă gigantică, ca spirit al muntelui și a consumat cantități mari de mâncare adusă ca ofrandă! Nu este de mirare că le-a cerut oamenilor să prepare mâncărurile care îi plac lui cel mai mult. Apoi, în propria sa formă ca *gopala* s-a prosternat în fața lui și întorcându-se către ceilalți i-a întrebat: „În tot acești ani în care i-ați oferit ofrande lui Indra, a venit el personal să le primească? Ei au scuturat din cap vizibil întristați“.

„Vedeți acum“, spuse Domnul pe un ton jucăuș, „cum Govardhana în persoană v-a acceptat ofrandele!“

După aceasta, au umblat de jur împrejurul muntelui și apoi s-au întors la Vraja bucuroși, după ce profitaseră de deliciosul festin.

Dar Indra nu putea fi alungat atât de ușor. Nu părea să se resemneze și să renunțe la poziția lui privilegiată prin care primea ofrande fără niciun efort. Auzise vorbele curajoase pe care Krishna i le spusese tatălui său și era hotărât să îi dea acestuia o lecție și să-i pedepsească pe păstori pentru reținerea de a onora sacrificiul care i se cuvenea. Așadar, alcătui cei mai încărcați nori de ploaie și îi azvârli cu așa o forță, încât plouă în Vrindavana cum niciodată nu mai plouase. A plouat cu găleata ore în șir, zi după zi, fără întrerupere. Fluviul începuse să se reverse și copacii au fost smulși din rădăcini. Dacă nu ar fi făcut imediat ceva, părea că mica lor așezare cu oameni și vaci va fi măturată de ape. Când au realizat că, în ciuda tardivelor lor rugăciuni, mâniosul Indra refuză să oprească violentul atac, aceștia au fugit să îi ceară ajutorul lui Krishna. Acesta le-a

alungat temerile și le-a vorbit pe un ton încrezător: „Nu vă temeți, cei care au credință și își găsesc refugiul doar în mine, pe aceia eu îi voi proteja“.

Îi conduse apoi pe muntele Govardhana, spunându-le să ia cu ei vitele și posesiunile materiale și apoi, cu naturalețe smulse din rădăcini impunătorul munte și îl ridică într-un singur deget, cu mâna sa blândă, la fel de ușor precum un copil culege o ciupercă! Confortabil ascunși sub impunătorul munte, cu vitele și cu lucrurile personale, păstorii rămaseră acolo 7 zile și 7 nopți, în timp ce ploaia cădea plină de furie, tuna puternic și fulgera intens, vântul urla și apa curgea ca într-un nesfârșit potop. Semăna cu potopul de la sfârșitul timpului, iar Indra era determinat să-i facă să iasă din adăpostul improvizat și să cerșească mila sa. Nici măcar un gigant nu ar putea rezista atât de mult timp, se gândi zeul, și cu siguranță nu un copil așa mic ca și Krishna. Foarte curând, el ar fi obosit și ar fi pus muntele jos sau poate ar fi zdrobit întreaga populație făcând-o terci!

Nimic de genul acesta nu părea să se întâmple. *Gopașii*, cu starea lor spontană de copii care trăiesc în prezent, se simțeau minunat în adăpostul improvizat. Ei au aprins un foc pentru a le ține de cald și au început să se joace și să se distreze în stilul lor caracteristic, să se lupte corp la corp sau mimând lupta cu taurii, în timp ce *gopi-urile* dansau și cântau, privindu-l cu adorație pe Domnul. El stătea acolo ținând muntele într-o mână, uneori cântând la flaut cu cealaltă mână, gâdilându-i la gât pe vițeii care veneau și își frecau botul de el, glumind și râzând cu băieții, și niciun moment nu a arătat nici cel mai mic semn de oboseală. Era o mare sărbătoare pentru întreaga comunitate. Ei nu aveau de ce să își facă griji cu privire la treburile zilnice și se puteau bucura de prezența divină a Domnului, nestingheriți de nevoile urgente ale rutinei lor de zi cu zi.

Într-un final, stocul de apă pe care Indra l-a avut pregătit se terminase. Părea că picăturile de ploaie erau din ce în ce mai

puține și într-un final ploaia se opri de tot. Până și vântul și tunetele păreau că își pierduseră din intensitate și în scurt timp ultimul huruit se pierdu în depărtare. Văzând că cerul era lipsit de nori, Krishna și-a condus alaiul afară din ascunzătoare. Terenul fusese devastat de ploaie, dar soarele își făcea deja apariția, iar în curând apa avea să se usuce. Râul începuse să se retragă și animalele se îndreptau spre adăposturi. De față cu toată lumea, Domnul a pus la loc muntele. Locuitorii din Vraja nu-și puteau ascunde bucuria și încântarea și se aruncară la picioarele Domnului plini de evlavie. Indra privea din ceruri și înțelese că o nouă stea apăruse pe bolta cerească și avea să îl eclipseze în anii ce urmau.

Plin de umilință, acesta a decis să meargă la Krishna și să îi ceară scuze pentru că nu îi recunoscuse adevărata natură, dar îi era rușine să meargă de unul singur. Așa că a chemat-o pe vaca celestă Surabhi să-l însoțească. S-au apropiat împreună de Krishna și s-au prosternat în fața lui, în timp ce el stătea pe pământul ud al Govardhanei.

Indra a spus: „Salutări ție, O, Krishna! Tu ești cel ce există în toate ființele și ești maestrul tuturor discipolilor. La picioarele tale caut adăpostul, pentru că tu ești Domnul, învățătorul și sufletul fiecărei ființe. Te rog, iartă-mă!“

Apoi, s-a apropiat Surabhi. „Tu ești Domnul a tot ceea ce există. Binevoiește să fii al nostru Indra (rege), astfel încât cei sfinți și cei inocenți să fie protejați de tine. Permite-mi să realizez *abhisheka* (baia ritualică), ca să devii regele nostru. Nu există nicio îndoială că te-ai născut să ușurezi povara ce apasă pe Pământul Mamă“.

După ce l-a preaslăvit în acest mod pe Domnul Krishna, Surabhi realiză *abhisheka* cu propriul lapte. Indra a urmat-o și împreună cu înțelepții ce îl asistau a realizat înscăunarea ceremonială a Domnului ca regele regilor, revărsând asupra lui apă din divinul Ganga, adusă în potire aurite de către elefantul

alb regal al lui Indra, Airavata.

Strigând „Slavă Ție Govinda!“, ei l-au înscăunat ca stăpân al tuturor sufletelor încarnate (*jiva-uri*). Această manifestare a Domnului avea scopul precis de a salva toate *jiva-urile* din ciclul încarnărilor și s-a stabilit ca niciodată să nu se mai supună vreunei alte ceremonii de încoronare. Se spune că, în momentul în care Krishna a fost numit Domnul vacilor și al *jiva-urilor*, laptele a început să curgă din ugerele tuturor vacilor și Pământul a fost îmbăiat de daruri. Râurile au început să curgă pline de delicii, copacii erau plini cu miere, iar cerealele creșteau fără să fie cultivate.

După acest minunat eveniment, *gopașii*, care încă nu înțeleseseră latura divină a lui Krishna, erau nerăbdători să afle mai multe detalii despre nașterea lui. Ei nu puteau înțelege cum Nanda și Yashoda, care erau păstori obișnuiți, au putut crea o astfel de minunăție. Așa că s-au dus la Nanda și i-au cerut o explicație. Însuși Nanda nu știa prea multe despre aceasta cu excepția a ceea ce profețise înțeleptul Gargacharya, așa că asta le-a transmis lui Nanda și celorlalți.

„Ascultați la mine, O, *gopașilor*!“, a spus el. „Vă voi mărturisi ceea ce Gargacharya mi-a spus despre nașterea și realizările fiului meu. «Fiul tău», mi-a spus el, «te va ajuta să evoluezi spiritual semnificativ. Te va ajuta să depășești toate dificultățile și să contribui la fericirea celorlalți oameni și a vitelor tale. Cei care îl vor iubi pe Krishna nu vor avea motiv să se teamă de dușmani, pentru că el este la fel ca Domnul Narayana în ceea ce privește calitățile, renumele, curajul și alte calități importante.» Așadar, O, *gopașilor*, să nu fiți surprinși de aceste fapte vitejești prin care Krishna își revelează natura divină!“

Gopașii care au fost de față au fost încântați să asculte predicțiile lui Gargacharya și au început să îl venereze pe Krishna ca Narayana.

Într-o dimineață, când încă era devreme, Nanda, după postul

de *ekadasi* (a unsprezecea zi a lunii), a mers la Yamuna în ziua *dvadasi* (a doisprezecea zi a lunii) să se îmbăieze. Slujitorii lui Varuna, zeul apelor, l-au dus la reședința stăpânului lor. *Gopașii* au alergat în întâmpinarea lui Krishna și i-au spus că tatăl său dispăruse în apă, astfel încât Krishna a mers să-și salveze tatăl din locuința lui Varuna. Acesta s-a bucurat să îl vadă pe Domnul și i-a oferit bucate alese. Apoi i-a oferit și lui Nanda numeroase daruri și cei doi s-au întors înapoi în Vraja. În mod normal, un astfel de eveniment fantastic nu putea fi ținut secret. Nanda începu să creioneze în minte minunata experiență avută în sălașul lui Varuna și în scurt timp veștile s-au răspândit peste tot, făcându-i pe ceilalți *gopași* să își dorească și ei o experiență similară. Cunoscându-le dorințele, Krishna i-a dus la un iaz numit Brahmahradam sau iazul lui Brahma și le-a sugerat să se îmbăieze. Acolo le-a arătat imaginea lui Vishnu stând în mijlocul oceanului ca de lapte pe tronul său sub forma unui șarpe, înconjurat de ființe celeste și de înțelepți. Ceea ce a fost și mai minunat și mai fascinant pentru *gopași* a fost faptul că aceștia l-au recunoscut pe Vishnu ca fiind nimeni altcineva decât fiul conducătorului lor! Extaziați, și-au pierdut simțul identității, contopindu-se pentru câteva clipe în oceanul beatitudinii.

Astfel, Krishna le-a împlinit dorințele tuturor locuitorilor din Vraja – părinților săi, prietenilor de joacă, *gopalașilor*, prietenilor tatălui său, *gopașilor*. Tot ceea ce i-a mai rămas a fost să împlinească dorințele *gopi-urilor*.

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

ॐ

Aum Shyamasundaraya Namaha!

CAPITOLUL 9

IUBITUL DIVIN

Sthreenanthu Lalitha Devi,
Purushananthu Raghava,
Thayor aikyam param Krishna,
Soundaryam kena varnyathe?

Cine poate descrie farmecul fascinant al Domnului Krishna, care era o combinație unică între frumusețea de neegalat a zeiței Lalitha și grația masculină fără pereche a lui Sri Rama?

Sezonul de toamnă se apropia, cu nopți parfumate de mireasma florilor de iasomie și Krishna, asumându-și forma sa aparentă, a decis să se angreneze în jocul său de mult promis cu *gopi-urile*. Luna aproape plină a sezonului de recoltare se ridica mare și roșie, pictând orizontul estic cu nuanțe de purpuriu.

Yamuna curgea grăbită, clipocind din abundență de la ploi, iar pădurea Vrindavana strălucea în lumina lunii, plină de vegetație luxuriantă și parfumată de miresmele a o mie de flori de noapte proaspăt deschise. Era o noapte mirifică care îi inspiră pe poeți și la care iubiții visează. Era o noapte pregătită să trezească scânteia dorinței chiar și în inima celui mai strașnic ascet. Și ce efect avea asupra *gopi-urilor*, ale căror inimi fuseseră deja frământate de către zeul iubirii? Când luna crescuse ca un disc roșu la orizont, Krishna și-a pus buzele pe flautul său fermecat și a lansat chemarea divină a iubirii.

Muzica umplea aerul din pădurea Vrindavana și curgea în inimile *gopi-urilor*, făcându-le să uite orice altceva. Nici datorie, nici onoare, nici soț, nici copil, nici casă ele nu mai aveau. Într-adevăr, ele uitaseră complet de trupurile lor. Lăsând totul, au zburat la întâlnirea cu iubitul lor, dar din cauza absorbției lor totale în el, nici măcar nu au observat că multe altele se deplasau, de asemenea, în aceeași direcție.

De îndată ce primul apel tânguitor al flautului său s-a auzit, ele au lăsat neterminată orice activitate pe care o făceau în acel moment și au fugit pentru a-l întâlni pe iubitul lor. Unele, care mulgeau vacile, au pus jos gălețile, unele au lăsat laptele pe foc, altele își hrăneau pruncii sau le dădeau de mâncare soților. Lăsând toate aceste treburi pe jumătate făcute, ele s-au grăbit spre pădure, uitând cu totul de îndatoririle neglijate. Unele își făceau baie sau se îmbrăcau ori se machiau, dar chiar dacă și-ar fi pus doar un singur cercel și își aplicaseră colir doar la un singur ochi sau erau doar pe jumătate îmbrăcate, au lăsat totul și au alergat la fel cum aleargă căprioara moscată, îmbătate de magia muzicii flautului.

Deși bărbații lor au încercat să le oprească, ele nu îi ascultau pentru că mințile lor erau complet absorbite de Krishna. Cu părul fluturând, clopoțeii sunând, sânii săltând și inimile bătându-le cu putere, alergau pe străzile luminate de lună și apoi pe potecile pădurii, atrase de acordurile acelei melodii divine. Altele, care fuseseră închise în camerele lor de către soți, au închis ochii și s-au lăsat absorbite în el, abandonându-și trupurile lor lumești atunci și acolo.

Restul au ajuns la el gâfâind emoționate, cu buzele întredeschise și cu sânii tresărind. Întreaga lor atitudine era cea a unor femei pline de dorință. Ele îl vedeau doar ca pe iubitul lor. Dar încă un test mai trebuia să fie trecut înainte de a li se împlini dorința. *Jiva* (sufletul individual încarnat), în căutările sale pentru Dumnezeu, trebuie să depășească multe obstacole. Numai

cel cutezător, care nu renunță ar putea realiza comuniunea dorită. *Gopi-urile* s-au dovedit deja a fi lipsite de ego. Acum, ele trebuiau să se dovedească gata să urmeze calea lui, chiar dacă el însuși le-ar fi disprețuit. Domnul le-a vorbit: „O, voi, preafrumoaselor! Ce vă aduce aici la ora asta din noapte? Ați venit să admirați frumusețea pădurii, luminată de razele argintii ale lunii? În acest caz, vă puteți întoarce acasă, din moment ce ați văzut-o.

Dacă, totuși, ați venit aici din cauza atracției voastre pentru mine, atunci este de datoria mea să vă reamintesc că cea mai mare îndatorire a unei femei constă în a se îngriji de nevoile soțului ei, chiar dacă acesta este nemanierat, bătrân, bolnav incurabil sau lovit de sărăcie. A avea relații ilicite cu un iubit este un obstacol în calea voastră către ceruri și reprezintă o pată pe reputația voastră aici pe Pământ. Gândindu-vă la mine și meditând asupra mea, veți atinge o stare înaltă de iubire spirituală, care este cu mult mai de dorit decât dragostea fizică. Mergeți deci înapoi la adăpostul caselor voastre sau altfel veți fi pentru totdeauna considerate niște femei desfrânate, nebune de dragoste pentru Krishna, văcarul din Vrindavana. Ce pot eu să vă ofer, care să fie comparabil cu siguranța oferită de casele voastre și de soții voștri? Calea mea este plină de pericole. Nu este potrivit ca niște fete ca voi să fie văzute aici cu un băiat ca mine în acest moment din noapte“.

Numai sufletul care rămâne fixat în Dumnezeu dincolo de toate încercările și necazurile care îl asaltează pe calea devoțiunii, care rezistă cu succes în orele de întuneric atunci când simțim că Dumnezeu însuși ne-a părăsit, este apt pentru a atinge comuniunea ultimă cu el. Dragostea ilicită este întotdeauna mai puternică decât dragostea care este acceptată, recunoscută de toți. Acesta este motivul pentru care *madhurya bhava* sau dragostea iubitului pentru iubita sa este cea mai înaltă. Odată ce iubirea a fost consumată, pare să-și piardă

jumătate din farmecul său. *Gopi-urile* erau pregătite să sacrifice totul, inclusiv reputația lor de dragul iubitului lor. Acesta este genul de iubire pe care Dumnezeu o așteaptă de la noi – o iubire care disprețuiește orice altceva, mai puțin pe Iubitul Divin. Când au auzit aceste cuvinte dure și crude de la cel de la care nu așteptau nimic altceva decât dragoste, s-au prăbușit precum căprioarele lovite, neajutorate și rănite.

„O, tu, Domn al inimilor noastre!“, l-au implorat ele. „Nu ne părăsi acum, după ce am lăsat totul și am venit la tine. Vina noastră este că te iubim atât de mult! Ce folos are, Doamne, dragostea pentru soț și copii, dacă în cele din urmă acestea produc suferință? Tu ne-ai reamintit că datoria naturală a unei femei constă în a se îngriji de soț, de copii și de rude. Dar nu ești tu oare cea mai apropiată rudă și unicul soț, cel mai scump și cel mai adorat obiect al dorinței, pentru toate *jiva-urile* (sufletele)? După ce ne-ai furat mințile, care obișnuiau să găsească plăcere în viața de familie și după ce ne-ai legat mâinile și picioarele pe care obișnuiam să le ținem ocupate cu sarcinile casnice lumești, de ce ne gonești acum? Din momentul în care ne-ai permis să atingem picioarele tale de lotus, a devenit imposibil pentru noi să ne uităm la orice alt bărbat. O, tu, mântuitor universal! Ai milă de noi, care am venit la tine părăsind vatra, casa și soțul. O, Manamohana, fermecător al minților, te rugăm să pui ale tale palme de lotus răcoroase și parfumate pe capetele noastre agitate și să domolești focul inimilor noastre.“

Spunând acestea, ele s-au prăbușit la pământ într-o stare de disperare. Atunci Domnul, care doar le testa constanța, se aplecă și le ridică una câte una. Cu marginea hainei lui galbene, el le-a șters lacrimile și apoi le-a sărutat buzele palide până când acestea s-au înroșit precum trandafirii la soare. Apoi, tandru, el le-a condus pe malul fluviului Yamuna, unde peisajul era atât de romantic, încât putea încânta inima oricărei femei, și a jucat jocul dragostei cu ele. Ele și-au desprins și apoi au așternut

părțile superioare ale veșmântului lor unul deasupra celuilalt și, astfel, au făcut un pat pufos pe care Domnul inimilor lor se putea relaxa. Se așezară în jurul lui, mângâindu-i membrele, părul și fața, făcându-i vânt și răcorindu-l cu mișcarea frunzelor și se cuibăriseră în jurul lui, în timp ce cea mai îndrăzneață dintre ele îi fură chiar și un sărut. Krishna le privea și, așa sărăcăcios îmbrăcate și sărmane cum erau, în ochii lui ele erau minunate dincolo de orice comparație, pentru că ele ardeau cu o strălucire interioară care nu avea nimic de a face cu podoabele pământești. În toată viața sa presărată de aventuri și încercări ce aveau să vină, el nu se va mai întâlni nicicând cu o dragoste ca aceasta. Astfel, pentru o perioadă scurtă de timp, erau cu toții absorbiți în extaz.

Cu toate acestea, după ceva timp, mândria și-a ridicat capul urât și gândul impur s-a înfipt spontan în mintea lor cum că ele au reușit să primească acea esență a savorii doar prin propria lor acțiune, datorită inteligenței și farmecului lor. Sentimentul dualității a reapărut, iar ele s-au simțit fiind separate de el. De îndată ce au simțit acest lucru, au descoperit că el, într-adevăr, s-a separat de ele! El a dispărut și cu el, lumina care scălda malurile fluviului părea, de asemenea, să fi dispărut. Ele s-au trezit singure în mijlocul nopții pe malurile devenite brusc neprietenoase ale râului, cu pădurea ce se profila întunecată și amenințătoare în spatele lor. Acum, că Domnul plecase, și-au dat seama de inutilitatea completă a vieții fără el. Viața fără prezența și protecția lui Dumnezeu este ca o pădure întunecată și mohorâtă invadată de spectre ciudate și înspăimântătoare. Nu mai era nicio mână prietenoasă pentru a le ajuta să pășească peste pietre, nici brațul puternic care le transporta peste curenții de apă și care îndepărta spinii din calea lor. Alergau încoace și încolo, căzând și plângând înnebunite. Ele întrebau copacii și plantele agățătoare: „O, Mallika! O, Malathi! O, Santal! O, Champaka! L-ai văzut pe iubitul nostru? O, Tulsi! L-ai văzut pe

Krishna? Tu îi ești foarte drag. El te poartă aproape de inimă în ghirlanda lui!“

Vorbind astfel, *gopi-urile* au devenit atât de identificate în conștiința lor cu el, încât au început să se manifeste toate miracolele copilăriei lui. Lianele își întindeau florile și cârceii lor către fețele femeilor ca într-o dulce alinare. Copacii oftau și își plecau capetele pentru a le domoli durerea, dar, deși l-au căutat peste tot, ele nu l-au putut găsi. După un timp, și-au dat seama că cea care era cea mai norocoasă dintre ele, care era încă umilă, nu se găsea printre ele. Numele ei era Radha, cea mai norocoasă dintre *gopi-uri*, care ele însele erau mai norocoase decât muritorii de rând. Radha îi era deosebit de dragă lui Krishna, pentru că se spune că ea era întruparea lui Prakriti sau natura. Natura Domnului este simplă, dar inexplicabilă. Asemenea era și Radha – dulce și fermecătoare uneori, voluntară și contradictorie alteori, dar întotdeauna, plină de adorație pentru Domnul ei, fiind lipsită de griji și trăind în amintirea constantă a Domnului, unicul Purusha pentru care ea era Prakriti.

Pe când *gopi-urile* căutau astfel cu frenezie, au văzut dintr-o dată două perechi de urme de pași în nisip, luminate de razele lunii. „Ah! Aici pot vedea două rânduri de urme“, spuse una dintre *gopi-uri*. „Uite pe unde s-au plimbat cu brațele încolăcite unul în jurul celuilalt. Să le urmăm.“

„O, uite!“, spuse o alta. „Aici cred că el a dus-o în brațe peste acest mic curent de apă, pentru că este doar o pereche de urme, care s-au cufundat adânc, ca și cum ar fi dus o povară.“

„Și uite!“, a arătat o alta. „Aici s-au așezat și el i-a făcut o ghirlandă de iasomie, uite resturile acesteia. O, Radha, norocoaso! Cum îmi doresc să fi fost eu în locul tău!“

Lamentându-se astfel, rătăceau prin pădure și, dintr-o dată, au dat peste obiectul invidiei lor, Radha însăși. De când a auzit povestea despre felul în care Krishna a cărat-o pe Shridama pe umerii săi, ea a nutrit în secret dorința fierbinte de a fi purtată

de el în mod similar și chiar în acel loc, ea l-a implorat să o ridice în brațe. El a îngenuncheat, dar chiar în acel moment, ei i-a apărut un gând: cât de norocoasă era și cum se va lăuda cu această cucerire în fața celorlalte. De îndată ce ego-ul ei și-a făcut simțită prezența în acest mod, Domnul a dispărut împreună cu mândria ei și ea a căzut la pământ într-un leșin adânc, fiindu-i imposibil să suporte această separare de el chiar și pentru o secundă. Celelalte *gopi-uri* au stropit-o cu apă și au șoptit *mantra* magică a numelui lui Krishna și ea și-a revenit.

„Veniți, să mergem să-l căutăm“, au spus ele. Dar Radha nu se putea mișca. „Eu nu pot“, a șoptit ea. „Eu pot doar să rămân aici și să pier dacă el nu vine.“

Ele au cărat-o pe brațe până pe malul fluviului Yamuna, unde petrecuseră cu el mai devreme și au cântat un cântec de jale. În acest cântec este descrisă suferința cumplită și întunericul în care sufletul unui căutător este aruncat atunci când acesta realizează că s-a separat de creatorul său. Toți căutătorii au experimentat amărăciunea acestei separări. Doar pentru o clipă de beatitudine, aceștia au experiența comuniunii cu Dumnezeu și apoi, din cauza limitărilor trupului uman și a ego-ului, ei sunt aduși înapoi la nivelul lumesc al existenței și durerea mistuitoare pe care o resimt este de nedescris. Este durerea unui membru care este îndepărtat de la locul său. Sufletul (*jiva*) este însetat să se desprindă din legăturile morții și să atingă nemurirea, dar, din păcate, legăturile fizice generate de *karma* sa din trecut îl păstrează în robie până când se va împlini timpul pentru eliberarea sa.

„O, dragă Doamne!“, cântau ele, „prin prezența ta aici, pădurea Vrindavana a devenit cel mai frumos loc de pe Pământ. Nu ești tu oare un ocean de bunătate? Nu ne vei acorda tu nouă viziunea ta? Trăim doar pentru tine și te căutăm pe tine în toate direcțiile: «O, Domn al încântării supreme! Ochii tăi întrec farmecul petalelor delicate ale acestor lotuși înfloriți pe lacul

limpede toamna. Noi suntem sclavele tale de bunăvoie. De ce ești atât de dur cu noi? De ce nu ni te revelezi?»

«O, etern companion! Tu nu ești doar fiul lui Yashoda, ci martorul imanent din toate ființele întrupate, născut pentru a proteja lumea. De multe ori ne-ai salvat de la distrugere de către forțele răului. „De ce ne-ai părăsit acum în această pădure întunecată și înfricoșătoare? O, dragule și adoratule! Binevoiește să pui mâna ta binecuvântată pe capetele noastre și oferă-ne siguranță nouă, cele care rătăcim prin pădurea *samsarei* (viața și existența lumească, șirul reîncarnărilor) și care ne-am găsit refugiul la picioarele tale!»

«O, Domn Suprem al inimilor noastre! Binevoiește și așază picioarele tale, care au dansat pe capetele lui Kaliya, pe sânii noștri arși și dureroși și scapă-ne de durerile noastre!»

«O, tu, cel cu ochii ca de lotus! Suntem mereu gata să ne supunem poruncilor tale și ne simțim lipsite de vlagă din cauza separării noastre de tine.»

«O, tu, cel mai drag nouă! Privirile tale iubitoare și zâmbetele pline de farmec sunt temele cele mai prielnice ale meditațiilor noastre. Nectarul cuvintelor tale este slăvit de către înțelepți și conferă prosperitatea deplină tuturor celor care le ascultă. Mințile noastre sunt profund atinse de acestea.»

«O, erou al inimilor noastre! Când ne gândim la chipul tău feeric mânjit de praf și cu șuvițe despletite atunci când te întorci cu vacile la apusul soarelui, suntem încântate și sufletele noastre sunt atinse profund. Dar gândul că picioarele tale delicate ar putea fi rănite de pietrele ascuțite și de spini, în timp ce tu pești vacile, ne frânge inimile. În timpul zilei, atunci când ești departe, o clipă ne pare cât un secol, nouă celor care ne-a fost refuzată prezența ta și atunci când la asfințit te vedem din nou, suntem chinuite de Creatorul care ne-a făcut genele ce ne fac să clipim și astfel suntem forțate să pierdem o secundă prețioasă din viziunea ta beatifică.»

«O, erou al inimilor noastre! Binevoiește să ne umpli ființele cu notele fascinante ale muzicii tale, care picură precum ambrozia din flautul sărutat de buzele tale și care ne trimite pe culmile extazului spiritual, făcându-ne să uităm de orice alte preocupări. Ne-am grăbit la tine, uitând de soții noștri, de copii, neamuri, frați și orice altceva, captivate de muzica ta divină. Atunci, de ce ne-ai abandonat în întunericul nopții?»

«O, tu, cel mai adorabil! Manifestarea ta este la fel de mult favorabilă bunăstării întregii lumi, cât este și pentru eliminarea tuturor suferințelor oamenilor din Vraja. Singurul remediu pentru durerea care roade din inimile noastre este prezența ta, te rugăm deci să îți fie milă de noi, slujnicele tale.»

«O, tu, cel minunat! Tremurăm în agonie la gândul că picioarele tale delicate pășesc pe potecile spinoase și pline de pietre din pădure. Chiar și sânii noștri sunt prea aspri pentru tine. Cu toate acestea, te rugăm să îți așezi picioarele pe noi și vom avea mare grijă de ele, astfel încât nu vor fi nicicând rănite».“

Astfel, *gopi-urile* cântau în agonie, înflăcărate fiind de dorința intensă de a-l întâlni pe Domnul. Și dintr-o dată, așa cum a dispărut, Krishna a reapărut în mijlocul lor, pe când ele îl căutau tânjind după prezența lui, arătând ca Manmatha, zeul iubirii.

„Cum ați putea să credeți că eu v-aș părăsi?“, a întrebat el tandru. „Nici măcar pentru o clipă nu v-am pierdut din priviri. La fiecare pas pe care l-ați făcut, am făcut și eu unul lângă voi. De fiecare dată când dădeați greș, eu vă ridicam. Cum altfel credeți că ați rămas în siguranță în această junglă, invadată de creaturi sălbatice, în acest moment din noapte?“

Domnul este mereu cu cei care și-au pus viața în mâinile sale. O viață o dată încredințată în mâinile lui este în siguranță pentru totdeauna. Ne-am putea poticni de pietrele neșansei, am putea fi înțepați de spinii durerii, dar fără a fi cunoscut nouă, mâna lui va fi acolo să ne ridice și să ne șteargă lacrimile.

După ce l-au văzut, s-au simțit ca și cum suflul vieții a revenit în ele și s-au lipit de el. Acolo, pe malurile fluviului Yamuna, unde aerul era săturat cu parfum de iasomie, unde Kalindi a adus dune de nisip pentru ca el să stea sprijinit, Krishna, stăpân al întregului univers, care își are sediul în inimile *yoghinilor* care meditează, era acum așezat pe scaunul făcut de aceste simple femei din Vraja care i se închinau cu toate darurile de dragoste oferite în mod obișnuit. Giugiulindu-l și mângâindu-i picioarele, care se odihneau în poala lor, l-au întrebat despre diferitele tipuri de iubire.

„Unii îi iubesc pe alții în funcție de felul în care aceștia sunt iubiți în schimb. Unii îi iubesc chiar și pe cei care nu au nicio urmă de dragoste pentru ei. Iar alții nu au pic de dragoste pentru nimeni, nici pentru cei care îi iubesc, nici pentru cei care le sunt indiferenți. Te rog, spune-ne, care sunt cei mai virtuoși dintre aceștia?“

Domnul a spus: „În cazul iubirii reciproce, motivul este doar propriul interes. Acesta este doar un fel de schimb și nu poate fi numit dragoste adevărată. Acesta este genul de dragoste care este în mod normal găsit la iubiții umani obișnuiți. Printre cei care îi iubesc pe alții, chiar dacă iubirea nu le este împărtășită, există două tipuri – cei care sunt iubitori prin natura lor și cei cum ar fi părinții, care își iubesc copiii, fără a aștepta reciprocitate. În ceea ce privește ultimul tip menționat de voi, al celor care nu iubesc pe nimeni, chiar dacă aceștia sunt iubiți, sunt de trei tipuri – *atmarama-uri* sau cei care sunt absorbiți întotdeauna în sine, pentru care toată lumea este inclusă în sine; *aptakama-uri* sau cei care nu au niciun fel de dorințe și, astfel, nu au nevoie de relații cu nimeni și omul brută, care nu are nicio urmă de recunoștință sau de dragoste pentru nimeni, nici chiar pentru cei care-l iubesc. Cu toate acestea, eu nu fac parte din niciuna dintre aceste categorii. Dacă par să păstrez distanța față de voi este doar pentru a amplifica dorința voastră, astfel încât să atingeți mai

repede comuniunea cu mine. Cum aș putea să nu vă iubesc pe voi, cele care v-ați părăsit casa, familia și poziția în lume de dragul meu? Chiar dacă ar fi să vă servesc timp de nenumărați ani divini, nu aș putea să vă răsplătesc pentru acest act glorios de abandonare de sine, determinat doar de iubire, nealterat de egoism, rupând în bucăți puternicul lanț al atașamentului pentru casa și viața lumească".

Chinurile separării *gopi-urilor* au fost spulberate de cuvintele Domnului. El le-a condus apoi să realizeze dansul mistic cunoscut sub numele de *Rasa lila*, „jocul iubirii". El a dus-o pe fiecare dintre ele, separat, într-o locație specială pe malul râului și s-a îngrijit de toaleta ei cu propriile sale mâini, aranjându-i părul, aplicându-i machiaj și împodobind-o cu diferite ornamente. Apoi le-a aranjat într-un cerc larg, în care fiecare *gopi* dansa cu câte un Krishna, iar el stătea în mijloc oferindu-le muzica pentru acest dans. Ca un safir între două mărgele, forma albastră a lui Krishna strălucea între două *gopi-uri*! Instrumente cerești s-au alăturat flautului și zeii aruncau minunate flori asupra capetelor acestor domnițe norocoase. Clinchetul brățărilor de la mâini și de la picioare și al clopoțeilor se amestecau cu muzică și umpleau aerul. *Gopi-urile* nu erau însă conștiente de faptul că existau atât de mulți Krishna!

Fiecare a simțit că era singură cu iubitul ei și uitând orice modestie, ea îl îmbrățișa și îl mângâia. El, la rândul lui, o îmbrățișa și o transporta într-o stare de beatitudine ce nu mai fusese atinsă înainte de nimeni altcineva, deoarece ceea ce experimentau ele nu era o fuziune fizică obișnuită, ci chiar uniunea ultimă a lui *jivatma* cu Paramatma, realizarea supremei *mantre* din *Upanișade* – *Tat Twam Asi* (Tu ești acela), care este atinsă de *yoghinii* determinați după ce se supun unor austerități intense și de lungă durată. Această experiență le-a fost acordată acestor sărmane *gopi-uri* needucate din Vrindavana, pentru că ele aveau o mare calitate, care le-a transfigurat – alchimia

dragostei, calitate ce le-a transformat și le-a făcut să devină glorioase creaturi de lumină. O astfel de iubire transcende limitele timpului și spațiului și plutește deasupra planurilor fizic și mental. Singura legătură care poate lega infinitul de finit este legătura iubirii, care înlătură orice bariere artificiale și se avântă în necunoscut.

Gopi-urile nu aveau niciun simț al separării. Așa cum fluviul Gange se pierde în ocean, sufletele lor erau cufundate în oceanul de fericire care era Krishna. Deși iubirea lor avea inițial o natură carnală, prin contactul cu el, care era Ființa Supremă, aceasta a fost transformată din zgura pasiunii fizice în strălucirea comuniunii divine. Această încarnare specială a Domnului, a fost doar pentru a dărui mântuirea tuturor *jiva-urilor* (sufletelor) în orice fel acestea l-ar fi abordat – prin iubire, frică, furie, afecțiune sau devotament. Mai târziu, în *Bhagavad Gita,* el i-a spus lui Arjuna: „În modul în care oamenii se apropie de mine, în același chip mă duc și eu la ei, pentru că oamenii se raportează la mine în multe moduri“.

Dacă el a conferit eliberarea chiar și unor ființe ca Putana și Aghasura, care au venit să-l omoare, de ce nu ar acorda el același statut și pentru *gopi-uri*, a căror singură vină era că îl iubeau atât de mult. Ele știau că nu vor putea spera să-l aibă drept soț, așa că tânjeau să-l aibă drept iubit și el li s-a înfățișat în acea formă. Din moment ce dragostea lor nu a fost condiționată de o ființă umană limitată, ci a fost îndreptată exclusiv către el, cel care este eternul Purusha, aceasta a fost sublimată și astfel ele au realizat starea de comuniune directă cu el pe care chiar și *yoghinii* care meditează cu perseverență reușesc să o atingă cu cea mai mare dificultate. De aceea, *Rasa lila* (dansul dragostei) este, de asemenea, cunoscută sub numele de Brahmaratra sau noaptea lui Brahman.

Noaptea avansa, muzica se stingea treptat și numai sunetul diafan al clopoțeilor de la gleznele lor se mai auzea. Încet, chiar

și acest sunet amuți, deoarece ele erau obosite de atâta dans. Ochii lor începeau să se închidă ca mugurii întredeschiși, iar capetele le cădeau pe umărul iubitului lor. Ele nu știau că ghirlandele și bijuteriile le-au alunecat și erau în imposibilitatea de a se ocupa de părul lor despletit și de hainele ce erau gata să cadă de pe ele. El le-a șters tandru fețele transpirate cu propriile sale mâini răcoroase, brațele lui înconjurându-le taliile subțiri și astfel puteau bea nectarul buzelor după care tânjiseră atât de mult. Unele erau agățate de gâtul propriului lor Krishna, altele îi sărutau mâinile, buzele, iar altele furau nucile de betel pe jumătate mâncate din gura lui. Șuvițele de păr erau desprinse, abandonate, hainele li se desfăcuseră, bluzele erau larg deschise, dar ele nu știau și nici nu-și făceau griji pentru că erau destul de detașate de trupurile lor. El era soțul lor, iubitul lor, Domnul lor. Mai aproape de ele decât un prieten sau o rudă, mai aproape de ele decât tatăl sau mama lor, mai drag lor decât viața însăși. El era carne din carnea lor și suflet din sufletul lor. Ei erau cufundați într-o stare de unitate în care totul este unul și nu există niciun altul.

Astfel, într-o noapte luminată de lună ca aceasta ele s-au întâlnit cu cel infinit, care a luat o formă finită, cu scopul de a încânta lumea. Deși el era atotcunoscătorul, care era complet detașat de toate lucrurile și era fixat în fericirea de sine, el a dăruit tot ce a făcut cu ardoarea și entuziasmul unui copil. El era iubitul cosmic, dar cu toate acestea, el a făcut ca fiecare *gopi* să simtă că el era propriul ei iubit special. În fiecare noapte înainte de luna plină, în timp ce alergau la el pe jumătate dezbrăcate, lăsându-și deoparte munca neterminată, la auzul chemării flautului magic, el le ducea la un umbrar special pregătit pentru fiecare în parte și le aranja toaletele cu propriile sale mâini. El le pieptăna părul, le punea colir în ochi și le desena punctul roșu cel sfânt pe frunte, le ungea cu unguente dulci-mirositoare și le împodobea pletele cu ghirlande de iasomie. El făcea acest lucru

nu doar pentru una, ci pentru toate *gopi-urile*. Apoi, el le ducea pe malurile fluviului Yamuna și dansau *Rasa lila* (dansul iubirii). După aceea, intrau în apa râului pentru a-și scutura oboseala înainte de a reveni la casele lor. Când primele ore ale dimineții se apropiau, convinse de iubitul lor, *gopi-urile* se întorceau fără tragere de inimă la casele lor. Având în vedere puterea misterioasă a Domnului, *gopașii* nu simțeau lipsa femeilor lor și nu erau răuvoitori față de el. De fapt, ei îl adorau drept Dumnezeu.

Domnul își asumă un trup omenesc și acționează în moduri care sunt adecvate îndeplinirii scopului său pentru binecuvântarea întregii omeniri și pentru a-i atrage la sine chiar și pe cei care nu au o înclinație spirituală. Pasiunea sexuală este în mod normal considerată un obstacol pe calea vieții spirituale, dar din moment ce mințile lor erau atrase de el, care era manifestarea sfințeniei și a purității, *gopi-urile* au devenit modele de virtute și devotament, slăvite chiar și de către înțelepți. În *Srimad Bhagavatam*, se spune că toți cei care citesc acest capitol special din viața Domnului vor fi capabili să-și controleze propria lor dorință sexuală și să o direcționeze către el, Iubitul Suprem.

O, prietene, nu pot să-ți spun
dacă el era departe sau aproape,
Real sau un vis,
Precum o scânteiere de fulger.
Cum l-am înlănțuit pe cel întunecat,
am simțit un râu că îmi inundă inima.
Ca o lună strălucitoare
am absorbit acea imagine fluidă
Și am simțit stelele căzând în jurul meu.

CÂNTECELE LUI VIDYAPATHI

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

Aum Vanamaline Namaha!

CAPITOLUL 10

DOMNUL DIN VRAJA

Darshaneeyatilako, vanamaladivyaganda tulasi madhumatte,
Alikularailalagugeetamabhishtamadriyan yarhi andhitavenu,
Sarasi sarasahamsavihangasrarugeetahrithachetam ethya,
Harimupasatha theyathachittha hantha meelithadrisho drithamouna!

> Când Krishna, împodobit fiind cu o atractivă *tilaka*, începuse să acompanieze zumzetul puternic al albinelor ce roiau în jurul lui datorită atrăgătorului parfum al frunzelor de *tulsi* din *vanamala* sa, atunci a făcut ca păsările de apă precum lebedele și cocorii să se adune, încântate fiind de muzica sa și să stea înaintea lui liniștite și înțelepte, tăcute, cu ochii închiși, fiind parcă într-o divină contemplație.

În timpul zilei, când Krishna și prietenii săi mergeau la pădure pentru a paște vitele, *gopi-urile* nostalgice își petreceau timpul imaginându-și treburile lui din pădure. Imaginația le-a răscolit pe toate atunci când s-au gândit la ce lucruri făcea el.

Trăiau tot timpul zilei doar pentru a apuca clipele asfințitului când el avea să se întoarcă învăluit de un nor de praf ridicat de copitele vitelor, cu părul și ghirlandele sale acoperite de praf, glumind și făcând tot felul de pozne împreună cu *gopalașii* și bucurându-i pe toți cu privirile sale iubitoare.

Într-o zi, Krishna le-a spus *gopi-urilor* că înțeleptul Durvasa se afla pe celălalt mal al fluviului Yamuna și că ele ar trebui să meargă să-l adore și să-i ofere felurite ofrande. *Gopi-urile* erau mereu dispuse să dea curs unei invitații de-a lui Krishna și astfel ele au pregătit foarte multe bunătăți. Au mers apoi pe malul fluviului Yamuna, unde au văzut de fapt că fluviul este prea mare și că nu pot să-l treacă. S-au întors deznădăjduite și i-au spus lui Krishna despre întâmplarea lor.

Zâmbitor, Krishna le-a sfătuit pe *gopi-uri* să încerce din nou. „Mergeți la Yamuna și spuneți-i: «O, Yamuna! Dacă ai știi cât de neclintit este Krishna în legământul său de celibat, te rugăm ajută-ne; desparte-te și fă-ne cale pentru a trece pe celălalt mal».“

Gopi-urile au fost uimite de această afirmație, întrucât experiența lor le spunea că nu este adevărată. Cu toate acestea, ele au făcut întocmai cum fuseseră rugate și iată! Apele s-au retras și ele au putut astfel să traverseze fluviul cu foarte mare ușurință. S-au apropiat atunci de înțeleptul Durvasa, închinându-i-se și punând înaintea lui toate coșurile pline cu delicatese. Înțeleptul, renumit fiind pentru cumpătarea sa în privința mâncării, a dat gata toată mâncarea ce i-a fost adusă de către *gopi-uri* și apoi le-a binecuvântat. La întoarcere ele au descoperit că drumul pe care au venit era acum acoperit de ape și nu mai puteau trece înapoi. S-au întors la înțelept și i-au spus acestuia dificultatea peste care au dat. Acesta era, desigur, curios cum au reușit să treacă inițial râul pentru a ajunge la el. *Gopi-urile* i-au povestit modul miraculos prin care au traversat fluviul și cu un zâmbet, înțeleptul a spus: „Mergeți și spuneți-i lui Yamuna: «O, Yamuna! Dacă ai știi că înțeleptul Durvasa este cel mai cumpătat

la mâncare, atunci ar trebui să te desparți și să ne faci un drum pentru a trece pe celălalt mal»“.

Gopi-urile erau uluite. Cum poate un înțelept să facă o asemenea afirmație falsă de vreme ce el tocmai înghițise imensa cantitate de hrană ce i-a fost oferită chiar sub privirea lor? Totuși, de vreme ce el era cunoscut pentru firea sa aprigă, ele nu au vrut să-l contrazică și pline de bunăvoință au mers și au făcut întocmai precum au fost sfătuite. Mare le-a fost mirarea când Yamuna s-a despărțit în două și le-a permis astfel să treacă. Văzând aceste manifestări ale fluviului, ele nu și-au putut stăpâni curiozitatea și au alergat la cel care era totodată și dascălul lor și l-au întrebat despre natura acestor evenimente inexplicabile. Krishna le-a oferit un discurs despre legea *karmei*.

O acțiune ne leagă numai atunci când simțim că noi suntem cei care acționăm. Consecința unui asemenea act este întotdeauna înlănțuirea. Totuși, atunci când o acțiune este realizată de un suflet realizat sau de către Domnul, ea este realizată fără nicio urmă de ego și fără nicio implicare mentală. Ea este complet liberă și naturală, și astfel ea nu atrage după sine niciun fel de consecințe. Ea este dincolo de legea *karmei*. Acțiunile Domnului sunt lipsite de o motivare personală. El este un spirit liber, în vecie cufundat în beatitudinea lui Brahman, complet detașat de tot și de toate, iar astfel, cu toate că el se poate uni cu o mie de femei, el este totuși întotdeauna un *nitya brahmachari* sau – cu alte cuvinte – un celibatar perfect. La fel și înțeleptul Durvasa – el nu a simțit nici atracție, nici repulsie pentru mâncarea pusă înaintea lui. El a mâncat doar pentru a face plăcere *gopi-urilor* și nu pentru că ar fi fost interesat de mâncare în vreun fel anume. Chiar dacă nu i-ar fi adus nimic, el ar fi fost la fel de fericit, întrucât fericirea lui derivă nu dintr-un obiect exterior, ci din fericirea Sinelui său interior beatific. Permanent cufundat în Sine, el nu cunoaște nici foamea și nici setea. Așadar, el are în acest fel toate drepturile să fie numit o

persoană cumpătată la mâncare. Prin această modalitate încântătoare, Domnul le-a învățat pe *gopi-uri* secretul acțiunii care nu ne înlănțuie de roata *karmei*.

Odată, în timpul unei sărbători, *gopașii* au mers într-un loc de pelerinaj cunoscut sub numele de Ambikavana. După îmbăierea în râu, ei i-au venerat pe Shiva și pe preafrumoasa lui iubită Parvati. Și-au petrecut apoi noaptea acolo, pe malurile râului, și în timp ce dormeau, un piton l-a prins pe Nanda de picior. *Gopașii* s-au trezit atunci când au auzit strigătele și au urmărit să îl alunge cu ajutorul cărbunilor încinși, însă șarpele nu voia să-i dea drumul. Ei au alergat și l-au chemat pe Krishna, care a atins șarpele cu piciorul. Eliberat de blestem prin contactul cu piciorul sfânt al lui Krishna, șarpele și-a luat forma sa originară de ființă celestă. S-a prosternat înaintea Domnului, mulțumindu-i pentru că l-a eliberat de vrajă și s-a întors apoi la locuința sa.

Într-o altă zi, când Krishna și Balarama hoinăreau prin păduri împreună cu *gopi-urile*, un slujitor al lui Kubera, zeul bogăției, s-a întâmplat să treacă pe acolo și, văzând *gopi-urile*, le-a răpit. Cei doi frați l-au urmărit și au salvat apoi *gopi-urile*.

Într-o altă zi, Kamsa a trimis la Gokula un demon numit Arishta, ce avea înfățișarea unui taur. Mugind puternic, cu coada ridicată și ochii înroșiți, își croia drum printre poteci, făcând ravagii în rândul oamenilor și al vitelor. Văzând confuzia generată de bestie, Krishna îi ieși în cale și-l provocă bătându-și palmele de umeri, întocmai precum făceau luptătorii cu taurii. Înfuriat, boul se repezi asupra lui având coarnele în jos, fixându-l cu privirea lui rea și însângerată. Krishna l-a apucat de coarne și i-a dat o puternică lovitură care l-a aruncat câțiva metri înapoi. Taurul înnebunit, clătinându-se pe propriile-i picioare, și-a încercat norocul și se repezi încă o dată. Din nou Krishna l-a apucat de coarnele sale nemiloase și ascuțite și l-a aruncat la pământ. Ținându-l cu piciorul la pământ, i-a smuls coarnele și

apoi l-a omorât.

După această ispravă, înțeleptul Narada a mers încă o dată la curtea lui Kamsa, pentru că a considerat că e timpul ca Krishna să se mute din Vraja pentru a face posibile și alte fapte ale vieții sale captivante în diverse arene. A considerat necesar să-l lămurească pe Kamsa despre identitatea lui Krishna și Balarama.

„Să știi, O, Kamsa, că al optulea copil a lui Devaki care ți-a fost arătat ție la naștere era de fapt fiica lui Yashoda, soția căpeteniei Nanda, care locuiește în Gokula. A fost schimbată cu fiul lui Devaki, Krishna, care acum trăiește în Vraja, ca fiu a lui Nanda. Balarama, fratele său, este tot fiul lui Vasudeva și al soției sale Rohini și locuiește tot în casa lui Nanda. Ei sunt cei care au ucis toți demonii pe care i-ai trimis pentru a-l distruge pe Krishna.

Auzind acestea, Kamsa deveni cumplit de furios și a tras sabia pentru a-l ucide pe Vasudeva. A fost potolit de Narada, dar porunci totuși ca Vasudeva și Devaki să fie puși din nou în lanțuri și aruncați în temniță. Apoi l-a chemat pe demonul Kesi și l-a însărcinat să-i omoare pe băieți.

Kesi s-a transformat într-un cal foarte mare și ajunse în Gokula suflând cu putere aerul pe nas și brăzdând pământul cu copitele sale ascuțite. Văzându-l pe Krishna care se apropia de el neînfricat, demonul se repezi asupra lui cu gura larg deschisă ca și cum intenționa să-l înghită. Ocolind copitele ridicate ale calului, Krishna l-a prins apoi de picioarele din spate și, rotindu-l, l-a azvârlit la o sută de metri depărtare. Cu toate acestea, Kesi nu se dădu înfrânt. S-a ridicat cu greutate în picioare și încă o dată s-a năpustit asupra lui Krishna cu dinții amenințători dezveliți în vânt și cu spume la gură. Krishna și-a băgat mâna goală în gura demonului, iar atunci când acesta a vrut să-i muște mâna, își sparse toți dinții. Mâna lui Krishna se mări apoi atât de mult în volum, încât demonul a murit asfixiat.

Krishna și-a continuat apoi împreună cu *gopalașii* călătoria întreruptă, pentru a paște vacile. Acolo, pe panta muntelui s-au

jucat de-a fermierii și hoții de vite. Un demon pe nume Vyoma a venit sub înfățișarea unui *gopala*. Acest demon a prins mai mulți băieți care jucau acolo rolul de vite și i-a închis într-o peșteră aflată la mare depărtare. Pe măsură ce se tot întorcea să prindă tot mai mulți băieți, Krishna l-a găsit, l-a omorât și apoi a eliberat *gopalașii*. Când s-au întors în Vraja, în acea seară, ei și-au povestit momentele din acea zi – cum jocul lor s-a transformat într-o aventură senzațională.

După omorârea lui Kesi, Kamsa deveni disperat. Și-a dat seama că singura modalitate de a-i omorî pe băieți era să-i aducă în Mathura, unde chiar el însuși ar putea supraveghea moartea lor. I-a convocat astfel pe luptătorii Mushtika și Chanura și le-a spus că va aranja pentru ei o competiție de luptă în care ei trebuiau să-și omoare adversarii – pe băieții Krishna și Balarama. El i-a spus de asemenea șefului grajdului de elefanți să-l pună pe puternicul mamut Kuvalayapida la intrarea în arena de luptă pentru a-i omorî pe băieți.

„Fie ca festivalul Marelui Arc a Preamăritului Shiva să fie inaugurat printr-o ceremonie în a 13-a zi din lună, zi ce-i este consacrată lui Shiva, și fie ca toți locuitorii din satele învecinate să fie invitați să participe la aceste festivități!“, astfel proclamă Kamsa. El și-a dat seama că singura modalitate prin care îi putea atrage pe băieți în Mathura era să trimită pe cineva drag *gopașilor* pentru a-i invita și pentru a-i escorta.

Prin urmare el l-a chemat pe vărul lui Vasudeva, Akrura, care era un mare adorator al lui Vishnu, și i-a vorbit astfel: „Dragă Akrura, trebuie să faci ceva pentru mine, ce numai un prieten apropiat poate face. Nu am găsit pe nimeni printre membrii clanului Bhoja care să fie la fel de sincer și abil ca tine. Te rog să mergi în orașul de păstori Gokula, unde Krishna și Balarama, fiii lui Vasudeva, locuiesc împreună cu Nanda. Invită-i la Festivalul Arcului și însoțește-i în carul de luptă, fără nicio întârziere. Poți să-i inviți și pe ceilalți *gopași* la festivitate pentru a nu le stârni

suspiciuni.

Akrura era un mare devot al Domnului. Auzind de măreția lui Krishna, ar fi vrut cu orice preț să ajungă la el, însă de vreme ce se afla în serviciul lui Kamsa, nu a îndrăznit să străbată șaizeci și cinci de kilometri pentru a-l vedea. A fost foarte încântat să descopere că dintre toți oamenii pe care Kamsa i-ar fi putut trimite, acesta îl alesese tocmai pe el să fie cel care urma să-i invite pe băieți și să-i însoțească în Mathura. Misterioase sunt căile Domnului. El face uz chiar și de așa-numiții săi dușmani pentru a servi interesele devoților săi. În același timp însă, inima lui Akrura tremura de frică atunci când a realizat că el este doar o momeală tentantă menită să atragă copiii spre moartea lor în arenă, întrucât el auzise ordinele date de rege. Intrase în panică întrebându-se dacă Domnul va realiza situația lui neplăcută și îl va ierta. Va realiza Krishna oare că el era doar un instrument inocent și că nu avea nimic de a face cu acest complot?

Akrura și-a petrecut noaptea într-o frământată așteptare și porni spre Vraja a doua zi dimineață într-un car extraordinar de frumos, special făcut pentru a fascina mințile rustice ale băieților. După ce a mers o vreme, bucuria că avea șansa să-l întâlnească pe Domnul a întrecut deznădejdea dată de scopul misiunii sale și astfel și-a permis să lase mintea să divagheze și să hoinărească liberă gândindu-se la încântătoarele momente pe care avea să le trăiască împreună cu Domnul, atunci când îl va întâlni.

„Faptul că am văzut atât de multe semne de bun augur în zorii acestei zile îmi arată că astăzi am să-l văd pe cel dătător de bucurie și lumină în întregul univers, refugiul și învățătorul tuturor sfinților, obiectul cel mai binefăcător vederii. De îndată ce îl voi vedea, voi sări jos și mă voi prosterna înaintea lui. El își va pune mâinile binecuvântate pe capul meu aruncându-mi o privire zâmbitoare și astfel voi obține grația supremă. Și dacă cumva mă va îmbrățișa cu brațele sale puternice, înlănțuirile

mele *karmice* vor fi rupte. Pentru nimeni el nu face lucrurile pe jumătate, nici măcar pentru adversarul său sau pentru cineva care îi este indiferent, însă fără tăgadă este faptul că el își binecuvântează devoții în maniera cea mai potrivită nevoilor lor, precum arborele paradisiac ce îndeplinește dorințe, Kalpaka, care oferă fiecărei persoane în conformitate cu nevoile sale.“

Gândindu-se în acest mod, Akrura aproape că uitase încotro mergea și a lăsat caii să meargă încotro au vrut. În cele din urmă, în momentul când a ajuns la marginea pădurii Vrindavana, se așternea amurgul. Atunci el a început să dea de urma Domnului. Sărind din car, fiind mișcat de încântare, a exclamat: „Aici este praful de pe picioarele Domnului meu!“ Cu aceste cuvinte, el a luat o mână de praf și cu respect și l-a pus în cap. Lacrimi curgeau pe obrazul său și a intrat în extaz în pădurea Vrindavana.

„Ah, norocoasă Vrindavana! Fericiți copaci! Cine poate lăuda virtuțile tale? Picioarele sale divine s-au jucat pe acest pământ, veșmintele sale galbene au fost agățate în acești spini, trupul său a fost mângâiat de aceste frunze. Această divină briză i-a vânturat părul și poartă cu ea parfumul respirației sale.“

Vorbind astfel, Akrura a sărit din car și s-a aruncat pe pământul sacru din Vrindavana, respirând adânc aerul îmbătător și îmbrățișând copacii și arbuștii într-un paroxism extatic. Apoi, a urcat din nou în car și, continuându-și drumul un pic mai departe în sat, l-a văzut pe Domnul inimii sale în picioare în curte, arătând chiar mult mai frumos decât îi spusese propria imaginație. Krishna aștepta afară ca și cum voia să vadă mulsul vacilor, dar de fapt el voia să-l zărească primul pe devotul său, căci dorința de a se întâlni cu Akrura era egală cu a acestuia din urmă de a-l vedea. El doar a făcut o baie după ce s-a întors de la pădure și purta ca de obicei un veșmânt galben. Părul său era prins deasupra capului, având pene de păun înfipte în mijlocul părului și o ghirlandă de flori albe care îl înconjurau. Ochii din

pene și ochii săi erau larg deschiși, în dornica așteptare de a-și întâlni devotul, iar buzele sale erau desfăcute pe jumătate într-un încântător surâs, plin de dragoste. Văzându-l, Akrura a sărit din car și s-a aruncat la picioarele lui Krishna. Imediat, Krishna l-a ridicat cu ambele mâini, l-a îmbrățișat și l-a poftit apoi în casă. Akrura era mult prea copleșit ca să mai spună ceva. Putea doar să închidă ochii și să-l țină pe Krishna lângă el ca și cum nu ar fi putut îndura să-i dea drumul. Simțea ca și cum se îneca într-o mare de nectar. Mâinile blânde l-au apucat și o voce vioaie a întrebat cu tandrețe despre bunăstarea sa. Ușor simțurile i-au revenit, dar întocmai ca acela care se trezește și știe că visul nu este adevărat, Akrura a realizat că această viață a fost doar un vis și că singura realitate era acest mănunchi de beatitudine pe care o ținea în propriile brațe.

Nanda și Yashoda i-au urat bun venit și toți *gopașii* s-au îmbulzit în jurul său pentru a afla noutățile. Întreaga noapte a fost petrecută discutând despre comanda lui Kamsa și dacă băieții ar trebui să accepte această invitație la moarte. Krishna a râs de teama tatălui său și i-a spus că ordinele regelui trebuie să fie ascultate; altfel, Akrura ar avea probleme dacă s-ar întoarce singur.

Fără nicio tragere de inimă, Nanda a acceptat, deși inima sa era plină de presimțiri îndoielnice. El a cerut *gopașilor* să colecteze lapte, produse din lapte și alte daruri care să-i fie oferite regelui și să fie echipate căruțele lor pentru călătorie. Anunțul a înconjurat toate așezările cum că cei care doresc să ia parte la Festivalul Arcului sunt binevenițți să-l însoțească pe Krishna la Mathura în zori.

Gopi-urile, pentru care Domnul era aerul cel mai prețios pe care ele îl respirau, au fost copleșite de durere la vestea că cineva a venit să-l ducă departe la oraș. Sensul real al cuvântului *akrura* este „nu e crud“, însă pentru *gopi-uri* el apărea ca fiind o personificare a cruzimii.

„Cum e posibil ca un om atât de crud să aibă un nume așa de nepotrivit?“, se plângeau ele. „A venit să-l smulgă pe preaiubitul nostru din brațele noastre. Ce soartă crudă, să ne separe de el înainte de a ne fi potolit setea! Cum să îndurăm noi durerea chinuitoare a despărțirii de el, fie chiar și pentru o singură zi? Dorințele femeilor din Mathura o să fie îndeplinite mâine, Domnul din Gokula va intra în orașul lor și ele vor fi în măsură să bea din cupa ochilor săi fermecători și a privirii sale amețitoare. Sigur că el își va uita prietenii de joacă de la țară și va fi încântat de frumusețile orașului. Ce ar trebui să facem, prietenelor? Ar trebui să ne aruncăm înaintea carului, astfel încât să trebuiască să treacă peste noi pentru a pleca?“

„Nu, nu!“, a spus alta. „Acest lucru ar fi cel mai nepotrivit. Faptul de a pune obstacole în fața unui călător atrage ghinioane. Sigur că se va întoarce în curând, de îndată ce festivalul va lua sfârșit.“

Astfel, *gopi-urile* se lamentau, imaginându-și chinurile viitoarei separări de preaiubitul lor. Noaptea a trecut în acest fel și cu pauza din zori, *gopi-urile* au început să plângă strigând: „O, Govinda! O, Damodara! O, Madhava!“

Cunoscând natura schimbătoare a minții lor, Krishna l-a trimis pe Shridama pentru a le consola. Ele însă nu au fost satisfăcute de cuvintele lui, dar erau prea timide pentru a ieși înaintea unui străin și a-l aborda ele însele. Nu-și imaginau că această despărțire avea să dureze pentru tot restul vieții lor.

Dimineața următoare întreaga comunitate era cuprinsă de durere. *Gopi-urile* se înghesuiau pe alei așteptând să mai surprindă chiar și o singură vedere a sa, cel ce era stăpânul inimii lor. Cu durere și cu ochii înlăcrimați, ele îl priveau îndelung cum urca în car împreună cu Akrura și Balarama. Nanda și ceilalți *gopași* și *gopalași* i-au urmat în căruțe trase de boi, încărcate cu vase cu brânză dulce și alte obiecte pentru a le oferi regelui. Pe măsură ce el trecea prin fața lor, fiecare *gopi*

simțea un mesaj transmis din ochii lui în al lor, și aceasta le-a umplut de speranță și le-a făcut să uite de acest moment al despărțirii. Chiar și de departe, ele simțeau ochii săi plini de iubire, mângâindu-le în valuri de bunătate. Ele au rămas pe loc, nemișcate precum picturile pe pânză, privind carul până ce le dispăru din fața ochilor și doar micul steag din vârful carului se mai putea distinge, fluturând voios spre ele, parcă la ordinul preaiubitului lor. Curând, chiar și acela a dispărut și doar un nor de praf a rămas în urmă. Apoi, chiar și acel nor s-a împrăștiat și ele au fost lăsate singure, simțind ca și cum inimile le-au fost scoase din piepturile lor. În cele din urmă, s-au întors la casele lor goale pentru a-și petrece întreaga viață cântând gloria lui cu mintea lor absorbită în contemplarea formei sale divine până când ele s-au contopit cu el la sfârșitul ședерii lor pământești.

Astfel a plecat Krishna din Gokula, urmat de căruțele *gopalașilor* și de inimile *gopi-urilor*. O anumită fază a vieții sale s-a încheiat. Niciodată nu mai avea să se întoarcă în Vraja ca un păstor pentru a se bucura de plăcerile simple ale vieții rurale. Un nou episod avea să înceapă, unul în care el trebuia să joace rolul unei persoane foarte influente. Nu este niciun episod al vieții sale care să fie la fel de viu ca acela al ședерii împreună cu *gopalașii* din Vrindavana. La fel de fermecător precum chemarea cea melodioasă a flautului său, acest capitol din viața „copilului albastru din Vrindavana“ este unul care a încântat inimile adoratorilor săi până în zilele noastre. Unele dintre cele mai mari poeme și picturi ale culturii Bharatavarsha s-au inspirat din această perioadă a vieții sale.

O, preaiubite Domn, prin încarnarea ta, ținutul
Vraja a întrecut în măreție toate celelalte locuri de
pe pământ. A devenit încântător de abundent,
întrucât zeița Lakshmi l-a făcut reședința ei
permanentă.

Revarsă grația ta asupra noastră, poporul tău, care trăim doar pentru tine și care te căutăm pe tine în toate direcțiile.
Dă-ne nouă viziunea ta beatifică.

SRIMAD BHAGAVATAM

Yoghinul se vede pe sine însuși în inima tuturor ființelor și vede toate ființele în propria-i inimă.
Aceasta este viziunea unui yoghin aflat în armonie – viziunea unității.
„Și când el mă vede în tot și în toate, în orice ar putea vedea, oriunde ar putea trăi, în adevăr el trăiește în mine și doar în mine.“

SRIMAD BHAGAVAD GITA

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

Aum Kamalanathaya Namaha!

PARTEA A DOUA

Raja-Lila - Jocul regal

Aum Bharthaya Namaha!

Jocul regal

Salutări ție!
O, tu, Regele regilor și Domnul domnilor!
Mânuitorul puternicului buzdugan – Kaumodaki, a sabiei – Nandaka,
Purtătorul discului – Sudarshana, al arcului – Sarnga.
Imensă putere și măreție supremă!
Toate acestea sunt un joc sau doar un vis?
Copleșit sunt eu de puterea și slava ta,
Captivat sunt eu de predica ta cea sfântă!
Prietenul și iubitul unic al întregii omeniri!
Cu legături de dragoste leagă tu mintea mea!
O, Domnul domnilor și Regele regilor!
Toate acțiunile tale aduc iluminarea.
Toate salutările ție, tu cavaler divin!
Jocul tău regal este manifestarea sublimă!

Aum Vaasudevaya Namaha!

Aum Vaasudevaya Namaha!

CAPITOLUL 11

PROFEȚIA ÎMPLINITĂ

Vasudeva șutam devam, Kamsa Chanura
mardanam, Devaki paramanandam Krishnam
vande jagat gurum.

Salutări ție, Krishna, Domnul și învățătorul universului, fiul lui Vasudeva, fericirea supremă a lui Devaki și distrugătorul lui Kamsa și al lui Chanura.

Akrura a condus rapid carul și la prânz a ajuns pe malurile fluviului Yamuna, unde a coborât pentru a-și realiza rugăciunea de după-amiază. Băieții s-au odihnit în car în timp ce Akrura s-a dus să-și realizeze abluțiunea. Carul său devansase căruțele *gopașilor*, așa că aveau o mulțime de timp la dispoziție. În timp ce Akrura se scufunda în apă și începuse să repete *mantra* Gayatri a zeului soare, el a avut o viziune a Domnului Vishnu sprijinit de șarpele său Adishesha și a văzut că Vishnu nu era nimeni altul decât Krishna, iar Shesha era Balarama. Toți înțelepții și ființele celeste erau în picioare în jurul său și îl slăveau. Akrura, de asemenea, l-a salutat: „Salutări ție, cel care ești conștiința pură, care ești sursa conștiinței de pretutindeni, puterea infinită a lui Brahman, controlând cei trei factori – timpul, *karma* și natura care determină destinul omului. Am o voință slabă ce merită compasiune și mi se pare imposibil să-mi controlez mintea, afectată de dorințe, distrasă încoace și încolo

prin voia simțurilor puternice. Prin urmare, mă abandonez la picioarele tale. Doar prin grația ta eu sunt capabil să fac acest lucru“.

Viziunea a dispărut și Akrura a ieșit din apă și s-a întors la car. Krishna l-a întrebat poznaș: „Ce e, unchiule? Arăți de parcă ai fi descoperit ceva minunat, fie în apă, pe pământ sau în cer. Ce ar putea fi?“

Akrura a răspuns: „Oricare ar fi fenomenul ce există pe pământ, în apă sau pe cer, există numai în tine și din cauza ta, care ești existența completă. Ce este ceea ce nu poate fi realizat de cel care este binecuvântat de tine și, cu toate acestea, ce își mai poate dori un devot al tău, pe care el să-l considere mai important decât viziunea ta binecuvântată? Când ești prezent în fața mea, tu, în care tot ceea ce este minunat există, ce altă minune aș mai putea vedea?“

Spunând acestea, Akrura a condus carul spre oraș. Când au ajuns în suburbii, au descoperit că grupul lui Nanda a ajuns și că așteptau sosirea lor într-o grădină. Krishna coborî și îi spuse lui Akrura să meargă mai departe. Akrura l-a rugat să-l însoțească la casa lui împreună cu prietenii săi, dar Krishna a refuzat oferta și i-a promis să-l viziteze după întâlnirea sa cu Kamsa. Akrura, deși se simțea trist, a respectat poruncile Domnului și a mers la palat pentru a-i da lui Kamsa știrile despre îndeplinirea misiunii sale.

A doua zi Krishna, însoțit de Balarama și ceilalți *gopași*, au pornit relaxați la drum către capitala clanului Bhoja, Orașul Minunilor, o priveliște nouă pentru cei ca ei, veniți de la țară! Poarta orașului strălucea precum cristalul, cu obloane marcate cu aur și bolte ornamentale, hambare din cupru, șanțuri pline de lotuși, grădini și parcuri. Străzile erau flancate de vile splendide, cu grădini frumoase. Erau acolo săli de consiliu și case de odihnă cu porți încrustate cu aur și pietre prețioase. Strada principală era măturată și spălată, iar piețele și curțile erau presărate cu flori, muguri, cereale încolțite și orez integral. Intrările caselor

erau decorate cu bananieri din care atârnau ciorchini cu fructe delicioase, palmieri cu nuci aurii, șiraguri de lumini, flori și ghirlande din eșarfe de mătase. Era ca și cum orașul Mathura se împodobise în întâmpinarea viitorului său Domn. Pe drumul regelui, Krishna și Balarama mergeau agale, cu brațele neglijent sprijinite unul pe umerii celuilalt. Femeile se îmbulzeau pe terase și pe balcoane pentru a-l vedea pe cel despre care au auzit atât de multe. Mersul său regesc și înfățișarea nobilă atrăgeau toate privirile în timp ce el trecea pe drum.

Dintr-o dată, l-au văzut pe cel care spăla hainele lui Kamsa venind spre ei, având în brațe îmbrăcămintea împăratului. Krishna l-a recunoscut de altădată. Acesta era nenorocitul care răspândise povești calomnioase despre Sita în timpul întrupării sale ca Rama într-o altă epocă! Avea niște conturi de reglat cu el. Așa că a pășit în fața lui și i-a blocat drumul.

„Dragă omule“, a spus el, „vrei să ne împrumuți niște haine? Tocmai am venit din Vraja și am aflat că hainele noastre nu sunt destul de potrivite pentru oraș.“

Omul a răspuns disprețuitor: „O, nebuni prost-crescuți! Oare voi, cei care în general rătăciți prin jungle, purtați haine ca acestea? Acestea sunt hainele regelui, nu sunt pentru creaturi ca voi. Dați-i drumul de aici sau altfel slujitorii regelui vă vor pune în lanțuri, vă vor dezbrăca și poate chiar vă vor omorî!“

Venise momentul eliberării acestui om. Krishna doar a râs la auzul acestui discurs abuziv și l-a atins. El a căzut fără viață și asistenții săi au fugit înspăimântați, scăpând toate pachetele cu haine luxoase. *Gopașii* care îi însoțeau s-au servit voioși cu ce haine au voit.

Apoi, s-au dus la un croitor. De îndată ce băieții au intrat, au fost întâmpinați și li s-au prezentat haine potrivite unor prinți. Băieții s-au îmbrăcat cu acestea și Krishna l-a binecuvântat pe croitor. Apoi au mers la casa lui Sudama, cel care făcea ghirlande. El și-a prezentat omagiile și le-a prezentat ghirlande

din flori rare și cu bucurie a pus ghirlandele la gâturile băieților. Krishna i-a cerut să aleagă orice dar ar fi vrut. Sudama a ales trei daruri, pe care Domnul i le-a dat cu plăcere – devotament neclintit pentru Ființa atotcuprinzătoare, prietenie față de adepții lui și bunătate față de toate creaturile.

Apoi, în timp ce își continuau drumul, au văzut o priveliște deosebită. Ceea ce părea a fi un pachet de haine venea spre ei. La o privire mai atentă, pachetul se dovedi a fi de fapt o femeie, care avea o cocoașă oribilă din cauza căreia era aproape complet aplecată la pământ. Ea ducea la curte pastă parfumată de *santal*. Ea era o curtezană a cărei datorie era să pregătească unguente pentru curte și, de asemenea, să se facă utilă și în alte moduri. Mergând șchiopătând, cu ochii țintuiți în pământ, a văzut dintr-o dată în fața ochilor ei două picioare ca petalele gingașe de trandafir. O voce frumoasă o întrebă cu cel mai blând ton pe care ea l-a auzit vreodată: „O, frumoaso! Cine ești tu? Pentru cine sunt aceste parfumuri? Vrei să ne dai și nouă câte ceva?“

Ea rămase ca lovită de trăsnet. Din ce își amintea, nimeni nu a numit-o niciodată altfel decât Kubja (cocoșată) sau Trivarka (cea cu trei cocoașe). Ea s-a străduit să se îndrepte pentru a vedea fața de la care au venit aceste cuvinte, dar nu a reușit.

„O, tu, chipeșule!“, a spus ea, „eu sunt o curtezană numită Trivarka, patronată de rege pentru priceperea mea în a face aceste paste parfumate. Cu siguranță îți voi da o parte din ea. Cine este mai potrivit decât tine să folosească o astfel de pastă prețioasă de *santal*?“ Din nou, ea s-a chinuit să se ridice. Apoi, a simțit un deget puternic sub bărbie, o mână a fost pusă pe cocoașa ei și un picior apăsat peste un picior de-al ei, și iată! A fost ridicată, cocoașa i-a fost îndepărtată, iar ea stătea înaltă, dreaptă și frumoasă în fața acelui hoț de inimi!

„Lasă lumea să vadă frumusețea sufletului tău chiar și într-un trup ca al tău, Sairandhri“, i-a spus el.

Ea se uita și iar se uita la această ființă divină care a făcut o

astfel de minune. Inima ei s-a umplut cu dragoste. Ce ar putea să-i dea ea, săracă și needucată cum era? Simțind confuzia ei, el a întrebat-o cu blândețe: „Pentru cine este această pastă de *santal*?“

„Pentru cine altcineva decât pentru tine, Domnul meu?“, s-a bâlbâit ea. Luând pasta de *santal* destinată regelui, ea l-a uns cu ea. Pe când el se pregătea să meargă mai departe, ea a fost cuprinsă de panică. Dacă nu o să îl mai vadă din nou?

Gândul era de nesuportat. Nerușinată, ea l-a prins de haina aruncată neglijent în jurul gâtului său și, agățându-se de ea, i-a șoptit: „Vino cu mine la mine acasă în noaptea asta. Nu am nimic altceva să îți dau“.

Când fata i-a făcut această propunere, astfel, în prezența fratelui său mai mare, Domnul s-a uitat la fețele celorlalți *gopași* și a spus râzând: „După ce îmi voi fi terminat misiunea pentru care am venit, mă voi gândi să trec pe la casa ta“.

Balarama a privit cu dezaprobare gestul fratelui său mai mic de a încuraja avansurile acestei femei nerușinate, care a avut curajul să i se agațe de gât în plină zi, în fața privirii interesate a atât de mulți spectatori. El a mers mai departe fără un cuvânt și Krishna a zâmbit urmându-l, în timp ce Kubja se uita după el cu dor, dragostea oglindindu-i-se în ochi. Domnul nu refuza niciodată iubirea, în orice formă, atunci când era dăruită cu o astfel de sinceritate de către un devot.

Apoi, au mers la sala unde era ținut marele arc al lui Shiva și căruia i se închinau mulți. La intrare erau postați mulți gardieni. Firește, gardienii nu se așteptau să forțeze cineva intrarea. Krishna a intrat în sală de parcă avea tot dreptul să intre. Gardienii i-au strigat: „Oprește-te! Oprește-te! Nimeni nu are voie să atingă arcul“. Ignorând aceste comenzi, Krishna a ridicat arcul cu ușurință și l-a îndoit astfel încât acesta s-a rupt la mijloc, la fel de ușor cum un elefant rupe o tulpină de trestie de zahăr. Sunetul teribil cauzat de ruperea arcului a umplut cerul și toate

cartierele. Gardienii au căzut grămezi, unii peste alții. Tot orașul tremura de frică și Kamsa a simțit un junghi de teroare pură cum îl săgeta prin inimă. El a realizat că acesta era doar un preludiu, primele acorduri ale operei uimitoare care urma să conducă la moartea sa.

După acest incident, el nu a mai putut să rămână liniștit nici pentru o clipă. El nu putea nici să stea în picioare, nici să se așeze. Pretutindeni el îl vedea pe dușmanul său, Vishnu – pe scaun, pe pat, sub el și în fiecare colțișor. În somn sau în stare de veghe, Kamsa s-a gândit continuu la Vishnu în ultimii douăzeci de ani. Cum ar putea un astfel de devotament să rămână nerăsplătit? O astfel de concentrare este rară chiar și printre *yoghini*. Până la moartea sa de a doua zi, Kamsa nu a putut mânca nici măcar un bob de orez fără a-l tăia și a verifica dacă nu cumva Vishnu era ascuns în interiorul lui. Această permanentă stare a sa de a se gândi mereu la Vishnu era într-adevăr de admirat. Gardienii i-au înconjurat pe Krishna și pe *gopași*, adresându-le blesteme și amenințări. Krishna și Balarama au luat relaxați bucățile de arc și au plecat cu ele. Apoi au părăsit sala și s-au mai plimbat prin oraș, admirând mai multe dintre minunile sale. Seara, s-au întors în grădina unde erau parcate căruțele lor. Ei au dormit profund, în timp ce Kamsa, care aflase despre faptele lor de la gardieni, nu a putut să doarmă deloc. Devreme în dimineața următoare, el a dat ordine pentru începerea luptelor corp la corp. Arena a fost măturată și udată. Galeriile au fost împodobite cu ghirlande și steaguri. Trompetele și tobele răsunau. Oamenii din oraș și de la țară au ocupat galeriile pe rând, în timp ce oaspeții regali aveau locuri speciale. Cu inima tremurând de frică, dar cu o alură îndrăzneață, Kamsa s-a așezat pe tronul de aur al clanului Bhoja, înconjurat de miniștrii și de căpeteniile sale. În sunetul trâmbițelor și zdrăngănitul caracteristic al armelor realizat de către luptători, concurenții au intrat în arenă. Nanda și însoțitorii săi, care

fuseseră invitați de către Kamsa, au făcut prezentările în fața lui și au ocupat o secțiune din galerie.

Luptătorii aveau ordine secrete de a nu arăta nicio urmă de milă și de a-i trimite pe băieți cu prima ocazie pe tărâmul lui Yama, zeul morții. Când au ajuns la intrarea în arenă, Krishna a văzut elefantul Kuvalayapida, care era aţâţat de către supraveghetorul lui crud să-l atace pe Krishna. Legându-și hainele și prinzându-și pletele în stilul luptătorilor, Krishna i-a ordonat supraveghetorului elefantului să-și țină fiara sub control și să-i facă loc să treacă.

Supraveghetorul iritat l-a îndemnat pe mamut să-l atace și să-l prindă în trompa sa, dar Krishna a scăpat din strânsoarea acestuia și i-a dat o lovitură puternică în frunte și apoi s-a ascuns între picioarele sale. Provocat de lovitură și de faptul că nu îl putea vedea, animalul l-a adulmecat și l-a prins în trompă, dar Domnul a scăpat încă o dată și, prinzându-l de coadă, l-a tras înapoi așa cum făcea și cu vițeii de la Gokula. Apoi, el a fugit în fața sa și când elefantul l-a urmărit cu colții lui pentru a-l străpunge, el s-a prefăcut că a căzut și s-a rostogolit rapid, astfel că elefantul a străpuns solul cu colții în loc să-l prindă pe Krishna și a rămas blocat acolo. Krishna i-a scos apoi colții și l-a bătut până l-a omorât și pe el și pe supraveghetorul lui. Înarmați acum cu colții de elefant și înconjurați de *gopalași*, Balarama și Krishna au intrat apoi în arenă. În funcție de starea în care se afla mintea fiecăruia, cei prezenți l-au văzut pe Krishna într-o lumină diferită. Pentru oamenii de rând, el era un erou. Pentru femei arăta ca zeul iubirii. Pentru *gopași*, el era prietenul lor iubit. Pentru cei răi era o teroare. Pentru părinții lui, el era copilul lor drag, în timp ce pentru ignoranți era doar un băiat de văcar. Pentru *yoghini*, el era adevărul suprem întrupat. Pentru membrii clanului Yadava, el era salvatorul lor ales și pentru Kamsa, el era însuși domnul morții! Ca doi actori care intră pe scenă, cei doi băieți au păşit în arenă. Toată lumea era încântată să-i vadă,

pentru că auziseră multe zvonuri despre priceperea lor.

Puternicul luptător Chanura, veteran al multor meciuri, s-a apropiat și a zis: „O, fiul lui Nanda! O, Rama! Sunteți amândoi faimoși ca tineri eroi experți în lupte. Auzind acestea, regele v-a invitat azi pentru a vedea priceperea voastră la lupte“.

Krishna a răspuns: „Noi suntem nomazi care locuiesc în păduri și noi ne-am angrenat în concursuri de lupte cu titlu de joacă, cu băieții de vârsta și puterea noastră. Deși suntem nerăbdători să îi facem pe plac regelui, cum am putea îndrăzni să provocăm profesioniști ca tine?“ Chanura i-a răspuns: „Nici tu, care ai ucis puternicul pachiderm Kuvalayapida, nici Balarama nu puteți fi considerați doar niște băieți! Sunteți, fără îndoială, calificați să vă luptați cu noi. Tu poți să îți arăți priceperea împotriva mea și Balarama poate concura cu Mushtika“.

Spunând acestea, el i-a condus în mijlocul arenei. Domnul nu avea nimic împotriva unei partide bune de lupte! El s-a avântat în aceasta cu mare entuziasm, așa cum făcea tot ceea era chemat să facă, ca și cum era implicat total în ceea ce avea de făcut. De fapt, el era complet detașat, cufundat pentru totdeauna în fericirea Sinelui, de la care nu se abătea, oricât de mult ar fi putut lăsa impresia că ar fi implicat. Încolăciți mână în mână și picior la picior, luptătorii și băieții au început lupta. Pumn împotriva pumnului, cot împotriva cotului, cap împotriva capului și piept în piept, ei s-au confruntat din nou și din nou! Răsucind și aruncând, îmbrățișându-se și strangulându-se, împingând și trăgând, fiecare încerca să-l domine pe celălalt. Foarte necăjiți să vadă acest concurs inegal între tinerii zvelți și luptătorii profesioniști cu aspect diavolesc, mulți dintre spectatori au început să iasă în semn de protest. „Rușine! Rușine!“, au strigat. „Să nu mai urmărim acest măcel. O luptă ar trebui să fie între egali. Ce este distractiv de privit aici? Păcatul se va răsfrânge și asupra noastră, de asemenea!“

Dar pe când murmurele deveneau din ce în ce mai sonore, l-

au văzut pe băiatul subțire cum îl ridică pe Chanura, care era cât muntele și, după îl rotește în aer de câteva ori, îl trântește apoi la pământ. Aceasta era o joacă de copil pentru el, cel care a ținut ridicat muntele Govardhana timp de șapte zile! În ceea ce-l privește pe Mushtika, Balarama l-a omorât cu o lovitură neglijentă a mâinii stângi. O altă pereche de gladiatori s-a prezentat și s-a oferit să lupte, pentru că era evident că acolo era într-adevăr o luptă, la fel și o a treia pereche, doar pentru a ajunge să fie uciși de cei doi băieți! Când s-a încheiat a treia rundă, restul de luptători au fugit, iar văcarii nu mai puteau fi reținuți. Ei s-au ridicat ca unul de la locul lor în galerie, au sărit în arenă și i-au îmbrățișat pe eroii lor printre râsete și strigăte de triumf. Apoi, toți împreună, în acompaniamentul clinchetelor de la ornamentele pe care le purtau, au început să danseze unul dintre dansurile lor populare spre marea bucurie a celor prezenți. Krishna, ca de obicei, s-a aruncat cu aceeași ardoare în acest dans, așa cum luase parte la dansul macabru al morții cu câteva momente în urmă.

Acum, Kamsa intrase în panică. Asasinarea atent planificată s-a transformat într-o farsă. Dejucat la fiecare pas, el umbla că un nebun, strigând și dând o sută de ordine contradictorii. „Opriți muzica!“, a strigat la toboșari, care cântau în continuare în crescendo, așa cum le-a spus el să facă atunci când băieții vor fi fost uciși. Sărmanii toboșari nu știau că ei nu trebuiau să mai cânte în cazul în care luptătorii erau uciși!

„Prindeți băieții! Arestați-l pe șeful Nanda și pe însoțitorii săi! Omorâți-l pe necinstitul acela de Vasudeva și pe Ugrasena, tatăl meu cel trădător, care s-a alăturat inamicului!“ Astfel striga Kamsa cu frenezie. Soldații au încercat în zadar să-l prindă pe el, cel care nu poate fi prins numai cu ajutorul puterii. Krishna a alunecat ca argintul viu din prinsoarea lor și, făcându-și trupul ușor, a sărit cu ușurință pe podium. Muzica s-a oprit. O tăcere deplină a cuprins dintr-o dată toată mulțimea, în timp ce pentru

prima dată unchiul și nepotul au ajuns față în față. În cele din urmă, Kamsa a văzut în fața sa forma care i-a bântuit nopțile și zilele de aproape douăzeci de ani. Imaginația lui a pictat multe imagini sinistre ale lui Vishnu despre felul în care îi va apărea, dar niciuna nu semăna cu ce avea acum în fața ochilor! Pentru o secundă a privit în ochii aceia magnifici, acele lacuri gemene de bunătate și, în loc de frică, el a simțit o mare ușurare, ca și cum, în cele din urmă, după multe lovituri și furtuni pe mare, el a ajuns la un port sigur. A fost însă doar un răgaz de moment. Apoi, arătând adevărata vitejie a castei kshatriya, el a fugit cu sabia ridicată să-l omoare pe băiatul lipsit de apărare. Krishna l-a apucat de smocul de păr de pe cap de pe care coroana alunecase și l-a aruncat la pământ de pe podium. El zăcea acolo în murdăria și praful din arenă – puternicul rege al clanului Bhoja, teroarea neamului Yadava. Krishna a sărit apoi ușor pe pieptul lui, iar la atingerea picioarelor Domnului, sufletul său, care era însetat de eliberare, s-a ridicat ca o strălucire luminoasă și s-a topit în aura din jurul lui Krishna. Apoi Krishna a târât corpul tiranului mort în jurul arenei, așa cum un leu ar putea târî un bivol mort, astfel încât toți supușii lui să poată vedea că regele lor a murit.

Între timp, cei opt frați mai tineri ai lui Kamsa s-au ridicat și s-au prezentat să răzbune moartea fratelui lor. Ei au fost bătuți până la moarte de către Balarama, înarmat cu fildeșul elefantului. Apoi au venit cele două consoarte regale, fiecare pentru a plânge la capul soțului lor mort. După consolarea doamnelor, Krishna și Balarama au mers să-i elibereze pe părinții lor, Devaki și Vasudeva, din lanțurile lor și le-au atins picioarele cu capetele lor. Recunoscându-i ca fiind una cu Domnul Universului, Devaki și Vasudeva au stat în fața lor, cu mâinile împreunate, până când mintea lor a fost încă o dată acoperită de vălul *maya*. Apoi au uitat de măreția copiilor lor și i-au îmbrățișat cu toată dragostea și tandrețea, care fuseseră

reprimate timp de doisprezece ani lungi.

Krishna le-a vorbit apoi cu o mare bunătate: „O, Tată! O, Mamă! Vă rugăm să ne iertați pentru că nu v-am fost alături într-un moment în care aveați nevoie mai mare de noi – atunci când ați fost închiși și oprimați de maleficul Kamsa. Un om nu este capabil să răscumpere, nici chiar într-o sută de ani de viață, datoria față de părinții care i-au dat naștere și care i-au hrănit trupul, cel care este bază pentru realizarea tuturor obiectivelor în viață, inclusiv eliberarea. În van au fost zilele vieții noastre din trecut când nu am reușit să vă fim de folos vouă, atunci când trăiați în teroarea indusă de Kamsa“. După ce și-a alinat astfel părinții, Domnul l-a eliberat pe Ugrasena, bunicul său, și l-a proclamat rege al neamului Yadava.

Plină de senzualitate, ea face și pregătește, ca un ritual, un pat de petale, o canapea pentru extazul îmbrățișării tale, din flori ca niște capete de săgeți ale iubirii. Se teme să nu te atace cu iubirea ei și se așază deoparte ascunsă.
Ea se ofilește, Madhava, când este despărțită de tine!

DIN GITA GOVINDA DE JAYADEVA

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

Aum Mathuranathaya Namaha!

CAPITOLUL 12

UDDHAVA LA GOKULA

Adharam Madhuram, Vadanam Madhuram,
Nayanam Madhuram, Hasitham Madhuram,
Hridayam Madhuram, Gamanam Madhuram,
Madhuradhipathe Akhilam Madhuram!

O, Domn al lui Mathura! Buzele tale sunt dulci, vorba ta este dulce, chipul tău este frumos, zâmbetul tău este minunat, inima ta este plină de duioșie. De fapt, O, Stăpâne, tot ce este legat de tine este plin de frumusețe.

Membrii neamului Yadava au fost blestemați să nu aibă niciun rege, dar cu toate acestea, din moment ce bunicul său Ugrasena era membrul cel mai de încredere și cel care era vrednic să conducă, Krishna l-a numit pe el cârmuitorul neamului Yadava și l-a desemnat pe Uddhava, un văr al său și un discipol al înțeleptului Brihaspati, prim-ministru. Apoi i-a adunat pe toți membrii neamului său, care se ascunseseră în diferite locuri de frica lui Kamsa, i-a primit cu bucurie înapoi în capitala lor de drept și i-a reinstalat în locuințele lor. Orașul Mathura a intrat într-o nouă etapă a existenței sale. Din nou locuitorii săi puteau să se plimbe fără frică, fiind în siguranță sub protecția lui Krishna și a lui Balarama și erau fericiți să le poată vedea din când în când chipurile.

Abia acum a înțeles Nanda amarul adevăr că de fapt copilul

pe care îl iubise și îl crescuse timp de 12 ani ca pe propriul său fiu nu era al lui, ci al lui Vasudeva. Cât de voios pornise cu câteva zile în urmă către capitală! Cu câtă fericire o asigurase pe soția sa că se va întoarce cu fiul lor iubit! Acum descoperise că fiul său era rege și el însuși se întorcea acum acasă singur și cu inima pustiită. Cu ce cuvinte ar fi putut să își liniștească soția? În întreg acel oraș care înnebunise de fericire, doar el era îndurerat. Însă Krishna, simțindu-i suferința profundă, a mers să îl consoleze.

„Dragă Tată“, spuse el. „Am fost hrăniți, mângâiați și îngrijiți de voi cu nespus de multă afecțiune. Ea este mama sa adevărată, iar el, tatăl său adevărat, aceia care au grijă de copilul altuia ca de propriul lor copil. O, Tată, tu ai făcut asta pentru noi atunci când părinții noștrii nu au putut să aibă grijă de noi. Chiar și Devaki care mi-a dat naștere nu a avut bucuria de a mă hrăni, așa cum a făcut mama Yashoda. Nici chiar Vasudeva nu a avut bucuria să îmi vadă poznele din copilărie, așa cum ai avut tu. O, Tată, eu nu aparțin unei persoane sau alteia. Aparțin celor care mă iubesc. La cel care mă privește ca pe un fiu mă voi duce ca un fiu, nu doar acum, ci și în veacurile care vor urma.“ Vocea lui a răsunat, atunci când a rostit aceste vorbe, ca și cum ar fi făcut o promisiune pentru eternitate. Nanda s-a simțit infinit alinat și a putut să se întoarcă în Gokula într-o stare de spirit mult mai bună.

Vasudeva a organizat diferite ceremonii ritualice care trebuiau făcute pentru copiii castei kshatriya, care nu fuseseră realizate de către Nanda. Deși Balarama și Krishna erau atoateștiutori și erau sursa întregii cunoașteri, ei și-au ocultat aceste cunoștințe intrinseci sub un aspect uman. Vasudeva și-a dat seama că ei trebuie să aibă o educație conform tradiției, potrivită statutului lor. Fuseseră educați doar în arta păstoritului! Pentru o vreme părinții lor iubitori s-au bucurat foarte mult să îi aibă din nou pe copii lângă ei, dar apoi au fost nevoiți să-i trimită la Guru Sandipani, care locuia în Avanti și

unde ei au trebuit să rămână pe toată perioada studiilor. Pentru a arăta lumii valoarea sistemului *gurukula* care presupunea să locuiască în casa învățătorului, ei s-au dăruit cu totul maestrului fiind în slujba acestuia ca și servitori și tratându-l cu cinstea cuvenită unei divinități. Învățatul Sandipani le-a împărtășit cunoașterea *Vedelor* și a *Upanișadelor*. I-a învățat arta războiului precum și a *mantrelor* asociate mânuirii armelor divine, codurile etice, codurile legii, știința logicii și codurile administrative. Elevii aveau în general propriul lor timp de învățare și părăseau *gurukula* doar după ce asimilau atât de mult cât erau în stare să învețe. Dar acești prinți unici au înțeles toate aspectele cunoașterii de prima dată. Aveau o asemenea putere de concentrare încât au stăpânit cele 64 de materii în 64 de zile. În această perioadă, Krishna s-a împrietenit cu Sudama, băiatul unui brahman care era sărac. Odată, când merseseră în pădure pentru a strânge lemne pentru foc, ei au fost surprinși de o furtună teribilă. Nu aveau unde să se adăpostească, așa că cei doi băieți s-au înghesuit unul în celălalt și și-au spus povești unul altuia pentru a-și menține moralul ridicat. Tot ce aveau de mâncare era un pachețel cu fulgi de orez pe care îl primiseră de la soția maestrului. Când a venit dimineața, ei au fost descoperiți de maestru și de soția lui, care îi căutaseră. Ei au fost profund impresionați de acțiunea băieților, care și-au riscat viața pentru a strânge lemne de foc de dragul lor, astfel că i-au binecuvântat. În anii care au urmat, atunci când s-au întâlnit din nou, Krishna i-a amintit lui Sudama de acel incident și i-a spus că întreaga sa măreție actuală se datorează acelei binecuvântări oferite de către *guru*. Aici Domnul ne reamintește că binecuvântarea unui mare suflet, cu atât mai mult a unui învățător este ceva pentru care merită să faci eforturi și că este singurul lucru care va așeza o ființă pe calea cea bună a vieții.

La finalul perioadei de studiu, fiecare discipol trebuia să îi plătească *gurului* o *dakshina* sau o taxă pentru perioada de

studiu și pentru că avusese grijă de el în această perioadă de timp. În acele zile, spre deosebire de timpurile moderne, era de datoria profesorului să aibă grijă de binele elevului atât din punct de vedere material, cât și din punct de vedere spiritual și nu era așteptată nicio plată și nici nu era cerută nicio plată până când perioada de studiu nu se încheia. Și chiar și atunci nu exista o taxă prestabilită. Fiecare elev plătea o taxă în funcție de mijloacele pe care le avea la dispoziție. Atunci când Krishna l-a întrebat pe Sandipani ce își dorește, acesta i-a răspuns că nu își dorește nimic, deoarece nu avea dorințe. Astfel că Krishna s-a adresat soției *gurului* care a spus timid: „Doamne, deși te-ai comportat asemeni unui copil obișnuit cât timp ai fost aici, eu am auzit că tu ești încarnarea Domnului Vishnu. Nu am avut decât un singur copil, un băiat, care s-a înecat în ocean, la Prabhasa. Aș vrea să îl am înapoi“.

„Așa să fie!“, spuse Krishna.

Însoțit de Balarama, el a mers către marele port din Prabhasa. Apropiindu-se de ocean, el i-a ordonat lui Varuna, Stăpânul apelor, să îl aducă înapoi pe fiul învățătorului său. Varuna i-a răspuns că acesta fusese luat de un demon numit Panchajana, care avea forma unei scoici. Auzind aceasta, Domnul a intrat în ocean și l-a omorât pe demon, însă nu l-a putut găsi pe băiat. Apoi a luat scoica, care făcuse parte din trupul demonului Panchajana, și a mers împreună cu Balarama la reședința lui Yama, zeul morții. Acolo i-a cerut acestuia să i-l înapoieze pe fiul maestrului său. Yama, fiind un vasal al Domnului Suprem, s-a înclinat în fața lui și l-a înapoiat pe băiat. Krishna a luat copilul și l-a dăruit *gurului* său ca o formă de *dakshina* din partea lor, a tuturor celor trei, de vreme ce Sudama, prietenul său, nu își putea permite să dăruiască nimic din partea lui. După ce au primit binecuvântarea din partea *gurului* și a soției acestuia, Krishna și Balarama s-au întors la Mathura după ce și-au luat un rămas bun plin de afecțiune de la Sudama și după ce l-au

îndemnat pe acesta să păstreze legătura cu ei. Oamenii din Mathura s-au bucurat peste măsură de întoarcerea salvatorilor lor.

De îndată ce s-a întors la Mathura, Krishna a auzit că atât părinții săi vitregi, cât și *gopi-urile* sufereau foarte tare din cauza plecării lui. El a decis să-l trimită pe bunul său prieten Uddhava la ei cu o scrisoare din partea sa. Prin alegerea lui Uddhava el a urmărit două scopuri. Unul a fost să îi liniștească pe cei din neamul său, iar al doilea a fost să îl facă pe Uddhava să înțeleagă ce înseamnă iubirea altruistă. Uddhava era unul dintre cei mai învățați și mai străluciți oameni din vremea sa, dar *avatarul* Domnului Krishna nu venise să-i învețe pe oameni doar calea lui *jnana* sau a cunoașterii, ci de asemenea și calea lui *bhakti* sau a devoțiunii. Este foarte dificil pentru un adept al căii cunoașterii să uite ce a învățat și să se apropie de Domn cu o minte simplă și inocentă. Oricât de multe cunoștințe am avea, totuși cunoașterea lumească este doar o picătură în oceanul înțelepciunii atotcuprinzătoare a Domnului. Cu toții suntem suntem în ochii săi doar niște copii de creșă și doar cu inocența unui copil ar trebui să venim către el. Poate că Uddhava era puțin rușinat că trebuia să fie purtătorul unei scrisori de iubire către acei mulgători de lapte, dar de vreme ce iubirea și ascultarea sa față de Krishna erau exemplare, el a plecat de îndată. La momentul la care a ajuns la Vrindavana era seară, cea mai frumoasă perioadă a zilei la Gokula, vremea pe care *gopi-urile* o așteptau cu nerăbdare, deoarece ea adusese cu sine întoarcerea iubitului lor Domn Krishna. Norul de praf ridicat de copitele vacilor care se întorceau spre casă era scos în evidență de razele soarelui care apunea. Aerul era umplut de răgetele taurilor, de mugetul vacilor și de sunetul provocat de mulgerea laptelui atât de multor vaci. Aceste sunete se amestecau cu muzica de flaut a *gopașilor* și cu cântecele *gopi-urilor* despre faptele de vitejie ale eroului lor, Krishna.

La momentul în care Uddhava ajungea la Gokula, mici luminițe începeau să fie aprinse în fiecare casă. Văzându-i carul și forma sa de departe, *gopi-urile* au crezut că Krishna se întorsese. Aceasta nu era de mirare, deoarece Uddhava avea aceeași înălțime, aceeași vârstă și același stil de a se îmbrăca cu Krishna și atât de mare era dragostea sa pentru Krishna, încât întotdeauna purta hainele și ghirlandele pe care Krishna le purtase cu o zi înainte. Așa că nu este nicio mirare că *gopi-urile*, care nu aveau altă imagine în inima lor decât cea a lui Krishna pe care îl vedeau constant atât atunci când erau în stare de veghe, cât și atunci când dormeau, l-au confundat pe Uddhava cu preaiubitul lor. Ele s-au grăbit să-l întâmpine cu strigăte de fericire: „A venit! A venit! Domnul inimilor noastre a venit!“

Văzându-l pe Uddhava, ele s-au ascuns. Apoi, văzând că este un mesager al prea iubitului lor, s-au apropiat de el, uitând în simplitatea lor feminină și neținând cont că el era doar un străin pe care nu-l mai întâlniseră până atunci. L-au prins de mână și au început să tragă de partea superioară a hainelor sale și l-au copleșit cu întrebări. Uddhava le-a îndepărtat râzând, deși în interiorul său el a fost destul de nemulțumit de o astfel de comportare. Niciodată în viața sa care fusese bine orânduită nu întâlnise la vreo femeie un astfel de comportament lipsit de orice urmă de rușine. Oare cum ar fi putut să le aline?, se întrebă el. A fost salvat din această situație neplăcută de Nanda și Yashoda care l-au luat la ei acasă și l-au onorat ca și cum ar fi fost însuși Krishna. După ce a mâncat și s-a odihnit, Nanda l-a întrebat: „O, Uddhava, își mai amintește Krishna de oamenii din Gokula? Își mai amintește el de bieții săi părinți, de prietenii săi, de vacile, de munții și văile din Vrindavana? Se va mai întoarce oare vreodată să își vadă vechii săi prieteni? Am fost salvați din multe pericole prin grația lui. Fiecare loc de aici este încărcat de amintiri legate de el. Cu greu ne putem ocupa de treburile noastre în aceste zile, deoarece gândurile noastre sunt îndreptate cu totul către el și

către faptele sale eroice pe care le-a înfăptuit pe vremea când trăia printre noi“. În timp ce se lăsa cuprins de amintiri, atât el, cât și Yashoda au fost copleșiți de emoție și abia mai puteau vorbi. Le curgeau lacrimile și au rămas tăcuți și absorbiți de gândurile care se îndreptau către Krishna.

Uddhava s-a minunat de această stare de devoțiune și le-a vorbit astfel: „O, voi, prea măriților, sunteți cei mai vrednici de laudă dintre toți oamenii, de vreme ce mințile voastre sunt ferm fixate asupra lui Krishna, care este nimeni altul decât Supremul Domn, Narayana. El este sufletul a tot și originea tuturor celor care și-au asumat o formă umană pentru a îndeplini anumite scopuri. Ce mai aveți voi de obținut? O, nobililor, nu vă întristați. El este întotdeauna alături de voi, deoarece el este păstrat cu sfințenie în inimile voastre. El nu are tată sau mamă, soție sau fiu. Nu există cineva de care să fie atașat, și nimeni care să îi fie străin. El nu s-a născut și nu are un corp fizic. S-a manifestat în această lume din propria sa voință liberă și nu datorită vreunei legături *karmice* pentru a conferi tuturor eliberarea. Deși este liber de *guna-urile* lui Prakriti, el își asumă aceste *guna-uri* ca pe un joc. Krishna care este nimeni altul decât ființa supremă, nu este doar fiul tău. El este copilul tuturor. El este tatăl tuturor. El este mama tuturor. El este sufletul tuturor. Nu există nicio ființă care să poată spune că are o existență separată de el“.

Astfel, în timp ce vorbeau despre el, acela care era cel mai drag inimilor lor, noaptea a trecut. Dimineața următoare, Uddhava a mers să le întâlnească pe *gopi-uri*. L-au condus la locul în care se afla Radha, care era așezată sub un copac și era scufundată în contemplarea iubitului ei. Abia l-a observat și nici nu a dat prea multă atenție întrebărilor nerăbdătoare ale celorlalți. Fiind continuu absorbită în amintirea zilelor și nopților pline de extaz pe care le trăise împreună cu iubitul ei, ea trăia într-o lume a ei, populată în întregime de Krishna.

Între timp, ceilalți îl asaltau pe Uddhava cu sute de întrebări.

Nu-i dădeau ocazia să vorbească, deoarece inimile lor erau pline de lucrurile pe care își doreau să i le spună lui Krishna și ce altă persoană mai potrivită ar fi putut găsi pentru a le spune decât prietenului său? Nu le păsa de prestigiul sau de erudiția sa. Singura valoare pe care el o avea în ochii lor era aceea că el venise din partea Domnului lor.

„Ai fost trimis de acela cu inima împietrită pentru a le conferi alinare părinților săi?“, a fost prima întrebare“. Cu siguranță nu te-a trimis pentru a ne alina pe noi, cu siguranță că ne-a uitat după ce a descoperit frumusețile sofisticate ale orașului. Unde se află acum? Spune-ne. Spune-ne adevărul. Nu se află el în brațele vreunei fete frumoase în orașul Mathura?“

Uddhava a încercat să îngaime câteva cuvinte, dar studiile sale nu l-au învățat niciodată cum să se ocupe de dragostea nemângâiată. Apoi au început să plângă și să strige.

„Cum am putea uita acel trup care s-a aflat atât de aproape de noi? Cum am putea uita acele brațe care ne-au ținut atât de strâns? Cum am putea să uităm acei ochi care au privit atât de profund în ochii noștri, acele mâini ca niște petale de trandafiri care ne-au mângâiat atunci când plângeam și acele buze delicate de pe care am absorbit nectarul vieții divine? Îl vom mai putea revedea vreodată? Îl vom mai putea strânge la pieptul nostru și să îi atingem picioarele și să îl hrănim cu ceea ce îi place cel mai mult? Singurul motiv pentru care nu murim este acela că el este încă în viață. Atâta vreme cât există încă speranța de a-l revedea, nu vom renunța la viețile noastre.“

Uddhava a ascultat acest monolog intim fiind uimit și tulburat. Încă nu reușise să își dea seama ce fel de femei sunt ele. Nu putea să le considere femei libertine și imorale, deoarece o astfel de devoțiune nu putea fi găsită cu ușurință în rândul unei astfel de categorii de femei, și încă nu putea să își dea seama de profunzimea și de gradul lor de devotament, deoarece el nu mai întâlnise niciodată ceva asemănător. În ceea ce le privește pe

gopi-uri, ele nu existau ca și entități separate. Ele existau în Krishna și pentru Krishna. Ele au început să trăiască cu adevărat doar după ce l-au cunoscut pe Krishna, iar în ce privește viitorul, ele vor continua să trăiască doar cu speranța de a primi vești de la el și poate de a-l întâlni. Era o contopire totală a personalității lor individuale în ființa lui, care era Uttama Purusha, ființa supremă sau perfectă. Deși trupurile lor păreau să fie diferite, totuși în realitate ele nu existau separat de el. În toate aspectele vieții lor, fie aceasta lumească sau spirituală, ele aveau un singur gând, Krishna, Krishna, Krishna și din nou Krishna. Orice vedeau era o parte din el. Briza reprezenta respirația lui, trandafirii buzele lui, apusul hainele lui, iar norii culoarea lui naturală. Își îndeplineau îndatoririle într-un mod automat. Uneori ele cântau, alteori râdeau, uneori plângeau pe măsură ce diferite gânduri ale lui Krishna ajungeau în mintea lor.

Uddhava a căutat să vorbească cu Radha, deoarece îl auzise pe Krishna pomenind numele ei de multe ori, dar ea părea că uitase tot, mai puțin numele lui. Apoi dintr-o dată ea a observat o albină și a început să vorbească cu ea de parcă ar fi fost un mesager al iubitului ei: „Ah, tu, cea care absorbi mierea! Ești asemenea Domnului meu zburând din floare în floare și care nu se atașează de nimeni, părăsind floarea atunci când i-a consumat întreg nectarul. De unde ai venit? Observ că ai absorbit miere din ghirlanda lui de flori. Și privește, ai puțină pudră roșie pe antenele tale. Aceasta trebuie să fie de pe fruntea vreunei fete frumoase din Mathura, care a ajuns în ghirlanda lui atunci când ea l-a îmbrățișat. Pleacă. Nu pot suporta să te văd! Făcându-ne să bem din nou și din nou din nectarul îmbătător al buzelor lui, el ne-a abandonat apoi pe noi care am renunțat la tot de dragul lui – la fiii noștrii, la soții noștrii, la casele noastre, la planurile noastre de acum și din viitor“.

Deodată, întorcându-se către Uddhava, ea a continuat: „Noi suntem văduvele din Vrindavana. Suntem uitate și singure,

deoarece soțul nostru ne-a părăsit și acum nu vom mai fi niciodată împlinite din nou“. Spunând acestea, ea și-a ascuns fața în palme și a izbucnit în plâns. Uddhava s-a minunat de faptul că era atât de scufundată în gândurile sale îndreptate către Krishna, încât putea să plăsmuiască o poveste despre el doar la vederea unui bondar. Durerea lui Radha este durerea unei *bhakta* care își dă seama că Dumnezeu nu îi aparține doar ei, ci tuturor celor care îl iubesc. Era o lecție mai grea pentru ea decât pentru ceilalți, deoarece pentru o scurtă perioadă de timp părea că el era doar al ei.

Uddhava a căutat să le liniștească. „Ascultați, O, voi, *gopi-uri*! Ați atins cea mai înaltă realizare a vieții și întreaga lume ar trebui să vă adore, deoarece ați reușit să vă abandonați mintea complet celui care este Stăpânul a tot. În mod normal oamenii ating această stare prin practica multor discipline, legăminte și austerități, dar chiar și fără acestea, văd în voi manifestarea unei iubiri extraordinare pentru divin, care este rar întâlnită chiar și printre înțelepți. Acum ascultați mesajul pe care el vi l-a trimis.“

„O, preaiubitelor, nu v-am părăsit niciodată și nu am să vă părăsesc niciodată. Nu ați fost niciodată separate de mine, pentru că eu sunt prezent în întregul univers. Dacă nu am venit să vă văd, este doar pentru că încă mai am de îndeplinit lucrurile pentru care am venit aici. Dar nu vă întristați, deoarece tristețea voastră este tristețea mea și bucuria voastră este bucuria mea. Pentru o iubire ca a voastră nu poate exista sfârșit. Eu, care sunt nemărginit, am fost legat de iubirea voastră. Binecuvântate sunteți voi printre femei, pentru că numele vostru va fi amintit de cei care vor urma. Atunci când sunt departe de voi din punct de vedere fizic, meditați asupra mea și astfel veți putea să intrați în comuniune cu mine. Eliminați alte gânduri, lăsați mintea voastră să se scufunde în ființa mea și astfel veți fi cu mine fără întârziere.“

Auzind aceasta, durerea *gopi-urilor* a fost alinată puțin. Ele i-

au spus lui Uddhava: „O, tu, nobilule, acest fluviu Kalindi, acest munte Govardhana, aceste păduri, aceste vaci, sunetul flautelor, toate acestea au în mintea noastră în permanență legătură cu el. Urmele picioarelor sale care au rămas imprimate în aceste văi nu ne vor permite niciodată să-l uităm. Mințile noastre au fost complet absorbite de el, deci cum am putea să-l uităm?“

„O, Doamne“, au strigat ele. „O, Domn al lui Lakshmi“, O, Domn din Vraja, cel care îndepărtezi durerea! Stăpân din Gokula! Fii bun și ridică această așezare a noastră care se scufundă cu repeziciune în marea durerii!“

Auzind acest strigat disperat, Uddhava le-a amintit de mesajul lui Krishna care se referea la comuniunea cu el în spirit. Pentru a le alina atât pe ele, cât și pe părinții lui Krishna, el a rămas în Vraja pentru încă câteva luni, timp în care el a încântat întreaga comunitate cu cântece și poezii despre faptele lui Krishna. Ceea ce a fost mai important a fost lecția pe care el a învățat-o de la ele, și anume că o astfel de iubire era cu mult superioară chiar și cunoașterii. Înainte să părăsească Vraja, Uddhava, cel mai important dintre membrii neamului Yadava, cel mai strălucit elev al lui Brihaspati, s-a prosternat în praf la picioarele acelor păstorițe și le-a elogiat astfel: „Sunteți cu adevărat singurele care ați atins adevăratul scop al nașterii pe acest pământ, deoarece ați dobândit *mahabhava* sau dorul suprem de Govinda, sufletul a tot, către care toate ființele aspiră, dar pe care puține îl realizează. Care este rostul nașterii într-un mediu social înalt? Care este rostul banilor, al statutului social sau al frumuseții dacă nu provoacă această intensă iubire pentru ființa infinită? Și totuși, prin grația lui, voi niște umili nomazi ai pădurii ați fost binecuvântați cu această stare. Iubirea față de Dumnezeu produce aceleași rezultate indiferent de statutul social sau de cunoștințele pe care cineva le are. Nici măcar Lakshmi, consoarta lui Vishnu, nu a primit grația care s-a revărsat asupra *gopi-urilor* din Vrindavana. Fie ca eu să mă nasc

doar ca un umbrar sau o liană sau chiar ca un fir de iarbă în acest loc binecuvântat care este acoperit de praful de pe picioarele acestor *gopi-uri* care au lăsat la o parte iubirea pentru soții lor și au apucat pe calea devoțiunii, așa cum este ea văzută de către societate, pentru a urma calea Divinului, care este doar o năzuință chiar și pentru înțelepți. Din nou și din nou mă aplec la picioarele acestor femei din Vraja, a căror atitudine mentală purifică cele 3 lumi“. Aceasta a fost cu adevărat o declarație uimitoare venită din partea unui bărbat al acelor timpuri, în special din partea unuia atât de învățat cum era Uddhava. El a proclamat gloria căii lui *bhakti* (a devoțiunii) și a situat-o deasupra tuturor celorlalte căi care conduc către realizarea de Dumnezeu, care este tocmai ceea ce ne învață viața lui Krishna.

În final, luându-și la revedere de la *gopi-uri* și de la Nanda și Yashoda, Uddhava s-a suit în carul său pentru a se întoarce la Mathura. Întâlnirea lui Uddhava cu *gopi-urile* a fost ca și joncțiunea dintre cele două râuri, ale lui *bhakti* și a lui *jnana* sau a devoțiunii și a cunoașterii. Cunoașterea lui Uddhava s-a revărsat asupra *gopi-urilor* și le-a consolidat judecata, în timp ce devoțiunea lor a intrat în inima lui Uddhava și i-a topit mândria. Rezultatul acestei confluențe a fost *jnana-bhakta*, o rară combinație. Abia acum Uddhava a înțeles că, Krishna nu îl trimisese doar să aline suferința *gopi-urilor*, ci pentru a-i da un exemplu de iubire adevărată, înălțătoare și altruistă. Bietul Uddhava, nu și-a dat seama, atunci când își lua la revedere de la *gopi-uri*, că într-o zi, el, de asemenea, va trebui să se despartă de maestrul său iubit. Doar atunci va fi în stare să înțeleagă pe deplin suferința simțită de *gopi-uri*.

Krishna nu s-a mai întors niciodată de la Mathura la Vrindavana. Era ca și cum ar fi vrut să ofere o lecție că viața este o continuă mișcare a roții timpului. Cel înțelept este acela care asemenea unui copil trăiește permanent în momentul prezent, neîmpovărat de amintirile trecutului, indiferent cât de plăcut ar

fi acesta, fără a avea grija viitorului, oricât de întunecat ar fi acesta. Viața lui Krishna a devenit aceea a unui prinț și a unui sfătuitor de prinți, deși el nu a acceptat niciodată tronul pentru el însuși. Începând din acel moment, el și-a dus existența în palate, la curțile și în camerele de consiliu ale monarhilor cu la fel de multă grație și ușurință cu care a trăit în munții, văile și pădurile din Vrindavana.

Se povestește că într-o anumită ocazie, nemaiputând să suporte despărțirea de Krishna, *gopi-urile* și *gopașii* au pornit într-un mare pelerinaj către oraș. Era vremea festivalului recoltelor, atunci când pământul este necultivat pentru un timp, astfel ca oamenii să se poată odihni. Când a aflat de venirea lor, el i-a primit cu toate onorurile și demnitatea în camera de audiențe care era destinată regilor. Krishna i-a primit cu cea mai mare iubire, îmbrăcat în hainele și cu bijuteriile unui prinț. Dar acei țărani nu îndrăzneau să îl privească. Cu privirile îndreptate către pământ și cu capetele plecate, *gopi-urile* și *gopașii* din Vrindavana stăteau acolo, fără să rostească niciun cuvânt, nearuncând nicio privire în direcția prințului, care stătea înaintea lor, copleșindu-i cu măreția lui. Apoi Krishna a înțeles care era problema și, plecând pentru o clipă de lângă ei, și-a schimbat hainele și bijuteriile și s-a întors la ei având o ținută simplă de păstor. Pe capul său se afla mica diademă cu pană de păun. În mâna dreaptă el ținea flautul, în jurul gâtului avea o ghirlandă de *vanamala* (flori sălbatice) și nu purta încălțări. Când l-au văzut îmbrăcat astfel, sub forma lui Gopalakrishna, păstorul Krishna, ei au fost cuprinși de fericire. L-au implorat să le cânte din flaut și s-au jucat și au zburdat și au cântat întreaga zi împreună cu el prin grădinile regale, așa cum făceau și pe pajiștile și în pădurile din Vrindavana. Aducându-și aminte de zilele fericite din trecut, ei i-au reamintit de poznele pe care le făcea în copilărie și Domnul s-a jucat și a dansat împreună cu ei cu la fel de mult abandon și la fel de multă îndemânare cu care a

jucat jocul în care era un personaj marcant.

Ei îi displace să folosească unguentul de santal,
La fel de palidă ca și razele lunii, descoperă acum ce e tristețea
Crește fragilă și inabordabilă; briza himalayană
acționează ca o otravă asupra ei.
Îi este frică de un atac al iubirii asupra ta și se ascunde;
Fiind despărțită de tine, Madhava, astfel ea se irosește.

DIN GITA GOVINDA DE JAYADEVA

O, Krishna, tu ești locaș pentru toți oamenii buni,
Ultima speranță pentru cei aflați în nevoie și cel
Care alungi durerea devoților tăi, O, Krishna, tu
Ești singurul meu refugiu.

„DRAUPADI“, MAHABHARATA

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

ॐ

Aum Dwarakanathaya Namaha!

CAPITOLUL 13

STĂPÂNITORUL DIN DWARAKA

Idam sariram Parinamapeshalam,
Pathathyavasyam Slathasandhi Jarjaram,
Kimaushathayi Klishyasi Mooda Durmathe,
Niramayam Krishna Rasayanam Piba!

> Acest trup, care acum este atractiv, este condiționat de vârstă și într-o zi se va dezintegra treptat, prin însăși natura sa. O, tu, om nesocotit! De ce să încerci să-l menții prin intermediul leacurilor exterioare? Rostește în schimb, mai bine, numele cel dulce al lui Sri Krishna, care este remediul sigur pentru toate relele.

DIN „MUKUNDAMALA“ DE KULASHEKHARA ALVAR

Krishna, amintindu-și de promisiunea pe care i-o făcuse lui Trivarka, s-a dus la casa ei cu Uddhava pentru a o îndeplini. Misiunea acestui *avatara* era de a se înfățișa fiecărui devot al său în forma care era cea mai apropiată de cele mai intime aspirații ale inimii sale. Trivarka, fiind o curtezană, nu știa nicio altă cale de a îi face pe plac Domnului decât cu trupul ei. Din moment ce ea nu avea nimic altceva de oferit, el a acceptat aceasta cu la fel de multă bucurie cum a acceptat *vanamala* (ghirlandă din flori sălbatice purtată de Vishnu/Krishna și care este realizată din cinci flori din care cea de *tulsi* este cea mai importantă) de la cel

care făcea astfel de ghirlande sau loviturile de la Kamsa.

Curând după aceea, Domnul, însoțit de Uddhava și Balarama, a mers acasă la Akrura pentru a-și îndeplini promisiunea făcută. Akrura i s-a închinat cu toată cinstea și i s-a adresat astfel: „O, Doamne, azi casa mea a devenit mai sfântă decât schiturile asceților pentru că a avut marele noroc de a-l avea ca invitat pe părintele suprem și învățătorul lumii, cel care este întruchiparea tuturor divinităților. Cine este omul care va căuta refugiu în altul decât în tine, cel preaiubit de devoții săi, binevoitorul suprem? Nu numai că tu împlinești dorințele devoților tăi, oricât de neînsemnate ar fi acestea, dar tu ești cel care te oferi pe tine însuți și, odată atins, nu mai există nicio cădere ulterioară (în plasa iluziilor lumești). Te-ai încarnat epocă după epocă, ori de câte ori calea străveche a vieții drepte și iluminate, *Sanatana Dharma*, care a fost revelată de tine, era în pericol de a fi pierdută. O, Janardana, așa de mare este norocul meu, acum că ai binevoit să vii în umila mea locuință. Dă-mi capacitatea de a tăia lanțul atașamentelor, care este creația făcută de *maya* ta, față de fiu, soție, avere, casă și trup“.

Kamsa a avut două soții, Asti și Prapti, fiicele puternicului rege din Magadha, numit Jarasandha. Se știa că acest rege este un luptător invincibil ce posedă puterea a o sută de elefanți. După moartea lui Kamsa, soțiile lui s-au întors la tatăl lor și l-au rugat să răzbune moartea ginerelui său, soțul lor. El a jurat să pună la pământ orașul Mathura și să extermine complet neamul Yadava. Se gândea că acest lucru ar fi ceva ușor, ținând cont de faptul că aceștia erau conduși acum de bătrânul monarh Ugrasena, care abia se putea ține pe picioare, fiind asistat de micuțul văcar parvenit! Ce ar fi putut face ei împotriva puterii Imperiului Magadha?

Știrile despre invazia iminentă a lui Jarasandha i-au fost aduse la cunoștință lui Krishna și el a mobilizat forțele neamului Yadava pentru a respinge atacul. El a adunat cât de mulți

combatanți a putut într-o perioadă așa de scurtă și l-a făcut general pe Kritavarma. Membrii neamului Yadava se împrăștiaseră în toate părțile în timpul domniei lui Kamsa și acum abia se întorseseră să-și refacă viețile. Krishna nu a avut aproape niciun pic de timp pentru a pune regatul în ordine. Dar când a auzit rapoartele despre iminentul atac, el a fost forțat să facă rapid toate pregătirile. Orașul era slab pregătit pentru a rezista unui asediu. Krishna cunoștea bine defectele orașului și a decis că trebuie să ofere un adăpost mai bun poporului său. Pentru moment, el nu putea face nimic altceva decât să utilizeze cât mai bine tot ce avea la îndemână, deoarece Jarasandha avansa spre Mathura cu o armată de douăzeci de *akshauhini* sau divizii.

Armata neamului Yadava a reușit să respingă atacurile celor din Magadha de multe ori. De fapt, se spune că Jarasandha a atacat de șaptesprezece ori și a fost respins de fiecare dată. Dar Krishna știa că nu putea spera să reziste prea mult. Oamenii erau deja epuizați, viața normală era în impas și totuși forțele regelui Magadha, care veneau mereu refăcute, continuau să atace. De fiecare dată, uriașa armată a lui Jarasandha era complet distrusă de Krishna și Balarama. De fapt, acesta din urmă a reușit să-l prindă pe rege în viață și era pe cale să-l omoare atunci când Krishna l-a oprit, deoarece momentul morții acestuia nu era încă aproape. Pe când Jarasandha era pe cale să înceapă cea de-a optsprezecea expediție, lui i s-a alăturat Kalayavana, un războinic feroce de origine străină, care era nerăbdător să ducă o luptă cu un adversar demn de el și a crezut că ar putea găsi unul în Krishna. Deci, el a mărșăluit către orașul Mathura și l-a asediat.

Domnul era foarte preocupat de situația grea a clanului Vrishni, acum fiind amenințați simultan cu atacul pe două fronturi și a decis să recurgă la o stratagemă. El s-a strecurat din oraș, având grijă să le permită străinilor să-l vadă pe când el se

prefăcea că evadează. Kalayavana primise o descriere a Domnului care spunea că el poartă o ghirlandă din flori de lotus și are pene de păun pe coroana lui. El a tresăltat de bucurie atunci când l-a văzut cum se strecoară afară pe furiș sau cel puțin așa a fost lăsat să creadă. El l-a urmărit cu mare entuziasm, hotărât să-l omoare de unul singur, pentru că știa că atunci când Krishna ar fi fost eliminat, Mathura ar fi fost învinsă. Dar Domnul nu era așa de ușor de prins după cum se așteptase. Subțire și micuță era alura lui băiețească, împodobită cu o simplă ghirlandă din flori de lotus, iar el se repezea încoace și încolo, conducându-l pe Kalayavana într-o urmărire antrenantă pe munții din jurul orașului, iar la un moment dat a dispărut într-o peșteră. Krishna avea un scop special pentru a-l duce pe acesta acolo.

Un rege antic al Bharatavarsha numit Muchukunda a primit un dar de la Indra, regele zeilor, pentru că l-a ajutat să învingă demonii. Binefacerea cerută de rege era să i se permită să doarmă în pace timp de mulți ani, până la apariția Domnului în forma lui Krishna, pentru că el era nerăbdător să vadă această formă a Domnului. Indra i-a dat această binecuvântare și, de asemenea, el a promis că, dacă cineva l-ar trezi înainte de momentul stabilit, acea persoană ar fi transformată în cenușă. Acest rege, Muchukunda, dormea în peștera în care Krishna a intrat. Firește, Kalayavana nu avea habar de nimic din toate astea. El l-a urmat pe Domnul în peșteră și a văzut forma regelui adormit. În lumina slabă a peșterii, el l-a confundat pe rege cu Krishna. Fără a mai aștepta să constate mai multe detalii, el i-a tras o lovitură bine direcționată celui ce dormea și i-a zis cu glas tare: „Scoală-te, O, Yadava! Tu nu poți spera să scapi de mânia mea recurgând la aceste trucuri copilărești!“

Fiind astfel trezit brusc din somnul său de eoni, regele Muchukunda a ridicat o privire nefastă asupra ticălosului care îl trezise. Kalayavana a fost imediat transformat într-un morman

de cenușă. Krishna a ieșit apoi de după piatra pe care o folosise drept punct de observație de unde el a urmărit întreaga scenă cu interes. Al doilea dar pe care l-a primit Muchukunda era că el îl va putea vedea pe Vishnu încarnat ca *avatara* în chip de Krishna și, când a văzut forma divină la care el visa de ani de zile, s-a ridicat imediat și apoi s-a prosternat în fața lui. „Cine este cel pe care îl văd în fața mea? În această peșteră de munte plină de întuneric, strălucirea orbitoare ce provine de la tine risipește întunericul cu o lumină uluitoare. O, măritule, te rog, spune-mi totul despre tine, pentru că eu te consider a fi o încarnare a Domnului Vishnu“.

Domnul i-a răspuns zâmbind: „O, onoratule, nașterile, faptele și numele mele sunt atât de numeroase, încât nici eu nu le pot povesti pe toate. Este posibil să numeri particulele de praf de pe această planetă, dar nu și numărul nașterilor mele. Dar să știi că în această naștere m-am întrupat în linia neamului Yadu ca fiu al lui Vasudeva și sunt cunoscut ca Vaasudeva. Pentru că tu mi te-ai închinat în trecut și ai dorit să ai o viziune a mea în această formă, am venit azi în această peșteră. O, înțeleptule rege, alege orice daruri dorești și am să ți le acord așa cum se cuvine“.

Regele a spus: „O, Doamne, viața mea până acum a fost irosită în zadar în preocupări centrate pe sentimentul că eu sunt trupul meu. Puterea ta teribilă numită timp reduce la o simplă grămadă de praf chiar și un trup regesc învelit în mătăsuri. Deci, acum, după ce mi-am revenit în simțiri, eu nu caut nicio altă binecuvântare decât să servesc la picioarele tale. Cine este cel care, odată ce te-a cunoscut, ar cere vreo altă binecuvântare? Toate bunurile materiale sunt doar mijloace de a ne continua robia sufletului. O, Spirit Suprem! O, tu, refugiu al celor neajutorați! Am fost adus la nenorocire de dușmanii numiți pasiuni care sunt în mine și am căutat refugiu în tine. Protejează-mă, O, Doamne, de pericolele din interiorul meu“.

Domnul i-a răspuns: „Să știi, O, rege, că nu te ispitesc cu

daruri pentru a testa cât ești de stăpân peste dorințele tale, ci doresc doar să arăt modul în care un devot ce nutrește o neabătută dragoste pentru mine nu poate fi atașat de atracțiile lumești. Te binecuvântez cu un devotament neclintit și ferm față de mine mereu și în toate condițiile. Du-te acum și practică austeritățile pentru a elimina efectele *karmei* acumulate din trecut. În următoarea ta încarnare, te vei naște drept un sfânt plin de iubirea universală, iar după aceasta, vei atinge comuniunea ultimă cu mine“.

Muchukunda, fiind astfel binecuvântat de către Krishna, s-a prosternat complet în fața lui și apoi a plecat în direcția nord, către vechiul sanctuar de la Badrinatha, unde a meditat la forma Domnului în ipostaza sa de Narayana și a atins eliberarea.

Când s-a întors în Mathura, Krishna a constatat că cetatea era asediată de către Jarasandha pentru a optsprezecea și ultima oară. Krishna și Balarama au pus acum la cale un alt șiretlic pentru a-l atrage pe Jarasandha. Ei au fugit ca și cum le era frică, chiar de sub privirile lui Jarasandha și au urcat pe un munte. Jarasandha i-a urmat, dar nu a putut găsi nicio urmă de ei. Prin urmare, el a adunat lemne de foc în jurul muntelui și i-a dat foc. Când flăcările au început să se înalțe, Balarama și Krishna, făcând uz de puterile lor *yoghine*, au sărit în flăcări și apoi și-au regăsit drumul înapoi spre oraș. Jarasandha s-a întors acasă cu senzația de satisfacție că a văzut sfârșitul celor doi dușmani care îi stăteau pe creier și spunea oricui stătea să-l asculte că tocmai i-a făcut foc de tabără pe cei doi frați din neamul Yadava.

În această perioadă Raivata, regele din ținutul Anarta, i-a oferit-o pe fiica sa, Revati, în căsătorie lui Balarama. De asemenea, o parte a regatului era dată ca zestre. Deja de ceva vreme, Krishna se gândea că Mathura era într-o poziție prea vulnerabilă pentru a fi apărată și că ar trebui să-și schimbe capitala într-un loc mai sigur. Insula Dwaraka, care se afla chiar dincolo de peninsula pe care Balarama a primit-o ca dar de

nuntă, era o cetate naturală, înconjurată de mare pe toate părțile. Folosindu-se de puterile sale *yoghine*, Krishna a făcut un oraș minunat pe această insulă, cu drumuri parcelate în mod corespunzător, grădini cu flori, vile frumoase și palate, parcuri, temple și lacuri. El l-a angajat pe arhitectul ceresc Vishwakarma pentru a construi orașul. Membrii neamului Yadava au fost transportați în cetatea-insulă Dwaraka, în timp ce Krishna și Balarama îl ademeneau pe Jarasandha în altă parte.

Sub îndrumarea Domnului, Vrishni a devenit unul dintre cele mai puternice neamuri din Bharatavarsha, așa cum era India cunoscută în acele zile. Erau vremuri agitate în țară și poziția lui Krishna în puternicul stat Vrishni l-a plasat în fruntea treburilor țării. Regii îi cereau aprobarea și doreau să fie aliați ai poporului său. Cu toate acestea, nu a fost niciodată felul lui de a interveni personal în treburile vreunui stat. În schimb, el a ales anumite unelte care au ajutat la avansul cursului istoriei pentru îndeplinirea scopului cosmic. El însuși privea toată viața ca și cum ar fi fost un fel de joc la care el era spectator. Astfel, el a permis evenimentelor să se deruleze firesc, chiar dacă acest lucru a condus în final la auto-distrugerea tuturor lucrurilor. Dar nu aspectele fizice erau preocuparea lui, el a venit pentru a asigura evoluția spirituală a întregii omeniri și pentru a restabili pe o bază solidă legea veche a dreptății, *Sanatana Dharma*.

În acest scop, uneltele sale principale au fost frații Pandava, care aparțineau dinastiei Kuru, care domnea peste o mare parte din nord. Marea lucrare *Mahabharata* face referiri detaliate cu privire la soarta acestei dinastii și conține prima relatare autentică a vieții lui Krishna. Viața lui Krishna nu ar fi completă fără a relata poveștile fraților Pandava.

Veda Vyasa, nepotul marelui înțelept Vasishta, a fost autorul *Mahabharatei*. El era fiul înțeleptului Parasara și al lui Satyavati, pescărița, care mai târziu s-a căsătorit cu regele Santanu din dinastia Kuru. Prima soție a regelui Santanu a fost zeița Ganga,

cu care acesta a avut un fiu numit Bhishma. După nașterea fiului lor, Ganga l-a părăsit și regele a fost singur mulți ani. În cele din urmă, el a întâlnit-o pe Satyavati cu care dorea să se căsătorească, dar tatăl ei a refuzat să-i permită să se căsătorească cu ea dacă el nu promitea că toți copiii ei vor fi moștenitori. Santanu nu era dispus să accepte acest lucru, deoarece fiul său cel mare Bhishma era deja proclamat ca moștenitor și el era cel mai nobil tânăr, iubit de toți. Dar Bhishma a aflat de situația dificilă a tatălui său și a jurat că va rămâne celibatar pe tot parcursul vieții sale și nu va cere nicicând regatul.

Astfel, Santanu s-a căsătorit cu Satyavati și a avut doi fii numiți Vichitravirya și Chitrangada. Chitrangada a murit la o vârstă fragedă. Atunci când a sosit momentul pentru Vichitravirya să se căsătorească, Bhishma l-a reprezentat la *svayamvara* (alegerea viitorului soț de către mireasă) fiicelor regelui din Kasi și le-a adus pe cele trei prințese, numite Amba, Ambika și Ambalika. Pe drum, Amba a dezvăluit că ea și-a dat deja inima regelui Salva și așa Bhishma a trimis-o înapoi la el. Acesta din urmă, cu toate acestea, a refuzat să o accepte, deoarece ea a fost răpită de Bhishma în prezența tuturor celorlalți pretendenți. Deci, Amba s-a întors și i-a cerut lui Bhishma să se căsătorească cu ea, dar el a refuzat. Ea a jurat răzbunare împotriva lui Bhishma. S-a retras în pădure și a practicat austerități severe, a murit și a renăscut ca Shikhandini, fiica regelui Drupada din Panchala. Crescând, ea și-a adus aminte de trecutul ei, s-a dus în pădure din nou pentru a practica austerități severe și s-a transformat într-un bărbat cunoscut sub numele de Shikhandin, ucigașul predestinat al lui Bhishma.

Vichitravirya a murit după câțiva ani de căsătorie cu cele două soții ale sale, Ambika și Ambalika, fără să lase vreun moștenitor, iar ambiția tatălui lui Satyavati a fost redusă la zero. Hotărâtă să păstreze linia dinastiei Kuru, Satyavati a încercat să-l convingă pe Bhishma să se însoare cu cele două cumnate ale sale,

dar el era de neclintit în hotărârea sa de a-și păstra jurământul de celibat pe care el l-a depus doar de dragul ei. Satyavati a fost nevoită să-l cheme pe fiul ei cel mare, înțeleptul Vyasa, și să îl roage să coabiteze cu nurorile sale, permițând astfel continuarea filiației. Conform tradiției, o văduvă fără copii ar putea naște copii printr-un om sfânt care și-a depășit conștiința trupului, cu scopul de a continua linia soțului decedat, iar copiii rezultați ar fi fost considerați copiii soțului ei.

Ambika și Ambalika au trebuit să fie convinse să-l accepte pe Vyasa, care avea aspectul neîngrijit al unui *yoghin* retras. Prima a închis ochii de groază când s-a apropiat de el și fiul ei, numit Dhritarashtra, s-a născut orb. Ambalika păli de frică văzând chipul înțeleptului și ea a avut un fiu numit Pandu, care era extrem de palid. Regina mamă a încercat să o convingă pe Ambika să îl accepte pe Vyasa încă o dată, dar ea se cutremură îngrozită și o trimise pe menajera ei în loc. Menajera l-a primit pe înțelept cu toate onorurile cuvenite lui și ea a fost binecuvântată de nașterea unui fiu extrem de virtuos și înțelept, numit Vidura, care era întruparea lui Yama, zeul morții și al dreptății.

Până când copiii au împlinit vârsta potrivită, Bhishma s-a ocupat de treburile regatului Kuru. Cum Dhritarashtra era orb, fiul cel mic, Pandu, a fost încoronat rege și a fost făcut comandantul-șef al armatei, în timp ce Vidura, care era plin de înțelepciune și cunoaștere, a fost făcut prim-ministru. Încă o dată, Bhishma a căutat mirese potrivite pentru nepoții săi. Gandhari, fiica regelui din Gandhara (actualul Afganistan), a fost de acord să se căsătorească cu Dhritarashtra cel orb. A stabilit că ea nu s-ar putea bucura la vederea unei lumi pe care soțul ei nu o putea vedea și ea însăși s-a legat la ochi cu o eșarfă pentru tot restul vieții ei. Pentru a-i proteja interesele, Shakuni, fratele ei mai mare, a fost trimis să locuiască în capitala Kuru, Hastinapura.

Vasudeva, tatăl lui Krishna, a fost fiul lui Sura, care avea o

fiică numită Pritha, care mai târziu a ajuns să fie cunoscută sub numele de Kunti, pentru că ea a fost adoptată de către regele Kuntibhoja. Pe când era doar o tânără fată, ea a primit în dar de la înțeleptul Durvasa puterea de a invoca cu o *mantra* orice zeu ar alege și acesta o va binecuvânta cu un copil. Inocentă, Kunti, dorind să testeze eficacitatea *mantrei,* l-a invocat pe zeul soarelui, Surya, care i-a dat un copil divin, născut cu o armură strălucitoare și cercei, cunoscut mai târziu drept Karna. Din moment ce ea era încă necăsătorită atunci când a născut copilul, ea a pus copilul într-o lădiță și l-a lăsat să plutească în jos pe fluviul Ganga, de unde a fost salvat de un conducător de car de luptă din Hastinapura numit Adhiratha. El și soția lui, Radha, au crescut copilul ca fiind al lor. Deoarece mama lui adoptivă era Radha, băiatul a fost numit Radheya.

La scurt timp după acest incident, Kunti a fost dată în căsătorie prințului Pandu din Hastinapura, care, mai târziu, s-a căsătorit, de asemenea, și cu Madri, prințesa din Madra. Odată, când Pandu era la vânătoare în pădure, el a țintit și ucis un cerb în proces de împerechere care l-a blestemat să moară dacă va avea vreodată relații intime cu soțiile lui. Îndurerat, Pandu a decis apoi să renunțe la lume și să trăiască în pădure, dar cele două regine ale sale erau decise să-l însoțească. După câțiva ani petrecuți în pădure, Pandu a devenit nerăbdător să aibă descendenți, dar din moment ce era blestemat, el știa că nu putea procrea fii cu soțiile lui. Acesta a fost momentul în care Kunti i-a spus de *mantra* pe care i-a dat-o înțeleptul care vedea departe, Durvasa. Pandu a fost nespus de bucuros și i-a sugerat să-l invoce pe Yamadharma, zeul dreptății. De la el, Kunti a dat naștere unui fiu numit Yudhishtira, care era cunoscut pentru neprihănirea lui. Un an mai târziu, Kunti l-a invocat pe Vayu, zeul vânturilor, și prin el, ea a născut un fiu puternic numit Bhima. Între timp, la Hastinapura, Gandhari a dat naștere la o sută de fii și unei fiice, fiul cel mare a fost cunoscut sub numele de Duryodhana. De

îndată ce el s-a născut, au fost observate tot felul de semne nefaste. Vidura a proorocit că acest copil ar duce la distrugerea dinastiei lor și că acesta ar trebui să fie distrus imediat, dar Dhritarashtra a refuzat.

Între timp, în pădure, Kunti l-a invocat pe Indra, regele zeilor, și a fost binecuvântată cu un fiu renumit, ce purta numele de Arjuna. Madri dorea acum și ea să aibă un fiu, astfel încât Kunti a învățat-o *mantra*, iar ea i-a invocat pe zeii gemeni Asvini Kumara, care i-au dat gemenii cunoscuți ca Nakula și Sahadeva. Acești cinci fii ai lui Pandu au ajuns să fie cunoscuți colectiv ca frații Pandava și ei erau cei aleși de către Krishna să conducă mersul evenimentelor din istoria Bharatavarsha.

Chiar înainte de nașterea lui Arjuna, un eveniment de mare importanță a avut loc într-o mică celulă de închisoare la Mathura. Domnul Vishnu s-a încarnat drept Krishna, fiul lui Vasudeva și al lui Devaki. Era o legătură puternică între Krishna și Arjuna și lui i-a dat Domnul minunatul mesaj cunoscut sub numele de *Srimad Bhagavad Gita*.

Frații Pandava au fost crescuți în pădure timp de șaisprezece ani, până când a murit Pandu. A doua sa soție s-a jertfit în focul lui funerar, iar Kunti a rămas singură să aibă grijă de cei cinci băieți. Înțelepții din pădure au convins-o să-și ducă fiii la Hastinapura și să revendice accesul lui Yudhishtira la tronul dinastiei Kuru, pentru că el era fiul cel mai mare. Bhishma i-a primit cu brațele deschise și a făcut aranjamentele necesare pentru educația lor împreună cu cei o sută de fii ai lui Dhritarashtra, care erau denumiți colectiv frații Kaurava. Duryodhana era de aceeași vârstă cu Bhima, al doilea dintre frații Pandava. El era un copil arogant și rău, față de care tatăl său orb, Dhritarashtra, nutrea o mare afecțiune. El era încurajat în răutatea lui de către unchiul său, Shakuni. Când au ajuns la Hastinapura, frații Pandava s-au bucurat pentru prima dată de luxul oferit de viața de la palat. Ei au fost învățați artele princiare

de tutorele lor, Kripa. Mai târziu, marele profesor și arcaș Dronacharya sau Drona a fost adus acolo de Bhishma pentru a-i învăța pe prinți toate artele regești.

Spre disperarea verilor lor, frații Pandava excelau în tot – studii, jocuri și arta războiului. Ei erau, de asemenea, înțelepți, ascultători și politicoși. Bhima, mai ales, era ca un ghimpe în coastele vărului său Duryodhana, a cărui invidie copilărească era întreținută de unchiul și consilierul său malefic, Shakuni. Ajutat de el, Duryodhana a încercat multe metode pentru a-l ucide pe Bhima, inclusiv prin otrăvire și înec. Dar, prin grația divină, Bhima a scăpat de toate aceste pericole și a devenit mai puternic decât oricând.

La sfârșitul perioadei lor de studii, Drona a pregătit un turneu în care prinții puteau să-și demonstreze priceperea. Arjuna era cel mai bun elev și favoritul lui Drona, așa că el a fost prezentat la final. După ce și-a expus talentul său la tragerea cu arcul, un alt tânăr, purtând o armură de aur și cercei, a intrat în arenă și s-a dovedit a fi egal, dacă nu chiar superior lui Arjuna. Acesta nu era nimeni altul decât Karna, fiul cel mare al lui Kunti și fratele vitreg al fraților Pandava. Desigur, nimeni nu i-a ghicit identitatea și toți se gândeau că el este fiul vizitiului Adhiratha. Duryodhana, cu toate acestea, era foarte rapid în depistarea oportunităților, așa că imediat a legat o prietenie cu Karna și i-a dăruit titlul de prinț al ținutului Anga. Acest lucru i-a dat lui Karna statutul necesar pentru a-i provoca pe frații Pandava, dacă ar fi fost nevoie, pentru că doar cei cu un statut social similar se puteau provoca reciproc la lupte. Karna i-a fost profund recunoscător lui Duryodhana pentru acest lucru și i-a jurat supunere pentru tot restul vieții sale.

Instruirea militară a prinților se apropia acum de sfârșit. Drona și-a cerut apoi *guru-dakshina* sa sau taxa. El îi purta pică lui Drupada, regele din Panchala, pentru că nu și-a ținut o promisiune pe care i-o făcuse în tinerețe. Drona nu l-a iertat

niciodată pe Drupada pentru acest lucru, iar acum, la sfârșitul pregătirii prinților Kuru, Drona a cerut drept *guru-dakshina* pentru el ca Drupada să fie capturat în viață și apoi adus la el. Arjuna a fost cel care a reușit să facă acest lucru. Dragostea lui Drona pentru Arjuna a crescut și mai mult cu această realizare și apoi l-a eliberat pe Drupada nevătămat, pentru că tot ce a vrut să facă era să-l umilească, pentru a-i reduce astfel mândria. Drupada, cu toate acestea, a devenit obsedat de gânduri de răzbunare împotriva lui Drona. El era, de asemenea, plin de admirație pentru priceperea lui Arjuna. El a jurat că fiul său, Drishtadyumna, îl va ucide pe Drona și că fiica sa, Draupadi, se va căsători cu Arjuna.

Când Yudhishtira a ajuns la vârsta potrivită, a fost încoronat *yuvaraja* sau prinț moștenitor. Regele orb ar fi preferat să-l fi încoronat pe propriul său fiu, dar el a trebuit să asculte de dorințele poporului, precum și de cele ale bătrânilor ca Bhishma, Drona și Vidura. În termen de un an de la instalarea ca moștenitor aparent, Yudhishtira s-a dovedit pe deplin demn de alegere, deși el avea doar optsprezece ani. În același timp, Bhima și Duryodhana au devenit elevii lui Balarama, cu scopul de a învăța arta de a se lupta cu buzduganul. De fapt, Duryodhana a devenit elevul lui preferat! Punctul forte al lui Arjuna era tragerea cu arcul și Drona l-a învățat tot ce știa, unele aspecte fiind ținute secrete chiar și față de propriul său fiu, Asvatthama, pe care îl considera a fi nedemn de acest dar. Drona l-a sfătuit, de asemenea, pe Arjuna să-i fie dedicat vărului său Krishna, care era întruparea divinității.

Gelozia lui Duryodhana creștea de la o zi la alta, când vedea cum toată lumea își revărsa afecțiunea față de frații Pandava și modul în care Arjuna cucerise deja mai multe regate. Cu toate acestea, el nu putea face nimic împotriva fraților Pandava pentru moment, pentru că ei beneficiau de susținerea publică deplină.

Departe, în Dwaraka, Domnul Krishna știa de comploturile ce

se puneau la cale în Hastinapura și se temea pentru siguranța verilor săi. Pentru a încerca, pe cât posibil, să evite furtuna amenințătoare, l-a trimis pe Akrura la Hastinapura. Akrura a mers și a rămas câteva luni în capitala dinastiei Kuru, urmărind să ia pulsul orașului, dându-și seama că, deși la suprafață totul părea în regulă, palatul era un cuib de intrigi în care uneltirile și contrauneltirile erau puse la cale de Duryodhana cu scopul de a-i elimina pe frații Pandava din regat și a lua tronul pentru el. Kunti a vorbit cu el în particular și i-a spus că ea trăiește în palat ca o căprioară înconjurată de o haită de lupi. Cu excepția lui Vidura, nu mai era nimeni în care ea putea avea încredere sau cu care putea vorbi și trăia cu frică pentru viața sa și a fiilor ei. „Krishna! O, Krishna!“, plângea ea, „te implor, protejează-mă pe mine și copiii mei, care sunt în suferință extremă. Eu nu găsesc niciun alt sprijin decât picioarele tale de lotus!“

Akrura a alinat-o cât de bine a putut și i-a spus să nu își facă griji pentru că Domnul era conștient de situația ei și l-a trimis special pentru a o consola. Akrura l-a abordat apoi pe Dhritarashtra și l-a avertizat despre nebunia de a-i trata așa de rău pe copiii fratelui său. Regele orb a fost de acord cu tot ceea ce i s-a spus, dar el s-a dovedit prea slab pentru a se împotrivi voinței fiului său, Duryodhana.

Popularitatea tot mai mare a fraților Pandava nu făcea altceva decât să sporească flăcările geloziei care rodea inima lui Duryodhana. În cele din urmă, incapabil să suporte mai mult, l-a abordat pe tatăl său și l-a amenințat că se va sinucide dacă nu se va face ceva pentru a-i „elimina“ pe frații Pandava. Tatăl a protestat la început, dar în cele din urmă a cedat demersurilor fiului său. El i-a chemat pe Yudhishtira și pe frații lui și i-a invitat să petreacă o vacanță cu mama lor în orașul sfânt Varanavata, considerat sacru de către Domnul Shiva. În același timp, Duryodhana, ajutat de unchiul său Sakuni, fratele său Dussasana și prietenul lui, Karna, a construit o casă de oaspeți la

Varanavata din *rășină,* un material extrem de inflamabil, pentru frații Pandava. Planul era să-i ardă de vii după un an, atunci când toate suspiciunile s-ar fi stins. Dar, datorită unchiului lor înțelept și virtuos Vidura, care era alert în mod constant la toate mașinațiunile lui Duryodhana, Yudhishtira a fost avertizat de posibilul pericol. Vidura s-a asigurat, de asemenea, ca un pasaj secret de trecere să fie construit de la palat până în pădure, prin care aceștia ar fi putut evada în caz de nevoie.

Oamenii din Varanavata erau încântați să-l aibă pe prinț în mijlocul lor, dar frații Pandava erau conștienți de faptul că stăteau pe o bombă cu ceas și Kunti i-a cerut lui Bhima să fie vigilent și să-i alerteze atunci când timpul pentru acțiune ar fi apărut. El a cercetat împrejurimile din pădure și a planificat evadarea lor. Exact un an mai târziu, în ziua fatidică de *amavasya* sau lună nouă, când noaptea era cea mai întunecată, atacul trebuia să aibă loc. Cu toate acestea, Bhima l-a invitat pe Purochana, cel care fusese însărcinat de către Duryodhana de a duce la împlinire actul fatal, să ia cina la palat și, după ce l-a îmbătat cu lichior, Bhima a dat foc clădirii și a scăpat cu frații săi și cu mama lor în pădure. Știrile despre dezastru s-au răspândit rapid în toată țara. Frații Kaurava s-au bucurat în secret, în timp ce alții plângeau. Numai Vidura, Bhishma și Krishna știau că frații Pandava au scăpat. De atunci, Domnul a vegheat asupra mișcărilor celor cinci frați. El i-a ghidat prin aventura lor în pădure și mereu după aceea, în timpul vieții lor furtunoase, pentru că ei au fost instrumentele sale alese pentru răspândirea eternei *dharma* în Bharatavarsha.

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

Aum Madhavaya Namaha!

CAPITOLUL 14

RĂPIREA LUI RUKMINI

Jayathu Jayathu Devo Devakinandanoyam,
Jayathu Jayatbu Krishno Vrishnivamsa Pradipa,
Jayathu Jayathu Meghashyamala Komalango,
Jayathu Jayathu Prithvibharanasho Mukunda

Victorie Supremei Divinități născute ca
încântătorul copil al lui Devaki.
Victorie lui Sri Krishna, cel ce este lumina nației
Vrishni.
Victorie lui Mukunda (Krishna), care ne scapă
de greutățile pământești cauzate de cei vicleni.

DIN „MUKUNDAMALA“ DE KULASHEKHARA ALVAR

La scurt timp după înfrângerea lui Jarasantha a avut loc căsătoria lui Balarama la Revathi. După aceasta, Krishna a construit orașul Dwaraka și și-a mutat întregul neam în cetatea de pe insulă, și apoi a putut să se ocupe și de treburile sale personale și a realizat prima sa alianță prin căsătorie – cu Rukmini, fiica regelui Bhishmaka din ținutul Vidarbha. Regele a avut cinci fii și o fiică, cunoscută pentru frumusețea ei. Cel mai mare dintre copiii săi era un băiat numit Rukmi și cel mai tânăr era o fată numită Rukmini.

Caracterul ei se potrivea cu frumusețea chipului său și mulți au fost prinții care au aspirat să-i ceară mâna. Dar ea nu se gândea la niciunul dintre ei. Bunicul ei a fost un mare devot al

Domnului Krishna și încă din copilărie ea a crescut ascultând povești despre Krishna. Astfel, ea a jurat că nu se va mărita cu nimeni altul decât cu prințul neamului Yadava. Înțeleptul Narada obișnuia să viziteze adesea palatul și o încânta cu povești despre măreția lui Krishna care nu era altcineva decât Domnul Vishnu. El i-a spus că ea însăși era încarnarea lui Lakshmi Devi, consoarta lui Vishnu și că doar Krishna ar fi fost mirele potrivit pentru ea.

Astfel, începând de la vârsta de cinci ani, inima ei era dăruită Domnului (Krishna). Cu toate că atât tatăl ei, cât și bunicul ei erau foarte fericiți cu alegerea ei, fratele ei mai mare Rukmi era hotărât să o mărite cu prietenul său Shishupala, prințul din Chedi, care era vărul lui Krishna. Jarasandha, care era încă îndurerat în urma înfrângerii suferite în fata insolenților Krishna și Balarama, își alina suferința și aștepta momentul pentru a pune capăt dominației neamului Yadava.

El a format o alianță cu regele Bhishmaka din Vidarbha și cu regele Dhamaghosha din Chedi. A dat-o apoi pe propria lui nepoată lui Rukmi și l-a îndemnat să o convingă pe sora lui să se mărite cu Shishupala, fiul lui Dhamaghosha. Astfel Rukmi, fără să se consulte nici cu tatăl său, nici cu sora sa, a aranjat o *svayamvara* sau o ceremonie de nuntă pentru sora sa la Kundinapura, capitala ținutului Vidarbha.

Desigur, mulți regi au fost invitați la *svayamvara* și mireasa putea să aleagă unul dintre ei, dar aceasta *svayamvara* era doar o farsă, deoarece Rukmi era hotărât să o convingă să se mărite cu mirele pe care îl alegea el. Cunoștea înclinația ei către Krishna și s-a temut că ea s-ar putea să refuze dacă i s-ar fi dat un ultimatum să se mărite cu Shishupala.

Toate aranjamentele au fost făcute și au fost trimise invitații în toate locurile, exceptând Dwaraka, înainte să îi spună lui Rukmini. Ea a fost îngrozită când a auzit aceasta și l-a rugat pe tatăl ei să intervină, dar el era prea bătrân și slab și era de fapt

un rege mai mult cu numele. Toate deciziile erau în mâna fiului său și Rukmi nu accepta nicio discuție pe această temă.

Degeaba i-a implorat pe ceilalți frați ai săi, căci ei erau surzi la rugămințile ei. În cele din urmă, în dimineața zilei de dinaintea nunții, singură și lipsită de sprijin, ea se afla întinsă în dormitorul ei plângând în hohote, când deodată a auzit o bătaie ușoară la ușă. Ea nu a auzit, astfel că ușa s-a întredeschis și înăuntru a pășit un brahman cu o înfățișare nobilă.

„Doamna mea, de ce plângi atât de mult?“, a întrebat el. „Este ajunul nunții tale și ar trebui să te bucuri în loc să plângi!“

„Aș fi preferat să fie ajunul înmormântării mele“, a spus Rukmini cu voce scăzută, ferindu-și fața pentru ca el să nu poată vedea cât de mult a plâns.

„Eu sunt doar un umil brahman, dar te cunosc de pe vremea când erai un copil și aș face bucuros orice pot ca să te ajut. Nu trebuie decât să îmi poruncești.“

Surprinsă de această ofertă de ajutor de ultim moment din partea unei persoane neașteptate, ea privi în sus și i-a venit o idee îndrăzneață. Obrajii i s-au îmbujorat și inima a început să-i bată repede de îndrăzneala a ceea ce îi trecea prin minte și fără să se oprească și să facă presupuneri și să cântărească argumentele pro și contra, ea a luat o decizie imediată, din moment ce aceasta părea să fie singura ei șansă. Se spune că Domnul (Krishna), pentru a-i testa hotărârea, a așteptat până în ultima clipă înainte de a-l îndemna pe brahman să meargă în ajutorul ei.

„O, tu, veneratule! Vei duce o scrisoare Domnului meu Krishna, descendent al neamului Yadava, care locuiește în Dwaraka, și o să aduci înapoi un răspuns înainte de nunta care va avea loc poimâine?“, a întrebat timid Rukmini.

„Desigur“, a spus brahmanul. Voi face de bunăvoie orice pentru tine. Nici măcar cu un cuvânt sau cu o licărire a pleoapelor el nu a trădat faptul că i se părea neobișnuit ca o față

de origine nobilă, o prințesă în adevăratul sens al cuvântului, să scrie o scrisoare cuiva pe care nu îl cunoștea, cu atât mai mult în ajunul nunții ei!

Și nici Rukmini nu s-a gândit la corectitudinea comportamentului său. Tot ceea ce știa era că dacă nu putea să-l aibă pe Domnul Krishna drept soț, mai degrabă ar muri, și, cum moartea nu apărea ca o perspectivă încântătoare în acel moment, trebuia să facă un efort pentru a se salva.

Comportamentul lui Rukmini, atât înainte, cât și după acest episod, este atât de plin de modestie feminină și farmec, încât este dificil de imaginat cum ea a avut curajul să facă o asemenea faptă îndrăzneață. Oricum, explicația este simplă. Ca și în cazul *gopi-urilor*, iubirea ei era atât de mare, încât ego-ul ei a fost complet anihilat, iar tendințele ei firești nu au putut să fie un obstacol în calea uniunii sale cu Domnul (Krishna). Simțea cum era pe cale se se scufunde în apele *samsarei* și singurul care o putea salva era Domnul inimii ei, care era de asemenea și încarnarea Divinului. Desigur că s-a folosit de toate mijloacele care i s-au oferit. „Grăbește-te, O, nobile!“, spuse ea. „Ia cel mai rapid cal și îndreaptă-te către Dwaraka și înapoi, căci dacă el nu ajunge la ceasul stabilit, îmi voi pune cu siguranță capăt zilelor!“

Brahmanul a dispărut într-o clipă. Ce puteri a folosit pentru a parcurge lungul drum de la Vidarbha la Dwaraka într-un timp atât de scurt, nimeni nu poate ști. Rukmini și-a petrecut restul timpului într-un suspans agonizant, uneori euforică, alteori într-o stare de disperare. Uneori ea se gândea: „El este stăpânul a tot. Cu siguranță că nu mă va uita“. Apoi spunea: „Sunt atât de nevrednică, cum ar putea el vreodată să vrea să se căsătorească cu mine?“ Astfel și-a petrecut ziua și noaptea: când plângând, când rugându-se și tânjind din toată inima ca el să răspundă rugăciunilor ei.

Când brahmanul a ajuns la Dwaraka, părea că este așteptat, deoarece gărzile de la poartă i-au permis să intre imediat și a fost

condus fără a se pierde timpul la Domnul, unde Krishna însuși l-a întâmpinat și a avut grijă de toate trebuințele lui. După ce s-a odihnit, Domnul l-a întrebat despre scopul vizitei sale ca și cum nu ar fi știut nimic despre aceasta.

„Din ce parte a țării vii? De ce te-ai deranjat să traversezi marea și să vii la mine? Ai vreo problemă? Pot să te ajut cu ceva?“

Fără nicio introducere, brahmanul, care cunoștea bine urgența situației, s-a aplecat și a spus: „O, Doamne! Nu am venit pentru mine, ci pentru discipola ta, prințesa din Vidarbha, care a trimis o scrisoare prin mine pentru a binevoi să o cercetezi cu atenție“. „Citește-o! Citește-o!“, a poruncit Krishna, și brahmanul a citit mesajul de iubire.

„O, Bhuvanasundara (cel mai chipeș din întreaga lume)“, începea scrisoarea, „auzind despre calitățile tale minunate, inima mea nu îmi mai aparține. O, tu, cel care acorzi eliberarea, cine este fata de viță nobilă care a ajuns la vârsta de măritat și care nu te va alege pe tine să-i fii soț, dacă s-ar putea aceasta? De aceea te-am ales pe tine și mă dăruiesc pe mine ție dacă vei binevoi să mă accepți ca soție a ta. Nu permite prințului din Chedi să mă facă a lui, deoarece eu îți aparțin doar ție. Orice merit e posibil să fi obținut prin sacrificii, austerități și fapte bune le ofer acum în schimbul onoarei de a fi acceptată ca soție a ta. Dacă vei binevoi să accepți această ofrandă a mea, reprezentată de mine însumi, atunci te rog să vii la *svayamvara* (ceremonia de nuntă) care a fost aranjată pentru mine. Prin înfrângerea armatelor din Chedi și Magadha te rog să mă capturezi și să te căsătorești cu mine potrivit cu ritualul *rakshasa*, banii de nuntă plătiți cu această ocazie nefiind altceva decât puterea ta. Dacă te întrebi cum mă vei putea răpi, îți voi oferi un indiciu. În dimineața zilei nunții va fi o mare procesiune care va merge să se închine la altarul zeiței Parvati, care este situat chiar în afara palatului. Mireasa va însoți procesiunea.

Acesta va fi cel mai potrivit moment pentru tine pentru a mă revendica. O, tu, cel cu ochii de lotus! Dacă nu îmi vei acorda grația ta, nu voi dispera. Mă voi îndrepta către moarte. Am să fac aceasta viață după viață până când îmi vei fi soț.“

A existat un ușor zâmbet în adâncimile acelor ochi atotștiutori când a auzit această blândă amenințare? Este dificil de spus, dar când a citit această epistolă, brahmanul a privit cu speranță la chipul lui și a spus: „Ți-am adus acest mesaj privat, O, Domn al neamului Yadava. Acum orice este nevoie să fie făcut în această direcție trebuie făcut imediat, deoarece *svayamvara* are loc mâine“. Krishna l-a luat de mâini pe brahman și a spus: „Să mergem, O, nobile. Să plecăm imediat la Kundinapura și să o salvăm pe prințesă. Nu pot dormi deloc gândindu-mă la ea“. Cel care sălășluiește în inima tuturor știa deja ce este în inima ei și aștepta cu nerăbdare mesajul ei.

I-a ordonat celui care îi conducea carul, Daruka, să îi aducă imediat carul de război. L-a grăbit pe brahman să se suie în carul său de luptă și a plecat imediat către ținutul Vidarbha fără să aștepte întoarcerea fratelui său, Balarama, care plecase într-o expediție. Când acesta din urmă s-a întors, a fost supărat să afle că Krishna a acționat în maniera sa impetuoasă obișnuită și a plecat fără să ia nicio forță armată cu el. Aflând care îi era destinația, el a fost sigur că nu va putea să o răpească pe prințesă fără luptă, deoarece cunoștea bine ostilitatea lui Rukmi față de ei și alianța sa cu Jarasandha. Așa că l-a urmat pe Krishna luând cu el o divizie. Cei patru cai iuți de picior ai Domnului erau cunoscuți drept Saibya, Sugriva, Meghapushpa și Valahaka și aceștia au parcurs foarte repede distanța dintre ținutul Anarta în care se afla Dwaraka și Kundinapura, capitala ținutului Vidarbha, și au ajuns acolo în dimineața de *svayamvara*.

Kundinapura era frumos împodobită pentru *svayamvara* prințesei lor. Străzile erau măturate și stropite cu apă de trandafiri. Steaguri în multe culori și arcade ornamentale

împodobite cu ghirlande înfrumusețau drumurile și parfumul de tămâie arsă emana din toate casele. Toți locuitorii erau îmbrăcați cu ce aveau mai bun, fiind împodobiți cu bijuterii, pastă de *santal* și ghirlande de flori. Brahmani învățați incantau *mantre* din *Rig*, *Sama* și *Yajur Veda* pentru a oferi protecție miresei față de toate forțele subtile adverse, în timp ce alții care erau buni cunoscători în *Atharva Veda* aruncau ofrande în foc însoțite de incantații pentru a obține protecția planetelor. La fel cum Bhishmaka, regele din Vidarbha, proceda pentru fiica sa, Damaghosha, regele din Chedi, proceda pentru binele fiului său, Shishupala, mirele propus. Petrecerea mirelui a început pentru Kundinapura în prezența unei armate cu o suită completă de elefanți și cai, soldați și care de luptă împodobite cu lanțuri de aur. Au beneficiat de o primire regală din partea prinților din Vidarbha și au fost conduși într-o locuință specială care era rezervată pentru ei. Un număr mare de regi precum Jarasandha, Salva, Dantavakra și Paundraka, care erau de asemenea și aliați ai lui Shishupala, au fost invitați.

Întreaga noapte Rukmini veghease din partea de sus a palatului, așteptând întoarcerea brahmanului. Zorii zilei au sosit și niciun semn din partea lui. Disperată, ea s-a rugat Domnului să o salveze din această situație neplăcută. În vreme ce se ruga astfel, brațul său stâng, ochiul stâng și coapsa stângă au început să pulseze, ceea ce însemna un semn de noroc la o femeie. Foarte curând brahmanul a sosit și i-a dat vestea fericită despre sosirea lui Krishna în oraș și despre jurământul său de a o lua cu forța dacă este necesar. Bucuria ei la auzul acestei vești a fost atât de mare, încât nu se putea gândi la o recompensă adecvată pentru cel care i-a adus o astfel de știre. Ochii ei s-au umplut de lacrimi de fericire și recunoștință și s-a prosternat în fața lui. Brahmanul a binecuvântat-o și apoi a plecat.

În cele ce au urmat doamnele de la curte au venit să o ajute cu toaleta (îmbrăcămintea). A fost îmbrăcată cu o grijă infinită,

deoarece urma să-și întâlnească iubitul pentru prima dată. S-a privit nerăbdătoare în oglindă. O va plăcea? O va considera frumoasă? Era chinuită de o mie de griji și totuși era plină de fericire. Doamnele se întrebau ce o făcuse pe domnișoara melancolică de cu o zi în urma să înflorească într-o mireasă încântătoare și fermecătoare.

Auzind că prințul neamului Yadava a venit să participe la *svayamvara,* Bhishmaka a fost încântat. În adâncul inimii sale el își dorise ca fiica sa să se căsătorească cu Krishna, dar știa că fiul său omisese în mod intenționat să-i trimită o invitație lui Krishna și s-a bucurat că Krishna a venit neinvitat. A mers personal să-l întâmpine pe Krishna, l-a copleșit cu toată iubirea și respectul și l-a escortat la cea mai bună reședință, care prin drept ar fi trebuit să îi fie oferită mirelui. Auzind despre sosirea lui Krishna, cetățenii s-au înghesuit să vadă măcar un pic din ființa sa unică. Șopteau între ei că doar el este mirele potrivit pentru iubita lor prințesă, Rukmini.

Timpul ca alaiul miresei să meargă către templul lui Parvati se apropia. Însoțită de un alai strălucitor de femei măritate, Rukmini a pornit pe jos să i se închine Mamei Divine, însă mintea ei era absorbită de picioarele de lotus ale Domnului. Observând valul de tăcere, ea a pășit pe drumul înțesat de soldați cu săbii, deoarece Rukmi auzise zvonuri despre sosirea lui Krishna și despre jurământul acestuia de a o răpi pe mireasă. Trompete, scoici și timpane au sunat. Petale de trandafir au fost presărate pe drum, iar soțiile de brahmani împodobite cu bijuterii, flori și pastă de *santal* precedau mireasa. Cântăreți, barzi și menestreli îi elogiau frumusețea pe măsură ce Rukmini pășea pe drumul către templu, dar ea nu îi lua în seamă. Atenția ei era focalizată să prindă măcar o frântură de imagine a acelei forme a ființei iubite. În zadar a privit pe furiș printre faldurile voalului transparent, nu l-a putut vedea. Când a ajuns la templu, ea și-a spălat mâinile și picioarele, realizând ritualul de purificare cu

apă și a intrat în altar având o aparență calmă la exterior, dar una agitată în interior. S-a rugat Mamei Divine pentru a o ajuta să îl aibă pe Domnul Krishna ca și soț al ei, așa cum și *gopi-urile* din Vrindavana făcuseră cu mult timp în urmă.

„O, Mamă Parvati. Din nou și din nou mă închin în fața ta și a copiilor tăi, Ganesha și Kartikeya. Fie ca tu să fii mulțumită și să îmi asculți rugăciunile și să mă căsătoresc cu Domnul Krishna. Fie ca tu să fii mulțumită și să îmi asculți rugăciunile ca Domnul Krishna să îmi fie soț.“ Au fost oferite ofrande zeiței și soțiilor de brahmani care o însoțiseră, iar ele în schimb au binecuvântat-o și i-au oferit rămășițele sfințite ale jertfelor. Acum putea să rupă jurământul tăcerii și a ieșit din templu ținând mâna doamnei care o aștepta. Când a ieșit afară, și-a ridicat voalul pentru o clipă ca pentru a face o ofrandă a frumuseții ei către Ființă Supremă întruchipată de Domnul Krishna. Mulțimea se adunase afară pentru a-i putea vedea frumusețea fermecătoare, iar ea le-a trimis un zâmbet încântător care a vrăjit într-atât regii și prinții care erau de față, încât aceștia și-au pierdut controlul asupra propriilor mâini. Armele le-au căzut din strânsoarea fără putere a mâinilor și au închis ochii ca pentru a îmbrățișa și a prețui frumusețea ei în inimile lor pentru totdeauna. Pășind delicat înainte cu picioarele ei ca niște petale de trandafir, a scrutat din ochi persoanele din familiile regale pentru a zări un chip iubit. Deodată l-a zărit pe Achyuta, Ființa Neschimbătoare, cel care nu cade niciodată de pe calea spirituală și care nu permite nici devoților săi să cadă de pe ea. Fiind așezat în carul său de luptă care era împodobit cu un vultur și zâmbindu-i afectuos, era el, același căruia inima ei îi fusese dăruită încă de la vârsta de 5 ani și care îi era mai drag decât ea însăși. Cu îndrăzneală ea a pășit înainte către carul de luptă care fusese amplasat strategic în mijlocul căii de acces. Acum că era sigură că el a venit, și-a coborât privirea, așa cum îi stătea bine unei mirese umile, dar atunci când a ajuns lângă carul de luptă, mâna ei încărcată de

bijuterii s-a ridicat pentru ca el să o prindă. Văzând aceasta, Krishna a zâmbit și, aplecându-se, a ridicat-o pe locul de lângă el, încet și în mod deliberat în văzul fratelui ei și al celorlalți prinți, ca un leu care își ridică prada din mijlocul unei haite de șacali.

Apoi a dat bice cailor și a galopat pe străzile pline de oameni. Aceștia i-au făcut loc și au aclamat cu putere, deoarece se bucurau la gândul că rugăciunile lor fuseseră ascultate. Ca hipnotizați, restul regilor au urmărit aceasta scenă a răpirii prințesei chiar de sub nasul lor. Apoi s-a dezlănțuit infernul. Minute prețioase au fost pierdute încercând să elibereze drumul de oameni și soldați, care l-au blocat imediat ce iubiții fugiseră. Foarte supărați de jignirea adusă, ceilalți regi au pornit în urmărirea perechii. Ei au fost blocați de armata neamului Yadava condusă de Balarama, care ajunsese în acel loc în ultimul moment. Simțind frica miresei sale, Domnul a liniștit-o printr-un zâmbet. Văzând rezistența hotărâtă a forțelor neamului Yadava, Jarasandha și ceilalți regi au renunțat la acțiunea lor și s-au întors, deoarece astfel de incidente erau foarte întâlnite la cele mai multe *svayamvara-uri* (ceremonii de nuntă)!

Rukmi totuși era decis să nu renunțe, deoarece își dăduse cuvântul prietenului său Shishupala și nu știa cum o să poată da ochii cu el dacă mireasa nu era adusă înapoi. A ajuns din urmă cuplul care fugea și l-a provocat la duel pe Krishna. Krishna l-a învins, dar s-a abținut să-l omoare la insistențele lui Rukmini. S-a mulțumit să-i taie lui Rukmi moțul (părul strâns în vârful capului), care era considerată a fi o insultă mai mare decât moartea. Balarama l-a mustrat pe Krishna că a făcut așa ceva cumnatului său, dar Krishna a zâmbit deoarece știa că va veni un timp când fratele său va avea motiv să îi aducă lui Rukmi o și mai mare jignire.

Între timp, Jarasandha și-a asumat sarcina ingrată de a-l consola pe mire care se afla încă într-o stare de ignoranță senină față de evenimentele care tocmai avuseseră loc. Se pierduse într-

o viziune beatifică în care se juca cu frumoasa lui soție în grădinile minunate ale palatului pe care îl construise special pentru ea, pe care îl și numise după ea, atât de sigur fusese el de premiul său. A fost trezit brusc din reveria lui de vocea puternică a lui Jarasandha.

„Trezește-te! Trezește-te! O, prinț viteaz! Să mergem!“

„Unde? Ce?“, se bâlbâi Shishupala. „A venit momentul favorabil pentru ca mirele să intre în sala de căsătorie? S-a întors mireasa după rugăciunea de la templu?“

„Nu numai că a venit, dar a și plecat!“, spuse insensibilul Jaransandha. Apoi l-a pus în temă pe sărmanul mire în legătură cu starea actuală a lucrurilor.

Shishupala avea inima frântă, iar Jarasandha îl consolă: „Nu te descuraja pentru un astfel de fleac, cum este pierderea unei mirese. Am să-ți găsesc o alta și mai bună. Uită-te la mine. Rămân netulburat atât în victorie, cât și în înfrângere. Am fost înfrânt de Krishna de 17 ori, dar totuși nu sunt afectat. Astăzi ei sunt victorioși deoarece timpul este în favoarea lor. Când timpul se va întoarce în favoarea noastră, îi vom învinge și îți vom recaptura mireasa“.

„Dar nu vreau pe cineva mai bun“, protestă Shishupala. „O vreau pe Rukmini. Mi-am numit până și noul palat după ea.“

„Ei bine, va trebui să-l redenumești“, spuse Jarasandha fără cruțare, „deoarece Rukmini a fost răpită de ciobanul acela mișel de Krishna, în timp ce tu stăteai aici și visai!“

„Nu putem să mergem după el?“, a întrebat Shishupala nerăbdător.

„Am fost și am fost înfrânți, dar Rukmi nu a renunțat. I-a urmărit.“

„A putut să o aducă înapoi?“, a întrebat Shishupala agitat.

„Nu“, spuse Jarasandha scurt. „Krishna l-a insultat tăindu-i moțul din vârful capului și a jurat să nu se întoarcă la Kundinapura până când nu-l omoară pe Krishna!“ Fără să mai

piardă timpul cu alte ipoteze inutile, el l-a zorit pe Shishupala cel abătut afară din palatul mirelui și înapoi în țara lui.

Înfrânt și rămas fără armată și onoare, Rukmi a hotărât să rămână singur într-un loc numit Bhojakata unde nu a făcut altceva decât să-și hrănească ura și dorința de răzbunare împotriva lui Krishna și a jurat să nu revină în capitală până când nu l-ar fi omorât și nu ar fi salvat-o pe sora lui, ștergând astfel pata de pe numele său.

Între timp, Dwaraka, capitala neamului Yadu, se pregătea să primească cuplul regal. Locuitorii erau încântați să audă despre răpirea romantică a prințesei din Vidarbha de către Krishna, astfel că, cuplul a fost întâmpinat cu urale pline de bucurie. Nunta a avut loc la o scară mare, ca și cum ar fi fost nunta dintre Domnul Vishnu și Lakshmi Devi, ceea ce într-adevăr era, deoarece nu era oare Krishna încarnarea lui Vishnu, iar Rukmini a lui Lakshmi?

Fața ei, o lună alintată de petalele ce fluturau în
părul ei,
Părul ei despletit și florile în neorânduială,
O anume fată; fermecătoare, fără rival, îl așteaptă
pe dușmanul lui Madhu.

DIN GITA GOVINDA DE JAYADEVA

O însoțitor etern, cu siguranță că tu nu ești doar fiul
lui Yashoda, ci martorul imanent aflat în toate
ființele încarnate. Ca răspuns la rugăciunea lui
Brahma, Creatorul, tu te-ai ridicat dintre cei din
neamul Yadava pentru a proteja lumea.

SRIMAD BHAGAVATAM

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

Aum Jagannathaya Namaha!

CAPITOLUL 15

NESTEMATA BLESTEMATĂ

Anyatha Sharanam Nasthi,
Twameva Sharanam Mama,
Tasmat Karunya Bhavena,
Raksha Raksha Janardana.

O, Janardana (Krishna), nu am niciun alt
refugiu, m-am abandonat cu totul ție.
Doar prin grația ta aș putea fi salvat.

O altă tânără fată care tânjea după dragostea lui Krishna era Satyabhama, singurul copil al lui Satrajit, un șef Yadava. Din moment ce nu avea niciun fiu, el a crescut-o astfel încât să fie pricepută la toate preocupările bărbătești. Prin urmare, ea era arogantă și mândră și se considera superioară tuturor bărbaților pe care îi întâlnea. Doar atunci când l-a văzut pe Krishna, mândria ei a fost domolită, iar ea s-a simțit a fi, pur și simplu, o femeie. Tatăl ei o promisese deja în căsătorie unui brav tânăr Yadava numit Shatadhanva, dar atunci când Krishna a aflat de dragostea ei pentru el, a decis să-i îndeplinească dorința de a deveni soția lui. Pentru a realiza acest lucru, el a trebuit să suporte multe dificultăți, chiar cu riscul de a-și face lui însuși un renume prost; astfel a dovedit că era dispus să se supună oricăror încercări pentru a-și servi devoții.

Cândva, Satrajit a fost într-o situație financiară deficitară și a făcut o *tapasya* (disciplină spirituală) severă dedicată zeului

soarelui Surya, care i-a dat o bijuterie frumoasă numită Syamantaka. Această bijuterie avea capacitatea de a produce zilnic de opt ori greutatea sa în aur, în cazul în care era venerată cu ritualuri corespunzătoare. Mai mult decât atât, aceasta era și un talisman împotriva bolilor, nenorocirilor de orice fel și a furtului. Inutil să spunem că Satrajit a prosperat, dar prea multă bogăție are și efecte nefaste. El a început să se abată de la înaltul cod moral și etic al *dharmei* pe care o urma și a început să trăiască o viață de lux inutil. Realizând acest lucru și dorind să-l salveze de propria lui nebunie, Krishna i-a cerut să-i dea bijuteria regelui Ugrasena, dar Satrajit a refuzat. Mândru de posesia sa prețioasă, el nu a vrut să se despartă de ea și i se închina zilnic. Iubirea și devotamentul pe care ar fi trebuit să i le acorde numai lui Dumnezeu, el le oferea acestei bijuterii. Obiceiul de a pune avuția mai presus de Dumnezeu a cauzat mereu ființelor umane mari necazuri. El suspecta că toată lumea își dorea nestemata lui, îl suspecta în mod special pe Krishna că avea anumite intenții cu aceasta. Ceea ce nu suspecta Satrajit era că de fapt Krishna avea anumite intenții cu fiica sa prețioasă și că, de asemenea, ea își dăduse acordul deplin!

Cum Satrajit suspecta pe toată lumea, el avea foarte puțini prieteni. Singurii doi oameni în care simțea că poate avea încredere erau fratele său Prasena și omul ales să fie viitorul său ginere, Shatadhanva. Acesta din urmă venea în casa lor și stătea ore în șir, dând din cap cu un aer de înțelept la tot ceea ce Satrajit ar fi spus, plictisind-o teribil pe Satyabhama. Ea era destul de hotărâtă să nu se mărite cu el, dar tatăl ei îi era prea drag ca să îndrăznească să-i sugereze numele lui Krishna ca o alternativă. Deci, ea trăgea de timp și se ruga Domnului să o ajute să scape din acea încurcătură. Răspunsul a sosit destul de repede. Într-o zi, unchiul ei, Prasena, a venit la Satrajit și i-a cerut să i se permită să poarte nestemata atunci când va merge la vânătoare. În zadar Satrajit a încercat să-l descurajeze de la acest act

prostesc, dar Prasena era așa de hotărât, încât nu a putut fi făcut să se răzgândească. În cele din urmă, Satrajit a fost de acord cu dorința fratelui său mai mic și Prasena a pornit spre pădure cu Syamantaka ca o minge strălucitoare de foc agățată la gâtului său, o fascinație irezistibilă pentru ochii tuturor. În cursul zilei, el s-a îndepărtat de tovarășii săi și s-a trezit singur în mijlocul pădurii. Dintr-o dată, s-a întâlnit cu un leu flămând, care a fost atras de el din cauza bijuteriei strălucitoare, pe care a confundat-o cu o bucată de carne. Leul l-a ucis pe Prasena și a plecat cu bijuteria. La rândul său, acesta a fost atacat și ucis de Jambavan, regele ursilor, care a luat bijuteria și i-a oferit-o fiicei lui, Jambavati.

Când partida de vânătoare s-a încheiat și participanții au revenit fără fratele său, Satrajit a fost cuprins de disperare. Niciuna dintre căutările realizate nu a reușit să dezvăluie nici cea mai mică urmă a bărbatului sau a bijuteriei lipsă. Satrajit a ajuns la concluzia că fratele său a fost ucis de către Krishna, cu scopul de a obține Syamantaka, la care el poftea de ceva timp. Inima lui Satyabhama s-a întristat foarte tare când a auzit acest lucru, pentru că, deși ea știa că este absolut neadevărat, aceasta părea să pună capac speranțelor ei. Zvonul s-a răspândit repede și a ajuns în curând la urechile lui Krishna. El a râs și a ridicat din umeri când a auzit, dar atât Balarama, cât și Uddhava au insistat ca el să facă ceva pentru a-și curăța numele. Deci, însoțit de ei și alți câțiva, el a pornit spre pădurea în care Prasena a fost la vânătoare.

Pătrunzând adânc în pădure, au dat repede peste trupul în plin proces de descompunere al lui Prasena, unde fusese ucis și abandonat de leu. O căutare rapidă a relevat faptul că bijuteria lipsea. Luând urma leului, ei au urcat pe munte, unde au găsit cadavrul leului, ucis de regele ursilor. Negăsind bijuteria asupra leului, au urmărit semnele lăsate de urs, care i-a condus la gura unei peșteri cu un aspect înfricoșător. Opinia generală a fost că

ar fi o prostie să se aventureze în peșteră, pentru că aceasta avea reputația de a fi locuința unui urs bătrân și puternic, care ucidea tot ce îi ieșea în cale. Dar Krishna a decis să forțeze nota. Știa cât de îngrijorată era Satyabhama în așteptarea reapariției lui, pentru că singura ei șansă la fericire consta în întoarcerea lui în siguranță cu bijuteria. „Ne-am pornit la drum să găsim Syamantaka“, a spus el, „și o voi găsi înainte de a mă întoarce.“

Krishna le-a interzis tuturor să-l însoțească, pentru că era ceva ce trebuia să facă el personal. De fapt, aceasta era împlinirea unei promisiuni făcute în timpul întrupării sale ca Sri Rama, *avatara* al Domnului. El i-a spus lui Uddhava și lui Balarama să se întoarcă la Dwaraka dacă el nu apare în termen de douăsprezece zile. Peștera aparținea lui Jambavan, ursul străvechi care l-a ajutat pe Domnul Rama în războiul cu demonul Ravana. La sfârșitul războiului, când Domnul i-a cerut să aleagă o răsplată, Jambavan i-a cerut să se căsătorească cu fiica lui, Jambavati. Dar în acea întrupare, Domnul a jurat să aibă doar o singură soție și aceea era Sita. Prin urmare, el a promis să îndeplinească dorințele lui Jambavan în întruparea lui drept Krishna și, de asemenea, i-a spus că fiica sa își va păstra tinerețea până atunci. Pentru această fată Jambavan a ucis leul și i-a smuls bijuteria.

Când Krishna a intrat în peșteră, el a găsit-o luminată de strălucirea prețioasei Syamantaka, cu care fata se juca. Când ea l-a văzut pe străinul cel chipeș, ea a fugit să-l anunțe pe bătrânul său tată. Ducând o viață izolată în peșteră, ea nu cunoscuse mulți bărbați înainte. În ceea ce-l privea pe Jambavan, el era atât de bătrân, încât abia mai putea vedea. Din moment ce el trăia singur în pădure cu o fată tânără și frumoasă, metoda să obișnuită de a-i întâmpina pe străini era de a lovi primul și de a pune întrebările mai târziu. El nu avea cum să știe că acest străin nu era nimeni altul decât Domnul și Stăpânul său Sri Rama, care a luat acum forma lui Krishna și a venit să-și îndeplinească

promisiunea. El l-a întâmpinat pe Krishna cu loviturile puternice ale pumnilor săi invincibili. Domnul era fericit să accepte orice ofrandă de la adepții lui. Unii îi ofereau flori, alții lovituri. Fără rețineri, el i-a returnat lovitură pentru lovitură și pumn pentru pumn. Timp de douăzeci de zile și de nopți ei s-au confruntat astfel unul cu celălalt. În cele din urmă, cu încheieturile dislocate, slăbit și epuizat, Jambavan a început să-și facă griji, pentru că a simțit că nimeni altcineva nu ar fi fost capabil să reziste loviturilor sale, în afara Stăpânului său Divin. Plin de îndoială, el s-a forțat să-și deschidă pleoapele atârnate peste ochi cu labele lui noduroase și se uită la viziunea luminoasă ce se înfățișa înaintea lui. Domnul Krishna stătea acolo, în forma lui Sri Rama. Cu un strigăt de remușcare, Jambavan s-a prosternat în fața lui și l-a slăvit.

„Știu că tu ești ființa atotcuprinzătoare și cel care controlează totul. Tu ești sufletul timpului. Tu ești Creatorul și Susținătorul. Tu ești Ființa Supremă, Domnul tuturor divinităților. Te cunosc fiind acel Rama care a construit un pod peste mare și a distrus Lanka. Te implor, iartă-mi ignoranța de a mă lupta cu tine!“

Domnul cel cu ochi de lotus a mângâiat trupul sărman al discipolului său cu mâini iubitoare și i-a vorbit: „Loviturile primite de la devoții mei sunt la fel de prețioase pentru mine ca și florile pe care mi le oferă. Am venit în această peșteră pentru a găsi Syamantaka, pe care am fost acuzat că am furat-o. Acum, spune-mi care este dorința ta, pentru că eu am venit să o împlinesc“.

Jambavan l-a îmbrățișat pe Domnul în brațele sale păroase și s-a bucurat de faptul că ochii săi bătrâni încă mai puteau vedea forma pe care el a purtat-o în inima lui timp de atât de multe secole. „Astăzi viața mea a fost împlinită de viziunea ta și nu vreau nimic pentru mine. Dar eu sunt prea bătrân pentru a o mai putea proteja pe fiica mea și aș dori să o accepți și pe ea împreună cu bijuteria.“

Krishna, surâzând, a fost de acord, pentru că și-a amintit de promisiunea făcută într-o altă epocă și într-un alt rol.

Când s-a întors în Dwaraka cu Jambavati și cu bijuteria, el a găsit orașul în criză, pentru că restul tovarășilor lui de călătorie se întorseseră cu ceva timp în urmă și au răspândit vestea. Toată lumea îl blestema pe Satrajit și se ruga Mamei Divine să le fie adus Krishna, prințul lor cel drag. Satyabhama, de asemenea, era în suferință și bucuria ei, atunci când l-a văzut întorcându-se, nu mai cunoștea limite. Krishna l-a chemat pe Satrajit în Consiliul Yadava și acolo, în văzul tuturor, i-a dat lui Satrajit nestemata Syamantaka și, de asemenea, i-a explicat cum a fost regăsită. Cu capul plecat de rușine pentru că s-a îndoit de el, Satrajit a primit bijuteria și s-a întors acasă. El și-a chinuit mintea să găsească o soluție pentru a intra în grațiile Domnului și în același timp pentru a se elibera de sentimentul de vinovăție care-l tortura. În timp ce se gândea astfel, Satyabhama a decis să ia problema în propriile sale mâini și îi șopti tatălui ei că cea mai bună modalitate de a câștiga iertarea lui Krishna era de a imita exemplul lui Jambavan. Pentru a îndrepta greșeala teribilă de a-l fi lovit pe Domnul, el i-a dat-o pe fiica sa în căsătorie! Indiciul era evident. Stătea în puterea lui Satrajit să își răscumpere comportamentul scandalos. El s-a luminat vizibil la sugestia primită, pentru că, deși el alesese deja pe cineva pentru a se căsători cu fiica sa, această soluție părea cea mai bună cale de ieșire din problema lui. Fericit pentru că a găsit o rezolvare, el a mers imediat la Krishna și i-a oferit acestuia ambele sale nestemate: atât pe fiica lui, cât și bijuteria Syamantaka. Domnul a primit-o pe prima și a refuzat-o pe cea de pe urmă, iar nunta a fost realizată neîntârziat, spre disperarea lui Shatadhanva, pretendentul de odinioară, care fusese refuzat.

Despre Rukimini și Satyabhama se spune că erau încarnări ale celor două consoarte ale Domnului Vishnu, Lakshmi Devi și Bhumi Devi, zeița bunăstării și zeița Pământului. Se spune că

Domnul Krishna a avut 16.108 soții. O sută dintre ele se spune că erau personificări ale *Upanișadelor* principale. În ceea ce privește restul soțiilor, se afirmă că mintea umană este capabilă de a avea tot atât de multe *vritti-uri* sau vibrații mentale, în fiecare respirație. Domnul Krishna, fiind maestrul *yoghin*, avea un control perfect asupra modificărilor sale mentale, așa cum este simbolizat de controlul pe care îl avea asupra numeroaselor sale soții.

Spre deosebire de celelalte consoarte, Satyabhama avea o minte foarte ageră. Ea și-a cerut drepturile, nu doar ca soție, ci și ca un ajutor în toate domeniile, inclusiv în război, pentru care tatăl său îi oferise o amplă pregătire. Deci, în timp ce restul soțiilor lui stăteau acasă și se angajau în preocupări specific feminine, ea îl însoțea de multe ori pe Krishna oriunde mergea, uneori chiar și la război!

La scurt timp după căsătoria lui cu Satyabhama și Jambavati, a avut loc incidentul cu incendiul de la Varanavata, în care ar fi trebuit să piară frații Pandava și mama lor, Kunti. Domnul știa că au scăpat, dar știa, de asemenea, că timpul nu era încă potrivit pentru ca ei să se întoarcă la Hastinapura, așa că a mers cu Balarama pe pământurile neamului Kuru pentru a îndeplini îndatoririle lor ca rude. Întâlnindu-se cu Bhishma, Drona, Vidura și alții, ei s-au alăturat doliului lor.

În absența Domnului din Dwaraka, o uneltire a fost pusă la cale de Akrura și Kritavarma cu scopul de a-l șicana pe Shatadhanva. Într-o zi, l-au întâlnit pe Shatadhanva, pretendentul părăsit de Satyabhama, și l-au întrebat cu o închipuită simpatie: „De ce ești așa de trist zilele astea?“

Aceasta era doar deschiderea pe care o spera Shatadhanva și așa a început să-și verse amarul poveștii lui despre cum fusese lumina ochilor lui Satrajit, dacă nu și ai fiicei sale, și felul în care acum era complet ignorat de către aceasta. De fapt, el s-ar uita în altă parte dacă s-ar nimeri să se întâlnească pe drum. Akrura și

Kritavarma îl susțineau cu amuzament.

„Singură modalitate de a îndrepta această greșeală“, i-au spus ei, „este de a merge și de a-l confrunta pe Satrajit, cerându-i o explicație. El ți-a promis atât fiica lui, cât și bijuteria, așa că, dacă te-a lipsi de una, cel puțin o meriți pe cealaltă. Nu ar trebui să i se permită să scape cu o astfel de încălcare flagrantă a făgăduinței.“

Astfel stimulat, Shatadhanva și-a întărit moralul scăzut cu un vin puternic și s-a dus la casa lui Satrajit în miez de noapte, înarmat cu un pumnal. Cu simțurile amorțite de alcool, cât și stârnit de cuvintele celor doi și de sentimentul de autocompătimire pe care îl nutrea, el a uitat de toate regulile *Kshatriya Dharma* și l-a ucis cu sânge rece pe Satrajit în timp ce acesta dormea, fugind apoi cu bijuteria. Femeile din gospodărie s-au trezit și au început să bocească. Shatadhanva a fost îngrozit de ceea ce a făcut și a fugit acasă la Kritavarma cu bijuteria. Acesta a refuzat să aibă ceva de-a face cu el și l-a aruncat din casă înainte să vină cineva la el și să-l implice în complot. Shatadhanva s-a dus apoi la Akrura pentru a se sfătui cu el și i-a spus că a recurs la astfel de măsuri violente doar din cauza atitudinii lor încurajatoare. Akrura, de asemenea, s-a retras în grabă și a jurat că el nu s-a referit la așa fapte reprobabile și că nu ar avea nimic de-a face cu un complot care ar fi complet împotriva învățăturilor Domnului Krishna, despre care știa că era Dumnezeu întrupat. El l-a sfătuit pe Shatadhanva să părăsească orașul cât de repede poate. Fiind un membru de încredere al Consiliului Bătrânilor, el nu a vrut să aibă nimic de-a face cu o astfel de uneltire nesăbuită. Shatadhanva a simțit că a fost din păcate abandonat de cei doi susținători ai săi și, în timp ce a fugit, a aruncat bijuteria de rău augur în casa lui Akrura, pentru că știa că posesorul nestematei ar fi fost cu siguranță suspectat de crimă.

În dimineața următoare, strigăte și bocete anunțau că Satrajit a fost ucis cu brutalitate pentru nestemata Syamantaka și

imediat a fost emis un mandat de arestare pentru oricine ar fi avut vreun fel de legătură cu crima. Văzând trupul neînsuflețit al tatălui ei, Satyabhama a leșinat și era dintr-o dată complet lipsită de curajul ei binecunoscut. S-a ocupat ca trupul să fie conservat în ulei și apoi a plecat imediat la Hastinapura pentru a-l informa pe Krishna despre circumstanțele misterioase care învăluiau moartea tatălui ei. Deși era conștient de tot ceea ce se petrecuse, Domnul a făcut tot posibilul să o consoleze. El a știut din totdeauna că un om care era pornit să acumuleze atât de mult, va ajunge cu siguranță să sufere din cauza asta. Cu toate acestea, pentru a o împăca pe soția lui, s-a întors la Dwaraka pentru a descoperi criminalul. Auzind de sosirea lui Krishna, Shatadhanva și-a făcut rost de cel mai rapid cal pe care îl putea găsi și a fugit din Dwaraka.

Balarama și Krishna, care aveau deja unele suspiciuni cu privire la el, au auzit despre fuga lui și l-au urmărit. Ei l-au ajuns din urmă în orașul Mithila, unde calul lui Shatadhanva a murit. El a început să alerge pe jos. Krishna, de asemenea, s-a dat jos din carul lui și l-a urmărit. Ei au avut o încăierare scurtă în care Shatadhanva a fost ucis, dar căutarea bijuteriei s-a dovedit a fi zadarnică. Balarama era sigur că el trebuie să fi încredințat nestemata cuiva din Dwaraka și că ar trebui să meargă în căutarea ei. Cu toate acestea, regele din Mithila era un bun prieten de-al său și Balarama a decis să rămână cu el pentru o vreme. În acest timp, Duryodhana a venit să ia lecții de la el în lupta cu buzduganul și a reușit cumva să-i devină drag lui Balarama.

Duryodhana era capabil să-i farmece pe mulți cu personalitatea sa, atunci când el alegea să facă acest lucru.

Krishna a revenit la Dwaraka și a informat-o pe Satyabhama că moartea tatălui său a fost răzbunată, dar că bijuteria încă lipsește. Auzind toate acestea, Akrura și Kritavarma au fost îngroziți, pentru că Shatadhanva era a treia persoană care murea

din cauza acelei nestemate de rău augur. Krishna știa că bijuteria era în posesia lui Akrura. De asemenea, el știa că Akrura, fiind un om bun, ar folosi averea generată de acea nestemată în scopuri nobile și nu pentru mărirea de sine. El i-a sfătuit pe cei doi să meargă într-un pelerinaj în orașul sfânt Kasi și să rămână acolo timp de treisprezece ani, după care ar putea reveni în siguranță. Akrura a urmat sfatul Domnului și a plecat la Kasi, unde a trăit o viață de ascet și a folosit aurul produs de bijuterie pentru beneficiul orașului și ajutorarea pelerinilor. Desigur, acest lucru nu era cunoscut de nimeni, dar Balarama nu era mulțumit de modul în care întreaga chestiune a fost rezolvată și îl suspecta pe Krishna că i-a ascuns adevărul. Pentru a-i îndepărta orice îndoieli, Krishna l-a chemat pe Akrura la sfârșitul celor treisprezece ani și i-a cerut să prezinte în public bijuteria înaintea consiliului. Acest lucru a fost făcut, iar bijuteria i-a fost dată înapoi lui Akrura cu acest îndemn: „Această bijuterie este prea periculoasă pentru a fi purtată de oamenii obișnuiți. Numai o persoană care posedă un mare control de sine și o autentică valoare spirituală, ca tine, este în măsură să o poarte. Așa că ia-o înapoi și să-ți fie aducătoare de noroc“.

Astfel, Domnul a arătat lumii că până și această nestemată blestemată, atunci când este păstrată în mâinile unui devot, nu-i face niciun rău acestuia și chiar ar putea fi folosită cu înțelepciune, pentru că un devot folosește mereu averea sa pentru a-i servi pe alții, și nu pentru scopurile sale personale și egoiste.

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

Aum Achyuthaya Namaha!

CAPITOLUL 16

FRAȚII PANDAVA

Janami Dharman Na cha Me Pravritti,
Janami Adharman Na Cha Me Nivritti,
Twaya Hrishikesa Hridastitena,
Yada Niyunktosi Tada Karomi.

Știu ceea ce înseamnă dreptatea, dar totuși nu sunt capabil să o realizez.
Știu ceea ce înseamnă nedreptatea, dar totuși sunt forțat să o fac.
O, Hrishikesa (Krishna), tu, cel care locuiești în inima mea,
Așa cum tu mă ghidezi să fac, așa voi acționa.

După ce l-a trimis pe Akrura la Kasi cu Syamantaka, Domnul și-a îndreptat atenția asupra stării proaste în care se aflau frații Pandava. L-a trimis pe Uddhava să afle unde se găsesc, deoarece el știa prea bine că ei scăpaseră. Lui Uddhava nu-i plăcea că trebuia să se despartă de Krishna nici chiar pentru o clipă, dar cea mai mică dorință a sa era poruncă pentru Uddhava, așa că el a pornit către pădure, unde cu ajutorul unui băiat *rakshasa* a reușit să dea de urma fraților Pandava. *Rakshasașii* erau un grup de triburi canibale care trăiau în pădurile dese din Bharatavarsha. Erau puternici și sălbatici. Totuși, Bhima, era egal în ceea ce privește forța cu oricare dintre acești *rakshasași*. El îl omorâse pe *rakshasa* Hidimba care încercase să-l atace și se

măritase cu sora lui, Hidimbi, care se îndrăgostise de el deoarece era foarte puternic. Ea i-a condus în pădurea deasă la locul unde locuiau *rakshasașii* și acolo l-au acceptat pe Bhima ca regele lor. El a ajuns să fie numit Vrikodara sau cel cu burta de lup. Ulterior el a avut un fiu, Ghatotkacha, numit astfel de către soția lui. Când Uddhava i-a găsit, ei locuiau într-o casă construită într-un copac și deși Bhima se simțea bine trăind așa, celorlalți le era greu să trăiască astfel. Nu se puteau împăca cu practicile barbare și cu obiceiurile canibalice ale dragilor lor cumnați. Ei l-au întâmpinat pe Uddhava cu strigăte de fericire și l-au implorat să îl roage pe Krishna să îi salveze din condiția proastă în care se aflau, deoarece nu știau ce era mai rău – să fii mâncat de viu de către *rakshasași* sau să fii judecat și apoi omorât de către frații Kaurava. Uddhava i-a asigurat că binele lor era o preocupare foarte intensă a lui Krishna și că toate lucrurile vor trece după cum era dorința lui.

Între timp, Krishna, la invitația regelui Drupada, plecase la palatul acestuia din Panchala. Regatele clanurilor Kuru și Panchala erau unele dintre cele mai importante din Bharatavarsha și dacă s-ar fi unit, ei ar fi putut să îl învingă cu ușurință pe regele inamic Jarasandha. Din păcate, Drupada era supărat pe Bhishma, deoarece acesta îl angajase pe inamicul său Drona să-i instruiască pe prinții Kuru.

Drona și Drupada studiaseră împreună atunci când erau băieți și într-un acces de entuziasm copilăresc, Drupada promisese că atunci când va deveni rege își va împărți regatul cu prietenul său mai sărac. Deși fusese doar o promisiune făcută în copilărie, Drona nu a uitat-o niciodată. Când a ajuns la strâmtoare, fără a avea posibilitatea de a-i da nici măcar lapte fiului său, Asvatthama, el a mers la Panchala să își revendice partea lui din regat. Drupada a fost consternat că promisiunea lui a fost luată ad litteram și i-a oferit atâta bogăție cât avea nevoie, dar Drona a refuzat cu mândrie și a jurat răzbunare. Mai

târziu el a devenit învățător al prinților din Kuru și la finalizarea ciclului lor de studiu, după cum stabiliseră, el a cerut ca ei să îl captureze pe Drupada și să îl aducă înapoi ca și *guru-dakshina*.

Băieții, plini de curaj, au plecat și împreună cu Arjuna, ajutat de Bhima, l-au capturat pe rege într-un atac surpriză și l-au adus în fața învățătorului lor. Acesta a fost eliberat numai după ce a cedat întregul regat lui Drona, pe care acesta din urmă i l-a înapoiat într-un gest de mărinimie, deoarece nu mai avea nevoie de el. La urma urmelor, Drona era un brahman și era datoria unui brahman să fie iertător, dar a uitat că Drupada era un kshatrya, iar aceștia erau cunoscuți ca fiind răzbunători. Drupada a jurat să răzbune această insultă și și-a crescut copiii, Draupadi și Dhrishtadyumna, cu povești despre răzbunare. Era hotărât ca Draupadi să se mărite cu Arjuna pe care îl considera cel mai curajos războinic din Bharatavarsha și să rănească mândria lui Drona care îl iubea pe Arjuna mai mult decât pe propriul său fiu. Era de asemenea hotărât ca într-o zi fiul său Dhrishtadyumna să îl omoare pe Drona. Când a auzit despre moartea fraților Pandava în casa de rășină a fost foarte supărat, dar preoții lui i-au spus să nu dispere, deoarece prezicerile lor nu puteau să se înșele și fiica lui îl va avea cu siguranță ca și soț pe Arjuna. Cam la această vreme Krishna l-a abordat și l-a sfătuit să organizeze o *svayamvara* pentru Draupadi în cadrul căreia va aranja o întrecere provocatoare al cărei învingător va câștiga mireasa.

Testul pus la cale de Guru Sandipani era unul foarte dificil. O emblemă care se învârtea și care reprezenta un pește a fost suspendată cu cinci corzi de un stâlp fixat în mijlocul unui bazin. Chiar dedesubtul peștelui se afla un disc care avea o gaură în mijloc. Concurenților urma să li se dea un arc și cinci săgeți pe care trebuiau să le tragă prin acea cavitate și să doboare peștele doar privind la reflexia sa mișcătoare din apă. Erau doar cinci oameni în întregul regat Bharatavarsha care erau capabili să

facă aceasta. Dintre aceștia, trei aparțineau neamului Yadava: Krishna însuși, Satyaki și Uddhava. Toți trei au refuzat să participe de vreme ce Krishna nu a dorit aceasta. Ceilalți doi erau Karna și, desigur, Arjuna care se credea că a murit.

Fiind informat de Uddhava despre situația fraților Pandava, Krishna l-a trimis pe Vyasa în tabăra *rakshasa* pentru a le spune să meargă către orașul Ekachakra deghizați în brahmani și să aștepte chemarea destinului.

Cei mai mari regi și prinți ai ținutului au fost chemați la *svayamvara* lui Draupadi. Cei o sută de frați Kaurava, precum și Shakuni, Karna, Drona și fiul său Ashwatthama erau acolo. Venise și Jarasandha din Magadha, deși era suficient de bătrân pentru a-i fi bunic lui Draupadi. Shishupala, prințul din Chedi, Salya, regele din Madra care era și unchiul lui Nakula și Sahadeva, ca și Bhishma și Vidura erau acolo. Membrii neamului Yadava, conduși de Krishna și Balarama și însoțiți de Uddhava, Satyaki și ceilalți, veniseră ca spectatori, deoarece ei refuzaseră să participe la concurs. Frații Pandava, care se aflaseră în orașul vecin Ekachakra, veniseră și ei la întrecere, fiind deghizați în brahmani. Draupadi era de o frumusețe orbitoare, înaltă și cu pielea închisă la culoare, cu ochi strălucitori și cosițe lungi și negre. După cum era obiceiul la începutul lui *svayamvara*, ea a fost escortată în sală de însoțitorii ei și prezentată pe rând diferiților prinți care veniseră să își încerce norocul și să-i câștige mâna.

Când a ajuns în dreptul lui Krishna, ea l-a privit îndelung, ochii ei strălucitori aruncând flăcări albastre. Auzise multe despre faptele sale minunate, dar nu îl întâlnise niciodată. Cine era femeia care se putea uita în ochii săi încântători și să poată rezista farmecului lor? Krishna și-a mișcat ușor capul ca pentru a spune: „Am alte planuri pentru tine“. Din acel moment de comuniune fără cuvinte, ea a devenit un ardent devot al Domnului și s-a îndreptat către el în fiecare moment dificil al

vieții ei.

În cele din urmă concursul a început. Unul câte unul, regii și prinții învinși s-au întors descumpăniți la locul lor. Chiar și Karna destoinicul arcaș nu a fost capabil să îndeplinească exigențele concursului. În final, când toți ceilalți dăduseră greș și părea că Draupadi va rămâne nemăritată, un tânăr ușurel și subțire s-a ridicat din rândurile brahmanilor și a pășit în față cerând permisiunea pentru a-și încerca și el norocul, cu toate că nu făcea parte din casta kshatryia. Dhryshtadyumna, fratele lui Draupadi, care era maestru de ceremonie, și-a dat bucuros acordul. Krishna a fost singurul care l-a recunoscut pe Arjuna și i-a oferit un zâmbet minunat de încurajare. Tânărul a pășit înainte, a ridicat arcul cu ușurință, l-a încordat, a tras cele cinci săgeți într-o succesiune rapidă prin discul care se învârtea, a tăiat cele cinci corzi care țineau emblema reprezentând peștele și a doborât astfel ținta la pământ spre uimirea tuturor celor care erau de față. O mare agitație s-a produs atunci în mulțime. Brahmanii jubilau, în timp ce cei din casta kshatryia își manifestau dezacordul, deoarece fuseseră umiliți. În mijlocul confuziei generale, Draupadi s-a îndreptat cu mersul ei vioi către tânăr și i-a oferit o ghirlandă de flori. Duryodhana a fost ca de obicei primul care a recurs la violență, deoarece el fusese cucerit de farmecul lui Draupadi. A încercat să-l atace pe Arjuna, dar Bhima a dezrădăcinat un copac la fel de ușor cum cineva ar ridica o ciupercă și s-a pregătit să îl apere pe acesta. Apoi Duryodhana l-a îndemnat pe Karna să-l atace, dar Arjuna l-a învins. Aceasta a reprezentat scânteia pentru o încăierare generală care a fost însă oprită de Domnul Krishna care a declarat că Draupadi a fost câștigată într-un mod cinstit și, dacă celorlalți nu le plăcea aceasta, aceștia puteau să își manifeste supărarea în particular și nu în public.

În ziua următoare, Domnul a mers să-i întâlnească pe frații Pandava și pe mătușa lui, Kunti, care locuiau în coliba unui olar.

El i-a promis că nu îi va uita pe fiii ei. Începând din acea zi, Kunti a devenit o adoratoare devotată a sa. Se presupune că Arjuna și Krishna sunt încarnările străvechilor *rishi* (înțelepți) Nara și Narayana care ei înșiși au fost încarnări ale lui Vishnu. Ei sunt întotdeauna angajați în realizarea de *tapasya* (austerități spirituale) la Badrikashrama pentru binele umanității. De aceea, între Krishna și Arjuna a existat întotdeauna o legătură puternică.

Domnul s-a întors și i-a dezvăluit lui Dhryshtadyumna identitatea tânărului brahman care câștigase mâna surorii sale. Atât el, cât și tatăl lui, Drupada, au fost foarte încântați când au auzit aceasta, de vreme ce aceasta era și ceea ce Drupada își dorea. Așa că i-a invitat pe frații Pandava la palatul său și au fost făcute pregătirile pentru o mare nuntă în care toți cei cinci frați s-au căsătorit cu Draupadi. Mama lor, Kunti, le-a promis că ei vor împărți tot ceea ce posedau, prea puțin realizând în acea clipă în ce măsură se vor adeveri vorbele ei. Krishna și ceilalți membri din neamul Yadava au fost de asemenea prezenți.

Când această veste a ajuns la Hastinapura, Duryodhana s-a simțit nespus de umilit. Nu doar că complotul său mișelesc eșuase, dar frații Pandava i-au luat de sub nas fata pe care o alesese. Acum se aflau într-o poziție mai puternică ca niciodată, deoarece pe de o parte nu erau un oponent de lepădat, iar pe de altă parte Krishna spusese foarte clar că este cu totul de partea lor. Încurajat de unchiul său Shakuni și de prietenul său Karna, Duryodhana împreună cu ceilalți frați Kaurava au mărșăluit către Kamapilyia, capitala ținutului Panchala, acolo unde locuiau acum frații Pandava și se aflau la loc de cinste. Duryodhana a încercat să le taie puterea de la rădăcină. Dar frații Kaurava au suferit o înfrângere răsunătoare, ceea ce a făcut doar să crească mânia lui Duryodhana. În final, după o lungă luptă de convingere din partea lui Bhishma, Drona și Vidura, regele orb Dhritarashtra l-a forțat pe Duryodhana să-i cheme înapoi pe

frații Pandava la Hastinapura. Yudhishtira, care întotdeauna a fost nerăbdător să se conformeze cu dorințele celor mai în vârstă, a fost de acord, iar frații Pandava însoțiți de mama lor și de noua lor mireasă s-au întors în glorie la Hastinapura, unde au fost primiți cu multă căldură. Pentru o vreme au trăit într-o aparentă prietenie cu verii lor și se părea că animozitatea dintre ei a luat sfârșit. Dar Shakuni, ca de obicei, a aţâţat focul mocnit al urii lui Duryodhana, iar Karna a promis că îi va învinge pe frații Pandava de unul singur.

Încurajat de acest fapt, Duryodhana l-a forțat pe tatăl său să dividă regatul și apoi i-a alungat pe frații Pandava din Hastinapura. Dhritarashtra era prea slab pentru a-i putea refuza ceva fiului său, astfel că l-a convocat pe Yudhishtira și l-a informat de decizia de a diviza regatul. Partea care i-a revenit a fost cunoscută sub numele de Khandavaprastha, care fusese vechea capitală a dinastiei Kuru pe timpul strămoșilor lor, Yayati și Pururavas. Acum aceasta devenise o pădure în care domneau animalele sălbatice și *rakshasașii*. Ceilalți frați au fost consternați de această stratagemă a bătrânului rege, dar Yudhishtira, ca de obicei, nu a putut să refuze nicio solicitare venită din partea lui Dhritarashtra, care era ca un tată pentru el. Mai mult decât atât, Krishna i-a spus să accepte, cu condiția ca regele să îi dea suficienți meșteșugari, vite și aur pentru a întemeia un oraș. Yudhishtira a fost de acord, astfel că Krishna și Arjuna au mers la Kandhavaprastha pentru a curăța pădurea. Când au ajuns au fost întâmpinați de un bătrân care s-a prezentat ca fiind Agni, zeul focului. Datorită cantității de *ghee* pe care o consumase la o *yajna*, el suferea acum de indigestie și i-a implorat pe cei doi să îl ajute să scape de această boală. Singura cale pentru el de a se vindeca era să consume întreaga pădure din Khandava care era plină de plante medicinale. Dar, de vreme ce pădurea aparținea lui Indra, zeul ploii, Agni nu a putut să o consume, pentru că imediat ce a încercat să facă aceasta, Indra a provocat și mai

multă ploaie și a stins focul. Arjuna a promis imediat să îl ajute, iar Agni i-a oferit arcul lui Varuna, numit Gandiva, o tolbă plină cu o cantitate inepuizabilă de săgeți și o armură care nu putea fi străpunsă. El i-a dăruit de asemenea un car de luptă și cai. Agni i-a dăruit apoi lui Krishna Sudarshana Chakra care era arma Domnului Vishnu. Krishna s-a deghizat în conducătorul de car al lui Arjuna și cei doi au gonit de jur împrejurul pădurii cu viteza luminii permițându-i lui Arjuna să arunce un val continuu de săgeți care s-au comportat ca un scut aflat deasupra pădurii în vreme ce Agni și-a întins flăcările asupra întregii păduri. Din cauza acestei cupole formate din săgeți, Indra nu a putut să reverse asupra pădurii rafalele sale de ploaie. Mayan, arhitectul demonilor, se afla în pădure atunci când acesteia i se dădea foc și din moment ce Arjuna i-a permis să scape, el i-a fost foarte recunoscător și a fost de acord să îi construiască un oraș măreț. Pentru a-i potoli setea lui Indra, Krishna a promis să numească noul oraș Indraprastha. Astfel, dintr-o singură mișcare de maestru Domnul a aranjat totul astfel încât pădurea a fost curățată, Arjuna a primit armele sale divine și a fost obținut ajutorul lui Mayan pentru proiectarea noului oraș.

Domnul a primit, de asemenea, și ajutorul lui Vishwakarma, arhitectul zeilor, pentru a construi orașul Indraprastha pe malul fluviului Yamuna, acolo unde în zilele noastre se află orașul Delhi. Era un oraș măreț, având toate facilitățile, rivalizând în frumusețe și splendoare cu orașul Dwaraka. Mayan le-a construit *Maya Sabha* sau Sala Iluziilor. Era o construcție minunată pentru toți cei care au văzut-o. Într-o zi ale cărei auspicii erau favorabile Yudhishtira a fost încoronat rege al orașului Indraprastha. El a fost regele ideal. Singura lui grijă era binele supușilor săi și a creat o altă Rama Rajya (stăpânirea Domnului Rama, o epocă de aur). El a fost o încarnare a *dharmei* și având-l alături pe Krishna pentru a-l ajuta și a-l sfătui, el a domnit foarte bine și cu înțelepciune. Pentru prima dată în viața lor tumultoasă, frații

Pandava s-au simțit fericiți și în siguranță.

De îndată ce au luat în stăpânire reședința lor din Indraprastha, Arjuna însoțit de Krishna au pornit într-o expediție de vânătoare. La sfârșitul zilei, obosiți și însetați, ei au mers pe malul fluviului Yamuna pentru a se răcori. Ei au fost impresionați la vederea unei fete foarte frumoase care se plimba de-a lungul malului. Când a fost întrebată de Arjuna, ea a răspuns că se numește Kalindi. Ea era fiica soarelui și locuia într-o casă dedesubtul râului, unde ea a jurat să rămână și să practice austerități până când îl va întâlni pe el, cel care era încarnarea Domnului Vishnu, deoarece jurase să nu se mărite cu altcineva decât cu el. Arjuna i-a spus că ceea ce făcea obiectul devoțiunii ei se afla foarte aproape. Ea a fost încântată să audă aceasta și s-a prosternat la picioarele Domnului și l-a implorat să o accepte. S-au întors la Indraprastha împreună cu Kalindi și au primit binecuvântarea lui Yudhishtira. Domnul s-a întors apoi la Dwaraka și a sărbătorit căsătoria sa cu Kalindi.

Krishna avea o soră vitregă, Subhadra, care era mai tânără decât el. Ea a crescut și a devenit o fată încântătoare, iar Balarama era nerăbdător să o mărite cu un mire potrivit. Arjuna o întâlnise într-una din vizitele sale la Dwaraka și cei doi s-au simțit atrași unul de celălalt, însă doar Krishna cunoștea această poveste de dragoste. Înainte de a discuta această problemă cu fratele său, Arjuna a fost nevoit să plece într-un pelerinaj pentru un an de zile. Între timp, Duryodhana și-a exprimat dorința de a se căsători cu Subhadra de a cărei frumusețe auzise. Balarama a fost de îndată de acord cu această propunere, deoarece avea o slăbiciune pentru Duryodhana și agrea ideea unei alianțe cu dinastia Kuru. Krishna nu a fost foarte încântat să afle această veste, deoarece îi cunoștea prea bine firea lui Duryodhana și nu dorea ca unica lui soră să sufere în mâinile unui om trufaș și fără principii. Totuși, el a păstrat tăcerea, deoarece știa că fratele său își dăduse cuvântul și nu putea să dea înapoi și trebuia folosită o

stratagemă pentru ca vărul său Arjuna să se poată căsători cu sora lui. Anul de pelerinaj al lui Arjuna se apropia de sfârșit. El a decis să încheie acest an la Dwaraka și să îl vadă pe Krishna și de asemenea pe sora lui și poate chiar să abordeze subiectul căsătoriei cu ea. Pe parcursul acestui an, barba îi crescuse, era îmbrăcat cu haine de călătorie murdare și mototolite și arăta cu totul diferit față de cum arăta de obicei. Astfel, s-a petrecut ca nimeni să nu îl recunoască atunci când a intrat în oraș, acolo unde era binecunoscut de toată lumea. Gândindu-se că este o glumă, el s-a așezat la umbra unui copac banyan cu ochii pe jumătate închiși ca și cum ar fi fost în meditație profundă. Curând oamenii s-au adunat pentru a-l vedea pe omul cel sfânt și de la ei Arjuna a aflat ultimele bârfe – cum că Subhadra fusese promisă în căsătorie lui Duryodhana. Abia în acest moment, sărmanul Arjuna a vrut să renunțe la lume. Ce lovitură puternică a primit din partea sorții! Să îi fie adusă cupa până în dreptul buzelor și apoi să îi fie aruncată la pământ era prea mult pentru a putea îndura. Ce făcuse Krishna în tot acest timp de a consimțit la acest lucru? Astfel se gândea el așezat sub copacul sfânt, adâncit într-o reverie profundă și sumbră care i-a făcut să creadă pe oamenii obișnuiți că el era un mare sfânt. Cu greu zâmbea uneori, medita încontinuu și nu dorea nici măcar mâncare.

În noaptea aceea a plouat torențial. Krishna, care își petrecea noaptea în palatul lui Satyabhama, a început să râdă pe înfundate. Când aceasta l-a întrebat ce s-a petrecut, el i-a răspuns: „Gândul la Arjuna care stă sub un copac banyan în această ploaie torențială și se preface că este un *sannyasi* (călugăr), în vreme ce mintea lui este la Subhadra, mă face să râd. Foarte curând Balarama a aflat despre venirea acestui mare sfânt în mijlocul lor. Nu a putut niciodată să reziste să nu vadă un om sfânt, astfel că a mers în grabă să-l întâlnească. „Bine ai venit, O, tu, om sfânt“, spuse el, „binecuvântat este orașul nostru că a venit printre noi un nobil înțelept ca tine.“

La început, Arjuna a fost un pic stânjenit și a încercat să își ascundă fața, dar văzându-l pe Balarama că este complet sincer și total nesuspicios în ce privește identitatea lui, și-a adunat mințile din rătăcire și a început să joace rolul unui adevărat *sannyasi*. Balarama a plecat, fiind foarte încântat de ultima sa descoperire, și s-a întors mai târziu aducându-l cu el pe Krishna care venea cam fără tragere de inimă. Acesta din urmă l-a privit insistent. Arjuna s-a simțit vulnerabil și a închis ochii repede pentru a nu mai vedea acele priviri încruntate. Balarama l-a rugat cu umilință pe omul cel sfânt să petreacă sezonul ploios la reședința lor. Singura perioadă în care unui *sannyasi* îi era permis să locuiască în casa unui om era aceea a musonilor, atunci când ploaia făcea cu neputință ca el să doarmă afară. Arjuna i-a aruncat o privire rapidă lui Krishna și apoi a acceptat propunerea.

„O, frate! Fii atent în ceea ce privește aducerea în casă de tineri străini, chiar dacă aceștia se pregătesc să devină *sannyasi*. Sora noastră este o fată tânără de vârsta măritișului. Știi ce părere am despre acești tineri *sannyasi*; nu poți să ai încredere în ei. Nu sunt încă suficient de în vârstă pentru a fi renunțat complet la plăcerile vieții. Gândește-te bine înainte de a-l invita în casa noastră.“ Deși Krishna rostise acele cuvinte cu o voce scăzută, a fost suficient de tare pentru ca ele să ajungă la urechile călugărului. Arjuna s-a grăbit să închidă ochii și a început să recite incantația pe care o întrerupsese pentru a putea auzi ceea ce șoptise Krishna. „*Aum Namashivaya*“, a spus el cu voce tare, „*Aum Namashivaya*“ și i-a aruncat o privire rapidă lui Krishna pentru a vedea cum reacționează. Krishna l-a privit doar ușor ironic. Balarama s-a încruntat la fratele său mai tânăr și i-a spus să aibă grijă cum se poartă. Apoi s-a aplecat la picioarele lui Arjuna și a cerut respectuos permisiunea de a pleca. Acum situația era clară pentru Krishna. *Sannyasi* a deschis ușor un ochi și, zărind o zonă albastră în fața lui, l-a închis repede la loc și a

început din nou să incanteze cu voce tare *Aum Namashivaya*, *mantra* marelui zeu Shiva.

A simțit o bătaie ușoară pe umărul său care nu putea să fie ignorată. A deschis din nou ochii cu grijă, iar de data aceasta era doar el singur cu Krishna. Mulțimea dispăruse, iar Krishna i-a zâmbit cald și liniștitor.

„Ei bine, dragul meu prieten“, a spus el. „Nu mi-am dat seama că ai început să urmezi viața sfântă. De ce dintr-o dată ai decis să urmezi o astfel de cale, băiatul meu? S-a petrecut ceva care te-a făcut să-ți pierzi gustul pentru viață? Am auzit că ai plecat în pelerinaj pentru un an, dar nu am crezut niciodată că va fi pentru toată viața.“

„O, m-ai recunoscut!“, a spus Arjuna ușurat, deoarece i se părea mult prea greu de suportat presiunea în legătură cu identitatea sa, ca și agonia gândului în ce privește apropierea nunții lui Subhadra. „A fost doar o glumă“, a spus el cu voce joasă, observând privirea ironică a lui Krishna.

„Orice ar fi, te sfătuiesc serios să cumperi niște vopsea de șofran din piață și ia în serios *sannyasa* (viața de renunțare). Aceasta pare să fie singura cale de a te vindeca de boală.“ Cu această remarcă criptică, Krishna a plecat.

Arjuna a reflectat pentru o vreme. Deși se decisese să părăsească orașul și să nu accepte ospitalitatea lui Balarama, deoarece îi era teamă că va fi descoperit, după ce a ascultat sfatul lui Krishna, el a decis să nu mai facă aceasta. Ce a vrut să spună prin a lua în serios viața de *sannyasi*? A vrut oare să spună că era fără speranță cazul lui și ar fi mai bine să renunțe la lume? Cu siguranță nu asta a vrut să spună, deoarece să fii un *sannyasi* nu era un lucru pe care să-l poți cumpăra din piață cu un pachet de vopsea. Probabil că Krishna avea vreun plan ascuns care necesita continuarea acestei păcăleli. Orice ar fi fost, Arjuna avea încredere deplină în Domn, așa că a decis să se îmbrace ca un adevărat *sannyasi* cu roba proaspăt vopsită cu șofran și cu un

rozariu confecționat din mărgele de *rudraksha* în jurul gâtului și cu un altul ascuns într-un săculeț, în care mâna sa dreaptă era mereu ascunsă, în timp ce se presupune că își murmura în continuu rugăciunile cu ajutorul mărgelelor. Acest săculeț era esențial pentru reușita planului său, deoarece era evident pentru oricine că mâinile sale nu erau acelea ale unui adevărat *sannyasi* care ar fi trebuit să aibă degetul mijlociu plin de bătături din cauza trecerii constante, în nenumărate rânduri, a mărgelelor peste el. Arjuna, pe de altă parte, avea un deget arătător plin de bătături, așa cum aveau arcașii. Astfel înarmat, el a fost dus la palat, unde însăși Subhadra avea plăcuta sarcină de a-i aduce hrana omului cel sfânt. O fată era considerată a fi foarte norocoasă să poată primi binecuvântările unui om sfânt, în special pentru a obține un soț bun și mulți fii, aspecte de care Arjuna era perfect capabil și dornic să i le și ofere. Nu mai este nevoie să menționăm că Arjuna se bucura de acest mic noroc neașteptat. Ținând ochii deschiși, el îi privea minunatele forme cum se ondulau în și în afara camerei, îndeplinind sarcinile pe care ea singură și le asumase de a face curat în cameră, de a-i aduce hrană și așa mai departe. Când ea a plecat, el a meditat asupra formelor ei. Încă din prima zi, Subhadra avea și ea propriile bănuieli în ceea ce-l privește pe *sannyasi*. Felul cum o mângâia pe cap atunci când se prosterna în fața lui era departe de a fi unul patern. L-a observat cu atenție și deși căuta să își ascundă mâna dreaptă, ea a observat că și degetul arătător de la mâna lui stângă avea bătături. Știa bine că doar Arjuna putea să aibă aceste bătături, deoarece era faimos pentru că era ambidextru și putea să tragă la fel de bine atât cu mâna stângă, cât și cu mâna dreaptă. După această descoperire, ea a devenit mai timidă, dar în același timp și mai dornică să îl servească pe tânărul *sannyasi*. Astfel, curtarea a progresat lin pe parcursul celor 4 luni ale musonului.

Odată cu încetarea ploilor, perioada pentru nunți urma să

înceapă, astfel că Krishna trebuia să conceapă un plan pentru a-l îndepărta pe Balarama din preajmă pentru o vreme. Și astfel s-a întâmplat că Balarama a mers să cerceteze descoperirea unui templu străvechi aflat pe vârful unui deal, iar Krishna l-a anunțat pe Arjuna că un car de luptă la care erau înhămați patru cai urma să fie adus la porțile palatului pentru a o duce pe Subhadra la o slujbă religioasă. El a lăsat să se înțeleagă că o oportunitate, odată pierdută, poate să nu se mai întoarcă. Arjuna care întotdeauna a înțeles repede nu a pierdut vremea și a luat-o de mână pe Subhadra care tocmai intrase în cameră în acel moment. A dus-o în grabă la car fără să întâmpine nicio opoziție din partea ei și a dat bice cailor.

Vestea despre răpirea surorii sale de către *sannyasi* a fost dusă lui Balarama, care s-a întors îndată de la locul de renovare. Fără să aștepte să se consulte cu Krishna, el a trimis câțiva soldați după cuplul care alunecase în greșeală. Din moment ce nu era de așteptat ca un *sannyasi* să poarte arme, el a crezut că prinderea acestuia urma să fie o treabă ușoară. Dar el și-a făcut socotelile fără să ia în calcul acțiunile surorii lui. Nu degeaba era ea sora unor frați atât de viteji! Luând frâiele carului, i-a dat lui Arjuna arcul și săgețile pe care le ascunsese și cu care el a reușit să îi întârzie pe soldații care îi urmăreau.

Între timp, Balarama a dat buzna în palat și i-a cerut lui Krishna o explicație. El s-a întristat când l-a găsit pe fratele său angajat într-un joc de zaruri. Nu putea să creadă că un astfel de lucru s-a petrecut fără știrea acestuia, dacă nu cumva chiar cu complicitatea lui.

„Nu te-am avertizat, dragul meu frate, de pericolul de a primi un tânăr în casa noastră atât timp cât sora noastră era aici? Dar ai refuzat să mă asculți. Acum de ce dai vina pe mine?“, a întrebat Domnul cu o privire inocentă.

Balarama a urlat și s-a răstit, deoarece starea lui nu s-a îmbunătățit la auzirea acestui adevăr. A jurat să-l omoare pe

sannyasi cu mâinile goale. În cele din urmă, lui Krishna i s-a făcut milă de el și i-a dezvăluit identitatea acelui *sannyasi*.

„De ce nu mi-ai spus aceasta de la început? De ce acționezi întotdeauna în acest mod ascuns?, a întrebat Balarama.

„Ei bine, frate“, spuse Krishna într-un mod înțelept, „dacă ți-aș fi spus despre faptul că Arjuna o place pe Subhadra, mi-ai fi spus imediat să îmi văd de treburile mele, deoarece tu deja aranjaseși mariajul ei cu Duryodhana. Nu ai fi putut să îți retragi cuvântul. Știam deja că Subhadra era dornică să se mărite cu Arjuna. În acest fel ești absolvit de orice vină, de vreme ce nu ai știut nimic despre aceasta. Duryodhana nu îți poate găsi nicio vină că ți-ai încălcat cuvântul.“

Mânia lui Balarama s-a potolit când a auzit aceasta și a decis să transforme un lucru rău într-unul de bun augur. Cuplul a fost chemat înapoi și nunta a fost celebrată chiar în Dwaraka. Krishna i-a însoțit pe cei doi înapoi în orașul Indraprastha având o zestre foarte mare constând în aur, cai și servitori. La despărțire, cuvintele adresate surorii sale au fost: „Presupun că îmi pot lua înapoi carul de vreme ce nu mai ai nevoie de el“. Subhadra a roșit și i-a zâmbit misteriosului ei frate pentru care întreaga viață era un mare joc.

După un timp, Subhadra i-a născut un fiu lui Arjuna, marele Abhimanyu, care i-a fost egal tatălui său în vitejie și în ce privește tragerea cu arcul.

Ea râde deoarece se rușinează atunci când își
privește iubitul,
De multe ori rostește cuvinte fără sens din cauza
pasiunii pentru iubitul ei,
O anumită fată excelând în farmecele sale de
neegalat se distrează pe seama inamicului lui
Madhu.

GITA GOVINDA DE JAYADEVA

Aum Hari Aum Tat Sat

Aum Srinivasaya Namaha!

CAPITOLUL 17

SOȚUL DIVIN

Twam Eva Matha cha Pitha Twam Eva,
Twam Eva Bandhuscha Sakha Twam Eva,
Twam Eva Vidya Dravinam Twam Eva,
Twam Eva Sarvam Mama Deva Deva.

Tu ești atât tatăl meu, cât și mama mea,
Tu ești singura mea relație și unicul prieten.
Tu ești întreaga mea știință, cât și unica mea avere,
Tu ești totul pentru mine, O, tu, Domnul Domnilor.

Celelalte căsătorii ale lui Krishna au avut loc la scurt timp după acest incident. Mitrabinda, prințesa din Avanti, era verișoara lui. Frații ei, Vinda și Anuvinda, au studiat cu el la *ashrama* lui Sandipani, dar acum erau sub influența lui Jarasandha și o forțau pe sora lor să se căsătorească cu nepotul acestuia. Ea l-a implorat pe Krishna să o salveze și, încă o dată, în fața tuturor celorlalți regi, Krishna a răpit-o așa cum a făcut și cu Rukmini.

Bhadra îi era, de asemenea, verișoară. Ea i-a fost oferită în căsătorie de către frații ei. Acesta a fost singurul mariaj care a avut loc fără niciun incident nedorit! Satya era fiica lui Nagnajit, regele din Kosala. El a declarat că doar acela care era capabil să-i supună pe cei șapte tauri sălbatici ai săi în același timp ar fi

primit acordul de a se căsători cu ea. Auzind de dragostea ei pentru el, Krishna a mers la Ayodhya, capitala regatului Kosala, pentru a încerca să-i câștige mâna. Nagnajit era un om foarte pios și s-a simțit onorat că Domnul a venit să o câștige pe fiica lui. El i-ar fi dat-o lui de bunăvoie în căsătorie, dar din moment ce dăduse acel edict, nu mai putea da înapoi de la promisiunea făcută. Știind aceasta, Domnul și-a încins mijlocul și a intrat în arena în care taurii sălbatici erau liberi. Multiplicându-se în șapte forme, el a supus taurii simultan cu cea mai mare ușurință. Regele i-a acordat fericit Domnului mâna fiicei sale, iar căsătoria a fost celebrată în regatul miresei. Mulți dintre regii care nu au reușit să o câștige pe Satya ca mireasa lor au venit apoi să atace alaiul de nuntă în drumul său spre Dwaraka. Arjuna, care îl însoțea pe Domnul, i-a înfrânt cu ușurință pe toți aceștia.

Lakshmana era preafrumoasa fiică a regelui din Madra. El a organizat o *svayamvara* (alegerea mirelui de către mireasă) pentru ea cu un concurs similar celui care a avut loc la *svayamvara* lui Draupadi. Krishna a participat, însoțit de Arjuna, deoarece Lakshmana l-a implorat să vină să o salveze. El a doborât cu ușurință peștele ce se răsucea și a câștigat-o în pofida concurenței acerbe din partea celorlalți regi.

În acea vreme, un rege puternic numit Bhauma sau Narakasura teroriza ținuturile învecinate. El capturase fiicele a șaisprezece mii de regi, toate la vârsta căsătoriei, și le-a aruncat în închisoare ca o măsură altruistă de protecție, după spusele lui, împotriva răpitorilor precum Krishna! Ceea ce el nu a realizat era că domnițele tânjeau să fie răpite și i-au trimis lui Krishna o înduioșătoare cerere de ajutor. În același timp, Indra, regele zeilor, l-a abordat pe Krishna pentru a-i solicita ajutorul în uciderea lui Narakasura. Nefiind mulțumit doar cu răpirea domnițelor, Narakasura s-a dus în Ceruri și a furat cerceii lui Aditi, mama lui Indra, care aveau puteri miraculoase. Această plângere abia ce fusese rostită atunci când Varuna, zeul apelor, s-

a adăugat și el pe lista reclamanților lui Narakasura. În timp ce îi făcea o vizită lui Varuna, i-a furat acestuia umbrela ce avea proprietăți remarcabile. El s-a așezat, de asemenea, pe locul lui Indra în vârful muntelui Meru. Plângerile împotriva nelegiuirilor lui păreau să se adune grămadă, astfel încât Krishna a decis să ia măsuri prompte.

Între timp, înțeleptul Narada a adus o floare din copacul ceresc Parijata din grădina lui Indra și i-a dăruit-o lui Rukmini. Imediat după ce a văzut floarea, Satyabhama nu a vrut nici mai mult, nici mai puțin decât întregul copac pentru grădina sa, astfel încât a plecat în căutarea Domnului ei, care era într-o discuție cu Indra. A considerat acest lucru un semn bun, așa că i-a șoptit Domnului dorința ei de a avea un vlăstar din copacul ceresc. Krishna a fost de acord, cerând însă permisiunea lui Indra. Acesta din urmă i-a invitat cu bucurie pe amândoi să vină în Ceruri pentru a le oferi un vlăstar, după ce Krishna îl va învinge pe Narakasura și va recâștiga cerceii mamei sale.

Domnul a pornit la drum către Pragjyotisha, capitala lui Narakasura, purtat de vehiculul său, vulturul Garuda, și împreună cu soția sa Satyabhama. Orașul era fortificat prin mai multe rânduri de bariere, constând din lanțuri muntoase, apă, foc și un vânt ciclonic. Printre acestea era și un șanț în care trăia demonul Murasura, care înconjurase locul cu corzi pe care nici un muritor nu le-ar fi putut rupe. Krishna a distrus fortificațiile exterioare ale munților cu buzduganul său, apa și focul cu discul său și armele santinelelor cu săgețile lui. Totodată, suflând în Panchajanya, a tăiat elanul războinicilor lui Narakasura îngroziți de sunetul puternic al scoicii sale. Murasura s-a repezit la Krishna cu tridentul ridicat. L-a aruncat către Garuda, dar Krishna i-a rupt tridentul cu ajutorul a trei săgeți. Murasura a aruncat apoi buzduganul spre el, care a fost de asemenea distrus de Domnul. În cele din urmă, lipsit de arme, s-a repezit la el ca să-l sugrume cu mâinile goale și atunci capul i-a fost tăiat de

discul Domnului, Sudarshana. Văzându-și toate baricadele distruse și campionul ucis, Narakasura a venit cu armata sa de elefanți. A urmat o bătălie teribilă între cei doi, care s-a încheiat prin tăierea capului lui Narakasura cu discul Sudarshana. Mama sa, divinitatea Pământului, i-a prezentat apoi Domnului cerceii, umbrela și alte obiecte prețioase pe care fiul ei le furase. Știa de măreția lui Krishna și l-a slăvit, implorându-l să cruțe viața nepotului ei, Bhagadatta. Krishna a fost de acord cu această cerere, și-a făcut o intrare triumfală în prosperul oraș Pragjyotisha, apoi a eliberat cele șaisprezece mii de tinere femei pe care Narakasura le întemnițase. De îndată ce l-au văzut, ele au decis să nu se mărite cu nimeni altul decât cu el, iar Krishna le-a acceptat pe toate și le-a trimis la Dwaraka să aștepte acolo sosirea sa.

Apoi, a mers la sălașul ceresc al lui Indra unde i-a returnat cerceii lui Aditi și umbrela lui Varuna. De îndată ce Satyabhama a văzut copacul ceresc cu coaja sa de aur și parfumul îmbătător, ea se agață de brațul lui Krishna și îl rugă să nu uite de promisiunea de a obține un vlăstar din acel copac și pentru ea. Domnul a privit-o cu milă, ca și cum ar fi spus: „O, Bhama, cât de prostuță ești. După ce ai primit esența dulcеții vieții, încă mai tânjești la acest copăcel care îți poate oferi doar plăceri lumești?“ Dar ea era de neclintit, așa că el a cedat cererii ei. La fel este și atunci când îi cerem Domnului tot felul de nimicuri copilărești, care sunt plăcute simțurilor, dar nu au niciun beneficiu de durată. Domnul ni le poate oferi, deoarece puterea rugăciunii este mare, iar fiecărui individ îi este dată libertatea de a-și modela propriul său viitor. În cele din urmă, vom afla că darul este unul lipsit de valoare și că ne va aduce doar durere. Astfel, fiecare dintre noi avem glasul lui Dumnezeu în inimile noastre, dar dacă îl ignorăm, el poate părea să cedeze, nu pentru că este prea slab ca să ne oprească, ci pentru că ni se dă libertatea de a alege și, în funcție de alegerea noastră, noi trebuie să acceptăm

ulterior consecințele.

Astfel, Krishna i-a amintit lui Indra de promisiunea pe care o făcuse, dar marele zeu deja uitase de obligațiile sale odată ce primise ceea ce își dorea, la fel ca majoritatea dintre noi, și, mai mult, și-a trimis forțele să se lupte cu Krishna! Domnul le-a învins și s-a întors la Dwaraka cu Satyabhama încântată, având ceea ce își dorise. La Dwaraka, el s-a căsătorit cu cele șaisprezece mii de prințese, în tot atât de multe palate, luând la fel de multe forme în același timp. Ele au fost instalate în propriile lor vile speciale, astfel încât să nu existe plângeri.

De îndată ce Satyabhama a ajuns la casa ei, ea a decis să-și planteze comoara. Locul ales a fost chiar lângă zidul despărțitor dintre reședința ei și cea a lui Rukmini, astfel că rivala sa ar avea dovada clară a preferinței Domnului pentru ea! Chiar atunci, înțeleptul Narada a ajuns acolo și s-a oferit să planteze copacul în locul ei, deoarece el era foarte priceput în metoda de plantare a copacilor celești, fiind un locuitor al acelor regiuni elevate. Narada avea o preferință evidentă pentru modesta și dulcea Rukmini. Rezultatul activităților sale a fost că, atunci când copacul a crescut și a început să înflorească, Bhama a descoperit cu uimire că toate ramurile atârnau peste zid în grădina lui Rukmini. Florile cădeau din abundență și înveliseră pământul din grădina ei, parfumând întreaga atmosferă. Dacă Satyabhama ar fi vrut chiar și o singură floare, ea ar fi trebuit să cerșească una de la rivala ei. Deci, în timp ce ea avea toate sarcinile supărătoare de udare, fertilizare și de curățare a copacului, Rukmini putea doar să se bucure de parfumul florilor, care literalmente îi cădeau în poală. Astfel, Rukmini, care credea că nu există niciun parfum care să fie comparabil cu cel emanat de picioarele de lotus ale Domnului ei, era îmbăiată în parfumul ceresc, în timp ce Bhama, care râvnise la plăcerile lumești, era lipsită de o astfel de încântare.

Odată, înțeleptul Narada, care era celibatar, avea nelămuriri

cu privire la modul în care Domnul își trata cele 16.108 soții ale sale și modul în care acestea se raportau la el. Gândul de a ține chiar și o singură soție îi părea o povară, cum reușea oare Krishna să le mulțumească pe toate soțiile sale și încă să-și găsească timp pentru toate celelalte activități? Într-o zi, a decis să afle răspunsul la această întrebare. Înarmat cu *vina* lui sau lăuta, a vizitat-o pe preferata sa, Rukmini. Acolo el l-a găsit pe Krishna relaxându-se într-un leagăn, având-o pe Rukmini lângă el răcorindu-l cu un evantai. Krishna s-a ridicat de îndată ce l-a văzut pe înțelept și l-a întâmpinat, invitându-l să servească cu el fructe și nuci. Narada a rămas pentru o vreme cu ei, apoi a plecat, pentru că mai avea încă 16.107 case de vizitat. El a pășit apoi în casa lui Satyabhama. Aici l-a găsit pe Krishna absorbit într-un joc de zaruri cu ea. El pierdea constant la joc și de îndată ce l-a văzut pe înțelept, i-a ieșit bucuros în întâmpinare, deranjând tabla de joc și primindu-l cu brațele deschise. „Ah, Narada! Cât timp a trecut de când ne-am întâlnit! Ce mai faci și de unde vii?“

Narada rămase cu gura căscată – nu se întâlniseră acum o clipă? El s-a eliberat grăbit din îmbrățișarea Domnului și s-a retras în casa lui Jambavati. Aici, el a constatat că până și anotimpul se schimbase. În timp ce era încă primăvară la celelalte două palate, aici era vară, iar cei doi se îmbăiau în lac pentru a se răcori. Același tablou s-a repetat și aici: Krishna pretinzându-se surprins la vederea lui și Narada simțindu-se stânjenit și rușinat. Sărmanul Narada, prins în sarcina pe care și-o auto-impusese, intrând și ieșind din nenumărate palate. În fiecare dintre acestea, el era întâmpinat de un Krishna zâmbitor și de o soție devotată, fericită și mulțumită, amândoi părând captivați de compania celuilalt! Deși fiecare dintre soțiile sale avea câte o sută de slujnice ca însoțitoare personale, fiecare dintre ele prefera să se ocupe personal de Krishna. În fiecare palat, Narada a observat că fiecare dintre regine se îngrijea

personal de toate nevoile lui Krishna. De îndată ce el ajungea într-un loc, ele îi ofereau *arghya* (apă pentru spălat pe mâini și față) și apă pentru spălat picioarele, îi pregăteau mâncarea, îi masau picioarele, îi făceau vânt cu evantaie, îl ungeau pe trup cu pastă de *santal* și diverse alte unguente, îl împodobeau cu ghirlande de flori realizate cu propriile lor mâini, îi pieptănau și aranjau părul și chiar îl hrăneau. Toate i-au spus lui Narada că se considerau ca fiind mai degrabă slujnicele decât soțiile sale. Erau încântate să facă până și cele mai mărunte servicii pentru el. Până la sfârșitul zilei, Narada pierduse șirul numărului de palate pe care le vizitase. Epuizat, el a decis să renunțe la distracția lui inutilă de a încerca să sondeze dimensiunea gloriei Domnului. Într-o stare de pocăință, el se așeză sub un copac pentru a se odihni, atunci când, brusc, un om veni către el, făcând glume pe seama lui.

„Salutare, O, înțeleptule!“, a spus omul, care era înfășurat într-o mantie. „Ai renunțat așa de ușor? De ce nu îți închei sarcina pe care ți-ai stabilit-o? Mai ai exact 465 de case de vizitat!“

Spunând acestea, omul a dispărut, iar Narada a crezut că a auzit un chicotit încântat lângă el. S-a ridicat cu ambele mâini împreunate și s-a prosternat mental Domnului de 16.108 ori pentru că s-a îndoit de el și a îndrăznit să-l încerce.

„Iartă-mă“, șopti el. „Tu ești suma totală a tuturor. Totul există în tine. Cum ar putea atunci să fie greu pentru tine să fii în cât de multe locuri dorești în același timp?“

Poate părea imposibil pentru un om să țină fericite atât de multe femei, dar pentru Dumnezeu nimic nu este imposibil. Doar pentru că era un înțelept și un suflet realizat, Narada a văzut că el nu putea avea nicio așteptare mai mare de la el decât soțiile lui, care îl venerau cu trupurile, mintea și sufletele lor.

Dintre toate soțiile lui Krishna, niciuna nu era atât de dulce și ascultătoare ca Rukmini. Ea era încarnarea lui Lakshmi Devi,

consoarta Domnului Vishnu. Ea era soția ariană ideală, nu cerea nimic, nu avea pretenții și nici așteptări, găsindu-și cea mai mare fericire în servirea soțului ei, care era, de asemenea, Domnul și Dumnezeul ei. În niciun moment din viața ei ea nu s-a opus dorințelor sale și nici nu și-a exprimat opinii în contradicție cu ale lui, așa cum Satyabhama cea încăpățânată avea obiceiul să facă. Într-o zi, Domnul a decis să măsoare cât de calm este lacul minții ei prin aruncarea unei pietricele de nemulțumire în acesta. Era la fel de calm în adâncuri așa cum părea la suprafață sau acolo erau furtuni stârnite de pasiuni și dorințe?

Într-o după-amiază, el era așezat în leagăn, având-o pe Rukmini alături, care îi făcea ușurel vânt cu un evantai, ea găsind o imensă plăcere în realizarea acestui serviciu. Cum stătea ea acolo lângă Domnul, era întruchiparea unei imagini de o rară frumusețe. Bijuteriile de la gleznele ei scoteau un sunet dulce, zăngănitor, pe măsură ce ea se mișca în jurul lui, iar brățările de la mâini țineau și ele ritmul în timp ce ea flutura ușor evantaiul asupra Domnului. Văzând-o așa de frumoasă și senină, Domnul i-a spus, cu un zâmbet năstrușnic: „O, prințesă, mulți conducători care erau egali în bogăție cu divinitățile, care erau la fel de nobili, de fermecători și înzestrați cu un aspect plăcut, generozitate, putere și curaj au venit la *svayamvara* ta, inclusiv Shishupala, prințul din Chedi. Fără să-ți pese de oricare dintre ei, mă întreb oare de ce m-ai ales pe mine, care le sunt inferior în toate lucrurile, care am găsit adăpost în mijlocul mării, din teamă, care am renunțat la toate pretențiile asupra tronului și al cărui mod de viață este cufundat în mister și transcende căile lumii? Eu nu am posesiuni și îmi sunt dragi cei care nu au nimic pe lumea asta. Prin urmare, O, frumoaso, oamenii bogați nu îmi caută compania sau favorurile. Căsătoria și prietenia ar trebui să fie doar între oameni care sunt compatibili în ceea ce privește nașterea, averea și poziția socială. Prin urmare, O, prințesă de Vidarbha, în cazul în care ai ales să

te căsătorești cu mine fără să ai cunoștință despre aceste neajunsuri, atunci să știi că nu este încă prea târziu pentru tine să cauți un nobil prinț kshatriya, precum Shishupala, care ar fi o pereche cu adevărat potrivită ție și care ți-ar permite să-ți îndeplinești aspirațiile tale în această lume și în următoarea. Te-am luat cu forța doar pentru a distruge mândria acelor regi răi. Noi, cei care suntem stabiliți în echilibrul înțelepciunii, nu avem nevoie de femei, urmași sau avere. Suntem pe deplin mulțumiți cu beatitudinea lui *atman*, adevăratul sine și jucăm rolul unor martori neimplicați în treburile lumești".

La începutul acestui atac neprovocat, Rukmini l-a privit înfiorată, întrebându-se ce a făcut pentru a provoca această tiradă. Dar, pe măsură ce discursul continua neabătut, buzele au început să-i tremure, ochii i s-au umplut de lacrimi și o durere teribilă îi cuprinse inima, amenințând să o sfâșie. În orice clipă acum, ea se aștepta să audă cuvintele fatidice prin care era alungată de lângă prezența lui divină, interzicându-i-se vreodată să se mai întoarcă. Ultima picătură a fost menționarea cuvântului odios Shishupala. Dacă există cineva pe care blânda prințesă să îl deteste, acela era prințul de Chedi. Inima ei delicată nu putea suporta mai mult de atât. Brățările i-au alunecat de pe brațele moi și fără un sunet, se prăbuși la pământ. Văzând această reacție drastică la tachinarea sa, Domnul a sărit în sus din leagăn, a ridicat-o tandru, i-a masat fața cu palmele lui de lotus, a făcut totul pentru a o aduce înapoi în simțiri și apoi s-a ocupat să o calmeze și să o împace. În cele din urmă, ochii ei minunați s-au deschis cu o ușoară fluturare de gene.

„O, frumoaso", a spus el, „nu fii supărată pe mine. Te-am tachinat doar pentru plăcerea de a auzi răspunsul tău. Diferențele de opinie survin adeseori în toate căsniciile. De fapt, acesta este singurul câștig adevărat dintr-o căsătorie. Ceea ce ar fi trebuit să faci tu era să te aperi împotriva acuzațiilor mele nedrepte, iar apoi ne-am fi petrecut o oră fericiți, certându-ne și

sfădindu-ne, așa cum fac toți soții cu soțiile lor. Nu m-am așteptat nicidecum să iei tachinarea mea atât de în serios și cu siguranță nu m-am așteptat să leșini.“ Astfel o mângâia el și cu tandrețe îi săruta lacrimile. În cele din urmă, cu sânii tresărind și cu suspine adânci, Rukmini a vorbit.

„Nu găsesc nicio plăcere în nimic altceva decât să te servesc pe tine, Doamne“, a spus ea, cu buzele tremurânde. „Zâmbetele tale, privirile tale, cerințele tale – toate acestea constituie respirația mea, esența vieții mele, iar dacă eu nu pot avea acestea, mai degrabă mor.“ Apoi, analizând pe rând fiecare dintre punctele pe care el le declarase a fi în defavoarea lui, ea i-a subliniat cum toate aceste aspecte erau de fapt o chestiune de mândrie pentru ea.

„O, Domnul meu cu ochi de lotus! Este adevărat ce ai spus despre mine, că nu sunt potrivită pentru tine. Tu ești ființa atotpătrunzătoare, stăpân al tuturor puterilor și al excelenței, iar eu sunt doar o creatură constituită din cele trei *guna-uri* (cele trei calități principale ale naturii). Este adevărat că tu ți-ai făcut reședința în adâncul mării, pentru că tu ești conștiința pură, care există din totdeauna în oceanul inimilor noastre. Căile tale sunt misterioase și, fără nicio îndoială, nimeni nu le poate pricepe. Ești într-adevăr sărman, cum ai spus, pentru că nu există nimic în afara ta ce ai vrea să posezi. Tu ești întruchiparea tuturor valorilor. Oamenii abandonează tot ceea ce lumea prețuiește pentru ca să te urmeze. Aceștia sunt cei nobili care îți sunt plăcuți ție. Căsătoria adevărată este atunci când o persoană atinge comuniunea cu tine. Aceasta este doar o relație a trupului. Auzind de măreția ta de la asceții care nu au alte posesiuni decât pe tine, am ajuns să te iubesc, respingându-i pe toți muritorii. După ce i-ai alungat pe regii adunați acolo printr-un simplu zbârnâit al arcului tău, m-ai luat cu tine, pentru că eu sunt proprietatea ta de drept. Cine este femeia care cu un minim de bun-simț ar alege un bărbat ce nu este altceva decât un cadavru

mergător în defavoarea ta care ești sălașul excelenței? Cine este femeia care s-ar gândi să te părăsească după ce a simțit odată mireasma picioarelor tale de lotus, lăcașul lui Lakshmi, zeița norocului? Am căutat adăpost în tine, Domnul tuturor lumilor, Paramatma (spiritul suprem), cel care îndeplinești toate aspirațiile aici și în lumea de dincolo, tu ești singurul potrivit pentru mine, așa cum Paramatma este singura pereche potrivită pentru *jivatma*. Fie ca picioarele tale să fie mereu refugiul meu în trecerea mea prin ciclul morții și al nașterii, picioarele tale care distrug falsa identificare a trupului cu spiritul și care rămân pentru totdeauna cu devotul tău ca sprijin unic în oceanul *samsara* (viața și existența umană, universul manifestat în care are loc reîncarnarea). Numai acele femei care sunt cufundate în ignoranță și care nu au cunoscut încă parfumul picioarelor tale de lotus vor alege soți lumești, care nu sunt altceva decât cadavre îmbrăcate în piele, oase și carne.“

Sentimentele lui Rukmini sunt la fel ca acelea care au fost trăite de multe femei, cum ar fi Mirabai, care și-au dăruit inimile lor Domnului. După ce s-au căsătorit cu Domnul în inimile lor, gândul de a atinge un alt bărbat devine respingător pentru ele. Evitate de către soții lor, disprețuite de către rudele lor și condamnate de societate, ele rămân fidele doar idealului prețuit de inimile lor. Cel care a cunoscut aurul curat nu poate fi mulțumit apoi cu zgură.

Domnul a spus: „O, tu, femeie nobilă! Doar pentru a auzi aceste cuvinte ale tale eu te-am tachinat. Ar fi dificil de găsit chiar și o gospodărie cu o soție ca tine. Devotamentul tău exemplar și dăruirea față de mine vor fi răsplătite pe măsură, pentru că acestea sunt nobile și pure“. Așa a binecuvântat-o și mângâiat-o el. Acest mic episod din viața Domnului arată cum el a jucat rolul de soț la perfecțiune, așa cum a jucat de altfel fiecare alt rol pe care și l-a asumat.

Un leac fără de greș, O, tu, cel cu chipul ca luna, așa este nectarul buzelor tale.

DIN GITA GOVINDA DE JAYADEVA

Aum Hari Aum Tat Sat

Aum Sattwathaam Pathaye Namaha!

CAPITOLUL 18

FIII LUI KRISHNA

Chintayami Harimeva santhatham,
Mandamandahasithananambujam,
Nandagopathanayam Parathparam,
Naradadi Munivrindavanditham.

> Îl contemplu în mod constant pe Krishna, cel ce atrage totul, a cărui față cu zâmbetu-i blând este la fel de fermecătoare precum o floare de lotus deschisă, cel care transcende relațiile cauză-efect și care totuși a trăit ca fiu al lui Nanda și a fost venerat de asceți precum Narada

Soțiile lui Krishna se considerau a fi servitoarele lui și se aplecau asupra tuturor lucrurilor, însă devoțiunea *gopi-urilor* din Vrindavana era chiar mai profundă, pentru că ele făceau toate lucrurile fără să aștepte vreo recompensă. Radha, în mod deosebit, era un exemplu aparte. Sunt multe povești care o asociază cu Domnul din Vrindavana. Ea trebuia să fie un spirit înalt, precum Satyabhama, însă ea avusese multe certuri cu Domnul atunci când aflase că el mai cocheta și cu alte *gopi-uri*. Ca toate femeile, voia ca el să fie numai al ei, dar cu toate acestea el a vrut să o facă să înțeleagă că el aparține de fapt tuturora. Oricine îl chema cu iubire era îmbăiat de grația sa. Așadar, în timpul scurtei sale șederi de la Vrindavana, el a spălat-o de

crusta egoismului, astfel încât în cele din urmă iubirea ei să devină curată, precum aurul pur. A trebuit să treacă testul despărțirii fizice de el și a fost capabilă să treacă acest test doar pentru că ea era, spiritual vorbind, una cu el. Nici spațiul și nici măcar timpul nu au putut știrbi perfecțiunea relației lor. Soțiile sale cu greu se puteau ridica la un asemenea nivel și erau mai mereu interesate de Radha, pentru că ele auziseră multe despre ea. Chiar și Uddhava nu obosise nicicând să-i cânte imnuri de laudă. La urma urmei, la insistențele lor, Domnul se hotărâse să o cheme la Dwaraka pentru o zi. El și-a înștiințat apoi soțiile cum că ea ar trebui privită la fel ca și el, întrucât ea era o parte din el și orice fărâmă din ea ar fi tot una cu orice fărâmă din el. Ele s-au conformat întru totul și cu înflăcărare au așteptat nerăbdătoare să o întâlnească.

Într-una din zile ea a ajuns, alături de însoțitorii ei, fiind precum un trandafir sălbatic mutat din natură în superficiala strălucire a vieții de curte. Deși ceilalți erau timizi și curioși, ea părea a fi distrasă de ciudățeniile ce o înconjurau până când ochii ei s-au oprit asupra lui Krishna. Atunci a plâns de bucurie și a fugit spre el fără nicio reținere și s-a aruncat toată în brațele sale primitoare. Ceilalți priveau cu uimire toate acestea. Chiar și Satyabhama, cea mai îndrăzneață dintre toate, nu-și permitea să facă ceva asemănător în fața celorlalte. Krishna nu era deloc rușinat. A luat-o în brațe ușor, a condus-o spre palat și a prezentat-o celorlalte soții ale sale, care erau toate prezente pentru a o întâlni. Apoi a lăsat-o în grija lui Rukmini, pentru că își dăduse seama că ele își doreau să fie singure cu ea pentru a-i pune felurite întrebări și nu voiau să facă aceasta cu el de față.

Ele au descoperit că ea este naivă și copilăroasă. Ea nu a fost deloc impresionată de minunățiile orașului sau ale palatului. Preafrumoasa sa figură a fost animată numai la auzul numelui lui Krishna sau la repetarea oricăror fapte vitejești ale lui. În cele din urmă ele au renunțat în încercarea lor de a o face pe Radha

să fie interesată de feluritele aspecte ale vieții de la palat și s-au așezat jos pentru a vorbi despre Krishna, care era mai presus de orice în mințile lor. Atunci Radha a fost nemaipomenit de fericită. Ca *yoghină*, mintea ei era în totalitate detașată de lumea exterioară, dăruită numai Domnului. Ele au petrecut întreaga zi ascultând bucuroase aventurile lui din Gokula și Vrindavana. Noaptea, Rukmini a condus-o în camera ei, iar apoi a așezat-o în pat cu tandrețea purtată unui copil. Apoi i-a adus un pahar cu lapte și l-a așezat lângă patul ei, spunându-i să fie atentă cum o să îl bea, de vreme ce era foarte fierbinte. Dar Radha, absorbită în lumea ei, a băut dintr-o înghițitură laptele fără să realizeze măcar cât de fierbinte era. Rukmini apoi a mers în camera Domnului pentru a vedea care sunt nevoile lui înainte de culcare și l-a găsit masându-și gâtul.

„Ce este Domnul meu? Ce i s-a întâmplat gâtului tău?“, a întrebat ea. Domnul a zâmbit și a spus: „Laptele fierbinte pe care i l-ai dat lui Radha m-a ars pe gât, însă cu toate acestea ea nu a pățit nimic. Ea și-a cufundat natura ei individuală în mine și în această manieră ea este mereu protejată, însă eu simt durerea ei, deoarece eu sunt altarul inimii ei“.

Rukmini era înspăimântată. Ea începuse acum să realizeze puțin cât de măreață este Radha și cât de măreț este Krishna, care putea să simtă durerea aspiranților săi. Nicio lacrimă nu le-ar cădea devoților, fără sentimentul aferent de durere din ochii lui Krishna. Adoratorii, pe de altă parte, ce sunt cufundați în el, nu simt deloc durerea.

Radha este imaginea sufletului care este mereu cufundat în iubirea divină. Precum o lampă ce arde într-un loc ferit, focul iubirii ei arde mereu doar pentru Domnul. Având o dată grația realizării Sinelui în episodul cu *Rasa lila*, ea nu va mai putea găsi vreodată bucuria plăcerilor lumești, precum *yoghinii*, ea nu mai vede amuzament în bucuriile simțurilor. Pentru acela care s-a contopit cu oceanul beatitudinii, plăcerile lumii apar ca niște

jucării din copilărie. Radha s-a întors în Vrindavana, pentru a medita asupra Domnului ei până la sfârșitul vieții ei pământești, la fel ca toate celelalte *gopi-uri*.

Timp de cinci ani după căsătoria cu Rukmini, Krishna nu a mai avut niciun copil. Înțelegând dezamăgirea ei, Krishna s-a împăcat cu Shiva și a fost binecuvântat cu fiul său cel mai mare, Pradyumna. Vishnu a avut doar un fiu, Manmatha, zeul iubirii. El a fost redus la cenușă de mânia lui Shiva, pentru că a îndrăznit să-i întrerupă *tapasya*. El făcuse asta pentru a o ajuta pe Parvati să-l câștige pe Shiva ca și soț. Rathi, soția lui Manmatha, l-a implorat pe Shiva să-i redea viața soțului ei, dar i s-a spus să se încarneze pe Pământ și să aștepte venirea lui Manmatha. Din acest motiv, Krishna a trebuit să se împace cu Shiva, care înduplecat, a permis ca Manmatha să se nască drept Pradyumna, cel mai mare fiu al lui Rukmini. Rukmini, însă, nu s-a putut bucura de copil, deoarece acesta a fost furat de mic de Sambasura, dușmanul de moarte al lui Manmatha. Sambasura l-a aruncat pe copil în mare gândindu-se astfel că avea să-l vadă pentru ultima oară. Dar un pește imens a înghițit copilul care mai apoi a fost prins de un pescar ce a adus peștele tocmai în bucătăria lui Sambasura, unde era, culmea, soția lui Manmatha, Rathi, ce se încarnase deja ca Maya Devi, bucătăreasa acestuia. Înțeleptul Narada îi spusese deja acesteia să se aștepte ca întâlnirea cu soțul ei să aibă loc în acest mod miraculos. Așadar, ea a tăiat cu grijă burta peștelui, a salvat frumosul copil și l-a tras ușor afară. Când Pradyumna a ajuns la o anumită vârstă, a observat că presupusa lui mamă se comporta față de el mai mult ca o soție decât ca o mamă și a întrebat-o despre motivul acestei schimbări. Aceasta i-a spus întreaga poveste, iar apoi i-a oferit armele divine pe care ea le păstrase. Înarmat cu ele, Pradyumna l-a învins pe Sambasura, iar cuplul s-a întors la Dwaraka. Inima lui Rukmini s-a umplut de bucurie atunci când a zărit un tânăr chipeș care intrase în curte cu o domnișoară. Cu toate că nu-l

văzuse niciodată de la naștere, ea s-a simțit atrasă irezistibil de el și l-a implorat pe Krishna să afle cine era de fapt. Întreaga poveste a fost atunci narată de înțeleptul Narada, iar cuplul a fost întâmpinat cu foarte multă bucurie.

Se spune că fiecare din soțiile lui Krishna a născut zece fii. Fiecare dintre ele se gândea că este aleasa inimii lui, deoarece el părea întotdeauna că este cu ea în palatul său. Doar unele dintre ele au realizat că el era dintotdeauna scufundat în beatitudinea sa înnăscută și că mintea sa nu era niciodată ademenită de niciuna dintre ele. Precum un actor care își joacă rolul într-o piesă, el și-a jucat rolul de soț al tuturor acestor domnișoare. Însă în ciuda tuturor implicațiilor amoroase, ele nu au reușit niciodată să-l subjuge mental.

Pradyumna era căsătorit de asemeni cu fiica lui Rukmi, Rukmavati, și a avut un fiu numit de aceasta Aniruddha. Rukmi, care era fratele lui Rukmini, jurase să nu intre niciodată în propriul oraș până când nu îl va învinge pe Krishna, care a răpit-o pe sora sa. El a ridicat un alt oraș cunoscut ca Bhojakata și se stabilise acolo, așteptându-și șansa de a regla lucrurile în privința lui Krishna. Cu ocazia mariajului (*svayamvara*) ce a fost pregătit pentru fiica sa Rukmavati, Pradyumna recurge la același lucru pe care l-a făcut și tatăl său câțiva ani mai devreme și a răpit mireasa. Când fiul lui Pradyumna, Aniruddha a crescut, s-a căsătorit cu nepoata lui Rukmi. Cu ocazia propice a respectivei nunți, Krishna, Balarama, Rukmini, Samba, Pradyumna și mulți alții au mers la Bhojakata, de vreme ce un fel de armistițiu fusese proclamat.

După nuntă, Rukmi l-a provocat pe Balarama la un joc de zaruri. În decursul jocului, Rukmi a început să-i insulte pe cei din neamul Yadava spunându-le că sunt doar niște păstori. Rukmi a fost, de asemenea, prins că trișa la zaruri. Iritat de acestea, Balarama și-a înfipt în el buzduganul și l-a ucis. În confuzia ce a urmat, Krishna singur rămăsese tăcut, deoarece îi promisese lui

Rukmini că nu îi va răni rudele. Astfel, nunta s-a încheiat în confuzie, și cei din neamul Yadava s-au întors cu Aniruddha și mireasa lui, Rochana.

Povestea romantică despre cum Aniruddha s-a însurat cu Usha, fiica lui Banasura, este cu prisosință foarte bine narată. Cel din urmă a fost fiul lui Mahabali, care cândva oferise Pământul drept ofrandă pentru Vishnu, sub încarnarea lui ca Vamana, omul pitic. Banasura era un adorator înflăcărat al lui Shiva și locuia în frumosul oraș Sonita. El avea o mie de brațe pe care obișnuia să le folosească pentru a cânta la o mie de instrumente pentru Shiva atunci când acesta dansa *tandava* – dansul cosmic al lui Shiva. Shiva i-a cerut să-și pună o dorință și Banasura a ales ca Shiva însuși să vină și să-i fie păzitor al orașului. El era foarte mândru de propria sa putere, la fel de mult ca de faptul că era păzit de Shiva. Banasura își dădu seama că cele o mie de brațe ale sale erau o povară pentru el, fiindcă ele ardeau de nerăbdare să lupte cu cineva, însă în toate cele trei lumi nu și-a putut găsi niciun adversar pe măsură. Shiva se amuzase auzind aceasta și i-a spus că un adversar de talia propriei râvne ar putea fi găsit în largul mării dacă și-ar găsi rupt vreodată steagul de pe catarg.

Banasura avea cea mai frumoasă fată numită Usha. Însoțitoarea ei preferată era fiica preotului, Chitralekha, care era o artistă desăvârșită, precum și o practicantă de *yoga*. Într-o zi Usha a avut un vis simbolic în care a întâlnit un prinț foarte frumos și s-a îndrăgostit de el. Experiența visului a fost într-atât de vie, încât și-a pierdut interesul pentru orice altceva și începuse să tânjească după iubitul ei din vis. Chitralekha, văzând-o în această stare jalnică, a vrut să afle motivul. Când a auzit povestea, ea i-a spus Ushei să nu se simtă descurajată, pentru că ea va picta portretele tuturor prinților eligibili din lume ajutată de talentul său remarcabil. Astfel, ea a început să picteze portretele prinților fiecărei mari familii regale. În cele din urmă, când a ajuns la neamul Yadava, Usha a început să se

învioreze. Când a văzut portretele lui Krishna și Pradyumna, a devenit foarte încântată, pentru că asemănarea cu prințul din vis era neîndoielnică. În cele din urmă, când înfățișarea chipeșă a lui Aniruddha a apărut sub degetele iscusite ale lui Chitralekha, bucuria ei deveni nemărginită. Dar când află cine era de fapt, se întristă din nou, pentru că se temea că tatăl său nu va fi niciodată de acord cu alegerea ei. Însă Chitralekha era fată descurcăreață. Ea i-a spus Ushei să meargă la culcare fericită și, manifestându-și puterile *yoghine*, Chitralekha a mers la Dwaraka și l-a purtat prin aer pe Aniruddha în mijlocul nopții până în brațele Ushei. Când acesta s-a trezit, s-a dovedit a fi cel mai cooperant în împlinirea dorințelor lor, prin care el trebuia să se însoare cu Usha pe ascuns, deoarece prea o visase în ultimele zile. Astfel, ei s-au căsătorit, iar el a trăit în locuința ei în secret, bucurându-se de o lună de miere mirifică. Această poveste idilică, oricum, nu putea dura la nesfârșit. Usha începuse să arate primele semne că este însărcinată. Tatăl său a venit de îndată ce a auzit de toate acestea. El a invadat locuința fiicei sale, descoperindu-l pe tânărul străin și îl luă cu forța și îl aruncă în închisoare în ciuda rezistenței lui Aniruddha și a rugăminților Ushei.

În Dwaraka, rudele lui Aniruddha au început să-și pună întrebări privitoare la dispariția lui. Ca de obicei, înțeleptul Narada a venit să-i salveze și să-i înștiințeze despre locul unde se afla. Cei din neamul Yadava, conduși de Krishna, au pornit într-o misiune de salvare spre Sonitapura. Ei au pustiit toate grădinile din împrejurimile orașului, fapt care l-a înfuriat cumplit pe Banasura, dar totodată l-a intrigat, pentru că își găsise și steagul de pe catarg rupt. Însoțit de Shiva, care era așezat pe bivolul său, Banasura a mers să-i întâlnească pe războinicii din neamul Yadava și a urmat o luptă cumplită între Hara și Hari – Shiva și Krishna – care a fost palpitant de urmărit. La un moment dat, Domnul a început să taie numeroasele brațe ale lui Banasura, unul câte unul, așa cum se curăță un copac de ramuri. În cele din

urmă, când mai avea doar patru, Shiva a intervenit și l-a implorat pe Krishna să-i cruțe viața adoratorului său. Krishna a oprit lupta, cruțându-l pe Banasura și spunându-i că un adorator al lui Shiva nu are de ce să se teamă de el. Banasura l-a eliberat pe Aniruddha și cu bucurie i-a dat-o de soție pe fiica sa Usha, și astfel războinicii Yadava s-au întors triumfători.

Victoria Domnului asupra lui Shiva este apogeul victoriilor sale în rândul zeilor antici. Prima dintre ele a fost cu Brahma (zeul creației) în întâmplarea cu vacile și *gopalașii*; următoarea a fost asupra lui Indra (conducătorul zeilor) în timpul ridicării muntelui Govardhana, la fel ca în cazul obținerii arborelui celest; asupra lui Varuna (zeul oceanelor) când l-a salvat pe tatăl său din ape; asupra lui Manmatha (zeul iubirii) în timpul lui *Rasa lila*; asupra lui Agni când a sorbit focul din pădurea Vrindavana; asupra lui Kubera (zeul bogăției) atunci când l-a învins pe Sankachuda care furase *gopi-urile*; asupra Vidyadhara (ființă celestă) când a eliberat-o de forma șarpelui Sudarshana care voia să-l înghită pe Nanda; și acum asupra lui Shiva în lupta cu Banasura. Astfel își dovedește superioritatea asupra zeilor vedici în această încarnare.

În diferite momente ale istoriei găsim feluriți zei având întâietate și aceasta a condus la multe concepții eronate și scindări ale religiei hinduse. Domnul însuși spune că el se manifestă de la o epocă la alta și fiecare încarnare este adaptată pentru a se potrivi nevoilor epocii respective. În Kali Yuga sau epoca fierului, în care trăim acum, calea *bhakti* sau devoțiunea este susținută și inițiatorul ei principal este Domnul Krishna însuși. De aceea, în această epocă el este înălțat mai presus decât ceilalți zei.

Fiul cel mai mare al lui Krishna cu Jambavati a fost numit Samba. El era întruparea lui Skanda, generalul zeilor. El a auzit de celebra răpire a lui Rukmini de către tatăl său și a decis să-i urmeze exemplul. Mireasa aleasă de el a fost Lakshmana, fiica

lui Duryodhana cu soția sa Bhanumathi. Nici tatăl, nici fiica nu arătaseră până acum nicio înclinație spre o astfel de uniune, dar Samba nu a lăsat acest lucru să-l descurajeze în ambiția lui. El a mers neinvitat la *svayamvara* și a fugit cu mireasa. Acesta era un eveniment comun în acele zile, așa cum s-a văzut. Dar Samba a plecat singur și nu s-a socotit cu Duryodhana, care nu-și dorea ca fiica sa să fie răpită, mai ales de către un membru al neamului Yadava. El l-a prins imediat pe Samba și l-a băgat în închisoare ca să-i răcorească ardoarea. Auzind de sfârșitul rușinos al poveștii de dragoste a fiului său, Krishna a decis să meargă personal acolo. El a fost oprit de Balarama, care a spus că Krishna era incapabil de a fi politicos cu Duryodhana, care, fiind discipolul lui Balarama, ar asculta tot ce ar avea el de spus. Krishna a râs de această falsă percepție asupra caracterului lui Duryodhana, dar a permis fratelui său să-și croiască propriul drum.

Balarama a mers la Hastinapura și a cerut o audiență cu Duryodhana în grădina din afara palatului. Când Duryodhana a venit în grădină, din respect pentru tutorele său, Balarama i-a cerut să-l elibereze pe nepotul său, Samba. Duryodhana s-a înfuriat auzind această comandă. „Ce!“, a urlat el. „De când a început șacalul să-l comande pe leu? De când ați devenit voi, văcarilor, suficient de îndrăzneți pentru a-mi comanda mie, regele clanului Kuru? Cine sunt acești Yadava? Niște parveniți cu toții, conduși de văcarul Krishna. Toată lumea știe că a fugit de spaimă de Jarasandha și acum este ascuns în Dwaraka, unde el știe că Jarasandha nu poate pătrunde!“

Spunând aceasta, el a plecat furios. Abia ajuns la palat, el a găsit întregul oraș Hastinapura tremurând în chinurile agoniei. Balarama nu spusese niciun cuvânt, dar și el fusese cuprins de furie. Fără să zică nimic, el plecase spre zidurile orașului și își pusese arma lui preferată, lamele de plug, sub metereze și începuse să dezrădăcineze încet întregul oraș, îndreptându-l ușor spre Ganga. Duryodhana a realizat brusc nebunia cuvintelor sale

pripite și s-a repezit înapoi să se împace cu Balarama. Atunci când gigantul furios a fost potolit, Duryodhana l-a luat înapoi în oraș, apoi l-a eliberat pe Samba și l-a căsătorit pe acesta cu fiica sa, Lakshmana. El i-a trimis înapoi cu mulți cai, căruțe, și ornamente, așa cum îi stă bine unei prințese din dinastia Kuru.

Într-o zi, fiii lui Krishna, Pradyumna, Banu, Samba, și Charu, s-au dus în grădinile exterioare ale orașului în căutarea unor noi surse de amuzament. Fiind însetați, ei s-au apropiat de o fântână în speranța de a găsi niște apă, dar aceasta era secată. Cu toate acestea, chiar în partea de jos au observat o mare șopârlă de grădină. Din milă, au încercat să o ridice de acolo, dar nu au putut să facă acest lucru. Ei i-au spus problema tatăl lor, care a venit și a ridicat-o cu mâna stângă, ca într-un joc. Atinsă de mâna de lotus a Domnului, șopârla a renunțat la corpul acela și și-a asumat forma unei ființe celeste. Deși Domnul este unul și cel care cunoaște ce este în inima tuturor ființelor, el a întrebat-o pe această ființă cine era.

Ființa i-a răspuns: „Mă numesc Nriga, și am fost fiul lui Ikshvaku. Am fost faimos la vremea mea pentru marea generozitate de care dădeam dovadă. Am dat atât de multe vite sufletelor care meritau, câte stele sunt pe cer. Erau toate tinere și cu viței, cu natura blândă și corecte în aparență, cu coarne și copite suflate în aur și argint și acoperite cu mătăsuri. Nu numai că am oferit vaci în dar, ci, de asemenea, aur, elefanți, case, și mirese unor cavaleri demni. Odată însă, s-a petrecut să ofer în dar o vacă pe care o dăruisem deja altcuiva și care venise înapoi fără știrea mea. Văzând vaca sa luată de un altul, primul om l-a provocat pe al doilea și au început să se certe. În cele din urmă, ei au venit la mine ca să-și rezolve problema și pentru a decide cui îi aparținea vaca. Am oferit fiecăruia dintre ei un *lakh* (o sută de mii) de vaci în cazul în care unul dintre ei ar renunța la plângerea sa, dar ambii au refuzat și au plecat. La momentul morții mele, am fost întrebat de către emisarii lui Yama, zeul

morții, dacă aș prefera să sufăr consecințele singurei mele greșeli sau să mă bucur de avantajele create de nenumăratele mele fapte bune. Am ales prima ofertă și m-am trezit căzând în această fântână sub forma unei șopârle. O, Doamne, devotat cum am fost oamenilor sfinți și faptelor caritabile, am păstrat amintirea vieții mele din trecut, și acum, datorită atingerii mâinilor tale divine, mi-a fost dată această formă. Oferă-mi darul ca indiferent de condițiile vieților pe care le voi avea să rămân mereu devotat în a mă închina picioarelor tale de lotus“. Spunând aceasta, el l-a ocolit pe Krishna și a intrat în vehiculul ceresc care venise să-l transporte în regiunile cerești.

Domnul a profitat de această ocazie pentru a le da câteva sfaturi fiilor săi, care îl subestimau și cărora era necesar să le dea o lecție cu privire la nebunia de a pierde timpul în preocupări inutile. El le-a arătat că cea mai mare bogăție este bogăția spirituală și că omul sfânt este custodele acestei bogății și merită cel mai mare respect. Mai mare decât un rege este omul sfânt, iar mai bogat decât un rege este tot omul sfânt. Nimeni nu ar trebui să se răzbune pe un om sfânt, chiar dacă el vă blestemă, pentru că blestemele lui se vor dovedi în cele din urmă benefice. Astfel i-a sfătuit Domnul pe fiii săi, pentru că știa că va veni o vreme când ei se vor face vinovați de acest păcat și, astfel, vor aduce ruina asupra lor, precum și asupra neamului lor.

Se va observa că Domnul și-a pierdut rareori timpul pentru a da sfaturi nedorite. Sfatul care este dat fără să fie cerut nu va fi apreciat de către destinatar. Dumnezeu așteaptă cu răbdare pentru ca noi să ne apropiem de el și să-i cerem ajutorul, și abia apoi face el un pas înainte și ne întinde o mână de ajutor. De fapt, mâna sa este întotdeauna întinsă, grația sa curge fără oprire, dar dacă noi nu apucăm mâna, acesta nu va fi de niciun folos pentru noi. El așteaptă cu răbdare până când sufletul este suficient de evoluat pentru a realiza că are nevoie de ajutor divin. Apoi, sufletul își dă seama că Domnul a fost dintotdeauna acolo, tot

timpul aproape de el, mai aproape decât cea mai apropiată ființă din viața sa, mai drag decât cea mai dragă ființă din viața sa.

Astfel, găsim în viața lui Krishna că există doar două situații în care acesta acordă sfaturi. Prima situație a fost aceea când i-a oferit sfaturi prietenului său Arjuna pe câmpul de luptă de la Kurukshetra, iar cealaltă a fost când i-a vorbit lui Uddhava la sfârșitul ședерii sale pe Pământ. Ambele au fost momente când aceștia aveau o dorință ardentă de a-i asculta sfaturile și l-au abordat într-o stare profundă de abandon.

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

Aum Mukundaya Namaha!

CAPITOLUL 19

CONDUCĂTORUL DIVIN

Krishnaya Vaasudevaya
Haraye Paramatmane,
Pranatha Klesha Nashaya.
Govindaya namo namaha!

> Salutări ție, Krishna. Salutări ție, Ființă Supremă.
> Salutări ție, Govinda, cel care elimini durerile celor care caută alinarea problemelor prosternându-se în fața ta.

Am văzut deja cum Domnul își asuma rolul de stăpân desăvârșit al casei, el fiind în egală măsură la fel de impecabil în îndeplinirea îndatoririlor sale de conducător, pentru că Ugrasena era rege doar cu numele. Krishna era cel care deținea puterea completă asupra neamului Yadava și care a reușit să-i transforme din simple clanuri risipite în cele patru zări într-o mare putere demnă de luat în considerare chiar și de Jarasandha, cel mai puternic dintre regii din Bharatavarsha.

În fiecare zi, la ivirea zorilor, cocoșii începeau să cânte, iar zumzetul albinelor, stimulate de briza parfumată cu mireasma florilor recent înflorite, era semnalul de trezire a păsărilor, începându-și ciripitul, ca și cum ele erau barzii care îl trezeau pe Domnul din somnul Lui. Dar acest moment de bun augur ce preceda zorii zilei era considerat respingător de soțiile lui, care

erau cuprinse în îmbrățișarea lui, pentru că anunța o despărțire iminentă. Trezindu-se în momentul cunoscut sub numele de *brahmamuhurta*, Domnul își realiza spălarea ceremonială și medita fericit asupra lui Brahman, cel fără pereche, fără vârstă, radiant, conștiința beatitudinii, etern stabilit în sine și depășind toate capcanele ignoranței. Apoi, el își făcea o baie, îmbrăca haine noi, efectua *Sandhya Vandana* (ritual de adorare a soarelui realizat în fiecare dimineață și seară), termina sacrificiul *Agnihotra* (ofrandă de foc) înainte de a răsări soarele și apoi repeta în tăcere *mantra* Gayatri. Apoi, el făcea ofrande soarelui care răsărea, Surya Narayana, simbolul Supremului, precum și altor zei; apoi străbunilor și, de asemenea, înțelepților, care sunt manifestări ale Supremului. Transmitea apoi respectul său celor bătrâni și sfinților brahmani. El făcea, de asemenea, cadouri constând în vaci celor care meritau aceasta și atingea cu mâinile sale diferite obiecte care sunt considerate sacre și de bun augur. Apoi, el se îmbrăca și își decora trupul, care era el însuși un ornament pentru întreaga lume. După aceasta, el le oferea celor care i se închinau și servitorilor săi tot ceea ce aceștia voiau. În acel moment, vizitiul lui, Daruka, venea și se închina în fața lui. Krishna îl întâmpina ținându-i palmele împreunate în mâinile sale. O oglindă, o vacă, un taur, un om sfânt, niște *ghee* (unt clarificat) și anumite imagini divine îi erau arătate înainte de a ajunge în car, însoțit de prietenii săi, Uddhava și Satyaki. În timp ce plecau, el se întorcea și le mai oferea un ultim zâmbet fermecător soțiilor sale.

Pornind în acest fel din palatele tuturor consoartelor sale, Krishna apărea afară ca o singură persoană. Înconjurat de toți șefii Yadava, el intra în sala de ședințe cunoscută sub numele de *Sudharma*, unde toți cei prezenți nu simțeau foame, sete sau durere. Așezat acolo, pe impozantul tron în formă de leu, el își îndeplinea îndatoririle zilnice. Înainte de a începe treburile serioase, era obiceiul de a-l amuza pe Domnul cu zbenguielile

comedianților și ale clovnilor și cu trupe de dans. Apoi, barzii, menestrelii și vestitorii proclamau faptele sale valoroase, brahmanii cântau din *Vede* și oratorii descriau faptele mărețe ale marilor regi din neamul Yadava. Numai după încheierea tuturor acestor procesiuni, consiliul se apuca serios de activitatea principală a zilei.

Într-o zi, în timp ce Domnul ținea audiența de dimineață, a venit un mesager din partea regelui din Karushna, numit Paundraka. Mulți l-au făcut pe acest Paundraka să creadă că el era întruparea Domnului Vishnu, iar bietul om a crezut aceasta și se aranjase ca Vaasudeva cel adevărat. A declarat că el este Dumnezeul Suprem, a interzis închinarea la toți ceilalți zei în țara sa și i-a încarcerat pe toți *rishi* (înțelepții) și brahmanii care insistau să citească *Vedele* și să realizeze ritualurile vedice. În fiecare săptămână, un bărbat era trimis să-i întrebe pe aceștia dacă s-au răzgândit și erau gata să-l accepte pe Paundraka ca singurul lor Dumnezeu. Dacă răspunsul era afirmativ, li se dădea drumul, altfel, erau lăsați să putrezească în temniță până când erau de acord. Unul dintre cei care fuseseră aruncați în temniță în acest mod era Punardatta, fiul lui Guru Sandipani, pe care Krishna l-a adus o dată înapoi din tărâmul celor morți. Paundraka devenise din ce în ce mai rău din cauza puterii sale, iar când a auzit de existența lui Krishna, care, de asemenea, spunea că este Vaasudeva, el nu a mai putut suporta. A trimis deci un mesager la curtea Yadava cu următoarea proclamație:

Eu sunt adevărata încarnare a lui Vishnu. Sunt Narayana sau Vaasudeva, ființa primordială care s-a întrupat pentru a ridica lumea din mizeria ei. Am aflat că ai îndrăznit să-mi uzurpi titlul și însemnele, cum ar fi Shrivatsa pe piept, bijuteria Kaustubha și apariția celor patru brațe atunci când este necesar, purtând discul Sudarshana, scoica Panchajanya, buzduganul Kaumodaki și lotusul. Renunță să mai folosești aceste embleme și predă-te mie imediat sau vino și luptă, să dovedim lumii cine este

încarnarea cea adevărată!

Această mostră de nebunie a fost citită cu voce tare în plenul consiliului și a fost ascultată cu mare amuzament. Krishna, de asemenea, a zâmbit și l-a asigurat pe mesager că dorințele stăpânului său vor fi luate în considerare și că îl va vizita în câteva zile pentru a-i clarifica îndoielile o dată pentru totdeauna.

Între timp, Paundraka se pregătea să se întâlnească cu creatorul său. Reușise să-și procure un rubin de dimensiuni extraordinare, care ar fi putut trece drept Kaustubha, și-a pictat trupul într-o nuanță de albastru intens și și-a făcut două brațe suplimentare din lemn, care țineau scoica și, respectiv, discul. Această invenție i-a fost fixată pe umeri. Cea mai mare dificultate s-a dovedit a fi realizarea semnului Shrivatsa pe piept. Semnul, așa cum se găsește la Domnul Vishnu și la toate încarnările sale, are forma piciorului înțeleptului Bhrigu și este mai degrabă o modalitate specială în care a crescut părul decât o urmă propriu-zisă. După o îndelungă cugetare, sărmanul nebun rătăcit a comandat realizarea unei tălpi de fier și s-a marcat cu ea. Agonia acestei proceduri poate fi cu ușurință imaginată. Dar când rănile s-au vindecat, ea putea trece cu ușurință drept Shrivatsa. Toate aceste pregătiri au fost făcute cu ajutorul prietenului său, regele din Kashi, care locuia la reședința sa.

Ca urmare a mesajului său, Domnul Krishna, însoțit de o armată și de prietenii lui, Uddhava și Satyaki, care nu voiau să rateze distracția, au pornit spre Kashi, unde Paundraka aștepta sosirea sa. Domnul și-a adus toate însemnele puterii sale cu el, discul său Sudarshana, arcul Sarnga, buzduganul Kaumodaki și sabia Nandaka. Așezat în carul tras de cei patru cai faimoși ai săi, purtând strălucitoare veșminte galbene și coroana ornamentată cu penele de păun pentru care era faimos, el radia cu o strălucire care făcea să se rușineze până și strălucirea soarelui la prânz. Ajungând la marginea orașului sfânt Kashi, cetățenii gândeau în sinea lor: „Dacă există un Dumnezeu pe Pământ, acesta trebuie

să fie cu siguranță el! Cât de norocoși suntem că putem avea chiar și o scurtă viziune a sa. Și ce ghinion – în loc să-l omagiem pe el, suntem obligați să ne închinăm nebunului Paundraka!“

Auzind de sosirea lui Krishna, Paundraka s-a îmbrăcat într-o frumoasă mantie galbenă și, purtând toate accesoriile sale absurde, a ieșit din oraș cu două *akshauhini* (divizii) ale armatei. Prietenul său, regele din Kashi, l-a urmat cu o altă armată. Cei din neamul Yadava au râs când l-au văzut pe Paundraka imitându-l pe Domnul în fiecare detaliu.

De la distanță de câțiva metri, Paundraka a strigat cu glas tare: „Stai! Recunoști acum că eu sunt adevăratul Vaasudeva, singura încarnare a lui Vishnu?“ El se temea că o inspecție mai atentă va dezvălui înșelăciunea la care recursese.

Krishna ascultător s-a oprit și i-a răspuns: „Da, într-adevăr, recunosc adevărul afirmațiilor tale. Eu mă numesc Vaasudeva doar pentru că din întâmplare sunt fiul lui Vasudeva. Sunt pregătit să fiu prieten cu tine, cu condiția să eliberezi oamenii pe care îi ții încarcerați în temnițele tale“.

Paundraka a spus cu mândrie: „Nu am nevoie de prieteni ca tine! Fii pregătit să lupți pentru că nu este loc pe Pământ pentru amândoi!“

Spunând acestea, el și armata sa i-au atacat pe războinicii Yadava cu diferite arme, cum ar fi tridenturi, buzdugane din lemn, buzdugane cu vârfuri de fier, lăncii, sulițe și săgeți. În cele din urmă, obosit de acest joc, Domnul i-a spus râzând: „O, Paundraka, armele la care mi-ai cerut să renunț ți le dau acum ție. Uite, prinde-le!“

Domnul a aruncat discul către Paundraka, care era uluit și în imposibilitatea de a face nimic altceva decât să stea cu gura căscată în timp ce acesta venea cu viteză spre el, retezându-i capul. Prietenul său, regele din Kashi, l-a urmat în curând. Paundraka, care se identifica mental tot timpul cu Domnul, a fost eliberat din înlănțuirea morții și a nașterii și a atins starea de

identificare cu forma Domnului. Această întrupare a Domnului drept Krishna este renumită pentru diferitele moduri în care a adus mântuire oamenilor. Misterioase sunt căile *karmei*: fiecare își primește eliberarea într-un mod care este cel mai potrivit pentru propria sa natură.

Domnul este mai presus de toate legile și nu are nevoie să urmeze ritualuri și regulamentele destinate muritorilor pentru a atinge eliberarea, cu toate acestea descoperim mereu că El a fost întotdeauna primul care a dat un exemplu de comportament corect și bine direcționat, în conformitate cu normele vechi stabilite în *Vede*. El ne-a învățat că ființele umane pot atinge eliberarea numai prin urmărirea realizării *swadharmei* lor sau setul de reguli care sunt cele mai potrivite pentru fiecare, atât mental, cât și fizic. Fiecare se naște într-un anumit tip de mediu și are anumite aptitudini psihologice, care, dacă sunt urmate, vor aduce beneficii atât individului în cauză, cât și societății în care el trăiește, în timp ce dacă cineva încearcă să maimuțărească obiceiurile și manierele unui alt mod de viață, care este în dezacord cu natura sa proprie, atât individul, cât și societatea vor avea doar de suferit. Persoana va avea de suferit pentru că lui sau ei nu îi va plăcea munca pe care o face, iar societatea va avea de suferit, deoarece persoanele respective vor da mult mai puțin decât ce pot ele oferi cu adevărat Adevărul acestor învățături poate fi văzut în societatea modernă: omul (bărbat sau femeie), fiind o ființă sociabilă, este cel mai fericit atunci când primește respectul și aprobarea semenilor săi.

În acea perioadă, a avut loc o eclipsă completă și prelungită a soarelui. O cufundare sfântă în apele sacre ale lacului cunoscut sub numele de Syamantapanchaka era considerată acțiunea cea mai benefică de realizat în ziua eclipsei. Acest lac era situat în locul sfânt Kurukshetra, unde Parashurama, o altă încarnare a Domnului Vishnu, a creat cinci lacuri cu sângele celor din casta kshatriya pe care el i-a sacrificat. Cu scopul de a ispăși această

faptă a sa, el a efectuat mari penitențe în acel loc și o scufundare în acest lac era considerată a fi cea mai sfântă acțiune.

Un număr mare de persoane, inclusiv din neamul Yadava, din dinastia Kuru, *gopalași* și *gopi-uri* se adunaseră în acel loc sfânt pentru a se cufunda în apele sacre în momentul eclipsei. Bucuria *gopalașilor* și a *gopi-urilor* când l-au văzut pe Krishna după atât de mulți ani nu mai cunoștea limite. Frații Pandava împreună cu mama lor – Kunti și soția lor – Draupadi, precum și cu soțiile fiecăruia dintre ei, erau cu toții acolo. Aceasta era o mare reuniune de prieteni și rude, probabil ultima înainte de marea distrugere pe care urma să o aducă războiul Mahabharata. Data viitoare când frații Pandava se vor întâlni cu verii lor Kaurava va fi pe câmpul de luptă de la Kurukshetra.

Au petrecut cu toții trei luni încântătoare acolo și Domnul i-a mulțumit pe toți, în funcție de nevoile fiecăruia. Krishna i-a îmbrățișat pe Nanda și pe Yashoda și i-a consolat în toate modurile. Devaki, de asemenea, a îmbrățișat-o pe Yashoda și a vărsat lacrimi de recunoștință gândindu-se la marele serviciu pe care ea i l-a făcut.

Gopi-urile, regăsindu-l pe Domnul lor iubit după atât de mulți ani, se uitau la el cu dor, blestemând faptul că erau forțate să clipească din când în când și, astfel, pierdeau secunde prețioase ale imaginii lui. El le-a îmbrățișat pe toate și le-a vorbit astfel: „Norii de pe cer sunt împrăștiați care încotro de vânt. La fel și Creatorul aduce împreună și desparte ființe umane. Am fost despărțiți fizic unii de alții, dar voi sunteți mereu în mintea mea. Să nu credeți că devotamentul vostru față de mine va rămâne nerăsplătit, pentru că vă va permite să rupeți lanțul reîncarnărilor și să atingeți comuniunea cu mine, care sunt sursa infinită de fericire“. În zilele care au urmat, el le-a prezentat învățăturile *atma-vidya* sau știința sinelui și *gopi-urile*, reflectând, conform instrucțiunilor primite, au atins eliberarea.

La sfârșitul ședерii lor, rugăciunea lor către el a fost aceasta:

„O, tu, care porți lotusul lumii în buricul tău, picioarele tale sunt obiectul contemplării marilor *yoghini* care au o înțelegere profundă și o solidă capacitate meditativă. Dar, Doamne, ele sunt singurul sprijin al oamenilor obișnuiți ca noi și singurul mijloc de a ne ridica din această ruină a existenței umane. Fie ca aceste picioare sfinte să strălucească în eternitate în inimile noastre“.

După ce le-a binecuvântat pe *gopi-uri*, Domnul a întrebat de bunăstarea lui Yudhishtira și a altor prieteni și rude. Ei, la rândul lor, s-au simțit purificați prin prezența sa și i-au spus: „Niciun rău nu se poate abate asupra celor care au venit în contact cu prezența ta divină măcar o dată; atunci ce mai putem spune despre noi, care am fost binecuvântați de viziunea ta în mod constant și am fost protejați de tine tot timpul?“

Într-o zi, Draupadi s-a apropiat de consoartele lui Krishna și i-a cerut fiecăreia dintre ele să povestească despre căsătoria cu el. Toate erau încântate să povestească despre modul romantic în care el le-a luat de soții. Draupadi a vrut apoi să știe dacă ele îl priveau ca pe un om sau ca pe Dumnezeu. Toate au fost de acord că, în calitate de soț, era perfect, așa cum era în tot ceea ce făcea, chiar dacă era vorba doar despre un joc cu mingea cu cel mai mic dintre copii. Dar atitudinea lor față de el era ca și cum el era Domnul Suprem. Se considerau onorate să poată să-l slujească chiar și în cele mai umile ipostaze, deoarece în serviciul consacrat lui ele își găseau mântuirea.

În acel loc sfânt au venit toți înțelepții care doreau să aibă viziunea imaginii celui pe care îl adorau în inimile lor în timpul meditației.

Domnul i-a întâmpinat și le-a spus: „În această lume, oamenii încearcă să obțină merite spirituale în diferite moduri, supunându-se la austerități severe, închinându-se la imagini, mergând în pelerinaje și așa mai departe. Aceste metode cer mult timp pentru a purifica mintea, dar simpla vedere a celor sfinți precum voi distruge ignoranța unui milion de vieți. Cel care

privește idolii ca pe niște obiecte de cult și nu reușește să vadă divinitatea dintr-un om sfânt trebuie să fie considerat la fel de nătâng ca și măgarul cu care se transportă iarbă pentru hrana vitelor“.

Spunând toate acestea, Domnul a dorit să dea un exemplu despre necesitatea venerării sfinților și a prosternării în fața lor, deoarece ei au renunțat la tot în căutarea lor pentru Ființa Supremă.

Înțelepții au răspuns: „Chiar și noi, despre care se spune că suntem cunoscători ai adevărului suntem pe deplin uluiți atunci când vedem puterea minunată, dar amăgitoare a *lila* sau jocului tău – felul în care tu îți asumi aparența umană. Minunată este această manifestare a ta. Astăzi, întâlnindu-te pe tine, cel care ești scopul tuturor oamenilor pioși, am atins împlinirea vieții noastre. Căutarea noastră după învățătură, austeritățile și practicile noastre spirituale au dat roade astăzi pentru că tu ești suprema excelență pe care o poate atinge cineva. Salutări ție, O, Krishna! Tu ești Ființa Supremă și Domnul tuturor“.

Vasudeva, tatăl lui Krishna, avea acum o dorință. El i-a abordat pe înțelepți și le-a cerut să realizeze unele *yajna-uri* sau sacrificii, pentru a-i fi șterse efectele *karmei* sale trecute. Înțelepții l-au privit cu compasiune și i-au zis: „Cel mai bun mod de a șterge efectele *karmei* din trecut este de a-l adora pe Supremul Domn Vishnu, Domn care acum s-a născut ca fiu al tău. Fructele tuturor *yajna-urilor* pe care le-ai făcut în viețile tale trecute s-au întrupat acum în forma fiului tău. Ce nevoie ai să-ți pierzi timpul cu alte ritualuri? Adoră-l pe el și, prin urmare, atinge cea mai înaltă beatitudine!“

Dar Vasudeva, înșelat de *maya* Domnului, îl putea vedea pe Krishna doar ca pe fiul său. Cunoscând credința tatălui său în ritualuri, Domnul i-a spus să facă orice *yajna-uri* dorește să realizeze. După încheierea *yajna-urilor*, toți au făcut o baie rituală în lac împreună cu Domnul.

Astfel, ei au petrecut multe zile idilice cu el. Fiecare era legat de el cu un anumit gen de iubire și el i-a făcut pe toți fericiți în felul său inimitabil. La sfârșitul celor trei luni, s-au despărțit cu mare durere și s-au întors la propriile lor locuințe.

Într-o zi la Dwaraka, când Domnul ținea consiliu în sala de ședințe, o persoană necunoscută a venit și i s-a închinat. El l-a informat pe Domnul țării despre numărul mare de regi care putrezeau în temnițele lui Jarasandha, care i-a capturat și închis pe toți cei care au refuzat să-i plătească taxa de vasalitate. Aproape douăzeci de mii de astfel de conducători învinși erau încarcerați în cetatea lui de la Girivraja. Solul a fost trimis de acești regi, implorându-l pe Krishna să-i salveze.

„O, Doamne“, au spus ei, „plăcerile vieții regale sunt efemere, ca un vis. Viața este ghidată de factori independenți de controlul nostru și supuse incertitudinii. Suntem creaturi nenorocite și urmăm calea dorințelor și pasiunilor, supunându-ne suferințelor care decurg din acestea. Fie ca tu, cel care îndepărtezi necazurile tuturor celor care caută adăpost la picioarele tale, să binevoiești și să ne eliberezi din această robie.“

Abia ce fusese citit acest mesaj când a sosit înțeleptul Narada. Krishna imediat s-a ridicat și i s-a închinat, așezându-l lângă el. „O, Domn omniprezent“, a spus înțeleptul, „eu îmi găsesc adăpostul la picioarele tale, care, pentru beneficiul tuturor *jiva-urilor* (sufletelor) prinse în această existență a transmigrației, ți-ai asumat această formă *lilavatar* (încarnare jucăușă) pentru a le ajuta să se elibereze. Ție, care ți-ai asumat astfel un rol de om, îți voi comunica ceea ce s-a hotărât să facă Yudhishtira, fiul mătușii tale și devot al tău. L-am sfătuit să efectueze sacrificiul *Rajasuya*, ceea ce îi va permite să-și asume titlul de împărat și mi-a cerut să vin la tine pentru a-i oferi aprobarea și binecuvântarea ta.“

Krishna s-a consultat cu șefii Yadava și au ajuns la concluzia că sunt în favoarea înfrângerii lui Jarasandha înainte de a participa la *Rajasuya* lui Yudhishtira. El i-a cerut prim-

ministrului său Uddhava să-și exprime părerea. Uddhava a spus: „O, Doamne, îți revine ție datoria de a-i ajuta pe frații Pandava, precum și cea de a elibera regii care au apelat la tine. Din moment ce prima ceremonie ce alcătuiește *Rajasuya* este *Digvijaya* sau cucerirea tuturor teritoriilor, subjugarea lui Jarasandha va fi necesară pentru ambele scopuri. Distrugerea lui Jarasandha va ajuta în realizarea multor alte obiective și, de asemenea, va scuti lumea de relele acestuia. Așa că lasă ca *Rajasuya* să fie fructificarea *karmei* bune a oamenilor pioși ca frații Pandava și a *karmei* rele a lui Jarasandha și a altora. Deci, să pornim mai întâi la eliminarea lui Jarasandha, astfel încât Yudhishtira să fie calificat să realizeze *Rajasuya* și să fie, de asemenea, capabil să obțină sprijinul tuturor regilor încarcerați“.

Sfatul lui Uddhava a fost acceptabil pentru toți, deci Krishna a pornit către Indraprastha însoțit de un alai mare. Parcursul său de la Dwaraka la Indraprastha prin subcontinent a fost salutat de oameni de-a lungul traseului, care s-au înghesuit cu sutele să aibă șansa să-l zărească pe cel care era Dumnezeu pe Pământ. În cele din urmă, a ajuns în capitala fraților Pandava. Yudhishtira și frații lui nu știau în ce fel ar trebui să-l întâmpine pe cel mai drag văr al lor, prieten și Dumnezeu. Ei l-au îmbrățișat și l-au însoțit la un tur al marii săli de consiliu cunoscută sub numele de *Maya Sabha* sau Sala Iluziilor, construită pentru ei de către Mayan, arhitectul *asurașilor* (ființelor demonice), pe care Arjuna și Krishna l-au salvat atunci când l-au ajutat pe Agni să distrugă pădurea Khandava.

Această sală era o minune a minunilor și Krishna însuși i-a spus lui Mayan să o umple cu invenții înșelătoare, pentru că știa că sfârșitul erei Dwapara se apropia, anunțând sosirea erei Kali (*kali-yuga*). Destinul pentru care el însuși își asumase acea încarnare trebuia să fie îndeplinit. Sala atrăgea mulți oameni de departe și de aproape. În unele locuri părea să fie un lac acolo unde de fapt nu era nimic; o ușă unde era doar un zid, care era

într-adevăr o ușă; o oglindă acolo unde nu era nimic și așa mai departe. De fapt, sala era plină de iluzii optice și avea o capacitate deosebită de a-i păcăli pe cei răi și infatuați. Mayan le-a prezentat, de asemenea, puternicul buzdugan Shaturagdini al lui Bhima și frumoasa scoică Devadatta a lui Arjuna. În această fantastică *sabha* (sală de consiliu), frații Pandava l-au întâmpinat pe Krishna și pe ceilalți membri ai neamului Yadava care l-au însoțit și el a rămas cu aceștia timp de câteva luni, ocupându-se de toate formalitățile care trebuiau îndeplinite înainte de începerea *Rajasuya*.

Întregul univers nu este nimic altceva decât
Conștiința Pură,
Așa cum a fost și așa cum este.
Chiar și atunci când există percepția formelor și
teama de noțiuni și concepte,
Doar Conștiința există.

YOGA VASISHTA

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

Aum Bhaktavatsalaya Namaha!

CAPITOLUL 20

SACRIFICIUL RAJASUYA

Mookam Karoti Vachalam,
Pangum Langayate Girim,
Yad Kripa Tamaham Vande,
Paramananda Madhavam.

> Mă înclin ție, preafericit Madhava (Krishna),
> prin a cărui grație cei tăcuți devin oratori, iar
> cei șchiopi ajung să traverseze munții.

Așa cum îi spusese înțeleptul Narada lui Krishna, el a fost primul care i-a sugerat lui Yudhishtira să efectueze sacrificiul *Rajasuya*. Înțeleptul l-a informat pe Yudhishtira de plângerea tatălui său din ceruri, Pandu, care nu putea să ocupe același tron cu Indra, din moment ce fiii săi nu săvârșiseră sacrificiul *Rajasuya*. De îndată ce a auzit aceasta, Yudhishtira începu să se simtă puțin vinovat, iar viața sa plină de pace și liniște se transformă într-una nesigură și lipsită de armonie. Personal, el nu era în favoarea efectuării acestui sacrificiu, având în vedere că presupunea cucerirea tuturor celorlalte regate, forțarea lor să-i accepte suzeranitatea și să-i plătească tribut. Pe de altă parte, gândul la dorința tatălui său de a sta alături de Indra pe tron și la entuziasmul fraților săi, care au fost cu toții de acord să realizeze *Rajasuya*, îi provoca o mare îngrijorare. Așa că i-a spus lui Narada să-l invite pe Krishna pentru a-i cere sfatul. După ce a petrecut mai multe zile fericite alături de Domnul, Yudhishtira,

cu obișnuita lui umilință, îl întrebă pe Krishna dacă îl considera cu adevărat vrednic de a conduce un asemenea uimitor sacrificiu cum este *Rajasuya*. Krishna l-a asigurat că este capabil de a realiza acest lucru cu condiția ca Jarasandha să fie supus și el, deoarece acesta a fost singurul capabil să conteste puterea fraților Pandava. Krishna a început să-i spună povestea nașterii lui Jarasandha.

„Regele Brihadratha din Maghada nu avea succesori, așa că se închina marelui înțelept Chandakaushika, care i-a oferit un mango și i-a spus să-l dea soției sale să-l mănânce. Pentru că regele avea două soții, el a împărțit fructul în mod egal și, drept urmare, fiecare din ele a dat naștere unui copil pe jumătate. Regele nefericit a aruncat cele două părți pe o grămadă de gunoaie în afara porților orașului, de unde au fost preluate de o *rakshasi* (femeie-demon) numită Jara. Cele două jumătăți s-au reunit accidental în poziția exactă și au format un băiețel perfect. Jara a predat copilul regelui, care l-a numit Jarasandha după femeia care i-a dat viață. Acest om a devenit între timp un rege rău și arogant, a capturat mulți regi pe care i-a oferit ca jertfă Domnului Shiva. El a atacat orașul Mathura de mai multe ori, iar eu a trebuit să îmi conduc oamenii în Dwaraka pentru a-i proteja. Jarasandha este considerat invincibil, dar el are un punct slab, locul în care cele două jumătăți s-au reunit, copil fiind. Atacul unei armate ar fi inutil, dar el poate fi învins într-un duel de către acela care îi cunoaște punctul slab, iar Bhima este cel care poate face acest lucru.“

Krishna a subliniat apoi planul lor de acțiune. *Digvijaya* a fost primul element al sacrificiului *Rajasuya*. Prin ea, regele a trimis emisarii săi spre toți ceilalți regi și le-a cerut taxa de vasal prin care s-ar fi arătat dispuși să-i acorde poziția de împărat. Krishna a sugerat ca Arjuna, Bhima, Nakula, și Sahadeva să fie trimiși în toate cele patru puncte cardinale, în scopul de a cuceri toți împărații. Acest lucru a fost făcut și cei mai mulți regii au trimis

de bună voie taxa de vasal lui Yudhishtira, pentru că el era foarte iubit. Prin urmare, el a primit numele de Ajatashatru (cel fără de dușmani).

Acum rămăsese doar Jarasandha. Viața lui demonstrează marele adevăr conform căruia devotamentul față de Dumnezeu nu are niciun merit decât dacă este asociat cu virtute și dreptate. El a fost un mare adept al lui Shiva și a capturat mai mulți regi pe care i-a oferit ca jertfă lui Shiva. Krishna le-a arătat fraților Pandava cum devotamentul ar trebui să meargă mână în mână cu bunătatea față de semeni. *Dharma* ar trebui să fie însoțită de *bhakti* pentru a fi fructuoasă. Krishna a spus că el însuși îi va însoți pe Arjuna și Bhima și că vor merge deghizați ca brahmani în capitala lui Jarasandha și acolo îl vor provoca la un duel. La început, Yudhishtira fost împotriva acestei idei, dar, ca de obicei, el a cedat și cei trei au plecat.

Îmbrăcați în haine din scoarță și cu părul încâlcit, au intrat în Mahishmathi, capitala lui Jarasandha. Dacă ar fi plecat în propriile lor haine, ar fi trebuit să aștepte zile în șir în afara cetății înainte de a obține o audiență la rege. Dar din moment ce erau *sadhuși* (călugări cerșetori sfinți), Jarasandha le-a acordat permisiunea de a intra imediat și i-a primit cu mare respect. Le-a oferit băuturi răcoritoare pe care aceștia le-au refuzat. Oarecum jignit, el a cerut să știe cine sunt și ce doresc.

Krishna a spus: „Noi suntem inamicii tăi și dorim să ne luptăm cu tine chiar acum. Din moment ce te afli cufundat în *adharma* (comportament nedrept), este de datoria noastră să îndreptăm ceea ce greșești. Deci, îl poți alege pe oricare dintre noi pentru a se duela cu tine“.

Jarasandha a rămas uimit când a auzit acest lucru și, uitându-se atent la ei, a spus: „Cine sunteți și de ce vă prefaceți a fi brahmani când sunteți în mod evident din casta kshatriya? Ați refuzat să serviți băuturile răcoritoare oferite pentru oaspeți și îmi faceți această propunere ciudată. Așa că vă ordon să-mi

spuneți cine sunteți“.

„Ai dreptate“, a spus Krishna, „nu suntem brahmani, ci din casta kshatriya. Noi suntem dușmani și, prin urmare, am refuzat ospitalitatea ta. Trebuie să știi că eu sunt Krishna, fiul lui Vasudeva din clanul Vrishni. Acesta este Arjuna, mijlociul dintre frații Pandava, iar acesta este Bhima, fratele său mai mare, distrugătorul lui Hidimba și Bakasura și invincibil în luptă. Poți alege acum cu cine dorești să lupți.“

Jarasandha își aruncă capul pe spate și începu să râdă puternic. „O, tu ești Krishna, nu-i așa?“, spuse el cu un surâs disprețuitor. „Te-am învins de optsprezece ori în luptă și te-am făcut să fugi și să te refugiezi în orașul Dwaraka, unde locuiți cu frică de mânia mea! Cum aș putea să lupt cu tine? În ceea ce-l privește pe Arjuna, el pare a fi un simplu băiat. Nu este bine ca un erou de statura mea să se ia la trântă cu un astfel de tinerel. Singurul cu care consider că e demn să lupt este Bhima, deși firav în comparație cu mine, el este mai bun decât voi amândoi!“

Krishna a râs și a spus: „O, rege! Cred că ai uitat ce s-a întâmplat pe muntele Gomantaka atunci când i-ai dat foc și ai plecat după ce te-ai lăudat cu victoria ta. Și, probabil, ai uitat, de asemenea, de *svayamvara* lui Draupadi, când acest „tinerel“, cum îl numești, a învins toți împărații reuniți și a smuls premiul de sub nasul vostru. Acestea fiind spuse, nu ar trebui să ne pierdem timpul vorbind despre trecut, ci pregătindu-ne pentru a întâmpina viitorul!“

Bhima, care ardea de nerăbdare să se lupte, s-a pregătit imediat. Arma aleasă de amândoi a fost buzduganul, pentru că se pricepeau să-l mânuiască cel mai bine. Cei doi războinici și-au ales un loc special și apoi s-au aruncat în luptă și au început să facă schimb de lovituri cu buzduganele lor tari ca diamantul. Ei se potriveau în dibăcie, iar Jarasandha s-a dovedit a fi un adversar mult mai formidabil decât oricare dintre Hidimba și Bakasura. În ceea ce-l privește pe Jarasandha, el nu mai întâlnise

un astfel de adversar. Credea fără nicio îndoială că îl va învinge pe Bhima în câteva ore, dar deja lupta dura de câteva zile. La amurg, atunci când se opreau după fiecare zi, Bhima se retrăgea trudit și obosit, cu oasele rupte și cu trupul zdrobit, dar Krishna îl masa ușor și îl făcea întreg din nou, astfel încât în ziua următoare el să lupte cu o vigoare reînnoită. În cea de-a șaisprezecea noapte, Bhima i-a spus lui Krishna: „O, Madhava, mi se pare foarte greu să îl învinge pe acest om“.

Krishna l-a mângâiat și i-a insuflat energii noi prin transmiterea propriilor sale puteri spirituale, amintindu-i lui Bhima de punctul slab al lui Jarasandha, pe care el îl descrisese la Indraprastha. „Odată ce vei reuși să-l dobori, rupe-l în bucăți și aruncă-le în direcții diferite, asigurându-te că le vei inversa. Dacă jumătățile nu sunt inversate, ele au puterea de a veni împreună din nou. Acesta este avantajul oferit de mama sa adoptivă.“

A doua zi, lupta a început cu un mare avânt din partea lui Bhima după îngrijirile pe care le-a primit de la Domnul, dar puternicul rege din Magadha nu părea nicidecum sfârșit. Bhima a urmărit cu atenție să-și pună în aplicare planul, l-a răsturnat și l-a rupt în bucăți, dar, din păcate, a uitat instrucțiunile de a inversa bucățile. Întorcându-și spatele jubilând, văzu privirea îngrozită a lui Krishna. S-a întors din nou doar pentru a vedea cum se reuneau cele două jumătăți ale victimei sale și pe Jarasandha ridicându-se și bolborosind cuvinte teribile, dându-și seama că secretul său a fost descoperit. Cu puterea născută din disperare, Jarasandha a sărit la Bhima cu ferocitatea unui tigru. Toate regulile corecte au fost date la o parte, iar cei doi puternici bărbați au început să se lupte pentru viețile lor. În cele din urmă, cu un efort supraomenesc, Bhima a reușit să-l fixeze pe dușmanul său. A îngenuncheat peste el presându-i pieptul și brațele și l-a ținut cu toată forța sa la pământ, aruncându-i o privire disperată lui Krishna. Domnul i-a oferit acel zâmbet fermecător, care l-a făcut pe Bhima să uite de toate problemele și

să-i insufle o vigoare nouă. Cu un gest deliberat, Krishna a luat o mână de paie, a rupt-o în două, și, inversând părțile, le-a aruncat în direcții opuse. Văzând aceasta, Bhima și-a amintit brusc instrucțiunile sale și cu o mișcare rapidă a sărit în sus. Ținând de picioarele regelui, l-a sfâșiat încă o dată și a aruncat părțile trupului său în modul stabilit. Acesta a fost sfârșitul puternicului rege din Magadha și toți cetățenii s-au bucurat, pentru că el guvernase despotic, fără să admită niciun fel de neascultare și pedepsindu-i pe aceia care îi greșeau cu cea mai mare severitate.

Fiul lui Jarasandha, Sahadeva, era un adept al Domnului și el a preluat tronul după moartea tatălui său. El a promis să urmeze codul vechi din *Sanatana Dharma* și, de asemenea, să îl ajute pe Yudhishtira în realizarea sacrificiului *Rajasuya*. Regii deținuți au fost acum eliberați și, fără excepție, au promis să-l sprijine pe Yudhishtira. Fiind salvați din temnițele pline de oroare ale lui Jarasandha și binecuvântați cu viziunea formei beatifice a Domnului, regii a căzut la picioarele lui și l-au slăvit ca Paramatma (spiritul suprem). „Permite-ne să amintim neîncetat de beatitudinea viziunii picioarele tale, chiar dacă ne vom naște din nou și din nou. Aceasta a fost rugămintea lor.“

Krishna i-a trimis înapoi în ținuturile lor cu toate onorurile și s-a întors la Indraprastha cu cei doi frați. El a prins doi iepuri dintr-o lovitură, distrugerea lui Jarasandha și câștigarea loialității atâtor regi. Yudhishtira s-a bucurat extraordinar de mult la întoarcerea lor. El s-a prosternat la picioarele Domnului și a zis: „Divinitățile înseși execută ordinele tale precum servitorii, dar cu toate acestea, O, tu, cel cu ochii sub formă de lotus, face parte din jocul tău divin ca tu să duci spre împlinire instrucțiunile unor oameni ca mine, care doar pretind că sunt stăpâni“.

Pregătirile pentru *Rajasuya* au fost începute cu mare nerăbdare. Domnul însuși a supravegheat selectarea fiecărui lucru și a ales doar ce era cel mai bun pentru discipolul său,

Yudhishtira. Cei mai buni preoți din țară au fost invitați să efectueze ceremoniile de sacrificiu. Nobilimea din toată Bharatavarsha, împreună cu supușii lor, a fost invitată, și se îmbulzeau cu toți spre Indraprastha.

Preoții au arat pământul pe care urma să se realizeze sacrificiul cu un plug de aur și l-au inițiat pe regele Yudhishtira în jurămintele și etapele de sacrificiu, urmând instrucțiunile *Vedelor*. Chiar și ustensilele erau făcute din aur. Fiecare dintre cei aflați în relații bune cu Yudhishtira a fost pus responsabil într-o funcție diferită. Bhima a fost pus responsabil cu mâncarea, el fiind un bucătar foarte bun, precum și un mare gurmand. Sahadeva a fost responsabil cu primirea oaspeților și Nakula cu aprovizionarea. Arjuna s-a ocupat de bătrâni, în timp ce Draupadi a participat la servirea alimentelor. Frații Kaurava erau și ei cu toții acolo. Duryodhana, care se presupunea că are ceva în el din Kubera, zeul bogăției, era responsabil de trezorerie. Karna, care era cunoscut pentru dragostea lui pentru actele de caritate, a supravegheat împărțirea cadourilor. Toți ceilalți au primit de asemenea diferite sarcini. Yudhishtira a refuzat să-i dea orice sarcină lui Krishna, cu excepția supravegherii generale, dar acesta din urmă a insistat că ar trebui să facă și el ceva specific. În cele din urmă Yudhishtira, referindu-se la o ceremonie importantă din *Rajasuya*, a spus: „Tu ești cel care ar trebui să fii onorat de către noi prin spălarea ceremonială a picioarelor tale! Cum aș putea să-ți dau vreo sarcină?“

Domnul a interpretat greșit în mod deliberat cuvintele sale și a început să spele picioarele tuturor oaspeților care soseau, cât și farfuriile de pe care oamenii mâncaseră! Atât de mari erau umilința și devotamentul lui Yudhishtira, încât Domnul însuși a efectuat aceste sarcini. Dacă prin grația sa cel mut poate deveni elocvent și cei șchiopi pot escalada munții, oare ce nu ar fi realizat el pentru Yudhishtira, care abandonase totul la

picioarele lui Krishna? *Rajasuya* a fost un succes magnific. Nu a fost niciun loc în care ochii lui Krishna să nu fi ajuns. La un moment dat, el putea fi găsit în sala de muzică, întreținând oaspeții cu flautul său, în alte momente el era în bucătărie, degustând un nou fel de mâncare pentru a-i afla aroma, alteori în sala de mese, servind oaspeții și chiar debarasând mesele de pe care mâncaseră, și câteodată îl puteai vedea conducând oaspeții spre camerele special pregătite pentru ei.

Indraprastha era umplut cu tot felul de distracții: parcuri, săli de dans și toate tipurile de divertisment au fost prevăzute pentru oaspeții care nu doreau să rămână în sala de sacrificiu tot timpul spre a lua parte la ceremoniile religioase. Toți împărații de prim rang, înțelepții și brahmanii din Bharathavarsha veniseră. Zeii înșiși erau așteptați să vină și să accepte personal ofrandele făcute de către muritori. Toată lumea a plecat extrem de mulțumită și având doar cuvinte de laudă pe buze pentru Yudhishtira. Bani, bijuterii, cai, elefanți, și vite au început să curgă în țară de la toți regii care au fost de acord să-i fie vasali. Rukmini, întruparea lui Lakshmi Devi, zeița bogăției, a venit cu Krishna și el i-a spus să se asigure că nu vor duce lipsă de nimic la *Rajasuya*, așa că într-un mod atât de natural, monedele curgeau ca apa în cuferele lui Yudhishtira.

Singura persoană care venise cu părere de rău a fost Shishupala, prințul de Chedi, care îi purtase pică lui Krishna în toți acești ani de la răpirea lui Rukmini. Părinții lui, care erau adepții Domnului, veniseră, de asemenea. De fapt, mama sa era mătușa lui Krishna, dar Shishupala a acceptat să vină cu condiția să i se dea o locuință separată, unde să nu fie nevoie să se întâlnească cu Krishna. Așa că, în timp ce restul societății se distra de minune de dimineață până la miezul nopții, bucurându-se de toate atracțiile pregătite, Shishupala se închise singur în propria sa ascunzătoare, neîndrăznind nici măcar să facă o plimbare în frumoasele grădini pentru a nu se întâlni cu rivalul

său pe care îl ura atât de mult. El a ascultat cu invidie dulcile ritmuri ale muzicii, râsetele și strigătele care se coborau parcă din altă lume. Ura lui pentru Krishna devenise o obsesie, astfel încât, ca și Kamsa, el nu se putea gândi decât la Krishna zi și noapte. În cele din urmă, el nu a mai putut suporta. „O să ies din carapace“, a declarat el pentru sine. „De ce m-aș teme de cineva? Nu am făcut nimic greșit. Să mă înfrunte dacă îndrăznește! Sunt sigur că încearcă să mă evite.“

Susținându-și curajul cu astfel de remarci ridicole, păși mai departe, arătând o nonșalanță ce nu o simțea. Dar soarta a făcut ca prima persoană pe care o văzu să fie chiar obiectul urii sale, îndreptându-se cu pași mari spre el cu un aer hotărât. Shishupala se prefăcu că nu-l observă și porni mai departe cu un zâmbet disprețuitor, în speranța că vărul său, Krishna, ar avea decența de a-i face loc. Dar Krishna nu a făcut nimic de felul acesta și o coliziune părea inevitabilă, deci Shishupala a fost nevoit să se oprească. Imediat Krishna a spus: „Ah, vere! Ești chiar omul pe care voiam să văd. Dar cum se face că nu te-am văzut pe aici? Tocmai veneam să întreb dacă ești bine“.

Shishupala i-a aruncat o privire arogantă, și fără să-i răspundă, merse mai departe în timp ce Krishna se uita la el cu un zâmbet plin de compasiune.

O altă persoană care a fost complet nemulțumită de modul în care *Rajasuya* s-a desfășurat, a fost Duryodhana. Văzând belșugul îm care înotau frații Pandava și prestigiul și onoarea ce i-au fost acordate lui Yudhishtira, vărul său, el s-a simțit bolnav de invidie. El și Karna au pus la cale un plan pentru a-l distruge pe Yudhishtira și pentru a face ca sacrificiul *Rajasuya* să aibă un sfârșit rușinos din lipsă de fonduri. Din moment ce el era responsabil de trezorerie și Karna era responsabil de cadouri, ei au decis să ofere cu generozitate, astfel încât trezoreria să ajungă cât de curând goală. Plină de voioșie, perechea invidioasă s-a pus pe treabă, dăruind cincizeci în cazul în care doar unul era

necesar, dar ei nu au luat în considerare faptul că Yudhishtira încredințase totul în mâinile Domnului, ai cărui ochi erau peste tot. De la început, el a fost la curent în legătură cu trucurile perechii fără scrupule și a avertizat-o pe Rukmini. Ea l-a binecuvântat pe Yudhishtira, astfel încât de fiecare dată când aceia goleau cuferele, bogăția să se reverse de la regatele vasale.

Așa încât consecința planurilor răutăcioase ale lui Duryodhana a fost exact opusul a ceea ce el a sperat. Brahmanii săraci care au venit așteptau doar o sumă rezonabilă sub formă de cadouri, dar s-au găsit apoi în postura de a primi sume mari de bani și multe alte bunuri. Uluiți, dar încântați de acest noroc neașteptat, l-au lăudat și l-au binecuvântat pe Yudhishtira în fața lui Duryodhana care era extrem de furios.

În ziua în care s-au făcut libații cu nectarul divin *soma*, Yudhishtira personal a început prin onorarea preoților care sfințeau sacrificiul. Vyasa a făcut anunțul conform căruia de acum încolo doar Draupadi va fi împărăteasa sa și că ei doi nu vor mai putea întreține relații fizice cu altcineva în viitor. Ceilalți patru frați vor trebui să îi venereze ca și părinți. Aceștia au acceptat făcând o plecăciune. Încoronarea împăratului și a împărătesei a fost grandioasă. La sfârșitul ceremoniei a venit momentul pentru *Arghya Puja* sau venerarea celei mai nobile persoane prezente la sacrificiu.

Yudhishtira decisese deja în mintea lui că doar Krishna era potrivit pentru această onoare, dar cum era posibil să se confrunte cu păreri diferite, el i-a cerut sfatul fratelui său mai mic, Sahadeva, care era cunoscut pentru înțelepciunea sa. Fără ezitare, Sahadeva a spus: „Venerabilul Domn Krishna, protector al tuturor adepților, el este singurul demn de această onoare. Întregul cosmos este manifestarea lui. Întregul univers este forma lui. Numai prin harul lui, obiectivele *dharma*, *artha*, *kama* și *moksha* pot fi realizate. Care este atunci îndoiala în legătură cu faptul că el singur ar trebui să fie venerat drept cel dintâi dintre

invitații de onoare? Procedând astfel, vom venera toate ființele, inclusiv pe noi înșine. Un copac poate fi foarte mare, O, rege, cu multe ramuri, răspândite în mai multe direcții, unele pline de flori, unele cu fructe și unele cu frunze. De fapt, ramurile și frunzele pot fi atât de numeroase, încât atenția noastră să fie acaparată de ele, dar atunci când vine momentul pentru a uda copacul, se îndoiește oare cineva în legătură cu locul unde trebuie să fie turnată apa? Prin urmare, dacă dorești ca fructele sacrificiului tău să fie fără de sfârșit, oferă *Arghya Puja* lui Krishna, sufletul a toate, cel ce a dobândit pacea supremă, în ai cărui ochi nimic nu este diferit de sine“.

Yudhishtira a fost foarte mulțumit de acest discurs înțelept al fratelui său mai mic. Domnul este rădăcina din care arborele pestriț al lumii a răsărit și s-a răspândit. Ce îndoială mai rămâne atunci în legătură cu faptul că picioarele sale ar trebui să fie spălate la *puja* (ceremonia de cult) de final?

Bhishma, decanul de vârstă al dinastiei Kuru, a adăugat: „În această adunare mare și glorioasă, Krishna strălucește ca soarele în mijlocul multitudinii de raze. Fără el sala și-ar pierde strălucirea. Numai el merită o asemenea onoare“.

Înțeleptul Vyasa a aprobat imediat acest lucru și a declarat că Dumnezeul întrupat este nimeni altul decât Krishna. Deci, totul a fost pregătit pentru *Arghya Puja*. Domnul a fost așezat pe un tron plin de bijuterii și Yudhishtira, însoțit de frații săi și de Draupadi, au venit cu vase de aur încrustate cu bijuterii, pline de apă parfumată. Plasând tandru picioarele de lotus ale Domnului pe o tavă de aur, Yudhishtira le-a spălat cu dragoste, cu lacrimi de bucurie și iubire revărsându-se din ochii săi. Frații săi și Draupadi au făcut la fel. Apa care a fost astfel sfințită a fost stropită cu respect asupra capului lor și apoi asupra întregii adunări. Din ochii lui Yudhishtira izvorau șiruri de lacrimi în timp ce oferea bogate mătăsuri și ornamente tuturor, fiind copleșit de emoție și în imposibilitatea de a vorbi, atât de mare a

fost fericirea care îl stăpânea. Toată lumea l-a slăvit pe Domnul ce stătea strălucitor pe scaunul de domnie și arătând atât de strălucitor, încât s-au simțit cu toții scăldați în lumina sa aurie. Strigăte de „Jai Krishna! (Victorie lui Krishna!) Jai Vaasudeva! Jai Govinda! Jai Madhava!“ se răspândeau în aer în timp ce deasupra sa ploua cu flori.

În acest moment de bun augur, Shishupala, împins de moartea însăși, a sărit în sus și a spus disprețuitor: „Un nenorocit (Yudhishtira) a cerut sfatul fiului unui râu (Bhishma). Iar persoana aleasă pentru *Arghya Puja* este un cioban sărac care a mâncat pământ, a furat unt și hainele *gopi-urilor*, a cochetat cu ele, l-a ucis pe propriul său unchi Kamsa și a plănuit să-l omoare pe puternicul Jarasandha cu ajutorul unui truc. În această nobilă adunare de regi iluștri și sfinți *rishi*, nu ați putut găsi pe nimeni mai demn de această onoare în afara acestui om de rang inferior, născut Yadava? El nu este egal prin nașterea sau poziția sa cu oricare dintre cei de aici, și nici măcar nu ar fi trebuit invitat. A-l alege pe el dintre noi toți este o insultă adresată acestei auguste adunări. O Yudhishtira! Să nu crezi că ne-am supus ție din frică sau teamă de puterile tale, am venit aici pentru că îți respectăm noblețea și înțelepciunea. Acum că ne-ai arătat că ești lipsit de ambele, nu mai este cazul să rămânem pentru a fi insultați în continuare. Veniți, împărați! Haideți să-l omorâm imediat pe acest Yadava parvenit și să-i învingem pe frații Pandava, care ne-au supus la aceste insulte intolerabile!“

Așa a vorbit Shishupala, după ce adunase atâta ură în toți acești ani. Imediat, adunarea s-a divizat, unii fiind alături de Yudhishtira și alții susținându-l pe Shishupala. *Rajasuya* părea să fie în pericol de a degenera într-o încăierare vulgară. Krishna nu a luat în seamă discursul lui Shishupala, întocmai cum un leu nu ia în seamă urletele șacalului. Bhima, Arjuna, și Sahadeva, cu toate acestea, nu puteau tolera aceste insulte și s-ar fi aruncat pe Shishupala și l-ar fi ucis atunci și acolo, dar Yudhishtira nu le-a

dat voie și a făcut tot posibilul pentru a-l calma pe Shishupala. Cei mai mulți din adunare, în imposibilitatea de a suporta aceste insulte aduse Domnului, și-au astupat urechile și au plecat pentru a nu lua parte prin ascultare la păcatul de a insulta o persoană sfântă.

Cu mult timp în urmă, Domnul îi făcuse o promisiune mătușii lui, mama lui Shishupala, spunându-i că va îndura cu calm o sută de insulte de la fiul ei, așa că a ascultat, cu un zâmbet pe buze, toată gălăgia stârnită de Shishupala. În cele din urmă, Shishupala, a epuizat toate insultele ce le avea pregătite atât pentru Krishna, cât și pentru Bhishma, s-a înfuriat și, văzând lipsa de reacție a lui Krishna, a sărit la acesta ca o cobra furioasă cu capul ridicat și l-a provocat la un duel. Arjuna și toți ceilalți l-au înconjurat imediat pe Domnul pentru a-l proteja. Krishna s-a ridicat încet de pe tronul plin de pietre prețioase, făcându-și loc cu blândețe printre prietenii săi. El a păși în față pentru a întâmpina furia lui Shishupala, care epuizase de mult cele o sută de insulte. În timp ce Shishupala se îndrepta spre el cu sabia scoasă, Domnul a aruncat către el discul său, Sudarshana, privindu-l cu compasiune infinită. În acea fracțiune de secundă, înainte ca moartea să-l fi ajuns, Shishupala și-a amintit viețile sale anterioare și și-a împreunat palmele deasupra capului și a adus un omagiu astfel stăpânului său. Discul a retezat capul lui Shishupala despărțindu-l de trupul său, și o strălucire de lumină a ieșit din el, topindu-se în aura ce-l înconjura pe Domnul. Shishupala, ca și Kamsa, a trăit atâta timp gândindu-se la Krishna, încât realizase identificarea cu el.

Acest miracol ce a urmat sfârșitului lui Shishupala l-a făcut pe Yudhishtira să se întrebe în legătură cu identitatea acestuia, așa că i-a cerut lui Narada să-i explice cum un om care din copilărie și-a petrecut timpul urându-l pe Krishna a putut realiza comuniunea ultimă cu el.

Divinul înțelept i-a explicat cum odată gardienii din locuința

Domnului Vishnu din Vaikunta, cunoscuți sub numele de Jaya și Vijaya, au interzis intrarea băiatului înțelept Sanat Kumara în prezența Domnului, iar înțeleptul i-a blestemat să se nască pe Pământ. Ei au apelat apoi la Domnul Vishnu, care le-a dat posibilitatea de a alege. Ei ar fi putut să treacă prin șapte existențe normale pe Pământ, ca și adepții săi, sau prin trei existențe extraordinare, ca dușmanii lui! În fiecare din ele, ei și-ar aduce aminte de el și ar fi realizat comuniunea perfectă la sfârșitul perioadelor prevăzute. Ei au optat pentru calea de a-i fi dușmani, pentru că le permitea să se întoarcă în Vaikunta mai repede, dar l-au rugat ca în fiecare dintre aceste trei existențe în care i-ar fi fost dușmani să își afle sfârșitul doar în mâinile stăpânului lor. El a fost de acord. În prima lor existență s-au încarnat ca demoni înfricoșători, Hiranyaksha și Hiranyakashipu, care au fost uciși de Domnul în încarnările sale ca Varaha (mistrețul) și Narasimha (omul-leu). În cea de-a doua existență, întrupați ca Ravana și Kumbhakarna, au fost uciși de Domnul în întruparea lui ca Sri Rama. Aceasta a fost existența lor finală, în care s-au născut ca Shishupala și Dantavakra. Înțeleptul Narada își încheie povestea. „Lui Shishupala i-a fost acordată mântuirea, și Dantavakra îi va urma în curând exemplul.“

La sfârșitul sacrificiului *Rajasuya*, împăratul, împreună cu consoarta lui, au fost așezați într-un car decorat cu lanțuri de aur, tras de cai de rasă și au făcut înconjurul orașului. După aceasta, preoții i-au făcut baia ceremonială, împreună cu Draupadi, în fluviul sfânt. Acest lucru este cunoscut ca *avabrithasnana*. Tobele răsunau, oamenii dansau și îi copleșeau cu flori pe calea care ducea la palat. Toți cei care au participat la *Rajasuya* au făcut o baie ceremonială în fluviu, deoarece era considerată a fi de bun augur. Aceasta a fost ceremonia de final și oaspeții au plecat după ce au fost onorați de către împărat. Frații Pandava i-au convins pe verii lor, Domnul Krishna și frații Kaurava, să mai rămână un timp și să se bucure de ospitalitatea

lor, precum și de obiectivele turistice ale orașului minunilor. Deși invitația a fost făcută cu bună-credință, ea urma să pună bazele unui război între veri, după cum se va vedea.

Văzând splendoarea palatului fraților Pandava și gloria pe care sacrificiul *Rajasuya* le-a adus-o, Duryodhana s-a îmbolnăvit de invidie. El dorea să posede toate astea, dar nu știa cum ar fi putut să le obțină. Într-o zi, Yudhishtira era așezat pe un tron de aur în *Maya Sabha*, Sala Iluziilor, arătând ca Indra, regele zeilor, cu Draupadi pe de o parte și Krishna pe de altă parte și fiind înconjurat de frații săi.

Chiar atunci, Duryodhana, purtând o diademă cu diamante și multe coliere, se apropie de sală, urmat de fratele său. A intrat ținând o sabie în mână, aruncând cuvinte urâte gardienilor pentru a-și arăta importanța. Așa cum am spus mai înainte, *Maya Sabha* era plină de iluzii optice. Duryodhana considera că era potrivit să pună întrebări și să-și arate ignoranța. El mai suferise înainte când se lovise cu capul de perete, încercând să treacă prin ceea ce el a considerat a fi o ușă. Dar atunci nu fusese așa de rău, deoarece nu fusese nimeni cu el, deși auzise parcă un de râs de fată, care părea vag familiar.

În acea zi însă, înconjurat de frații săi și în fața adunării, el a dat peste ceea ce a crezut că era un lac de lotuși în mijlocul sălii și cu multă grijă o ocolit zona, doar pentru a fi întâmpinat de râsul batjocoritor al lui Bhima și Panchali și de chicotele celorlalți. Înfuriat de acest lucru, el a pășit în față până a ajuns la un alt bazin, ce a crezut că este o altă iluzie. Cu un zâmbet lipsit de griji și afișând o privire ce părea că le știe pe toate, menită să-i convingă pe spectatori de cunoștințele sale superioare despre astfel de lucruri, el a sărit înainte doar pentru a se trezi apoi că face un salt lipsit de demnitate în apă, diadema zburându-i într-o parte, rămânând apoi cu hainele ude și cu colierele înnodate. Draupadi, aflându-se în imposibilitatea de a-și controla bucuria de data aceasta, râdea pe înfundate. Bhima a umplut sala cu

hohotele sale de râs, iar aproape toți ceilalți spectatori au reacționat într-un fel sau altul la vederea pomposului Duryodhana pus într-o astfel de situație ridicolă. Doar Yudhishtira, care nu putea suporta să vadă o persoană în dificultate, a alergat să-l îmbărbăteze și i-a oferit haine bogate și scumpe pentru a le înlocui pe cele care i-au fost distruse, dar Duryodhana nu a fost satisfăcut de acest lucru și a jurat să se răzbune pe Draupadi, precum și pe frații Pandava. „Într-o astfel de adunare publică“, a jurat el, „o voi face de râsul tuturor!“

Domnul, în prezența căruia au avut loc toate acestea, a rămas tăcut. De fapt, acesta era chiar suspectat că prin zâmbetul său poznaș i-a încurajat pe Draupadi și pe Bhima să-și arate veselia! Căile Lui sunt de nepătruns, și cine știe dacă acest lucru nu a fost proiectat chiar de el pentru a stârni războiul.

După acest dezastru, Duryodhana a refuzat să mai rămână și a plecat spre Hastinapura în mare grabă. Era hotărât să răzbune aceste insulte și a ținut o reuniune a consiliului de urgență imediat ce au ajuns. Shakuni îl tachina pe Duryodhana. „Ai văzut prosperitatea neamului Pandava? Sunt sigur că am fost invitați doar pentru a putea face paradă de bogăția lor în fața noastră. Dacă nu facem ceva cât de curând, ne vor distruge.“

Duryodhana se gândea încă la căzătura lui ridicolă. „Ai văzut cum Bhima și prințesa de Panchala au râs de mine? Când mă gândesc la asta, simt că-mi fierbe sângele în vene. Niciodată nu mă voi putea odihni în pace până când nu va râde toată lumea de Panchali!“

Astfel, frații Kaurava au stat și au complotat și s-au gândit la o sută de scheme pentru a se răzbuna pe verii lor Pandava.

Domnul Krishna și Balarama au plecat din Indraprastha la scurt timp după aceea, pentru că auziseră că Dwaraka a fost asediată de către regele Salva de Saubha. El era prietenul lui Shishupala și în timpul ritualului *svayamvara* al lui Rukmini asistase la întâmplarea jenantă a acestuia când mireasa i-a fost

furată din față. El a făcut atunci un jurământ în fața tuturor regilor de acolo că va scăpa lumea de întregul neam Yadava. Cu scopul de a realiza acest lucru, el a închinat o *tapasya* severă Domnului Shiva, care i-a dat un vehicul aerian numit Saubha, care semăna cu un mare palat și care se putea face invizibil. (Descrierea acestui vehicul aerian seamănă cu cea a unor nave extraterestre.) Salva pusese rămășag pe timpul său, iar când a auzit de moartea lui Shishupala, el a simțit că era momentul oportun să atace Dwaraka, în special deoarece știa că atât Krishna, cât și Balarama erau departe și doar Pradyumna fusese lăsat să aibă grijă de cetate.

El a atacat Dwaraka din Saubha și a distrus pădurile și grădinile exterioare. Apoi, el și-a îndreptat atacul împotriva diferitelor bastioane ale orașului, astfel încât armata sa, care mărșăluia pe pământ, să poată pătrunde cu ușurință. Fulgere, grindină de pietre, furtuni ciclonice și nori de praf au fost eliberate din Saubha, care era echipată cu toate tipurile posibile de arme. Pradyumna și ceilalți fii ai lui Krishna au apărat abil orașul timp de douăzeci și șapte zile. În cele din urmă, Pradyumna a fost rănit de o lovitură în piept a lui Dyumna, preotul lui Salva, și a leșinat. Vizitiul său l-a luat de pe câmpul de luptă imediat. Pradyumna a fost foarte supărat pe vizitiu atunci când și-a venit în fire și a insistat să se întoarcă pe câmpul de bătălie imediat.

Din fericire, Domnul a sosit la timp la fața locului și s-a angrenat în luptă cu Salva. Când acesta din urmă și-a dat seama că se află în inferioritate, a recurs la trucuri iluzorii și a făcut ca forma lui Vasudeva să se înfățișeze înaintea Domnului și apoi i-a tăiat capul. Pentru un moment, păru că până și Krishna a tremurat văzând soarta tatălui său iubit, dar într-o fracțiune de secundă, el și-a dat seama că a fost doar o iluzie și atunci s-a repezit și l-a ucis pe Salva, după care a distrus Saubha. În acel moment în fața lui Krishna s-a înfățișat Dantavakra, un prieten

apropiat al lui Salva și al lui Shishupala, dar Krishna l-a ucis cu buzduganul său, Kaumodaki, și la fel ca în cazul lui Shishupala, o lumină ciudată a fost văzută trecând de la Dantavraka și topindu-se în aura Domnului, pentru că el era de asemenea unul dintre paznicii Domnului Vishnu, după cum explicase Narada.

Uciderea lui Dantavakra marchează sfârșitul celei de a doua faze a vieții Domnului – Raja Lila sau Dwaraka Lila. Următoarea fază este aproape în întregime legată de fericirile sau nenorocirile fraților Pandava.

Fie că trăim într-o peșteră sau într-un palat, în pădure sau pe un munte, în apă sau în foc, nu există nicio diferență. Cel care ți s-a încredințat ție, Doamne, va fi protejat de tine în eternitate.
Așa cum sămânța de Akola revine la copac pe timp de noapte, așa cum pilitura de fier este atrasă de magnet, așa cum soția credincioasă nu-și părăsește soțul ei nici în vremuri bune și nici în vremuri rele, așa cum lianele se agață de copac și așa cum fluviul se grăbește spre ocean, tot așa să facă și mintea mea către tine, Doamne, pentru totdeauna.

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

ॐ

Aum Purushottamaya Namaha!

PARTEA A TREIA

Uttama-Lila - Jocul suprem

Aum Yogeeshwaraya Namaha!

Jocul suprem

Este acest joc al tău, O, Doamne,
Jocul tău suprem,
Pentru a-i ridica pe cei smeriți
Și a-i face pe toți sfinți?
Această trestie fragilă pe care tu ai modelat-o astfel,
Înălțătoare, înnobilată de atingerea ta.
Ceea ce a fost disprețuit de toți,
A fost animat și înălțat de chemarea ta.
Considerat gol, lipsit de valoare, disprețuit,
Prin grația ta a fost împodobit.
Bând din nectarul buzelor tale precum bobocii de trandafir,
Ai revărsat acest cântec nesfârșit de fericire,
Descrierea gloriei tale divine,
Recitată în povești captivante,
Așa cum tu mi le-ai povestit mie, O, Vanamali!
Acest joc îți este oferit de roaba ta, Devi.
Aum Hrishikeshaya Namaha!

ॐ

Aum Hrishikeshaya Namaha!

CAPITOLUL 21

JOCUL DE NOROC

Ha Krishna Dwaraka Vasin,
Kwasi Yadava Nandana,
Iman Avastham Samprapthaṁ,
Anatham kim Upekhsyasi!

O, Krishna, cel care ai locuit în Dwaraka,
Unde ești, O, tu cel preaiubit de neamul Yadava?
De ce m-ai părăsit singur și orfan în această condiție teribilă?

În timp ce Domnul era astfel ocupat cu Salva, întâmplări memorabile aveau loc la Hastinapura. La reuniunea de urgență a consiliului ținut de către Duryodhana după plecarea lui rușinoasă din *Maya Sabha*, prietenul lui, Karna, dorind să-l aline, a propus cu impetuozitatea lui obișnuită să mărșăluiască imediat spre Indraprastha și să șteargă clanul Pandava de pe fața pământului!

Shakuni a spus disprețuitor: „Noi nu vom putea niciodată să-i batem pe frații Pandava într-o luptă deschisă, mai ales acum, când au toată Bharatavarsha de partea lor. Deși Karna este foarte mândru de priceperea lui, el a fost deja învins o dată de Arjuna. Așa că hai să nu vorbim de luptă. Am un plan care îi va priva pe cei din familia Pandava de toate posesiunile lor fără a vărsa nici măcar o picătură de sânge. Yudhishtira are o slăbiciune pentru

jocurile de noroc și eu sunt priceput la zaruri. Dacă putem să-l convingem să accepte un meci, sub un pretext sau altul, pot să vă asigur că îl voi deposeda de tot“.

Duryodhana a fost încântat de această soluție simplă la problema lui și a insistat pe lângă bătrânul său tată să trimită o invitație familiei Pandava. Din moment ce trebuia găsit un pretext adecvat, o magnifică sală de întruniri, similară cu *Maya Sabha*, dar mult inferioară acesteia, a fost construită. Aceasta a fost numită *Jayanta Sabha* – Sala Victoriei. Invitația trebuia să fie trimisă prin intermediul unei persoane venerate de către frații Pandava, altfel era posibil să nu accepte, așa că Duryodhana îl convinse pe senilul lui tată să scrie invitația și i-a cerut unchiului său, Vidura, să transmită mesajul. Acesta din urmă a protestat în termenii cei mai vehemenți atunci când i-a fost dat ordinul.

„De ce să te cobori să comiți o asemenea atrocitate?“, l-a întrebat pe nepotul său. „Cu siguranță, acest lucru va duce la căderea ta. Dacă într-adevăr poftești la bogăția clanului Pandava, trebuie doar să le-o ceri în mod deschis. Te asigur că Yudhishtira va fi fericit să îți dea totul ție și să se retragă în pădure, iar frații lui nu-i vor nesocoti nicicând decizia.“

Duryodhana s-a înfuriat când a auzit acest lucru și l-a numit pe unchiul său nenorocit nerecunoscător. „Tu mănânci mâncarea noastră și te bucuri de adăpostul nostru, dar inima ta este întotdeauna cu frații Pandava. Fă ce ți se spune!“, i-a strigat el.

Dhritarashtra a insistat de asemenea că Vidura ar trebui să meargă. Este ciudat că Bhishma, care era sufletul *dharmei*, nu a intervenit. În cele din urmă, Vidura a fost de acord, sperând că astfel el avea o șansă de a-l convinge pe Yudhishtira să nu accepte invitația.

La Indraprastha, el a fost primit cu cea mai mare afecțiune de frații Pandava și de Panchali. El a prezentat invitația și i-a cerut lui Yudhishtira să nu o accepte, deoarece el era sigur că

este un truc inventat de către Duryodhana și Shakuni pentru a-i distruge. Yudhishtira i-a întrebat atunci pe frații săi ce părere au. Toți aceștia, cu excepția lui Bhima, l-au sfătuit să refuze invitația, dar cumva el a decis s-o accepte.

„Cum aș putea refuza o invitație transmisă de către unchiul meu, care este ca și un tată pentru mine?“, a întrebat el.

Încă o dată, Vidura l-a îndemnat să refuze, dar Yudhishtira a rămas ferm pe decizia luată.

„La urma urmei, e doar un meci amical“, a spus el, „iar eu sunt un jucător la fel de bun ca și vărul meu. Mai mult decât atât, dacă eu nu accept, va fi o insultă pentru tine, căci tu ai fost trimis să mă însoțești. Refuzul meu va fi, de asemenea, un afront la adresa unchiului meu, care a lansat invitația. Chiar dacă aceasta ar conduce la căderea mea, n-aș vrea să se spună că Yudhishtira s-a abătut de la canoanele unui comportament onorabil“. Aceasta a fost o situație în care hotărârea lui Yudhishtira de a urma *dharma* a dus la ruina acestuia.

Vidura nu a putut face nimic mai mult decât să-l sfătuiască să fie în gardă tot timpul. Clanul Kaurava cu greu putea crede vestea bună. Pentru prima dată, Duryodhana a fost încântat de Vidura și, ridicându-l pe tron, i-a spus: „Unchiule, îți sunt veșnic recunoscător. Acum voi avea o șansă de a face lumea să râdă de Draupadi și îl voi învăța, de asemenea, pe Bhima o lecție“.

Frații Pandava, însoțiți de Draupadi, au pornit spre Hastinapura în cinci care magnifice. Ajungând în oraș, au mers să-și prezinte omagiile tuturor înțelepților. Mai târziu, ei au fost însoțiți în camerele ce le fuseseră destinate și Draupadi a mers la apartamentul lui Gandhari. A doua zi, au fost invitați să viziteze și să admire *Jayanta Sabha*. Ei erau sinceri în admirația lor, mai ales Yudhishtira, care era hotărât să mențină relații cordiale cu orice preț. După aceea, Shakuni s-a ocupat de ei.

El i-a spus: „Ți-ai dovedit superioritatea în toate lucrurile, O, Yudhishtira! Acum, hai să ne testăm îndemânarea în jocul cu

zaruri. Putem petrece astfel câteva ore în mod plăcut“.

Deși avea o slăbiciune pentru acest joc, Yudhishtira nu a cedat ușor. El a răspuns ferm: „Este bine cunoscut faptul că jocurile de noroc reprezintă un păcat teribil. Spune-mi sincer, ce vrei de la mine și îți voi da cu plăcere“. Apoi, mergând la Bhishma, îi șopti: „Tu și bătrânii înțelepți aprobați acest joc de noroc?“

Bhishma i-a șoptit înapoi: „Ce e dat să se întâmple se va întâmpla“. Doar Vidura a mai făcut o ultimă încercare disperată de a opri catastrofa iminentă, dar Duryodhana i-a ordonat insolent să-și închidă gura.

Karna l-a întrebat batjocoritor pe Yudhishtira: „De ce ești atât de reținut în a-ți încerca norocul la zaruri? Dacă e așa, mă întreb cât de îngrozit trebuie să fii când îți încerci norocul pe câmpul de luptă!“

Asta l-a înfuriat pe Arjuna și el și-a încordat arcul. Acest gest se pare că l-a ajutat pe Yudhishtira să se decidă, pentru că i-a spus lui Shakuni că va juca. Atunci Shakuni a anunțat că el va juca în numele lui Duryodhana, dar Yudhishtira a protestat. Shakuni l-a redus la tăcere aruncându-i batjocoritor întrebarea dacă el căuta cumva o scuză să dea înapoi de la decizia de a juca zaruri. Yudhishtira a cedat cu un oftat la ceea ce era de fapt inexorabila mână a sorții care îi făcea semn către pierzania sa. Cei doi s-au așezat unul în fața celuilalt. Yudhishtira a ales zarul alb și Shakuni, pe cel albastru.

Duryodhana a spus: „Voi paria în numele unchiului ceva de valoare egală, dacă nu mai mult, cu ceea ce va paria Yudhishtira“.

Yudhishtira avea obiceiul de a invoca binecuvântările Domnului înainte de a începe orice acțiune, dar în această ocazie unică se pare că a scăpat din vedere realizarea acestui gest obișnuit al său.

Lacom, Duryodhana pusese ochii, încă de când sosiseră, pe

carul magnific și decorat cu nestemate în care venise Yudhishtira, astfel că a fost primul lucru pe care acesta din urmă l-a pus în joc și pe care l-a pierdut. După acesta, una câte una, Yudhishtira a pierdut aproape toate posesiunile sale lumești, pentru că Shakuni era atât un jucător foarte bun, cât și un trișor foarte abil. Întreaga curte privea cu respirația tăiată. Singurul sunet care se auzea era cel făcut de zarurile pe care cei doi protagoniști le amestecau în cutiuța lor înainte de a le arunca pe masă. După fiecare aruncare, cei din clanul Kaurava strigau triumfători. Yudhishtira a pierdut tot – bijuteriile, elefanții, caii, carele, armata, palatele și, în cele din urmă, toată împărăția. Strigătele repetate de victorie ale lui Shakuni și exclamațiile triumfătoare ale lui Duryodhana începuseră să devină monotone. Nimeni din cei prezenți nu a îndrăznit să intervină, probabil de teamă să nu provoace furia incontrolabilă a lui Duryodhana. Destul de ciudat, lui Yudhishtira nu i-a trecut deloc prin minte ideea de a cere mental ajutorul Domnului Krishna. Pentru prima dată, nobilul Yudhishtira părea să-și fi trimis simțurile în vacanță. Rămăsese fără nimic, însă Shakuni nu terminase cu el.

„Nu mai am nimic de pus în joc“, a îngăimat Yudhishtira.

Dar Shakuni, batjocoritor, i-a spus: „Îi ai pe frații tăi și cel puțin unul dintre ei poate dovedi că are norocul care ție pare să-ți lipsească!“

„Mizez pe fratele meu Nakula“, a spus el și a aruncat zarul. „Este al meu“, a strigat Shakuni, triumfător. Unul câte unul, el i-a pus în joc pe toți frații săi iubiți și i-a pierdut pe toți. După aceasta, lui nu-i mai păsa ce se întâmpla și nu avea nevoie de nicio încurajare de la Shakuni de a miza chiar pe el însuși. Cu capul plecat de rușine, Yudhishtira rămăsese locului, ca sculptat în piatră, în timp ce unchiul și nepotul schimbau priviri cu subînțeles. Shakuni era stăpân pe situație. „Încă o mai ai pe împărăteasa ta – Draupadi“, l-a ispitit acesta. „Dacă o pui în joc,

poate că ea va putea schimba norocul tău. Îți dau acest sfat din simpatie pentru tine.“

În acest moment, atât Vidura, cât și Bhishma și-au ridicat glasurile în semn de protest, Arjuna apucând arcul, iar Bhima buzduganul. Temându-se că Yudhishtira ar putea refuza, Duryodhana a spus repede: „Dacă Draupadi este pusă în joc și câștigă Yudhishtira, eu sunt pregătit să îi returnez tot ceea ce a pierdut până acum!“

Cu mintea distrusă de durere, cu simțurile întunecate de suferință, Yudhishtira s-a prins cu speranță de acest ultim pai, așteptând producerea unui miracol pentru a-și recupera averile. El a pus-o în joc pe regina lui iubită, ca și cum ar fi fost un bun comun ce putea fi cumpărat și vândut în piață. Cu răsuflarea tăiată, toți priveau ultima aruncare fatală a zarurilor. Rezultatul a fost predestinat; triumful lui Duryodhana era complet. Vacarmul a cuprins întreaga adunare. Vocea lui Duryodhana a urlat mai tare ca restul. „Cei din familia Pandava sunt acum sclavii noștri. Să se anunțe rapid aici și în Indraprastha. Tot ce le aparține acum este al meu. Frații Pandava să fie luați acum și duși la bucătărie pentru a se familiariza cu noile lor îndatoriri. Vidura! Du-te și adu-o pe împărăteasa de Indraprastha din apartamentele femeilor!“

Vidura a declarat cu furie: „Nu vezi că te îndrepți spre distrugere? Nu este prea târziu încă pentru a opri această farsă. Dacă nu asculți ce îți spun, tu și frații tăi veți fi sortiți pierzaniei“.

Duryodhana a replicat: „Yudhishtira a jucat totul din proprie inițiativă. Dacă am recurs la *adharma*, așa cum spui tu, cum se face că norocul ne-a fost favorabil nouă și nu clanului Pandava?“

Bhishma a protestat ușor, iar Dhritarashtra nu a spus nimic. Deoarece Vidura a refuzat să meargă să o aducă pe Draupadi, Duryodhana a trimis pe altcineva. Spre deosebire de alte femei aflate într-o situație similară cu a ei, care s-ar fi pus pe plâns, Draupadi a refuzat cu mândrie să se supună poruncii lui

Duryodhana.

„Du-te înapoi și află dacă soțul meu s-a pus pe el în joc primul și apoi m-a jucat și pe mine sau invers“, a ordonat ea. Dacă el ar fi pierdut-o pe ea după ce s-a jucat pe el însuși, aceasta nu ar fi fost valabil, deoarece el era deja un sclav și un sclav nu are dreptul de a paria pe ceva. Duryodhana era furios când mesagerul i-a adus această veste. El i-a ordonat fratelui său Dussasana să o aducă – cu forța dacă este necesar – la curte și să își adreseze întrebările în public.

Draupadi era în perioada menstruației și locuia într-un apartament separat, îmbrăcată într-o singură bucată de pânză, așa cum era obiceiul. Nepăsător la starea ei delicată, Dussasana o abordă cu un râs plin de cruzime. Ca o căprioară urmărită de un tigru, Draupadi a fugit la Gandhari, mama lui Dussasana, și, refugiindu-se în spatele ei, a cerut să fie protejată împotriva fiului ei. Spre rușinea veșnică a lui Gandhari, ea nu a reușit să-i ofere protecția pe care orice femeie o merită, ca să nu mai vorbim despre propria fiică vitregă. Ea practic a împins-o pe Draupadi în brațele lui Dussasana cu aceste cuvinte: „Renunță la această pretinsă modestie! La urma urmei, te cheamă chiar cumnații tăi. Deci, du-te!“

Acum, având susținerea deschisă a mamei sale, Dussasana nu a pierdut niciun moment în a o apuca pe Draupadi de pletele ei lungi. Când ea i-a opus rezistență, el a tras-o cu forța pe străzile din Hastinapura la sala de reuniune a dinastiei Kuru. Toți cetățenii erau alături de ea cu simpatie, dar niciunul nu a îndrăznit să ridice un deget pentru a o ajuta. Draupadi, cu toate acestea, era o femeie cu mult curaj și determinare. Ea nu se plângea sau cerea îndurare, cum ar fi făcut orice altă femeie aflată în situația ei. Cu capul sus, s-a întors să se uite întrebător la soții ei Bhima și Arjuna. Ea nu se aștepta ca ei să o abandoneze chiar în acel moment critic. Spre uimirea ei, aceștia stăteau cu capetele plecate și nu îndrăzneau să o privească. Ea și-a dat

seama că erau la fel de neajutorați. Deloc descurajată, ea a apelat la bătrânii înțelepți și i-a întrebat cu încredere: „Împăratul s-a pierdut mai întâi pe el la zaruri și apoi a mizat pe mine? Dacă este așa, întregul pariu este nul și neavenit, deoarece el nu mai era un om liber și nu avea dreptul de a juca cu nimeni. Dacă, pe de altă parte, m-a pus pe mine drept miză mai întâi, tot ar fi împotriva regulilor, pentru că el nu are drept absolut asupra mea. Eu le aparțin tuturor celor cinci frați!“

Cu o voce tremurând de furie și durere, Draupadi a continuat: „În această casă străveche a dinastiei Kuru, cunoscută din timpuri imemoriale pentru respectarea *dharmei*, *adharma* și-a făcut simțită prezența malefică. Iată-l pe acest om, beat de putere, cerându-i fratelui său să târâie o femeie în fața curții. Aici este soțul meu, imaginea *dharmei*, stând în liniște. Și tot aici sunt toți bătrânii înțelepți care privesc cu ochi împietriți“. Cu o voce sonoră, ea a continuat: „În prezența voastră a tuturor, am adresat o întrebare simplă la care nu mi s-a dat niciun răspuns. Soțul meu m-a pus în joc înainte sau după ce el însuși a pierdut? Sunt sclava lor? Răspundeți-mi“. Ea clocotea de furie și arunca priviri ca niște pumnale către soții ei. Yudhishtira ar fi fost fericit dacă pământul l-ar fi înghițit atunci și acolo. Pierderea împărăției lui nu îl durea la fel de mult ca privirea arzătoare a iubitei sale regine.

Draupadi s-a întors către Bhishma: „Bunicule, poți tu să-mi oferi un răspuns?“

Bhishma, pentru prima dată în viața lui, a dat un răspuns echivoc: „Într-adevăr, eu nu îți pot da un răspuns adecvat la întrebarea ta. Un om nu poate juca ceva, după ce s-a pierdut pe el însuși, este adevărat, dar un bărbat are drept asupra soției sale fie că este liber sau nu. Prin urmare, eu nu pot spune dacă tu ești liberă“. Draupadi a privit în jur ca o căprioară lovită. Duryodhana și Karna erau exaltați și au continuat să o insulte spunându-i că este o femeie comună, deținută de cinci bărbați.

În cele din urmă, Vikarna, cel mai tânăr dintre frații Kaurava, s-a ridicat și cu îndrăzneală a vorbit în apărarea lui Draupadi. Karna i-a spus să tacă și într-o manieră jignitoare i-a spus lui Draupadi că ea era acum liberă să aleagă un alt soț din rândul familiei Kaurava. Duryodhana i-a ordonat bucuros lui Dussasana să îndepărteze hainele regale pe care le purtau frații Pandava, pentru că ei erau acum sclavi și nu mai aveau dreptul să poarte acele haine splendide. Vidura nu a mai putut suporta mai mult și l-a blestemat pe Duryodhana din adâncul inimii sale. „Voi toți veți pieri într-o zi de mâna verișorilor voștri drepți“, a declarat el.

Duryodhana a batjocorit blestemul unchiului său și i-a ordonat lui Dussasana să continue. Hotărâți să respecte *dharma* cu orice cost, frații Pandava și-au aruncat hainele de la brâu în sus.

Apoi Duryodhana a poruncit: „Acum, dezbrac-o pe femeia lor! Scoate-i hainele și arat-o curții ca pe o creatură nerușinată ce este. Las-o să-i vadă pe soții ei cât de neajutorați și incapabili sunt să o susțină“.

Dussasana, fără nicio reticență, a sărit de la locul lui și a început să tragă de bucata de pânză care o acoperea pe Draupadi, care era pătată cu sânge și de care ea se ținea cu disperare. Sărmana Draupadi! Ea știa că ea era dincolo de a mai primi orice ajutor omenesc. Nici puterea soților ei, nici propria ei inteligență nu ar fi putut să o mai salveze. Avea cinci soți, toți fiind mari războinici și regi printre oameni. Ea însăși era o împărăteasă cu drepturi depline, iar acum, când era în primejdie, nu era nimeni dispus să ridice un deget pentru a o salva.

Ea își ținea brațele peste sâni, în încercarea de a păstra restul de mândrie care îi mai rămăsese, dar realizând neputința ei totală, ea a ridicat ambele mâini în rugăciune către Krishna, în timp ce Dussasana a pus mâinile pe bucata de pânză și trăgea de

ea. Disperată, ea a strigat cu voce tare: „O, Krishna, tu cel mult iubit din neamul Yadava, locuitor al Dwaraka! Unde ești? De ce m-ai părăsit în această situație teribilă? Sunt neputincioasă și singură și mă confrunt cu dezastrul!“ Cu acest strigăt jalnic, ea stătea cu mâinile înălțate către ceruri și își abandonă mental trupul, mintea și spiritul Domnului. Domnul se lupta cu Salva în acel moment. Pentru câteva momente, el părea să-și fi pierdut interesul în luptă și s-a grăbit să-i acorde ajutorul său, acesta fiind momentul în care Salva a fost capabil să-l lovească.

Spre marea uimire a tuturor celor care erau adunați acolo, Dussasana a tot tras și a tot smucit de bucata de pânză și metru după metru de material a tot căzut pe podea, însă Panchali a rămas în continuare îmbrăcată. Oricât ar fi smucit și tras de pânza ce o acoperea nu reușea nicicum să o dezgolească complet. Uluirea celor din jur creștea pe măsură ce Dussasana continua să tragă și să tot tragă de pânza de pe Draupadi, iar ea continua să cânte și să invoace numele Domnului. Întreaga podea era acum acoperită cu grămezi de pânză, dar Draupadi era îmbrăcată la fel ca înainte.

Astfel, agonia lui Draupadi s-a transformat în extaz. Chiar și după ce Dussasana s-a prăbușit epuizat pe podea, extrem de obosit de munca lui, Draupadi a continuat să cânte și să aducă laude Domnului într-o stare de adorație extatică. Acesta este unul dintre episoadele cele mai sacre din *Mahabharata* și este un exemplu pentru toate femeile de a înțelege că ele nu sunt nicicând așa de neajutorate cum cred ele că sunt, atâta timp cât acestea au un devotament deplin față de Domnul.

De fapt, întreaga viață a familiei Pandava este un exemplu foarte bun pentru cei credincioși. Ei îi erau cei mai dragi lui Krishna, cu toate acestea vedem că viața lor a fost încercată de greutăți. La un moment dat au fost pe culmile gloriei la *Rajasuya*, atunci când întreaga Bharatavarsha s-a ridicat să-i aclame împărați, iar în clipa următoare au devenit sclavi. Umiliți și

insultați chiar de către omul pe care îl disprețuiau, au fost purtați de ici-colo de valurile vieții, forțați să îndure agonia de a-și vedea soția iubită insultată și umilința de a fi neputincioși în a o ajuta! Care este lecția pe care trebuie s-o învățăm din toate acestea? Căile lui Dumnezeu sunt misterioase. El nu este interesat de perspectivele noastre materiale sau de problemele noastre fizice. Unicul scop al divinității este de a ne aduce la îndeplinirea scopului cosmic, anume acela de a ajunge la starea de unitate cu el și, pentru aceasta, se utilizează toate mijloacele disponibile. Ego-ul individual limitat trebuie să fie transformat în focurile alternante ale norocului și nenorocului, ale onoarei și dezonoarei. Toate aceste dualități, care au un astfel de sens și scop în viața individului obișnuit, trebuie să fie depășite în viață de ființa îndumnezeită, stare către care Krishna își conducea devoții, familia Pandava; acesta este motivul pentru care ei au trebuit să treacă prin toate acele încercări amare. Dar în suferința lor, Domnul însuși a fost mereu de partea lor, ajutându-i și încurajându-i permanent. Uneori, el nu a fost acolo fizic, cum a fost cazul dificilei încercări a lui Draupadi, dar era evident că el nu i-a abandonat nici chiar pentru o singură clipă.

Dorind să depășească acest obstacol, cauzat de manifestarea acelui miracol, Duryodhana și-a dezgolit cu grosolănie o coapsă și, arătându-i-o lui Draupadi, a invitat-o să stea în poala lui. Aceasta a fost insulta ultimă. Ea nu a mai putut suporta. Un blestem îngrozitor a izvorât de pe buzele ei: „Într-o zi, O, Duryodhana, aceste coapse ale tale vor fi zdrobite pe câmpul de luptă și vei muri de o moarte îngrozitoare, cu vulturi și lupi urlând în jurul tău!“

Bhima, de asemenea, nu se mai putea abține nici el mai mult. Aruncându-i o privire lugubră lui Duryodhana, el a jurat: „Fie să nu ajung la cer niciodată, dacă nu voi ucide tot neamul Kaurava doar cu o singură mână. În ceea ce te privește Duryodhana, îți voi rupe coapsele mai întâi și apoi te voi omorî! Jur acest lucru pe

Krishna, Durga și Shiva. De asemenea, jur că voi bea sângele nelegiuitului Dussasana după uciderea lui și după ce îi voi lega părul lui Panchali cu mâinile mele pătate de sânge. Până când nu voi realiza acest lucru, nu voi mai bea apă cu mâinile mele sau dintr-un vas, ci numai de la împroșcătura făcută prin lovirea buzduganului meu pe suprafața apei!“

Arjuna a făcut apoi și el un jurământ teribil de a-l ucide pe Karna, Sahadeva pentru a-l ucide pe Shakuni și Nakula de a-l ucide pe Uluka, fiul lui Shakuni. În cele din urmă, Draupadi a făcut un alt jurământ: „Părul meu va rămâne dezlegat până când Bhima îl va unge cu sângele lui Dussasana și atunci părul văduvelor Kaurava va cădea în semn de doliu“.

Cei din neamul Kaurava au hohotit de râs la auzul acestor evenimente aparent improbabile. Cu toate acestea, legea *karmei* este întotdeauna justă și teribil este efectul blestemelor oamenilor cu suflet nobil care au fost răniți pe nedrept. Timpul urma să dovedească adevărul cuvintelor celor din familia Pandava.

Auzind toate aceste jurăminte teribile, regele orb s-a alarmat și tremura de stupoare. „Oprește-te! Oprește-te!“, a strigat el. „Elibereaz-o pe împărăteasa Draupadi!“ Nepăsător la solicitările tatălui său, Duryodhana i-a ordonat lui Draupadi să meargă în palat și să aibă grijă de soția lui.

Cu mare demnitate, Draupadi a răspuns: „Voi merge numai după ce mă voi fi închinat bătrânilor înțelepți. Datorită modului forțat în care am fost târâtă aici, am fost în imposibilitatea de a face acest lucru atunci când am intrat, dar nu vreau să se spună că împărătesei de Indraprastha îi lipsește respectul“.

Încet, ea a înaintat și s-a plecat înaintea lui Bhishma, Drona, Vidura și Dhritarashtra. Îngrozit de jurămintele celor din clanul Pandava, acesta din urmă a spus: „Cere două daruri, fiica mea și am să ți le acord ție, pentru că datorită noblețeі tale Dumnezeu însuși te-a salvat azi. Imediat, ea a cerut eliberarea soților ei

împreună cu regatul lor.

„Așa să fie“, a spus regele.

Înainte ca Duryodhana să aibă timp să vocifereze, Vidura i-a împins pe cei din clanul Pandava în carele lor și a dat bice cailor. Duryodhana s-a dus la tatăl său și a jurat să se sinucidă cu excepția cazului în care membrii familiei Pandava erau aduși înapoi și el recăpăta ceea ce reușise să câștige așa de ușor.

Dhritarashtra a protestat, dar, ca de obicei, el a cedat insistențelor lui și cei din familia Pandava abia ce ajunseseră la Indraprastha că au și fost rechemați și invitați la o singură aruncare de zaruri de către rege, care și-a forțat fiul să ajungă la un fel de compromis. Perdanții urmau să meargă în exil timp de doisprezece ani și apoi să-și petreacă cel de-al treisprezecelea an incognito într-un oraș oarecare. În cazul în care identitatea le era descoperită în această ultimă perioadă de un an, trebuia reluat întregul proces. Duryodhana a fost de acord, pentru că nu se aștepta ca familia Pandava să se întoarcă în viață sau să rămână nedescoperită în timpul perioadei finale de un an. Un mesager rapid a fost trimis după familia Pandava cu comanda conform căreia Dhritarashtra le-a ordonat să se întoarcă. În ciuda rugăminților fraților săi și a lui Draupadi, Yudhishtira a cerut în mod nesăbuit să se întoarcă, pentru că el a insistat că nu va merge împotriva dictatelor *dharmei* și astfel să nu se supună deciziilor celor mai în vârstă.

Încă o dată, el a fost provocat de către Duryodhana și Shakuni și termenii pariului i-au fost explicați. Dhritarashtra s-a grăbit să adauge că jumătate din împărăție i-ar fi dată înapoi în momentul în care s-a întors. Yudhishtira nu a spus nici un cuvânt. El a aruncat o ultimă privire la chipul bunicului său, ca pentru a avea o confirmare a ceea ce a fost spus. Pe chipul lui Bhishma era întipărită o privire de apel mut, care cerea iertare și înțelegere. Yudhishtira a crezut că a înțeles. Timp de mulți ani, Bhishma nutrise doar un singur gând și acesta era cel de a păstra

unitatea dinastiei Kuru împotriva tuturor încercărilor. În ciuda multor răsturnări de situație și în fața unor obstacole insurmontabile, el a făcut acest lucru, chiar și cu costul propriei fericiri. Acum, el și-a dat seama că dacă nu ar fi eliminați frații Pandava, Duryodhana ar găsi cu siguranță o metodă de a-i ucide. El a încercat de multe ori în trecut și nu a reușit, dar cine putea ști când va reuși? Exilul era singura modalitate de a evita această tragedie. Astfel, ultimul joc a fost jucat și pierdut și Yudhishtira a fost de acord să meargă în exil, fără să murmure. „Voi respecta sfatul bătrânilor“, a spus el. În acel moment, spre uimirea tuturor, Draupadi a insistat că el ar trebui să mai joace încă o dată pentru libertatea lor, pentru că, spunea ea, vrea ca soții ei să plece în exil ca oameni liberi și nu ca sclavi. Duryodhana și Shakuni au întrebat în mod jignitor ce ar mai fi avut Yudhishtira de pus în joc.

Acesta de pe urmă a răspuns: „Voi pune în joc toată *punya* (meritul spiritual) pe care am acumulat-o până acum“.

Duryodhana a fost entuziasmat și, fiind sigur de rezultat, a promis tot ceea ce a pierdut Yudhishtira în plus față de libertatea lor. Chiar înainte ca zarurile să fi fost aruncate, Draupadi i-a amintit lui Yudhishtira să recite cele douăsprezece nume ale Domnului Krishna și astfel să invoce binecuvântările lui înainte de a arunca zarul. Pentru prima și ultima dată, spre uimirea tuturor, Yudhishtira a câștigat! Cu obișnuita sa ținută morală înaltă, el a refuzat să ia înapoi și regatul și a acceptat numai libertatea lor. Împărăția lui, a spus el, o va cere numai după încheierea cu succes a celor treisprezece ani de exil. Astfel, datorită devotamentului lui Draupadi, frații Pandava au putut pleca cu demnitate. Au plecat cu soția lor și cu preotul-șef Dhaumya, renunțând la îmbrăcămintea lor împărătească și acoperindu-se cu piele de căprioară și scoarță de copac. Ei, care până acum erau îmbrăcați în cele mai rafinate podoabe ale regatului, purtau acum ținuta asceților. De nepătruns sunt căile

prin care dreptatea divină lucrează.

În momentul plecării lor, mai multe semne au fost observate, rău prevestitoare pentru familia Kaurava. Mama Kunti a mers să locuiască cu Vidura, refuzând să rămână în palatul lui Duryodhana. Cei cinci copii ai lui Draupadi de la cei cinci frați au fost trimiși la bunicii lor în Panchala, iar Subhadra a plecat la Dwaraka. Însoțită de o mulțime numeroasă de cetățeni înlăcrimați și de brahmani, familia Pandava a ajuns la marginea orașului. Yudhishtira i-a convins pe cetățeni să se întoarcă, dar brahmanii au refuzat să meargă înapoi, deoarece au spus că ar fi greșit din partea lor să trăiască într-un regat condus de un rege nedrept și au insistat să îl însoțească în pădure.

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

Aum Narayanaya Namaha!

CAPITOLUL 22

EXILUL

Pitha twam, Matha Twam, Dayithathanayastwam Priyasuhrit,
Twameva twam Mitram, Gururasi Gathischasi Jagatham.
Twadiyasthwath Bhrityasthava Parijana Shwadgathiraham,
Prapannaschaivam Sathyahampi Thavaivasmi Hi Bhara.

> Doar tu ești Tatăl meu, Mama mea, doar tu ești preaiubitul meu fiu și cel mai drag prieten; confidentul și învățătorul meu. Toate lumile își găsesc mântuirea numai prin tine, eu sunt al tău, slujitorul tău, servitorul tău. Idealul meu ești tu și mă refugiez în tine. Cu toate acestea, cu siguranță sunt o povară pentru tine.

Clanul Pandava se mișca rapid. Urmăreau să plece cât mai departe posibil de Hastinapura. Primul gând pe care l-a avut Yudhishtira după ce părăsise orașul a fost cum să facă să hrănească mulțimea de brahmani care îl urmaseră. Sfătuit de Dhaumya a început să se roage zeului soarelui Surya și a obținut *akshaya patra* sau bolul belșugului, de unde putea fi luată orice cantitate de mâncare de orice fel. Singura condiție era ca Draupadi să mănânce doar după ce toată lumea avea să

mănânce, așa cum procedează orice soție dintr-o familie indiană, pentru că după ce ea termină de mâncat nu se mai găsește nimic pentru moment în bol. Rezolvând această problemă, au pornit spre pădurea Kamyaka. Vidura, cu care Duryodhana și Dhritarashtra se comportaseră foarte aspru și chiar îi ceruseră să plece, s-a întâlnit cu aceștia în pădure și au petrecut câtva timp împreună. Totuși, Dhritarashtra nu a putut rezista prea mult să stea departe de cumnatul său și l-a trimis pe Sanjaya să-l aducă înapoi, spre supărarea lui Duryodhana. Înțelepții Vyasa și Maitreya au fost următorii care i-au vizitat. După ce aceștia s-au întors în Hastinapura, au încercat să-l avertizeze pe Dhritarashtra.

Vyasa i-a spus: „Fiii tăi sunt blestemați. Prinții izgoniți vor ține cont de nedreptatea făcută și se vor răzbuna distrugându-vă, la fel cum vă vor distruge și regatul. Convinge-ți fiul să facă pace cu ei, și astfel să se ajungă la un acord amiabil“. Dhritarashtra a șovăit și, ca de obicei, nu a făcut nimic.

Apoi Maitreya a încercat să ajungă la o înțelegere cu Duryodhana, dar cel din urmă l-a insultat lovindu-l peste coapsă, iar înțeleptul l-a blestemat imediat: „Jurământul lui Bhima se va îndeplini, iar tu îți vei pierde viața când coapsele îți vor fi distruse de el!“

Toate acestea se petrecuseră în timp ce Krishna se lupta cu Salva. Imediat ce a auzit veștile, s-a dus el însuși în pădurea Kamyaka împreună cu toți eroii clanului Vrishni și cu Drishtadyumna, fratele lui Draupadi. Aceștia s-au întristat când au văzut condițiile în care trăia mai nou împăratul. Atunci Krishna l-a testat pe Yudhishtira oferindu-se să îl ajute să își recapete regatul pe loc, dar acesta din urmă a refuzat, pentru că nu își dorea să își încalce promisiunea.

Când i-a văzut pe Krishna și pe fratele ei, suferința lui Draupadi s-a intensificat. Furia lor îndreptățită contrasta foarte mult cu blândețea soților săi: „O, Janardana! Eu sunt regina

preferată a celor cinci frați Pandava, care sunt cei mai măreți eroi din lume. Eu sunt fiica regelui din Panchala și sora eroului Drishtadyumna și totuși, privește ce mi-au făcut. Am fost târâtă de păr și insultată în fața înțelepților! De ce mi-ar mai păsa dacă Yudhishtira este numit unicul rege al Pământului, având în vedere ca părul meu, care fusese purificat de apele sacre ale *Rajasuya,* a fost înhățat de Dussasana? Dacă grația ta nu s-ar fi revărsat, aș fi rămas complet dezbrăcată în fața soților mei plini de eroism.

În toate aceste zile își ascunsese emoțiile cât a putut de bine, dar când i-a văzut privirea plină de compasiune a Domnului, Draupadi a izbucnit în hohote de plâns. Krishna i-a cuprins fața în palmele sale de lotus și îi șterse lacrimile cu marginea mantiei sale.

„O, Panchali“, i-a spus el. „Fii răbdătoare pentru moment. După ce vor trece treisprezece ani, femeile din celălalt clan al dinastiei Kuru vor jeli așa cum jelești și tu acum. Când săgețile lui Arjuna își vor potoli setea cu sângele lui Karna, atunci ele vor jeli. Când mâinile lui Bhima se vor înroși de sângele lui Dussasana, ele vor jeli. Când Duryodhana va zace pe câmpul de luptă cu coapsele sfâșiate, ele vor jeli. Nimic nu poate opri neînduplecata lege a cauzei și efectului – legea *karmei*. Cerurile ar putea să se prăbușească, vârfurile înzăpezite ale lui Himavan ar putea să se răstoarne și mările să sece. Pământul poate să se despice în milioane de fărâme, dar cuvintele mele nu vor da niciodată greș. Așadar, ștergeți lacrimile, draga mea soră, și încearcă să îți ierți soții care nu au fost în stare să te ajute“. După aceea, i-a consolat pe Yudhishtira și pe ceilalți și s-a întors la Dwaraka, promițându-le să revină de fiecare dată când vor avea nevoie.

Dhaumya i-a sfătuit să meargă în Dvaitavana, care era o pădure pitorească ce arăta mai mult ca o grădină, plină cu flori, fructe, dar și cu păuni și păsări minunate. Era de asemenea

locuința a mai mulți *rishi*. Yudhishtira a trăit în acest mediu silvestru la fel de fericit precum locuise și în Indraprastha. El a fost un suflet mare care își depășise condiția ambivalentă a vieții și se simțea de minune și în acele împrejurări ostile ca și atunci când înota în bogăție. S-a bucurat de compania înțelepților și a realizat că suferința era o condiție necesară pentru a duce o viață spirituală, iar măreția consta în abilitatea de a ne ridica deasupra acestei condiții.

Marele înțelept Markandeya a venit la ei să le spună povestea lui Sri Rama, fiul lui Dasaratha, care petrecuse paisprezece ani în exil în pădure alături de fratele său și de preaiubita lui regină, care fusese răpită de Ravana, regele demon din Lanka.

Auzind despre viața lipsită de griji pe care familia Pandava o ducea în pădure, Duryodhana a fost din nou încercat de vechea sa suferință, gelozia. Și-a stors creierii să găsească o metodă, orice fel de metodă, ca să îi distrugă, dacă s-ar fi putut aceasta. Tocmai atunci, înțeleptul Durvasa a sosit la palat împreună cu 10.000 de discipoli și a cerut să fie primit cu ospitalitate atât timp cât va decide el să rămână. Înțeleptului îi făcea plăcere să îi testeze pe oameni, așadar l-a bătut la cap pe Duryodhana în mod constant cu cererile sale în momentele cele mai nepotrivite ale zilei.

Duryodhana a făcut tot posibilul ca să îl mulțumească pe înțelept, cunoscându-i foarte bine comportamentul de pomină și nedorind să fie blestemat! Într-un final, Durvasa s-a declarat mulțumit și i-a sugerat lui Duryodhana să îi ceară o favoare. Vicleanul Duryodhana s-a gândit imediat la un plan să îl facă pe înțelept să îi blesteme pe cei din familia Pandava, iar astfel aceștia să înceapă să decadă.

Plin de o aparentă umilință, Duryodhana i-a spus: „O, preasfântule! Verii mei din clanul Pandava duc o viață simplă în pădure. Mergi, te rog, acolo în jurul orei trei după amiază împreună cu discipolii tăi și astfel ei vor considera că sunt

binecuvântați dacă cei sfinți ca tine vor veni să îi viziteze“.

„Așa să fie“, spuse Durvasa și a pornit imediat spre pădurea Kamyaka, unde a sosit în momentul când familia Pandava și alaiul lor terminaseră deja să mănânce. Draupadi mâncase deja și și terminase de spălat și vasele folosite. I s-a oprit inima în loc când l-a văzut pe înțelept și pe discipolii săi ce păreau flămânzi. Nu doar că mâncase, dar și pusese la loc bolul. Durvasa l-a anunțat pe Yudhishtira că se va duce mai întâi la râu cu discipolii, vor face o baie și apoi se vor întoarce cu o poftă și mai mare de mâncare. Draupadi era într-o adevărată dilemă și, ca de obicei la vremuri disperate, i-a cerut ajutorul lui Krishna.

„O, Krishna, tu ești pomul care adăpostește toți oamenii buni și ești salvatorul acelora care sunt în pericol. Tu însuți poți îndepărta supărările discipolilor tăi. Doar tu, preamărit Domn, ești singurul meu refugiu.“

Spunând acestea, s-a prăbușit la pământ într-o stare de abandon. Deschizând ochii, a văzut minunata înfățișare a Domnului, care se apropia de ea cu zâmbetul lui blând. A alergat spre el să îi explice necazul prin care trecea, dar Domnul a dat-o la o parte și i-a spus: „O, Panchali, îmi este atât de foame. Oferă-mi mai întâi ceva de mâncare și apoi vom discuta“.

„O, Doamne“, a îngăimat ea cu un nod în gât, „nu este acum momentul să glumești. Am terminat de mâncat deja și am spălat *akshaya patra*, iar înțeleptul Durvasa și cei 10.000 de discipoli ai săi au venit și ei. Nu mai este nicio urmă de mâncare în umila noastră locuință. Ce trebuie să fac?“ „Fii fără grijă“, i-a răspuns Krishna pe un ton liniștitor. „Fiind o prințesă și fiind neobișnuită să muncești din greu, sunt sigur că nu ai spălat bolul foarte bine. Trebuie să fi rămas ceva înăuntru pentru mine. Du-te și adu-l.“

Vizibil întristată, Draupadi se duse să aducă bolul pe care îl curățase și pe care îl pusese deoparte cu câteva momente în urmă. Krishna a căutat pe fundul vasului cu multă atenție și a găsit o bucățică microscopică de frunză de spanac și un bob de

orez, care se lipiseră de vas, spre rușinea lui Draupadi. Ținând în palmă ceea ce găsise, i-a cerut lui Draupadi să toarne puțină apă din Ganga și apoi a băut amestecul de parcă era cine știe ce delicatesă.

„Ah! Acum sunt ghiftuit“, s-a bătut el cu mâna pe burtă. „Spune-i lui Bhima să meargă la râu și să îi invite pe înțelept și pe discipolii săi să vină să mănânce.“

„Dar, Doamne, cu ce să îi hrănim?“, l-a întrebat Draupadi cu glas pierit. „Nu-ți fă griji pentru asta. Doar spune-i lui Bhima să meargă“, a îmbărbătat-o Krishna.

Bhima a mers la râu și i-a găsit pe înțelept și pe discipoli eructând de parcă doar ce mâncaseră pe săturate. Când Bhima i-a invitat la masă, aceștia au refuzat în cor, argumentând că nu ar mai putea mânca nimic, având în vedere că dintr-o dată au început să se simtă sătui. Mai mult decât atât, erau pe punctul a o lua la picior, pentru că se temeau că s-ar fi putut prepara pentru ei o masă copioasă și ei nu ar mai fi putut să o dea gata cum se cuvine. Durvasa, desigur, și-a dat seama prin puterile sale *yoghine* că motivul acestor întâmplări era gelozia lui Duryodhana. A fost atât de nervos că a fost luat de fraier, încât l-a blestemat pe Duryodhana să moară cât mai repede și i-a binecuvântat pe cei din familia Pandava să fie plini de succes în misiunea lor.

Când Draupadi i-a cerut Domnului o explicație pentru acest miracol, acesta i-a răspuns că mâncase fărâmele găsite cu *bhavana* (proiecție imaginativă realizatoare), că el este Domnul universului și astfel întreg universul împreună cu toate ființele au fost satisfăcute și s-au simțit îndestulate. Apoi i-a binecuvântat pe Draupadi și pe frații Pandava și a plecat la Dwaraka.

Familia Pandava a petrecut în pădure șase ani foarte fericiți și plini de aventuri. Vyasa l-a sfătuit pe Arjuna să țină o *tapasya* închinată Domnului Shiva și astfel să obțină de la acesta din urmă formidabila armă Pasupata. Vrând-nevrând, frații s-au

separat și Arjuna a realizat *tapas-uri* grele dedicate lui Shiva. Auzind de *tapas-urile* lui Arjuna, Duryodhana și-a silit un prieten *rakshara*, pe numele său Muka, să ia forma unui mistreț sălbatic și să îl omoare. Muka a fost de acord și a mers în pădure. În același timp, Shiva și consoarta sa Parvati au venit să îl binecuvânteze pe Arjuna, deghizați sub forma unor vânători. Ei au pândit mistrețul care venise să îl omoare pe Arjuna. În momentul în care mistrețul a atacat, Arjuna s-a trezit din *tapas* și a trimis o săgeată spre mistreț. Simultan, o săgeată trimisă de divinul vânător a spintecat mistrețul. Acesta a căzut mort la pământ și Arjuna a crezut că el omorâse mistrețul, în timp ce vânătorul insista că el a fost cel care îl omorâse de fapt. Discuția s-a transformat rapid într-un duel. Se părea însă că săgețile lui Arjuna nu puteau pătrunde prin pielea vânătorului. Curând a descoperit că tolba i-a rămas fără săgeți, iar vânătorul îi tăiase și coarda arcului. Mânios, Arjuna a sărit la el și l-a doborît cu o lovitură cu arcul său. Se spune că toți au simțit atunci durerea, pentru că Shiva nu este nimic altceva decât Supremul Absolut. Fără să își schimbe în vreun fel starea, acesta l-a certat pe Arjuna. „Ce urât din partea ta să mă lovești cu arcul. Aș putea și eu să procedez la fel, dar mă abțin. Hai să ne luptăm corp la corp.“

Așa că se prinseră unul pe celălalt și Arjuna se simți îmbibat de o nouă energie doar la simpla atingere a mâinilor Domnului. Dar deși Arjuna s-a luptat vitejește, loviturile sale nu au lăsat nicio urmă pe vânător, care le-a primit fără durere. Nervos și nedumerit, Arjuna a realizat în mare grabă o figură, un *lingam*, a Domnului Shiva și i-a închinat o ghirlandă. Când s-a întors, vânătorul stătea în fața lui împodobit cu ghirlanda pe care tocmai o pusese în jurul *lingam-ului*. Arjuna și-a dat seama imediat că vânătorul nu era nimeni altcineva decât preaiubitul lui Dumnezeu, Shiva, alături de consoarta sa Parvati și fiul lor Kartikeya! S-a aruncat la picioarele lui Shiva și l-a implorat să îl

ierte. Shiva era încântat de curajul și cunoștințele de luptă ale discipolului său și i-a spus să îi ceară o favoare. Arjuna era cu adevărat un discipol al lui Shiva și i-a răspuns plin de umilință: „Am fost binecuvântat cu imaginea divinei tale forme. M-am luptat corp la corp cu tine și picioarele tale m-au atins. Sunt astfel de trei ori binecuvântat. Ce aș putea să-mi doresc mai mult?“

La insistențele Domnului însă, acesta i-a cerut în cele din urmă arma Pasupata. Shiva i-a dat arma și l-a prevenit asupra puterilor sale distructive și l-a sfătuit să o folosească doar în situații critice. „Vei reuși să îți înfrângi dușmanii și, fiind ajutat de Krishna, vei curăța lumea de atrocități“, a încheiat el. După aceasta, tatăl lui Arjuna, Indra, i-a cerut să îl urmeze în locuința sa din ceruri pentru a-l ajuta să înfrângă câțiva demoni cu Pasupata. A reușit să facă întocmai, iar marele Indra i-a oferit acestuia multe alte arme divine și binecuvântări. Totuși, a reușit să-și atragă un blestem pe care i l-a aruncat asupra lui frumoasa celestă Urvashi, pentru că rezistase chemărilor ei. Ea l-a blestemat să aibă parte de un an în care să fie asemenea unui eunuc, având în vedere că se comportase precum unul. Aceasta a fost de fapt o binecuvântare, având în vedere că cel de-al treisprezecelea an de exil el trebuia să îl petreacă ascuns.

După plecarea lui Arjuna, cei din clanul Pandava petrecură cu greu timpul împreună, având în vedere că Arjuna era unul din favoriții tuturor și reușea mereu să le ridice moralul cu umorul său. Pe lângă asta, Yudhishtira a trebuit să le facă față lui Bhima și Draupadi care îl tot sâcâiau cu faptul că nu era potrivit ca un kshatriya să trateze situația cu atâta umilință. În aceeași perioadă, înțeleptul Brihadvasa a venit pe la ei și i-a ridicat moralul lui Yudhishtira învățându-l arta regală a jocului cu zarurile, numită *akshahridaya*, astfel încât nimeni să nu îl mai poată înfrânge. Apoi, a trecut înțeleptul Vyasa și i-a sfătuit să pornească într-un lung pelerinaj. Mai întâi au vizitat pădurea sfântă numită Naimisha și apoi treptat se îndreptară către coasta

vestică a peninsulei până ajunseră la Prabhasa, portul care se învecinează cu Dwaraka, unde s-au întâlnit cu Krishna și Balarama. Cel din urmă era furios pe Duryodhana și l-a rugat insistent pe Yudhishtira să se lupte cu frații Kaurava exact în acel loc și în acel moment. Krishna i-a spus însă lui Balarama: „Frate, Yudhishtira recomandă să avem răbdare nu pentru că acesta nu ar fi puternic, ci pentru că vrea să se țină de cuvânt. Adevărul este pentru el mai presus decât bogăția. Haide să îi respectăm dorințele. Vremea când își va recăpăta ceea ce cândva a pierdut va veni în curând“. După ce au petrecut multe zile fericite alături de prietenii lor dragi, familia Pandava s-a îndreptat către nord până au ajuns la Bindusar, de unde izvora Ganga. Apoi au înaint spre *ashrama* unde înțelepții Nara și Narayana se spunea că meditează. Aici au fost luați pe sus de o furtună terifiantă din cauza căreia Draupadi era aproape să fie ucisă. Yudhishtira i-a ținut capul în poala lui în timp ce Nakula și Sahadeva i-au masat picioarele lovite și umflate.

Yudhishtira, într-un acces de auto-compătimire, i-a spus: „O, Panchali! Tatăl tău ni te-a oferit cu promisiunea ca frații Pandava să îți aducă numai fericire. Dar, sărmana mea soție, după ce ne-am căsătorit, tu doar ai suferit. Te rog, încearcă să îl ierți pe bărbatul acesta al tău care tot cade în păcat!“ Draupadi a făcut tot posibilul să îl liniștească pe rege.

În scurt timp frumusețea *ashram-ului* și-a făcut simțită prezența în sufletele lor din ce în ce mai mult și aproape că au uitat de suferințe. Într-o zi, o minunată floare ce revărsa un parfum ametitor, purtată fiind de vânt, s-a oprit la picioarele lui Draupadi. Aceasta l-a implorat pe Bhima să îi aducă cât mai multe din aceste flori. Bhima era prea încântat ca să o poată refuza și a pornit ca un fanatic, adulmecând aerul și urmărind parfumul florii. Curând a întâlnit în drumul său o maimuță gigantică ce îi bloca trecerea. El i-a cerut maimuței să îl lase să treacă, dar maimuța i-a spus: „Sunt prea bătrână și slăbită să mă

mișc, dar dacă vrei îmi poți îndepărta coada din drumul tău și să mergi mai departe“.

Cu un zâmbet îngăduitor, Bhima a încercat să ridice coada maimuței cu mâna stângă, dar coada nu s-a mișcat nici măcar un centimetru. Apoi și-a folosit ambele mâini, dar a obținut același rezultat. Surprins de aceasta, a scos și buzduganul ca să dea la o parte coada, dar acesta s-a rupt în două! S-a întors atunci în fața maimuței și, prosternându-se la picioarele ei, a implorat-o să îi spună cine era de fapt. Maimuța i-a răspuns zâmbind: „Sunt fratele tău Hanuman, fiul lui Vayu“. Bhima, căzut la pământ, l-a implorat să îl ierte. Hanuman l-a luat în brațele sale păroase și l-a asigurat că va face tot ce îi va fi cu putință să îi ajute să câștige războiul ce avea să vină. S-a oferit chiar să stea în vârful steagului de luptă al lui Arjuna și să îi sperie pe inamici și în acest fel să îi ajute să câștige războiul. Frații s-au îmbrățișat încă o dată, iar apoi Bhima și-a continuat drumul, nu înainte ca Hanuman să îi spună că numele florii era Saugandika și că aceasta creștea în grădina lui Kubera, zeul bogăției. Alaiul lui Kubera, format din mai multe *yaksha* (spirite ale naturii), i-a permis lui Bhima să culeagă florile, iar acesta s-a întors la Draupadi și a acoperit-o cu florile la care ea râvnise.

Trecuseră deja cinci ani de când plecaseră de lângă Arjuna și erau nerăbdători să îl întâlnească din nou. Reuniunea a avut loc la Badrikashrama. După ce au ascultat toate aventurile minunate prin care trecuse Arjuna, s-au pregătit să înceapă călătoria lor de întoarcere în câmpii. Unsprezece ani de exil trecuseră deja. Mai rămăseseră doar doi ani.

Așadar, cei din clanul Pandava au trecut prin focurile austerității și ale greutăților, păstrându-și însă gândurile orientate către Dumnezeu, crescând în înțelepciune, umilință și putere. Odată deciseră să îl invite pe Krishna să ia prânzul împreună cu ei. Arjuna a crezut că îl puteau chema în orice moment pe Domnul Krishna, dar a realizat că toate rugăciunile

lui nu aveau niciun efect. Atunci Bhima și-a scos buzduganul său atotputernic și l-a aruncat în aer spunând: „Krishna, dacă nu vii în acest moment, voi muri sub greutatea acestui buzdugan!“ Domnul a apărut imediat și Arjuna, care întotdeauna se mândrea cu faptul că era favoritul Domnului, a realizat atunci valoarea devoțiunii lui Bhima pentru Krishna.

Cu altă ocazie, Domnul împreună cu soția sa Satyabhama au mers în vizită la familia Pandava. Când aceasta a văzut cât de nebunește o iubeau cei cinci bărbați pe Draupadi, i-a cerut să-i dea măcar un indiciu cum reușea să îi împlinească pe toți cei cinci bărbați, când ei înșăși îi era greu să-i facă față unuia singur! Draupadi i-a zâmbit și i-a spus: „Cea mai mare fericire a mea este când reușesc să le împlinesc chiar și cele mai mici dorințe soților mei. Îi tratez la fel pe toți cinci. Fericirea lor este și fericirea mea, suferința lor este și a mea“.

Această întâmplare a fost fără îndoială regizată de Domnul Krishna, având în vedere că Satyabhama era o femeie cu o voință puternică care nu ezita niciodată să-și expună opiniile sale fără nicio teamă. Krishna iubea curajul ei și nu a considerat necesar să îi îngrădească spiritul, dar în același timp voia ca ea să audă care sunt calitățile de care are nevoie pentru a fi o femeie perfectă de la o femeie precum Draupadi care avea și ea propriile sale păreri. Draupadi era departe de a fi o ființă umilă și blândă, dar reușise să facă lucrurile după bunul său plac mulțumindu-i pe bărbați și nu dominându-i. Astfel își păstrase personalitatea intactă, dar rămăsese în același timp o soție perfectă.

Zilele de pace ale lui Duryodhana se apropiau de sfârșit. Pentru a-i ridica moralul, Karna a venit cu o idee genială. „Prietene“ spuse el, „tu ești acum Domnul întregii lumi. De ce trebuie să îți faci griji pentru faptul că exilul clanului Pandava se apropie de sfârșit? Ei cutreieră pădurile ca niște animale. Haide să mergem în pădurea Dvaitavana sub pretextul că vrem să ne

inspectăm vitele. Văzând frumusețea suitei tale, frații Pandava se vor înverzi de invidie, iar când femeia Draupadi le va vedea pe soțiile noastre îmbrăcate cu cele mai frumoase podoabe, se va învineți. Haide, să mergem să ne distrăm.“

Acest scenariu a fost acceptat cu bucurie de către Duryodhana și toți frații Kaurava au pornit împreună cu soțiile lor în această plăcută călătorie. Când au aflat că familia Pandava își avea tabăra lângă un lac, aceștia au decis să meargă să înoate. Dar un *gandharva* (cântăreț celest) se distra în acel moment în lac împreună cu soțiile lui și le-a ordonat oamenilor lui Duryodhana să-i spună stăpânului lor că nu tolerează niciun fel de deranj din partea nimănui. Duryodhana a respins cu dispreț ordinele date de acesta și a continuat să se îndrepte spre lac, însă la un moment dat nimeni din alaiul lor nu a mai putut înainta. Într-un final *gandharva* l-a apucat pe rege de păr și a început să-l târască după el prin colb. Femeile au fost și ele duse de acolo. Disperați, oamenii lui Duryodhana, care au apucat să scape, au alergat la Yudhishtira, i-au povestit rușinați prin ce au trecut și l-au implorat să vină să le salveze regele. Inițial Bhima a refuzat să meargă, dar Yudhishtira a insistat și frații au plecat în operațiunea de salvare. După o luptă scurtă, *gandharva* i s-a revelat lui Arjuna ca fiind Chitrasena, prietenul său care îl învățase muzica și dansul în timpul sejurului din raiul lui Indra. Regele Kuru împreună cu frații și femeile lor au fost predați clanului Pandava spre supărarea lui Duryodhana. Yudhishtira le-a dat drumul nu înainte de a-i sfătui să nu mai facă niciodată astfel de fapte răutăcioase. Duryodhana era plin de furie, dar și de tristețe în același timp. Nu doar că nu reușise să îi umilească pe cei din familia Pandava, așa cum își dorise, dar fusese și forțat să-și recunoască vinovăția. De fapt, viața sa depinsese de generozitatea de care Yudhishtira dăduse dovadă. Simțea că mai bine murea decât să se întoarcă în Hastinapura și pregătise totul pentru a-și lua singur viața. Karna și Dussasana l-au convins

totuși să se răzgândească și l-au adus înapoi în oraș.

Odată, când frații Pandava erau la vânătoare, cumnatul lui Duryodhana, Jayadratha a trecut pe acolo. Văzând-o pe Draupadi la ușa *ashram-ului*, s-a îndrăgostit brusc de frumusețea ei și a luat-o cu forța cu el în car. Când s-au întors bărbații și au văzut că lipsește, au plecat în căutarea ei. Deși puterile lui Jayadratha erau formidabile, nu se puteau compara cu furia soților Pandava. Bhima era gata să îl omoare ca pe un șarpe, dar Arjuna a reușit să îi schimbe părerea aducându-i aminte că era soțul Dussalei, sora mai mică a lui Duryodhana, și ar trebui cruțat.

Jayadratha era prea rușinat să se poată întoarce în oraș. A rămas în pădure, făcând o *tapasya* intensă către Domnul Shiva cerându-i să îi îndeplinească o favoare, aceea de a-i înfrânge pe frații Pandava. Domnul Shiva i-a răspuns: „Nu vei putea niciodată să îi înfrângi pe frații Pandava, pentru că sunt protejați de Domnul Vishnu în *avatara* Krishna. Dar o să îți fac o favoare și o să fii capabil să le provoci răni grave“. Jayadratha era mulțumit cu aceasta și s-a întors în oraș determinat să le facă rău fraților Pandava, uitând de faptul că el însuși era cel care le greșise.

În al doisprezecelea an de exil, frații Pandava au fost sever testați de către Yamadharma, tatăl lui Yudhishtira și zeul dreptății. Acesta a creat un lac otrăvit la care frații au mers după apă, iar cei mai tineri dintre ei au murit după ce au băut din ea. Într-un final, Yudhishtira a mers să afle ce se întâmplase și i-a găsit pe cei patru frați mai tineri zăcând morți pe malul lacului. O voce din interiorul lacului i-a povestit cum muriseră aceștia și s-a oferit să îi aducă înapoi la viață dacă îi va răspunde la niște întrebări. Yudhishtira a fost de acord și *yaksha* (o ființă celestă) a început să îl întrebe despre toate aspectele legate de etică și dreptate, la care Yudhishtira a răspuns corect. Câteva dintre întrebări merită menționate.

„Ce îl caracterizează pe un brahman?“

„Virtutea și un comportament exemplar, nu nașterea sau

educația.“

„Care este cel mai surprinzător lucru din această lume?“

„Faptul că în fiecare zi cu toții vedem că și moartea își face simțită prezența și totuși cu toții avem impresia că nu vom muri niciodată.“

„Cine se poate numi cu adevărat bogat?“

„Cel care nu face nicio diferență între fericire și suferință, durere și plăcere, pierdere și câștig, prezent și viitor.“

Astfel, Yudhishtira a răspuns cu umilință și cu înțelepciune la multe întrebări de acest gen, puse de *yaksha*, știind că viețile fraților săi depindeau de acele răspunsuri. În final vocea i-a spus: „Sunt mulțumit de răspunsurile tale și îți garantez viața unuia dintre frații tăi. Cine să fie? Fără nicio ezitare, Yudhishtira îl ceru pe Nakula.

Vocea l-a întrebat: „De ce nu ai cerut înapoi viața lui Bhima sau Arjuna, care sunt frații tăi buni?“

Yudhishtira i-a răspuns calm: „Nu mă pot abate de la *dharma* nici măcar de dragul afecțiunii. Dintre fiii mamei mele, măcar eu sunt viu. Pentru a păstra un oarecare echilibru, permite-i unuia dintre fiii mamei mele vitrege Madri să fie readus la viață.

Vocea s-a materializat în însuși Yamadharma, zeul morții și al dreptății. Pentru a testa integritatea fiului său, a creat lacul otrăvit și a fost foarte mulțumit de răspunsurile date de Yudhishtira. I-a adus înapoi pe toți frații săi și i-a spus: „Te asigur că nimeni nu te va recunoaște în cel de-al treisprezecelea an de exil. Dar ține minte că atât victoria, cât și dreptatea vor prevala oriunde se află Domnul Krishna, așa că tu trebuie să îl urmezi întocmai“.

Astfel s-a încheiat cel de-al doisprezecelea an de exil. Yudhishtira și-a trimis suita de servitori și adepți la Dwaraka și pe preceptorul său Dhaumya la Drupada, pentru că voia ca nimeni să nu știe unde vor fi din acel moment. Frații au discutat problema între ei și au decis să petreacă cel de-al treisprezecelea

an de exil ascunși în orașul Upaplavya, la curtea regală a lui Virata, regele ținutului Matsya. Fiecare dintre ei s-a deghizat și și-a găsit o ocupație în funcție de temperament. Yudhishtira, un adevărat brahman în adâncul sufletului, și-a luat numele de Kanka, s-a decis să intre în pielea unui membru al castei brahman cu cunoștințe în arta jocurilor cu zarurile și să devină curtean. Bhima și-a ales numele Valahala, să fie o persoană cu veleități culinare, astfel încât să se angajeze pe post de bucătar la palat. În timpul liber îi distra pe oameni prin angajarea în lupte corp la corp. Arjuna s-a folosit de blestemul lui Urvasi, care s-a dovedit a fi de fapt o binecuvântare, ca să ajungă pe post de eunuc la palat luându-și numele de Brahannala. Acesta o învăța muzica și dansul pe fata regelui, Uttara. Nakula, care avea cunoștințe despre artele ecvestre, și-a luat numele de Damagranthi. El știa să domesticească cai, așa că și-a propus să devină grăjdarul-șef al regelui. Sahadeva, care era un expert în creșterea vitelor, și-a luat numele de Tantripala și a optat pentru un post la lăptăria regală. Draupadi, vrând-nevrând, a trebuit să accepte să fie însoțitoarea și costumiera reginei și și-a spus Sairandhri. Au plănuit totul cu atenție și și-au ascuns apoi armele în interiorul pielii unei vaci moarte în vârful unui copac lângă care era un cavou pentru a fi astfel ferite de ochii curioșilor.

Și-au luat rămas-bun într-un mod afectuos și au pornit separat către orașul Upaplavya. Au fost acceptați cu ușurință de rege cu noile lor identități. Regina Sudeshna a fost oarecum reținută la început să o accepte pe Draupadi, temându-se că soțul ei ar putea ajunge victima farmecelor ei. Dar Draupadi i-a spus că este o adevărată expertă în tot ceea ce ține de îngrijirea feminină și a făcut aluzie la Satyabhama, soția Domnului Krishna. A subliniat de asemenea că fusese căsătorită cu cinci *gandharvași* care nu aveau nicio reținere să ia viața oricui îndrăznea să o supere. Liniștind-o astfel pe regină, Draupadi a fost angajată.

Cum Virata era regele Matsya, toată puterea era în mâinile comandantului -șef Kichaka, care era de asemenea cumnatul mai tânăr al reginei. Având în vedere că era foarte bun în luptă, toate regatele, inclusiv cel al dinastiei Kuru, îl tratau cu respect și cu frică. În timpul primelor zece luni în care familia Pandava s-a aflat acolo, Kichaka plecase într-una din numeroasele sale expediții militare. De îndată ce s-a întors, a mers plin de cadouri la sora lui. Din nefericire, privirea i s-a fixat pe Draupadi și s-a îndrăgostit brusc de farmecul ei. Dar toate încercările sale de a o convinge pe „costumieră“ nu au avut niciun efect asupra ei, deși se aștepta să fie o pradă ușoară. Sărmana Draupadi a fost nevoită să asculte nenumărate insulte din partea lui. El nu a acceptat refuzul ei și nu i-a venit să creadă că o umilă servitoare ar putea fi atât de neinteresată de bunăstarea și de farmecul lui personal. Într-un final, nemaiputând face față presiunilor, Draupadi l-a chemat pe Bhima să o salveze.

Împreună au ticluit un plan să scape de el. Panchali l-a invitat pe Kichaka să o viziteze noaptea într-o anumită cameră. Kichaka era încântat că în sfârșit „citadela“ se prăbușise, așa cum se și aștepta la început. A mers îmbrăcat în cele mai frumoase veștminte ale sale, dar în loc să dea de brațele blânde ale lui Draupadi, l-a găsit pe Bhima cu brațele sale de oțel, care l-a strâns atât de tare încât nu a mai putut scăpa. În dimineața următoare toată lumea a fost terifiată să îl găsească pe Kichaka mort și au întrebat-o pe Draupadi ce se întâmplase. Ea le-a sugerat că fapta părea să fi fost făcută de foștii ei soți, *gandharvașii*, pentru că regina refuzase să o ajute.

Anul era pe sfârșite și Duryodhana devenea din ce în ce mai disperat pentru că spionii săi nu reușiseră să găsească unde locuia familia Pandava. Între timp a aflat veștile despre Kichaka, generalul invincibil al ținutului Matsya, care fusese omorât prin strangulare de un atacator necunoscut din cauza unei femei. Duryodhana a jubilat când a auzit aceasta, pentru că era sigur că

atacatorul nu putea fi nimeni altul decât Bhima. Așa că a făcut un pact cu aliații săi, dinastia Trigarta, și au decis să facă un raid asupra regatului Matsya pentru a fura vitele lui Virata. Acum că murise Kichaka, comandantul armatei, țara era lipsită de apărare. Armata Trigarta urma să atace dinspre sud și să ademenească armata lui Virata în timp ce clanul Kaurava urma să se apropie dinspre nord și să fure vitele. Duryodhana era sigur că putea să îi demaște pe cei din familia Pandava, care fără îndoială îi ceruseră ajutorul regelui Virata.

Atacul dinspre sud l-a speriat pe rege, dar Yudhishtira s-a oferit să meargă cu bucătarul, cu grăjdarul-șef și cu îngrijitorul vacilor să îi înfrângă pe cei din dinastia Trigarta. L-au convins pe Virata să le împrumute armuri și întreaga armată a pornit cu ei, învingându-i pe dușmani cu ușurință. În același timp, așa cum plănuiseră, frații Kaurava au atacat dinspre nord, iar femeile și copiii care au reușit să fugă în oraș au anunțat ce se petrecea. Draupadi a sărit atunci în ajutor și a sfătuit-o pe regină să îl lase pe fiul său mai mic, Uttara Kumara, în mâinile profesorului de dans Brahannala, care, a susținut ea, este un excelent vizitiu. „Cu el ținând hățurile, fiul tău sigur îi va înfrânge pe invadatori“, i-a spus Draupadi reginei.

După o oarecare ezitare, Arjuna a acceptat să conducă carul tânărului prinț și cei doi au pornit grabnic spre nord. A trebuit să îl forțeze pe prinț să vină cu el, acesta fiind slab de inimă. Dar imediat ce au ieșit pe porțile orașului, Arjuna a făcut schimb de locuri cu el și i-a spus să nu aibă teamă pentru că el va fi cel care se va lupta, protejându-l pe prinț. Prințul a fost de acord și Arjuna l-a dus la copacul unde fuseseră ascunse armele și și-a luat arcul Gandiva și tolba cu săgețile sale inepuizabile. Se spune că ziua în care Arjuna și-a recăpătat arcul era *Vijayadasami*, ziua victoriei, a zecea zi din perioada adorării anuale a zeiței Durga. Ziua aceea a marcat de asemenea sfârșitul celui de-al treisprezecelea an de exil.

Înarmați astfel, au pornit spre nord, unde hoții de vaci înconjuraseră bovinele. Uttara Kumara s-a speriat de moarte când a văzut că avansau, dar Arjuna l-a încurajat și i-a spus să meargă mai departe. Ca un înger răzbunător, Arjuna a căzut asupra hoardelor lui Kuru care îl recunoscuseră în ciuda veșmintelor lui ciudate.

Așezat în carul condus de prințul tremurând, Arjuna a făcut ravagii în rândurile armatei de jefuitori și a salvat astfel vitele. El a luptat cu furia unui om ce fusese nedreptățit și frații Kaurava au fost nevoiți să dea bir cu fugiții. Când Duryodhana a încercat să facă și el cale întoarsă și să fugă, Arjuna l-a urmărit cu strigăte puternice prin care îi ironiza lașitatea de care dădea dovadă, forțându-l să se lupte în continuare. Chiar dacă l-a rănit sever, Arjuna a rezistat impulsului de a-l omorî pe Duryodhana, pentru că acesta era rezervat lui Bhima, dar n-a rezistat totuși să nu îi calce în picioare mândria și i-a azvârlit coroana de pe cap.

În clipa aceea Duryodhana a țipat la el: „Voi toți trebuie să vă întoarceți în pădure pentru încă treisprezece ani, pentru că eu v-am descoperit!“ Arjuna însă i-a răspuns: „Consultă-te cu înțelepții tăi. Îți vor confirma că perioada de treisprezece ani s-a sfârșit acum o oră. Dar nu avea teamă, îți voi cruța viața, pentru că eu nu ucid lași în câmp deschis. Mai mult decât atât, fratele meu Bhima a jurat că te va omorî!“ Atunci Karna a înaintat și l-a provocat la luptă pe Arjuna, dar acesta l-a forțat rapid să-și recunoască înfrângerea și Karna a trebuit să se retragă și el.

Învingând astfel armata regatului Kuru, victorioasa pereche s-a întors la copac, unde Arjuna a ascuns din nou armele. S-au îndreptat apoi spre palat unde regele era chiar tulburat de întâmplările extraordinare din acea zi. L-a felicitat pe tânărul său fiu pentru această minunată victorie, dar prințul a mărturisit că cel care salvase situația a fost nimeni altul decât profesorul de dans! Aceasta l-a zăpăcit și mai tare pe rege, așa că Yudhishtira i-a explicat întreaga poveste. Regele a fost foarte fericit că i-a putut

ajuta, chiar fără să urmărească aceasta, pe membrii familiei Pandava. Ba chiar i-a oferit lui Arjuna mâna fiicei lui, Uttara, dar el a refuzat spunându-i că nu o putea vedea decât ca pe o fiică pe eleva lui. Totuși, pentru a crea o alianță mai puternică între ei și regatul Matsya, a acceptat-o ca și noră și mireasă pentru fiul său, Abhimanyu, nepotul Domnului Krishna. Această ofertă a fost primită cu bucurie, așa că a fost trimis un mesaj cu ultimele vești la Dwaraka. Abhimanyu era un arcaș tânăr și arătos și acesta și-a anunțat venirea împreună cu Krishna și alți membri ai neamului Yadava.

Membrii familiei Pandava au mers la intrarea în oraș pentru a-i întâmpina pe Krishna și Balarama. Au căzut la picioarele lui și au spus: „Prin grația ta, O, Doamne, am depășit cei treisprezece ani. Tu ești unicul nostru refugiu. Vom face tot ceea ce dorești. Tu ești totul pentru noi“. Krishna s-a umplut de compasiune când i-a văzut pe dragii lui veri. A ridicat-o pe Draupadi care plângea, i-a șters lacrimile și i-a spus: „O, Panchali, nu plânge. Vremea suferințelor a trecut. Vremea când zâmbetele vor apărea din nou pe fața voastră este foarte aproape. Îmi voi îndeplini promisiunea pe care am făcut-o în pădurea Kamyaka acum treisprezece ani“.

Așadar, membrii familiei Pandava au depășit cu răbdare perioada exilului. Au trecut prin suferințe cumplite, dar care i-au ajutat să se curețe și să se purifice. În tot acest timp au întâlnit mari înțelepți și au primit numeroase binecuvântări. Arjuna a primit multe arme divine. Au vizitat toate locurile sfinte din Bharatavarsha și au devenit mai nobili ca înainte. Acum erau pregătiți să se confrunte cu orice le-ar fi scos în cale soarta. Erau încrezători că vor fi capabili să mențină cauza binelui și să iasă mereu victorioși, bineînțeles, cu ajutorul Domnului.

Cel care mă adoră în mod constant și exclusiv prin
sarcinile pe care le realizează cum se cuvine,

cunoscând că sunt prezent în toate ființele, în scurt timp va atinge devoțiunea absolută.

DOMNUL KRISHNA ÎN UDDHAVA GITA,
SRIMAD BHAGAVATAM

Aum Hari Aum Tat Sat

Aum Jagadeesvaraya Namaha!

CAPITOLUL 23

KRISHNA AMBASADOR

Ananyschintayanto Mam Ye Jana Paryupasathe,
Thesham Nityabhiyuktanam, Yogakshemam
Vahamyaham.

> Voi avea mereu grijă de bunăstarea materială și spirituală a celor care se gândesc constant la mine și mi se închină cu devotament total.

Regele Virata i-a dat familiei Pandava un sat de unde își puteau consulta prietenii și aliații și puteau decide cu privire la planul lor viitor de acțiune. Yudhishtira i-a invitat pe Domnul Krishna și pe ceilalți susținători ai săi și le-a solicitat să își exprime opinia cu privire la modul în care ar fi cel mai bine să procedeze. Dhritarashtra promisese să le dea înapoi partea lor de regat de îndată ce se întorceau din al treisprezecelea an de exil, dar era clar că Duryodhana nu avea nicio intenție să respecte această promisiune.

Domnul Krishna a fost primul care a vorbit. „Clanul Pandava și clanul Kaurava sunt în aceeași măsură înrudiți cu mine, iar planul de acțiune pe care îl vom adopta trebuie să fie corect și acceptabil pentru ambele părți. Clanul Pandava a îndeplinit cu succes termenii derulării exilului lor. Prin urmare, clanul Kaurava, la rândul lor, trebuie să-și onoreze acum partea lor de înțelegere – să returneze jumătate din împărăție și să trăiască în pace și armonie.“

Balarama a luat apoi cuvântul: „În opinia mea, încheierea celor treisprezece ani de exil dă dreptul clanului Pandava la nimic altceva decât la libertatea lor și în niciun caz la regat. Duryodhana ar trebui să fie convins cu duhul blândeții să dea jumătate din împărăție, dar el nu poate fi obligat să facă acest lucru, deoarece Yudhishtira cu bună știință a pariat pe cota clanului Pandava. Acum, că el se bucură de întregul regat de atâta timp, cred că este puțin probabil ca Duryodhana să fie de acord să renunțe la o parte din acesta“.

Furios, Satyaki a sărit în sus spunând: „Eu nu sunt deloc de acord. Vărul nostru virtuos Yudhishtira a fost păcălit și atras în acest pariu. Chiar dacă el știa că Shakuni era foarte priceput la zaruri, a acceptat cavalerește provocarea, deoarece nu a dorit să-i displacă unchiului său și Dhritarashtra a promis să dea înapoi jumătate din împărăție după încheierea cu succes a exilului“.

Ceilalți au fost în unanimitate de acord cu acest lucru și toți au promis din toată inima sprijinul lor. Domnul Krishna a încheiat discuția: „Pacea este întotdeauna de preferat războiului“, a spus el, „pentru că într-un război, nicio parte nu câștigă cu adevărat. Războiul aduce numai suferință. Mii de femei devin văduve. Ceea ce clanul Pandava a pierdut la jocul de noroc trebuie încercat să fie răscumpărat cu ajutorul unui ambasador de pace și bunăvoință. Solul trebuie să fie cumpătat la vorbă, răbdător și plin de înțelepciune. Înțeleptul Uluka de la curtea regelui Virata are toate aceste calități, așa că hai să-l trimitem pe el ca ambasador al păcii. În același timp, să fim, de asemenea, pregătiți mental pentru a lupta, în cazul în care Duryodhana refuză propunerile noastre de prietenie“.

Uluka a fost astfel trimis la Hastinapura și a fost primit de către sfatul bătrânilor și de către clanul Kaurava. El a spus: „Eu vin în calitate de ambasador de pace și bunăvoință al lui Yudhishtira. El întotdeauna respectă *dharma* și nu vrea nimic care nu este de drept al său. Regele Dhritarashtra a promis să-i

returneze partea sa din regat la întoarcerea familiei Pandava din exil. El vă cere să vă onorați promisiunea și, prin urmare, să le permiteți fiilor și nepoților voștri să trăiască în pace. Dar să nu faceți greșeala de a crede că dragostea de pace a lui Yudhishtira provine din lașitate. Frații Pandava sunt invincibili în război".

Bhishma a luat apoi cuvântul: „Uluka a rostit într-adevăr cuvinte pline de înțelepciune. Membrii familiei Pandava, în bunătatea lor, vor uita lucrurile rele care le-au fost făcute, precum și teribilele lor jurăminte. Exilul lor era complet cu mult înainte ca Arjuna să apară în timpul furtului vitelor. Ei au acum aliați puternici. Este cel mai bine, prin urmare, să ne ținem partea noastră de înțelegere".

Drona, Kripa și Vidura îl susțineau cu toții pe Bhishma și i-au cerut regelui și fiilor acestuia să accepte termenii înțelegerii.

Karna a sărit în sus și a spus: „Frații Pandava nu au niciun fel de drepturi. Ei doar încearcă să ne sperie. Suntem pregătiți și putem să îi confruntăm cu succes pe câmpul de luptă!"

Bhishma l-a mustrat: „Destul cu laudele tale. De multe ori te-ai lăudat că-l vei învinge pe Arjuna, dar el te-a învins de două ori – o dată la *svayamvara* lui Draupadi și apoi, la recentul furt al vitelor. Mai mult decât atât, amintiți-vă că ei beneficiază de sprijinul divin al Domnului Krishna".

Dhritarashtra, împărțit între teama de frații Pandava, lăcomia și dragostea pentru fiii săi, niciodată nu părea să aibă o minte a lui proprie. Neconvingător, el i-a spus lui Duryodhana să încerce să trăiască în mod amiabil cu verii lui.

Duryodhana, cunoscând lipsa de putere a tatălui său, a declarat sfidător: „Eu nu voi ceda niciunei amenințări! Clanul Pandava nu are niciun drept asupra regatului pe care l-au jucat la zaruri din proprie inițiativă. Eu cu siguranță nu le-am făcut nicio promisiune să-l dau înapoi. Să câștige pe câmpul de luptă ceea ce nu au putut recâștiga la pariu și în niciun caz nu pot redobândi prin negociere".

Vidura și Drona au încercat să-i insufle o doză de bun-simț lui Duryodhana, dar el nu a catadicsit să ia aminte și a organizat cu insolență un boicot al consiliului. În cele din urmă, Dhritarashtra, încercând să câștige timp, i-a spus lui Uluka să-i transmită lui Yudhishtira că-l va trimite pe prim-ministrul Sanjaya cu decizia sa finală. Uluka s-a întors cu acest mesaj. Ambele părți și-au dat seama că războiul era inevitabil și pacea părea acum doar o opțiune îndepărtată, chiar dacă Yudhishtira încă spera la o rezolvare pe cale amiabilă. Ambele tabere au început să caute sprijin din partea tuturor regilor din împrejurimi. Duryodhana, care era deja decis să meargă la luptă, a fost primul care a abordat alți regi și astfel el a reușit să recruteze unsprezece *akshauhini* sau divizii.

Clanul Pandava, care spera până în ultimul moment la pace, a reușit să adune doar șapte divizii. O *akshauhini* consta în două mii de elefanți, patru mii de care, opt mii de călăreți și douăzeci de mii de pedestrași.

Ne-am putea întreba de ce Domnul nu l-a ajutat pe Duryodhana să se decidă să facă un acord de pace. Așa cum s-a spus mai înainte, ființele umane sunt libere să experimenteze efectele *karmei* lor din trecut, iar Divinul nu va împiedica în mod deliberat exercitarea liberului lor arbitru. Desigur, Domnul a făcut tot posibilul pentru a-l face pe Duryodhana să asculte de rațiune, așa cum se va vedea, dar atunci când el a refuzat să facă acest lucru, a devenit evident că mersul *dharmei* era în dezacord cu ideea de pace. Prin urmare, războiul a devenit o necesitate.

Shakuni era pe deplin conștient de priceperea lui Krishna și i-a cerut lui Duryodhana să meargă la Dwaraka pentru a-i solicita sprijinul. Yudhishtira l-a trimis pe Arjuna în Dwaraka, în același timp, cu același scop, deoarece era necesar să facă o cerere oficială pentru a primi susținerea forțelor Yadava. S-a întâmplat astfel că verii au ajuns în același timp la Dwaraka.

Domnul atoateștiutor era pregătit să-i întâlnească. S-a retras

pe divanul său și i-a informat pe însoțitorii săi că nu vrea să fie deranjat. Un scaun a fost pus la picioarele patului și unul la capul acestuia. Duryodhana a sosit cu câteva secunde înaintea lui Arjuna și, gândind că probabil Krishna a adormit, s-a așezat pe scaunul de la capul divanului, cum părea potrivit pentru un mare monarh. Arjuna a venit la scurt timp după aceea și s-a așezat răbdător la picioarele Domnului, meditând la el. Firește, când Krishna a deschis ochii, l-a văzut mai întâi pe Arjuna. „Ah, Arjuna! Ce te aduce pe aici?“, l-a întrebat el.

Imediat, Duryodhana și-a anunțat prezența cu voce tare, astfel încât Krishna s-a întors spre el și i-a zis: „Și tu ești, de asemenea, aici? Cărui fapt datorez onoarea acestor vizite?“

Duryodhana a declarat dintr-o suflare: „Am venit să-ți cer ajutorul în războiul iminent. Atât Arjuna, cât și eu suntem în aceeași măsură rudele tale, dar din moment ce eu am fost primul care a ajuns, ar trebui să-ți declari sprijinul față de mine“.

Domnul, surâzând, i-a răspuns: „Nu mă îndoiesc de cuvântul tău, O, Rege, că tu ai fost primul care a ajuns aici, dar așa s-a petrecut că l-am văzut pe fiul lui Kunti primul. Dar fii fără teamă. Vă voi oferi, fără îndoială, sprijinul meu amândurora, deoarece eu sunt în egală măsură înrudit cu voi amândoi, așa cum tocmai ai spus. Satyaki este hotărât să-i sprijine pe cei din clanul Pandava, și eu încă nu știu ce intenționează să facă fratele meu mai mare. Din partea mea, pot să promit că dau armata Yadava condusă de Kritavarma unei părți, în timp ce eu mă duc la cealaltă“.

Duryodhana l-a întrerupt înainte ca Arjuna să apuce să deschidă gura. „Dar nu e corect. Toată lumea știe de înzestrările tale supraomenești. Partea alături de care vei lupta va câștiga cu siguranță, așa că trebuie să promiți să nu folosești arme în timpul luptei.“

Krishna l-a privit foarte amuzat de această sugestie nedreaptă și s-a întors râzând către Arjuna, oferindu-i prima

alegere. „Alege, O, războinic puternic! Mă vrei pe mine singur și neînarmat sau vrei regimentul forțelor Yadava, conduse de generalul Kritavarma? Prima alegere este a ta, pentru că pe tine te-am văzut primul. Mai mult decât atât, tu ești cel mai tânăr dintre voi doi.“

Arjuna l-a ales fără nicio ezitare pe Domnul și Duryodhana, la fel de fericit, a acceptat armata. El a avut câteva momente de anxietate, în timp ce Krishna vorbea, înainte ca Arjuna să facă alegerea sa, dar frații Pandava au fost întotdeauna extrem de idealiști și nu au știut niciodată cum să folosească o oportunitate! El și-a luat rămas bun în pripă de la amândoi și s-a dus să solicite sprijinul *gurului* său Balarama înainte ca acesta să fie abordat de Arjuna. De fapt, Duryodhana era destul de sigur că Balarama va fi de partea lui, dar o mare dezamăgire îl aștepta, pentru că Balarama a refuzat să lupte de vreo parte. „Eu nu pot lupta împotriva lui Krishna, care va fi de partea clanului Pandava și nu pot lupta nici împotriva ta, astfel încât, în caz că se va declara război, eu voi merge într-un pelerinaj. Sper că vei lupta în acord cu codul de conduită kshatriya, așa cum te-am învățat.“

După ce a plecat Duryodhana, Krishna l-a întrebat pe Arjuna: „De ce m-ai ales pe mine când știai că eu nu voi lupta?“

Arjuna i-a răspuns: „Domnul meu, eu doar pe tine te vreau alături de mine, conducându-mi carul de luptă. Apoi voi putea înfrunta lumea întreagă și chiar ființele celeste!“

Krishna a zâmbit și l-a binecuvântat și, astfel, deși Domnul nu a luat armele în timpul războiului, el a luat frâiele carului lui Arjuna în mâinile sale capabile și a condus clanul Pandava la victorie, în marele război Mahabharata, care urma să vină.

Dhritarashtra l-a trimis pe Sanjaya la clanul Pandava cu decizia sa finală, așa cum a promis și a făcut o ultimă încercare disperată de a asigura regatul pentru fiii săi, fără să verse sângele acestora. Sanjaya a mers la Consiliul clanului Pandava și a citit mesajul: „Războiul este un lucru groaznic și ambele părți

vor avea de suferit. Fiii mei sunt încăpățânați, dar de ce voi, O, frați Pandava, care urmați mereu calea dreptății, nu depuneți toate eforturile pentru realizarea unui acord de pace? Preocupările spirituale sunt mult mai profitabile decât prosperitatea materială și nu se cade pentru niște persoane de valoarea voastră să luptați pentru un regat. Mult mai bine pentru voi ar fi să mergeți la Dwaraka și să rămâneți acolo în calitate de invitați ai Domnului Krishna, decât să dați prilej pentru pornirea unui conflict de familie".

Acest discurs remarcabil cu privire la virtuțile renunțării a fost ascultat cu uimire de către toți cei prezenți. Chiar și Yudhishtira a simțit că acest lucru era doar o altă stratagemă a vicleanului rege pentru a păstra întregul regat pentru fiii săi, fără a le pune în pericol viețile, pentru că el se temea de mânia fraților Pandava în luptă. În loc să-i convingă pe fiii lui să fie raționali și rezonabili, el se folosea de dragostea lui Yudhishtira pentru *dharma*, care era foarte aproape de a fi considerată o slăbiciune.

Adresându-i-se lui Krishna, Yudhishtira a spus: „Cântărind opinia mea, precum și pe cea a fraților mei, nu pot ajunge la o decizie finală. Nu îmi cunosc *dharma* în această situație. Prin urmare, abandonând orice *dharma*, eu caut refugiu la picioarele tale de lotus. Mă voi supune deciziei tale".

Foarte curând după aceea, Domnul i-a dat același sfat lui Arjuna pe câmpul de luptă de la Kurukshetra, dar Yudhishtira l-a devansat. Sfâșiat între dragostea lui pentru pace și dorința de a urma *Kshatriya Dharma*, care îl îndemna să lupte acest război drept, el a pus întreaga responsabilitate a deciziei la picioarele Domnului și și-a abandonat pe deplin ego-ul său. Krishna era plin de admirație pentru acest suflet mare, care era pregătit să trăiască în umilință de dragul păcii. Dar Domnul nu i-a părăsit niciodată pe cei care au căutat refugiul în el și, chiar dacă ei nu au vrut să-și răzbune greșelile, el a avut grijă ca greșelile lor să

fie răzbunate.

Adresându-i-se lui Sanjaya, Krishna a vorbit în numele lui Yudhishtira: „Atât hoțul care fură nevăzut bogăția, cât și cel care o fură în plină zi sunt de condamnat, O, Sanjaya! Care este diferența dintre un astfel de om și fiii lui Dhritarashtra? Partea clanului Pandava este incontestabilă. De ce ar trebui ca ei să se supună cu docilitate în timp ce urmăresc cum partea lor este înghițită de avarii frați Kaurava? De ce ar trebui ei să fie nevoiți să accepte ospitalitatea mea, atunci când ei au un regat al lor? Un regat patern este cu siguranță de preferat în favoarea libertății primite de la prieteni. Când fiica lui Drupada, cea cu o faimă și reputație nepătată, a fost capturată de Dussasana, tot neamul Kuru, tineri și bătrâni, au fost prezenți. Chiar și tu ai fost prezent, O, Sanjaya! Cu toate acestea, ce te-a oprit atunci să faci apel la opiniile tale despre dreptate și moralitate? De ce nu ai protestat atunci când Karna i-a cerut pe un ton jignitor lui Draupadi să aleagă pe unul dintre membrii clanului Kaurava drept soț? Când fiii fratelui său au plecat în pădure, îmbrăcați în scoarță de copac, de ce bătrânul rege nu simțea nicio urmă de durere? Dar acum, când a venit timpul să-și respecte angajamentul său și să le returneze regatul lor, el vorbește de milostenie și integritate! Încă mai udă el acest copac puternic al patimilor rele al cărui trunchi este fiul său, Duryodhana, Shakuni – ramurile, ceilalți frați Kaurava – florile, Karna – rodul său, iar el însuși este rădăcina sa? Pe de altă parte, Yudhishtira este un mare copac al neprihănirii. Arjuna este trunchiul acestuia, Bhima – crengile, fiii lui Madri florile și fructele, iar eu însumi, cu toată *dharma* la comanda mea, sunt chiar rădăcinile sale puternice. Spune-i regelui că fiii lui Pandu sunt la fel de gata acum, așa cum au fost dintotdeauna, să-l aștepte pe el, dacă totuși alege să urmeze codul *dharmei*. Lasă-l să aleagă! Lasă-l să le returneze moștenirea lor și, astfel, să aducă pacea sau lasă-l să-i alunge și, astfel, să opteze pentru război. Între timp, am să fac o ultimă ofertă de pace,

deoarece știu că Yudhishtira vrea acest lucru foarte mult. Eu însumi voi veni la Hastinapura și voi încerca să-l fac pe rege să-și găsească rațiunea!“

Auzind acest lucru, Sanjaya a plecat și a raportat fidel ceea ce s-a petrecut și l-a sfătuit pe rege să acționeze cu fermitate și înțelepciune. De asemenea, el l-a avertizat cu privire la puterea fraților Pandava, care erau ajutați de Domnul Krishna, în speranța că frica ar putea acționa ca un factor de descurajare acolo unde sfatul înțelept nu a reușit să se impună. Vidura, fratele său vitreg, ale cărui cuvinte erau renumite pentru înțelepciunea lor, precum și Bhishma și Drona l-au sfătuit cu toții, dar regele încă oscila. Când a auzit vestea despre vizita lui Krishna în calitate de reprezentant al clanului Pandava, a început imediat să facă pregătirile pentru a-l întâmpina într-un mod grandios, sperând astfel să-l câștige de partea sa. Vidura l-a sfătuit să nu se facă de râs, deoarece Krishna putea cerne cu ușurință pleava ostentației de grâul devotamentului, dar regele era hotărât să încerce. El i-a spus lui Vidura: „Tu trebuie să supervizezi personal recepția pe care o pregătim pentru Krishna. Vreau să-i ofer multe daruri scumpe“.

Vidura a zâmbit disprețuitor. Îl putea citi pe fratele său ca pe o carte. „Sunt foarte amuzat de pălăvrăgeala ta puerilă. Crezi că-l poți mitui pe Krishna cu darurile tale meschine? El este cel mai mare suflet care a fost născut vreodată pe acest pământ sau care se va naște vreodată. Ce poți să-i dai lui, cel care este Domnul tuturor? Nu-l insulta, frate. Dacă tu chiar vrei să-i faci pe plac, onorează-l prin îndeplinirea dorinței lui. El vine aici în speranța de a te face pe tine și pe fiul tău să realizați ororile războiului și să recunoașteți că frații Pandava au fost nedreptățiți. El este un emisar de pace. Dacă vrei să-l întâmpini cum se cuvine, oprește orice pregătire pentru război și ascultă-i sugestiile.“

Bhishma a spus: „Fie că este onorat sau nu este irelevant pentru Krishna. Chiar dacă cineva ar fi să-l insulte, el ar trece cu

vederea. El luptă pentru adevăr – pentru a îndrepta greșelile făcute împotriva fraților Pandava. Dacă vrei să-i faci pe plac, fă așa cum îți sugerează el“.

Duryodhana a spus: „Voi toți sunteți mereu de partea clanului Pandava. Am un plan prin care frații Pandava vor deveni sclavii mei. Îl voi întemnița pe acest om și apoi ce ar mai putea ei să facă?“ Toată lumea a fost îngrozită de această sugestie, dar Duryodhana uneltea deja cu unchiul său la cea mai bună modalitate de a realiza aceasta.

Înainte de a pleca în misiunea sa de pace, Krishna a discutat cu frații Pandava despre linia lor de acțiune. Yudhishtira, ca de obicei, a militat pentru cauza păcii și a armoniei și a spus: „Aș dori să trăiesc amiabil cu verii mei, eu prețuiesc pacea mai presus de orice lucru“.

Krishna i-a răspuns: „Deși ceea ce spui tu este adevărat, trebuie să ții cont și de părerile lui Draupadi și ale fraților tăi“.

Bhima a spus: „Noi ar trebui să cerem partea noastră întreagă, în caz contrar, va trebui să luptăm pentru ea. Frații Kaurava sunt conștienți de puterea mea fizică, de priceperea lui Arjuna la trasul cu arcul și de puterea lacrimilor lui Draupadi, precum și de faptul că tu, O, Doamne, ne-ai acordat ajutorul tău. Desigur, ei își vor da seama că nu pot câștiga bătălia“.

Arjuna spuse și el: „Krishna, știi bine ce se va întâmpla, pentru că toate lucrurile sunt clare pentru viziunea ta. Tot ce pot spune este că, dacă nu ne respectăm acum jurămintele, când vom mai putea să o facem?“

Nakula a continuat: „Se pare că ne-am pierdut orice urmă de mândrie. Eu sunt pentru război, chiar dacă Duryodhana poate fi convins să ne trateze corect, așa cum a promis tatăl său“. Sahadeva a vorbit ultimul: „Ceea ce regele a spus, O, Doamne, poate fi virtuos, dar din punctul meu de vedere, după ce am văzut situația teribilă a prințesei de Panchala în consiliul public, mânia mea nu poate fi potolită până când nu îl voi vedea pe

Duryodhana ucis. El a comis toate faptele mișelești pe care un om le poate comite împotriva noastră. El a încercat să ne omoare prin incendiere, înec, crimă și înșelăciune și totuși fratele meu este încă dispus să fie iertător. Dar eu nu pot uita. Numai onoarea contează pentru un kshatriya, dacă moare într-o luptă dreaptă. Aș prefera să curtez moartea pe câmpul de luptă decât să duc o viață luxoasă și mediocră în oricare dintre satele pe care ei ni le-ar putea dărui nouă! Dar la ce folosește să vorbim? Tu, O, Doamne, știi totul. Dacă dorești să oprești războiul, poți face aceasta, așa că acționează cum crezi tu de cuviință".

Krishna râzând a răspuns: „Spune-mi cum crezi că pot opri eu războiul".

Sahadeva a răspuns: „Soluția este simplă. Omoară-l pe Arjuna, instalează-l pe Karna pe tron, ține-l în frâu pe Bhima, rade-i părul lui Draupadi și permite-mi să te leg!"

Krishna a fost foarte amuzat de acest lucru și a spus: „Și cum propui tu să mă legi, O, Sahadeva? Nici măcar mama mea, Yashoda, nu a reușit să facă acest lucru atunci când eram doar un copil! Deci, cum poți tu să faci asta?"

Sahadeva a insistat că el poate face acest lucru, astfel încât Domnul l-a dus într-un loc solitar, a luat forma a zece mii de Krishna identici și i-a spus să treacă la treabă. Sahadeva a rămas calm și netulburat de acest spectacol, a închis ochii, a meditat asupra Domnului și l-a rugat pe el astfel: „Lasă-mă să te leg, O, Doamne, cu funia iubirii veșnice și a devotamentului meu față de tine".

Abia ce și-a încheiat ruga că Domnul s-a și trezit legat! El a spus: „Sahadeva, ai descoperit într-adevăr punctul meu slab – singurul lucru care mă poate lega este puterea dragostei. Acum mă poți elibera!"

„Nu până nu promiți că ne vei proteja mereu", a spus Sahadeva râzând și l-a eliberat pe Krishna din strânsoarea sa.

Revenind la ceilalți, Krishna a spus în glumă că Sahadeva a

optat pentru pace, ceea ce l-a încurajat pe Yudhishtira să spună: „O, Doamne, atunci trebuie să te duci la curtea Kaurava ca ambasador al nostru și să ceri politicos returnarea părții noastre din regat. Dacă Duryodhana refuză, cere o mică parte din teritoriul nostru. Dacă și acest lucru, de asemenea, este refuzat, cere-i cinci orașe pentru noi cinci. Nu cere oricare cinci orașe: vreau Varanavata ca un memento al încercării de a ne arde de vii acolo, vreau Vrikaprashta, unde au încercat să-l otrăvească pe Bhima, Jayantha, unde ne-au înșelat la zaruri și ne-au luat regatul, Indraprastha, care este al nostru de drept, și ultimul oraș îl las pe Duryodhana să-l aleagă. În cazul în care chiar și acest lucru este refuzat, cere-i cinci sate. În cazul în care chiar și acest lucru ne este negat, cere-i cinci case. Și dacă ni se refuză chiar și acest lucru, atunci va fi război“.

Draupadi stătea în picioare lângă Krishna, ascultând argumentele soților ei și era cuprinsă de durere. Cu ochii scăldați în lacrimi și părul dezlegat, revărsându-i-se din belșug pe umeri, ea i s-a adresat: „O, Janardana! Există oare o altă femeie pe Pământ la fel de nefericită ca mine? Eu sunt fiica regelui Drupada, sora puternicului Dhrishtadyumna și devotată ție. Eu sunt nora ilustrului Pandu și regina fiilor lui, care seamănă cu cinci Indra în toată splendoarea. Prin acești cinci eroi am născut cinci fii, tot la fel de puternici. Cu toate acestea, O, Krishna, am fost prinsă de păr, târâtă în ședință publică și insultată în fața iluștrilor mei soți. Când frații Pandava au privit în tăcere agonia mea, ce aș fi făcut dacă tu nu ai fi venit să mă salvezi? Aș fi fost dezbrăcată în public! Rușine de îndemânarea arcașului Partha (Arjuna), rușine de puterea lui Bhima, din moment ce Duryodhana și Dussasana sunt încă în viață! Dacă eu merit să primesc vreo favoare de la tine, dacă ai compasiune pentru mine, Krishna, fie ca mânia ta să fie îndreptată spre fiii lui Dhritarashtra“.

Cu ochii arzători, ea și-a luat pletele-i ondulate în mâini și s-a

apropiat de el, continuând: „O, *Pundarikaksha* (cel cu ochi ca de lotus), atunci când te duci să faci pace cu clanul Kaurava amintește-ți de pletele mele, care erau atât de aspru trase de nelegiuitul de Dussasana. În acel moment, puternicul meu soț Bhima a jurat că îmi va lega părul cu mâinile pătate de sângele acelui ticălos păcătos, iar acum el stă liniștit și este de acord cu pacea! Dacă nobilii mei soți refuză să lupte, bătrânul meu tată și fiii lui războinici mă vor răzbuna în luptă. Proprii mei fii, împreună cu fiul lui Subhadra, Abhimanyu, la conducerea lor, vor lupta pentru onoarea mea. Ce pace poate să mai cunoască această inimă a mea plină de amărăciune până când nu voi vedea brațul lui Dussasana separat de trunchi? Brațul acela m-a tras de păr cu atâta cruzime! Brațul care m-a tras de haine și a încercat tot posibilul pentru a mă dezbrăca. Treisprezece ani lungi am petrecut suferind greutăți nespuse în așteptarea unor vremuri mai bune, reținându-mi mânia ca un foc mocnit sub cenușă. Dar acum, străpunsă de cuvintele soților mei, inima mea este pe cale să se rupă“.

Spunând acestea, ea a început să plângă. Krishna i-a dat deoparte cu tandrețe părul de pe față și i-a șters lacrimile cu *pitambara* sa (haina sa galbenă) și a mângâiat-o astfel: „În curând vei vedea, O, Panchali, femeile din neamul Kuru plângând așa cum faci tu acum. Atunci când părul tău va fi din nou legat, cel al femeilor Kaurava va cădea. Ei, împotriva cărora este îndreptată mânia ta, au fost deja răpuși de puterea Domnului manifestată ca forță a timpului. Ai uitat promisiunea pe care ți-am făcut-o în pădurea Kamyaka și din nou la Upaplavya? La comanda lui Yudhishtira, Bhima, Arjuna și gemenii vor realiza ceea ce a fost hotărât de către Domnul. Ora lor a venit și dacă ei nu vor asculta cuvintele mele, fiii lui Dhritarashtra vor fi cu siguranță răpuși la pământ și vor deveni hrană pentru câini și șacali. Munții Himalaya și-ar putea schimba locul, Pământul se poate fărâma în mii de fragmente și chiar firmamentul, cu stelele sale

nenumărate poate cădea, însă cuvintele mele nu vor fi nicicând zadarnice. Așa că oprește-te din plâns, O, Panchali! Îți jur că îți vei vedea în curând bărbații încoronați și binecuvântați cu toată prosperitatea, iar pe vrăjmașii voștri îi vei vedea uciși pe câmpul de luptă“.

Revenind la ceilalți, Krishna a încheiat discuția. „Lumea trebuie să știe de măreția lui Yudhishtira și nicio vină nu ar trebui să păteze reputația impecabilă a clanului Pandava și pentru aceasta voi face un ultim efort final pentru pace. Atâta timp cât Duryodhana nu încearcă să-și pună gândurile rele în acțiune, încă mai există speranță pentru el. Dar, pe de altă parte, nu este corect ca noi să stăm cu mâinile în sân și să tolerăm *adharma*. Dacă el nu este de acord cu cererea cea mai rezonabilă a lui Yudhishtira, va trebui să-i declarăm război. Mă voi angaja acum să fiu ambasador la curtea Kaurava și să fac o ultimă încercare de a soluționa litigiul pe cale pașnică“.

Plecarea Domnului către Hastinapura a fost anunțată de sunetul scoicilor și al trâmbițelor, iar el s-a suit în carul lui bătut cu nestemate, condus de vizitiul său de încredere, Daruka, și tras de caii săi preferați, Sugriya, Meghapushpa, Saibya și Valahaka. Cele două roți ale carului semănau cu soarele și luna. Uddhava și Satyaki îl însoțeau, iar Arjuna i-a condus până la porțile orașului. Când au intrat în Hastinapura, mulțimile s-au adunat în jurul lor să vadă legenda vie care devenise. Se spune că nici măcar un singur suflet nu a rămas acasă. Bătrânii și orbii, șchiopii și bolnavii au fost cu toții aduși să-l vadă pe Domnul. Încântându-și ochii cu forma sa magnifică, au uitat de toate problemele și s-au întors acasă vindecați, bucurându-se de o sănătate normală. Zâmbetul lui fermecător i-a scăldat într-o mare de fericire și nu puteau suporta să clipească de teama de a nu rata nici măcar o secundă din viziunea aceea încântătoare. La ordinele lui Dhritarashtra, întregul oraș a fost decorat pentru a-l primi și multe arcade erau împodobite special pentru această ocazie.

Duryodhana a dat ordine ca palatul cel mai grandios să fie pus la dispoziția sa. El a vrut să meargă personal la porțile orașului să-l întâmpine, dar Shakuni l-a oprit spunându-i că ar fi umilitor pentru un monarh puternic ca el să facă un asemenea gest pentru un simplu văcar.

Cu mare umilință, Krishna a salutat bătrânii, care au venit să-l primească, și a refuzat politicos oferta de a locui la palat. A mers la locuința umilă a devotatului său Vidura. Se spune că ospitalitatea lui Bhishma a fost refuzată din cauza ego-ului său cauzat de acumularea de cunoștințe, cea a lui Drona din cauza ego-ului său de a fi un brahman și cea a lui Duryodhana din cauza ego-ului său de a fi un monarh puternic. Vidura a fost singurul care și-a abandonat ego-ul la picioarele Domnului.

Vidura cu greu putea să creadă că locuința sa umilă a fost preferată față de celelalte vile somptuoase și a dansat de bucurie când Domnul a intrat în locuința lui simplă. „Ce merite trebuie să aibă această colibă umilă a mea încât să fie acum înfrumusețată de picioarele tale sfinte, pe care marii înțelepți și zeii tânjesc atât să le vadă?“, a spus el.

Și-a strigat soția să iasă în întâmpinarea Domnului care le călcase pragul casei. Aceasta tocmai se îmbăia, dar când l-a auzit pe soțul ei, s-a grăbit să iasă, fără să-și mai facă toaleta complet, și să se prosterneze înaintea lui. Ea era de fapt mătușa lui vitregă, fiind fiica bunicului lui, Devakan, și a unei soții *sudra* (servitoare). Cuplul trăia foarte modest, având în vedere că lor nu le-a plăcut să locuiască în palatul lui Duryodhana și să accepte protecția lui care, în ochii lor, nu se manifesta prea frumos. Dar, fiind amândoi complet devotați Domnului, erau mulțumiți de viața pe care o trăiau.

Nu aveau nimic în casă de mâncare, cu excepția unor banane, pentru a-i oferi Domnului, dar pe acestea ea le-a pus cu dragoste într-un vas frumos și le-a plasat în fața lui. În entuziasmul ei, nu și-a dat seama ce făcea și cu respect ea l-a

hrănit cu coaja fructelor, aruncând fructele de o parte! Se spune că Domnul a mâncat cu răbdare toate cojile, fără să se plângă, pentru că tot ceea ce devoții săi îi ofereau cu dragoste era acceptat de el cu toată inima. Vidura era în aceeași stare de uimire și privea chipul Domnului cu bucurie. Doar după ce au terminat mănunchiul de banane, cuplul cel devotat și-a dat seama de ceea ce se petrecuse. După aceea, la cină, se spune că a mâncat felul său preferat de mâncare făcut din frunzele numite *bethua* (un fel de spanac), care creștea din abundență în jurul casei lor modeste, preferând-o banchetului somptuos pregătit pentru el și servit pe platouri de aur în palatul lui Duryodhana.

După cină, au discutat despre scopul vizitei sale. Vidura l-a sfătuit să nu continue, deoarece Duryodhana s-a decis deja asupra războiului și era în stare să-i facă rău dacă planurile i-ar fi fost dejucate.

Krishna a răspuns: „Învățatul îl consideră un nenorocit pe cel care nu se străduiește până la capăt pentru a salva un prieten de la comiterea unei fapte reprobabile. Am venit aici pentru a servi ambele părți. Dacă, după ce va asculta cuvintele mele, nesocotitul de Duryodhana nu le va accepta, el își va fi pecetluit astfel soarta. În cazul în care, fără a sacrifica interesele fraților Pandava, pot aduce pacea în sânul neamului Kuru, voi fi servit scopul *dharmei* și frații Kaurava se vor elibera din lanțurile morții. Dar, dacă, pe de altă parte, ei caută să-mi facă rău, să fii sigur, O, suflet nobil, că toți regii de pe acest Pământ adunați împreună nu sunt pe măsura mea, la fel cum o turmă de căprioare nu poate ține piept unui leu furios“.

În dimineața următoare el i-a trimis pe Vidura cu Satyaki și Uddhava înaintea lui la sala de consiliu. În același timp Duryodhana, furios pentru că ospitalitatea lui aparentă a fost disprețuită, a dat ordine stricte celor adunați ca nimeni să nu se ridice în picioare pentru a-l saluta pe Domnul când va veni și a amenințat că va da foc caselor celor care îndrăzneau să-i

nesocotească porunca.

Când Domnul a intrat cu obișnuitul său zâmbet dezarmant, unul câte unul, toți s-au ridicat și s-au prosternat, ca și cum erau mișcați de un impuls irezistibil. Se spune că tronul lui Duryodhana s-a înclinat în față și l-a propulsat pe acesta la picioarele Domnului!

Krishna a zâmbit și a spus: „Sunt cu adevărat mișcat de devotamentul tău față de mine, O, Suyodhana (Duryodhana)“.

După ce i-a salutat pe bătrâni și pe toți ceilalți, el a fost escortat la un jilț cu nestemate. Fiindu-i imposibil să-și stăpânească supărarea, Duryodhana a început: „A fost nepoliticos din partea ta, Govinda, să nu accepți ospitalitatea mea. Am pregătit pentru tine cel mai bun palat și un banchet magnific“.

Ațintindu-și privirea radiantă asupra lui, Domnul i-a răspuns: „Cineva primește mâncare de la casa altuia numai dacă aceasta i-a fost oferită cu dragoste sau în cazul în care acestuia îi este foarte foame și nu are altă soluție. În prezent, O, Rege, tu nu mi-ai inspirat iubire prin niciuna dintre acțiunile tale și nu cred că invitația ta a fost făcută cu dragoste, iar eu nu sunt pe punctul de a muri de foame. Fără niciun motiv, tu i-ai urât pe verii tăi dragi și blânzi, înzestrați cu toate virtuțile, chiar din momentul în care ai pus ochii pe ei. Să știi tu, O, Duryodhana, că cei care îi urăsc pe cei devotați mie mă urăsc și pe mine, pentru că toți oamenii virtuoși sunt de fapt una cu mine. Mai mult decât atât, hrana care este întinată de gânduri rele nu este niciodată acceptabilă pentru mine. Pe de altă parte, cea mai modestă hrană, dacă este oferită cu dragoste, eu o voi primi cu bucurie, chiar dacă este doar o frunză, o floare sau un fruct sau chiar și o picătură de apă“.

Apoi el s-a mai domolit și a adăugat: „Tu ești conștient de codul de conduită prin care se spune că cel de a cărui ospitalitate te-ai bucurat nu-ți poate deveni apoi adversar. Dacă misiunea

mea are succes, voi fi fericit să accept oferta ta și să-ți fiu oaspete“.

Dhritarashtra l-a salutat apoi politicos pe Krishna și i-a cerut să declare scopul vizitei sale. O liniște profundă a căzut peste audiență când Domnul a început să vorbească cu o voce sonoră care umplea întreaga sală și captiva publicul care rămăsese imobilizat ascultându-l.

„Am venit aici pentru ca pacea să poate fi stabilită între neamurile Kuru și Pandava. Familia Pandava a finalizat cu succes cei treisprezece ani de exil. Membrii ei au avut de suferit foarte mult, dar ei sunt încă gata să uite și să ierte. Marele pericol care amenință să copleșească întregul regat Kuru, O, Rege, își are originea în comportamentul fiilor tăi. Prin urmare, stabilirea păcii depinde în întregime de tine. Lipsiți de tatăl lor în copilărie, frații Pandava te consideră pe tine ca tată al lor. Tratează-i, prin urmare, ca pe fiii tăi și comportă-te față de ei ca și un tată. Amintește-ți că ei sunt copiii fratelui tău și este de datoria ta să le protejezi interesele. În numele virtuții, prosperității și fericirii (*dharma*, *artha* și *kama*), O, Rege, fă pace cu clanul Pandava și oprește-i pe fiii tăi să se mai încăpățâneze atât!“

Apoi, întorcându-se către Duryodhana, el a continuat. „Eu lucrez pentru binele universal, O, Duryodhana! Doresc binele tău la fel de mult ca al lor. Tu ești descendentul unui neam ilustru care a aderat întotdeauna la *dharma*. Vei obține o mare faimă și prosperitate dacă le vei returna fraților Pandava ceea ce le-a fost promis acum treisprezece ani.“

Barzii au narat apoi povestea străvechilor înțelepți Nara și Narayana, cele două *avataruri* gemene ale Domnului Vishnu, care acum se încarnaseră în Arjuna și Krishna pentru a stabili *dharma* pe Pământ. Auzind toate acestea, bătrânul rege tremura de frică pentru soarta fiilor săi și i-a spus lui Krishna: „Fiul meu nu mă ascultă niciodată și nici nu ține cont de bătrânii înțelepți care încearcă să-l sfătuiască. Sfătuiește-l tu și urmărește să-l faci

să se răzgândească“.

Deci, din nou, cu o mare răbdare, Krishna i-a vorbit lui Duryodhana și a încercat să-l facă să fie rezonabil. „O Duryodhana“, i-a spus el, „tatăl tău, precum și ceilalți doresc să fie pace. De ce nu îi asculți? De ce te arunci cu capul înainte în ceva care va distruge cu siguranță întregul tău neam? Cel care respinge cuvintele prietenilor bine intenționați și ale bătrânilor înțelepți și le consideră a fi opuse intereselor sale, dar în schimb acceptă opiniile celor răi, se va condamna la o mare suferință. Frații Pandava sunt dispuși să te accepte ca *yuvaraja* (prinț moștenitor) și pe tatăl tău ca suveran al imperiului, dacă le dai înapoi jumătatea din regat care este de drept al lor. Te rog să asculți de sfatul prietenilor tăi și să aduci pacea în țară și prosperitatea pentru tine sau altfel vei fi pentru totdeauna condamnat drept cel care ai dus la exterminarea neamului tău.“

În acest moment, Bhishma și Drona, de asemenea, i-au cerut lui Duryodhana să urmeze sfatul Domnului, dar Duryodhana cel trufaș cu greu putea să-și mai controleze furia și a izbucnit: „Frații Pandava au pariat regatul lor din proprie inițiativă. Finalizarea exilului le dă dreptul doar de a trăi ca supuși ai mei, nu să primească vreo parte a regatului. Tatăl lor, Pandu, a fost făcut rege doar pentru că tatăl meu era orb. Eu sunt fiul fratelui mai mare și, din moment ce eu nu sunt orb, împărăția este a mea de drept. Dacă doresc, lasă-i să trăiască ca oaspeții tăi în Dwaraka“.

Shakuni l-a încurajat adăugând: „Aceasta este prima dată când aud că perdantul unui joc de noroc cerșește să-i fie înapoiate mizele pierdute“.

Krishna i-a răspuns aspru: „Jocul de noroc i-a fost impus cu forța lui Yudhishtira, iar tu ai jucat în numele lui Duryodhana, care din nou este o chestiune fără precedent. În plus, regele a făcut o promisiune solemnă în fața întregii curți, conform căreia jumătate din împărăție le va reveni. De ce ar trebui clanul

Pandava să trăiască din ospitalitatea mea, atunci când ei au dreptul la un regat al lor? Eu cer acum tuturor celor prezenți aici să analizeze cu atenție consecințele ce vor rezulta dacă fraților Pandava nu li se va restitui partea care le aparține de drept. Nu confundați dragostea lor pentru pace cu slăbiciunea. Dacă le refuzi accesul la ceea ce este al lor de drept, ei vor declara cu siguranță război. Acest lucru, la rândul său, va duce la pierderea de vieți, sărăcie, foamete și suferință. Părinții își vor pierde copiii, copiii își vor pierde părinții și femeile vor deveni văduve. Aceasta va fi o exterminare a neamului Kuru. Prin urmare, gândește-te bine înainte de a decide".

Karna l-a întrerupt: „Ce poți spune despre gestul rușinos al lui Yudhishtira de a o pune în joc chiar și pe soția lui? O astfel de persoană nu merită să aibă un regat!"

Krishna a răspuns: „Shakuni, care a profitat de slăbiciunea sa, l-a stârnit pe Yudhishtira să facă aceasta batjocorindu-l că ar fi laș. Lui i-a fost promisă returnarea regatului său la sfârșitul celor treisprezece ani de exil".

Revenind la Duryodhana, el a continuat: „Duryodhana, tu nu îți dai seama de ororile războiului și, astfel, nu ai cum să apreciezi valoarea păcii. Dacă războiul are loc, strigătele celor îndoliați vor împânzi aerul. Toată lumea îl va blestema pe cel care l-a cauzat și numai tu va trebui să suporți greutatea acestor blesteme. Frații Pandava sunt puternici și invincibili. Ei au de partea lor eroi ca Arjuna, Bhima, Abhimanyu, Gatotkacha și Iravan. Să nu crezi că vei putea să-i învingi cu ușurință doar pentru că ai o armată mai numeroasă. Amintește-ți că ei te-au mai înfrânt la Kampilya și Matsya. Frații mai mici abia așteaptă să se lupte, dar ei îl vor asculta fără doar și poate pe fratele lor mai mare, care susține pacea. Cererea lor este foarte rezonabilă. Ei m-au trimis să negociez pentru pace motivați de dragostea lor pentru aceasta și nu din teama de război".

Bhishma, Drona, Vidura și chiar Asvatthama l-au sfătuit

acum pe Duryodhana să aleagă opțiunea păcii. Bhishma a declarat că el nu vrea să vadă finalul neamului Kuru în ultimii săi ani de viață. Drona a prezis că o victorie în luptă a familiei Kaurava ar fi imposibilă atâta timp cât Krishna și Arjuna sunt în tabăra opusă. Vidura, de asemenea, a vorbit cu fermitate și înțelepciune. Karna, Dussasana și Shakuni, în schimb, l-au încurajat pe Duryodhana să-l sfideze pe Krishna și în cele din urmă Duryodhana a spus: „O, Krishna! De ce rostești astfel de cuvinte grele la adresa mea? Voi toți, inclusiv bătrânul rege, mă urâți. Cu toate acestea, eu nu am nicio vină. Eu nu mă voi pleca în fața nimănui, fie el însuși Indra, ca să nu mai vorbim de fiii lui Pandu. Suntem războinici kshatriya. Dacă murim în luptă, cerurile ne așteaptă. Acea parte a regatului, care a fost anterior oferită acestora de către tatăl meu, nu le va mai fi nicicând returnată, O, Keshava, atât timp cât eu trăiesc. Aceasta le-a fost dată pe vremea când eram încă prea tânăr pentru a lua o decizie pentru mine, dar ei nu o vor mai primi din nou. Dacă ei și-o doresc, atunci să lupte pentru ea!“

Krishna i-a spus apoi: „Pentru a păstra pacea, Yudhishtira este dispus să accepte chiar și o porțiune din acel teritoriu“.

Când a primit refuzul lui Duryodhana, Krishna a cerut apoi cinci sate și când și această solicitare i-a fost refuzată, el i-a cerut într-un final: „Nu vrei să le dai nici măcar cinci case celor cinci frați?“

Duryodhana a tunat: „Nu le voi da nici măcar cinci grăunțe de țărână! Eu sunt împotriva principiului de a da, oricât de puțin ar putea fi!“

Asvatthama i-a spus lui Duryodhana că el, care a fost atât de generos în a-i da lui Karna un regat, ar putea să-și permită să le dea cinci case propriilor săi veri. El l-a mustrat pe Karna pentru inducerea în eroare a lui Duryodhana, dar acesta din urmă era surd la orice solicitare.

Krishna i-a vorbit cu asprime încă o dată: „Tu spui că nu ai

comis nicio faptă reprobabilă împotriva fraților Pandava. În complicitate cu unchiul tău, le-ai smuls averile într-un joc nedrept de zaruri. Nefiind mulțumit doar cu atât, ai târât-o pe soția lor în adunarea publică și ai umilit-o. Ai încercat să-i omori prin incendiere la Varanavata, să-i omori cu otravă, șerpi și funii. Acum, încerci să-i înșeli și să îi privezi de moștenirea lor de drept, chiar și atunci când ei îți cer doar o porțiune minusculă din ceea ce li se cuvine. Dar, atenție, O, Suyodhana! Va trebui să le dai totul după ce vei fi răpus pe câmpul de luptă!“

Furios la auzul acestor cuvinte, Duryodhana a părăsit consiliul, urmat de consilierii săi neghiobi. Krishna le-a vorbit reprezentanților neamului Kuru adunați acolo: „Nu numai Duryodhana, ci voi toți veți fi vinovați de distrugerea acestui neam, dacă nu îl opriți pe Duryodhana din această nebunie a lui. A venit timpul ca acest prinț hain să fie prins cu forța și legat, la fel cum s-a petrecut în cazul lui Kamsa, fiul nelegiuit al lui Ugrasena, pe care l-am ucis pentru a salva neamul Yadava. De dragul unei familii, o persoană poate fi sacrificată. De dragul unui sat, o familie poate fi sacrificată. De dragul unei țări, un sat poate fi sacrificat și de dragul sufletului său, un om poate sacrifica întreaga lume. Prin urmare, prindeți-l rapid pe acest Duryodhana și faceți pace cu clanul Pandava“.

Auzind aceste cuvinte profetice, Dhritarashtra a chemat-o imediat pe soția sa Gandhari și i-a cerut lui Duryodhana să se întoarcă, sperând că acesta va asculta de mama lui. Dar și acest demers s-a dovedit a fi la fel de inutil.

În cele din urmă, Krishna a vorbit din nou: „Din moment ce, ca un avar, le refuzi fraților Pandava chiar și cinci case, dă-mi mâna și jură lovind în acest stâlp că ești gata pentru război!“

Insolentul Duryodhana se trase înapoi: „Este sub demnitatea mea să dau mâna cu tine, care ești doar un simplu văcar, pledând cauza unor oameni care au fost umiliți și dezonorați și care au trăit ca animalele sălbatice în pădure. Mă întreb cum de

le-a mai alunecat mâncarea pe gât după ce s-au comportat într-un mod atât de laș acum treisprezece ani, îndurând cu smerenie batjocura mea, precum și umilirea soției lor!“

Cu această ultimă lovitură, el a plecat arogant de la adunarea din sala de consiliu înainte ca discuțiile să se fi încheiat. Krishna și-a dat seama că nimic și nimeni nu l-ar putea descuraja pe Duryodhana să se angreneze în acțiunea sa nechibzuită și dezastruoasă. Întorcându-se către bătrânii înțelepți, a spus: „Fiecare dintre voi ați încercat tot ce s-a putut pentru a-l face pe Duryodhana să devină rezonabil. Și eu am făcut, de asemenea, tot ce am putut. Fie ca vina pentru declanșarea acestei calamități să nu fie imputată clanului Pandava“. Spunând acestea, el i-a salutat calm pe bătrâni și a părăsit curtea, însoțit de Uddhava și Satyaki.

Când dreptatea decade și nedreptatea exultă, atunci
eu mă încarnez pe Pământ.
Pentru salvarea binelui și distrugerea răului și
pentru împlinirea dharmei
m-am întrupat epocă după epocă.

SRIMAD BHAGAVAD GITA

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

Aum Haraye Namaha!

CAPITOLUL 24

DECLARAȚIE DE RĂZBOI

Na Khalu Gopika-Nandano Bhavan,
Akhile Dehinam Antaratmadrik,
Vighanasarthito Visva-Guptaye,
Sakha Udeyivan Satvatam Kule.

> O, prieten etern! Cu siguranță nu ești doar fiul lui Yashoda, ci martorul imanent în toate ființele încarnate. Ca răspuns la rugăciunea creatorului Brahma, ai răsărit din neamul Yadava pentru a proteja lumea.

Imediat ce Krishna a plecat, Duryodhana a revenit la adunare și și-a direcționat întreaga lui furie asupra lui Vidura. El îi purta ranchiună lui Vidura încă din copilărie, pentru că îi dădea sfaturi ce erau întotdeauna împotriva înclinațiilor sale personale și contrare oricărui sfat dat de unchiul din partea mamei sale, Shakuni. Primul era simbolul virtuții, iar celălalt al viciului. Tot veninul pe care îl strânsese de ani de zile l-a evacuat acum într-un flux plin de injurii: „Nerecunoscătorule! Mănânci din mâncarea mea și trăiești ca un vasal în regatul meu, dar îmi arăți ingratitudinea de a-i fi gazdă acestui cioban și, de asemenea, îl hrănești după ce a respins ospitalitatea mea. Dar ce altceva poate fi de așteptat de la fiul unei servitoare, care face mereu favoruri celui mai mare ofertant!“

Vidura s-a simțit imediat afectat, dar nu doar de insultele

personale, pe care le primea dintotdeauna de la Duryodhana, ci pentru că le rostea într-un loc ce fusese sfințit de către picioarele sfinte ale Domnului. Ca urmare a acestui fapt, el și-a ridicat celebrul și invincibilul arc și, îndreptându-l direct spre gâtul lui Duryodhana, i-a spus: „Ticălos mizerabil! Nu îți dai seama că ospitalitatea mea este egală cu a ta? Pentru insultarea mamei mele ar trebui să-ți rup capul, dar eu nu o voi face, din moment ce îți sunt aproape ca un tată, tu fiind fiul fratelui meu. Am decis fără tragere de inimă să te servesc în eventualitatea unui război, deoarece era de datoria mea să fac acest lucru, dar acum am decis reversul. Arcul meu nu va mai fi la dispoziția ta în timpul războiului!“

Spunând aceasta, spre uimirea tuturor, Vidura și-a rupt arcul în două – arcul care era la fel de faimos ca și Gandiva, arcul lui Arjuna – și ieși din curte. În ciuda vârstei sale, Vidura, înarmat cu arcul său, ar fi fost un adversar formidabil, iar tabăra Kaurava a fost destul de demoralizată de această turnură a evenimentelor.

Bhishma a remarcat sumbru: „Orice dubii aș fi avut în legătură cu deznodământul războiului sunt acum spulberate. Fără arcul lui Vidura, clanul Kaurava este pierdut!“

Duryodhana a spus pe un ton ce s-a vrut măgulitor: „Eu nu depind de acest om în vârstă pentru a câștiga războiul. Te am pe tine, pe Drona, pe Karna, și pe Asvatthama pentru a-i anihila pe frații Pandava“.

Iar Karna a considerat că e momentul oportun pentru a se mai lăuda puțin: „Nu trebuie să depinzi de acești oameni bătrâni și slabi, O, Duryodhana! Îi voi ucide pe Arjuna și pe ceilalți frați Pandava pentru tine“.

Bhishma i-a râs în față disprețuitor și l-a întrebat: „Ai uitat de înfrângerea primită din mâinile lui Arjuna, cu câteva zile în urmă pe pământurile din Matsya?“

Duryodhana a început să plănuiască cum l-ar putea elimina pe Krishna, pentru că se temea că victoria nu ar putea fi

niciodată a lor, atâta timp cât Domnul îi va ajuta pe frații Pandava. Karna a sugerat arderea casei lui Vidura în timp ce Domnul dormea acolo. Toți ceilalți au sugerat diferite scheme ce nu puteau fi puse în practică. Singurul frate Kaurava care a spus ceva plin de sens a fost Vikarna, cel mai tânăr dintre ei, care, ca de obicei, i-a avertizat de grava nedreptate de a trimite un mesager la moarte. Tot ca de obicei, el a fost dat la o parte.

Duryodhana a spus: „Acest Krishna i-a sfătuit să mă lege. Hai să-i facem noi asta înainte să mi se întâmple mie. Vom lega acest leu al neamului Yadava. După ce el va fi îndepărtat, frații Pandava vor fi ca șerpii fără dinți".

Auzind aceasta, Dhritarashtra a intrat în panică. „Ce nebunie mai e și asta?", l-a întrebat el pe Duryodhana. „Tu încerci să faci ceva ce nici chiar zeii nu au putut face. Este mai ușor să prinzi briza rătăcitoare a vântului ori soarele cu mâinile goale!" Duryodhana era însă surd la toate sfaturile.

Înapoi în coliba lui Vidura, Domnul a ascultat veștile despre soluția pe care a găsit-o de a nu se implica în luptă și a fost încântat peste măsură, pentru că el era conștient de dibăcia pe care o avea în tragerea cu arcul și nu-l dorea ca adversar. Foarte curând, Duryodhana a trimis un mesager care-l invita pe Krishna la adunarea de a doua zi. Deși Domnul era conștient de planul acestuia de a-l captura, el nu s-a temut nicio clipă și a intrat în sala de consiliu escortat de Vidura și de Satyaki. Imediat ce a intrat, frații Kaurava și Karna s-au grăbit spre el să-l captureze. Satyaki i-ar fi atacat cu sabia ridicată, dacă Domnul nu l-ar fi oprit.

Întorcându-se către Duryodhana, el a tunat: „O Duryodhana! Te-ai gândit că sunt un simplu muritor pe care îl poți captura pe dată, dar, iată, cunoaște-mă acum drept ceea ce sunt. Privește forma mea cosmică. Ia aminte că în mine sunt clanurile Pandava, Vrishni și Andhaka. Ia aminte că în mine sunt toți zeii – Rudra, Aditya, Vasu, Siddha și *rishi*".

Spunând aceasta, el a început să râdă, și în timp ce hohotea, din trupul său, care acum semăna cu un foc aprins, a emis miriade de zei, fiecare asemenea unui fulger. Pe fruntea lui a apărut Brahma, creatorul, și pe piept, Rudra, distrugătorul, din gura lui, Agni, Aditya și ceilalți zei alături de Indra. Din cele două brațe a apărut Shankarshana (Balarama) cu lamele de plug și Arjuna cu Gandiva, și pe spatele său erau Bhima, fiii lui Madri, Pradyumna și tot neamul Yadava. Forma avea multe brațe, unele purtând scoica, discul, arcul Sarnga, sabia Nandaka și toate celelalte veșminte ale lui Vishnu. Toate celelalte brațe purtau mai multe arme și fiecare por emitea raze la fel de orbitoare ca și soarele. Întreaga adunare, cu excepția lui Duryodhana, s-a ridicat terorizată în picioare. Toți, cu excepția *rishilor*, a lui Bhishma, Drona, și Vidura, au închis ochii. Acesta din urmă a început să-l proslăvească pe Domnul cântând diverse imnuri, iar bătrânii s-au rugat în tăcere: „O, *Pundarikaksha*! Iartă-ne că ne-am aliat cu acești oameni răi pentru a-i ajuta, căci am mâncat sarea lor și nu puteam decât să-i ascultăm!“

Se spune că din compasiune, Domnul i-a dat lui Dhritarashtra, acest monarh dus de nas de atâtea ori, vederea pe termen scurt, pentru ca și el să poată privi forma lui măreață, iar Gandhari și-a dat jos, de asemenea, bandajul care îi acoperea ochii pentru a privi acest spectacol unic.

Dhritarashtra s-a rugat: „Odată ce am văzut forma ta cosmică (*Vishvarupa*), sunt binecuvântat și nu doresc să mai văd nimic altceva“.

Încă o dată, vocea a tunat: „O, Duryodhana, cufundat în *adharma*, ai plănuit să mă omori pe mine, un ambasador! Pot să vă omor pe tine și pe toți frații Kaurava cu o simplă privire, dar eu nu voi face acest lucru, pentru că frații Pandava au jurat să vă ucidă. Kurukshetra este în așteptarea băii ei de sânge și Yama este gata să vă ia în brațele sale!“

Vocea se stinse în tăcere, iar în timp ce membrii adunării au

deschis uimiți, unul câte unul, ochii, l-au văzut pe Domnul ieșind din sală braț la braț cu Satyaki și Uddhava. În timp ce se îndepărta, Dhritarashtra i-a strigat din urmă: „O, Keshava! Spune fiilor lui Pandu că sunt nevinovat de această crimă, pentru că fiul meu nu vrea să mă asculte!“

Pe drumul spre ieșire, Krishna l-a chemat pe Asvatthama deoparte. Duryodhana l-a urmărit pe acesta pentru a vedea ce se întâmplă. Krishna și-a scăpat inelul și Asvatthama s-a aplecat să-l ridice. Apoi el a arătat către norii negri care se formau pe cer și Asvatthama se uită îndelung spre ei. După ce l-a văzut pe Asvatthama efectuând aceste acțiuni, Duryodhana a dedus că acesta nu mai putea fi de încredere, având în vedere că tocmai jurase pe Pământ și pe Ceruri că îi va ajuta pe frații Pandava. Krishna și-a luat rămas bun de la Asvatthama și i-a făcut semn lui Karna să-l urmeze într-un loc retras, unde i-a dezvăluit secretul nașterii sale – și anume că era de fapt fiul lui Kunti cu zeul soarelui, Surya, și implicit fratele conducătorilor clanului Pandava! Din moment ce el s-a născut când ea era încă fecioară, aceasta i-a dat drumul să plutească în josul râului, de unde părinții săi adoptivi, vizitiul (*suta*) Adhiratha și Radha, soția lui, l-au recuperat și care apoi l-au crescut. Krishna a încheiat îndemnându-l pe Karna să-și accepte descendența, să-i recunoască pe conducătorii clanului Pandava drept frații lui și să-și ia în primire locul de drept alături de ei în războiul care urma să se declanșeze din clipă în clipă.

Karna a ascultat totul cu o uimire tăcută și în cele din urmă i-a vorbit: „Fără îndoială, am dreptul moral de a fi numit fiul lui Pandu, dar am fost crescut de *suta* și toate ritualurile familiei mele, inclusiv căsătoria mea, s-au desfășurat în mod corespunzător. În ultimii ani, m-am bucurat de statutul de rege în Anga din amabilitatea lui Duryodhana. El se bazează pe mine să-l ucid pe Arjuna în lupta ce vine. Nu îl pot abandona chiar acum, nici măcar de dragul vieții mele. Știu că noi luptăm pentru

o cauză pierdută, dar viața mea, deși fără succes, are propriul curcubeu. Prin razele apusului de soare, curcubeul din viața mea va fi văzut printre propriile lacrimi. Permite-mi măcar să mor ca un erou, deși nu am trăit viața unui erou. Sunt consumat de regrete pentru comportamentul meu trecut. Îmi dau seama acum că fiii lui Dhritarashtra vor pieri, dar mă rog pentru un singur lucru, O, Keshava. Permite-le tuturor războinicilor kshatriya care sunt uciși pe câmpul sfânt de bătălie din Kurukshetra să ajungă în rai. Și te mai rog ceva, O, Krishna, păstrează taina vorbelor mele, pentru că nu vreau să afle Yudhishtira".

Krishna s-a uitat la el cu o mare compasiune și i-a răspuns: „Așa să fie, O, Karna. Bătălia va începe în ziua de lună nouă, peste o lună, și va fi după cum dorești. Toți eroii care vor muri în luptă vor ajunge în rai".

Karna a făcut o plecăciune în fața Domnului și a zis: „Dacă vom ieși din această mare bătălie în viață, ne vom întâlnim din nou aici? Dacă nu, O, Janardana, ne vom întâlni cu siguranță în rai!" Apoi, uitându-se în ochii plini de compasiune ai Domnului, a adăugat cu tristețe: „Probabil că doar acolo ne vom mai întâlni".

Krishna-l prinse la pieptul său, pentru că el era conștient de valoarea acestui erou măreț, care a avut toate cărțile împotriva lui încă din momentul nașterii sale. Din păcate, Karna s-a întors în cetate, iar Krishna a mers la casa lui Kunti, care se învecina cu cea a lui Vidura. Ea a fost încântată să-l vadă. Cu lacrimile șiroindu-i, ea l-a îmbrățișat și i-a zis: „Să te văd pe tine mă face atât de fericită de parcă mi-aș vedea proprii fii. Dar, Doamne, mi-e frică de viitor. Nu există oare nicio soluție pașnică? Venirea ta este oare în zadar?"

Krishna a răspuns: „Orice încercare de a face pace a fost dejucată de către Duryodhana. Deci, acum avem de făcut planuri, în scopul de a asigura victoria clanului Pandava. Multe depind de tine. Ai vreo veste despre fiul tău mai mare, pe care l-ai conceput înainte de căsătorie și l-ai abandonat în frică și rușine?"

Kunti a fost îngrozită să-și audă secretul bine păzit rostit cu o asemenea ușurință și a spus: „Cum ai ajuns să știi acest lucru? Din acea zi, n-am mai cunoscut niciodată pacea. Nu am nicio idee unde ar putea fi. El s-ar fi putut foarte bine îneca în râu atunci“.

Krishna a răspuns, „Nu există nimic ce eu să nu cunosc. Fiul tău pierdut este nimeni altul decât Karna, eroul cel mai puternic din tabăra clanului Kaurava și prietenul de suflet al lui Duryodhana. Acum gândește-te bine. Ai prefera să-l ai pe Karna viu sau pe ceilalți cinci? Dacă Karna îl va ucide pe Arjuna, așa cum a jurat să o facă, ceilalți se vor sinucide, pentru că ei sunt ca un șarpe cu cinci capete, care va pieri în cazul în care unul dintre capete îi este tăiat“.

Kunti a spus extrem de agitată: „Mă voi dezvălui lui Karna și îl voi convinge să se alăture fraților săi. Cu siguranță că nu va refuza acest lucru“.

„Aceasta este o idee foarte bună“, a spus Domnul, „dar dacă Karna respinge cererea ta, așa cum cred că o va face, trebuie să-i ceri două favoruri. Acela de a-l ucide doar pe Arjuna și de a nu se atinge de ceilalți fii ai tăi, iar al doilea este de a nu-și utiliza Nagastra (rachetele) decât o dată“.

Inima lui Kunti, topită de dragul fiului ei regăsit, a întrebat cu teamă: „Nu va fi viața lui Karna pusă în pericol dacă îmi va oferi aceste favoruri?“

„Bineînțeles că va fi“, a spus Krishna, „dar este prea mult să ceri viețile tuturor celor șase fii ai tăi, precum și ștergerea *adharmei* din lume! Noblețea înnăscută a lui Karna a fost știrbită prin asocierea cu cei răi. Dacă el va profita de această oportunitate de a se alătura fraților săi nobili, ar fi foarte bine. În caz contrar, va trebui să accepte inevitabilul.“

„Tu ești Dumnezeul întrupat. Cum aș putea să te contrazic?“, a întrebat ea cu tristețe. „Te-ai încarnat pentru a distruge *adharma*. Distrugerea este doar o distracție pentru tine, la fel cum și creația este un joc. Nu am fost niciodată o mamă pentru

Karna, iar acum trebuie să devin instrumentul distrugerii lui!“

Apoi Krishna a plecat și l-a invocat pe Indra, regele zeilor, care era, de asemenea, tatăl lui Arjuna, și i-a spus: „Viața fiului tău este în mare pericol. Karna a jurat să-l omoare în viitoarea bătălie. Mergi imediat la Karna, deghizat în chip de cerșetor, și cere-i *kavacha* și *kundala* (armura și cerceii), cu care el a fost născut și care îl fac invincibil. Karna nu va refuza să ofere orice lucru nimănui, pentru că el este cel mai generos om în viață“.

Oricine se poate minuna de modul în care Domnul a făcut toate eforturile posibile pentru a dezvălui cele mai mari calități ale adepților săi, astfel încât lumea să-i preamărească pe vecie, chiar cu prețul de a se discredita pe sine. În războiul care a urmat a făcut acest lucru de multe ori, realizând fapte aparent nedrepte ca să evidențieze virtuțile celor credincioși lui, cum ar fi Bhishma, Drona, și Yudhishtira.

Indra nu a pierdut niciun moment și s-a îndreptat către palatul lui Karna. Era obișnuința acestuia de a oferi orice oricui înainte de prânz. După aceasta, el se închina lui Surya, zeul soarelui, căruia îi purta o mare iubire, chiar dacă era ignorant în privința faptului că acesta îi era chiar tată. Indra, deghizat în cerșetor, a sosit un pic mai târziu, dar a fost totuși primit cu cea mai mare cordialitate, Karna neputând să reziste niciunui cerșetor. Karna l-a întrebat ce își dorea, iar bătrânul i-a cerut prompt *kavacha* și *kundala*. Karna a rămas uimit de această cerere ciudată a cerșetorului, dar fără ezitare a început să rupă de pe el armura și cerceii cu care se născuse. Vocea zeului soarelui i-a spus că bătrânul deghizat în cerșetor este nimeni altul decât Indra, tatăl lui Arjuna, și că el ar trebui să-i dea orice altceva, dar nu *kavacha* și *kundala*. Dar pentru gloria sa eternă, Karna, omul cel mai generos în viață, a ridicat din umeri la acest sfat al tatălui său, și-a rupt armura și cerceii și s-a întors la cerșetor. Sângele îi acoperise întregul corp, dar a vorbit cu blândețe: „Sunt într-adevăr norocos să fiu în măsură să ofer așa

ceva cuiva care este cunoscut pentru generozitatea sa (unul dintre numele lui Indra este Parjanya, dătător de ploaie și, astfel, de viață). Sunt mândru că, primind toate acestea de la mine, mâinile tale se află mai jos decât ale mele“.

Astfel, Domnul a stabilit superioritatea lui Karna, chiar și față de Indra, în acordarea de cadouri! Indra, realizând că identitatea sa a fost dezvăluită, a declarat cu rușine: „Lumea nu va mai spune – «generos ca Parjanya», ci «generos ca și Karna». Acum trebuie să-ți ofer ceva în schimb. Ce ți-ar plăcea?“

Karna i-a răspuns: „Domnul meu, darul meu își va pierde harul său și din merit dacă aș cere ceva în schimb, dar pe de altă parte, nu vreau ca numele tău să cadă în dizgrație. Lumea poate da vina pe tine pentru că mi-ai smuls bunurile mele cele mai prețioase fără să-mi fi dat nimic în schimb, astfel, pentru a-ți păstra reputația intactă, îți voi cere totuși ceva. Aș dori să îmi dai, dacă nu te superi, arma Shakti“.

Indra a fost uimit de noblețea acestui suflet mare și i-a dat cu bucurie arma sa, lăudându-l. „Să știi, Karna, că prin numele tău vei trăi pentru totdeauna ca omul cel mai darnic în viață. Ia arma mea Shakti. Aceasta îți va permite să omori unul dintre eroii cei mai formidabili din clanul Pandava.“ Spunând aceasta, dispăru din fața lui Karna.

A doua zi Kunti a venit să-l vadă pe primul ei născut. Ea a mers la râul unde Karna se închina la soarele de la amiază. Surprins să o vadă, el a escortat-o cu cel mai mare respect spre palatul său. Kunti s-a uitat cu dragoste la el, observând pentru prima dată asemănarea sa cu ceilalți fii ai ei și i-a vorbit cu emoție în glas: „Mama ta trebuie să fie într-adevăr mândră de tine“.

Karna i-a răspuns înverșunat: „Nu-mi aminti acest cuvânt. Mama mea a fost o femeie fără inimă care m-a abandonat când eram doar un bebeluș“.

„Nu o judeca prea aspru. Au existat mai multe motive pentru

care a trebuit să acționeze așa. Nu ți-a spus Krishna ?“, a întrebat ea încet.

„Ba da“, a spus Karna. „El mi-a spus că sunt de fapt un Pandava și vreau să verific dacă ești într-adevăr mama mea. Multe femei au venit și au susținut acest lucru. Zeul soarelui mi-a dat o mantie de aur, care va arde pe oricine susține în mod fals că este mama mea. Îmi permiți să o pun pe tine?“

Kunti a acceptat cu bucurie. El i-a pus mantia, dar ea a rămas nevătămată. Ochii lui Karna s-au umplut de lacrimi, iar el a căzut la picioarele ei. „Deci e adevărat că eu sunt într-adevăr fiul tău și fratele conducătorilor drepți ai clanului Pandava. Sunt cu adevărat binecuvântat. Pentru moment, permite-mi să uit totul și să-mi amintesc doar că mi-am găsit mama!“ Astfel spunând, și-a pus capul în poala ei. Kunti l-a mângâiat, iar pentru câteva momente fericite, ambii au uitat catastrofa ce îi punea în pericol. În cele din urmă Kunti a rupt tăcerea. „Acum, că știi cine ești, ar fi bine să te alături fraților tăi și să preiei locul de drept ca lider al lor. Ei te vor accepta cu bucurie, iar Yudhishtira îți va oferi poziția de *yuvaraja* cu cea mai mare fericire, pentru că el reprezintă dreptatea lumii“.

Fața lui Karna s-a întunecat atunci și i-a spus trist: „Aceasta nu o să se întâmple niciodată, O, Mama mea! Eu nu-l pot abandona pe Duryodhana, care a fost prietenul, binefăcătorul și cel care mi-a dorit numai binele în toți acești ani!“

În acel moment o voce venind din direcția discului solar i-a spus să urmeze sfatul mamei sale, dar chiar și așa inima lui Karna a fost de neclintit. Cu amărăciune, el a spus: „M-ai abandonat când eram un bebe mic. Niciun dușman nu mi-ar fi putut face mai mult rău. Și acum ai venit, nu de dragul meu, ci de dragul celorlalți fii ai tăi, care ar putea fi uciși de mâna mea! Dar nu aș fi un prieten adevărat, dacă l-aș abandona pe Duryodhana acum, în acest moment critic. Atunci când eram nenorocit și neajutorat, el mi-a dăruit nu numai prietenia sa, ci și un regat și

un statut social înalt, iar când am dorit să mă căsătoresc cu o prințesă dragă inimii mele, m-a ajutat necondiționat. Spune-mi adevărul, mamă! Ar trebui eu să renunț la un astfel de om, doar pentru că mi-am regăsit niște frați care îl urăsc și-l disprețuiesc? Pentru toți ceilalți el poate să pară a fi rău, dar pentru mine, el este un suflet mare!“

„Duryodhana este într-adevăr norocos să te aibă ca prieten, copilul meu“, a spus Kunti. „Fără îndoială că merit tot ceea ce crezi despre mine, și loialitatea față de el mă face să fiu mândră de tine. Poate din această cauză Krishna m-a trimis la tine, pentru a-ți descoperi măreția sufletului. Legea *karmei* este inexorabilă. Fiecare trebuie să culeagă ceea ce a semănat. Luptă pentru Duryodhana, dacă trebuie, dar promite-mi două lucruri.“

„Sunt cu adevărat binecuvântat să pot oferi daruri mamei pe care am întâlnit-o după atâta timp“, a spus Karna, „dar te rog să nu eziți să îmi ceri orice ți-ai dori, și eu cu siguranță nu voi ezita să-ți ofer orice mi-ai cere.“

Oarecum temătoare, Kunti i-a spus: „Promite-mi că nu-i vei ucide pe frații tăi în luptă“.

Karna a vorbit cu tristețe: „Îmi ceri singurul lucru pe care eu nu ți-l pot da, pentru că trebuie să știi că am promis să-l omor pe Arjuna în luptă sau să fiu ucis de el. Dar un lucru pot să îți promit – că nu voi omorî pe niciunul dintre ceilalți. Nu îl pot dezamăgi pe Duryodhana, deci trebuie să lupt cu Arjuna până când unul dintre noi este ucis. Dar chiar și atunci, O, Mamă, fii liniștită, pentru că numărul fiilor tăi va rămâne același. Acum, care este cealaltă dorință pe care dorești să ți-o împlinesc?“

„Promite-mi că nu vei folosi arma Nagastra decât o dată“, a spus ea emoționată. Ea știa că este extrem de nedreaptă cu el, așa cum fusese încă de la nașterea lui, dar cu toate acestea ea rămânea neputincioasă în fața destinului și era obligată să facă un ultim efort disperat de a-și salva cei cinci fii ai săi, chiar și cu costul de a-l pierde pe cel de-al șaselea!

Karna a râs amar: „O, Mamă, suspiciunile mele au fost corecte. Doar iubirea ta pentru ceilalți fii ai tăi te-a determinat să te apropii de mine astăzi și să-ți dezvălui identitatea! Dar de ce ești îngrijorată? Domnul însuși este vizitiul lui Arjuna și este rânduit ca victoria să îl urmeze pe Krishna. Eforturile mele vor fi inutile, chiar dacă îți refuz cererea. Este evident, așadar, că el trebuie să te fi determinat să soliciți acest avantaj pentru a testa aderența mea la *dharma*! Prin urmare, îți ofer acest dar, O, Mamă. În orice caz, un arcaș eroic nu va utiliza o săgeată de mai multe ori. Dar acum, că ți-am oferit două daruri, nu crezi că ar fi potrivit ca și eu să cer ceva de la tine?“

Kunti a consimțit cu bucurie, pentru că inima ei era grea de durere gândindu-se la soarta fiului ei cel mare.

Karna i-a spus: „Promite-mi că nu îmi vei dezvălui identitatea celorlalți fii ai tăi pentru moment. Dacă Yudhishtira va ști cine sunt, el îmi va oferi împărăția, iar eu, la rândul meu, i-o voi oferi lui Duryodhana. Cel mai bine este să păstrăm tăcerea în această privință. A doua cerere este următoarea – dacă voi fi ucis de către Arjuna, vino pe câmpul de luptă, ia-mi trupul în poală și jelește după mine, anunțând astfel identitatea mea întregii lumi“.

Kunti a izbucnit în lacrimi, dar a acceptat cererile lui. Ea l-a îmbrățișat matern și l-a binecuvântat. S-a uitat la el cu drag, fără să-și poată lua privirea de pe chipul său nobil, simțind că era posibil ca atunci să fie ultima oară când îl mai vedea în viață.

După ce a plecat, Karna a stat și a meditat mult timp la ordinea ciudată a evenimentelor care l-au făcut să devină ceea ce era acum. Dăruit cum a fost cu toate calitățile nobile, doar asocierea cu răul a scos ce era mai rău în el. Generos până la a-și face un defect din asta, au existat mai multe incidente din viața lui care i-au dovedit generozitatea. Pentru Duryodhana, el era pregătit să ofere cel mai mare cadou dintre toate, darul vieții sale. Dacă i-ar fi fost date oportunitățile și creșterea de care au beneficiat frații Pandava, nu există nicio îndoială că el l-ar fi

depășit pe Yudhishtira în virtuțile sale. Întâlnirile cu Indra și Kunti, instigate de către Domnul, au fost calculate pentru a-i scoate în evidență cele mai bune calități. Un alt eveniment determinat de Domnul, care i-a scos în evidență generozitatea, merită să fie menționat aici.

Curând după *Rajasuya*, Domnul a crezut că Yudhishtira devenise un pic prea mândru de propria sa generozitate. I-a luat pe el și pe Karna în Himalaya, a transformat doi munți în aur curat, i-a dat fiecăruia dintre ei câte unul și le-a spus să-i folosească pentru a ajuta oamenii. Amândoi au fost extrem de încântați, deoarece erau amândoi niște suflete generoase. Yudhishtira a angajat niște muncitori să sape dealul și a distribuit aurul zi de zi celor care au venit să-l ajute. Acest lucru a continuat timp de câteva luni, până când întregul munte a fost epuizat. Karna, în același timp, a emis un decret în oraș, ca în cazul în care cineva dorește orice cantitate de aur, ar putea merge să sape și să scoată aur pentru el însuși. Inutil să spun, tot muntele a fost epuizat în termen de zece zile. Aceasta a fost o lecție pentru Yudhishtira. El și-a dat seama că, dacă ar putea să numească pe cineva *darnic*, acela nu putea fi decât Karna și că propria sa dărnicie nu reprezenta decât o fărâmiță în comparație cu a celuilalt! Astfel, în multe feluri, Domnul a făcut eforturi pentru ca lumea întreagă să vadă măreția lui Karna.

Krishna a revenit apoi la Upaplavya, unde erau frații Pandava, și i-a dat lui Yudhishtira informații precise în legătură cu ce s-a petrecut la adunarea Kuru. El a încheiat prin a spune: „Ei nu îți vor da, O, fiu al lui Pandu, nici măcar un vârf de ac de teren, cu atât mai puțin regatul, fără luptă. Cu moartea ce îi așteaptă, ei vor deveni cauza unei distrugeri universale!“

Când Yudhishtira a auzit de atentatul la viața Domnului, el s-a înfuriat. „A îndrăznit să facă asta? Atunci nu mai există nicio speranță pentru el. Nu-l voi ierta pentru asta. Ne vom lupta.“ Bhima a fost încântat când a auzit acest lucru. El și-a aruncat

buzduganul în aer, l-a prins și a strigat cu bucurie: „Război! Război! Să ne luptăm. Pământul este însetat de sângele acestor păcătoși“. Yudhishtira le-a ordonat fraților săi să mobilizeze armata pentru războiul care se apropia. Este inutil să spunem că și ceilalți frați, precum și Draupadi, au fost încântați, la rândul lor, de turnura pe care au luat-o evenimentele, pentru că suferiseră încă din copilărie din cauza nedreptăților produse de clanul Kaurava și aveau o amărăciune în sufletele lor, care nu putea fi potolită decât prin luptă.

Apoi Krishna a transmis mesajul lui Kunti fiilor ei. Ea a fost un martor constant la umilințele pe care le-au avut de suferit din cauza lui Duryodhana încă din copilărie și a realizat că războiul era inevitabil. Ea i-a spus lui Krishna înainte de a pleca: „Amintește-i fiului meu, Yudhishtira, că a sosit momentul pentru ca fiii mei să lupte pentru cauza *dharmei* pe câmpul de bătălie. Spune-i povestea prințului slab la minte Sayana, care a trebuit să fie forțat să lupte un război drept de către mama sa, chiar dacă știa că va pieri în luptă“.

Acesta a fost un mesaj potrivit transmis de o nobilă doamnă kshatriya fiilor ei și Yudhishtira s-a lăsat în voia sorții. Cele șapte *akshauhini* și mulți alți mari războinici s-au adunat în tabăra Pandava. Apoi Yudhishtira și-a ales războinicii care aveau să conducă cele șapte *akshauhini*. Ei au fost Drupada, Virata, Drishtadyumna, Shikhandin, Satyaki, Chekitana și Bhima. El le-a cerut apoi fraților săi să aleagă un comandant-șef dintre aceștia pentru a fi responsabil de întreaga armată. Sahadeva l-a recomandat pe Virata, Nakula l-a sugerat pe Drupada, în timp ce Arjuna l-a recomandat pe cumnatul său Drishtadyumna, iar Bhima l-a ales pe Shikhandin.

Apoi, întorcându-se către Domnul Krishna, Yudhishtira a spus: „Puterea și slăbiciunea a tot ceea ce există în Univers, precum și intențiile tuturor sunt bine cunoscute ție, O, Krishna! Bătrân sau tânăr, calificat sau necalificat, alege-l să fie liderul

forțelor mele, pentru că tu stai la baza succesului sau a eșecului nostru. În tine sunt investite viețile noastre, regatul nostru, prosperitatea și necazurile noastre, fericirea și mizeria noastre. Tu ești într-adevăr cel ce ordonează și creatorul. În tine sunt stabilite roadele dorințelor noastre. Vei numi tu, deci, liderul armatei noastre? După ce îl vei fi selectat și după ce îi vom închina armele noastre, vom pleca, sub ordinele tale, pe câmpul de luptă“.

Opinia lui Krishna a fost că tinerețea ar trebui să prevaleze asupra experienței. Fără nicio ezitare, el l-a susținut pe Arjuna și l-a ales pe Drishtadyumna să fie comandantul-șef al forțelor Pandava.

Câmpul de luptă al regatului Kuru era cunoscut sub numele de Kurukshetra și era situat la peste o sută de kilometri mai la nord de Indraprastha. Miturile spun că izvoarele râului Sarasvati se aflau acolo, în subteran. Regele Kuru, strămoșul dinastiei, a arat terenul în timpul unui ritual sfânt pe care l-a condus acolo și s-a rugat ca toți cei care vor muri pe acel câmp să ajungă în rai. Într-o epocă anterioară, Parasurama, a șasea încarnare a lui Vishnu, a sacrificat douăzeci și unu de generații de conducători kshatriya malefici pe acel teren și a înroșit lacul sfânt Syamantapanchaka cu sângele lor.

În dimineața următoare, armata Pandava a început să se îndrepte spre acest loc. Când a ajuns, și-a așezat tabăra lângă râul Hiranavathi. Domnul însuși s-a ocupat de cele mai mici detalii legate de staționarea trupelor.

În același timp, armata Kaurava a ajuns, de asemenea, în regiune. Văzând acest lucru, Yudhishtira a fost din nou lovit de remușcări și a apelat la Krishna pentru alinare. Acesta din urmă i-a adus aminte de ceea ce se întâmplase la adunarea Kuru și cum chiar și Bhishma, Drona și Dhritarashtra au cedat în fața răutății lui Duryodhana, păstrând tăcerea. Vidura a fost singurul care a protestat, dar el a fost atât de grav insultat de către

Duryodhana, încât și-a rupt faimosul său arc, jurând să nu participe la război, și era deja pe drum spre diferite locuri de pelerinaj. Cu un oftat, Yudhishtira și-a dat seama că el era neputincios în fața destinului.

În tabăra Kaurava s-a decis că vârsta și experiența ar trebui să prevaleze asupra tinereții în alegerea unui comandant-șef. Mai mult decât atât, Duryodhana și-a dat seama că bătrânii îl ajutau doar pentru că doreau să nu-și trădeze stirpea, nu pentru că ei chiar credeau în cauza lui. Tot ce putea face pentru ei era să le ofere o poziție importantă, așa că i-a cerut lui Bhishma să preia conducerea armatei. Acum era rândul lui Bhishma să-i repartizeze în grad pe războinici în funcție de abilitățile lor. Războinicii de nivelul Adhiratha au format prima categorie. Ei erau cei mai viteji și mai calificați, capabili de a lupta singuri. Apoi urmau războinicii de nivelurile *maharatha, samaratha* și *artharatha*, clasificate în funcție de numărul de soldați ce erau delegați să-i ajute. Karna a avut un adevărat șoc când s-a văzut aparținând ultimei categorii. Explicația lui Bhishma a fost că, fără armura și cerceii săi, el era acum vulnerabil și trebuia să fie protejat de mulți soldați. Duryodhana a trebuit să-l împace pe furiosul Karna, care a jurat să nu lupte atâta timp cât Bhishma era la comandă. „Atâta timp cât fiul lui Ganga este la comandă, O, Rege, eu nu voi lupta, dar după ce el cade, voi lupta și-l voi omorî pe purtătorul lui Gandiva pentru tine, așa cum am promis.“ Mândria lui a fost atât de tare rănită, încât nici chiar Duryodhana nu a putut să-l clatine din această decizie ciudată.

Apoi a urmat macabra ceremonie de a oferi un sacrificiu uman zeiței Kali pentru a le asigura victoria. Această practică era răspândită în acea vreme, deși clanul Pandava nu a recurs la astfel de atrocități. Persoana care urma să fie oferită trebuia să fie un exemplu perfect de bărbăție și responsabilitate, nu oricine la întâmplare care mai avea încă caș la gură sau nu știa pe ce lume se află.

Când s-a apropiat de Duryodhana, Bhishma a spus: „Persoana care urmează să fie sacrificată trebuie să aibă toate cele treizeci și două de atribute fizice ale unui om perfect. Doar doi oameni întrunesc toate aceste atribute și ambii sunt din tabăra Pandava. Ei sunt Domnul Krishna și Iravan, fiul lui Arjuna. Dacă îl puteți convinge pe Iravan să se sacrifice de dragul vostru, atunci veți împușca doi iepuri dintr-o singură lovitură, pentru că este un războinic formidabil care poate învinge forțele Kaurava fără niciun ajutor într-o singură zi. În ceea ce privește alegerea unei date de bun augur pentru sacrificiu, nu există niciun astrolog mai bun decât Sahadeva. Prin urmare, du-te și cere-le aceste lucruri acestuia din urmă și lui Iravan. Cred cu tărie că, deși acestea par niște rugăminți mai irațională, dedicați dreptății cum sunt ei, le vor accepta“.

Se spune că Duryodhana ar fi mers în tabăra Pandava în miez de noapte, astfel încât să nu fie văzut, în scopul de a solicita ajutorul lui Iravan și al lui Sahadeva. Sahadeva l-a primit și Duryodhana a vorbit cu teamă, pentru că deși cufundat în egoismul, el nu era sigur cu privire la reacția lui Sahadeva. „Am venit la tine, O, Sahadeva, pentru că îți cunosc reputația de a fi un expert în astrologie. Vreau să-mi dai o dată de bun augur pentru a oferi un sacrificiu uman zeiței Kali, în scopul de a asigura victoria noastră.“

„Desigur“, a răspuns Sahadeva fără ezitare și după consultarea calendarului, i-a spus: „Oricine oferă un sacrificiu uman în ziua de lună nouă (*arnavasya*) în luna Margashirsha (noiembrie / decembrie) va fi victorios“.

Ei erau deja în luna decembrie, iar luna nouă era chiar a doua zi. Acest eveniment este grăitor cu privire la caracterul fraților Pandava. Credința lui Duryodhana în Sahadeva arată implicit că nici măcar el nu mai avea îndoieli în privința noblețeii lor înnăscute. Bucurându-se de succesul misiunii sale, Duryodhana s-a grăbit spre cortul lui Iravan fără a mai pierde

timpul să-i mulțumească lui Sahadeva într-un mod adecvat. Cererea către Iravan a fost făcută cu mare teamă, așa cum poate fi imaginat, pentru că însemna să-și sacrifice propria viață pentru a susține cauza dușmanilor săi. Dar, încă o dată, cuvintele lui Bhishma s-au dovedit a fi adevărate, pentru că Iravan s-a dovedit a fi un adevărat fiu al clanului Pandava și a promis să se prezinte la ora stabilită la templul lui Kali, în noaptea de lună nouă. Sigur de războiul ce-l credea deja câștigat, Duryodhana s-a întors în grabă, entuziasmat de succesul său.

Ce se petrecuse peste noapte a fost raportat în mod corespunzător lui Krishna când s-a făcut dimineață. Domnul știa toate acestea, dar el s-a prefăcut surprins și supărat din cauza comportamentului celor doi. A făcut aceasta pentru a evidenția măreția caracterului lui Yudhishtira.

Yudhishtira i-a îmbrățișat cu bucurie pe Sahadeva și pe Iravan și le-a zis: „Sunt mândru cu adevărat de voi, pentru că nu ați acționat în așa fel încât să provocați un dezechilibru în *dharma*, chiar dacă aceasta ne poate aduce totuși distrugerea“. Apoi, întorcându-se către Krishna, el i-a spus simplu și cu o mare umilință: „Doamne, suntem în mâinile tale. Fă ce vrei cu noi“.

La început Krishna a sugerat că ar putea el însuși lua locul lui Iravan, pentru că avea calitățile necesare, dar cu toții au fost de neclintit în hotărârea că așa ceva nu este posibil.

După o clipă, el a spus: „Mâine este *amavasya*, noaptea de lună nouă, când trebuie făcut sacrificiul. Adună 1.200 de brahmani și pune-i să se închine la soare și la lună astăzi și convinge 300 de înțelepți să realizeze riturile legate de *amavasya* astăzi, nu mâine“.

Fără a pune întrebări, frații Pandava l-au ascultat. Se spune că Surya (zeul soarelui) și Chandra (zeul lunii), observând aceste gafe comise în numele lor, au venit să se plângă Domnului. Krishna i-a întrebat zâmbind: „Știți când are loc *amavasya*?“

Ei au fost surprinși de această întrebare copilărească și au

răspuns: „Da, desigur. Este ziua de lună nouă, când soarele și luna sunt împreună sus pe cer și, astfel, luna nu mai poate fi văzută deloc“.

Krishna a râs și a spus, „Din moment ce sunteți aici împreună acum, înseamnă că astăzi trebuie să fie *amavasya*, nu mâine! Acum, vă puteți întoarce la locuințele voastre din ceruri“.

Ambii au rămas cu gura căscată primind această definiție elegantă și au plecat. Apoi Iravan i-a spus lui Krishna: „I-am promis lui Duryodhana să mă prezint la templul zeiței Kali în noaptea de lună nouă, așa că ar trebui să merg azi. Este puțin probabil ca el să apară azi, așa încât dă-mi permisiunea de a mă sacrifica în această seară de bun augur pentru tabăra Pandava. Îmi voi tăia carnea bucată cu bucată și o voi oferi zeiței pentru a asigura victoria armatei Pandava, dar chiar și așa, Doamne, te rog, oferă-mi favorul de a nu muri acolo, ci pe câmpul de luptă“.

Krishna a zâmbit și i-a acordat acest avantaj. În acea noapte, Iravan s-a împodobit așa cum era stabilit, a mers la templul lui Kali și și-a oferit trupul zeiței. Cu toate acestea, datorită binecuvântărilor Domnului, el era încă în viață, deși nu mai rămăseseră din el decât oasele, și astfel s-a întors să lupte pentru tatăl său.

Toate aceste episoade de dinainte și din timpul războiului constituie jocul Domnului prin care el și-a testat devoții mereu și mereu pentru a demonstra lumii cât de puternică era adeziunea lor la *dharma*. Și cum ei au trecut cu brio toate aceste teste, Domnul însuși a intrat în scenă pentru a confirma dictonul vedic *Dharmo rakshati rakshitaha* (*Dharma* îl va proteja pe cel ce o respectă).

Duryodhana s-a înfuriat teribil când a ajuns la templul lui Kali a doua zi și a descoperit greșeala. El și-a amintit brusc cuvintele mamei sale Gandhari, atunci când s-a dus să-i ceară binecuvântările înainte de a pleca pentru Kurukshetra. Ea doar i-a spus simplu: „Acolo unde este *dharma*, acolo va fi victoria!“

El și-a dat seama cu amărăciune cât de tare deviase de la *dharma,* luând în considerare ideea de a-l sacrifica pe fiul lui Arjuna în scopul de a aduce victoria de partea sa. El a dat însă frâu liber veninului său prin mesagerul său Uluka, fiul lui Shakuni, ce a fost trimis în tabăra Pandava ca să-i provoace și mai mult.

Și iată ce mesaj jignitor a fost pus Uluka să transmită celor din tabăra Pandava: „A venit timpul, O, veri, să dați socoteală de jurămintele voastre. Ați stat și ați privit cu nerușinare cum v-a fost insultată soția și apoi ați plecat umili și ați trăit ca animalele în pădure. Nu există niciun fel de bărbăție în voi? Yudhishtira își ascunde lașitatea sub mantia neprihănirii lui. Dar atenție, îl voi omorî în curând pe Bhima, Arjuna va muri de mâna lui Karna, cât despre cei doi frați mai mici și mai frumușei, nici măcar nu sunt în stare să-și mânuiască armele, d-apoi să se mai și lupte cu vreun adversar! Soția voastră, Draupadi, este o femeie de cea mai joasă speță, iar vrăjitoria și magia lui Krishna nu-ți vor fi de niciun folos pe câmpul de luptă“.

Arjuna i-a răspuns: „Numai eunucii luptă cu ajutorul cuvintelor. Când va veni timpul, Gandiva îi va da un răspuns potrivit stăpânului tău!“

Yudhishtira i-a răspuns și el: „Amintește-i lui Duryodhana că am făcut toate eforturile posibile pentru a obține ceea ce mi se cuvine prin mijloace pașnice, dar nu din frică, ci pentru că eu iubesc pacea“. Bhima a urlat spre mesager spunând că el îi va rupe picioarele lui Duryodhana și îi va bea sângele lui Dussasana, așa cum jurase să facă. Așa cum Nakula a jurat să-l omoare pe însuși Uluka, iar Sahadeva pe tatăl său, Shakuni.

Krishna a fost singurul care a râs la auzul acestor insulte și i-a spus lui Uluka să le transmită verilor săi că va trece cu carul său de cioban prin rândurile trupelor Kaurava ca un fulger, distrugând totul și lăsând doar moarte în urma sa.

După plecarea lui Uluka, Yudhishtira a căzut în puțul cu

melancolie, gândindu-se la sacrificiul fără sens, la toate viețile ce se vor pierde în lupta ce avea să vină. Krishna, Bhima și Arjuna l-au consolat cum au putut. „Ai făcut tot ce ai putut, O, Frate!“, au spus ei, „dar soarta este inevitabilă și este de datoria noastră, neplăcută, e adevărat, de războinici kshatriya de a lupta pentru cauza *dharmei*“.

Apoi a venit Balarama, însoțit de Akrura, și i-a spus lui Yudhishtira: „Acest sacrificiu feroce și teribil pare inevitabil și este, fără îndoială, un dat al sorții. Dar nu te teme, O, Rege! Victoria ta este sigură, pentru că aceasta este dorința lui Krishna. Afecțiunea mea pentru Duryodhana, în orice caz, este egală cu cea pe care i-o port lui Bhima, așa că nu voi participa la război, dar voi merge în pelerinaj, ca să nu fiu martorul acestui măcel“.

Comandanții-șefi ai celor două armate, Bhishma și Drishtadyumna, s-au întâlnit și au stabilit regulile de luptă. Avea să fie un *dharma yuddha* sau un război al dreptății. Bătălia avea să aibă loc numai de la răsărit până la apus, după care soldații erau liberi să se amestece unii cu alții, dacă doreau acest lucru. Nimeni nu trebuia să-și atace un inamic pe la spate. Oricine dorea să se predea, să fugă ori să joace rolul lașului trebuia să fie cruțat. Luptele trebuiau să aibă loc numai între combatanți egali. De exemplu, cei care se deplasau cu carele trebuiau să lupte doar cu omologii lor din tabăra adversă. Cei care luptau în turniruri verbale nu puteau fi vătămați fizic. Bătălia va consta în lupte nediferențiate între soldați sau în dueluri între egali. Era interzisă atacarea unei singure persoane dintr-o tabără de către mai mulți combatanți adverși. Acestea și multe alte astfel de reguli au fost stabilite de către comandanții-șefi în numele dreptății, dar nu e nevoie să mai spunem că, în timpul războiului, cele mai multe dintre aceste reguli au fost încălcate.

„Condu-mi carul, O, Krishna, și pune-l între cele
două armate, ca să văd acei războinici dornici de

bătălie, cu care trebuie să mă lupt.“
Când a auzit cuvintele lui Arjuna, Krishna a condus gloriosul car al lui Arjuna și l-a pus între cele două armate.
Confruntându-se cu Bhishma, Drona, și alți regi, Krishna a spus: „Vezi, Arjuna, armatele regatului Kuru s-au adunat aici, pe acest câmp de luptă“.
Apoi, Arjuna a văzut în ambele armate părinți, bunici, fii, nepoți, cuscri, unchi, învățători, frați, tovarăși și prieteni.

SRIMAD BHAGAVAD GITA

Aum Hari Aum Tat Sat

Aum Jagatgurave Namaha!

CAPITOLUL 25

SRIMAD BHAGAVAD GITA

Aum Parthaya prathibodhitam Bhagavatham
Narayanena svayam,
Vyasena grathitham puranainuninam madhye
Mahabharatam,
Advaitamritavarshinim bhagavatim
ashtadasadhyayinim,
Amba twam anusanthatami Bhagavad Gite
bhavadweshinim.

> *Aum*, O, Mamă *Bhagavad Gita*, formată din optsprezece capitole, revărsând mesajul nemuritor al non-dualității, care este distrugătorul reîncarnării, compusă în cursul desfășurării războiului Mahabharata de înțeleptul Vyasa, prin intermediul căreia Arjuna a fost iluminat de Domnul Narayana însuși. Asupra ta, O, Mamă, eu meditez.

Războaiele sunt mai întâi duse în mințile oamenilor înainte de a fi duse în realitate. Amărăciunea și gelozia care otrăveau mintea verilor de atât de mulți ani au culminat cu puternicul război Mahabharata, care a durat timp de optsprezece zile.

Cele zece zile care au urmat de la luna nouă, când se făcea sacrificiul uman, au fost petrecute în *Ayudha Puja* sau adorarea ceremonială a armelor de către ambele părți. Ploile de iarnă au

măturat câmpul. Câmpia Kurukshetra era udă și noroioasă atunci când marele război a început în ziua a unsprezecea din chenzina luminoasă a lunii *Margashirsha*, atunci când planeta Krittika era în ascensiune. Aceasta era în ziua de bun augur cunoscută sub numele de *Vaikuntha Ekadasi*. Unele calcule moderne plasează începutul războiului în ziua de vineri, 22 noiembrie 3067 î.Hr. Grandiosul mesaj al Domnului Krishna pentru prietenul său Arjuna, cunoscut sub numele de *Srimad Bhagavad Gita*, a fost transmis în dimineața primei zile de luptă.

Măreața epopee *Mahabharata* a atins punctul culminant în timpul celor optsprezece zile de luptă. Rolul Domnului în acest război este similar cu rolul pe care îl joacă în viața noastră, în calitate de ghid interior și consilier, mereu gata și dornic de a conduce carul vieților noastre prin câmpul de luptă turbulent de la Kurukshetra, în paradisul *dharmakshetra* sau al vieții divine, dacă noi, precum Arjuna, cedăm frâiele carului nostru în mâinile sale capabile și avem credință și încredere în el. Deși frații Kaurava aveau superioritatea numerică, frații Pandava au câștigat, din moment ce Domnul însuși a fost *sarathi* al lui Partha (vizitiul lui Arjuna). El a fost dispus să-și asume chiar și acest rol umil de dragul adoratorului și prietenului său, care s-a abandonat cu totul în mâinile sale. Acesta este unul dintre episoadele cele mai sublime și mai înălțătoare din viața lui captivantă, *uttama lila* sau jocul său suprem. La începutul bătăliei el i-a ridicat moralul lui Arjuna cu învățătura glorioasă a *Bhagavad Gita* și cu revelarea formei sale cosmice. În zilele care au urmat, datorită sfatului său și manevrării abile a carului, frații Pandava au câștigat împotriva factorilor aparenți și insurmontabili. Deci, în mod similar, dacă-l avem pe Domnul cu noi, nu există nicio adversitate sau greutate pe care să nu o putem depăși.

Cu o noapte înainte de război, Yudhishtira nu a putut dormi. El i-a spus lui Krishna: „Domnul meu, eu nu pot suporta ideea de

a lupta cu bunicul nostru și cu *toți mentorii noștri*. Nu-mi place deloc ideea de a purta acest război. Cum putem noi să-i omorâm pe acești bătrâni înțelepți pe care i-am venerat în toți acești ani?“

Krishna a spus: „Yudhishtira, tu ai fost născut ca războinic kshatriya. Deci, fă-ți datoria cum se cuvine. Uită-te la bunicul tău. El și-a asumat de bunăvoie să comande armata Kaurava. Kripa, Drona, Asvatthama, toți sau oricare dintre ei ar fi putut refuza să lupte, așa cum a făcut Vidura, dar toți au fost de acord să-l ajute pe Duryodhana. Deci, de ce te eschivezi de la împlinirea părții tale?“

Krishna a continuat: „Ce păcat este, O, Frate, în a-i omorî pe cei care au jurat să ne omoare? Acești bătrâni, deși știau totul despre noi, au optat să fie de partea lui Duryodhana, așa că de ce ești atât de speriat să lupți cu ei? Noi trebuie să luptăm. Nu mai există nicio cale de întoarcere. Râul, odată ce a renunțat la curgerea lui sinuoasă prin munți, este obligat să meargă cu viteză în jos pentru a se uni cu marea. Râul luptei și-a început deja cursul său. Nimeni nu-l mai poate opri, cu excepția oceanului morții!“

Ambele armate erau acum aliniate pe câmpia de la Kurukshetra pe malul râului Hiranavathi. Armata Pandava era pe partea de vest, în apropierea lacului sfânt, iar armata Kaurava în partea de est. Arena de luptă se întindea pe un teritoriu de peste cincizeci și opt de kilometri pătrați. Codul de război era deja stabilit, dar după cum se va vedea, una câte una, în zilele care au urmat, fiecare regulă a fost încălcată. Războiul corupe și îl face pe om sensibil la orice tip de *adharma*. În cele din urmă, chiar și frații Pandava au cedat.

În dimineața zilei în care a început lupta, înțeleptul Vyasa a mers la regele orb Dhritarashtra la Hastinapura. Dhritarashtra era foarte nerăbdător să aibă o idee despre ce se întâmpla pe câmpul de luptă și astfel înțeleptul l-a înzestrat pe prim-ministrul regelui, Sanjaya, cu clarviziune ca să îi permită să prezinte

regelui un raport la prima mână. El i-a spus că în timpul zilei el va fi capabil să urmărească toate evenimentele care au loc pe câmpul de luptă ca și cum el era prezent la fața locului, iar seara el ar putea povesti toată succesiunea de evenimente regelui orb. Deci, întreaga poveste a luptei, după cum este prezentată în *Mahabharata*, este narațiunea lui Sanjaya.

Cântecul Domnului, cunoscut sub numele de *Bhagavad Gita* și care conține esența învățăturii sale pentru omenire, este amplasat chiar la începutul marelui război și vine în partea de mijloc a epopeii, denotând astfel, importanța supremă în ochii autorului său, Vyasa. În primul capitol al *Bhagavad Gita*, Sanjaya oferă regelui orb un portret rapid al diferiților generali staționați de fiecare parte a câmpului de luptă și al activităților de pregătire pentru luptă. Steagurile fluturau, tobele bubuiau, concile (scoicile) și trâmbițele răsunau, oamenii erau nerăbdători și agitați și tot așa erau și caii. Cele două armate s-au adunat în formație de luptă. Totul era pregătit pentru scena finală din viața lor, marele punct culminant pe care verii îl așteptau și pe care îl pregătiseră în cea mai mare parte a vieții lor.

Zece *akshauhini* Kaurava erau aranjate într-o falangă formidabilă. A unsprezecea, era direct sub conducerea lui Bhishma, care era chiar în față. Caii lui erau albi, carul lui era din argint și armura îi sclipea ca argintul în soarele dimineții. Stindardul lui era un palmier de aur cu cinci stele. Înfățișarea lui nobilă le insufla o mare încredere trupelor Kaurava. Duryodhana era la mijloc. Emblema sa cu un șarpe brodat pe o pânză de aur flutura strălucitoare în vânt.

Dintr-o dată, relatarea lui Sanjaya a fost acaparată de apariția personajelor principale: Arjuna, înalt și frumos, stătea în picioare în car, ținând puternicul arc Gandiva, și Krishna, așezat în față, ținea frâiele cu mâini sigure, controlând cei patru armăsari albi precum laptele, care erau struniți și dornici de a porni la luptă. Chipul Domnului era minunat de privit. Ochii lui ca florile de

lotus s-au umplut de compasiune în timp ce privea la floarea bărbaților arieni, care se adunaseră pe câmpul de luptă. Bhishma, Drona și Kripa au salutat mental perechea nobilă, pentru că știau că de fapt priveau la *avatarurile* lui Nara și Narayana. Hanuman era la locul său, pe post de steag de luptă, răspândind teroare în inimile soldaților prin gesturile sale feroce.

Arjuna i-a spus lui Krishna să mute carul în centrul câmpului între cele două armate, astfel încât el să poată observa ambele părți și să-și facă o imagine de ansamblu asupra situației înainte ca lupta să înceapă. Ascultător în rolul său de vizitiu, Krishna, Domnul tuturor lumilor, a ascultat de porunca prietenului său Arjuna și a dus carul în zona neutră de pe câmpul de luptă, între cele două armate. Arjuna, eroul puternic al epocii, a studiat armata oponentă și nu i-a văzut pe dușmanii lui, ci pe verii și prietenii lui, rudele, profesorii, nepoții și bunicul său. O repulsie psihologică imensă l-a cuprins. Impactul deplin al distrugerii teribile care urma să aibă loc l-a atins ca o lovitură în plexul solar. Șocul l-a făcut să tremure din tot trupul, mintea lui se învârtea, puternicul arc Gandiva i-a căzut din strânsoarea acum neputincioasă și s-a prăbușit grămadă pe podeaua carului. Aducând mai multe argumente etice și morale pentru a evita un astfel de conflict, acest neasemuit arcaș i-a spus Domnului că el nu va lupta. Pentru el, cel care era acum într-o astfel de stare deplorabilă, Domnul Krishna, prietenul său, îndrumător și Dumnezeu, a transmis aceste excepționale instrucțiuni spirituale, cea mai înaltă învățătură spirituală care poate fi oferită umanității, cunoscută sub numele de *Srimad Bhagavad Gita* sau Cântecul lui Dumnezeu. Domnul a ales să cânte cântecul lui în mijlocul unui câmp de luptă, pe fundalul sunetului de tobe și conci și nu în liniștea pădurii, în sfințenia unui templu sau în pacea unui *ashrama*. Care a fost scopul său în alegerea unei astfel de locații? Arjuna și el erau foarte apropiați. Ei au fost de

multe ori singuri și Domnul l-ar fi putut sfătui, dar el nu a ales să facă acest lucru în alte condiții. De ce oare? De ce a ales acest loc neobișnuit?

Filosofia *Gita* nu este pentru persoanele slabe sau lașe care se tem să se confrunte cu viața așa cum este ea. Este pentru eroi, pentru cel care este gata să facă față provocărilor vieții, în efortul său de a evolua către starea de îndumnezeire. *Bhagavad Gita* nu ne propovăduiește un sentimentalism etic prin care să privim natura ca fiind doar bună și frumoasă, refuzând să ne confruntăm cu latura ei sumbră și înfricoșătoare. Dacă nu avem curajul de a înfrunta existența așa cum este, nu vom fi niciodată în stare să ajungem la o soluție în ce privește solicitările sale contradictorii. Armonia trebuie să fie realizată în și prin dizarmonia pe care nu o putem nega. Războiul și distrugerea par să fie principiul nu numai al vieții noastre materiale, ci și al vieții noastre mentale. Viața este un câmp de luptă al forțelor binelui și răului. Noi suntem plasați în centrul acestui câmp de luptă, când influențați de bine, când atrași de rău. Ca și în războiul Mahabharata, acesta din urmă pare să fie cu mult mai puternic decât primul.

La fel ca Arjuna, noi suntem în această zonă neutră, între forțele opuse. În fiecare moment ne confruntăm cu decizii și controverse. Nedumeriți și sfâșiați între forțele aflate în conflict în noi înșine, noi nu știm în ce direcție să ne îndreptăm. Celebra reprezentare în imagini a *Bhagavad Gita*, în care Arjuna este așezat în car, având-l pe Domnul Krishna la frâiele celor patru cai albi cabrați, este o alegorie a vieții noastre conflictuale. Carul reprezintă trupul, Arjuna este *jivatma* sau sufletul întrupat, așezat în interiorul carului. Domnul Krishna este Paramatma sau sufletul cosmic, care a fost dintotdeauna tovarășul său generos, dar pe care el nu l-a recunoscut ca Ființă Supremă. Cei patru cai reprezintă cele patru aspecte ale minții: *manas*, *buddhi*, *ahamkara* și *chitta* (mintea, intelectul, ego-ul și conștiința

colectivă). Acest „echipaj“ mental ne conduce precum niște cai incontrolabili, încoace și încolo, în căutarea lui nebunească după bucurie și plăceri. Arjuna, sufletul întrupat, a fost confruntat cu o criză violentă, care părea destul de incompatibilă cu aspirațiile sale către o viață spirituală sau chiar pentru o viață morală. Dar el a avut bunul-simț să înțeleagă că el de unul singur era neajutorat și, prin urmare, el a lăsat frâiele vieții sale în mâinile capabile și binevoitoare ale vizitiului său divin, care l-a condus prin această luptă periculoasă cu ușurință, protejându-l și conducându-l spre o victorie glorioasă.

În toți anii lor de prietenie, Arjuna nu a crezut niciodată că se va duce la Krishna pentru a-i cere sfaturi, deoarece el s-a considerat întotdeauna în măsură să-și rezolve propriile probleme. Acum, în acest moment crucial, când el ar fi trebuit să fie la apogeul puterilor sale mintale și fizice, el era o epavă, mintea lui era împărțită și nedumerită cu privire la datoria lui și trupul său era slab și neajutorat. Abia atunci s-a gândit să se îndrepte către Domnul și să-și abandoneze ego-ul său, rugându-l să-i vină în ajutor.

Domnul din noi, care este companionul nostru generos și binefăcător, așteaptă cu răbdare ca noi să jucăm jocul nostru în care ne considerăm a fi eroii unici ai vieții noastre. El așteaptă cu răbdare zorii zilei în care ne poticnim și realizăm că fără ghidul nostru de nădejde noi suntem neajutorați. Doar atunci ne îndreptăm către el cerându-i ajutor. În astfel de momente, Domnul se grăbește să ne iasă în întâmpinare ca o mamă iubitoare, arătându-ne calea clară pe care trebuie să o urmăm, ne ajută să evităm forțele răului și chiar ne poartă în brațe de-a lungul curenților înșelători ai vieții, dacă este necesar. Astfel, mesajul *Gita* este adresat luptătorului, persoanei de acțiune, pentru care viața este un câmp de luptă, așa cum este pentru noi toți. Kurukshetra (câmpul de luptă al neamului Kuru) trebuie să fie cucerit înainte de a ajunge în paradisul *dharmakshetra*

(câmpul virtuții). Viața nu este doar un câmp de luptă, dar, de asemenea, un domeniu în care dreptatea prevalează.

Învățătura *Gita* este, prin urmare, nu numai o filozofie spirituală sau o doctrină etică, ci o *yogashastra*, care ne dă o idee clară a aplicării practice a acestor doctrine în viața de zi cu zi. Destinatarul doctrinei este Arjuna, arhetipul sufletului uman în luptă, care este gata să primească marea cunoaștere prin intermediul prieteniei strânse și a apropierii crescute față de sinele divin din el însuși, întruchipat ca vizitiul său. Învățătorul *Gita* este, prin urmare, nu numai Dumnezeu, care este transcendent, dar, de asemenea, Dumnezeu din noi, care se dezvăluie printr-o cunoaștere tot mai mare. El este, de asemenea, Dumnezeu în noi, care ne îndeamnă la toate acțiunile noastre și către care toate viețile omenești se îndreaptă și aspiră. El este, în același timp, ghidul secret al acțiunilor noastre, cea mai înaltă sursă a tuturor cunoștințelor și cel mai bun prieten al nostru, tovarăș și cea mai apropiată rudă.

De aceea, mesajul *Gita* este încă la fel de proaspăt ca atunci când a fost revelat prima dată acum cinci mii de ani, pentru că este întotdeauna reînnoit în experiența personală a fiecărei ființe umane. Ideea centrală este de a reconcilia și a efectua o unitate între adevărul interior, cel mai spiritual, din noi înșine și cosmosul pe de o parte și realitățile exterioare ale vieții și acțiunilor noastre pe de altă parte. Astfel, acesta este un ghid pentru fiecare dintre noi în viața noastră de zi cu zi. Oricare ar fi problema cu care ne-am putea confrunta, fie înfricoșătoare sau înălțătoare, aceasta poate fi rezolvată prin aplicarea învățăturilor *Gita*. Înțelesul său este atât de profund, încât cu cât citim mai mult, cu atât mai mult învățăm din aceasta și cu cât trăim mai mult în conformitate cu învățătura sa, cu atât mai mult nivelul nostru de conștiință crește. Mesajul său este etern și are deci o semnificație atemporală pentru noi toți. Acesta nu este un mesaj transmis într-o simplă limbă temporală pentru a se potrivi

unei anumite ocazii. Mai degrabă, ocazia a fost folosită pentru a-i transmite omului veșnic cunoștințele despre relația sa cu Absolutul Etern. Uniunea lui *jivatma* cu Paramatma este scopul final al *Bhagavad Gita*. Cuvântul *gita* înseamnă „cântec“ și *Bhagavad Gita* este Cântecul lui Dumnezeu, prin urmare, cântecul vieții – al existenței și omniscienței, ceea ce ne conduce la beatitudine – *sat – chit – ananda*.

Primul capitol este cunoscut sub numele de *vishada yoga* a lui Arjuna sau *yoga* deznădejdii lui Arjuna, în care acesta refuză să lupte cu familia și cunoscuții săi. Domnul ascultă argumentele sale în liniște și numai în al doilea capitol el își începe predica lui frumoasă. Krishna îi explică lui Arjuna că fiecare persoană are o anumită datorie în viață, *swadharma* sa, care depinde de rangul său, nașterea și poziția sa în societate, precum și de caracterul său. Această obligație ar trebui să fie urmată indiferent de prejudecățile personale și fără atașament față de fructele acestor acțiuni. Activitatea în sine aduce propria-i răsplată.

Al doilea capitol oferă filosofia *samkhya yoga* sau *yoga* înțelepciunii, în care Domnul declară nemurirea sufletului și efemeritatea trupului. Suntem mâhniți pentru că noi credem că suntem trupul, și, prin urmare, muritori. Aceasta este cauza principală a tuturor suferințelor. În momentul în care înțelegem că suntem *atman* și că trupul este un simplu vehicul pe care *atman* îl folosește în scop propriu și apoi se descotorosește de el ca și de un articol de îmbrăcăminte uzat, atunci se va pune capăt tuturor fricilor, în special asupra fricii de moarte. Chiar dacă noi știm că noi înșine suntem sufletul nemuritor, avem datoria de a ne efectua îndatoririle stabilite pentru noi în această existență. Acest lucru ar trebui să fie făcut în timp ce menținem un echilibru al minții în fața tuturor dualităților, cum ar fi plăcerea și durerea, câștigul și pierderea, tratarea în mod egal a victoriei și a înfrângerii. Bhishma era un exemplu perfect al *sthithaprajna* sau al persoanei desăvârșite, după cum reiese din al doilea

capitol.

În capitolul al treilea, al patrulea și al cincilea, el delimitează drumul glorios al *karma yoga* sau *yoga* acțiunii. Tuturor ne-au fost date organe de acțiune prin care ne putem croi drumul nostru în lume. Cosmosul se ghidează după legea acțiunii nesfârșite. Prin urmare, noi, care suntem părți ale acestui univers activ nu putem alege să rămânem inactivi, nici măcar pentru o clipă. Cu toate acestea, există o înțelegere greșită conform căreia dacă o persoană rămâne inactivă în ceea ce privește organele de acțiune implicate în cauză, aceasta poate fi numită inacțiune. Aceasta este o interpretare greșită a legii *karmei*, spune Krishna. Cea mai mare acțiune se face prin minte și chiar și o persoană care este inactivă fizic nu este niciodată inactivă mental. Din nou, există noțiunea greșită că doar acțiunea fizică ne leagă de legea *karmei*. Domnul afirmă că nu acțiunea este cea care ne leagă, pentru că, dacă ar fi adevărat, nimeni nu s-ar putea vreodată elibera, deoarece nimeni nu poate fi complet inactiv. Ceea ce ne leagă este mintea, care impune anumite motive pentru a face acțiunea, în principal, dorința arzătoare de a culege beneficiile acțiunii. Astfel, Domnul face celebra sa declarație în capitolul al doilea: „Dreptul tău este doar asupra acțiunii și nu asupra roadelor ce rezultă din aceasta“.

Karma leagă numai atunci când acțiunea este făcută din motive pur egoiste. Aceeași acțiune, atunci când este făcută în mod altruist, fără niciun atașament față de rezultate și într-o atitudine de abandon în fața Divinului, devine *karma yoga*, un proces purificator care duce la eliberarea sau la libertatea față de ciclul nașterii și al morții. Când *karma* este amestecată cu glorioasa *vikarma* a iubirii, atunci aceasta este transmutată în adorare și poate fi oferită Divinului, la fel cum s-ar oferi o floare sau un fruct pe parcursul actului de adorare. Indiferent de natura muncii pe care o persoană o are de realizat în exercitarea îndatoririi sale în viață, aceasta poate fi considerată un act de

adorare, care ne poate duce la *mukti* sau eliberare. Renunțarea la acțiunea fizică și preocuparea mentală asupra acesteia este denunțată vehement de Domnul și considerată a fi acțiunea unui ipocrit. Astfel, un *sannyasi* care a renunțat fizic la vatra și la casa sa și s-a retras în Munții Himalaya, dar continuă să se gândească cu dor și să fie preocupat de obiectele renunțării sale, se amăgește singur. El nu a renunțat cu adevărat.

Un gospodar care continuă să își îndeplinească atribuțiile sale într-un spirit de detașare și ca pe o jertfă adusă Divinului este cel care a renunțat cu adevărat. Noi avem doar un singur drept și acesta este dreptul de a ne face datoria cu un spirit de *yajna* sau sacrificiu. Întreaga creație lucrează cu acest spirit de *yajna*. Nimic nu se face doar pentru sine. Ființele umane sfidează această lege și, prin urmare, ele suferă, pentru că nimeni nu poate încălca legile cosmice fără să suporte apoi consecințele. Toată creația este un ansamblu bine organizat. Fiecare detaliu și tot ce există în cosmos este irevocabil legat de orice altceva. Cei care refuză să vadă acest lucru și acționează numai din motive egoiste trăiesc în zadar. Doar suferința și renașterea vor fi consecințele pentru ei.

Capitolul al șaselea oferă o metodă simplă și eficientă de *dhyana* sau meditație, prin care mintea poate fi antrenată progresiv pentru a realiza comuniunea cu Dumnezeu. Din al șaptelea capitol în continuare, Domnul prezintă *bhakti yoga* sau *yoga* devotamentului. Supremul are o natură dublă – materie și spirit. Materia este natura lui inferioară. Un devot adevărat este cel care învață să vadă spiritul însuși strălucind în fiecare atom de materie. După multe vieți de realizare spirituală progresivă, o ființă dobândește acest tip de viziune spirituală prin care îl vede pe Vaasudeva (Domnul) în tot ce există. Un astfel de suflet este, într-adevăr, rar! „*Vaasudeva sarvamiti sa Mahatma sudurlabha*“ (Rar, într-adevăr, este sufletul nobil, care poate vedea totul ca fiind Vaasudeva, ca fiind divin).

Capitolul al optulea se ocupă de puțin cunoscuta și, astfel, mult temuta stare numită moarte. Domnul îi spune lui Arjuna că, indiferent de ce gânduri învăluie mintea în momentul decesului, acestea sunt cele care vor propulsa sufletul și vor decide natura nașterii sale viitoare. Astfel, cel care vrea să ajungă la Dumnezeu după moarte trebuie să se gândească la el cu fermitate în momentul decesului. Dar acest lucru nu este așa de simplu cum pare, deoarece, în momentul decesului, mintea zboară automat la ideea acelui obiect care a posedat-o în timpul șederii sale în lume. Dacă banii au fost scopul căutărilor noastre în viață, la bani ne va zbura mintea în momentul părăsirii acestei lumi. Astfel, Domnul îi spune lui Arjuna că dacă vrea să se gândească la Dumnezeu în momentul morții, el va trebui să-și deprindă mintea să se gândească la el în mod constant. *Mam anusmara yudya cha* (Gândește-te la mine în mod constant și luptă). Astfel, *yoga Gita* presupune o relație de douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru cu Iubitul Divin, culminând într-o fuziune totală în momentul morții, când trupul fizic este abandonat și are loc comuniunea perfectă cu Divinul.

Capitolul nouă oferă secretul mistic prin care se poate atinge eliberarea chiar în această viață. Un adorator ar trebui să dăruiască nu numai toate acțiunile exterioare, dar și să-și abandoneze toate gândurile interioare la picioarele de lotus ale Domnului. Chiar și gândurile negative ar trebui să fie abandonate, pentru că el va produce o transmutare a zgurii în aur. Cel care este astfel în comuniune cu el nu mai are niciun motiv să-și mai facă griji cu privire la nimic altceva, pentru că Domnul face o promisiune solemnă de a se ocupa de bunăstarea materială și spirituală a lui sau a ei. Domnul va satisface toate nevoile sale, oricât de lumești, lăsând persoana liberă să-și continue preocupările spirituale, conducând o astfel de ființă la mântuire, așa cum a făcut și pentru familia Pandava. Neajutorați și călcați în picioare, loviți de vânturile necinstite ale sorții, ei au

obținut victoria și și-au recuperat moștenirea pierdută doar pentru că Domnul era mereu cu ei, prin râul însângerat de luptă, după cum se va vedea. Promisiunea pe care el i-o face lui Arjuna este de fapt făcută nouă tuturor. *Kaunteya pratijanihi na mine bhakta pranashyati* (O, Arjuna, îți promit ție că cei devotați mie nu vor pieri nicicând).

Capitolul zece prezintă *vibhuti yoga* sau *yoga* gloriei divine, astfel încât mintea discipolului să învețe să-l vadă în toate lucrurile, atât glorioase, cât și lumești. Pentru început, trebuie să ne antrenăm să-l vedem în lucrurile maiestuoase, cum ar fi soarele, oceanul și Munții Himalaya, iar apoi trebuie să învățăm să-l vedem chiar și în cele mai mici și cele mai nesemnificative obiecte ale lumii. Omul trebuie să învețe să îl vadă atât în elefant, cât și în furnică, atât în ce este frumos, precum și în ce e urât, atât în păcătos, cât și în sfânt.

În capitolul al unsprezecelea, Krishna îi dezvăluie lui Arjuna forma sa teribilă Kala sau timpul atotconsumator, cel mai mare ucigaș, distrugătorul tuturor ființelor. Această viziune a fost diferită de cea arătată la curtea Kuru. Era în același timp extrem de frumos și terifiant, fiind un răspuns direct la cererea lui Arjuna de a vedea forma lui cosmică. Dragostea pe care i-o purta lui Arjuna a fost atât de mare, încât el era pregătit să-i împlinească orice dorință a sa. Slava pe care Arjuna a văzut-o a fost cea a întregului cosmos odihnindu-se cuprins în forma Domnului. Viziunea i-a permis lui Arjuna să înțeleagă nu numai că totul provine de la el, dar că el însuși este totul.

„Timpul etern și atotconsumator sunt eu, cel care ordonează totul cu chipuri întoarse spre fiecare parte. Sunt moartea, care cuprinde tot, precum și sursa de viață, din care emană totul. Ceea ce este sămânța tuturor lucrurilor sunt eu, sprijinind acest univers cu doar o mică parte din mine.“

Arjuna a realizat că toate ființele sunt una în Dumnezeu. Dar cea mai importantă învățătură a acestui capitol pe care a înțeles-

o Arjuna a fost că până și acțiunile pe care el le-a crezut că erau ale lui nu au fost într-adevăr ale lui, ci ale Domnului care l-a folosit ca pe un instrument.

Arjuna era în aceeași măsură terifiat și fermecat în timp ce privea forma cosmică a Domnului. Nenumăratele trupuri efemere, atât din neamul Kuru, cât și din neamul Pandava, se vedeau cum intrau în el. Fiecare braț, fiecare mână, fiecare armă erau un braț, o mână și o armă ale Vizitiului Divin. La fel cum moliile sunt atrase și consumate de fascinanta flacără a focului, la fel și toate aceste ființe vii se grăbeau spre el să fie consumate în energia feroce și teribilă care emana de la el. Acest spectacol teribil și grandios l-a copleșit pe Arjuna. Cu umilință i-a cerut lui Krishna să-l ierte pentru că l-a tratat într-un mod atât de familiar. În toți acești ani Arjuna l-a considerat pe Krishna a fi doar o ființă umană excepțională, dar acum el a văzut, spre consternarea lui, că prietenul său era în realitate prietenul întregului univers.

„O, Dumnezeu al dumnezeilor! O, refugiu al universului! Fii bun cu mine“, a strigat el, îngrozit de enormitatea atitudinii sale. „Indiferent de câtă lipsă de respect ți-aș fi arătat în trecut, te rog, iartă-mă, tu, în compasiunea ta fără margini.“

Auzind aceasta, Domnul și-a reluat încă o dată forma sa anterioară, acea formă delicioasă, care îi extazia pe toți cei care îl vedeau. Forma cosmică i-a fost arătată lui Arjuna pentru a-l face să realizeze că o ființă umană nu poate nici crea și nici distruge. Orice acțiune este de fapt acțiunea universală. Atâta timp cât nu ne dăm seama de aceasta, suntem legați de rezultatele acțiunilor noastre, dar odată ce ne dăm seama, atunci nu mai suntem condiționați, pentru că vom acționa ca instrumente ale Divinului. Datoria noastră este doar de a ne face instrumente adecvate pentru a fi folosite de el, așa cum consideră El că este potrivit. *Nimitta matram bhava savyasachin* (O, Arjuna, fii doar un instrument).

Ultimul verset al capitolului rezumă întreaga învățătură a *Gita*. „O, fiu al lui Pandu, cel care realizează acțiuni de dragul meu, care mă consideră pe mine a fi scopul suprem al vieții, care îmi este dedicat mie, care este lipsit de atașament și care nu are nici o animozitate față de orice ființă vie, pentru acesta este ușor să mă atingă“.

Al doisprezecelea capitol este cunoscut sub numele de *bhakti yoga* sau *yoga* devotamentului. Ca răspuns la întrebarea lui Arjuna, Domnul punctează faptul că devoțiunea față de Brahman cel fără formă este foarte dificil de realizat pentru mintea umană, pentru că mintea este condiționată să vadă doar forme. Prin urmare, este mai bine să medităm la Domnul cu formă, pentru că Dumnezeu poate avea orice formă în care adeptului îi place să și-l imagineze. Dacă acest lucru se face cunoscând faptul că toate formele sunt pur și simplu reprezentări ale lui Purushottama (ființa supremă) cel fără formă, atunci devotul va ajunge cu ușurință la obiectivul pe care *yoghinii* reușesc să-l atingă numai după un efort dureros. Adoratorul lui Brahman cel fără formă tratează simțurile ca pe niște trădători și le suprimă, obligându-le să i se supună. Adoratorul lui Dumnezeu cu formă, cu toate acestea, apelează și la ajutorul simțurilor în actul închinării. Devotul oferă toate activitățile simțurilor, împreună cu florile adunate din grădină, la picioarele de lotus ale Domnului. Văzându-l pe preaiubitul lui sau al ei în orice formă, el sau ea venerează întreaga creație. Prietenos și plin de compasiune pentru toți, el sau ea este mulțumit cu ceea ce el sau ea primește, pentru că totul este o imagine a preaiubitului ei sau al lui. Un astfel de adorator este echilibrat în bucurie și tristețe, liber de invidie, frică și anxietate. Ei nu au dezamăgiri, deoarece ei nu au așteptări. Ei sunt perfect mulțumiți cu tot ce vine neinvitat, pentru că totul este un cadou de la preaiubitul lor. Bucuria lor provine de la o sursă atemporală și unica lor hotărâre este de a-l iubi și a-l sluji la maximul capacității lor.

În capitolul al treisprezecelea, Sri Krishna declară că acest corp al nostru este *kshetra* sau domeniul, pe care Divinul îl folosește ca loc al său de joacă. Spiritul Divin care utilizează astfel acest domeniu este cunoscut sub numele de *kshetrajna* sau cel care cunoaște domeniul, terenul. Trupurile tuturor creaturilor sunt domeniile de acțiune individuale și universul este domeniul universal. Dar cunoscătorul tuturor acestora este unul și același – Domnul însuși, *kshetrajna*. În starea de ignoranță, *jivatma* crede că doar el este atât cunoscătorul, cât și actorul. Astfel, continuă să semene semințele nașterilor viitoare în diferite domenii și trebuie să culeagă roadele acestor nașteri prin pântece succesive. În zorii iluminării, *jiva* își dă seama că Prakriti a Domnului este actorul universal și Domnul însuși, este cunoscătorul universal, iar individul ca entitate separată nu există. Realizând aceasta, rolul său ca persoană separată în drama cosmică ajunge la final.

În capitolul al paisprezecelea, sunt explicate cele trei moduri ale lui Prakriti – *sattva*, *rajas* și *tamas*. *Sattva* este principiul armoniei sau echilibrul; *rajas*, principiul kinezic sau acțiunea și *tamas*, principiul letargiei sau inerția. Acesta este modul de operare al lui Prakriti, prin care ea activează întreaga creație. Toate lucrurile imaginabile sunt formate dintr-o combinație și o permutare a acestor trei moduri. Calea către eliberare constă în depășirea *rajas* și *tamas* și dezvoltarea calităților *sattvice*, cum ar fi pacea, armonia și liniștea, pentru că doar acestea oferă un context potrivit pentru ca Divinul să strălucească prin noi. În cele din urmă, desigur, chiar și *sattva* trebuie să fie depășit, deoarece este tot un produs al lui Prakriti. Cel care a depășit aceste trei *guna-uri* este, astfel, cunoscut sub numele de *trigunatita* și calificările sale sunt similare cu cele ale *sthithaprajna* prezentat în al doilea capitol și ale *karma yoga* din al treilea capitol.

Cel de-al cincisprezecelea capitol este cunoscut sub numele de *purushottama yoga* sau *yoga* ființei supreme, în care Domnul

Krishna se declară a fi Purushottama, cel care stă deasupra *kshara* și *akshara*, materia și spiritul, prin interacțiunea cărora întreaga lume se manifestă. Purushottama se poate spune că este mai sus de acest lucru, în măsura în care el este atât transcendent, cât și imanent. Deși el pătrunde în fiecare atom, creația nu-l poate conține, deoarece efectul nu poate conține cauza.

Mersul lumii este comparat cu un copac puternic, cu rădăcinile sale întinse în sus, spre infinit, crengile sale răspândindu-se în jos în lume și rădăcinile sale aeriene sondând pământul și legând sufletul întrupat cu legăturile puternice ale atașamentului. Folosind sabia ascuțită a discriminării, trebuie să tăiem aceste rădăcini și, astfel, să obținem eliberarea.

Capitolele al șaisprezecelea și al șaptesprezecelea sunt corolare ale naturii, iar capitolul al optsprezecelea este un rezumat în linii mari al întregii învățături. În capitolul al șaisprezecelea este prezentată diferența dintre calitățile Divine și cele demoniace, astfel încât să putem evita tendințele demoniace și să le dezvoltăm pe cele Divine. Oricât de nobili am putea crede noi că suntem, fiecare avem pornirile noastre întunecate care se ascund în adâncul ființei noastre și trebuie să ne străduim din greu pentru a le eradica.

Capitolul al șaptesprezecelea este cunoscut sub numele de *yoga* credinței întreite și Domnul prezintă o analiză magistrală a felului în care cele trei moduri ale naturii (*sattva*, *rajas* și *tamas*) se regăsesc chiar și în acțiunile noastre cele mai nobile, cum ar fi venerarea, caritatea, austeritatea și sacrificiul, precum și în lucrurile banale cum ar fi alimentele pe care le mâncăm. Cele trei moduri colorează fiecare aspect al acțiunii noastre, astfel încât actele de caritate realizate de o persoană *rajasică* sunt pentru spectacol și ostentație; venerarea realizată de o persoană *tamasică* este doar o bolboroseală de rugăciuni, fără a le înțelege sensul sau efectul, lipsit de credință și fermitate; sufletul *sattvic*

efectuează toate acțiunile cu fermitate și generozitate, și nu din dorința de câștig personal. Alimentele care sunt blânde și promovează forța mentală și pe cea fizică, vitalitatea și sănătatea sunt cunoscute ca alimente *yoghine* și au o natură *sattvică*. Alimentele *rajasice* sunt picante și fierbinți și dau naștere la boli și pasiuni. Alimentele *tamasice* sunt vechi și nesănătoase și dau naștere lenei și somnului.

Astfel, Domnul analizează fiecare aspect al naturii și al activității omului și oferă o metodă perfectă cu privire la modul în care putem cel mai bine încerca să depășim *rajas* și *tamas*, pornind de la nivelul de bază al alimentelor pe care le mâncăm, până când întregul nostru sistem este purificat și putem transcende *guna-urile* lui Prakriti și atinge starea de Purushottama. Marea *mantra Aum Tat Sat* ar trebui repetată la începutul și la sfârșitul fiecărei acțiuni, pentru că evocă prezența Supremului și amintește făptuitorului că toate actele sunt efectuate de Prakriti a lui și că fructele ar trebui să-i fie dedicate în întregime lui.

În cele din urmă, în ultimul capitol, cel de-al optsprezecelea, cunoscut sub numele de *yoga* eliberării prin renunțare, Domnul rezumă tot ceea ce a fost spus mai înainte. El reiterează că adevăratul *sannyasi* este cel care a renunțat la sentimentul de a fi cel care realizează acțiunile și un astfel de om este, de asemenea, adevăratul *tyagi* (cel care a renunțat), pentru că a fi *sannyasa* nu este doar o simplă chestiune de a purta o robă de culoare ocru și a renunța la casă și la viața de familie. Aceasta presupune o renunțare în minte la atașamentul față de lucrurile lumii. O astfel de ființă poate trăi în lume și juca un rol în drama cosmică, ca un instrument în mâinile lui Purushottama. Astfel, Arjuna trebuie să-și joace rolul său, trebuie să renunțe la atașamentul său *tamasic* față de rude și să-și ridice arcul său puternic pentru a reprezenta interesele lumii în general. Așa cum este Gandiva în propriile lui mâini, așa este și el în mâinile Arcașului Divin.

Ultimele cuvinte ale Krishna către iubitul său discipol Arjuna și, prin el, pentru lumea întreagă sunt: „Fixează-ți mintea asupra mea și cu siguranță mă vei atinge. Acest lucru ți-l promit, pentru că tu îmi ești foarte drag mie“. Și, din nou, ca o binecuvântare finală: „După ce ai renunțat la tot ceea ce înseamnă *dharma*, caută-ți refugiu în mine. Cu adevărat îți promit că te voi curăța de toate păcatele și te voi conduce la eliberare“.

Purtăm povara vieții noastre ca măgarii lipsiți de minte, fără să ne dăm seama că Dumnezeu din noi este mereu gata să suporte greul vieții noastre, să râdă și să plângă cu noi, să ne îngrijească și să ne hrănească, să-i pese de noi și să ne mângâie. Nimeni nu se naște singur și nimeni nu trebuie să moară singur, așa că de ce ar trebui să trăim singuri? Pe acest Kurukshetra al vieții noi suntem propulsați ca Arjuna, nu singuri și neajutorați cum credem noi, ci protejați mereu de vizitiul din inima noastră. El a fost mereu cu noi și este întotdeauna gata să ne ajute, cu condiția să ne lăsăm să fim ajutați. Noi trebuie să renunțăm la armura ego-urilor noastre care ne separă, cu care credem că ne protejăm pe noi înșine, dar cu care de fapt noi înșine ne baricadăm împotriva lui Paramatma și Purushottama, care sunt mai aproape de noi decât cel mai apropiat nouă, mai drag decât cel mai drag, prieten unic, relație unică, ghid unic pentru întreaga omenire. Prin urmare, să ne abandonăm lui și să trăim în armonie și pace, lipsiți de griji, ca un copil norocos care se cuibărește în brațele mamei sale și care este purtat de ea prin agitația și turbulențele vieții.

Cu blândețe, Domnul l-a întrebat pe iubitul său discipol Arjuna: „Ai ascultat învățătura mea cu atenția concentrată, O, Arjuna? Iluzia ta născută din ignoranță a fost distrusă?“

La auzul acestor cuvinte, Arjuna, cu mintea limpede, cu nervii și mușchii ca oțelul, a răspuns fără teamă în voce: „Prin grația ta, Doamne, iluzionarea meu a dispărut, iar eu mi-am recâștigat simțurile. Sunt hotărât acum să fac așa cum îmi

comanzi“.

Spunând aceasta, el a sărit în picioare și a sunat din Devadatta, scoica sa, în timp ce Krishna a suflat în Panchjanya, trimițând un fior de bucurie în rândurile Pandava și un șoc de teamă printre Kaurava. La sfârșitul predicii, Sanjaya i-a spus regelui orb: „Ferice sunt eu, O, Rege, pentru că prin grația lui Vyasa, am auzit această revelație uluitoare făcută de maestrul *yoghin* și sunt fermecat. Oriunde este Krishna, maestrul *yoga*, și Partha, mânuitorul arcului, acolo va fi prosperitate, victorie, glorie și dreptate. Aceasta este convingerea mea fermă“.

Arjuna și Krishna reprezintă *jivatma* și Paramatma, ființa întrupată și Dumnezeu, așezați împreună în carul reprezentat de trupul nostru.

Când ființa umană și Dumnezeu sunt în comuniune, atunci când individul lucrează în colaborare cu Divinul, atunci când el sau ea devine instrumentul viu și conștient al Divinului, atunci acolo nu poate fi niciodată o înfrângere. Dreptatea și victoria sunt urmașii naturali ai acestei uniuni fericite.

Acest sine nu este niciodată născut, nici nu va pieri vreodată și nici nu a fost născut înainte sau se va naște în viitor. Acest sine este nenăscut, etern, nepieritor și fără vârstă. Deși trupul este ucis, sinele nu piere.

Cum spiritul din trupul nostru trece prin copilărie, tinerețe și bătrânețe, tot așa el trece apoi la un nou corp. Asupra acestui lucru înțeleptul nu are nicio îndoială.

SRIMAD BHAGAVAD GITA

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

ॐ

Aum Parthasarathaye Namaha!

CAPITOLUL 26

RĂZBOIUL MAHABHARATA

Bhishma Drona thata Jayadrathajala Gandhara Neelothpala,
Shalyagrahavathi Kripena vahani Karnena velakula,
Asvattama Vikarna ghoramakara, Duryodhana vartini,
Sothirna khalu Pandavairananathi Kaivartaka Keshava!

> Râul însângerat de luptă, ale cărui maluri erau Bhishma și Drona, a cărui apă era Jayadratha, al cărui fățarnic lotus albastru era Shakuni, al cărui rechin era Shalya, al cărui curent era Kripa, al cărui val era Karna, ai cărui crocodili teribili erau Asvatthama și Vikarna și al cărui vârtej era Duryodhana, a fost traversat cu ușurință de armata Pandava avându-l drept cârmaci pe Domnul Krishna.
>
> SRIMAD BHAGAVATH GITA

Acum totul era gata și cele două armate erau pregătite să înceapă războiul. Yudhishtira, peste al cărui cap fluturau însemnele regale ale unei umbrele albe pure, era așezat în carul lui, uitându-se la polul opus, cu o privire fixă și fără expresie, gata să se supună voinței lui Dumnezeu și să-și facă datoria,

oricât de grea ar fi fost. Apoi a venit giganticul Bhima, care nu avea nicio mustrare de conștiință în legătură cu sarcina sa și ale cărui brațe puternice ardeau de nerăbdarea de a lupta cu maleficul Dussasana. Fața îi era roșie și aprinsă de focul unei furii reprimate. Apoi a venit Arjuna, înalt și radiant, în carul său decorat cu bijuterii, cu patru armăsari albi ca laptele, condus de Domnul Krishna, care purta pe chip strălucirea a o mie de sori. Privirea lui, plină de compasiune, era suficientă pentru a acorda eliberarea tuturor celor care mureau zărindu-i forma sa imaculată. Hățurile cailor erau ținute ușor, dar ferm, în degetele sale suple și zâmbetul său infailibil îmbrățișa întreaga armată, ca o binecuvântare.

Apoi au venit gemenii Nakula și Sahadeva, subțiri și frumoși, carele lor fiind trase de doi armăsari cu coamele și cozile în vânt și cu ochii de foc. Apoi a venit Drishtadyumna, comandantul-șef al armatei Pandava, fratele lui Draupadi, născut pentru a-l ucide pe Drona. Deasupra fiecărui războinic fluturau însemnele sale speciale.

Pe partea opusă, în centrul armatei Kaurava, a apărut Duryodhana, călare pe un elefant sub umbrela însemnelor statului său. În fruntea forțelor sale, sub un steag ce purta însemnul unui palmier, era Bhishma, bătrânul cavaler, cu armură de argint, într-un car condus de cai albi. În spatele lui era Drona, cu cai roșii, și eroicul Karna, așteptând să preia comanda la căderea lui Bhishma. Duryodhana, care suspectase mereu că loialitatea lui Drona și a lui Bhishma era oferită părții adverse, se apropie de învățătorul său și îl avertiză cu subtilitate asupra consecințelor neîmplinirii datoriei sale. „Iată, O, învățătorule, armata puternică a fraților Pandava, aranjată pentru luptă, sub comanda discipolului tău înțelept, Drishtadyumna, fiul lui Drupada!“

Aceasta fusese o ironie adresată lui Drona, care fusese destul de prost, gândea Duryodhana, încât să-l învețe arta războiului pe

fiul inamicului său, Drupada, care a jurat să-l omoare. Duryodhana, desigur, nu putea să înțeleagă codul înalt moral de cavalerism ce caracteriza sufletele mari, cum ar fi Drona, Bhishma și Yudhishtira. El l-a avertizat pe Drona în termeni foarte clari că datoria sa era de a-l proteja pe Bhishma cu orice preț. Acesta din urmă, cu un urlet ca de leu și suflând puternic în scoica sa, a anunțat începerea luptei. La acel semnal, Yudhishtira, spre uimirea spectatorilor, a descălecat și a mers neînarmat până la Bhishma și la Drona. Frații Kaurava l-au luat în bătaie de joc, pentru că au crezut acest lucru ca fiind un ultim gest de lașitate din partea regelui Pandava. Fără frică, el a mers până la bătrâni, s-a închinat în fața lor și le-a vorbit: „În dorința noastră de a obține împărăția, am îndrăznit să ne ridicăm împotriva voastră, care sunteți vrednici de închinare. Vă rog să ne iertați și să ne binecuvântați și să ne acordați permisiunea de a lupta împotriva voastră“.

Drona și Bhishma erau plini de iubire și de admirație pentru acest mare discipol al lor, care nu deviase niciodată de la calea *dharmei*. Aceștia l-au binecuvântat și i-au dat permisiunea de a lupta împotriva lor. După ce s-a întors Yudhishtira, Bhishma l-a avertizat pe Duryodhana că el nu va ucide pe niciunul dintre frații Pandava, care erau ca și nepoții lui, dar în schimb el a promis că va răpune câte zece mii de de soldați de-ai lor în fiecare zi.

Krishna l-a luat acum pe Arjuna pentru a obține binecuvântările bătrânului Kuru, care i-a primit cu bunăvoință și le-a spus: „Slavă ție, O Madhava (Krishna)! Tu cunoști trecutul, prezentul și viitorul. Totul este un joc divin pentru tine. Atâta timp cât voi purta arme, eu nu pot fi ucis de nimeni, cu excepția ta. O, Krishna, prin urmare, doresc să ridici armele împotriva mea. Să vedem dacă îmi vei împlini dorința!“ Apoi, întorcându-se spre Arjuna, nepotul său favorit, bătrânul cavaler și-a pus mâinile cu dragoste și gingășie pe capul lui și l-a binecuvântat. Cu

ochii plini de lacrimi, Arjuna și-a salutat bunicul și s-a întors. Yudhishtira a strigat apoi către inamici: „Este cineva dintre voi care este dornic de a veni pe partea noastră? Dacă da, este binevenit“. Auzind aceasta, Yuyutsu, un mare războinic și fiul ilegitim al lui Dhritharashtra cu o servitoare, a mers în tabăra Pandava și a fost primit cu bunăvoință.

Chiar atunci, o pasăre mică, un nagâț, care își construise cuibul în iarba din mijlocul câmpului de luptă, a atras atenția Domnului prin strigătele ei de anxietate și de grijă pentru puii ei.

„Biată micuță mamă“, a spus el tandru, „să fie aceasta protecția ta.“

Spunând aceasta, a scos cuibul în afara câmpului și a așezat un clopot mare de elefant, care se afla pe teren, peste cuib. În cele optsprezece zile ale furioasei bătălii ce a urmat, nagâțul și puii săi au fost în siguranță prin mila lui Dumnezeu, care a reușit să le dea ceva de mâncare în fiecare zi și a fost singurul ce s-a gândit la cea mai mică din creațiile sale chiar și într-un moment crucial ca acela. În mod similar a avut grijă de fiecare persoană de pe câmpul de luptă, chiar dacă prin viziunea lor limitată nu au fost în măsură să aprecieze acest fapt pe deplin. Unii meritau să moară și alții să trăiască, și fiecare a primit exact ceea ce îl aștepta. Dar totul a fost făcut așa de discret, încât părea să fie la întâmplare. Acesta era felul lui de a privi lumea, ca și cum ar fi fost un joc. Uneori, el elimina câte un obstacol, astfel încât voința jucătorilor să fie neîngrădită și, uneori, punea câte un obstacol pentru același motiv.

În acest fel, el a permis ca totul să evolueze de la sine, în conformitate cu legea *karmei*, străduindu-se mereu pentru a ajuta cursul destinului, chiar dacă acest lucru a condus în final la autodistrugerea tuturor lucrurilor. În această luptă, el a ghidat soarta de ambele părți într-un mod foarte discret, dar de dragul fraților Pandava, care se abandonaseră lui în totalitate, el a încălcat de multe ori codul său obișnuit de conduită și a preluat

activ conducerea, chiar dacă rolul său ca vizitiu era aparent unul al unui martor neimplicat. El i-a salvat astfel de multe ori de la consecințele propriei lor nebunii. Dacă a existat vreun fapt *adharmic* (nedrept) de făcut, întotdeauna l-a făcut el însuși, pentru că Domnul este mai presus de propriile sale legi, în timp ce pentru o ființă umană, nerespectarea lor i-ar fi adus infamia și ruina. Un adept poate acționa într-un mod temerar și uneori nebunesc, dar Domnul va interveni și îl va salva, chiar cu riscul de a-și face o reputație proastă. Cu viziunea sa atotcuprinzătoare, care surprinde toate cele trei stadii ale timpului – trecut, prezent și viitor – el este mai în măsură să judece și să decidă ce este mai bine pentru creația sa. Prin puterea mare a iubirii lor pentru el și abandonarea totală a ego-ului lor, frații Pandava l-au determinat pe Domnul să facă toate lucrurile pentru ei, la fel cum Bhishma l-a determinat prin puterea iubirii sale să ridice armele împotriva lui, așa cum se va putea vedea în continuare.

Bhishma a declanșat lupta suflând goarna pentru a strânge toate trupele: „O, războinici kshatriya! Aceasta este o oportunitate de aur pentru voi de a vă arăta eroismul. Suntem acum în pragul cerului. Porțile sunt deschise pentru voi. Să moară de bătrânețe ori de boală pe un pat confortabil în propria casă este o rușine pentru un kshatriya! Să moară pe un câmp de bătălie, luptând pentru o cauză dreaptă, este comoara sa supremă. Murind în felul acesta, cu curaj, cu trupurile străpunse de săgeți, veți merge direct în rai“. Spunând aceasta, el a suflat în scoica sa. Strigătul lui de luptă a fost imitat de către combatanții ambelor armate, iar apoi caii și carele au atacat cu un zgomot înfiorător.

Lupta din prima zi, cu toate acestea, a fost una purtată pe o notă precaută. Ambele armate au fost aranjate în falange care au fost dificil de penetrat. Arjuna, după ce și-a arătat cu umilință respectul pentru strămoșul său, a început să ducă cu el o luptă acerbă. Câțiva dintre frații Kaurava, precum și Shakuni și Shalya,

i-au venit în ajutor, în timp ce Bhima și Abhimanyu, fiul lui Arjuna, s-au alăturat celuilalt luptător. Steagul lui Bhishma a fost doborât de Arjuna și caii săi uciși de Abhimanyu. El i-a pus pe fugă pe Shalya, Shakuni și pe frații Kaurava și apoi a înaintat pentru a-l intercepta pe Bhishma, care se îndepărtase de Arjuna și crea haos în rândurile armatei Pandava.

Era o priveliște minunată să-i vezi pe cel mai în vârstă și pe cel mai tânăr dintre războinicii Kuru întrecându-se în experiență! În cele din urmă, acest băiat genial de șaisprezece ani, care era aproape egalul tatălui său în război, a reușit să-l rănească nu numai pe Bhishma, ci, de asemenea, și pe Shalya și pe Kritavarma care se alăturaseră atacului. Drishtadyumna l-a provocat pe Drona, dar a fost respins. Uttara, tânărul prinț de Matsya, l-a provocat pe Bhishma, i-a făcut bucăți personalul, i-a ucis vizitiul și i-a distrus carele de luptă unul câte unul. După ce s-a antrenat cu Arjuna, el s-a dovedit a fi un formidabil luptător. Bhishma era într-o dilemă și nu știa ce să facă cu acest băiat, dar Shalya nu a avut astfel de scrupule. El l-a străpuns cu sulița în inimă și l-a ucis pe Uttara instantaneu. Acesta a fost primul act *adharmic* din acest război. Sveta, fratele său mai mare, s-a înfuriat când a văzut cum a fost ucis fratele său mai tânăr și și-a transferat furia asupra lui Bhishma. El poseda un arc invincibil oferit de Domnul Shiva, și Bhishma s-a văzut neputincios împotriva atacului său violent. Dându-și seama că Sveta era invincibil, atâta timp cât avea arcul, Bhishma l-a tachinat: „Te-au învățat doar să tragi cu arcul? Nu poți lupta și cu sabia?“

Onoarea sa de cavaler l-a determinat pe Sveta să accepte imediat provocarea. În acel moment și Bhishma s-a văzut în situația de a-și păta reputația impecabilă tăindu-i brațul drept lui Sveta cu o săgeată. Sveta a continuat să lupte cu sabia în mâna stângă, dar Bhishma i-a tăiat și celălalt braț și Sveta a sângerat încet până la moarte. Disperat, Yudhishtira a încercat din răsputeri să-l consoleze pe regele Virata pentru pierderea celor

doi fii încă din prima zi a bătăliei. Astfel, ziua s-a încheiat dezastruos pentru armata Pandava, în schimb Duryodhana era extrem de fericit.

A doua zi a reprezentat un impas. În a treia zi, Bhishma și-a aranjat armata în formație de vultur, iar generalii Pandava au format o semilună. Arjuna, ca de obicei, l-a provocat pe Bhishma. Gatotkacha, care era fiul gigantic al lui Bhima cu soția sa *rakshasi,* a făcut prăpăd în rândul trupelor Kaurava. Cei din neamul *rakshasa* erau capabili de a utiliza multe strategii magice, dar Krishna i-a interzis lui Gatotkacha să le folosească, cu excepția cazului în care cealaltă armată ar fi recurs la tactici similare.

A șasea zi a fost marcată de un mare măcel de ambele părți. Drona s-a dovedit de nestăvilit. După uciderea a treisprezece dintre frații Kaurava, Bhima s-a luptat și l-a învins pe Duryodhana, care a căzut inconștient la pământ și a trebuit să fie dus de pe câmpul de luptă de către cumnatul său, Jayadratha. În acea noapte, Duryodhana s-a dus la Bhishma, care l-a consolat și i-a dat o poțiune pentru a-i calma durerea. În ziua a șaptea, Bhima omorâse deja douăzeci și șase din frații Kaurava, și Duryodhana, pentru prima dată, a plâns în fața lui Bhishma, care i-a spus: „Este prea târziu pentru a plânge acum. Războinicii ar trebui să meargă la luptă având întotdeauna în vedere posibilitatea iminentă de a muri“.

Duryodhana nu a putut suferi acest sfat bine intenționat și l-a trimis pe fratele său Dussasana la Bhishma, cerându-i să demisioneze și să-l lase pe Karna să preia conducerea. Karna îi promisese lăudăros prietenului său că va masacra întreaga armată Pandava imediat ce Bhishma va renunța la postul său.

Iravan, fiul lui Arjuna, deși considerabil mutilat prin jertfa cărnii sale, a putut fi văzut făcând ravagii în rândul trupelor adverse până când a căzut răpus și el. Frații Pandava s-au scufundat în tristețe, iar Arjuna a trebuit să fie consolat de

Krishna.

În a opta zi, armata Pandava a fost aranjată în trei formații conduse de Bhima, Satyaki și Yudhishtira. Șaisprezece dintre frații Kaurava au căzut atunci sub buzduganul lui Bhima, numărul celor uciși în total ajungând astfel la patruzeci și doi. În acea noapte, Duryodhana i-a cerut din nou lui Bhishma să se retragă. Acesta din urmă i-a adus aminte de nebunia lui, în care le-a negat fraților Pandava dreptul lor din naștere și a insultat-o pe Draupadi. El a refuzat să se retragă de pe câmpul de luptă atâta timp cât era încă în viață și i-a promis că a doua zi va fi mai bine. A doua zi, Bhishma părea să fie întruparea zeului morții însuși! *Astra-urile* (armele) sale de foc au ars armata Pandava, iar aceștia și-au dat seama că, atâta timp cât acesta va fi în viață, nu pot avea nicio speranță de victorie. Domnul știa că slabele încercări ale lui Arjuna de a lupta cu bunicul său aveau să prelungească inutil războiul. În cele din urmă, în a noua zi, când a văzut că Arjuna tot evita o confruntare serioasă, el însuși a sărit din carul de luptă, ținând în sus o roată de car ruptă semănând cu discul său, mimând furia, ca și cum urma să-l ucidă pe Bhishma. Bhishma s-a bucurat nespus. Cu palmele unite, el s-a închinat și a spus: „Slavă ție, cel cu ochii de lotus! Sunt binecuvântat să întâlnesc moartea în mâinile tale“.

Arjuna a sărit din car, a prins brațul ridicat al lui Krishna, și i-a promis că va face totul mai bine. Astfel, spectacolul furiei Domnului a avut două efecte. El i-a îndeplinit dorința lui Bhishma de a-l vedea ridicându-și armele, chiar și cu prețul de a nu-și respecta cuvântul, și a trezit mânia dorită în Arjuna.

Duryodhana, pe de altă parte, îl necăjea și îl tachina constant pe străbunicul său pentru slabele sale încercări de luptă împotriva armatei Pandava, chiar dacă și-a ținut promisiunea de a distruge zece mii de soldați Pandava zilnic. Bătrânul suporta insultele și continua să-și facă datoria. Drona a fost insultat într-un mod similar de către Duryodhana pentru că nu-și făcea datoria, așa că

și acesta a început să hărțuiască armata Pandava.

În noaptea aceea, după cum le-a sugerat Krishna, atunci când întunericul tocmai se cobora și soldații din ambele tabere se puneau cântând în jurul focurilor, cei cinci frați s-au strecurat în tăcere în cortul străbunicului lor iubit. Inima lui Bhishma s-a bucurat la vederea acestor oameni pe care îi iubea foarte mult. El i-a întrebat tandru de ce au venit și Yudhishtira a vorbit.

„Bunicule“, a spus el, „este imposibil pentru noi să obținem victoria atâta timp cât vei conduce armata Kaurava. Am venit, prin urmare, să te rugăm să ne spui cum te putem ucide, căci am auzit că nu poți fi ucis fără voia ta.“

Întrebare ciudată pusă de un nepot și un răspuns încă și mai ciudat. Cavalerul în vârstă a zâmbit ușor. El știa că timpul eliberării sale a venit în cele din urmă. El avea puterea să părăsească acest plan când și cum își dorea. Aceeași fidelitate care până acum îl făcuse să rămână, îi făcea acum semn să plece. El era obosit de viață, obosit de sacrificiul fără discriminare din ultimele câteva zile, obosise să tot asculte batjocura neîncetată a lui Duryodhana. În toți acești ani, el a făcut tot posibilul pentru a ține sus steagul dinastiei Kuru, chiar și cu prețul fericirii personale. Acum, el și-a dat seama că singura modalitate de a încununa cu succes misiunea vieții lui era să-i lase pe frații Pandava la conducere. Pentru realizarea acestui scop, el trebuia să facă ultimul și supremul sacrificiu al propriei sale vieți, pentru că atâta timp cât el ar trăi, ei nu ar câștiga, iar pentru aceasta el era cu totul pregătit.

„Este adevărat, copilul meu“, i-a spus el lui Yudhishtira, „că speranța ta de a câștiga în timp ce eu sunt în viață este în zadar. Și nici nu poți spera să mă omori în timp ce eu sunt înarmat. Dar ascultați cu atenție, eu nu voi lupta împotriva celor care se tem sau a celor care sunt slabi din cauza rănilor sau a bolilor sau împotriva celor care renunță la luptă și se predau mie. Nici nu voi ridica armele împotriva unei femei sau împotriva aceluia

care a fost o femeie. Dacă mă ataci mâine din spatele unei astfel de persoane, îți vei atinge scopul și vei obține moartea mea.“

El a vorbit calm și fericit, ca și cum ar fi discutat despre vreme mai degrabă decât despre metoda de a-i pune capăt zilelor, respectând codul *dharmei* și al cavalerismului, pe care le urmase dintotdeauna. Apoi Krishna le-a reamintit fraților că Shikhandin, fratele lui Draupadi, era un astfel de războinic, care s-a născut femeie și apoi și-a schimbat sexul.

Deci așa a fost aranjat, în fața Bhishma însuși, ca Arjuna să lupte cu Bhishma a doua zi, păstrându-l pe Shikhandin în fața lui, astfel încât Bhishma să nu poată riposta. Un val de iubire și de remușcări s-a abătut asupra lui Arjuna când au fost finalizate planurile. El și-a adus aminte de zilele copilăriei când era dezmierdat și mângâiat de bătrânul rege, pentru că acesta fusese dintotdeauna favoritul său. Cum ar putea el, care a fost atât de tandru iubit, să îndrepte săgeata fatală spre inima acestui iubit războinic? Arjuna a plâns fără rușine și a fost Bhishma însuși cel care a trebuit să-i amintească de datoria sa de kshatriya. Privirea plină de compasiune a Domnului s-a îndreptat asupra lui Bhishma și l-a binecuvântat. Frații au plecat apoi la fel cum au venit, într-o mare tăcere, lăsându-l pe Bhishma să trăiască un mare sentiment de ușurare că în sfârșit călătoria sa lungă și obositoare se apropia de sfârșit.

Am putea foarte bine să ne întrebăm de ce Dumnezeu, care cunoștea toate aceste lucruri, nu le-a spus fraților Pandava cum putea fi omorât Bhishma, dar ca de obicei, el prefera să permită caracterului intrinsec al fiecărui personaj să se desfășoare, astfel încât lumea să realizeze măreția adepților săi.

Zorii celei de-a zecea zi se iveau, iar Bhishma a știut că avea să fie ultima lui zi de luptă pe câmpul de bătălie al vieții. Din fericire, el a împăcat zeii înainte de a începe lupta. Frații Kaurava au constatat cu consternare semnele rele văzute de partea lor. Soarele a răsărit strălucitor și Bhishma s-a aruncat în luptă.

Oriunde mergea, carul lui Arjuna îl urmărea. Shikhandin stătea în față, lângă Vizitiul Divin, și Arjuna, din spatele cavalerului fecioară, trăgea săgeată după săgeată către bunicul său iubit. Nedorind să lovească pe cineva care fusese odată o femeie, Bhishma îl mai țintea râzând pe Arjuna când vreo întorsătură bruscă a roților îi dădea șansa. Trupele Kaurava au făcut tot posibilul să-l protejeze, dar Krishna a manevrat carul atât de strălucit, încât Arjuna a fost capabil să ajungă până la carul bunicului său. Bhishma râdea cu bucurie pentru că el cunoștea finalul ce se apropia rapid, dar a fost determinat să pună capăt carierei sale pământești într-o vâlvătaie de glorie, făcându-și datoria până în ultima clipă. El a dat drumul unor valuri de săgeți către carul lui Arjuna, evitându-l cu grijă pe Shikhandin. Multe săgeți l-au străpuns pe Domnul, care părea presărat cu picături de sânge puse parcă intenționat de la *puja* de săgeți a discipolului său. El a continuat să-i zâmbească încântător lui Bhishma, care s-a bucurat și s-a simțit înviorat la vederea acestei forme magnifice care flutura biciul și manevra calul din fața lui. Săgețile lui Arjuna și ale lui Shikhandin, care se adunau straturi-straturi pe trupul său, păreau să fie niște jucării pentru el, pentru că tot ceea ce putea vedea era forma feerică a Domnului. Dintr-o dată, printr-o deviere, Krishna s-a apropiat de el, împiedicând pe oricine altcineva să ajungă între ei. Ridicându-și scoica, Panchajanya, în dreptul buzelor, a sunat prelung și puternic. Sunetul era sunetul primordial *Aum*. Acesta i-a umplut urechile lui Bhishma și mintea lui s-a stabilit în acel infinit absolut, reprezentat de sunet. Ochii lui s-au fixat pe forma fizică a acelui absolut pe care îl vedea stând în picioare înaintea lui, deținând frâiele carului distrugătorului său. Cel fără de formă care a luat o formă pentru a încânta lumea întreagă părea să-i spună să încheie jocul și să pornească spre el.

Arjuna a luptat complet absorbit, pentru că își închisese mintea la orice lucru, în afara datoriei sale. Ridicându-se mai sus

de dualitatea dragoste și ură, durere și plăcere, el a trimis săgeată după săgeată spre bunicul său iubit, străpungându-l peste tot. Yudhishtira nu a putut vedea din cauza lacrimilor care îl orbeau, dar Bhishma era fericit că doar săgețile lui Arjuna îl puteau străpunge și nu ale lui Shikhandin. Nu se mai auzea niciun sunet pe câmp cu excepția vâjâitului săgeților. Tobele și trâmbițele amuțiseră, la fel ca toți războinicii. Toată lumea privea emoționată această dramă măreață. În cele din urmă, timpul pentru rana fatală venise. La sfârșitul zilei și la sfârșitul vieții sale: Bhishma a primit săgeata fatală direct în inimă. Deși avea trupul sfâșiat în bucăți de săgețile nepotului lui, fața sa era luminată de un zâmbet fermecător. Cu ochii fixați plini de dragoste pe fața Domnului, care strălucea în ultimele raze ale soarelui la apus, marele Bhishma a căzut, dar nu a atins pământul, fiind acoperit în întregime de săgeți, și, așa cum arăta, părea așezat pe un pat de săgeți. Cerul a trimis o rafală de ploaie și un bocet s-a ridicat din ambele tabere, răsunând până în depărtări. Era ca și cum Mama Pământ ar fi plâns îndurerată de pierderea unuia dintre cei mai măreți fii ai ei. Chiar și acum, moartea nu s-a putut apropia de el, pentru că în timp ce a căzut, el și-a amintit că se aflau încă în jumătatea întunecată a anului – *dakshinayana* (iunie – decembrie), un timp de rău augur pentru părăsirea trupului de către suflet. El a hotărât să rămână în viață până la începutul solstițiului de vară, *uttarayana*, atunci când soarele va începe călătoria sa spre nord.

Odată cu căderea lui Bhishma, a fost încheiat un armistițiu și războinicii din ambele tabere s-au adunat în jurul lui. Cu tălpile și piepturile goale, eroii l-au înconjurat pe bunicul căzut. Cu toții împărtășeau aceeași durere. Ei l-ar fi dus într-un loc mai confortabil, deoarece el și-a exprimat dorința de a rămâne în viață până la *uttarayana*, dar el a refuzat să se mute din locul unde căzuse, în săgețile ascuțite.

„Acesta este un pat potrivit pentru un războinic“, a spus el,

„dar aș dori un suport pentru capul meu.“

Capul era singura parte din el care nu fusese atinsă de săgeți. Duryodhana avea niște perne moi, dar bunicul său nici nu a vrut să audă de așa ceva. „Arjuna, copilul meu“, a spus el, privindu-l pe cel care îi oferise un pat demn de un erou. Se spune că doar săgețile lui Arjuna l-au lovit, în timp ce ale lui Shikhandin căzuseră. „Dă-mi și o pernă pentru a-mi odihni capul, pentru că pat mi-ai dat.“

Arjuna era împietrit de durere și cu greu se putea uita la fața lui preaiubită, dar el a înțeles cererea sa și a tras trei săgeți în succesiune rapidă în jos, în pământ, cu o astfel de precizie încât au format un suport perfect pentru capul cărunt al puternicului războinic. Îl ardea o sete furioasă, iar limba i se prinsese de cerul gurii. Bhishma a cerut apă, dar plosca cu apă a lui Duryodhana nu a reușit să-i potolească setea. Din nou, s-a uitat la Arjuna, și un mesaj de neconfundat a trecut prin ochii lui. Arjuna a tras o săgeată adânc în pântecele pământului și un șuvoi de apă a izvorât direct în gura lui Bhishma. Se spune că Mama Ganga însăși a ieșit din pământ pentru a potoli setea fiului ei iubit. Bhishma a scos un oftat de ușurare și s-a uitat cu recunoștință la nepotul său iubit. Arjuna, de asemenea, simțea cum acea privire, ca apele răcoritoare ale lui Ganga, l-au ajutat să-și astâmpere arsura dureroasă din piept.

Bhishma i-a ordonat lui Duryodhana să sape un șanț adânc în jurul lui, astfel încât animalele sălbatice să nu se poată apropia. El i-a interzis să ridice un cort sau orice altceva peste el, pentru că el își dorea să fie lăsat în pace să-și petreacă restul zilelor în singurătate și adorare. „Aceia dintre voi care vor rămâne în viață după război, să vină să mă vadă la începutul lui *uttarayana*“, a spus el. Apoi, întorcându-se către Duryodhana, a spus: „Copilul meu drag, ascultă-mă acum. Lasă această vrăjmășie să înceteze odată cu moartea mea. Este imposibil să-i învingeți pe frații Pandava. Dacă nu oprim războiul acum, toți veți pieri. Te rog să

iei aminte la cuvintele mele și să pui capăt acestui masacru fără sens“. Duryodhana lăsă capul în jos și rămase tăcut. Bhishma a închis ochii trist și s-a abandonat inevitabilului.

În tabăra Kaurava, Karna aștepta să fie numit comandant-șef. Dar, după consultarea tuturor, s-a decis ca Drona să preia comanda, pentru că altfel ar fi fost nemulțumit. Deci, în următoarele câteva zile, Drona a fost la cârmă, dar conducerea sa nu a avut nimic din grandoarea lui Bhishma. În cea de-a unsprezecea zi Karna făcea prăpăd în mijlocul forțelor Pandava, așa cum promisese. În sânul armatei Pandava, Abhimanyu era eroul zilei, luptând de unul singur împotriva multor eroi Kaurava. Duryodhana i-a ordonat lui Drona să-l captureze pe Yudhishtira în viață, pentru că astfel ar pune capăt efectiv războiului. Drona a promis să facă tot ce poate, dar la sfârșitul zilei, el a trebuit să recunoască că a eșuat. Duryodhana l-a tachinat, după cum îi era obiceiul, că nu e în stare de nimic. Drona a ripostat spunându-i: „Atâta timp cât Bhima cu puternicul său buzdugan și Arjuna, ghidat de către Krishna, îi oferă protecție lui Yudhishtira, nu există nicio speranță de a fi capturat, fie viu sau mort“.

Frații Trigarta au promis să-l atragă pe Arjuna departe de Yudhishtira și Drona a promis că va încerca din nou a doua zi. Vestea despre planul lui Duryodhana de a-l captura pe rege în viață a ajuns și în tabăra Pandava. Ei au decis să-l păzească din toate părțile pe Yudhishtira. Arjuna și Abhimanyu din față, Bhima din spate, și Nakula și Sahadeva din părțile laterale. Cu toate acestea, frații Trigarta au reușit să-l ademenească pe Arjuna într-o bătălie departe de obiectivul de care trebuia să aibă grijă. El a fost forțat să plece, dar le-a dat instrucțiuni stricte fiului său și fraților săi să nu-l lase pe rege neprotejat în niciun moment. Cu toate acestea, în ciuda eforturilor lor, nu l-au putut opri pe Drona să pătrundă dincolo de baricada lor și în cele din urmă Yudhishtira a fost nevoit să se retragă.

La întoarcerea sa după ce i-a învins pe frații Trigarta, atenția lui Arjuna a fost acaparată de Bhagadatta, fiul lui Narakasura, călare pe un elefant feroce. Chiar Bhima cunoscuse vremuri grele cu el. Văzându-l pe Arjuna, el și-a transferat întreaga putere a furiei sale asupra lui, dar nu a reușit să se apropie de el datorită unei manevre abile a lui Krishna. În cele din urmă, plin de furie, și-a încărcat sulița cu *mantra* mortală Vaishnava și a aruncat-o spre Arjuna cu toată puterea lui. Aceasta a zburat ca un fulger spre Arjuna, despicând în două săgețile pe care el le trăsese pentru a se apăra. Dacă sulița ar fi ajuns la el, ar fi fost cu siguranță sfârșitul lui Arjuna, dar Domnul a lepădat biciul și hățurile și s-a ridicat pentru a primi arma fatală în piept. Spre uimirea tuturor, aceasta s-a preschimbat într-o ghirlandă de flori, *vanamala*, emblema Domnului Vishnu, care a împodobit gâtul Vizitiului Divin care nu era nimeni altul decât întruparea lui Vishnu. El i-a explicat lui Arjuna că această armă a fost dată de către el într-o încarnare anterioară zeiței Pământului, care i-a oferit-o fiului ei Narakasura, care la rândul lui i-a dat-o fiului său Bhagadatta. Putea ucide pe oricine care era înarmat. Fără această armă, Bhagadatta a rămas vulnerabil și lui Arjuna i-a fost ușor să-l ucidă.

A douăsprezecea zi s-a încheiat tot fără ca Drona să-l fi capturat pe Yudhishtira. Seara n-a mai putut suporta batjocura lui Duryodhana, așa că Drona a jurat că a doua zi fie îl va captura pe Yudhishtira, fie va ucide doi dintre cei mai buni războinici din armata Pandava. În a treisprezecea zi, prin urmare, el a aranjat armata în formă de lotus sau *padmavyuha*. El însuși a rămas în centrul formației și a pus mari războinici în fiecare cerc concentric al formației.

Rămășițele armatelor fraților Trigarta erau cunoscute sub numele de Samsaptaka și ele au jurat să lupte până la ultimul om pentru a-l ține pe Arjuna departe de locul unde se desfășura lupta principală. Arjuna a fost forțat să le urmeze și Drona a

început să facă ravagii cu formația sa impenetrabilă de luptă. Curând, a devenit evident că dacă *vyuha* nu va fi spartă, armata Pandava va fi exterminată.

Numai Arjuna știa metoda de a intra în centrul formației lotusului și de a se întoarce în același mod, după ce ar fi fost spartă. Fiul lui Abhimanyu știa cum să o penetreze, dar nu știa metoda de a se întoarce. Se spune că în timp ce el era în pântecele mamei sale, Subhadra, Domnul, fratele ei, a început să-i explice metoda de a sparge *padmavyuha*. Când a ajuns la sfârșitul primei jumătăți, el ți-a dat seama că sora lui a adormit, așa că s-a oprit din instruire și Abhimanyu nu a mai avut apoi oportunitatea să învețe și cum să iasă din formație.

Yudhishtira era acum la capătul puterilor sale. Din moment ce Arjuna nu era de văzut pe nicăieri și formația trebuia să fie spartă, el a fost nevoit să-i ceară lui Abhimanyu să facă asta. Băiatul a fost imediat de acord, dar cu timiditate i-a spus că el nu știa cum să se întoarcă, și Bhima și ceilalți ar fi trebuit să-l urmărească îndeaproape înainte ca dușmanii lor să închidă breșa. Invocând o *mantra* învățată de la Krishna, Abhimanyu a fost capabil să spargă rândurile soldaților. Așteptându-se ca Bhima să fie în urma sa, el a înaintat prin această breșă, reducând numărul combatanților adverși care veneau din toate părțile cu săgețile sale care nu-și ratau niciodată ținta. Cumnatul lui Duryodhana, Jayadratha, cu toate acestea, a închis rapid rândurile cu armata sa de elefanți. Pentru a-l opri pe Bhima, el a aruncat o ghirlandă de flori nemuritoare oferită de către Domnul Shiva în calea lui. Bhima ataca din spatele lui Abhimanyu, dar când a văzut ghirlanda divinității alese de inima sa, el a rămas nemișcat. „Nici măcar de dragul de a salva viața copilului fratelui meu nu voi profana această ghirlandă a Domnului meu“, a spus el și s-a întors la Yudhishtira.

Abhimanyu și-a tăiat drumul adânc prin formație. Drona, Shalya, Karna și o serie de războinici Kaurava au încercat să se

opună acestui băiat genial, dar el i-a învins pe toți și a aruncat întreaga lor armată în haos. Atât Duryodhana, cât și Dussasana au fost învinși și au trebuit să bată în retragere. Fiul lui Duryodhana, Lakshmana, însoțit de zece mii de soldați l-au atacat acum pe Abhimanyu, dar a căzut ucis de către vărul său care se afla în zi de grație. Duryodhana nu a putut îndura vestea. „Acest băiat trebuie să fie ucis cu orice preț“, a spus el, „și prin orice mijloace!“

Cu toții și-au dat seama că nu putea fi îmvins într-o luptă dreaptă, deoarece el deja îi învinsese pe cei mai buni războinici în duelurile de unu la unu. Așa că fără să mai respecte nicio regulă, trupele Kaurava l-au înconjurat pe Abhimanyu și l-au atacat din toate părțile în timp ce el stătea în centrul lotusului. Karna s-a strecurat pe la spatele lui și i-a rupt arcul, iar Drona l-a lăsat fără conducătorul carului său. Abhimanyu era acum înconjurat de Drona, Karna, Kripa, Asvattama, Kritavarma, Dussasana, Duryodhana, și Jayadratha. Ca un leu ce are în față o haită de șacali, el s-a luptat cu adversarii săi fără nicio frică, ca un adevărat fiu al lui Arjuna și nepot al lui Krishna ce era. Cu o uimitoare inteligență, el și-a ținut atacatorii la distanță, sperând că unchiul său va veni în curând să-l salveze. Cu mișcări fulgerătoare ale sabiei, el a reușit să îndepărteze orice săgeată, una singură reușind să-l zgârie ușor. Dintr-o dată, el a sărit pe carul lui Drona și l-a zdrobit în bucăți. Privind la el cu dispreț, Abhimanyu a spus: „Tu ești un brahman și comandantul-șef al forțelor Kaurava și totuși permiți această nedreptate – șase războinici de nivelul *maharatha* care atacă un singur războinic ca mine!“ El s-a întors către Karna și i-a spus: „M-am gândit că cel puțin tu ai fi capabil de ceva noblețe. Nu ți-e rușine să mă ataci din spate?“

El nu a avut timp să vorbească până la capăt, pentru că, indiferent față de orice cod de război, Drona i-a tăiat brațul drept care flutura sabia. Neînfricat, Abhimanyu a luat sabia în mâna

stângă și a continuat să-și terorizeze adversarii. Dar Drona a trimis cu cruzime o săgeată cu o precizie infailibilă și i-a rupt sabia. Acum el era lipsit de apărare, arcul său și sabia fiind rupte în bucăți, vizitiul ucis, iar brațul drept tăiat. Schilodid și sângerând puternic, Abhimanyu a luat o roată în mâna stângă de la un car prăbușit în apropiere și a început s-o răsucească în jurul său, menținându-și astfel atacatorii la distanță. Din nou, acesta a spus: „Vă dau o șansă de a vă răscumpăra onoarea. Veniți și luptați cu mine unul câte unul și o să vedeți că tot vă pot ucide pe toți. „Spunând aceasta, s-a repezit la Drona, învârtind roata carului și arătând ca Domnul Vishnu însuși. A fost o priveliște remarcabilă așa cum stătea acolo cu brațul rupt și însângerat, cu un zâmbet pe buze și cu roata ținută în sus în mâna stângă. Chiar înainte de a o arunca către Drona, cei șase mari eroi ai armatei Kaurava s-au apropiat toți în același timp și au sfărâmat roata în mii de bucăți. Abhimanyu apoi a luat un buzdugan. Încă o dată, el a spus disprețuitor: „Veniți la mine unul câte unul, O, eroi, și vă voi învinge“.

Abhimanyu s-a întors apoi spre fiul lui Dussasana, iar cei doi s-au prins într-o luptă crâncenă. Slăbit din cauza sângelui pierdut, băiatul a leșinat pentru un minut. Înainte de a se putea ridica, ațâțați de Duryodhana, Jayadratha s-a strecurat pe la spate și i-a zdrobit cu buzduganul capul băiatului slăbit și plin de sânge, în timp ce fiul lui Dussasana s-a năpustit asupra corpului lui căzut și l-a înjunghiat de moarte. Șase mari războinici Kaurava au îndrăznit să comită această crimă mișelească pe terenul sfânt al câmpului Kurukshetra. Fiul nobil al lui Arjuna a fost abandonat mort în praful și murdăria de pe câmpul de luptă, iar ființele monstruoase ce-l omorâseră au dansat pline de bucurie în jurul cadavrului său. Soldații simpli care l-au văzut cum zăcea în noroi ca un boboc de lotus, călcat în picioare de o turmă de elefanți nebuni, au plâns fără rușine. Vyasa spune că până și vulturii care au zburat neîncetat în jurul câmpului de

luptă păreau să se plângă și spuneau: „Nu așa! Nu așa! Noi nu dorim nicio parte a acestui trup nobil!“

Masacrarea lui Abhimanyu a fost o faptă atât de lașă, încât se spune că a marcat sfârșitul epocii Dwapara și a grăbit venirea epocii fierului a lui Kali, în care trăim acum.

> *Spiritul nu se naște și nici nu moare. Nici nu intră în existență la naștere. Este fără de naștere, constant, etern, și străvechi. Acesta nu este ucis odată cu trupul.*
>
> SRIMAD BHAGAVAD GITA

Aum Hari Aum Tat Sat

Aum Kalatmane Namaha!

CAPITOLUL 27
SFÂRȘITUL RĂZBOIULUI

Prapanna paarijataya, totravaitraika panaye,
Jnanamudraya Krishnaya, Gitamritaduhe namaha.

Salutări lui Krishna, care este arborele ce îndeplinește dorințele celor care se încred în el. Cu o mână ține biciul, iar cealaltă este ținută în *jnanamudr*a (simbolul cunoașterii). El este cel care ne-a adus nouă ambrozia divină a *Gita*.

Starea de spirit a lui Yudhishtira la auzul morții lui Abhimanyu poate fi doar imaginată. Se învinovățea și se acuza pe sine cu asprime pentru nebunia lui de a trimite băiatul la pierzanie. În același timp, Arjuna, după ce a învins trupele Samsaptaka, se întorcea presimțind ceva rău, dar nu știa sigur ce era. Domnul știa foarte bine ce s-a întâmplat și a invocat ajutorul lui Indra, tatăl lui Arjuna, să-l salveze. Indra a luat forma unui om bătrân, a făcut un foc mare și era gata să sară în foc atunci când Arjuna și Krishna au ajuns la el. Când Arjuna a intervenit, bătrânul a spus: „Ai face la fel dacă ai fi în locul meu, pentru că mi-am pierdut singurul fiu“.

Dorind să-i aline suferința, Arjuna a răspuns: „Te rog, nu făptui un astfel de gest nedemn. Îți jur pe Domnul Krishna și pe arcul meu Gandiva că dacă ar fi să-mi pierd fiul, n-aș recurge la un astfel de gest!“ Bătrânul a fost mulțumit de asigurarea primită. Arjuna a revenit la car și Krishna a pornit, dar Domnul a

luat măsuri de precauție suplimentare, ascunzându-i armele lui Arjuna. Când au ajuns în tabără, Arjuna a văzut liniștea și modul în care toată lumea părea să-i evite privirea și l-a întrebat pe Domnul: „Spune-mi, ce dezastru ne-a lovit?“ El a privit chipul Domnului și a văzut o licărire de lacrimi în ochii lui ca lotusul.

„Nepotul meu a fost ucis“, a spus el.

Fiindu-i imposibil să suporte șocul, Arjuna a leșinat. O tăcere mormântală învăluise tabăra. Nici unul dintre frați nu putea rosti un cuvânt. Revenindu-și, Arjuna a luat rămășițele mutilate ale fiului său iubit și plângând spunea: „O, erou puternic! Tu erai capabil să tragi cu săgeata chiar înainte ca vrăjmașii tăi să fi apucat să-și încordeze arcurile, deci cum de te-au putut ucide? Tu chiar ai plecat pe tărâmul morților? De ce te-am lăsat și am plecat? Ce îi voi spune sărmanei tale mame? O, fraților! Știind cât de mult l-am iubit, cum ați putut să-l trimiteți singur la pierzanie? Sahadeva, aprinde un foc. Vreau să mă alătur fiului meu!“ Sahadeva s-a supus fără proteste, pentru că știa că Krishna îl va salva pe Arjuna. Yudhishtira era prea speriat să intervină, pentru că se simțea mizerabil de vinovat. Tot ce putea face era să-l privească implorator pe Krishna. Cu toate acestea, Arjuna a refuzat să se uite la Domnul, pentru că știa că el ar fi putut să-i salveze fiul dacă ar fi vrut aceasta. Krishna l-a chemat pe Indra din nou și bătrânul pe care Arjuna l-a împiedicat să se sinucidă a apărut acum din nou, amintindu-i de jurământul făcut de a nu-și lua viața.

Am putea să ne întrebăm de ce Domnul nu a oprit uciderea lui Abhimanyu. Mesajul special al Domnului Krishna pentru Arjuna prin intermediul *Gita* este mesajul divinității în sufletul omenesc. Prin forța puterii generate în îndeplinirea *nishkama karma*, împlinirea datoriei cuiva fără a dori roadele care rezultă, conferă capacitatea de a ne elibera din vălul propriei naturi inferioare, ajungând la înflorirea deplină a statutului său divin. Rezultatul unei astfel de acțiuni este eliberarea noastră de ego-ul

limitat și ridicarea noastră la o natură mai înaltă, care este cea divină, permițându-ne să acționăm în lume în adevărul spiritului, de dragul lui Dumnezeu în lume, și nu de dragul propriilor noastre ego-uri limitate. Punându-l pe Arjuna într-o astfel de situație, să-l facă conștient de puterea care era în el și care acționa prin el, era scopul dumnezeirii întrupate. În acest sens, însuși Domnul a devenit vizitiul lui. În acest scop, viziunea lumii Purusha și porunca divină de acțiune i-a fost dată lui.

Predica din cel de-al doilea capitol îi arătase că, deși trupul este ucis, sufletul nu poate muri nicicând, pentru că unul este pur temporal și celălalt este veșnic. Tratând la fel plăcerea și durerea, bucuria și tristețea, victoria și înfrângerea, datoria lui era de a lupta pe câmpul de luptă al vieții ca un instrument al Divinului. Pentru aceasta, atât Arjuna, cât și restul clanului Pandava au trebuit să treacă prin focul durerii și al suferinței de multe ori în cursul vieții lor. Rolul *avatarului* Domnului nu era de a pune capăt dualităților vieții, ci să ofere o temelie fermă de cunoaștere, credință și de acțiune, care ajută o ființă umană să se ridice deasupra contrariilor vieții ca un *sthithaprajna*, cel care este statornicit în cea mai mare cunoaștere.

El i-a amintit acum lui Arjuna despre acest mesaj grandios din cel de-al doilea capitol, dar Arjuna era cuprins de deznădejde și nicio filosofie sterilă, oricât de înaltă, nu l-ar fi putut mângâia. Cunoscându-i psihologia, Domnul s-a regrupat: „O, Arjuna! De ce bocești ca o femeie? În loc să verși lacrimi astfel, nu ar trebui să afli numele criminalului său și să te răzbuni?“ Arjuna era un om de acțiune, așa că aceasta era modalitatea adecvată de a discuta cu el. A sărit în sus și, după ce a aflat de perfidia lui Jayadratha, el a jurat: „Jur pe Domnul meu Krishna și pe arcul meu Gandiva că, dacă eu nu-l ucid pe Jayadratha, care este responsabil pentru moartea fiului meu, până mâine la apus, mă voi jertfi în foc!“ Frații au răsuflat ușurați pe moment, privind cu recunoștință la Domnul.

Arjuna l-a rugat pe Krishna să ducă știrea despre moartea fiului ei lui Subhadra, deoarece el nu o putea privi în ochi. Krishna a mers la sora lui dragă. Ea nu mai putea să-și controleze durerea la aflarea veștii îngrozitoare. După ce i-a permis să plângă necontrolat ceva timp, el a vorbit cu ea: „Dragă soră, tu ești fiica clanului Vrishni, ești soția celui mai mare arcaș din lume și mama unui erou. Șterge-ți lacrimile, așa cum ar trebui să facă mama unui astfel de fiu. Abhimanyu a fost ucis în mod nedrept. El a murit ca un erou. El a fost ucis fără milă de șase dintre cei mai mari războinici din tabăra Kaurava, deoarece ei nu au putut să-l răpună în luptă dreaptă. Leapădă-te de această durere și amintește-ți că azi fiul tău este cu zeii. Arjuna a jurat să-l omoare pe Jayadratha, care a instrumentat moartea fiului tău. Oprește-te din plâns și alin-o pe Uttara, care poartă fiul lui Abhimanyu în pântecele ei. Păzește-o cu atenție, pentru că multe pericole îl așteaptă pe fătul ei“.

Spunând aceasta, el a dus-o la Uttara și, după ce le-a alinat pe ambele, cât și pe Draupadi, s-a întors la Arjuna. Acesta din urmă aștepta să i se închine înainte de culcare, așa cum îi era obiceiul de zi cu zi. După *puja*, el i-a oferit flori, fructe și miere lui Krishna. Domnul l-a binecuvântat și i-a spus să meargă la culcare, pentru că ziua următoare urma să fie cea mai solicitantă din cele pe care le-a avut până acum. El trebuia să răzbească printre rândurile numeroase de soldați Kaurava înainte de a ajunge la Jayadratha. Anul era în a doua jumătate, *dakshinayana*, când soarele era la solstițiul din emisfera de sud și apunea devreme.

În acea noapte, Arjuna a avut un vis ciudat. El a crezut că a fost luat de Domnul în Kailasa, lăcașul Domnului Shiva. Pe drum, Arjuna s-a simțit slăbit și flămând, dar a refuzat să mănânce până când nu termină adorarea formală a *lingam-ului* lui Shiva. Krishna i-a spus să i se închine lui în schimb și Arjuna l-a ascultat, oferindu-i lui flori și ghirlanda pe care o făcuse pentru

Shiva. Domnul stătea în postura Dakshinamurti (Shiva meditând) și a acceptat ofrandele lui Arjuna. Când au ajuns la Kailasa, Arjuna a fost uimit să vadă ghirlanda pe care i-a oferit-o lui Krishna împodobind gâtul albastru al lui Shiva. Acesta din urmă știa ce-i trecea prin minte și i-a spus: „Să știi, O, Arjuna, că Krishna și cu mine suntem unul și același! Suntem nimeni altul decât Brahman cel impersonal și fără formă“.

Krishna a vorbit apoi: „Am venit aici pentru ca Arjuna să poată primi binecuvântarea ta pentru uciderea lui Jayadratha, care a primit niște daruri de la tine“.

Jayadratha practicase austerități severe consacrate Domnului Shiva, cu scopul de a procura daruri de la el în vederea anihilării fraților Pandava. Deși Shiva i-a dat respectivele daruri, el l-a avertizat, de asemenea, că mașinațiunile lui malefice nu vor avea niciun efect asupra fraților Pandava care erau protejați de Krishna. Domnul Shiva apoi i-a arătat lui Arjuna modul în care arma Pasupata pe care i-a oferit-o lui putea fi utilizată la capacitate maximă, deoarece aceasta era singura armă care l-ar putea salva de la ceea ce avea Jayadratha.

În același timp, Yudhishtira, în obsesia lui de a urma prevederile *dharmei* cu orice cost, i-a ordonat lui Gatotkacha, fiul lui Bhima, să-l informeze pe inamic despre jurământul lui Arjuna. Acesta a fost primit brutal de către Duryodhana, care era departe de a fi recunoscător pentru mesaj și a început să-l abuzeze pe mesager. Când Jayadratha a auzit de pedeapsa cu moartea, el era gata să dea bir cu fugiții înapoi în țara sa, dar Duryodhana l-a asigurat că va primi toată protecția necesară. În dimineața următoare, el a fost trimis într-un loc ascuns, la peste 19 kilometri distanță de tabăra Pandava.

În dimineața zilei a paisprezecea, Arjuna a fost din nou provocat de ce mai rămăsese din trupele Samsaptaka. El i-a pus pe fugă rapid și și-a continuat înaintarea în rândurile trupelor inamice, dar Drona a reușit să-i bareze drumul. Arjuna i-a vorbit

direct: „Deși ai jucat un rol activ în moartea fiului meu, ești totuși învățătorul meu, iar eu nu te voi ucide. Dar lasă-mă să trec, pentru că trebuie să ajung repede la Jayadratha“.

Drona deja regreta amarnic partea pe care el a jucat-o în acele atrocități și până la urmă i-a permis să treacă nevătămat. Arjuna și-a croit drum printre rândurile armatei Kaurava, care fusese instruită să-l oprească cu orice cost de a ajunge la Jayadratha înainte de apus. Apoi, el a fost acostat de Srutayudha, care avea un buzdugan ce putea ucide pe oricine imediat, dar în cazul în care acesta lovea un om neînarmat, ricoșa înapoi la cel care-l mânuia și îl distrugea. După un schimb aprig de săgeți, Srutayudha a aruncat buzduganul său cu o precizie mortală către pieptul lui Arjuna și, încă o dată, Domnul l-a salvat schimbând direcția carului, astfel încât buzduganul a căzut direct pe pieptul lui. Cum era de așteptat, acesta a ricoșat și l-a ucis pe proprietarul său. Încet, Arjuna a început să realizeze că el își datora viața, clipă de clipă, nu abilităților lui extraordinare, ci doar grației Domnului.

Caii erau obosiți și Domnul, cu obișnuita lui considerație pentru toate creaturile sale, i-a spus lui Arjuna că aceștia trebuie să se odihnească înainte de a merge mai departe. Arjuna a fost de acord să lupte pe jos, în timp ce caii se odihneau. Atunci Krishna a spus: „Dar Arjuna, ei au nevoie de apă pentru a-și potoli setea și nu există nicio urmă de apă in zonă“. Arjuna, zâmbind, a luat arcul și, invocându-l pe Varuna, zeul apelor, a tras o săgeată în pământ. Apa a țâșnit în sus și a format un ochi de apă unde Domnul a lăsat animalele obosite să se adape. Ușor, el a scos săgețile de pe flancurile lor și i-a mângâiat având un zâmbet fermecător pe chip. Fără a da semne de grabă, el a vorbit blând cu ei și i-a ajutat să se relaxeze cu atingerea lui iubitoare. Între timp, trupele Kaurava îl hărțuiau pe Arjuna, care le-a ținut la distanță cu ușurință, la fel cum făcuse și fiul său Abhimanyu în ziua precedentă. Calm, Domnul a înhămat caii odihniți înapoi la

car, iar apoi el și Arjuna și-au tăiat drum prin armata Kaurava, deplasându-se în interiorul și în exteriorul falangelor. Supunând armata pe fiecare parte, ei au avansat cu viteza unui incendiu forestier.

Cum apusul de soare se apropia, Arjuna lupta cu furia unui om hotărât să răzbune moartea fiului său iubit, dar ei încă nu descoperiseră unde erau ascunși vinovații. Discul roșu al soarelui a început să alunece repede către orizontul din vest și încă o dată Domnul a intervenit pentru a salva viața devotului său. Ținând sus arma divină Sudarshana, a mascat soarele, astfel încât armata Kaurava să creadă că a apus și Jayadratha să se strecoare afară din ascunzătoarea lui, ca o vulpe care iese din vizuină. Arjuna se simțea disperat și Krishna și-a exprimat acum dorința de a auzi vibrând arcul Gandiva pentru ultima oară. Lui Arjuna aproape că nu-i mai păsa de nimic și a făcut ce i s-a spus. În timp ce vibrația arcului Gandiva a răsunat în aer semănând teroare în inima lui Jayadratha, Domnul a dat deoparte Sudarshana și, spre uimirea tuturor, puteau vedea soarele apunând la orizontul vestic într-o vâlvătaie glorioasă și plină de viață. Krishna l-a îndemnat pe Arjuna la acțiune, strigând la el: „Uite, Arjuna! Soarele e încă pe cer! El încă nu a apus și iată-l acolo pe ucigașul fiului tău, târându-se tiptil din vizuina sa în întuneric, ca un șacal!“

Arjuna era deja pregătit să se arunce în foc, dar cuvintele Domnului l-au îndemnat la acțiune. Folosind Pasupata cu efect mortal, el i-a tăiat curat capul lui Jayadrata, dar Krishna știa că pericolul nu a fost încă eliminat. Tatăl lui Jayadratha obținuse o altă favoare, conform căreia oricine reușea să trântească la pământ capul fiului său ar pieri. Tatăl lui stătea lângă malul lacului Syamantapanchaka, aproape de Kurukshetra, așa că, rapid ca gândul, Krishna i-a spus lui Arjuna să continue să tragă săgeți în trupul fără viață, astfel încât până la urmă capul lui Jayadratha să fie trimis în poala tatălui său. Obiectul

înspăimântător a căzut cu o bufnitură în poala bătrânului care medita pe malul lacului. Instinctiv, el a aruncat acest obiect la pământ și atunci propriul său cap s-a sfărâmat în bucăți, în conformitate cu propria lui dorință.

Încă o dată, viața lui Arjuna a fost salvată de Domnul și toți frații au căzut la picioarele lui. Ca de obicei, el nu și-a asumat niciun credit. „Furia unui om nobil este arma cea mai puternică“, a spus el. „Zeii nu vor sta cu mâinile în sân în timp ce se uită cum cel bun suferă, chiar dacă aceștia au oferit favoruri celor răi.“

Vibrațiile negative, provocate de moartea lui Abhimanyu au fost atât de mari, încât regulile războiului *dharmic* au fost anulate și lupta a continuat și în timpul nopții, cu ajutorul torțelor. Gatotkacha a recurs acum la utilizarea talentelor sale în arta magiei, ținând cont de faptul că și partea adversă folosea, de asemenea, tactici similare. El a provocat haos în armata Kaurava. Fiind pe jumătate *rakshasa*, puterea lui creștea la căderea nopții. Arjuna abia aștepta să se ia la trântă cu Karna, dar Krishna îl ținea ocupat, pentru că momentul confruntării lor încă nu sosise. Karna era ocupat încercând să limiteze acțiunea lui Gatotkacha, care i-a distrus armele ca și cum acestea erau doar simple jucării. O mare parte a armatei Kaurava fusese anihilată, iar Duryodhana l-a rugat pe Karna să-l ucidă pe Gatotkacha cu orice preț. Karna era într-o dilemă, pentru că doar două dintre armele sale, Shakti și Nagastra, erau capabile să-l ucidă pe Gatotkacha și el le rezervase pe ambele pentru Arjuna, deoarece îi era permis să le folosească o singură dată. Fără tragere de inimă, la rugămințile repetate ale lui Duryodhana, el a lansat arma lui Indra, Shakti, sus, în cer, poziția avantajoasă din care lupta Gatotkacha. Aceasta a străpuns vălul iluziei țesute de către eroul neamului *rakshasa* și l-a adus la pământ lipsit de viață. Dar chiar și în moarte, fiul lui Bhima s-a dovedit a fi formidabil, pentru că și-a expansionat forma sa puternică și în cădere a zdrobit mii de soldați Kaurava. Soldații Pandava au fost cuprinși de durere, dar

Krishna i-a consolat spunând că viața lui Arjuna a fost parțial salvată, deoarece Shakti nu mai putea fi folosită și împotriva sa. Acesta a fost motivul pentru care Domnul nu i-a permis lui Arjuna să se confrunte încă cu Karna.

A cincisprezecea zi a trecut și încă o dată în plus Duryodhana l-a acuzat pe Drona de părtinire a clanului Pandava. Din acest moment Drona a început să distrugă trupele inamice fără milă, ignorând toate regulile de război convenite. Această acuzație nedreaptă, precum și propriile sale acțiuni de sacrificare fără discernământ a celor nevinovați, care erau împotriva *swadharmei* sale ca brahman, l-au făcut să se simtă pe deplin dezgustat de viață. Cu toate acestea, el a luptat în continuare și în cele din urmă a reușit să-l ucidă pe inamicul său din copilărie, Drupada. Dar această victorie nu i-a adus nicio bucurie. Toate scenele din copilăria sa petrecute împreună cu prietenul său i-au inundat mintea și el simțea un dezgust amar cu gândul la rolul ciudat către care l-a împins soarta lui. Drishtadyumna s-a grăbit să răzbune moartea tatălui său, dar Drona l-a pus pe fugă cu ușurință. Acum Arjuna a început să-l provoace pe bătrânul învățător, dar s-a dovedit a fi invincibil, pentru că în acea zi, el lupta cu un dispreț absolut pentru viața lui și nimeni nu putea să se apropie de el. Domnul știa ce se petrecea în mintea lui Drona, cât de dezgustat era de viață și gata să părăsească această lume. De asemenea, el știa că Drona nu putea fi ucis dacă nu renunța la armele sale. Acest lucru el nu l-ar fi făcut decât dacă ar fi reușit cumva să-l convingă de moartea fiului său, Asvattama. El i-a spus lui Bhima să meargă și să omoare un elefant numit Asvattama și l-a pregătit pe Yudhishtira ce să spună dacă Drona l-ar fi întrebat. Yudhishtira a refuzat să spună o minciună și a trebuit să fie amăgit pentru a spune adevărul cuvânt cu cuvânt. Bhima s-a întors și a urlat cât a putut de tare, astfel încât Drona să-l poată auzi: „L-am omorât pe Asvattama!“ Drona, cu toate acestea, nu avea încredere în Bhima și a apelat la Yudhishtira pentru a primi

o confirmare. Cu mare reticență, Yudhishtira a mormăit: „Da, Bhima l-a ucis pe Asvattama, elefantul“. Sunetul scoicii Domnului a acoperit ultimul cuvânt, astfel încât Drona a tras concluzia că fiul său era mort. El era deja dezgustat de viață și începuse să vadă ființe celeste care-i făceau semn să-și părăsească trupul muritor. Atunci, marele Dronacharya a lăsat jos armele și s-a așezat în meditație în carul său. Drishtadyumna, care se născuse ca să-l omoare, s-a năpustit și i-a tăiat capul în ciuda exclamațiilor îngrozite ale celorlalți.

Un armistițiu temporar a fost declarat apoi pentru a-l plânge pe învățătorul lor căzut. Când Asvattama auzit de moartea tatălui său, el s-a înfuriat atât de tare, încât a descărcat mortala Narayanastra împotriva armatei Pandava. Această armă îi fusese dată de tatăl său când era doar un copil, deoarece el a fost gelos că tatăl său îl prefera pe Arjuna și l-a rugat să-i dea un fel de armă pe care discipolul său nu o avea. Era o armă devastatoare și Drona l-a avertizat că aceasta ar trebui să fie utilizată numai în caz de necesitate stringentă și că nu putea fi folosită de două ori. *Astra* s-a manifestat sub forma a mii de proiectile mici, ce amenințau să copleșească și să distrugă întregul clan Pandava. Krishna le-a ordonat tuturor să arunce armele și să se prosterneze cu resemnare în fața proiectilelor ce se îndreptau spre ei. Bhima singur stătea sfidător în picioare și proiectilele se concentrau spre el. Krishna l-a împins în jos în ultima secundă și s-a pus în fața lui și încă o dată *astra* s-a dovedit a fi neajutorată împotriva Domnului. Asvattama era furios pe toate și pe toți, inclusiv pe tatăl său, despre care a crezut că l-a înșelat. Chiar atunci a apărut înțeleptul Vyasa și i-a spus: „Tatăl tău nu te-a înșelat, O, Asvattama! El ți-a dat Narayanastra, care este încărcată cu puterea Domnului Narayana, iar tu ai fost suficient de nesăbuit să folosești această armă împotriva celor care sunt protejați de către Krishna, care nu este nimeni altul decât Domnul Narayana“.

Asvattama și-a dat seama de greșeala lui. El și Kripa l-au implorat apoi pe Duryodhana să oprească masacrul fără sens, dar acesta din urmă era acum sigur de o victorie miraculoasă, deoarece Karna tocmai ce fusese instalat drept comandant-șef al forțelor Kaurava. Duryodhana a ordonat armatei Yadava, Narayana *sena*, să lupte cu Arjuna. Mulți dintre proprii fii ai lui Krishna erau în acea armată și Arjuna era reticent în a lupta cu ei, dar Krishna, perfectul *karma yoghin*, l-a încurajat pe Arjuna să își facă datoria neabătut. El a fost nevoit să se lupte cu mulți dintre fiii Domnului și să-i ucidă, în timp ce acesta îi conducea carul fără urmă de ezitare.

Apoi, Karna a încercat să se confrunte cu Arjuna, dar a trebuit să se întoarcă învins. El s-a dus la Duryodhana și i-a spus că l-ar putea ucide pe Arjuna numai dacă ar fi avut și el un vizitiu de calibrul lui Krishna și i-a cerut acestuia să-i solicite lui Shalya să preia acest rol. Shalya nu era deloc încântat de ideea de a conduce carul cuiva născut într-o condiție inferioară așa cum era Karna, dar a acceptat în momentul în care Duryodhana a subliniat exemplul Domnului. Deoarece Shalya era cunoscut pentru limba lui ascuțită, Duryodhana l-a avertizat pe Karna să-și controleze temperamentul și să nu se răzbune, orice i-ar spune Shalya.

În drumul lor spre lupta de a doua zi, Shalya era decis să-l provoace și să-l umilească pe Karna, și au avut o confruntare verbală atât de acerbă care era foarte aproape de a rupe asocierea lor. Destul de ciudat, o scenă similară s-a petrecut în carul lui Arjuna, cu Krishna provocându-l cu declarații de genul: „Karna este invincibil în luptă dreaptă. Vei avea nevoie de toată inteligența să-l învingi“.

Dar, în timp ce cuvintele provocatoare ale lui Krishna serveau doar la consolidarea hotărârii lui Arjuna de a-l ucide pe Karna cu orice preț, cuvintele lui Shalya l-au inflamat pe Karna, astfel încât el a uitat promisiunea făcută lui Duryodhana și a

ripostat la fiecare cuvânt.

Atât Nakula, cât și Yudhishtira au fost învinși de Karna. El a refuzat să-i omoare, deoarece el i-a promis mamei sale că nu-i va ucide pe niciunul dintre frații lui, ci doar pe Arjuna. Karna, la rândul său, era rănit atât de grav de către Bhima, încât a leșinat, dar Bhima a renunțat la uciderea lui, pentru că el îi era destinat lui Arjuna. Apoi l-a acostat Sahadeva, dar Karna l-a depășit în viteză și a continuat să înainteze până când, în cele din urmă, cei doi mari protagoniști au ajuns față-în-față. O luptă aprigă a izbucnit între el și Arjuna, iar în această luptă Karna părea să fie în avantaj. Când Krishna l-a întrebat pe Arjuna care era problema și de ce lupta fără tragere de inimă, el a răspuns: „Eu nu-l văd pe Karna în fața mea, ci numai pe fratele meu, Yudhishtira. Nu știu care este problema, dar eu nu pot lupta cu el acum. Vă rog, luați-mă de aici!“ Astfel, Krishna s-a strecurat prin rețeaua de săgeți făcută de Karna și l-a dus pe Arjuna la cortul lui Yudhishtira, unde acesta din urmă zăcea culcat, având dureri severe de la rănile provocate de Karna. Chiar și el l-a mustrat ușor pe Arjuna, pentru că s-a eschivat de la datoria lui și Arjuna, pentru prima dată, s-a înfuriat pe fratele său.

În ziua a șaptesprezecea a luptei, Karna și-a pregătit armele cu grijă, și-a luat un rămas bun iubitor de la Duryodhana, știind că ziua judecății a venit. În același timp, Bhima a ajuns față-în-față cu Dussasana. Scena vie a dezbrăcării lui Draupadi i-a trecut prin minte, astfel că el a aruncat buzduganul pe care îl avea în mână și l-a apucat pe Dussasana de păr. Cu mâinile și picioarele goale, el i-a rupt brațul drept și i l-a smuls din încheietură, brațul care a târât-o pe Draupadi de părul ei frumos pe străzile din Hastinapura în adunarea deschisă de la curtea Kuru, brațul care a făcut tot posibilul pentru a-i rupe hainele de pe ea. Cu un strigăt diabolic, Bhima l-a aruncat pe Dussasana jos, a sărit pe pieptul lui, i-a rupt coastele cu mâinile goale, i-a scos inima și a împlinit jurământul făcut, acela de a-i bea sângele. Krishna l-a

oprit la timp și i-a spus să-l scuipe, pentru că și-a îndeplinit deja jurământul. Deși era încă într-o stare de spirit violentă, Bhima a ascultat cele spuse de Domnul, în timp ce restul celor prezenți priveau îngroziți. Karna era complet demoralizat de această scenă macabră, pentru că și el și-a amintit de asemenea incidentul rușinos al dezbrăcării lui Draupadi, propriile lui comentarii și terifiantele jurăminte făcute în acea zi de către neajutoratii frați Pandava. Întorcându-se, l-a văzut pe unicul său fiu care mai supraviețuia cum era ucis de către Arjuna după un scurt duel. Ștergându-și lacrimile, s-a încins pentru bătălia finală și s-a dus să-l înfrunte pe Arjuna. Ambii și-au dat seama că va fi o luptă până la final. Pe măsură ce luptau, folosind mai multe arme puternice și diferite tactici, ei se felicitau mental unul pe altul pentru talentul său! Ceilalți se opriseră din luptă și priveau duelul dintre cei doi, care juraseră să se omoare unul pe altul. Vizitii manevrau carele cu mare îndemânare și atenție.

În cele din urmă Karna, realizând că toate eforturile sale cele mai susținute erau în zadar, a decis că Nagastra era singura armă care l-ar fi putut termina pe Arjuna. Fixând-o pe arcul lui, el a țintit cu atenție la gâtul lui Arjuna. Săgeata, în forma unei cobre zgomotoase cu gura și colții larg deschise, se repezi spre ținta sa precum un fulger. Pentru prima dată în viața lui, Arjuna, marele erou, și-a pierdut cumpătul și i-a cerut lui Krishna să-l salveze. Domnul, care l-a salvat de multe ori pe tot parcursul vieții sale, fără să i se fi solicitat, a zâmbit acum încurajator și fără efort a împins carul în jos, în noroi, cu treizeci de centimetri. Nagastra, care avea drept țintă gâtul lui Arjuna, a ratat capul și i-a luat casca.

Karna a decis acum să recurgă la Brahmastra, cel mai puternic proiectil, *mantra* pentru care a studiat cu învățătorul său, Parasurama. Spre groaza lui, el a descoperit că nu-și mai putea aminti nici măcar un singur cuvânt din *mantra* respectivă, ca urmare a blestemului *gurului* său. Pentru a înrăutăți lucrurile,

propriul său car s-a scufundat în noroi și nu se mai mișca. Shalya a refuzat să se dea jos să elibereze roata. Karna l-a mustrat pentru că l-a părăsit. În acest moment, Shalya furios i-a aruncat pe jos biciul, i-a trântit hățurile în față și l-a lăsat la voia întâmplării. Karna a fost nevoit să sară din carul lui și să încerce să ridice roata din mlaștină, rugându-l pe Arjuna să oprească lupta pentru un timp. Acesta din urmă ar fi fost dispus să facă acest lucru, dar Krishna, în rolul său de Karmaphaladaatta (cel care dă roadele acțiunii), a tunat către el: „Unde, O, Karna, a fost atitudinea ta corectă atunci când tu și ceilalți Kaurava l-ați înconjurat pe băiatul Abhimanyu și l-ați măcelărit?“

Karna și-a amintit de propriul său rol în acel episod îngrozitor și a știut că Domnul vorbea adevărul. Cu un oftat, el a urcat din nou și a continuat să lupte din carul său staționar, dar, deși Arjuna l-a rănit grav, el nu a putut să-l omoare. Krishna i-a explicat lui Arjuna că nimeni nu putea să-l ucidă pe Karna până când întregul său stoc de merit nu era epuizat. Luând forma unui cerșetor, Domnul l-a abordat pe Karna cerându-i de pomană, dar el nu avea nimic să-i dea, astfel încât Domnul a spus: „Am venit să caut *punya* ta sau meritul spiritual. Voi fi mulțumit cu asta“. Karna știa că era un alt test pentru el, astfel încât a zâmbit și a răspuns fără ezitare: „Cu bucurie îți voi da tot meritul pe care l-am acumulat, îl acumulez și pe care l-aș putea acumula în viitor, dacă acesta te va satisface“.

Astfel, prin abandonarea chiar a meritului său spiritual în fața Domnului, care este dătătorul oricărui merit, Karna a atins nemurirea. Dar Domnul nu terminase încă cu el. El a venit să-l testeze la maximum și i-a spus: „Un cadou pentru un brahman ar trebui să fie sfințit cu o jertfă de apă“. Karna i-a spus: „Mi-e imposibil să găsesc un pic de apă chiar și pentru a-mi potoli setea, dar acest lucru pot să-l fac, dacă te va satisface“. Spunând acestea, el a scos o săgeată înfiptă în trupul său și a sfințit cadoul cu un jet de sânge. În timp ce se prăbușea, de la pierderea de

sânge, cerșetorul l-a sprijinit ușor de roata carului.

Simțind picături de apă care cădeau pe el, Karna a deschis obosit ochii și a fost încântat să vadă viziunea glorioasă a Domnului, susținându-l cu un braț și privindu-l cu ochii săi de lotus debordând de compasiune, din care câteva picături l-au stropit și pe el.

„Numele și faima ta vor trăi pentru totdeauna, O, Karna!“, a spus Domnul. „Ți-ai ispășit din plin pedeapsa pentru toate păcatele tale. Acum, cere-mi orice și am să ți-l ofer ție.“ Karna a șoptit: „Ce păcate teribile am comis împotriva fraților mei și a cumnatei mele! Singura mea alinare este că simt că mi-am plătit datoria mea de recunoștință față de Duryodhana și am reușit să dau oricui tot ceea ce mi-a fost cerut. Dacă va trebui să mă încarnez din nou, oferă-mi favoarea ca încă o dată eu să nu fiu capabil să refuz nimic nimănui“.

Domnul a zâmbit ușor și a spus: „Păcatele tale sunt nesemnificative în comparație cu meritele acumulate prin caritatea și mărinimia ta. Suferința ta actuală se datorează acelor păcate, dar nu te teme, Karna. Prin gestul tău final de a-ți abandona chiar și meritele în fața mea, eu voi lua asupra mea greutatea păcatelor tale și te voi scuti de durerea fizică“. Spunând acestea, el l-a lăsat ușor pe Karna și s-a întors la Arjuna, spunându-i să tragă săgeata fatală. Arjuna era reticent în a trage într-un inamic căzut, dar a luat-o ca pe o poruncă a lui Dumnezeu și a lansat proiectilul Ancharika. Astfel a căzut Karna, puternicul erou. Deși păcatele sale erau multe, totuși inima lui era atât de mare, încât este pomenit doar pentru caritatea și mărinimia lui, și nu pentru crimele sale. O voce cerească a proclamat acum că nașterea lui Karna nu era de condiție joasă și că era fiul lui Kunti și fratele conducătorilor clanului Pandava. Auzind acest lucru, Kunti a venit pe câmpul de luptă unde zăcea eroul căzut în noroi și murdărie, străpuns pe câmpul de la Kurukshetra. Luându-și fiul mort în poală, ea l-a jelit puternic și

mult timp, așa cum a promis că va face și i-a anunțat pe toți astfel că el era primul ei născut. Frații Pandava, cu toate acestea, nu erau acolo să audă asta.

Duryodhana s-a grăbit să ajungă pe câmpul de luptă. Dacă exista cineva în lume față de care el să nutrească adevărate sentimente de iubire, acesta era Karna. Când și-a dat seama că totuși Karna își cunoscuse deja părinții adevărați și a luptat împotriva fraților săi doar în semn de recunoștință pentru el, el a fost de neconsolat. Arjuna și-a dat acum seama de ce i se păruse a vedea o asemănare izbitoare între Karna și fratele său mai mare și s-a simțit groaznic că l-a ucis. Soția lui Karna, Kanchanamala, de asemenea, a venit la fața locului și s-a aruncat pe trupul său și l-a jelit. Toți aceștia, în cele din urmă, s-au întors către Krishna, pentru că simțeau că el știa totul și că nu a dezvăluit nimic la momentul potrivit. Ei au uitat faptul că Domnul nu ține partea nimănui și că el s-a ocupat ca fiecare să primească doar ceea ce este just.

Domnul a spus: „Karna însuși mi-a solicitat să nu dezvălui acest secret până când nu va fi deja mort. El s-a sacrificat din recunoștință pentru Duryodhana. Sunt pe deplin pregătit să suport responsabilitatea pentru moartea sa, la fel cum sunt pregătit să vă asigur că el nu se va mai naște din nou. În două dăți anterioare v-am dat indicii despre identitatea lui, dar nu ați fost pregătiți să le înțelegeți. Niciunuia dintre voi nu v-a păsat să întrebați atunci când Draupadi a mărturisit că avea o a șasea persoană în mintea ei, nici atunci când Arjuna s-a retras, crezând că l-a văzut pe Yudhishtira în el“.

Astfel s-a încheiat și ziua a șaptesprezecea a luptei. A optsprezecea zi începea tulbure și sumbră, ca și cum chiar zeii vremii în persoană au plâns la nașterea unei astfel de zile. Finalul era de fapt o concluzie a renunțării, dar Duryodhana încă spera la un miracol. După ce s-a consultat cu Asvattama, el l-a ales pe Shalya drept noul comandant-șef. Pentru că mai

rămăseseră doar câțiva eroi au decis să evite luptele individuale. Shalya lupta acum cu o inspirație născută din disperare. Krishna a sugerat că Yudhishtira era persoana potrivită pentru a lupta cu el. Yudhishtira a uimit pe toată lumea cu dexteritatea sa în mânuirea suliței. După o luptă lungă și pe măsura lui, Yudhishtira a aruncat sulița, invocând numele Domnului, iar aceasta și-a găsit ținta în pieptul lui Shalya. Domnul a explicat faptul că învingerea lui Shalya se datora doar puterii *dharmei* acumulate de Yudhishtira. Armata Kaurava era acum grav afectată și complet demoralizată. Duryodhana a încercat să-i mobilizeze și i-a trimis pe restul fraților săi să lupte cu Bhima, care i-a terminat cu promptitudine. Fiul lui Shakuni, Uluka, a fost izolat de restul trupelor Kaurava de Nakula, care și-a îndeplinit jurământul de a-l ucide sub ochii tatălui său. Acum îi venise rândul lui Sahadeva de a-și împlini jurământul de a-l ucide pe principalul inamic din Mahabharata – Shakuni, prințul de Gandhara. El i-a tăiat brațele și l-a lăsat să moară în agonie.

Trupele Pandava au pornit apoi să extermine rămășițele armatei inamice. La finalul dimineții, mai existau doar patru generali Kaurava – Duryodhana, Asvattama, Kripa și Kritavarma, generalul forțelor Yadava. Văzând câmpul însângerat de propria lui mână, pe care era risipit sângele și capetele fraților săi și al celor dragi, prințul Kuru a plâns ca un copil. Singur și învins, el a decis în pripă să bată în retragere și a mers la lacul Dvaipayana ca să se răcorească. Ceilalți trei l-au urmat. Niște vânători s-a întâmplat să le audă conversația de pe malul lacului și i-au informat pe frații Pandava, care îl căutau pe vărul lor, de ceea ce au văzut. Ei s-au grăbit spre lacul unde Duryodhana, ca un laș, se ascunsese în apă și respira printr-o trestie. Ceilalți trei erau și ei ascunși în alte părți. Văzând bulele de la suprafața apei, frații Pandava au descoperit ascunzătoarea lui Duryodhana și l-au tachinat spunându-i să iasă și să-și înfrunte sfârșitul ca un erou. La aceste cuvinte, Duryodhana a ieșit din apă și i-a oferit cu

mărinimie regatul său lui Yudhishtira. Frații Pandava au râs la această ofertă generoasă din partea regelui învins și i-au spus, la fel cum îi spusese și el cândva lui Yudhishtira, că dacă vrea să-și păstreze regatul, el va trebui să lupte pentru acesta.

Apoi Yudhishtira, în maniera sa obișnuită idealistă, care, uneori, era la limita nebuniei, s-a oferit să dea întreaga pradă de război câștigătorului unui duel între Duryodhana și unul dintre frații lui, uitând faptul că Bhima jurase să-l omoare. În nerăbdarea sa de a fi corect cu orice preț, el chiar i-a spus lui Duryodhana că ar putea alege pe unul dintre ei cu care să se lupte. Restul fraților s-au înspăimântat la auzul acestei oferte uluitoare, dar au tăcut, chiar dacă știau că acest lucru ar putea duce foarte bine la prăbușirea tuturor speranțelor lor. Dar războiul rece dintre Duryodhana și Bhima dura de prea mult timp pentru ca regele să se gândească să lupte cu oricare altul dintre ei. Sângele lui s-a înfierbântat atunci când s-a gândit cum Bhima i-a ucis pe toți frații lui și scena teribilă a uciderii lui Dussasana, fratele său preferat, era încă proaspătă în mintea lui. Ochii lui au devenit injectați și a privit disprețuitor la Yudhishtira, ca și cum l-ar fi desconsiderat pentru slăbiciunea lui de a face o astfel de ofertă. Apoi și-a îndreptat răzbunător privirea către Bhima, iar cei doi au început să se uite urât unul la altul. Ei aveau multe conturi de reglat și amândoi știau că momentul clarificator tocmai venise. Ei așteptau de mult un asemenea prilej.

Ei au decis să lupte această bătălie decisivă pe malul lacului Syamantapanchaka. În tăcere, toți șapte au mărșăluit spre locul respectiv. Bhima și-a scos armura, pentru că nici Duryodhana nu purta una. Tocmai când lupta era pe cale să înceapă, Balarama s-a întors din pelerinajul său, exact la timp pentru a asista la puternica încleștare dintre cei doi discipoli ai săi. El i-a avertizat să respecte regulile de corectitudine pe care el i-a învățat. Ceilalți au făcut un cerc în jurul celor doi titani, care erau gata să-și

regleze conturile de-o viață, o dată și pentru totdeauna. Erau unul pe măsura celuilalt. Loviturile lui Bhima erau mult mai puternice, dar trupul lui Duryodhana era de neclintit, ca rezultat al privirii mamei sale. Singura dată când Gandhari și-a luat eșarfa din jurul ochilor a fost pentru a insufla putere în copilul ei cel mai mare atunci când el i-a cerut ajutorul. Ea i-a spus să vină în fața ei gol și ea va infuza puterea a o sută de elefanți în el prin simpla putere a privirii ei. Dar el a insistat să poarte un acoperământ în jurul șalelor sale și, astfel, doar coapsele sale nu au beneficiat de razele privirii sale puternice.

Duryodhana exersase mulți ani pe o efigie de fier a lui Bhima, pregătindu-se pentru această zi, așa că el era destul de bine familiarizat cu lungimea și grosimea trupului adversarului său. Pentru ceva timp, s-au luptat fără ca niciunul dintre ei să fie capabil să-l domine pe celălalt. În cele din urmă, Duryodhana, egoist până în ultima clipă, l-a întrebat pe Bhima care este punctul său vulnerabil. Acesta din urmă i-a arătat cu sinceritate capul și a fost imediat pus la pământ cu o lovitură în cap. Bhima a căzut ca trăznit, dar cumva el a reușit să-și revină rapid în timp ce Duryodhana se năpustise asupra trupului său inert. Când l-a întrebat pe Duryodhana despre punctul său sensibil, acesta din urmă i-a arătat nesincer tot spre cap. Bhima l-a lovit și el în cap, dar nu a avut niciun efect, pentru că Duryodhana avea capul precum fierul. De fapt, punctul său slab erau coapsele și Bhima jurase să le distrugă în acea zi fatală, când Draupadi a fost umilită în public. În acea zi, Duryodhana își dezgolise coapsa în fața ei, a pălmuit-o ca să-i arate unde să se așeze și i-a făcut semn să se apropie cu gesturi vulgare. Prins în vâltoarea confruntării și, probabil, din cauza loviturii la cap, Bhima a uitat complet de jurământul lui.

Domnul, ca de obicei, i-a venit în ajutor și i-a amintit de acest lucru prin pălmuirea propriilor sale coapse. Bhima, văzând acest lucru, și-a reamintit întreaga scenă umilitoare care i s-a derulat

rapid prin fața ochilor. Privirea jalnică a lui Draupadi și completa lui neajutorare de atunci l-au umplut de furie acum. Ochii i s-au congestionat și, ca un taur furios, el s-a năpustit asupra celui care i-a chinuit de atâta timp. El ar fi trebuit să distrugă acele coapse încă din acea zi, dar nu a fost în stare atunci. Acum, nimic nu-l mai putea opri, nici măcar gândul că el era pe cale să comită *adharma*. Unde mai poate fi vorba despre *dharma* sau *adharma* atunci când este vorba de cineva atât de mizerabil și de nedrept ca Duryodhana, care și-a pus în practică toate stratagemele necinstite și infame la care s-a putut gîndi, toate îndreptate împotriva fraților Pandava, pentru a face în așa fel ca lucrurile să fie doar cum vrea el?

Legănându-și buzduganul, el s-a prefăcut că vrea să-i dea o altă lovitură la cap lui Duryodhana. În timp ce acesta a sărit sprinten într-o parte pentru a evita lovitura, Bhima, invocând toate sentimentele înăbușite în sinea lui de mai mulți ani, a îndreptat buzduganul cu o forță extraordinară în coapsele adversarul său, zdrobindu-le complet și ireversibil, astfel încât, în cele din urmă, canalia a căzut, rănită mortal. Cu un strigăt leonin Bhima și-a anunțat victoria. Mânia nu i se domolise încă, așa că a încercat să-i strivească capul lui Duryodhana cu piciorul, pentru că, a spus el, un șarpe ar trebui să fie stârpit de la cap, dar Yudhishtira a intervenit și l-a imobilizat. Bhima atunci a îngenuncheat la picioarele fratelui său și i-a oferit tronul Kuru, care îi fusese smuls prin mijloace incorecte.

În acel moment Balarama, care fusese martor la luptă, s-a grăbit spre Bhima să-l pedepsească pentru actul său nedrept. Krishna l-a oprit și l-a întrebat cu blândețe de ce nu s-a gândit să-l strunească pe Duryodhana atunci când el a comis atât de multe atrocități împotriva fraților Pandava. Balarama nu i-a răspuns nimic și a plecat la Dwaraka, fără a mai aștepta sfârșitul. În ciuda agoniei prin care trecea, Duryodhana nu s-a sfiit să arunce un jet de invective pline de venin la adresa lui Krishna.

Domnul i-a răspuns calm: „Gândește-te la răul și la suferința pe care le-ai cauzat-o, la numărul de vieți care s-au pierdut doar din cauza refuzului tău de a fi rațional și a mă asculta când am venit la tine cu gânduri de pace. Toate creaturile primesc doar ceea ce merită. Roata timpului merge lent, dar în cele din urmă ea cuprinde distrugerea tuturor lucrurilor“.

Lăsându-l acolo pe Duryodhana să mediteze asupra greșelilor sale, frații Pandava s-au întors în tabăra inamicului pentru a o prelua. Când au ajuns la fața locului, Krishna i-a ordonat lui Arjuna să coboare din car. Apoi, spre uimirea tuturor, carul a izbucnit în flăcări și a fost transformat în cenușă. Arjuna s-a întors spre Krishna cu lacrimi în ochi. „Domnul meu“, a spus el, „ce se petrece? Carul meu, care mi-a fost dat de Agni când a ars pădurea Khandava, l-ai distrus în fața ochilor mei. Care este motivul pentru aceasta?“

Domnul i-a răspuns: „Acest car a rezistat puternicelor *astra* trimise de Drona, Karna și Asvattama doar pentru că eu am fost așezat în el. Acesta ar fi fost ars cu mult timp în urmă. L-am abandonat acum, pentru că ai obținut ceea ce ți-ai propus să realizezi. La fel este cu tot ce există în această lume. Fiecare lucru este creat pentru un scop. În momentul în care scopul este atins, acesta va pieri. Acesta este cazul chiar și cu oamenii. Fiecare om pornește pe acest drum ciudat numit viață cu un scop bine definit și, odată ce este servit, Pământul nu mai are nevoie de el și astfel, el trebuie să renunțe la existența lumească. Acesta este cazul chiar și cu mine. M-am creat pe acest pământ cu un scop special. Acesta nu este încă împlinit. Dar în momentul în care este îndeplinit, voi muri și eu, de asemenea la fel și tu și frații tăi dragi. Dar vino, nu fii întristat. Să ne ocupăm de următoarea noastră sarcină“. Apoi s-a întors spre Yudhishtira și l-a felicitat pentru victoria sa în mod oficial. Toți erau morți de oboseală, atât fizic, cât și mental, și erau gata să meargă în tabăra lor și să se arunce în paturi să doarmă, dar Krishna le-a interzis să facă

acest lucru și a insistat că era obiceiul ca învingătorii să doarmă afară. Astfel, cei cinci frați, împreună cu Satyaki, au dormit departe de propria lor tabără, în timp ce Domnul însuși și-a asumat sarcina ingrată de a merge la Hastinapura pentru a-i alina pe părinții fraților Kaurava.

Sanjaya, care narase evenimentele din bătălie pentru regele orb Dhritarashtra, îl informase deja despre soarta fiului său. Când a venit Krishna, Vidura făcea tot posibilul pentru a-i consola pe părinții înlăcrimați. Ochii Domnului s-au umplut de lacrimi când a văzut starea în care se aflau bătrânii părinți. El a stat lângă ei și le-a vorbit cu blândețe și dragoste pentru o perioadă lungă de timp. Adresându-i-se lui Gandhari, el a spus: „Îți amintești ziua când am venit la Hastinapura cu o misiune de pace și i-ai spus lui Duryodhana – „Unde este *dharma*, acolo va fi victoria“? – Mamă, așa cum ai spus, așa s-a petrecut. Nu trebuie să dai vina pe frații Pandava pentru această nenorocire. Știi cât de mult a încercat Yudhishtira să evite războiul. Dacă Duryodhana ar fi ascultat toate sfaturile pe care toată lumea a încercat să i le dea, această catastrofă ar fi putut fi evitată. Acum este de datoria ta să fii bună cu copiii lui Pandu. Ei au suferit atât de mult în această viață. Tu nu trebuie să-i privești cu ochii plini de furie“.

Astfel, Domnul a petrecut ceva timp cu ei și a plecat doar după ce a adus într-o oarecare măsură un pic de alinare acelor inimi lovite de durere. Krishna s-a grăbit înapoi la Kurukshetra însoțit de Sanjaya, care a vrut să-și prezinte ultimele omagii regelui Kuru, care se zbătea acum în agonie. Chiar și în ultimele sale ore de existență, el era măcinat de gânduri de răzbunare. El nu a simțit nicio remușcare pentru tot ce a făcut. După ce Sanjaya a plecat, ceilalți trei supraviețuitori ai armatei Kaurava – Asvattama, Kripa și Kritavarma – s-au dus la el și în scopul de a-i ușura un pic durerea, ei s-au oferit să facă o ultimă încercare de a-i anihila pe frații Pandava. Duryodhana a fost încântat, l-a făcut

pe Asvattama liderul lor și i-a trimis să facă cât de mult rău se putea.

Umbrele nopții căzuseră de pe acum și, cum se odihnea sub un copac, Asvattama a observat o bufniță care se ducea în tăcere și ucidea puii de cioară în timp ce păsările dormeau. Un plan diabolic de răzbunare a început să prindă contur în mintea lui înnebunită. El i-a trezit pe ceilalți doi și le-a detaliat planul. Ei au refuzat să aibă ceva de a face cu acesta, dar Asvattama era foarte hotărât și a reușit să-i convingă să-l însoțească. Cei trei planificaseră un masacru cu sânge rece asupra fraților Pandava adormiți și a armatei lor. În primele ore ale nopții, trioul diabolic s-a strecurat în tăcere în tabăra Pandava. Chiar și santinelele dormeau din moment ce se presupunea că războiul se încheiase. Nimeni nu a visat o astfel de continuare oribilă cu excepția, poate, a Domnului însuși, și el, dintr-un motiv cunoscut numai de mintea cosmică, s-a abținut de la a-i salva și pe alții, cu excepția fraților Pandava. Poate că venise timpul și pentru carul de luptă al trupurilor lor să piară, așa cum pierise și carul lui Arjuna.

Lăsându-i pe Kripa și pe Kritavarma să păzească ieșirile și să omoare pe oricine care ar fi încercat să scape, Asvattama s-a strecurat plin de ură, la fel de tăcut ca și bufnița, în fiecare dintre corturi pentru a-și îndeplini sarcina și a-și arăta loialitatea și dragostea pentru Duryodhana. Mai întâi, el a intrat în cortul lui Drishtadyumna și, în ciuda rugăminții lui de a fi ucis rapid cu o sabie, l-a strangulat lent până a murit. Apoi, l-a călcat violent în picioare pe Shikhandin până când l-a omorât. El a tăiat apoi fără milă capetele celor cinci fii adormiți ai fraților Pandava și Draupadi. Pentru a preveni ca vreunul să evadeze, Kripa a dat foc la toate corturile.

Locul a devenit iadul pe pământ, iar supraviețuitorii s-au grăbit spre ieșiri doar pentru a fi secerați de cei trei diavoli care păzeau ieșirile. Amețit de sângele care i se scurgea de pe mâini, Asvattama a luat cele cinci capete pe care el le considera a fi ale

fraților Pandava și i le-a prezentat lui Duryodhana care era pe moarte, astfel încât să poată muri în pace. Acesta din urmă le-a luat cu dragoste în mâinile sale, le-a privit cu nesaț și le-a zdrobit unul câte unul cu mâinile sale muribunde. Dintr-o dată, el și-a dat seama că totuși, capul greu al lui Bhima nu ar putea fi zdrobit atât de ușor. El a cerut să-i fie adusă o torță și în lumina slabă, el și-a dat seama cu amărăciune că soarta i-a smuls din nou victoria de sub nas. Recunoștința lui a făcut loc furiei și l-a mustrat pe Asvattama cu un flux de invective. Acesta din urmă era deja pe jumătate dement și, fiind supus și la acest abuz, a plecat furios, neștiind ce să mai facă.

În cele din urmă, tremurând de durere, furie și frustrare, Duryodhana, a cărui josnicie nu avea egal, a părăsit această lume fără să fie vegheat, fără să-l jelească cineva și singur, cu excepția vulturilor tăcuți care se roteau în jurul lui pe cerul nopții.

Veștile despre masacrul de la miezul nopții au fost aduse fraților Pandava de vizitiul rănit mortal al lui Drishtadyumna. Durerea în care s-a transformat victoria lor greu obținută poate fi doar imaginată. Soarele tocmai răsărea în dimineața celei de a nouăsprezecea zile, iar atmosfera de la locul masacrului era una de pustiire și jale totală. Luând-o pe Panchali cu ei, frații Pandava au mers să examineze scena oribilă. Când au văzut trupurile mutilate ale copiilor lor, aceștia au leșinat. Draupadi a fost prima care și-a venit în simțiri și a făcut apel la Bhima pentru a se răzbuna pe ticălosul de Asvattama. El a pornit grăbit cu Nakula ca vizitiu. Krishna i-a urmat cu Arjuna, pentru că știa foarte bine puterea Brahmasirastra pe care o avea Asvattama și pe care el nu va ezita să o folosească, dacă propria sa viață era pusă în pericol.

Bhima l-a găsit ascuns pe malurile râului. Ultimele fărâme ale sănătății lui mintale păreau să-l fi părăsit. Nefiind mulțumit de masacrul bărbaților și al copiilor nevinovați de dragul unui om care nu arătase nicio urmă de recunoștință față de el și pe care îl

considera acum a fi drept un diavol încarnat, Asvattama, fiul marelui Dronacharya, care își afectase deja casta și filiația prin acțiunile sale, se condamna acum pe el însuși la un iad îngrozitor luând un fir de iarbă, invocând Brahmasirastra și aruncând-o către Bhima și Arjuna cu aceste cuvinte: „Fie ca lumea să scape de linia fraților Pandava!“

Brahmasirastra era proiectilul cel mai puternic al acelei epoci și niciunul dintre ei nu îl folosise până atunci, deoarece consecințele sale reverberau până departe și erau devastatoare. De obicei, o asemenea armă nu era încredințată unuia ca Asvattama, care era incompetent să o folosească din punct de vedere moral.

Din firul de iarbă a țâșnit o flacără teribilă care amenința să înghită întreaga lume. Krishna l-a instruit pe Arjuna să o contracareze cu propria sa Brahmasirastra. Proiectile din ambele direcții fulgerau prin aer. Dacă acestea s-ar fi ciocnit, ar fi avut loc distrugerea universală, dar înțeleptul Vyasa și cu înțeleptul Narada au venit la momentul oportun și au oprit atacul înflăcărat prin puterea *tapas-ului* lor. Krishna i-a cerut lui Arjuna să-și recheme *astra* lui, și el l-a ascultat, dar Asvattama, după ce și-a pierdut puterile datorită acțiunilor sale inumane, era incapabil să recheme la el *astra*, care reculase spre el și era gata să-l distrugă. El a fugit la înțelepți și i-a implorat să-l salveze. Ei au făcut acest lucru din respect pentru tatăl său și pentru că știau că era o moarte prea ușoară pentru el. Arjuna l-a legat acum pe infractor de mâini și de picioare și l-a dus la Draupadi.

Krishna a vrut să o testeze și i-a spus: „Acum poți pronunța pedeapsa cu moartea. Cum ți-ar plăcea să fie ucis?“

Dar când Domnul alege să-și testeze adoratorii, în general, el le dă și puterea de a excela la respectivul test, iar Draupadi, spre marea ei glorie, a răspuns: „El este ucigașul cu sânge rece al celor cinci fii ai mei, precum și al iubiților mei frați și merită cea mai cumplită moarte. Dar când îmi amintesc că el este fiul *gurului*

soțului meu și că mama sa, Kripi, este încă în viață, eu nu mă simt în stare să fac o altă femeie să sufere durerea cu care mă confrunt eu acum. Mai mult decât atât, moartea lui nu-i va aduce la viață pe proprii mei fii. Nu vreau să fie omorât".

Domnul a fost eminamente mulțumit de răspunsul ei și a spus: „În loc de a-i tăia capul, putem să-i luăm un smoc de păr, cât și bijuteria care îl împodobește. Acest lucru este echivalent cu moartea pentru un erou".

Draupadi a fost de acord și Bhima i-a tăiat părul lui Ashwattama în cinci locuri și i-a scos prețioasa lui bijuterie heraldică, care îl ferise de toate armele și bolile, cât și de foamete. Dar să zdrobești o cobră fără să o ucizi este întotdeauna lipsit de înțelepciune și josnicul personaj nepocăit s-a strecurat într-un loc îndepărtat unde să-și lingă rănile și să-și facă alte planuri. Lipsit de milă și complet deranjat la cap, el a făcut o ultimă încercare, disperată, de a extermina linia genetică a fraților Pandava, pentru că și-a dat seama că el nu ar putea să-i ucidă pe frații Pandava înșiși, aceștia beneficiind de protecție divină. Luând un alt fir de iarbă, el l-a descărcat cu aceeași *mantra* puternică și l-a îndreptat împotriva tuturor fetușilor aflați în pântecele soțiilor Pandava, astfel încât linia lor să piară. Uttara, soția lui Abhimanyu, era singura văduvă cu un copil în pântece, iar proiectilul s-a repezit asupra ei. Soacra ei Subhadra, sora Domnului Krishna, a dus-o la el și l-a rugat să o protejeze. Domnul a trimis imediat discul său pentru a contracara atacul și astfel a salvat-o. El a mers apoi după îngrozitorul Asvattama, care fugea mâncând pământul să-și salveze viața. Prinzându-l, Krishna a hotărât să nu-i mai dea drumul fără să-l pedepsească. Acesta din urmă a pledat pentru moarte, dar moartea în mâinile Domnului era prea bună pentru un astfel de nenorocit.

Cu un ton grav, Domnul a rostit aceste cuvinte fatidice: „Fie să trăiești mii de ani, condamnat să rătăcești peste tot în lume ca un lepros, evitat de toți, chinuit de tot felul de boli și numele tău

când este invocat să aducă nenorociri pentru toți!“ După ce și-a auzit sentința teribilă, Asvattama a fugit în lume, rătăcind de atunci peste tot, pentru totdeauna, fără a mai putea să-și găsească eliberarea sau liniștea.

Sunt convins că prosperitatea, victoria, gloria și dreptatea vor domni oriunde Krishna, maestrul yoghin, și Arjuna, mânuitorul arcului, rămân uniți.

SRIMAD BHAGAVAD GITA

Aum Hari Aum Tat Sat

Aum Bhishmamuktipradayakaya Namaha!

CAPITOLUL 28

SFATUL LUI BHISHMA

Bhaktyaeshya mano yasmin, vacha yannama keertayan,
Tyajan kalebaram yogi, muchyate kamakarmabhi,
Sa Devadevo Bhagavan prateekshatham kalebaram,
yavathitam hinomyaham,
Prasannahasarunalochanollasanmukambhujo dhyanapadaschaturbhujam.

> Bhishma, aflat pe patul de moarte, către Yudhishtira: „Prin concentrarea minții cu o intensă devoțiune asupra lui Krishna și prin recitarea numelor și meritelor sale, aspirantul ce se află în pragul morții este eliberat din închisoarea dorințelor și îndatoririlor. Fie ca Bhagavan Krishna, cu chipul său radios, înfrumusețat de zâmbetu-i binevoitor și ochii precum petalele de lotus, cel care în genere este simțit doar în inimă prin intermediul meditației, să rămână în fața ochilor mei fizici până când viața îmi va părăsi trupul“.

Soarele ce s-a ridicat pe cer deasupra câmpului de luptă de la Kurukshetra în ziua de după război era palid și insipid, ca și cum nu voia să lumineze o astfel de priveliște a dezolării și disperării cumplite. Vulturii și ciorile croncăneau și planau în cercuri

înainte de a se arunca asupra stârvurilor oamenilor și cailor de dedesubt.

Cu toate că frații Pandava au ieșit victorioși și nevătămați, în jurul lor zăceau moarte toate speranțele lor. Câștigaseră un imperiu cu prețul vieții propriilor fii. Tronul dinastiei Kuru le aparținea acum, dar inimile și casele lor erau goale. Pe câmpul însângerat din Kurukshetra zăcea doborâtă la pământ toată floarea cavalerimii ariene, redusă la tăcere pentru veșnicie. Acei cavaleri, care cu o lună în urmă mergeau la luptă cu steagurile fluturând, cu armăsari făloși, care de luptă vesel împodobite, în sunet de surle și trâmbițe, erau acum căzuți pe pământul rece, pradă uliilor, vulturilor, șacalilor și lupilor. În depărtare se zărea procesiunea îndoliată a femeilor casei regale Kuru care veneau să își plângă morții, așa cum îi prezisese Krishna lui Draupadi. Părul le era despletit, hainele răvășite, iar fețele unsuroase de colir de la lacrimile ce le șiroiau pe obraji în timp ce, de durere, își loveau pieptul cu pumnii. Frații Pandava se cutremurau văzându-le, pentru că cele a căror formă nu fusese niciodată văzută dincolo de cele patru ziduri ale palatelor lor acum umblau în afară și își arătau chipurile cu o totală indiferență față de ochii lumii, așa cum fusese târâtă cândva Draupadi pe străzile din Hastinapura. Cei o sută de fii ai lui Dhritarashtra erau cu toții morți, și soțiile lor au venit să îi plângă așa cum Draupadi plânsese atunci când, cu paisprezece ani în urmă, soții lor au adus-o cu o supremă indiferență pe ea, cea mai presus dintre toate, la judecata curții Kuru când se afla în floarea vârstei și a frumuseții. La acea vreme nimeni nu a vărsat vreo lacrimă pentru ea, dar astăzi frații Pandava au plâns la vederea acestei procesiuni patetice, căci laptele bunătății umane curgea încă în ei, și au plâns tot la fel de adânc ca și femeile pentru morțile care au fost instrumentate prin ei. Incapabili de a mai asista la acea priveliște, au plecat alături de Krishna la Hastinapura pentru a-i întâlni pe părinții văduviți care din cauza vârstei și orbirii nu

veniseră pe câmpul de luptă. Yudhishtira a căzut la picioarele lui Dhritarashtra ca un câine, iar acesta l-a îmbrățișat. Apoi a venit rândul lui Bhima, iar furia pe care regele orb a îndreptat-o împotriva lui a fost atât de mare, încât l-ar fi zdrobit, dacă Domnul Krishna, cu o mare prevedere, nu i-ar fi aruncat în brațe statuia de fier ce îl reprezenta pe acesta. Acea imagine a lui Bhima fusese una asupra căreia exersase Duryodhana, iar furia regelui era atât de mare încât aceasta s-a spart ca sticla sub forța îmbrățișării lui. În ciuda faptului că întreaga bătălie i se datora, nu-și putea ascunde amărăciunea generată de soarta fiilor săi. Dacă ar fi făcut un efort în a îndrepta caracterul lui Duryodhana și a-l ghida pe calea virtuții încă din copilărie, toate acestea nu s-ar fi petrecut niciodată, așa cum i-a atras atenția și Krishna. I-a spus de asemenea că măcar acum ar fi bine să se poarte ca un adevărat tată cu frații Pandava.

Apoi s-au întors către Gandhari. Încă de la început, ea știa că pe câmpul de luptă de la Kurukshetra familia ei își va găsi sfârșitul. Știa și că ceea ce a condus la acest dezastru a fost slăbiciunea soțului său cuplată cu lăcomia acestuia. Dar faptul că el era zdrobit de osânda pe care el singur și-a generat-o o făcea să ardă de furie și durere. Ea se legase de bunăvoie la ochi încă din ziua în care fusese adusă în acest palat ca tânără mireasă, refuzându-și lumina zilei astfel încât să nu se poată bucura de ceea ce domnul ei nu putea vedea. Atât de mare era fidelitatea sa și aceasta era puterea mâniei din cauza căreia îi era frică să privească spre chipurile fraților Pandava ca nu cumva focul supărării sale să îi ardă chiar și prin pânza ce o ținea legată în jurul ochilor. Când Yudhishtira s-a apropiat pentru a-i cere binecuvântarea, și-a lăsat ochii în jos, iar privirea i-a căzut pe piciorul acestuia și l-a carbonizat în acel loc. Văzând acestea, Bhima și Arjuna au început să tremure și s-au ascuns în spatele lui Krishna și astfel mânia lui Gandhari a trecut peste capetele lor.

Frații Pandava s-au întâlnit apoi cu mama lor, Kunti, după paisprezece ani. Kunti i-a mângâiat, trecând iubitor cu degetele peste rănile lor. Luând-o în brațe pe Draupadi, a făcut tot posibilul pentru a o consola. În final, cu toți îi urmau pe rege și pe Gandhari către câmpul de luptă, având în vedere că aceștia insistaseră să meargă. Gandhari i-a spus lui Draupadi: „Privește-mă, O, Fiică, și consolează-te. Vidura a profețit toate acestea cu mult timp în urmă, iar Krishna ne-a avertizat din timp când a venit ca ambasador. Draga meu copilă, și eu mi-am pierdut toți fiii, ca și tine. Cine pe cine ar trebui să consoleze? Distrugerea întregului neam mi se datorează“.

Au mers pe jos până la câmpul de luptă. Gandhari putea să vadă totul cu ochiul minții. Întorcându-se către Krishna, l-a privit direct, știind că este indestructibil. I-a arătat formele moarte ale fiilor săi și femeile care îi jeleau. Apoi au mers la locul unde zăcea Duryodhana, iar acolo ea a leșinat. Krishna i-a stat alături, dar nu a spus nimic. Ea a mers apoi peste tot. A văzut-o pe Uttara plângând la capul soțului său mort acum, Abhimanyu. Se căsătoriseră doar de șase luni. La vederea acestor lucruri mânia lui Gandhari a izbucnit din nou, dar de această dată era îndreptată împotriva Domnului.

„O, tu, cel cu ochi de lotus!“, a spus. „Privește fiicele casei mele, văduvite și nefericite în dragoste, cu pletele despletite și ochii umflați de plâns! Oare tu nu auzi tânguirile lor curgând deasupra trupurilor eroilor? Privește-le cum caută fețele celor dragi pe câmpul din Kurukshetra. Își caută soții, tații, copiii și frații. Întregul câmp este plin de aceste mame fără copii și de neveste văduvite. Unde sunt acum fiii mei splendizi ca meteorii arzând? Câmpul de bătaie este pardosit cu pietrele lor prețioase, cu armurile aurite, ornamentele și diademele lor splendide. Armele folosite de aceste mâini eroice zac pe câmp în dezordine și nu vor mai fi trimise niciodată să-și îndeplinească sarcinile odioase. Privind aceste imagini deplorabile cu ochii minții,

întregul meu trup este ars de mâhnire. Eroii ce au participat la această bătălie extraordinară zac precum cărbunii negri ai unui foc mort. Ei, cei care dormeau cuibăriți la piepturile moi ale soțiilor lor, acum dorm la pieptul tare și rece al pământului. Doar șacalii le mai cântă gloria, în locul barzilor. Bocetul femeilor este amestecat cu urletul jivinelor înfometate. O, Krishna, ce destin i-a urmărit pe fiii mei încă din clipa în care s-au născut? Când s-a abătut acest blestem peste casa lui Kuru? De ce nu mi se rupe inima în mii de bucăți la vederea acestor evenimente înfiorătoare? Ce păcat am comis eu și toate aceste fiice înlăcrimate ale mele pentru a merita ca un astfel de dezastru să se abată asupra noastră?“

Auzind suspinele lui Kunti și Draupadi, a avut străfulgerarea că întreaga bătălie fusese ca un joc în care cele două armate s-au distrus una pe cealaltă. Și-a dat seama și că singurul regizor al acestei drame stătea lângă ea. Întorcându-se către el, i s-a adresat cu glas profetic. Din adâncul suferinței i-a apărut curajul de a-l blestema pe Domnul însuși. „O, Janardana, două armate au pierit pe acest câmp. Unde erai tu atunci când și-au pus unii altora capăt zilelor? Erai orb, sau te-ai legat la ochi intenționat? De ce ai permis ca o astfel de calamitate să se abată asupra casei Kuru? Știu prea bine că ai fi putut să previi toate acestea, dacă ți-ai fi dorit. De ce te-ai abținut, O, ucigaș al lui Kamsa? Prin puterea marii mele castități și fidelități, arunc asupra ta și asupra neamului tău acest blestem: vei deveni ucigașul propriului tău neam după treizeci și șase de ani de acum înainte. După ce vei fi condus la distrugerea fiilor și a neamului tău, tu însuți vei muri singur, în sălbăticie, precum fiul meu Duryodhana, singur și neajutorat lângă lac, cu toate că era regele poporului Kuru. Femeile neamului tău, lipsite de fiii, soții și prietenii lor, vor plânge în hohote la această pierderea grea, așa cum fac astăzi soțiile clanului Kaurava!“

În timp ce vocea i se stingea în suspine, Domnul o privea cu

tandrețe și i-a spus: „Binecuvântată fii tu, O, Mamă, căci tu m-ai ajutat să duc la bun sfârșit ceea ce eu aveam de făcut. Neamul meu, Yadava, nu poate fi învins, și de aceea, trebuie să moară de propriile mele mâini. Iată, O, Mamă! Accept cu umilință și recunoștință blestemul tău!“

Apoi, cel sfânt s-a aplecat către bătrâna regină care se cufundase în durere și a ridicat-o cu blândețe. „Înalță-te, O, Gandhari!“, i-a spus. „Gândește-te la greșelile pe care le-au comis fiii tăi împotriva fraților Pandava virtuoși și cum aceștia le-au îndurat cu atâta răbdare de-a lungul anilor. La acea vreme tu erai cea indiferentă, nu eu, iar acum mă acuzi pe mine de indiferență. Legea *karmei*, deși inexorabilă, este și dreaptă. Cel ce seamănă vânt trebuie, vrând-nevrând, să culeagă furtună. Fiii tăi și-au generat soarta prin propriile fapte, la fel și frații Pandava. Toți, inevitabil, trebuie să cadă seceraţi de timp – cel care mânuiește coasa. Puterea Domnului ce se manifestă prin timp este cea care a condus la sfârșitul fiilor tăi ca și la cel al fiilor fraților Pandava. O, regină, nu îți cufunda inima în tristețe! Când ne complacem în suferință, îi dublăm intensitatea. Vaca aduce pe lume urmași pentru a căra poveri, femeia brahman naște copii pentru a practica austerități, femeia muncitoare înmulțește rândurile muncitorilor; dar femeia kshatriya aduce pe lume fii ce sunt destinați morții pe câmpul de luptă. Așadar, de ce ești îndurerată?“

Regina i-a ascultat cuvintele în liniște și își dădea prea bine seama de adevărul lor. Având viziunea interioară limpezită de marea sa durere, privea lumea și o găsea a fi ireală. Nu mai rămăsese nimic de spus. Atunci ea și Dhritarashtra, împreună cu Yudhishtira și ceilalți eroi, controlându-și acea mâhnire ce vine din slăbiciune și conduce la slăbiciune, așa cum Domnul îi spusese lui Arjuna pe câmpul de luptă, se îndreptau acum pe malurile Gangelui pentru a îndeplini ultimele ritualuri pentru eroii căzuți.

Când Kunti a zărit trupul lui Karna deasupra căruia bocea soția sa, nu a mai putut să suporte. Același Gange care îi purtase copilul cu atâți ani în urmă, acum îi purta cenușa. Râul curgea la fel de placid ca în acea zi, indiferent la păsurile și grijile oamenilor. Lui Karna nu îi mai rămăseseră fii care să realizeze funeraliile. Fuseseră uciși cu toții. Era la fel de orfan acum așa cum fusese și în ziua când l-a abandonat. Acum venise momentul pentru a-și răscumpăra răul pe care i-l făcuse primului său născut. S-a îndreptat cu pași fermi către Yudhishtira și i-a spus: „Mai este încă o persoană căreia trebuie să îi facem ofrande“. Frații se uitau la ea întrebător. Doar domnul îi cunoștea dilema și o privea cu compasiune.

„Mamă, cine este această persoană căreia trebuie să îi fac ofrandă?“, a întrebat Yudhishtira. „Nu înțeleg.“

„Este Karna. Pentru el trebuie să mai faci ofrande.“

„Dar, de ce trebuie un kshatriya să oficieze riturile funerare pentru un *sutaputra* (fiu al unui vizitiu)?“, a întrebat Yudhishtira surprins.

Kunti amuțise de durere. Dar a izbucnit, în final, hotărâtă să vadă cum Karna a murit beneficiind de toate onorurile unui kshatriya, deși îl privase de la a duce o asemenea viață. „A fost un kshatriya, nu un *suta*!“

„Nu a fost un *sutaputra*!“, au exclamat toți uimiți. „Spune-ne, Mamă, cine a fost tatăl lui?“

Kunti a răspuns: „Karna a fost fiul zeului soarelui Surya. A fost un *Suryaputra* nu un *sutaputra*! Mama lui a fost o prințesă kshatriya care l-a abandonat pe când era prunc, dat fiind că era încă necăsătorită, și l-a trimis pe râu în jos, unde a fost găsit de *suta* Adhiratha și soția sa Radha, care l-au crescut ca pe propriul lor fiu. El prefera numele de Radheya dintre toate celelalte nume ale sale, dat fiind că ea era singura mamă pe care a cunoscut-o vreodată“.

Frații Pandava o priveau uluiți. În final, Yudhishtira a

întrebat: „Cine a fost adevărata sa mamă?“

Toate privirile erau îndreptate spre ea. A aruncat o privire disperată Domnului. Ochii săi de lotus erau plini de o infinită compasiune și au infuzat în ea puterea de a spune adevărul. Întorcându-se către Yudhishtira, i-a spus ferm: „Eu sunt mama lui. Karna a fost primul meu născut“. Spunând aceste cuvinte, a căzut la pământ leșinată. Vidura a sărit lângă ea.

Yudhishtira era prea șocat pentru a mai putea vorbi. În cele din urmă, a șoptit: „Karna era fratele meu!“ Arjuna și-a strâns brațul și a strigat: „Ce am putut să fac? Mi-am ucis propriul frate și m-am bucurat de moartea lui“.

Frații Pandava erau consternați de durere. Când Kunti și-a revenit, Yudhishtira a întrebat-o: „Spune-mi, Karna a știut toate acestea?“

Krishna a răspuns în locul ei zicând: „Da, a știut“. Frații Pandava și-au plecat capul rușinați în timp ce fiecare dintre ei își aminteau de câte ori îl insultaseră cu numele de *sutaputra*, iar el tăcuse. „Mamă, cum ai putut să ne faci așa ceva?“, au întrebat-o pe Kunti și apoi au plecat lăsând-o să sufere singură. Funeraliile au durat o lună întreagă, timp în care au fost nevoiți să locuiască în colibe construite pe malul râului. Yudhishtira era inconsolabil. Înțelepții Vyasa și Narada au venit la el, iar Narada i-a povestit viața lui Karna pentru a-l alina.

În același timp, Domnul, cu obișnuita sa compasiune, s-a dus la regina îndurerată. Își dădea seama prin ce trece. Renunțase la primul său născut pentru a-i salva pe ceilalți cinci, iar ei, în schimb, o evitau pentru prima dată. Doar el a rămas cu acea curajoasă regină care înfruntase cu bărbăție toate încercările și nenorocirile pe care i le adusese viața încă de când era copil.

Adresându-i-se Domnului, Kunti a spus: „Salutări ție, Uttama Purusha, Domn al tuturor. Ca spectator ignorant, omul nu poate recunoaște actorul aflat în robele de teatru și, în același mod noi nu am reușit să te recunoaștem pe tine, cel care ai ales să îți

ascunzi natura reală sub veșmântul unui muritor obișnuit. Dar, prin grația ta, eu am reușit să trec dincolo de acest veșmânt și să te recunosc pentru ceea ce ești. Salutări ție, O, Krishna, născut din Vasudeva și Devaki. Salutări ție, Brahman din *Upanișade*, ce a apărut în joacă pe post de fiu vitreg al lui Nanda. Salutări celui cu ochi de lotus împodobit cu o ghirlandă de lotus. Așa cum ai eliberat-o pe mama ta, Devaki, din celula unde o ținea prizonieră Kamsa cel rău, așa ne-ai salvat pe mine și pe fiii mei din multe pericole. Abia pot enumera situațiile periculoase din care ne-ai scăpat – de la încercările de asasinare asupra lui Bhima, din flăcările palatului Varanavata, de demonii amenințători ai pădurii, de la umilința din timpul întâlnirii la jocul de zaruri, de pericolele vieții noastre din pădure, de armele acestor luptători din această bătălie extraordinară și acum, în final, ai salvat neamul nostru de la pierire protejând copilul încă nenăscut al Uttarei de Brahmasirastra lui Asvattama“.

Apoi, Kunti a recitat, cu accente perfecte, în fața Domnului o rugăciune unică. „O, preceptor al universului, te implor fă-mă să am ghinion mereu. Lasă pericolele să mă înconjoare tot timpul, pentru că doar atunci când pericolul ne amenință din toate părțile îți simțim prezența divină. Doar când mințile noastre se concentrează într-un singur punct din cauza suferinței și îngrijorării extreme suntem capabili să te chemăm cu cea mai mare intensitate și doar atunci tu alergi în ajutorul devoților tăi și îi scapi din restriște. De aceea nu mă rog pentru tihnă, pentru că atunci când suntem înconjurați de liniște din toate părțile, mintea cea înșelătoare nu reușește să se focalizeze pe tine, cel care ești singurul responsabil atât pentru liniște, cât și pentru neliniște. De aceea îți mulțumesc că nu mi-ai oferit pace, își mulțumesc că nu am nicio bogăție, fiindcă am realizat că singura mea comoară ești tu. Tu și doar tu ești bogăția celor care nu au nimic altceva. Nu mă interesează niciun regat și nicio glorie, ci doar să am parte de viziunea ta binecuvântată întreaga mea

viață. Te consider spiritul etern al timpului, nesfârșit și irezistibil, ale cărui mișcări ferme nu fac distincție între bine și rău, mic și mare. Ceea ce a spus Gandhari este adevărat. Această calitate a ta aduce vrajbă între oameni și conduce la moartea și distrugerea lor. Nu ai nici prieteni, nici inamici. Chiar și distrugerea așa-zișilor tăi inamici este doar pentru a-i binecuvânta și a le oferi salvarea, căci *avatara* ta este aceea de a izbăvi toate *jiva-urile*. Aparenta naștere și activitățile nenăscutului și neschimbătorului spirit, sufletul universului, în variatele sale încarnări este cu adevărat un mister. O, Domn al tuturor, te implor nu ne abandona, căci depindem întru totul de tine. Nu avem niciun refugiu în afara picioarelor tale de lotus. Preaiubitul meu Domn, ajută-mă să tai în două atașamentul pentru poporul meu. Alungând toate celelalte atașamente, fă ca mintea mea să se agațe doar de tine. Fă ca, așa cum Gangele curge în ocean, așa mintea mea să curgă către tine, infinitul ocean al compasiunii, într-un șuvoi neîncetat de iubire și extaz. O, prieten al lui Arjuna! O, Krishna! Lider al clanului Vrishni! Domn al Gokulei! Protector al celor slabi și al sfinților! Stăpân al *yoga*! Unic ghid spiritual al umanității! Salutări ție, din nou și din nou!“

Vorbind astfel, Kunti a căzut la picioarele Domnului, nemaifiind capabilă să își stăpânească iubirea și emoția, fiind cuprinsă de extaz când se gândea de câte ori el îi salvase atât pe ea, cât și pe fiii săi, supusă iubirii pentru Ființa sa glorioasă care se afla în fața ei în carne și oase.

După o lună de doliu, Yudhishtira, la sugestia lui Krishna, Vyasa și a *rishilor*, a fost de acord să fie oficiată ceremonia de încoronare. Onorat de toți brahmanii și înțelepții, celebrat de barzi, Yudhishtira a fost condus la tron de însuși Domnul, care i-a așezat în mod oficial pe cap coroana cea sacră a dinastiei Kuru. A fost un moment unic, când omul a fost încoronat de Dumnezeu încarnat. Cât de binecuvântat a fost Yudhishtira!

În *Ramayana* s-a petrecut exact opusul. Dumnezeu în

ipostaza de Sri Rama a fost încoronat de un om – de Vasishta. După aceasta, Bhima a fost încoronat *yuvaraja*, Vidura a fost făcut ministru și consilier personal, lui Sanjaya i-au fost date în grijă finanțele, Arjuna a fost comandantul-șef al armatei, dar și ministru de externe, Nakula a fost făcut generalul armatei, Sahadeva a devenit protectorul personal al regelui, Dhaumya era mare preot și Yuyutsu era asistentul personal al tatălui său orb și al lui Gandhari și de asemenea guvernatorul provinciilor exterioare. În încheierea procesiunii, Yudhishtira i-a spus lui Krishna, „Domnul meu, mi-ai redat regatul. În afecțiunea ce ne-o porți ai jucat rolul unui om – tu, cel care trebuie să fii adorat ca suflet etern. Tu ești Domnul domnilor și, cu toate acestea, ai pretins că ești un om, ai plâns cu noi și ai râs cu noi. Tu ești steaua noastră călăuzitoare și ne arăți adevărul. Singura recompensă pe care ți-o pot oferi este aceea de a cădea la picioarele tale și de a le spăla cu lacrimi“. Spunând acestea, s-a aruncat la picioarele lui Krishna.

În ciuda cuvintelor de consolare și a sfaturilor înțelepților și ale Domnului însuși, adânca remușcare a lui Yudhishtira pentru rolul ce l-a jucat în această distrugere nu a putut fi potolită. Inconștient de puterea inscrutabilă a Domnului, Yudhishtira a fost doborât de tristețe pentru ceea ce considera a fi vina sa.

„Ce om rău sunt“, spunea el. „De dragul acestui corp care va deveni hrană pentru șacali și vulturi, am cauzat distrugerea a nenumărați oameni. Nu voi fi eliberat din iad nici după o mie de ani de suferință, ucigaș de copii, brahmani, prieteni, rude, frați și învățători ce sunt. Imensa suferință ce am cauzat-o acestor femei, ai căror soți au murit din cauza mea, nu poate fi compensată prin sacrificii sau acte de caritate.“

Reflectând la păcatele sale, Yudhishtira a căzut într-o depresie adâncă din care nimeni nu reușea să-l scoată. Nu a putut accepta nici predica Domnului către Arjuna. Gândind despre el ca fiind singurul ucigaș, plângea și se lamenta și nu

putea fi consolat. Văzând cum stau lucrurile, Domnul a decis să-l aducă la patul de moarte al lui Bhishma. Avea de atins două scopuri: acela care era evident, de a lămuri îndoielile lui Yudhishtira și celălalt era de a-l binecuvânta pe Bhishma înainte ca acesta să plece către domiciliul său ceresc. În consecință, toată lumea a pornit spre Kurukshetra unde se afla Bhishma pe patul său de săgeți. Krishna și-a așezat mâinile sale vindecătoare pe corpul răvășit de durere al cavalerului muribund. Imediat, acesta s-a simțit calm și împăcat, și mintea i s-a limpezit. Cu accente puternice, a început să-i împărtășească lui Yudhishtira lecția *dharmei*, așa cum Domnul își dorea să facă.

La început, Bhishma și-a împreunat mâinile către Domnul și i-a spus: „De ce tu, care ești epitomul *dharmei*, îmi ceri mie să îi fac cunoscută această lecție lui Yudhishtira? Aceasta se aliniază la planul tău misterios de a aduce glorie celor devotați ție“.

Domnul a zâmbit și a răspuns: „Cuvintele tale vor fi pereche cu cele din *Vede* și îți vor aduce glorie nemuritoare. Așadar, vorbește“.

Fixându-și privirea asupra acelei forme ce a domnit în inima lui în toți acești ani, ochii lui Bhisma s-au umplut de lacrimi, așa că întorcându-se apoi spre Yudhishtira, i-a zis: „Fiule, cu adevărat misterioase sunt căile Divinului. De ce oare familia ta să fie urmărită de pericole când are la conducere pe fiul *dharmei*, este protejată de puternicul Bhima, fiul lui Vayu, zeul vântului, și de Arjuna cu reputata sa Gandiva și, mai presus de toate, când Ființa Supremă este steaua voastră călăuzitoare? O, Rege! Nimeni nu poate cunoaște voința Ființei Supreme. Chiar și cei mai pătrunzători *rishi* care și-au dat toată silința pentru a scruta mintea divină, au bătut în retragere. De aceea, O, lider al Bharatavarșilor, văzând că tot ceea ce s-a petrecut a fost fructul providenței însăși, urmează poruncile acelei voințe divine și protejează-ți oamenii care acum sunt ca niște copii orfani repudiați. *Dharma* este ceea ce conduce la mișcarea roții

evoluției. Realizarea *swadharmei* fiecăruia fără a cădea pradă contrariilor plăcere și neplăcere, ură și iubire, aceasta este calea omului iluminat. Ești legat de acțiune, însă doar acțiunea este dreptul tău, nu și fructele sale, care ar trebui oferite Domnului. Aceasta este calea spre eliberare. Acțiunea realizată cu atașament duce la înlănțuire, aceeași acțiune realizată cu detașare conduce la eliberare. Renunță la acest ego ce își arogă toate gloriile. Nu îți aparțin nici gloria, nici discreditarea. Domnul însuși este singurul făcător și instigator. Este cu adevărat ciudat că tu, care îl ai pe însuși Domnul Narayana ca însoțitor, ai venit să te sfătuiesc eu. L-ai privit ca pe fiul unchiului tău, dragul tău prieten, aliatul tău plin de abnegație și cel care îți dorește cel mai mult binele. Ba chiar te-ai folosit de serviciile lui ca sfătuitor, mesager și chiar vizitiu, profitând de iubirea lui pentru tine. El, în schimb, a jucat toate aceste roluri pentru tine la perfecțiune, fără a se simți bucuros sau umilit. El este sufletul tuturor, cu o viziune egală, lipsit de egoism, fără pată. În compasiunea sa nesfârșită acum te-a adus aici, pentru că știe că a sosit ceasul plecării mele. Fie ca Domnul, cu chipul său radios, care este cunoscut doar în inimile *yoghinilor* plini de aspirație, să fie prezent în fața ochilor mei fizici până când viața îmi va părăsi trupul!“

Ochii lui Yudhishtira s-au umplut de lacrimi la auzul acestor cuvinte, căci și-a dat seama că Arjuna avea viziunea formei cosmice, iar el, cel pe care ei îl luau de-a gata și pe care îl tratau atât de familiar, nu era altcineva decât Domnul Suprem. A închis ochii și, mental, și-a cerut iertare pentru toate păcatele de însărcinare și omisiune de care era vinovat. Când l-a privit pe Domnul cu ochii înlăcrimați, a văzut că îl încuraja, căci Sri Krishna știa ce îi trecea prin minte. Simțindu-se extraordinar de consolat de aceea privire plină de compasiune, Yudhishtira s-a întors către conducătorul său și a început să îl întrebe despre toate aspectele *dharmei,* îndatoririle omului în general,

îndatoririle oamenilor în concordanță cu casta și cele dobândite prin naștere, datoriile unui rege, ale femeilor, ale celor ce caută eliberarea și așa mai departe.

Bhishma i-a ținut un discurs lung referitor la toate aceste teme, acoperind toate detaliile *dharmei* pentru ca Yudhishtira să fie complet satisfăcut. Învățăturile lui pot fi rezumate pe scurt: „Destinul este puternic, dar efortul personal îl poate modifica. Adevărul este puternic. Aderarea la adevăr nu va da greș niciodată în viață. Omul ar trebui să practice autocontrolul, umilința și virtutea și nu ar trebui să fie nici prea moale, nici prea rigid. El trebuie să se adapteze circumstanțelor. Slăbiciunea nu este o virtute și aduce cu sine multe rele. Compasiunea ar trebui combinată cu o disciplină severă. Toleranța iregularității și a *adharmei* conduce la decădere. Viața se corodează prin indolență și strălucește în productivitate. Ura este cea mai teribilă otravă. Iubirea este singura forță constructivă și este atotputernică. Ea îl poate salva chiar și pe un păcătos. *Dharma* este singurul prieten, căci ea urmează trupul pe care toți l-au părăsit“.

Atunci Yudhishtira a întrebat ce formă ar trebui să ia adorarea Ființei Supreme și la ce mod ar trebui să aibă loc. Bhishma a zâmbit și, privindu-l pe Krishna, a spus: „Supremul Dumnezeu, singurul subiect ce constituie unicul refugiu al umanității se află în fața mea. Domnul universului, Zeul zeilor, prin el este creat întreg universul. Prin meditația asupra lui și a multelor sale nume, omul poate transcende întreaga suferință. El este cea mai înaltă sursă de energie, cea mai înaltă penitență, eternul Brahman. Predă-ți inima și sufletul lui, căci el este Domnul trecutului, prezentului și viitorului. El este Supremul Purushottama“.

Spunând aceste cuvinte, Bhishma și-a fixat privirea asupra formei strălucitoare a Domnului ce stătea în fața lui și a recitat „Vishnu Sahasranama“, cele o sută de nume ale Domnului

Vishnu. Apoi s-a întins epuizat, dar exaltat. Binecuvântându-l pe Yudhishtira, i-a spus să se întoarcă atunci când va începe *uttarayana*, începutul solstițiului de vară, când soarele își începe drumul către nord.

Făcând întocmai, în prima zi de *uttarayana* s-au întors cu toții în același loc. Bhishma s-a întors plin de adorație către Krishna și a spus: „Tu ești Domnul universului, Uttama Purusha, Creatorul, sufletul etern. Te implor revelează-mi *Vishvarupa* ta (forma ta cosmică)“.

Domnul a acționat după dorința lui, iar Bhishma a cerut flori și l-a adorat pe Domnul cu ajutorul lor. A spus: „Tu ești Domnul universului, tu ești Uttama Purusha și Creatorul. Tu ești sufletul etern. Oferă-mi permisiunea de a renunța la acest corp uman. Cu permisiunea ta, voi atinge cea mai înaltă stare“.

Cel sfânt a zis: „Devavrata, îți acord permisiunea de a te întoarce acasă. Du-te înapoi la Vasu. Nu te vei mai naște niciodată în această lume a muritorilor. Moartea te așteaptă pe prag, precum un servitor ce așteaptă comenzile tale. Ai permisiunea mea de a o convoca“.

Pentru ultima dată, Bhishma i-a sfătuit pe frații Pandava: „Urmați întotdeauna adevărul. Luptați pentru el prin gând, cuvânt și faptă. Practicați renunțarea de sine. Fiți compasivi. Obțineți cunoașterea lui Brahman. Aceasta este *dharma* tuturor *dharmelor*. Aflați că acolo unde rezidă Krishna, sinele universal, acolo va fi *dharma* întotdeauna. Și acolo unde este *dharma*, victoria va apărea în mod inevitabil“.

Apoi, închizând ochii, și-a adunat ferm energia în creștetul capului și a trecut astfel dincolo sub forma unei mari lumini în timp ce se lăsa de bunăvoie cuprins de moarte. Cei din jurul său vedeau o strălucire minunată părăsindu-i trupul și ridicându-se la cer. Bătea o briză ușoară și instrumente cerești au început să cânte o muzică dulce în timp ce el își lepăda carcasa de muritor, cavalerul fără pată după care chiar și moartea a trebuit să

aștepte. Frații Pandava au realizat ultimele rituri pentru mult iubitul lor conducător.

Se spune că în ziua următoare, când cenușa lui Bhishma a fost dusă la Gange pentru a fi imersată, râul și-a oprit curgerea și zeița Ganga s-a ridicat și s-a apropiat de Krishna plângând pentru moartea iubitului ei fiu.

Krishna a consolat-o: „O, Divină Mamă! De ce plângi ca un muritor de rând? Nu știi că fiul tău a fost unul dintre nemuritorii cunoscuți ca Vasu și că el a petrecut aceste zile pe pământ datorită unui blestem? Bucură-te că acum s-a întors alături de nemuritori!“

La cuvintele Domnului, Ganga s-a consolat și și-a reluat cursul, luând cu ea cenușa fiului său.

Domnul s-a întors cu frații Pandava la Hastinapura și a rămas cu ei pentru alte câteva luni pentru a-i sfătui și a-i consola. În final s-a decis să se reîntoarcă în orașul său, Dwaraka. Luându-și rămas bun de la frații Pandava, s-a urcat în carul său de luptă. Deși își văzuseră neamul și familia măcelărite și proprii copii uciși, frații Pandava nu au trăit un sentiment atât de acut al pierderii ca în momentul în care Krishna a plecat. Se simțeau ca niște bărci fără cârmă aruncate în oceanul circumstanței. Împinși de valurile influenței sale divine, se simțeau protejați și în siguranță. Chiar și în timpul crizei majore a războiului se considerau invincibili, pentru că el era în mijlocul lor. Incapabil să suporte despărțirea, Arjuna l-a escortat până dincolo de porțile orașului. A refuzat să se întoarcă până când, în cele din urmă, Krishna a fost nevoit să îl roage să se întoarcă pentru că prezența lui era esențială pentru Yudhishtira. Ca o liană al cărei sprijin fusese luat în mod subit, Arjuna s-a întors cu capul plecat și ochii înlăcrimați după ce a văzut cum ultimul steag cu emblema Garuda flutura bucuros în vânt. Mii de locuitori ai Hastinapurei l-au urmat pentru a arunca și ei o ultimă privire către Domnul. Obosiți, s-au întors apoi acasă.

Pe drum, Krishna s-a întâlnit cu un vechi prieten brahman pe nume Uttanga. Bătrânul om în mod evident nu auzise despre întâmplările extraordinare care avuseseră loc pe acele meleaguri, căci era un călător înveterat. A întrebat foarte politicos despre bunăstarea clanurilor Pandava și Kaurava. Krishna l-a pus la curent cu situația țării. Bătrânul s-a supărat foarte tare auzind toate acestea, căci el considera că Domnul ar fi putut opri bătălia dacă și-ar fi dorit! Krishna l-a împăcat explicându-i că era în concordanță cu planul lui cosmic ca acea bătălie să aibă loc. Și nu ar fi corect ca el să interfereze cu derularea legilor impersonale ale *karmei,* pe care el însuși le-a stabilit.

„O, Uttanga! Veac după veac mă nasc în această lume pentru a menține virtutea. Dacă acest lucru poate fi obținut doar prin distrugerea celor păcătoși, atunci eu apar sub forma lui Kala, timpul a toate consumator, și produc distrugerea tuturor creaturilor. Viața și moartea sunt doar două fețe ale aceleiași monede. Una nu poate exista fără cealaltă. Am făcut tot posibilul pentru a-i aduce pe fiii lui Dhritarastra pe calea virtuții, dar acele sufletele, adâncite în răutate, nu ascultau vocea *dharmei,* cu toate că le-am acordat o viziune a formei mele cosmice. Astfel bătălia a devenit inevitabilă.“

Libertatea nelimitată acordată unui individ poate să conducă doar la decăderea sa, așa cum s-a dovedit a fi cazul lui Duryodhana, căruia niciodată nu i s-a impus vreun fel de restricție. Libertatea este un principiu universal și nu prerogativa unei singure persoane. De aceea istoriei pare să nu-i pese niciodată de indivizi. Chiar și cele mai puternice imperii și cel mai mare dintre împărați au devenit una cu pământul. Nu individul, fie el în forma unei persoane, a unei familii, comunități sau imperiu, este de valoare pentru justiția universală. Valoroasă este împlinirea planului cosmic, necesitatea de a crește printr-o ascensiune gradată trecând prin

diverse grade de umanitate până la divinitatea prezentă în fiecare dintre noi. De aceea, acțiunile Domnului în războiul Mahabharata au un scop cosmic și o intenție universală care nu poate fi înțeleasă pe deplin decât dacă noi înșine am ajuns deja pe malurile oceanului imortalității a cărui esență este chiar el însuși.

Uttanga a acceptat explicația Domnului și l-a rugat să îi acorde o viziune a formei sale cosmice, așa cum a fost ea văzută de clanul Kaurava. Krishna l-a îndatorat acordându-i-o. După aceea i-a cerut să își aleagă o răsplată.

Uttanga, fiind un suflet simplu nu avea multe dorințe, dar la insistența Domnului a spus: „Domnul meu, prin vederea formei tale universale, toate dorințele mele au fost împlinite, dar fiindcă tu insiști, iată rugămintea mea. De multe ori în călătoriile mele am suferit de o sete foarte mare. Așadar, dacă îți face plăcere, te rog, acordă-mi răsplata de a obține apă oricând voi avea nevoie“.

„Așa să fie“, a zis Domnul și după ce l-a binecuvântat, au plecat fiecare pe drumul său.

Mai târziu, în timpul călătoriilor sale prin deșert, Uttanga a fost lovit de o sete teribilă și i-a reamintit mental Domnului de răsplata sa. Exact în acel moment, de el s-a apropiat un vânător exilat, îmbrăcat cu niște zdrențe murdare, ce avea o ploscă din piele de animal din care i-a oferit apă pentru a-i potoli setea. Dar oricât era de ars de sete, brahmanul a refuzat să se atingă de apa oferită de un exilat în niște condiții atât de necurate. Vânătorul și-a continuat drumul și Domnul și-a făcut apariția. Uttanga i-a reproșat că i-a trimis o creatură atât de necurată să îi ofere apă.

Krishna a zâmbit și i-a răspuns: „O, Uttanga! Pentru binele tău l-am convins pe Indra, regele zeilor, să îți ofere *amrita* (nectarul imortalității). El era reticent pentru că nu voia să ofere nemurirea unui muritor. Dar fiindcă am insistat, a fost de acord cu condiția ca eu să îi permit să ia forma unui vânător de origine joasă pentru a-ți testa puritatea minții. Am acceptat provocarea

gândindu-mă că ai obținut înțelepciunea și viziunea egalității, care ți-ar permite să vezi același spirit universal divin strălucind în toate creaturile, oricât ar fi de înalt poziționate sau de proscrise. Prin gestul tău prostesc ai pierdut ocazia de a deveni nemuritor“.

Uttanga și-a dat seama de greșeala pe care a făcut-o și a înțeles lecția pe care Domnul i-o oferea. S-a decis să devină un *jnani*, un om înțelept atât în acțiune, cât și în principiu.

> *Focalizează-ți mintea asupra mea, fii devotat mie, sacrifică-te mie și prosternează-te în fața mea. Îți ofer angajamentul meu solemn că vei veni cu adevărat la mine, căci îmi ești cu adevărat drag. Abandonându-ți toate îndatoririle, găsește-ți refugiul doar în mine. Nu te îngrijora, căci te voi scăpa din toate pericolele și îți voi oferi eliberarea totală.*
>
> SRIMAD BHAGAVAD GITA

Aum Hari Aum Tat Sat

ॐ

ॐ

Aum Satchidanandaya Namaha!

CAPITOLUL 29

POVESTEA LUI SUDAMA

Tasyaiva mesauhridasakhyamytri dasyam punar janmani
janmani syad,
Mahanubhavena gunalayena vishajjatat
satpurusheprasanga.

> „Fie ca eu, cel care am fost atât de apropiat de marele Domn Krishna, sălașul tuturor calităților de bun augur, să fiu binecuvântat cu devotament, camaraderie și servitute față de el viață după viață. Fie ca, de asemenea, să fiu mereu în preajma adoratorilor săi.“ Așa a vorbit Kuchela.
>
> SRIMAD BHAGAVATH PURANA

Domnul a ajuns acum la Dwaraka, unde neamul Yadava l-a primit înapoi cu mare bucurie. Din păcate, el nu a putut să rămână acolo mai mult de câteva luni, deoarece Yudhishtira l-a chemat de urgență înapoi în capitala Kuru. Yudhishtira era încă chinuit de evenimentele sângeroase din trecut și nefericirea lui s-a accentuat după plecarea lui Krishna. Cu toate sfaturile pe care el le-a primit de la Bhishma și de la toți ceilalți înțelepți, îi era imposibil să se împace cu masacrul care avusese loc. Vyasa îl sfătuise să efectueze *Ashvamedha Yajna*, care l-ar absolvi de toate păcatele. Yudhishtira a fost de acord și i-a trimis vorbă lui

Krishna să vină curând și să binecuvânteze *yajna*, așa cum a binecuvântat *Rajasuya Yajna* pe care au realizat-o cu atât de mulți ani în urmă.

Domnul a sosit tocmai la timp pentru a salva copilul din pântecele lui Uttara. Reducându-se la dimensiunea unui deget, el a intrat în pântecele ei și a protejat fătul de efectele proiectilului îndreptat către el de Asvattama. Chiar și așa, când s-a născut, pruncul părea să fie lipsit de viață. Sora lui, Subhadra, și văduva lui Abhimanyu, Uttara, au început să plângă și l-au rugat pe Domnul să salveze copilul. Krishna a spus: „Dacă bebelușul este atins de către cineva care este un *nitya brahmachari*, va reveni la viață“.

Mulți înțelepți erau de față în jurul mamei, dar nici unul nu a îndrăznit să se atingă de prunc. În cele din urmă, Domnul însuși a făcut un pas înainte și a luat copilul mort în brațe. Ușor, el și-a trecut palmele sale de lotus de-a lungul trupului inert de la cap până la picioare. La atingerea mâinilor binecuvântate, copilul a luat o gură mare de aer și a început să respire, iar cei prezenți s-au umplut de uimire și bucurie.

Palatul a devenit acum un sălaș al fericirii. Chiar și Yudhishtira și-a scuturat durerea, deoarece copilul era un băiat. El va fi succesorul la tronul neamului Kuru și fusese născut într-un moment de cel mai bun augur.

Înțelepții i-au adresat multe binecuvântări și au spus: „O, rege, atunci când acest vlăstar al neamului Kuru era pe cale să fie distrus de Brahmasirastra, el a fost salvat de către atotputernicul Vishnu și adus ție ca un cadou de la el. Prin urmare, el va deveni faimos ca un mare adorator și un mare rege și ar trebui să poarte numele Vishnuratha (cel salvat de Vishnu). El va fi, de asemenea, cunoscut și sub numele de Parikshit (cel care testează), deoarece el va testa mereu creaturile pentru a afla dacă forma pe care a văzut-o în pântece este aceeași ca și cea manifestă în toată creația și care locuia și în interiorul pântecului mamei sale“.

Când Parikshit era în pântecele mamei sale, el a observat o ființă divină stând aproape de el, de mărimea unui deget, cu un aspect minunat, albastru ca un nor de ploaie, purtând o mantie de culoare galbenă și o diademă strălucitoare. El a risipit puterea lui Brahmasirastra cu buzduganul său. Pe când fătul în vârstă de zece luni privea cu mirare, figura a dispărut. El a ieșit din pântecele mamei și de atunci privește la toate chipurile pe care le vede în căutarea acelui salvator misterios.

Apoi s-au făcut pregătirile pentru *Ashvamedha Yajna*. Având în vedere că visteria era din păcate epuizată în urma marelui război, ei nu aveau fonduri suficiente pentru a efectua *yajna*. La solicitarea Domnului, frații au mers în Himalaya și s-au întors cu bogăția necesară. Ceremonia a fost apoi efectuată cu toată pompa necesară și mintea lui Yudhishtira s-a simțit apoi mult ușurată.

Domnul a petrecut ceva mai mult timp cu frații Pandava. Împreună cu Arjuna a vizitat toate locurile preferate ale tinereții lor. Arjuna deja uitase cea mai mare parte a glorioasei învățături a *Gita* și încă se considera a fi un mare devot. Domnul născocea întotdeauna situații care ar fi dus la dezumflarea ego-urilor adoratorilor săi. Într-o zi, în timp ce ei se plimbau deghizați ca niște călători obișnuiți, au dat peste un brahman care își ascuțea fioros sabia. Arjuna îl privi surprins și îl întrebă: „De ce să recurgi la violență, O, brahman?“

Brahmanul i-a răspuns: „Nu este niciun păcat în a ucide în numele Domnului meu. Trei oameni l-au tratat foarte rău. Unul este ticălosul de Sudama, căruia i-a spălat picioarele și apoi a fost forțat să mănânce fulgi impuri de orez, al doilea este înțeleptul Narada, care îi deranjează mereu somnul Domnului meu prin recitarea neîncetată a numelor sale, iar al treilea este Arjuna, care a insistat să-l facă pe Domnul meu să ocupe poziția ingrată de vizitiu al lui!“

Krishna privea cu mare amuzament la confuzia lui Arjuna și îi șopti că discreția era cea mai bună opțiune. Era de preferat să

părăsească acel loc înainte ca brahmanul cel iritat să-i descopere identitatea!

Incidentul cu Sudama la care se referea brahmanul a avut loc la scurt timp după războiul Mahabharata, când Domnul locuia la Dwaraka. Sudama era un brahman care era, de asemenea, cunoscut și sub numele de Kuchela din cauza stării zdrențuite în care se afla îmbrăcămintea sa. El studiase cu Krishna și Balarama la *ashrama* lui Guru Sandipani de la Avanti. Deși s-au despărțit cu multe promisiuni de a păstra legătura unul cu celălalt, așa cum este cazul cu mulți prieteni din copilărie, au pierdut contactul. Cu toate acestea, această intimitate cu Krishna a trezit o profundă și statornică devoțiune în tânărul brahman. El a trăit o viață de austeritate completă și devotament față de Domnul, total nepăsător cu privire la propria sa bunăstare, rătăcind dintr-un loc în altul, cântând cântece Domnului și meditând la gloria lui. Observând starea lui neglijentă, niște prieteni bine intenționați au decis să-l căsătorească și astfel să aibă și el pe cineva care să aibă grijă de nevoile sale de zi cu zi. I-au găsit o soție care se potrivea foarte bine cu temperamentul său, fiind pioasă și devotată. Cu un astfel de soț neprevăzător, ea era forțată să se descurce pentru amândoi și cu greu reușea să asigure minimul de existență din cerșit. Kuchela nu s-a gândit aproape niciodată să afle despre modul în care ei reușeau să trăiască, pentru că era convins că Domnul le va oferi mereu tot ce le este necesar, așa cum a făcut întotdeauna. Nevoile sale erau puține: dacă i se punea ceva de mâncare în față, mânca. Dacă nu, ținea post. Niciuna dintre aceste variante nu făceau vreo diferență pentru el, care era mereu cufundat într-o viziune interioară care-l susținea. Dar sărmana lui soție, care nu era atât de binecuvântată, nu putea suporta să vadă suferința copiilor ei.

Odată s-a întâmplat să nu își primească banii cuveniți din munca ei, iar vatra nu a fost aprinsă timp de mai multe zile. Fiindu-i imposibil să suporte imaginea copiilor suferind de

foame în fața ochilor ei, ea l-a abordat pe soțul ei și i-a spus: „O, sfinte! Te-am auzit spunând că venerabilul Domn Krishna, protector al neamului Yadava, consort al lui Lakshmi, zeița bunăstării, a fost prietenul tău și coleg de școală la *gurukula*. El este un iubitor al oamenilor evlavioși și un refugiu pentru toți. Poți să îi ceri o mică favoare pentru noi? Aceasta nu va însemna nimic pentru el și va fi salvarea familiei noastre. Condiția copiilor noștri este într-adevăr demnă de milă. Rogu-te ascultă-mă și mergi la el“.

Kuchela nu era deloc fericit cu această idee. Gândul de a cerși pentru bunuri materiale de la cel care era capabil să acorde nemurirea era supărător pentru el. Domnul cunoaște nevoile tuturor. Faptul că lui nu-i dăduse bogăție însemna că el nu merită asta. Ce insultă ar fi să meargă și să-l oblige să-i dea! Lipsa de bogăție materială nu însemna nimic pentru el. El nu a simțit niciun fel de dificultăți. El era adevăratul devot, cel care nu cere nimic altceva decât posibilitatea de a-l iubi și a i se închina Domnului în fiecare moment al vieții sale, fără nicio așteptare față de fructele acestor acțiuni.

După ce a fost rugat de soția lui de mai multe ori, într-un final el a fost de acord, mai mult din cauza gândului incitant că va fi în măsură să-l întâlnească pe Domnul inimii lui din nou. Dar era îngrijorat la gândul că ar merge cu mâinile goale pentru a întâlni un astfel de personaj glorios. Considera adecvat a-i duce un cadou, așa că i-a cerut soției sale să-i dea ceva care putea fi oferit drept cadou. Ea îl privi cu uimire. Coliba lor era absolut goală, lipsindu-le chiar și necesitățile de bază și soțul ei îi cerea acum un cadou potrivit pentru un rege! Ce putea ea să facă? Dintr-o dată lui Kuchela i-a venit o idee strălucită.

„Știu exact ce i-ar plăcea“, a spus el. „Lui Krishna îi plăceau foarte mult fulgii mici de orez bătut făcuți pentru noi de soția *gurului*. Trebuie să obții niște orez și să-l bați pentru mine ca să i-l duc lui.“

Sărmana femeie era la capătul puterilor ei. De unde ar fi putut să mai obțină ceva? Ei nu mai gătiseră nimic în casă de zile întregi și epuizaseră bunăvoința și caritatea vecinilor. A fugit disperată din casă și a văzut un bărbat apropiindu-se de ea. Deși acesta era un străin, ea a mers la el și și-a întins palmele în fața lui într-un gest de implorare. El a luat trei pumni de cereale din traista pe care o purta și i-a dat ei. Se spune că însuși Domnul a apărut să o ajute! Recunoscătoare pentru că a obținut ceva într-o manieră atât de neașteptată, ea s-a întors în grabă, a curățat orezul nedecorticat și l-a zdrobit în fulgi. Părea o cantitate jalnică, într-adevăr. Ea a căutat în zadar o bucată de pânză în care să-l lege, dar nu a putut găsi nimic în acea gospodărie lovită de sărăcie. Rupând o bucată din propria-i haină zdrențuită, ea a legat cu dragoste fulgii de orez într-un pachet mititel. Pe acesta i l-a prezentat nerăbdătoare soțului ei când el se pregătea să plece în dimineața următoare.

Kuchela a pornit la drum cu inima plină de bucurie gândindu-se că-l va vedea pe Domnul în curând. Spre seară a ajuns la intrarea în Dwaraka și a văzut turnulețele de aur ale palatelor sclipind în razele apusului de soare. Cu fiecare pas făcut, inima îi bătea mai tare anticipând întâlnirea. Nu mâncase de mai multe zile, dar picioarele îl duceau repede din propria lor putere, iar ochii obosiți îi străluceau la gândul fericirii care îl aștepta.

„Oare mă va mai recunoaște?“ se întreba el. „Își va aminti de mine?“

Temător, se învârtea în fața porților palatului lui Krishna, întrebându-se cum să facă să ajungă la el. Paznicii l-au studiat la început din curiozitate, dar și-au văzut mai departe de rondul lor, pentru că l-au considerat inofensiv.

În palat, consoarta lui Krishna, Rukmini, se întreba despre cauza comportamentului distrat și agitat al iubitului ei de pe tot parcursul acelei zile. El părea incapabil să se concentreze pe ceva

anume. Se tot ducea pe balcon să privească drumul. Într-un final, sfioasă, ea a îndrăznit să-l întrebe ce se petrece. „Aștept vizita unui prieten foarte drag“, a răspuns el. „Pregătește cele mai alese bucate și cea mai bună cameră pentru el, nimeni nu îmi este mai drag decât el!“

Rukmini, de asemenea, a urmărit drumul și a așteptat cu nerăbdare apariția vreunei calești sau a unui car regal, dar seara se lăsase și nimeni nu apăruse. Deodată, Domnul a coborât din balansoarul pe care se odihnea și s-a grăbit să ajungă la porțile palatului. Rukmini l-a urmat în grabă, aducând cu ea toate obiectele de bun augur pe care ea le pregătise pentru întâmpinarea oaspetelui de onoare. Când a ajuns la poarta palatului a fost surprinsă să-l găsească pe Krishna strângând la piept o bucățică de om, slab și emaciat, un adevărat pachet de piele și oase ținute la un loc de câteva zdrențe!

Cu toate acestea, la un semn al Domnului ei, ea s-a grăbit să-i spele picioarele musafirului cu apă parfumată.

Krishna practic l-a cărat pe Kuchela în camera lui, precedat de doamnele care purtau lămpi pentru a le lumina calea. L-a așezat pe unul din balansoarele sale preferate. S-a așezat lângă Kuchela, cu brațul pe după gâtul descărnat al acestuia. Rukmini a început să îi răcorească cu evantaiul regal, făcut dintr-o coadă de iac. Kuchela era complet uimit. Niciodată, nici în cele mai îndrăznețe vise ale sale, nu se aștepta el la o astfel de întâmpinare. Stătea zăpăcit de fericire în timp ce Krishna îl copleșea cu întrebări la care abia reușea să formuleze un răspuns.

„O, cel mai drag prieten al meu! De ce nu ai venit să mă vezi până acum? Care mai este viața ta? Te-ai căsătorit? Câți copii ai?“

Despre acest subiect Kuchela ar fi trebuit să discute cu Domnul și să ceară ajutorul, dar bietul om a uitat complet motivul vizitei sale acolo. Tot ce putea face acum era de a zâmbi și privi cu adorație la chipul mult iubit, acum fiind atât de

aproape de al său. Imediat ce a sosit, Kuchela a fost copleșit de splendoarea împrejurimilor și s-a simțit rușinat de darul său modest și a decis să ascundă micuța grămadă de fulgi de orez la subsuoară. Toți cei din palat erau uimiți să-l vadă pe Domnul adorându-l cu atât de multă iubire pe acest brahman emaciat. Un om care altfel ar fi fost disprețuit de restul lumii era acum tratat de Domnul ca și cum ar fi fost propriul său frate. Ce merite dobândise acest om de beneficia acum de un astfel de tratament? Curând după aceea a venit și Balarama și fiecare dintre cei doi s-au așezat de câte o parte a brahmanului și au început să depene amintiri din zilele tinereții lor fericite la *gurukula*. Domnul a vorbit despre măreția învățătorului.

„Cei prin care ne naștem în această lume ne sunt primii *guru*. Astfel, mai întâi părinții trebuie să fie venerați ca *guru*. Cel care ne arată calea și ne ajută să devenim pregătiți pentru a studia *Vedele* este cel de-al doilea *guru*, chiar mai mare decât primii. Și, în sfârșit, cel care împărtășește înțelepciunea Supremului este cel mai mare dintre toți *guru*. Să știi că acela nu este nimeni altul decât eu. Deși mă regăsesc în toate ființele, adorarea mea prin intermediul *guru* este adorarea pe care o prețuiesc cel mai mult. Doar prin grația *gurului* se poate atinge împlinirea tuturor aspirațiilor spirituale.“

Kuchela a răspuns: „O, Divinitate Supremă! O, tu, învățător al tuturor lumilor! Ce altă împlinire mai pot avea în această viață eu, cel care a avut marea șansă de a petrece câteva zile cu tine la locuința *gurului*? Cum aș putea uita vreodată acele zile? Din acel moment, viața mea a fost petrecută în contemplarea acelei amintiri binecuvântate. Îți amintești cum mergeam în pădure să culegem lemne pentru foc pentru *guru* și cum într-o zi ne-a prins o ploaie torențială și nu am putut să ne mai întoarcem? Tu m-ai adăpostit în brațele tale atunci, până când învățătorul nostru cu suflet mare a venit și ne-a salvat dimineața și apoi ne-a binecuvântat. Cu siguranță, doar prin binecuvântarea acelei

ființe venerabile eu am primit șansa de a fi cu tine în acel mod“.

Spunând aceasta, Kuchela s-a tras mai aproape de ființa divină pe care o iubea atât de mult, privindu-l cu ochi plini de adorație. Cu toate acestea, era atent să-și țină brațul pe lângă el tot timpul, pentru că nu voia ca Domnul să vadă ce ofrandă amărâtă i-a pregătit.

Domnul știa ce era în mintea lui și se uita fix în locul unde se putea zări o bucățică mică de cârpă care ieșise în afară, așteptând să primească acel cadou, dar în zadar. Kuchela a lipit mai aproape de el mica grămăjoară. Deși Domnul nu vrea nimic și nu așteaptă nimic, totuși chiar și cel mai umil dar oferit de adoratorii săi este acceptat cu bucurie, deoarece este expresia iubirii lor față de el. Nu dimensiunea darului contează, ci cea a inimii care îl oferă. În fața Domnului lui Lakshmi (zeița bunăstării și a bogăției), noi toți suntem ca și Kuchela. Chiar și așa, putem să îi oferim un pumn de fulgi de orez, scăldați în lacrimile de iubire ce se revarsă din ochii noștri. În cele din urmă, pierzând orice speranță de a i se mai oferi vreun dar, Domnul i-a spus jucăuș: „O, prieten drag! Ce dar mi-ai adus de la tine de acasă? Chiar și un fleac pe care mi-l oferi este prețuit de mine. Orice este oferit cu iubire, fie o frunză, o floare, o sămânță sau chiar și niște apă, eu le accept cu încântare!“ În ciuda acestor indicii evidente și a privirilor directe către locul în care era dosit darul său, sfiosul brahman se uita în jos și ezita să prezinte mica legătură de orez.

În cele din urmă, obosit să aștepte și nedorind să-l tachineze mai mult, Krishna s-a întins și a tras de grămăjoara mizerabilă de la locul în care era ascunsă. „Ah, ce este asta?“, a întrebat el, tachinându-l cu o strălucire în privire. „O, șiretule! Îl țineai ascuns ca să îmi faci o surpriză?“

El a desfăcut bucata de cârpă și se uită la conținut continuând: „Cât de inteligent să ghicești ce mi-ar plăcea cel mai mult. Îți mai amintești fulgii de orez pe care soția *gurului*

obișnuia să îi pregătească pentru noi? N-am mai mâncat ceva așa de delicios de atunci, dar sunt sigur că soția ta a pregătit ceva similar. Aceste prințese de la curtea regală nu cunosc arta pregătirii acestui deliciu“, a spus el cu o privire amuzată în direcția lui Rukmini.

Vorbind așa, el a luat un pumn plin de fulgi și i-a mâncat cu o poftă evidentă. Apoi a luat un altul și pe când era gata să-i pună în gură, Rukmini i-a prins mâna. „Doamne, nu te pripi. Vrei să mă dai și pe mine, de asemenea?“, l-a întrebat ea. În momentul în care Domnul a mâncat un pumn din acea mâncare cu o încărcătură puternică, cea a întregii iubiri din inima lui Kuchela, el îl binecuvântase deja cu toate bunurile lumești. Dacă ar mai fi luat un pumn din acei fulgi, Rukmini se temea că ea, zeița bogățiilor în persoană, ar fi trebuit să devină roaba soției lui Kuchela! Dacă am reușit să-i oferim Domnului darurile noastre cu iubirea și umilința unui Kuchela, nu există nicio urmă de îndoială că toată șansa și norocul s-ar revărsa din abundență asupra noastră. Dar noi cunoaștem doar limbajul pieței. Darurile noastre sunt mită, prin urmare primim ceea ce merităm.

Kuchela a petrecut o noapte feerică în compania Domnului. Tot timpul cât a fost acolo, el nu și-a amintit nici măcar o dată care este motivul vizitei sale și nici condiția soției și a copiilor săi. Chiar dacă Krishna l-a întrebat de mai multe ori pentru a-l testa, mintea lui Kuchela nu s-a clintit din contemplarea Domnului. În cele din urmă, atunci când dimineața a sosit, el s-a ridicat cu părere de rău, sperând că Domnul îl va îndemna să mai rămână, dar el nu a făcut nicio astfel de încercare și nici nu i-a oferit nimic. Tot ce a făcut a fost de a-l îndemna să îl viziteze mai des pe viitor. S-au despărțit cu mare afecțiune. Krishna l-a îmbrățișat, l-a însoțit personal până la poartă și și-au luat rămas bun cu mult drag. Kuchela era trist, nu pentru că nu primise nimic, ci pentru că trebuia să se despartă de maestrul său iubit.

În timp ce își croia drum spre casă, el și-a amintit brusc de

motivul vizitei sale și se întrebă ce îi va spune soției sale. Dar nu și-a bătut prea mult capul cu această chestiune lipsită de importanță, deoarece mintea lui era plină de beatitudinea orelor petrecute în compania Domnului. „Deși sunt cel mai sărac dintre cei săraci, el m-a îmbrățișat la pieptul său, care este lăcașul lui Lakshmi. Ca pe un frate, m-a așezat pe divanul lui, pe care îl împarte cu consoarta sa. Trupul meu obosit a fost răcorit de regina lui! El însuși m-a servit cu orice, inclusiv mi-a spălat picioarele cu mâinile sale binecuvântate și m-a uns cu pastă de santal. Astfel, am fost onorat precum un rege de el, cel care este Zeul tuturor zeilor. În mila sa infinită, el nu m-a tentat cu bogății, deoarece el știe că o îmbogățire bruscă poate să-i dăuneze spiritului unui om sărman, să-i amplifice vanitatea și apoi toate acestea să conducă la declinul său spiritual.“

Gândindu-se astfel, nobilul brahman a ajuns la locul unde obișnuia să fie coliba sa. În locul acesteia, el a văzut turnurile unei vile, la fel de luminoasă ca și cea pe care tocmai o părăsise. Se opri, întrebându-se dacă nu cumva, în starea sa de spirit uluită, se întorsese la Dwaraka. Conacul era înconjurat de numeroase parcuri și grădini și de lacuri pline cu lotuși și cu lebede. În timp ce sărmanul om stătea ezitând în fața porților, el zări o apariție îmbrăcată în mătăsuri și împodobită cu bijuterii ce venea cu pas lin către el, însoțită de multe tinere care purtau mai multe obiecte de bun augur pentru întâmpinarea sa. Privirii sale uluite, ea îi părea a fi chiar zeița Lakshmi, fiind sigur că totul este doar o iluzie. Când frumoasa doamnă s-a apropiat de el și i s-a adresat spunându-i domnul meu, el și-a dat seama că era nimeni alta decât soția lui, pe care oamenii obișnuiau să o numească Kukshama datorită siluetei ei emaciate. Cu blândețe, ea l-a condus în interior și l-a îmbăiat, apoi l-a îmbrăcat în hainele costisitoare care îi fuseseră pregătite. Apoi au venit copiii lui frumoși și au dansat fericiți în jurul lui. Tulburat de această revărsare de abundență, el a închis ochii și a rămas absorbit în

contemplare.

„Motivul pentru revărsarea unei astfel de bogății cerești asupra unui om atât de sărman ca mine trebuie să fie cu siguranță cauzat de întâlnirea cu întruparea grației și a plenitudinii. El revarsă binecuvântările sale asupra devoților săi, așa cum norii scutură ploaia, fără a te anunța înainte, ca și când totul ar fi doar un fleac. Cu toate acestea, el a mâncat din darul meu nesemnificativ cu atât de multă încântare. Dar, O, Doamne, faptul că am fost binecuvântat cu atât de multă bunăstare este o mare încercare pentru mine. Tot ce îmi doresc este să fiu binecuvântat cu o devoțiune eternă și totală pentru a te servi, viață după viață. Aceasta este unica mea rugăciune.“

Gândind astfel, brahmanul își dorea să renunțe la toate acele obiecte ale bucuriei lumești, dar pentru a o mulțumi pe soția sa, el a continuat să trăiască în acel conac ca și cum era doar un musafir, pe deplin detașat de tot ce era acolo.

„Fie ca transformarea stării mele materiale să nu-mi afecteze starea spirituală“, era rugăciunea lui permanentă. „Fie ca eu să mă bucur mereu doar de tine, Doamne, și nu de fleacurile unei existențe lumești.“

Pe el nu îl deranja când umbla îmbrăcat în zdrențe și nici nu îi păsa că acum era îmbrăcat în mătăsuri. El era la fel de neafectat de noua lui bogăție cum fusese și de sărăcie. El era adevăratul *sthithaprajna* sau omul iluminat menționat în *Gita*. De fapt, Domnul i-a conferit toate bunurile lumești nu pentru el, ci de dragul soției sale, care era de asemenea o adoratoare a lui și care nu mai suporta să vadă starea jalnică și scâncetele de foame ale copiilor ei. Datorită marii ei iubiri și fidelități, sărmana femeie l-a cucerit pe Domnul, cel care nu poate fi cucerit cu săbiile. Ea a continuat să-și împlinească întreaga viață datoria față de soțul său și față de copiii săi, în timp ce Sudama își petrecea timpul într-o meditație continuă asupra Domnului, până când nodul vieții sale trupești a fost tăiat bucăți și el a ajuns

pe tărâmul nemuririi.

Cea mai mare caritate este renunțarea la ideea de violență față de toate ființele.
Penitența este renunțarea la dorințe. Curajul este cucerirea naturii proprii. Onestitatea constă în a privi totul cu un ochi egal.

DOMNUL KRISHNA ÎN UDDHAVA GITA,
SRIMAD BHAGAVATHAM

O, Arjuna, caută refugiu doar în el, cu toată ființa ta, deoarece doar prin grația lui vei putea atinge pacea supremă și lăcașul etern.

SRIMAD BHAGAVAD GITA

Aum Hari Aum Tat Sat

Aum Dharmakrite Namaha!

CAPITOLUL 30

REGULILE SUPREME ALE DHARMEI

O, fiu al lui Kunti, îți dau cuvântul meu solemn,
Adeptul meu nu va eșua niciodată.

SRIMAD BHAGAVAD GITA

Anii ce au urmat bătăliei de la Kurukshetra au fost pașnici. Yuddhishtira s-a dovedit a fi un rege ideal, domnia lui amintindu-ne de zilele lui Ramarajya (domnia regelui Rama). El a domnit cu înțelepciune, iar interesele supușilor săi erau întotdeauna aproape de inima lui. *Dharma* a înflorit din nou în Bharatavarsha, exact așa cum Domnul a prezis că va fi după efectele de purificare ale războiului Mahabharata.

Odată, domnul Krishna, însoțit de prietenii săi Uddhava și Satyaki și o adunare de înțelepți, a mers în orașul Mithila în țara lui Videha, faimoasă încă din timpul lui Janaka pentru regii săi filozofi. Conducătorul actual era de asemenea un mare sfânt și devotat Domnului. În acel oraș locuia și un brahman sărac numit Srutadeva, care și-a găsit împlinirea vieții în adorarea Domnului Krishna. El își îndeplinea nevoile vieții cu ce îi aducea soarta, fără să depună un prea mare efort. Zilnic el primea suficient cât să se întrețină și era perfect satisfăcut. Semnul unui suflet nobil, după cum spune Domnul în *Gita*, este acela că el trebuie să fie mulțumit cu orice i se oferă pe nepregătite, sigur în credința sa că Domnul va ști care îi sunt nevoile materiale. Vizita Domnului la Mithila a fost inspirată de către dorința celor doi devoți, regele

țării și brahmanul sărac, ca acesta să le viziteze orașul. Întregul drum de la Dwaraka la Mithila a fost plin de oameni veniți din Bharatavarsha. La vederea feței minunate și a zâmbetului fermecător al Domnului cu toții se simțeau ca și cum obținuseră extazul iluminării. Străzile din Mithila erau foarte frumos decorate și pline de oameni dornici să-l vadă pe cel sfânt. Atât regele Bahulasva, cât și brahmanul Srutideva au căzut la picioarele lui și l-au invitat în locuința lor în același timp și în aceeași zi. El a acceptat ambele invitații, pentru că ei au ales un moment favorabil, iar el nu dorea să rănească pe niciunul din ei sau să-și arate preferința pentru rege.

Când Domnul și suita lui sosiră, au fost primiți regește și li s-a servit un ospăț magnific cu mâncăruri alese pe tăvi de aur. Regele i-a spălat picioarele celui sfânt și i-a stropit pe toți cei prezenți cu apa sfântă. El personal i-a îndeplinit toate nevoile, nepermițând nimănui altcuiva să îndeplinească nici măcar cea mai umilă treabă. Regele l-a implorat să mai rămână în orașul lor pentru câteva zile, aceasta fiind considerată o binecuvântare de către toată lumea. Domnul a fost de acord.

În aceeași zi, brahmanul sărac a aranjat, de asemenea, o modestă primire pentru Domnul inimii lui în umila sa locuință. Coliba a fost curățată, măturată și luminată, iar podeaua de pământ a fost acoperită cu rogojini de paie și cu toate obiectele de bun augur pe care și le-a putut permite. Atunci când Domnul a sosit însoțit de către înțelepți și prieteni apropiați, bucuria brahmanului nu a avut margini. A început să danseze într-o stare de devoțiune și extaz, apoi s-au așezat pe rogojină și i-a spălat Domnului picioarele sfinte și a stropit cu acea apă asupra sa și a familiei sale cu venerație. Apoi l-a adorat cu fructe, frunze de *tulsi* și petale de lotus, toate adunate din pădure. A așezat un ceai în fața oaspetelui său sfânt și niște agrișe proaspete. Ceaiul, fiind băut după ce mâncau agrișe, devenea dulce și delicios. Din multele vase de lut ce se aflau în fața sa, Domnul a ales unul

ciobit și a băut. Când Srutideva a văzut asta, a început să plângă și căzând la picioarele Domnului, el a zis: „O, tu, cel sfânt! Este într-adevăr potrivit ca tu să o alegi din toate aceste căni pe cea ciobită, la fel procedezi și cu ființele umane – îi alegi pe cei fragili și imperfecți asemenea mie ca să îți reverși grația asupra lor. Comportamentul tău poate să pară straniu acelora a căror viziune este încețoșată de orgoliu. Doar mințile pline de devoțiune pot înțelege căile tale misterioase. Te rugăm să ne înveți pe noi, cei care plutim neajutorați în oceanul *samsarei* (existența muritoare). Cum te putem sluji, în ce forme să te adorăm?“

Ținând mâna lui Srutideva în mâna sa, Domnul a ținut un discurs despre măreția înțelepților: „O, tu, cel nobil, să știi că eu sunt întotdeauna prezent în cei sfinți, în cei înțelepți. Ei sunt reflexiile mele, și de aceea ei trebuie să fie adorați cu aceeași credință cu care mă adori pe mine. Aceasta este cu adevărat modalitatea de a mă adora pe mine, și nu adorarea unor imagini cu ofrande costisitoare. Oamenii sfinți sunt întruparea tuturor *Vedelor*, iar aceia care adoră imagini în templu, dar îi disprețuiesc pe acești înțelepți care sunt una cu mine însumi se fac vinovați de un mare păcat. Să știi că aceștia sunt acum aici să te binecuvânteze. Ei au călătorit în întreaga lume sfințind toate religiile cu praful de pe picioarele lor“. Atunci când a fost binecuvântat și de Domnul și de înțelepți, cupa de fericire a lui Srutideva a început să se reverse.

Prin aceste două episoade, Domnul Krishna a demonstrat că el însuși este un devot al devoților săi. Acceptând ambele invitații în același timp, a arătat că nici sărăcia, nici belșugul nu trebuie să reprezinte un obstacol în adorarea sa. Atitudinea mentală este cea care contează. O persoană poate oferi agrișe, iar o alta un fruct costisitor, dar în ochii Domnului, valoarea este aceeași dacă este oferită cu iubire.

Multe religii subliniază faptul că bogăția reprezintă o piedică

pe calea realizării. Iar aceasta deoarece bogăția este cel mai adesea însoțită de mândrie, iar aceasta reprezintă de fapt obstacolul care blochează calea către Dumnezeu.

Cei săraci, pe de altă parte, consideră că este destul de ușor să se întoarcă la Dumnezeu, pentru că ei nu au la cine să apeleze și nici un sold bancar de care să depindă. Cei bogați, înconjurați de lingușitori, și de cuferele pline cu aur, se simt în siguranță și nu au nevoie de Dumnezeu.

Bahulasva ne arată cum bogăția nu trebuie neapărat să fie un obstacol în calea devoțiunii, deoarece deși el era rege, se considera doar un custode al bogăției dăruite lui prin grația Domnului. El și-a folosit averea pentru a-i ajuta pe cei săraci și nevoiași și având grijă de nevoile înțelepților, dăruind toată bogăția sa Domnului, celui prin a cărui grație a dobândit-o. Lecția ce trebuie învățată de la Srutideva este aceea că cei săraci nu trebuie să se lamenteze pentru faptul că ei nu au nimic de valoare să îi ofere Domnului. În ochii lui, cea mai mare valoare se află într-o inimă devotată și umilă și nu într-un obiect fizic.

Trecuseră deja cincisprezece ani din domnia lui Yudhishtira când Vidura l-a abordat pe Dhritarastra într-o noapte și i-a spus că este timpul pentru el să renunțe la viața lumească, de care ar fi trebuit să se simtă dezgustat până acum, să se retragă în pădure și să rămână în contemplație pentru restul vieții pământești. Regele orb a realizat adevărul și înțelepciunea sfatului fratelui său. El s-a decis să plece chiar a doua zi și a comunicat intenția sa nepoților lui. Gandhari, Sanjaya și Kunti de asemenea s-au hotărât să îl urmeze, deoarece au simțit că sfatul lui Vidura le era și lor adresat. Toate încercările de a-i face să se răzgândească au fost zadarnice. Frații Pandava au încercat să o oprească măcar pe mama lor, dar Kunti a considerat că este de datoria ei să servească cuplul de orbi până la sfârșitul vieții sale. Poate pentru a ispăși ceea ce fiii ei au fost forțați să le facă copiilor lor.

Vorbele ei de despărțire către Yudhishtira au fost: „Să nu încerci să mă convingi să nu îi urmez, deoarece știu că trebuie să mor servindu-i. Să ai grijă de Sahadeva, deoarece el este cel mai tânăr – fiul iubit al lui Madri. Niciodată să nu deviezi de la *dharma*“. Astfel, până la final, Kunti s-a dovedit a fi un caracter exemplar. În ziua următoare ei au plecat spre pădure printre dealurile de la poalele Munților Himalaya, însoțiți de Vidura.

Fraților Pandava li s-a spus să nu meargă să îi vadă pentru cel puțin un an. La sfârșitul perioadei prevăzute, ei i-au vizitat și au fost foarte îndurerați când au aflat despre privațiunile autoimpuse. În timpul șederii lor de câteva zile, Vidura, unchiul lor iubit și salvatorul lor, a murit după ce a transmis întreaga sa bogăție spirituală nepotului său preferat, Yudhishtira. Un an sau doi mai târziu, Dhritarashtra, Gandhari și Kunti s-au expus unui incendiu forestier și au permis ca trupurile lor muritoare să fie mistuite. Sanjaya a petrecut restul vieții sale în meditație în Himalaya.

Curând după aceasta, Arjuna a venit să locuiască cu Krishna la Dwaraka și Domnul și-a dat seama că prietenul său uitase complet mesajul glorios al *Gita* ce-i fusese transmis la Kurukshetra. I s-a oferit o oportunitate care să-l ajute să și-l reamintească. Exista un brahman ce trăia în oraș, care a constatat că toți copiii lui mureau în momentul nașterii. De fiecare dată când s-a petrecut acest lucru, el transporta corpul neînsuflețit la porțile palatului Domnului și striga: „Copilul meu a murit din cauza nelegiuirilor războinicilor kshatriya care persecută oamenii sfinți și care sunt rău intenționați. Soarta acestor persoane care sunt conduse de regi opresivi, lipsiți de control asupra simțurilor lor este sărăcia și mizeria“.

La moartea celui de-al nouălea copil, când a plecat pentru vizita de rutină la sala de ședințe a neamului Yadava, Arjuna era acolo și a fost destul de supărat să audă aceste lamentări. „O, învățatule!“, a spus el. „Ce rost are să te lamentezi? Nu există

niciun kshatriya care să mânuiască un arc în această țară a ta?“ După ce a plecat brahmanul, el l-a întrebat pe Krishna despre aceste evenimente. Acesta a zâmbit și a spus: „Cine poate înlătura efectele *karmice* din trecutul cuiva? Ele trebuie să fie experimentate de către toți“.

Arjuna nu s-a mulțumit cu acest răspuns. Gândind despre el că este marele erou al războiului Mahabharata și uitând cui îi datora victoria, el s-a repezit după brahman să-i ofere serviciile sale. „Nu vă întristați, O, Preafericitule“, i-a spus îndureratului tată. „Anunță-mă când soția ta concepe din nou, și îți promit să-ți aduc copilul în siguranță.“

Brahmanul nu a fost impresionat de pretențiile lui Arjuna de a fi un expert în obstetrică și a întrebat batjocoritor: „Cine ești tu să te lauzi că poți realiza ceea ce nici măcar Balarama, Krishna, Pradyumna sau Aniruddha nu pot face?“

Arjuna și-a proclamat cu mândrie descendența. „Adevărat, eu nu sunt unul dintre ei, dar eu sunt Arjuna, fratele mijlociu al conducătorilor clanului Pandava și cel care mânuiește arcul Gandiva. Nu desconsidera priceperea mea, care a provocat până și admirația și uimirea Domnului cu trei ochi (Shiva)! Voi rezolva următoarea problemă pentru tine, chiar dacă trebuie să-l cuceresc pe domnul morții însuși. Dacă nu reușesc să îndeplinesc acest jurământ al meu, voi intra în foc ca ispășire pentru încălcarea cuvântului meu!“

Brahmanul, care nu avea nimic de pierdut, era gata să încerce orice idee și imediat a fost de acord să îl anunțe de îndată ce soția sa concepea. Acest eveniment anual a avut loc la scurt timp după aceea și el l-a informat pe Arjuna de evoluția fătului în uter. De fiecare dată când venea, Arjuna avea o discuție secretă cu el. Krishna l-a întrebat despre ce era vorba, dar Arjuna a refuzat să se folosească de oportunitatea de a avea încredere în el și i-a dat de fiecare dată un răspuns evaziv. Aroganța lui era atât de mare, încât nu s-a gândit nici măcar o singură dată să-i

ceară ajutorul Domnului. În sfârșit, ziua cea mare a venit. Brahmanul s-a grăbit să-l anunțe pe Arjuna că soția lui era în travaliu. Înarmat cu Gandiva și cu tolba lui inepuizabilă de săgeți, a ieșit, încrezător de succes. Chiar când era pe punctul de a pleca, Krishna, pe care îl credea dormind, strigă după el: „O, Arjuna! Unde te duci atât de devreme în dimineața aceasta?“

Domnul îi oferea o ultimă șansă, dar Arjuna, mult prea încrezător, a răspuns: „Mă duc să fac o plimbare!“

„Mergi la plimbare?? Înarmat cu Gandiva? Cu cine vrei să te întâlnești, dragul meu prieten? Sunt animale sălbatice în apropiere de Dwaraka? Arăți ca și cum te aștepți la ceva probleme. Vrei să te însoțesc?“

„Nu, nu, nu“, a spus Arjuna în grabă. „Nu te deranja atât de devreme!“

„Nicio problemă, dragul meu prieten“, a spus Domnul, cu o sclipire în ochi. „Oricum, să-mi spui dacă ai nevoie de mine. Tu știi că îți voi veni întotdeauna în ajutor.“

Dar, chiar și după aceste indicii, Arjuna nu s-a gândit să aibă încredere în el. Mândru de priceperea sa, fiind învingător într-un război puternic, el a uitat că fără ajutorul lui Krishna, el ar fi fost nimicit de mii de ori în timpul războiului. În același mod, Domnul șoptește în inima fiecăruia să apeleze la el pentru ajutor în toate necazurile, fie mari sau mici, pentru că nu există nicio povară, oricât de grea, pe care el să nu o ducă de dragul devotului său, nicio problemă, oricât de măruntă, pe care el să nu o rezolve. Dar cufundați în propria noastră vanitate, nu reușim să primim ceea ce el ne dăruiește „Abandonează-ți ego-ul, iubitul meu Arjuna. Ai încredere în mine. Dăruiește-ți inima mie, iar eu te voi duce cu siguranță la victorie în această viață și mai târziu spre eliberare.“

Aceasta este calea dulce a lui *bhakti* (devoțiunea) și a lui *prapti* (abandonarea de sine), ceea ce Arjuna a învățat pe câmpul de luptă al dinastiei Kuru, învățătură pe care mai târziu a uitat-o.

Cu toate acestea, în curând avea să fie umilit realizând că fără protecția divină, era cu totul lipsit de ajutor, la fel ca noi toți.

Arjuna a mers până la casa brahmanului și a aflat ultimele vești de la tatăl îngrijorat. Arjuna și-a înlăturat temerile și a mers mai departe, acoperind întreaga cameră de lucru cu o ploaie de săgeți, într-un mod foarte precis și metodic, așa cum a procedat și în pădurea Khandava, cu mult timp în urmă. El însuși s-a așezat apoi la intrare, astfel încât nimeni nu putea trece înăuntru sau în afară fără știrea lui.

În câteva minute, el a auzit un geamăt cumplit, și tatăl înnebunit de durere a izbucnit în plâns: „Monstrule! Ce ai făcut cu copilul meu? De nouă ori s-a întâmplat acest lucru, dar cel puțin rămâneam cu cadavrul. Dar acum, datorită amestecului tău, până și corpul a dispărut. N-ar fi trebuit să te ascult niciodată. Atât timp cât nici Krishna, nici Balarama nu m-au putut proteja, cum de m-am putut aștepta să faci tu acest lucru?“

Brahmanul spunea lucrurilor pe nume. El avea întotdeauna un temperament necumpătat, iar aceasta fusese ultima picătură. Arătând cu dispreț spre magazia de lemne, a continuat: „Acolo se află magazia de lemne. Ia ce ai nevoie. Cel puțin lasă-mi satisfacția de a vedea cum arzi de viu!“

Sărmanul Arjuna a devenit cam palid și tăcut în timp ce discursul a continuat. „Dă-mi puțin timp“, a implorat el. „Voi căuta în întreaga lume. Dacă bebelușul tău se află oriunde în cele trei lumi, am să-l descopăr cu siguranță și îl voi aduce înapoi la tine!“

Brahmanul i-a aruncat o privire sceptică și fără tragere de inimă a fost de acord să îl lase să meargă. Făcând apel la divinitatea lui preferată, Domnul Shiva, să-l ajute, Arjuna a mers mai departe la reședința lui Yama, precum și în paradisul lui Indra, dar el nu a putut găsi nicăieri copilul.

După o căutare zadarnică și frustrantă, s-a întors cu mâinile goale la brahman, care pregătise cu grijă rugul pentru el, atât de

sigur era de rezultatul căutării lui Arjuna!

Arjuna arăta palid, dar nu simțea teama. El a aprins focul, s-a rugat Domnului Shiva, iar apoi a făcut trei pași înapoi pentru a-și lua avânt să sară în mijlocul flăcărilor.

Chiar și în acest ultim moment, el nu s-a gândit nicio clipă să îl invoce pe Krishna. Dar Domnul nu abandonează niciodată un adept care i-a fost încredințat. Chiar dacă adeptul uită, Domnul nu uită niciodată! În timp ce Arjuna a făcut al treilea pas înapoi, el s-a simțit prins ferm din spate de două brațe iubitoare.

Fără să se uite în jur, el a încercat să se scuture de strânsoarea care-l imobiliza și a spus: „Lasă-mă. M-am decis să renunț la viața mea!“

„Ce temperament!“, l-a mustrat încet Krishna, întorcându-l spre el pe neatentul Arjuna. „De ce nu m-ai chemat, O, prietene? Nu știi că aș face totul pentru binele tău? Tu ești prietenul meu, devotul meu, preaiubitul meu. Tu ești în mine și eu în tine. Cum te pot părăsi? Vino cu mine și îți voi arăta ceva.“

Spunând aceasta, l-a luat cu el pe Arjuna în carul lui și au început să meargă în direcția vest, trecând peste cele șapte continente și mări. Arjuna a simțit ca și cum carul ar fi fost ridicat deasupra Pământului și au pătruns în întunericul intens din spațiul cosmic.

Domnul și-a trimis discul său divin, având strălucirea a o mie de sori, să lumineze calea lor. În cele din urmă au ajuns la Vaikunta, lăcașul Domnului Vishnu. Arjuna a văzut o întindere de apă de culoarea laptelui, încoronată de valuri uriașe, stârnite de vânturi puternice. Acolo, el l-a văzut pe Adishesha, șarpele uriaș a cărui viziune înfioară, luminând cu nenumărate pietre prețioase stabilite pe zecile de capete, arătând ca un munte de cristale spumante și strălucitoare, cu gâtul și limbile albastre. Așezat pe corpul acelui șarpe puternic, el l-a văzut pe Domnul Suprem, Mahavishnu (marele Vishnu), albastru ca infinitul, învești mântat în haine galbene, cu un chip miraculos de senin și

cu ochii strălucitori. El avea semnul Shrivatsa pe piept, ca și Krishna, și era împodobit cu bijuteria Kaustubha și cu ghirlanda, *vanamala*. Era înconjurat de înțelepți și slujitori și echipamente militare care își asumaseră anumite forme.

Domnul Krishna s-a închinat în fața lui, ca parte a jocului său divin, iar Arjuna s-a închinat și el cu mare entuziasm. Cel Suprem a vorbit cu o voce sonoră: „I-am adus pe fiii brahmanului pe tărâmul meu, pentru a vă putea întâlni. Voi sunteți încarnările marilor înțelepți Nara și Narayana, care sunt propriile mele euri. Deși nu aveți nicio dorință proprie, va trebui să vă îndepliniți îndatoririle pentru binele lumii și pentru menținerea *dharmei*".

Spre surprinderea lui, Arjuna a văzut că toți copiii brahmanului se jucau în jurul acestei ființe divine. Ei nu își doreau să părăsească tărâmul fericirii și să se întoarcă pe Pământ, care li se părea a fi o planetă întunecată. Krishna și Arjuna au plecat din lăcașul acestei Ființe puternice și s-au întors pe Pământ, unde s-au prezentat brahmanului uluit cu zece urmași în locul celui promis de către Arjuna.

Încă o dată, Arjuna a realizat propria sa nebunie și a văzut, de asemenea, că toate întreprinderile de succes pe care o persoană pare să le fi atins prin efortul propriu sunt doar opera harului Domnului. El s-a închinat la picioarele Domnului său Krishna și i-a cerut iertare, așa cum a făcut pe câmpul de luptă când a văzut forma sa cosmică.

Krishna îi zâmbi cu tandrețe și îi zise: „Amintește-ți, Arjuna, suntem uniți așa cum a spus Domnul Vishnu. Nu te voi părăsi, chiar dacă tu mă uiți. În momentul în care o persoană se abandonează mie, eu îi voi stabili pașii în direcția cea bună. De fapt, prietene, am să-l duc în siguranță prin jungla acestei existențe pământești așa cum pisica mamă își poartă puiul ei".

Ultimii ani de ședere pe Pământ, Domnul i-a petrecut acordând sfaturi celor mai apropiați de el și celor care l-au abordat pentru ajutor. Aici se află măreția învățăturilor sale. El a

insistat asupra faptului că fiecare ființă ar putea și ar trebui să găsească calea cea mai potrivită pentru propria sa natură.

Calitățile lui Prakriti sunt trei la număr – *sattva*, *rajas* și *tamas*. Natura umană poate fi, de asemenea, clasificată în funcție de acestea trei. Oamenii *sattvici* sunt caracterizați prin bunătatea lor, dragostea de contemplare, non-violență și așa mai departe. Persoanele *rajasice* sunt întotdeauna prinse în achiziționări, pierderi și cheltuieli, plini de mânie, poftă, și lăcomie. Oamenii *tamasici* sunt plini de lene și de ignoranță, neinteresați de nimic, decât să doarmă și să mănânce, mulțumiți să ducă o existență animalică, nu sunt interesați de nicio formă de cunoaștere, plictisitori și inactivi. De fapt, niciodată nu putem găsi aceste trei calități în formele lor curate. Fiecare dintre noi suntem un amestec din cele trei, cu o predominanță a uneia sau alteia. Individul *sattvic* este o ființă de lumină și bunătate, omul *rajasic*, pe de altă parte, este în mod constant neliniștit și intrigant și în imposibilitatea de a fi împăcat. Pentru astfel de oameni de acțiune, ca Arjuna, sfatul Domnului a fost de a merge mai departe și de a acționa, dar să dedice fructele tuturor acțiunilor Domnului, care este cel care controlează acțiunea, precum și cel care oferă fructele ei. Acest lucru poate părea dificil, dar se poate realiza prin practică. Este doar o chestiune de educare a minții pe o direcție diferită. Nimeni nu poate rămâne complet în afara acțiunii, după cum spune Domnul. Prin urmare, este imperativ ca omul să știe cum să acționeze, astfel încât acțiunea să nu creeze înlănțuire. Fiecare acțiune făcută din dorință deschide ușa spre o altă dorință, care produce o nouă verigă în lanțurile de fier ale *karmei*, ceea ce duce la nașteri repetate. Aceasta se numește *samsara chakra* (roata ciclului nașterii și a morții).

Astfel, nu acțiunea este aceea care determină înlănțuirea, așa cum este de obicei înțeles greșit, ci dorința care o face să apară. În cazul în care acțiunea este determinată de motive egoiste, atunci, oricât de bună ar părea în exterior, Domnul, care vede în

inimile tuturor, o va găsi lipsită de valoare. Dacă motivul este pur, chiar dacă acțiunea nu reușește să aducă rezultatele scontate, ea nu va produce nicio robie și va conduce la evoluție. Prin urmare, sfatul lui este să ne facem datoria, indiferent de succes sau de eșec. Ceea ce lumea consideră un eșec ar putea fi un succes glorios în ochii Divinității care le cunoaște pe toate.

În momentul în care vom scăpa de anxietatea noastră în ceea ce privește rezultatele, vom experimenta un sentiment de libertate care este simțită numai de către înțelepți. Un alt pas înainte este acela de a nu acționa cu gândul că fiecare din noi este cel care face, ci cu gândul că suntem un instrument al Divinului. Gândind în mod repetat în felul acesta, vom avea posibilitatea de a controla natura noastră pasională și de a o aduce sub influența pură și calmă a voinței divine. Aceasta este o cale mai bună pentru ființa *rajasică* decât să încerce să urmeze calea naturii *sattvice*, silindu-se să se așeze și să contemple atunci când toată ființa sa dorește să-și găsească împlinirea într-o formă de activitate. Cei a căror calitate predominantă este *tamas* (ignoranță) ar trebui să practice *japa* ori de câte ori este posibil. Acest lucru nu necesită un efort care este străin de natura lor. Numele Domnului, chiar dacă repetat fără prea multă înțelegere și într-un mod mecanic, va aduce în cele din urmă o schimbare la nivelul psihicului, la fel cum un medicament, luat chiar și fără a avea cunoștință de beneficiile sale, va vindeca un pacient. Principalul lucru este că ar trebui să decidă corect și să se forțeze să practice, oricât de leneș s-ar putea simți. Chiar și o ființă lipsită de înțelegere, în cazul în care el sau ea decide că trebuie să evolueze și începe să practice *japa yoga* (practica disciplinată), va face progrese cu siguranță.

Potențial, suntem toți copiii divini ai infinitului și este posibil pentru fiecare dintre noi să lucrăm la mântuirea noastră, în ritmul nostru propriu. Din școala fără început și fără sfârșit a existenței muritoare, nimeni nu este expulzat vreodată. S-ar

putea să repete o clasă, nu o dată, ci de multe ori, poate dura zece nașteri sau zece mii, dar sufletul nu este condamnat pentru totdeauna, pentru că fiecare suflet este divin. Dacă el sau ea este mare sau mic pe scara evoluției este neimportant. Ceea ce contează este că fiecare ar trebui să încerce să se perfecționeze și tocmai în această afirmație și sinceritate se află victoria. Aceasta este frumoasa filozofie a Domnului Krishna, care promite realizarea fiecărei ființe indiferent de temperamentul sau de slăbiciunile ei, indicând pentru fiecare calea cea mai potrivită pentru natura sa. Nu există nicio afirmație dictatorială că numai o cale este unicul adevăr și singura cale. S-ar putea să fie la fel de multe căi câți oameni există, pentru că fiecare ființă este unică.

El ne-a creat în acest fel, și ne acceptă așa cum suntem. El ne permite să mergem înainte din locul în care ne aflăm și nu ne pretinde să facem un salt la un nivel imposibil de puritate, dincolo de capacitatea multora dintre noi. Chiar și cei care se închină altor dumnezei – subliniază el, i se închină tot lui, Purushottama, pentru că întreaga creație nu este altceva decât el și adorarea „altuia“ este imposibilă. Cel care îl vede pe Unicul este clarvăzător, ființa care deține adevărata cunoaștere. Numai aceasta este cunoașterea supremă. Orice altceva este secundar. Ca și pânza delicată a unui păianjen, tot astfel pânza complexă a creației apare din El. În loc să ne zbatem și să ne luptăm prinși în pânza de păianjen ca o biată muscă, dacă ne predăm micile noastre ego-uri, el ne va ghida și ne va conduce către destinul nostru final, acela de a ne uni cu el, sursa a toate. Blocajul major în calea noastră este ego-ul, iar aceasta a fost întrebarea adresată de către tatăl său, Vasudeva.

Părinții lui au văzut forma sa divină la naștere, dar cum se petrece de obicei cu mintea umană, familiaritatea și creșterea în intimitate i-au făcut să uite viziunea sa glorioasă și l-au considerat pe fiul lor om, ca și ei. Dar, pe măsură ce se apropiau de sfârșitul vieții, ei și-au amintit de sfatul înțelepților de la

Syamantapanchaka și au decis să se apropie de el pentru a primi sfaturi.

Vasudeva a venit la el și a zis: „Considerând acest corp perisabil ca fiind sinele, m-am gândit la tine, Sinele Suprem, ca fiind doar fiul meu. Nașterea unei ființe umane, cu toate facultățile minții intacte, este foarte dificil de obținut. Având-o, eu am risipit-o fără a acorda atenție scopului său real, care este de a căuta unirea cu tine, Sinele Suprem. Ai legat întreaga lume cu funia atașamentului egoist. Chiar de la naștere, ne-ai dezvăluit motivul întrupării tale. Cu toate acestea, legat, așa cum am fost în această existență trupească, am uitat aceste cuvinte. Te rog, instruiește-mă cum să mă eliberez de sentimentul că eu sunt cel care acționează, tendință puternică a ego-ului meu, cea care îmi blochează calea spre eliberare. Ai dăruit eliberarea atâtor ființe, fiul meu, îmi vei spune și mie, tatăl tău, care este cel mai bun mod în care să o obțin?“

Domnul a făcut o plecăciune în fața tatălui său și a spus zâmbind: „O, tu, cel mai nobil din neamul Yadu, toate ființele, tu și cu mine și tot ce este în mișcare și tot ce este în repaus ar trebui să fie privit ca manifestări ale Divinului, nu doar eu, fiul tău. Nu este nimic greșit în a gândi – «Acesta este al meu». Dificultatea vine atunci când îți limitezi perspectiva la cea a relațiilor de familie și doar atât. Expansionează-ți viziunea pentru a cuprinde întreaga lume. Dacă vezi divinitatea din mine, fiul tău, privește apoi toți bărbații și femeile ca fiii și fiicele tale și, astfel, vei recunoaște că aceștia sunt, de asemenea, divini. Eu sunt *Visvatma,* sufletul tuturor. Prin urmare, ar trebui să vezi toată lumea ca fiind a ta și fiecare creatură din ea ca pe mine. Să vezi unitatea în diversitate și vei realiza că întregul univers nu este nimic altceva decât o extensie a propriului tău sine. Deschiderea către divinitate, care strălucește în adâncul ființei tale, luminează în centrul întregii creații. Nu îngrădiți ego-ul limitându-l la propriul corp și la familie, dar lăsați-l să se extindă

pentru a cuprinde întreaga creație. Aici se află calea spre eliberare!“ Astfel instruit de acest maestru al universului într-un mod atât de simplu, potrivit personalității sale, Vasudeva a renunțat la viziunea sa îngustă și a atins înțelepciunea.

Următoarea care l-a abordat a fost mama sa, Devaki. Dorințele ei au fost diferite, dar pentru a fi îndeplinite, el a condus-o, de asemenea, la eliberare. „Krishna, fiul meu cel mai iubit, te recunosc că fiind Ființa Supremă, care pentru un scop misterios a luat naștere în pântecele meu. Am fost binecuvântată de această legătură, dar neputincioasă cum sunt, nu pot trece peste instinctele mele materne. Îmi doresc să fiu capabilă să îi zăresc pe cei șase fii ai mei, născuți înainte de venirea ta. Am auzit spunându-se că l-ai adus înapoi pe fiul *gurului* tău Sandipani la cererea soției sale. Nu vrei să răspunzi la cererea mea și să-mi arăți ceilalți fii ai mei, frații tăi, care au fost uciși de către fratele meu Kamsa?“

Krishna i-a dat acordul său zâmbind și imediat lui Devaki i s-a părut că cei șase copii ai ei dansau în fața ochilor ei. Ea i-a luat în brațe și și-a împlinit dorința ardentă de a-i hrăni. Amăgită de vălul *maya*, puterea iluzorie a Domnului, ea i-a așezat în poală, i-a îmbrățișat și i-a sărutat. Impregnați de nectarul din sânii lui Devaki, *prasad* (care a rămas după ce i-a fost oferit lui Krishna), ei au atins eliberarea fulgerător. Ei s-au prosternat în fața ei și a lui Krishna și s-au dizolvat în sferele divine. Devaki a fost umplută de uimire văzând aceste întâmplări ciudate și l-a întrebat pe Krishna, „O, fiule! Știu că ești un maestru *yoghin*. Spune-mi, tu i-ai evocat pe acești copii printr-un miracol? Au fost ei reali sau doar o iluzie?“

Krishna a râs și a răspuns: „O, Mamă! Toată lumea este doar o iluzie. Ea nu are nicio permanență. Tot ceea ce experimentăm prin cele cinci simțuri este trecător. Unele lucruri durează câteva secunde, unele pentru câteva ore, altele pentru câțiva ani, iar altele pentru câteva secole. Dar toate acestea vor ajunge până la

urmă la un final, mai devreme sau mai târziu. Totul este supus schimbării – naștere, creștere, decădere și moarte. Acestea sunt calitățile inerente ale tuturor lucrurilor. Unica esență adevărată, veșnică și neschimbătoare este Dumnezeu Însuși. Deci, nu-ți pune dorințe bazate pe aspecte efemere, cum ar fi soțul, casa și copiii, care pot cel mult să-ți ofere o bucurie trecătoare, ci pune-le la picioarele lui de lotus, care este plin de o fericire fără sfârșit și care este singura realitate. Dăruiește-te lui cu iubire și el te va ghida spre viața veșnică. De ce să ne agățăm de un pai atunci când există o barcă aproape, gata să ne salveze din oceanul *samsarei*? Abandonează-te lui și el te va conduce la țărmul fericirii infinite“.

În urma acestui sfat frumos acordat sub forma cea mai potrivită pentru mentalitatea ei, ea a obținut, de asemenea, eliberarea. Din păcate, fiii săi nu s-au gândit să-l abordeze. Domnul nu îi forțează pe cei care nu sunt receptivi la sfaturile lui. Cunoașterea nu este ceva care se poate vinde la piață sau care să fie strigată în gura mare de pe acoperișuri. Cel care caută cunoașterea ar trebui să abordeze un învățător cu toată smerenia și numai atunci va fi în măsură să beneficieze din învățătura sa. Astfel, el nu a încercat să ofere sfaturi nedorite fiilor lui, nici nu i-a criticat și nici nu a încercat să-i îndepărteze de la calea pe care și-au ales-o. Acesta a fost întotdeauna modul lui de a acționa, să fie martorul detașat și indulgent, cu excepția momentului în care este invocat să-și exercite voința.

Aum Hari Aum Tat Sat

Aum Sarveshvaraya Namaha!

CAPITOLUL 31

BLESTEMUL ÎNȚELEPȚILOR

Shiro madpadayo kritva, bahubhyam cha parasparam,
Parapannam pahimamisha bhitham mrityugraharnavath!

> Punându-și capul la picioarele mele și ținându-le cu ambele mâini, ar trebui să se roage astfel: „Binevoiește să adăpostești aici, pe servitorul tău, care acum caută refugiu la picioarele tale, terifiat de moartea ce invadează oceanul *samsarei*“.

SRIMAD BHAGAVATAM

Sfârșitul erei se apropia cu repeziciune. Mulți ani trecuseră de la marea bătălie de la Kurukshetra și oamenii aproape că uitaseră de ea. De fapt, trecuseră treizeci și șase ani, exact termenul menționat de Gandhari ca blestemul ei să se împlinească. Sub domnia lui Yudhishtira, regatul s-a odihnit în pace și belșug. Oamenii care trăiau în diferite părți ale Bharatavarsha priveau la împăratul lor înțelept și nobil și erau cu toții mulțumiți. Toți conducătorii răi au fost eliminați și marile puteri supuse în timpul războiului. Nimic nu a rămas să mai conteste puterea dinastiei Kuru cu excepția, poate, a neamului Yadava însuși.

Țara lor, care se întindea de la orașul Mathura de pe malul

fluviului Yamuna până la Dwaraka pe litoralul vestic, era plină de abundență și belșug. Ei erau războinici invincibili și nu exista nimeni care să îndrăznească să-i atace. În calitate de cetățeni, ei se obișnuiseră cu o viață de lux. Sub conducerea eroului lor nobil și Dumnezeu, Domnul Krishna, au ajuns să se bucure de o prosperitate deosebită și un statut nemaipomenit. Cetățile lor erau fantastice, modul lor de viață era splendid și dețineau mari comori. Bărbații erau sănătoși și puternici, femeile frumoase și fermecătoare. Ei erau binecuvântați în toate modurile. Dar, încet, ca o cangrenă în creștere într-un trandafir perfect, bogăția făcuse ravagii inevitabile. Principiile înalte ale aptitudinilor fizice și strălucirii spirituale, care caracterizau generația precedentă, lăsau acum loc laxității morale și slăbiciunii fizice. Proprii fii ai lui Krishna nu făceau nici ei o excepție de la acest lucru. Domnul nu le arăta nicio urmă de clemență doar pentru că aveau o relație de sânge cu el. Întreaga creație era înrudită cu el. Domnul știa că poporul Yadava nu putea fi dominat de nicio altă putere și că el însuși va trebui să își asume rolul chirurgului și să amputeze brațul putred. A venit timpul pentru împlinirea blestemului făcut de Gandhari.

Pentru a împlini condițiile manifestării blestemului, Domnul a invitat anumiți înțelepți să viziteze Dwaraka. Unii dintre membrii clanurilor Yadava, inclusiv Samba, fiul lui Krishna de la soția sa Jambavati, i-au abordat pe înțelepți cu o falsă umilință și le-au cerut sfatul cu privire la o problemă imaginară. Ei l-au deghizat pe Samba într-o femeie însărcinată și, împingându-l în față, i-au întrebat batjocoritor pe înțelepți: „O, voi înțelepți cu o putere de înțelegere infailibilă, uitați-o pe această femeie tânără și frumoasă, care așteaptă să devină mamă în curând. Este prea timidă să vă întrebe direct și vrea să facem noi acest lucru. Ea este nerăbdătoare să cunoască sexul copilului ce urmează să i se nască, fiind dornică să aibă un băiat. Cu marile voastre puteri, credem că ați putea să-i împliniți dorința!“

Toate acestea au fost spuse în modul cel mai sarcastic cu putință, deoarece ei au uitat complet sfatul dat în mod repetat de Domnul de a-i venera și onora pe toți oamenii sfinți care erau păstrătorii înțelepciunii divine. Cei sfinți i-au privit disprețuitor pe aceștia și au rostit un blestem cumplit: „O, nepricepuților! Acesta nu va fi nici fată, nici băiat, ci un pistil de fier, care va fi cauza instrumentală a distrugerii întregului vostru neam“.

Bărbații au izbucnit în hohote de râs când au auzit această declarație imposibilă, dar veselia lor a fost de scurtă durată. Abia ce au plecat înțelepții, când Samba a început să se zbată în chinurile morții și foarte curând, un pistil de fier i-a ieșit din stomac, așa cum au prezis înțelepții. Toată lumea a fost îngrozită și au fugit la regele Ugrasena cu pistilul și i-au spus întregul adevăr despre toată povestea. Auzind acestea, regele a intrat în panică. El i-a dat pistilul unui fierar și i-a cerut să-l transforme într-un praf fin. Dar o bucățică minusculă a rămas, sfidând toate eforturile de a o pulveriza. Această rămășiță a fost aruncată împreună cu pilitura în marea care mângâia țărmurile Dwaraka. Această pilitură de fier a fost dusă de mare departe, pe partea continentală a Prabhasa, unde a crescut într-un fel de iarbă numită *erata*, cu firul puternic și ascuțit ca niște săbii. Mica bucată de fier a fost înghițită de un pește, care mai târziu a fost prins de un pescar. El a luat bucata de fier din stomacul peștelui și a făcut un vârf de săgeată pe care i l-a dat unui vânător numit Jara. Nimeni nu i-a spus Domnului despre aceste detalii, dar el știa totul. Deși el era capabil să contracareze efectele rele ale blestemului, nu avea nicio dorință să facă acest lucru. El însuși era spiritul timpului, care seceră toate creaturile și toate aceste lucruri se petreceau cu aprobarea lui deplină.

Zvonurile despre aceste întâmplări au început să circule printre oameni și o groază de nedescris a început să-și facă simțită prezența printre ei. În momentul în care mândria lor ajunsese la cote maxime părea că umbra unui dezastru se profila

asupra lor. Ugrasena știa foarte bine că dacă reușeau să-și mențină autocontrolul, nu au aveau nimic de care să se teamă, cum nu aveau dușmani externi. Dușmanii lor erau toți în ei înșiși. Aceștia erau lăcomia, pofta și mânia, față de care Krishna l-a avertizat pe Arjuna cu mult timp în urmă pe câmpul de luptă. Ugrasena știa acest lucru și a interzis cu asprime vânzarea de băuturi alcoolice în ținuturile sale, sub pedeapsa cu moartea. Supușii săi, apreciind înțelepciunea acestei decizii, s-au supus implicit.

Știind că se apropie timpul ca Domnul să se părăsească această lume muritoare, toți zeii, cu Brahma și Shiva în frunte, au venit la Dwaraka pentru a îl privi înainte de ascensiune. În renumitul oraș Dwaraka, recunoscut pentru frumusețea sa, strălucind cu bogății de orice fel, ei au văzut forma minunată a lui Krishna, pe care au privit-o cu adorație. Acoperindu-l pe cel nobil cu nenumărate ghirlande cerești, i-au adus cântece de slavă.

Brahma i-a spus: „O, Domn milostiv! În vremuri de demult, am venit la tine și te-am rugat ca Pământul să fie salvat de rău. O, suflet al tuturor lumilor, tu ai realizat toate acestea și multe altele. Tu ai restabilit *dharma* în mințile oamenilor. Faima ta s-a răspândit peste tot în lume. Născut în linia Yadu, te-ai angajat în diverse activități pentru binele lumii. O, Doamne, ascultând sau repetând aceste relatări ale jocurilor tale (*lila-uri*), oamenii din epoca lui Kali, care este pe cale să vină, vor fi purificați și astfel vor fi capabili să depășească întunericul ignoranței. O, Ființă Supremă! Acum se împlinesc 125 ani de când te-ai încarnat în linia Yadu. O, tu, susținător al universului, ai realizat acum scopul zeilor. Nu a mai rămas nimic pentru tine să realizezi. Prin blestemul sfinților, chiar și neamul Yadava este pe cale de dispariție. Deci, dacă crezi de cuviință, revino la sălașul tău transcendental. Protejează-ne pe noi, robii tăi, numiți de tine drept gardieni ai lumii“.

Domnul i-a răspuns afirmativ acestei rugăciuni și s-a apucat să facă pregătirile finale pentru plecarea sa.

Fiind martor al tuturor acestor prevestiri îngrozitoare și văzând înfățișarea gravă a Domnului, Uddhava, însoțitorul său constant, prim-ministru și devot suprem, s-a apropiat de el în timp ce era singur, în contemplare tăcută. Prosternându-se, el i-a vorbit cu toată umilința: „O, maestru *yoghin*, viața ta sfântă îi binecuvântează pe toți cei care aud despre ea. Cu toate acestea, mă tem că ești gata să părăsești această lume, după ce distrugerea propriului clan a început. Deși tu poți anula blestemul sfinților, văd că nu ai făcut nimic în această privință, ceea ce mă face să mă tem de ce este mai rău. O, Krishna, domnul și maestrul meu iubit! Eu nu pot visa să rămân pe acest pământ chiar și pentru o secundă, fără posibilitatea de a vedea forma ta divină. Chiar și cei care doar au auzit de tine nu pot suporta să ducă în continuare o existență lumească. Cum aș putea atunci eu, care te-am servit toată viața mea, suporta să fiu separat de tine? Șezând și fiind întins, în stare de veghe și somn, mergând pe jos și vorbind, mâncând și jucându-mă, în toate acestea am fost cu tine. Am purtat hainele la care tu ai renunțat, am mâncat doar resturi de la mâncarea ta și m-am împodobit cu pasta de *santal* și ghirlandele de flori pe care tu le-ai aruncat. Astfel, am trăit în umbra ta, O, Stăpâne, de peste o sută de ani. Cum să pot suporta să fiu despărțit de tine? O, Domn al domnilor, prieten al neajutoraților, nu mă lăsa în urmă. Ia-mă cu tine atunci când te vei duce la sălașul tău divin“.

Cel sfânt i-a zâmbit cu blândețe lui Uddhava, pentru că el îi era foarte drag, fiindu-i alături din momentul în care acesta a venit la Mathura din Gokula. Uddhava era exemplul perfect de *jnana-bhakta*, un om înțelept, care are, de asemenea, o dragoste intensă pentru Dumnezeu – o combinație rară – și lui i-a dat Domnul mesajul său final. Ridicându-l ușor pe devotul Lui, care era întins ca un buștean căzut la picioarele lui, Domnul

binecuvântat i-a spus: „O, Uddhava, este adevărat că voi părăsi această lume, munca mea aici este încheiată. Dar tu mai ai încă multe de făcut. Tu vei fi purtătorul mesajului meu către lume. Abandonându-ți ego-ul la picioarele mele, tu ai parcurs drumurile vieții cu ușurință. Dar, O, Uddhava, cei care vin după noi nu vor ști această metodă a dulcelui abandon și măreția acestei căi a iubirii pe care tu ai învățat-o. Prin urmare, tu trebuie să fii învățătorul lor. Dragostea pentru familie, prieteni și pentru propriul trup este ceea ce face ca *jiva* să se lege de această lume și să treacă prin nașteri nenumărate. Prin urmare, abandonează orice atașament față de propriile relații, abandonează-mi-te mie și mergi peste tot prin lume, recunoscând prezența mea în tot. Amintește-ți că această lume, așa cum este ea înțeleasă de către mintea și simțurile obișnuite, nu este altceva decât un spectacol de magie. Totul este trecător. Pentru cel cu simțurile necontrolate, există o percepție eronată a multiplicității. O astfel de persoană este supusă noțiunii de bine și rău și a diferențelor dintre acțiunea obișnuită, inacțiune și acțiunea interzisă. Dar cel care vede lumea întreagă ca nimic altceva decât o manifestare a Domnului Suprem este plin de bucurie și nu vede diferențe și astfel el nu întâmpină niciun obstacol din nicio sursă. Astfel de oameni au depășit distincția dintre bine și rău. Ei nici nu evită răul din constrângere, nici nu promovează binele pentru că este avantajos. Răspunsurile lor sunt spontane și nemotivate, cum sunt cele ale unui copil. Mereu stabiliți în adevărul spiritului, ei îl văd pe Domnul ca esența acestui spectacol efemer și merg mai departe, eliberați din robia *karmei*“.

Uddhava i-a răspuns: „O, Domn al domnilor, această stare minunată de detașare este dificil de realizat pentru oameni ca mine. Te rog, învață-mă și pe mine metoda de realizare a acesteia, pentru că tu ești învățătorul suprem!“

Domnul i-a răspuns: „Toți oamenii sunt înzestrați cu

capacitatea de a investiga natura adevărului și a se ridica din limitările unei vieți instinctuale, cum trăiesc de altfel animalele. Ei nu au nevoie de niciun învățător pentru aceasta. Ființele umane sunt dotate cu inteligență și putere discriminativă și pot fi cu siguranță proprii lor educatori. Prin observație și deducție, ei vor fi capabili să înțeleagă ceea ce constituie binele lor ultim. Simțurile prin ele însele nu sunt în măsură să descopere ceea ce este spiritul pur. Dar, prin prezumție și inferență și prin utilizarea facultăților minții și ale intelectului cu scopul pentru care sunt destinate a fi utilizate, o persoană inteligentă poate ajunge să știe despre existența spiritului. Lumea în sine este plină de exemple care indică existența Supremului. Îți voi reda acum conversația dintre marele înțelept Dattatreya și propriul nostru strămoș, Yadu. Regele Yadu l-a întâlnit o dată pe acest înțelept în cursul peregrinărilor sale și l-a întrebat astfel: «O, sfântule, te rog spune-mi ce anume îți umple inima de bucurie, deși tu nu posezi niciunul dintre obiectele dătătoare de bucurie».

Fiind astfel întrebat de către strămoșul nostru, înțeleptul i-a răspuns: «Află de la mine, O, rege, de cei douăzeci și patru de *guru*, de la care am învățat mult în călătoriile mele. Aceștia sunt Pământul însuși, aerul, cerul, apa, focul, soarele, luna, porumbeii, un piton, oceanul, un râu, o molie, albinele (două tipuri), un elefant, un cerb, un pește, Pingala (o curtezană), un vultur de mare, o fecioară, un arcaș, un alt șarpe, un păianjen și o viespe.

De la Pământ, am învățat răbdarea și lipsa răzbunării. De la copaci, am învățat să depun eforturi altruiste pentru binele altora și să aflu sensul existenței prin această străduanie. Ca și aerul, înțeleptul trebuie să rămână curat și neatins de efectele bune și rele ale contactului cu obiectele simțurilor. Aerul trece peste multe tipuri de locuri, dar nu este afectat de contactul cu acestea. Așa cum cerul nu este afectat de norii care trec pe el, tot astfel nici *atman* nu este afectat de trupul pe care îl locuiește.

Înțeleptul este pur, sfânt și dulce ca și apa. De la foc, el a învățat să rămână neafectat de nimic, purificând tot ceea ce vine în contact cu el. Așa cum focul sălășluiește nerecunoscut în inima combustibilului, tot astfel și Domnul Suprem se află în centrul a tot ceea ce există. Deși luna pare să crească și să descrească, totuși ea nu se modifică. Deci, la fel, schimbările trupului nu-l afectează pe *atman*. Precum unicul soare se reflectă în toate tipurile de apă, tot așa, un singur spirit se reflectă în toate lucrurile care există.

De la observarea unei familii de porumbei, am învățat că nimeni nu trebuie să aibă o dragoste intensă sau un atașament față de ceva anume, pentru că aceasta va duce doar la pierzanie, la fel ca în cazul porumbelului care s-a sinucis când a văzut că soția și puiul lui au fost prinși de un păsărar. De la piton, am învățat să nu fiu influențat de simțul gustului. Pitonul nu-și vânează prada, el doar înghite orice creatură care se apropie de acesta, condus acolo de propriul său destin. Deci, de asemenea, sfântul ar trebui să mănânce tot ceea ce îi este oferit, indiferent de gust. La fel ca și oceanul, el ar trebui să fie nemișcat și calm, adânc și profund. Mereu absorbit în contemplarea Divinului, el nu ar trebui nici să se bucure de belșugul de lucruri bune din viața sa și nici să fie abătut din cauza absenței lor, ci să rămână precum oceanul care își păstrează granițele sale, indiferent de cantitatea de apă care se varsă în el. Obiectele lumești ne vor atrage, dar dacă ne vom lăsa dominați de ele, vom pieri ca molia în flacăra care o ademenește. La fel ca o albină culegătoare de miere, care colectează doar câte un pic de nectar de la fiecare floare, înțeleptul poate accepta cantități mici de alimente de la doar câteva case. Dar el nu ar trebui să acumuleze nimic, pentru că dacă o face, el va pieri ca și albina care arde odată cu mierea acumulată, atunci când culegătorul de miere dă foc stupului pentru a colecta mierea. Un înțelept nu ar trebui să aibă niciodată contact fizic cu o femeie, pentru că simțul tactil ar

putea să-l trădeze la fel ca pe elefantul puternic care este ademenit și prins doar cu o atingere a unei femele elefant. Cerbul, pe de altă parte, este prins de vânătorul care imită chemarea partenerei sale și, astfel, îl atrage în capcană. De asemenea, înțeleptul nu ar trebui să asculte muzică senzuală, pentru că simțul auzului îl poate trăda. Peștele piere din cauza atașamentului său față de simțul gustului, astfel încât înțeleptul ar trebui să fie cumpătat în a mânca și să cucerească astfel simțul gustului, care este cel mai puternic dintre toate simțurile. Fiecare animal are un organ de simț special, care este foarte ascuțit și care duce la căderea acestuia, dar într-o ființă umană, toate cele cinci simțuri sunt la fel de puternice, așa că aceasta ar trebui să fie în gardă pe toate fronturile. De la curtezana Pingala, am învățat că dorința este sursa tuturor suferințelor și absența dorințelor conduce la cea mai intensă încântare. Vulturul de mare m-a învățat că un înțelept ar trebui să evite toate obiectele apreciate de către alții, pentru că dacă el are un astfel de obiect prețios, toată lumea îl va urmări. Biata pasăre a fost urmărită de toate păsările mari, pentru că s-a întâmplat să poarte în cioc o bucată mică de carne. Ca și copilul, un înțelept ar trebui să trăiască fără griji, cufundat doar în extazul sinelui. Se spune că numai copilul și înțeleptul pot fi complet lipsiți de griji. Privind acțiunile unei tinere fecioare care purta mai multe brățări, am învățat că un înțelept ar trebui să călătorească singur. Chiar și două brățări pe încheietura mâinii fetei făceau un zgomot și atrăgeau atenția pe care ea dorea să o evite, așa că a fost nevoită să-și scoată toate brățările una câte una, până când a rămas doar cu o singură brățară. Apoi, nu a mai fost zgomot. De la arcaș am învățat cum să îmi concentrez mintea fără a-i permite să fie distrasă de orice altceva, oricât de mare sau important. Atenția lui nu s-a clintit de la vârful săgeții pe care o ascuțea, chiar dacă o procesiune regală a trecut pe lângă el. Ca șarpele care nu-și face niciodată o gaură pentru sine, ci o ocupă întotdeauna pe cea

deja făcută de șobolani, înțeleptul nu ar trebui să aibă o casă a lui. Ființa Supremă creează, manifestă și resoarbe universul de la sine și în sine, la fel cum face un păianjen cu pânza lui. De la viespe am învățat că pe orice obiect și-ar concentra mintea o persoană, fie că este prin iubire, frică sau ură, el atinge starea acelui obiect.

În cele din urmă și trupul meu a fost profesorul meu: am învățat detașarea și discriminarea. Cu toate acestea, eu nu sunt atașat de el, pentru că știu că aparține altora – câinilor, vulturilor și șacalilor care se vor ospăta din el după moartea mea. Trupul uman este atins numai după nașteri nenumărate, în forma diferitelor creaturi care există pe pământ și în timp ce acesta durează, persoana înțeleaptă ar trebui să depună eforturi pentru realizarea binelui suprem și să-l utilizeze numai pentru scopul pentru care a fost creat». Astfel, înțeleptul, după ce l-a instruit pe regele Yadu în acest mod, a mers pe drumul lui, liber și neatașat, fără nicio grijă“.

Domnul i-a enumerat lui Uddhava calitățile unui adevărat înțelept, pentru că el era pregătit pentru o viață de renunțare, și principiile *karmei yoga* lui Arjuna, pentru că era un om de acțiune. El a conturat fiecărei persoane care a venit la el și i-a cerut asta modul de acțiune cel mai potrivit conform temperamentului pe care-l afișa, facilitându-i astfel progresul spiritual.

Apoi, el i-a vorbit lui Uddhava despre *Bhagavata Dharma*, marea doctrină a *bhakti* și a abandonării, care a fost contribuția unică a lui Krishna la istoria *Sanatana Dharma*.

Cei care urmează calea *Bhagavata Dharma* nu ar trebui să evite acțiunea, dar ar trebui să continue să-și urmeze *swadharma* lor, renunțarea la toate riturile, ritualurile și lucrările care vizează îndeplinirea propriilor interese egoiste. Ei trebuie să respecte aceste norme de purificare interne și externe, cunoscute sub numele de *yama* și *niyama*. După ce și-au purificat astfel

mintea și trupul, ei ar trebui să caute un *guru* iluminat, pe care ar trebui să-l servească cu credință. *Atman* fiind același în tot și toate, este lipsit de sens să ne gândim la o anumită persoană sau obiect ca fiind al nostru, cum ar fi soțul, soția, copiii sau orice alt fel de proprietăți. Implicarea lui *jiva* în *samsara* rezultă din identificarea sa cu trupurile, generată de *guna-urile* lui Prakriti. Doar cunoașterea naturii sale reale va pune capăt complicațiilor sale. Atât timp cât există percepția multiplicității, nu va exista libertate pentru *jiva* și manifestarea Domnului ca putere a timpului îl va teroriza.

Uddhava l-a întrebat atunci pe Domnul cum același *atman* poate fi numit liber și totuși să fie legat în același timp.

Domnul i-a răspuns: „Toate referirile la robie și eliberare sunt făcute doar în ceea ce privește trupul și mintea, care sunt produse de *guna-uri* și nu de *atman*, care este una cu mine. *Jiva* și *atman* sunt ca două păsări care stau în același copac. Prima ciugulește din roadele pomului, se bucură de cele dulci, le aruncă pe cele acre și ezită mereu între ceea ce îi place și ceea ce-i displace. Ea nu știe nimic și este legată de dorința puternică de a avea aceste fructe. Cealaltă pasăre, *atman*, deși nu mănâncă roadele, cu toate acestea prosperă splendid în același copac. Persoana iluminată, deși locuiește într-un trup, ea nu se va identifica cu acesta. Persoana ignorantă, pe de altă parte, consideră că ea este trupul și, astfel, trebuie să sufere durerile și plăcerile acestuia. Înțeleptul nu este afectat de contactul simțurilor cu obiectele lor. Deși simțurile lui funcționează la parametrii maximi, el rămâne totuși un martor detașat, cum ar fi cerul, soarele sau vântul. Deși are un trup, el este liber de dominația acestuia. El nu este afectat nici când trupul său este persecutat, nici când este adorat. El nu vede experiențele ca fiind favorabile sau nefavorabile. O persoană poate fi foarte pricepută la cunoașterea scripturilor, dar dacă mintea sa nu este absorbită în mine prin discipline spirituale, eforturile sale literare vor fi în

zadar, similare cu cel care ține o vacă stearpă cu speranța că ar putea produce lapte cândva“.

Apoi Uddhava l-a întrebat cine era cel mai bun tip de *sadhu* și care era cel mai bun tip de devotament. Domnul i-a răspuns: „Un *sadhu* este cel care este bun, iertător și sincer. El este de neperturbat în bucurie și tristețe, mereu de ajutor celorlalți, cu o stăpânire perfectă a simțurilor sale. El este calm și neatașat, mănâncă cu moderație și este vigilent și curajos. Deși el nu așteaptă niciun respect de la alții, el arată respect tuturor. Abandonând toate celelalte îndatoriri care ar putea contribui la bunăstarea lui materială, el își concentrează complet energiile asupra practicii devoțiunii totale față de mine. Chiar dacă cineva mă venerează fără a cunoaște infinita mea măreție, cu sentimentul că sunt al lui și că el nu are niciun alt sprijin, să știi că el este cel mai mare dintre toți credincioșii. Prin acest tip de devotament, generat prin contactul cu oamenii sfinți, multe ființe ignorante din Vrindavana, cum ar fi vacile, copacii, animalele și *gopi-urile*, m-au atins. Dintre acestea, *gopi-urile* sunt exemplul suprem. La fel cum diferențierea de nume și formă încetează să mai existe în mintea marilor înțelepți atunci când sunt în *samadhi* (starea de supraconștiință), la fel cum râurile își pierd individualitatea atunci când apele lor se amestecă cu oceanul, tot astfel, *gopi-urile* (sau *gopika-urile*) din Vrindavana și-au abandonat existența separată de mine, și-au pierdut percepția asupra existenței cunoștințelor și a rudelor și chiar și cea a trupurilor lor. Deși ignorante asupra naturii mele reale de Brahman Suprem, m-au atins prin intensitatea iubirii lor.

Prin urmare, O, Uddhava, abandonând toate referirile la acțiunile menționate în scripturi de încetare, abținere și interdicție, modalitățile de lucru și de renunțare, cedează-ți întreaga ființă, trupul, mintea și sufletul mie, Ființa atoateînțelegătoare și atoatecuprinzătoare, esența tuturor ființelor întrupate. Doar astfel vei obține eliberarea. Adevărații

mei devoți nu doresc nimic, O, Uddhava, nici măcar starea de împărat, nici cea a lui Brahma, nici cerul, nici realizarea puterilor *yoghine* și nici măcar eliberarea. Singura lor speranță, singurul lor obiectiv este de a mă atinge pe mine. Astfel de credincioși îmi sunt extrem de dragi mie, O, Uddhava. Ei îmi sunt mai dragi decât propriul meu sine. Eu urmez pașii unor astfel de înțelepți, astfel încât toate lumile din mine să fie purificate prin praful de pe picioarele lor sfinte. Cu iubirea universală umplându-le inimile, ei nu au altă avere decât pe mine, O, Uddhava. Deși devoții mei pot fi sub dominația simțurilor la începutul vieții lor spirituale, totuși pe măsură ce crește devotamentul lor, ei vor fi capabili să le depășească. Așa cum flacăra transformă orice tip de combustibil în cenușă, așa și devotamentul față de mine distruge toate păcatele care s-ar putea dovedi a fi un obstacol pentru creșterea lor spirituală. Nici *yoga*, filozofia, *karma*, studiul vedic, austeritatea și nici renunțarea nu au puterea de a mă atrage la fel cum o face *bhakti* (devoțiunea) intensă.

Cei ale căror cuvinte abundă de bucurie atunci când vorbesc despre mine, cei ale căror inimi se topesc din cauza revărsării de sensibilitate și iubire pentru toate ființele, cei care râd la gândul lucrărilor misterioase ale *maya*, cei care plâng în agonia separării de mine, care nu au altă grijă în afară de mine, care au renunțat la existența lor separată și sunt cufundați în gândurile îndreptate doar către mine, astfel de oameni, O, Uddhava, purifică cele trei lumi numai prin existența lor. Rare sunt într-adevăr astfel de suflete, O, prietene. Dacă vezi un astfel de om, să i te închini, pentru că el este echivalentul meu. Modul prin care poți atinge o astfel de stare exaltată este să te gândești mereu la mine, O, Uddhava. La fel cum mintea unei persoane care este preocupată întotdeauna de obiectele senzoriale și apoi devine atașată de acestea, tot așa și mintea celui care se gândește mereu la mine, se dizolvă în mod constant în mine. Prin urmare, în

orice sarcină ai fi angajat, lumească sau sacră, lasă-ți mintea să fie absorbită în mod constant de mine, la fel ca mintea iubitului de iubita lui. Astfel, vei fi absorbit în mine. Acesta este secretul suprem pe care ți l-am împărtășit, pentru că tu îmi ești extrem de drag“.

Adevărata avere este atingerea stării mele divine. Cel mai mare câștig vine din devotament pentru mine. Înțelepciunea constă în distrugerea ideii de multiplicitate a sinelui. Rușinea este oroarea de fapte rele.

DOMNUL KRISHNA ÎN UDDHAVA GITA,
SRIMAD BHAGAVATAM

Fixează-ți mintea asupra mea și cu siguranță vei fi capabil să depășești toate obstacolele prin grația mea, dar dacă, datorită egoismului tău, refuzi să mă asculți, vei pieri.

SRIMAD BHAGAVAD GITA

Aum Hari Aum Tat Sat

Aum Bhagavathaye Namaha!

CAPITOLUL 32

SFĂTUIREA LUI UDDHAVA

Namosthute Mahayogin prapannamanushadi
maam,
Yada thwaccharanambhoje rathi syadanapayini.

> Slavă ție, Stăpâne *Yoghin*! Tu ești cel care oferă fructele eforturilor tuturor *yoghinilor*.
> Binecuvântează-mă pe mine, servitorul tău, care nu are niciun alt refugiu, în așa fel încât să am un atașament constant și neabătut pentru picioarele Tale de lotus.

SRIMAD BHAGAVATAM

Următoarea întrebare a lui Uddhava a fost despre meditație și Domnul i-a răspuns pe îndelete. După ce a terminat, el l-a avertizat pe Uddhava în privința *siddhi-urilor* sau a puterilor miraculoase care s-ar putea trezi în *yoghin*. Cultivarea deliberată a unor astfel de puteri ar acționa ca obstacole și i-ar putea aduce căderea *yoghinului*, pentru că mintea este distrasă de ele și deviază de la scopul său principal de a atinge Absolutul. Uddhava apoi l-a întrebat despre *vibhuti-uri* sau manifestările divine, la fel cum Arjuna a făcut pe câmpul de luptă. Domnul i-a dat un răspuns asemănător și a spus că ar fi mai ușor să numere atomii decât să-i dea o listă completă a gloriilor sale, deoarece acestea erau inepuizabile.

Uddhava l-a întrebat apoi despre *varnashrama dharma* sau

îndatoririle ce țin de nașterea și locul unei persoane. După ce i-a oferit un răspuns cuprinzător, Domnul a încheiat spunând că *dharma* cunoscută tuturor persoanelor, indiferent de castă și religie, nu trebuie să includă cruzime, necinste, poftă trupească, mânie, lăcomie și că ea trebuie să întruchipeze tot ceea ce este bine și benefic pentru toate creaturile.

Încă o dată, Uddhava i-a cerut să descrie pe scurt natura lui *jnana* și *bhakti*.

Domnul i-a răspuns: „*Jnana* sau cunoașterea este ceea ce privește doar conștiința supremă în sine, impregnând toată creația de la Brahma, creatorul, până la cea mai mică dintre creațiile sale. Când acea substanță pătrunzătoare este văzută, excluzând tot ceea ce este schimbător, atunci această înțelegere este cunoscută ca *jnana*. Te-am învățat deja ce este *bhakti*, dar ca urmare a dragostei mele pentru tine, o să-ți repet și, de asemenea, o să-ți spun și cum poate fi generată *bhakti*. Rostirea repetată a numelui meu, statornicia adorării mele, diligența în serviciul adepților mei, amintirea prezenței mele în orice moment și utilizarea tuturor simțurilor în serviciul meu sunt metodele de generare a lui *bhakti*, O, Uddhava. Simțurile au fost date cu un scop special și anume acela de a mă adora pe mine, Divinul, în toate lucrurile. Mâinile trebuie să fie folosite pentru a-mi oferi închinarea sub forma ajutorului oferit tuturor creaturilor, ochii pentru a descoperi frumusețea mea în creație, nasul pentru a mirosi parfumul meu în toate lucrurile, urechile să audă poveștile sacre ale gloriei mele și limba pentru a gusta divinitatea din hrană și pentru a mă înălța prin vorbire, cântec și imn. Întreaga creație oferă atât metoda, cât și mijloacele pentru glorificarea mea, ceea ce duce la împlinirea de sine. Prin practicarea în mod constant a unor astfel de discipline, omul poate ajunge la starea de abandonare completă și să obțină o devoțiune adânc înrădăcinată și nemotivată“.

Uddhava i-a cerut apoi să explice adevăratul sens al

diferitelor virtuți, cum ar fi caritatea, adevărul, valoarea și așa mai departe. Domnul i-a răspuns: „Cea mai mare caritate este să te abții de la a gândi rău despre alții și de la a-i răni, și nu doar simpla acțiune de a face donații. Adevărul înseamnă a-l vedea pe Dumnezeu în toate lucrurile. *Dharma* este cea mai mare avere. Eroismul se află în cucerirea propriei minți și a naturii inferioare, și nu în uciderea inamicilor. Cel mai mare câștig este în dobândirea devotamentului, și nu a bogăției. Adevărata frumusețe se naște din lipsa dorințelor și din austeritate, și nu prin împodobirea trupului. Iadul nu este o regiune, ci dominanța aspectului *tamasic*. Cea mai importantă legătură este cea cu *guru* și el nu este nimeni altul decât Dumnezeu. O persoană bogată este aceea care are multe virtuți și cea săracă este aceea care este lacomă și mereu nemulțumită de orice ar avea. Casa este trupul uman, iar stăpânul ei este cel care este lipsit de orice atașament față de ea. Sclavul reprezintă exact opusul. Acest lucru, pe scurt, O, Uddhava, este descrierea binelui și a răului, dar să știi că virtutea reală constă în transcenderea acestor contrarii“.

Imediat, Uddhava a continuat: „Scripturile ne învață cum să distingem între cele două și atunci când spui că nu există nicio distincție, eu sunt confuz. Te rog, luminează-mă“.

Domnul binecuvântat i-a răspuns: „Virtutea și viciul sunt determinate în funcție de cât sunt ele de relevante pentru dezvoltarea spirituală a umanității și nu de ceva inerent lor. Sistemul de a determina acțiunile și obiectivele ca fiind bune sau rele a fost stabilit în scripturi, în scopul de a opri umanitatea de a-și urma instinctele animalice. Unele dintre aceste reguli sunt menite să ajute la progresul spiritual, iar altele sunt relevante din motive practice. Ceea ce este descris ca fiind bine poate fi exprimat prin aderarea la acțiune și moduri de viață spirituale și morale. Obiectul acestor reguli este de a-l face pe om mai introspectiv.

Ele se pot aplica numai în anumite situații, dictate de timp si

de loc. Ceea ce este corect într-un context poate fi greșit în altul. De exemplu, nu este greșit pentru un gospodar să aibă grijă de casă și de familie, dar este greșit pentru un *sannyasi*. O acțiune care este considerată un păcat de o persoană elevată moral nu trebuie să fie considerată astfel de o persoană mai putin evoluată, care este ignorantă în ceea ce privește regulile respective. Persoana care este deja în noroi nu mai poate cădea. Căderea este pentru acela care se află mai sus. Lecția de învățat din această natură non-rigidă a *dharmei* și *adharmei* este că oamenii ar trebui să realizeze natura trecătoare a lumii exterioare, încercând să se retragă treptat din urmărirea dorințelor materiale și să-și fixeze mintea asupra realității supreme. În măsura în care o persoană este capabilă să facă acest lucru, ea va fi liberă. Dacă o persoană care practică *sadhana* (practica spirituală) se întâmplă să comită o acțiune de natură păcătoasă, acel păcat ar trebui să fie ars de puterea comuniunii spirituale, și nu prin codul acceptat de penitențe.

O, Uddhava, acest trup este dat doar în scopul de a mă realiza pe mine. Prin practicarea celor trei forme de *yoga* descrise de mine – *jnana*, *karma* și *bhakti* – oricine este capabil să atingă culmile spirituale, doar prin acest trup. Dar nu trebuie uitat faptul că acesta este muritor, astfel încât orice persoană trebuie să se străduiască în mod constant pentru a atinge scopul înainte de a fi atins sfârșitul vieții fizice. Păsările se pot cocoța într-un copac, dar când văd că acel copac este tăiat, pleacă repede într-un altul, care este sigur și de nezdruncinat.

Și astfel copacul vieții este tăiat continuu de către maestrul tăietor, timpul. Înainte ca el să fi ajuns în totalitate la pământ, cei înțelepți se vor așeza la picioarele mele, care sunt ferme și de nezdruncinat. Barca fragilă a trupului vostru poate fi distrusă de balenele puternice ale furiei, lăcomiei și pasiunii. Abandonați-vă deci mie și vă voi trece apa până pe malul cel mai îndepărtat. Sub forma *gurului* vostru, voi veni și vă voi fi căpitan, vă voi arăta

calea și vă voi fixa busola în direcția corectă“.

Apoi Uddhava l-a întrebat despre fenomenul morții și Domnul a răspuns: „Mintea, cele cinci simțuri și tendințele derivate din *karma* constituie *linga sharira* sau *karana sharira* sau corpul subtil. Acesta este cel ce transmigrează de la corp la corp. Mintea unui om pe moarte, influențată de propriile sale acțiuni și de impresiile asupra lor, se gândește intens la experiențele deosebite și atașamentele din viața sa. Prin urmare, el simte că a intrat într-un nou corp, ce se manifestă prin propria intensitate a gândirii sale. Odată cu venirea conștiinței noului trup, veșmântul cel vechi împreună cu istoria sa sunt uitate complet. Pe seama intensității atracției pentru noul corp, memoria celui vechi este complet ștearsă.

Moartea este uitarea completă a trupului vechi și nașterea este identificarea completă cu trupul următor. Acest lucru poate fi înțeles studiind starea de vis. În starea de vis, *jiva* uită complet de corpul său normal și se identifică cu corpul său astral. Flăcările din văpaia focului și apa curgătoare a unui pârâu sunt toate supuse schimbării, deși se poate ca noi să nu fim conștienți de aceasta. Deci, de asemenea, timpul supune trupurile tuturor creaturilor procesului de îmbătrânire. *Atman* este martorul acestor schimbări de naștere și moarte a corpului, dar nu este afectat de aceste procese.

Un om poate observa o plantă și nota toate modificările sale, de la germene la puiet, la copac și în cele din urmă la degradarea și degenerarea lui, dar el este total diferit de toate aceste stadii. La fel și *atman* cunoaște corpul și transformările sale, dar nu participă la ele. Ființa ignorantă, incapabilă de a distinge *atman* de corpul său, se identifică cu el și este astfel prins în ciclul nașterii și a morții. Dacă *sattva* este calitatea predominantă în momentul decesului, *jiva* ia corpul unui înțelept sau al unui zeu. Dacă *rajas* este elementul dominant, acesta ia corpul unui *asura* sau al unei ființe umane și în cazul în care predomină *tamas*, ia

forma unei brute sau a unei ființe fără trup. La fel cum o persoană care se uită la un spectacol de dans sau la o piesă de teatru dansează, cântă, râde și plânge cu personajele de pe scenă, identificându-se intelectual cu ele, la fel și *jiva*, deși prin natura sa este inactiv, este atras de către intelect să se comporte ca și cum ar fi corpul. La fel cum obsesia experiențelor din vis va rămâne cu cel care doarme atâta timp cât durează visul, așa și experiențele din *samsara* vor continua până când ființa este trezită la adevăr. Este bine de știut că doar ignoranța față de *atman* amăgește mintea. Deci, cu toate că ai putea fi supus unor abuzuri, insulte, ridicolului sau calomniei, nu te lăsa zguduit în convingerile tale. Rămâi calm în interiorul tău și privește toate acestea ca fiind doar un produs al unei *karma* din trecut“.

Ca un exemplu în acest sens, Domnul i-a spus lui Uddhava povestea cerșetorului care a rezistat multor forme de ridiculizare și insulte cu o minte calmă, pentru că el și-a dat seama că erau doar rezultatul modului în care el i-a tratat pe oameni în trecut, atunci când a fost tânăr și bogat.

Așa era cântecul cerșetorului: „Mintea este singura cauză pentru care se învârte măreața roată a *samsarei*. Este mult mai puternică decât toate simțurile. Cel care o cucerește este adevăratul erou. Fără a cuceri sau fără a face un efort de a cuceri acest inamic aproape invincibil, care lucrează cu o viteză de neimaginat, prostul se ceartă în zadar cu ceilalți, privindu-i ca prieteni, dușmani sau îi ignoră. *Atman* este singura realitate și apariția «altuia» este doar o plăsmuire a imaginației minții. Oamenii dau vina pe stelele lor pentru nenorocirile ce li se petrec. Dar cum îl pot afecta stelele pe *atman*? Ele pot afecta numai corpul și astfel doar cel care se identifică cu corpul poate fi afectat de stele și planete. *Atman* este dincolo de toate dualitățile. Pe cine poate fi supărat omul atunci? Își scoate cineva proprii dinți pentru că s-a întâmplat să-și muște limba? Doar cel care nu a aflat încă acest adevăr trăiește cu frică față de alții“.

Domnul a continuat apoi: „Această *samsara*, care aduce fericirea, nenorocirea și face distincție între prieten, dușman și ceea ce ignorăm, este în întregime un produs al minții. Prin urmare, Uddhava, fiind echipat cu o minte care este complet dedicată mie, depune toate eforturile pentru a controla mintea. Aceasta este suma și substanța a toată *yoga*“.

Apoi Domnul a vorbit despre filozofia creației și a dizolvării. „Conștiința pură, nemodificată și care este dincolo de capacitatea de înțelegere a minții și de exprimare, se împarte în două, observatorul și cel care este observat, subiectul și obiectul, ca urmare a acțiunii puterii mele misterioase numite *maya*. Dintre acestea două, una este Prakriti, obiectul, cu cele două stări de manifestare și nemanifestare și cealaltă este Purusha, centrul conștiinței, subiectul suprem. *Jiva-urile*, situate adânc în Prakriti, iau viață o dată cu cele trei aspecte ale lor, *sattva*, *rajas*, *tamas*, conform tendințelor lor *karmice*. Toate obiectele, mari sau mici, sunt pătrunse de cauza lor, Purusha și Prakriti, din care au răsărit. Această realitate este substanța cauzală, care formează însăși materia acestor obiecte. Efectele nu au nicio substanțialitate în afară de cauza lor. Brahman este substanța cauzală finală și, prin urmare, realitatea ultimă. Timpul este factorul care manifestă acest univers al efectelor prin condiția sa de cauzalitate. Toate acestea trei, Purusha, Prakriti și timpul, sunt de fapt eu, Supremul Brahman. Atâta timp cât voința creatoare a Domnului funcționează, acest flux continuu de energie materială este susținut, oferind posibilitatea ca *jiva-urile* să se bucure și să sufere în funcție de *karma* lor anterioară. Când dispare voința creatoare, atunci începe procesul de dizolvare sau *pralaya* și acest înveliș cosmic, în care nenumărate universuri apar și se degradează, este invadat de mine, sub aspectul meu temporal, resorbind toate lucrurile în starea lor de cauzalitate. Meditează asupra acestor procese, O, Uddhava și iluzia minții tale va dispărea“.

Domnul a vorbit în continuare despre *guna-uri* și despre efectul lor asupra minții. „Toate lucrurile sunt constituite din cele trei *guna-uri*. *Jiva* se învârte încontinuu în existența sa transmigratorie, în funcție de acele *guna-uri* cu care a fost asociat și cu *karma* generată de ele. Cel care depășește influența acestor *guna-uri* și se stabilește într-un mod sigur în mine, prin devotament, este pregătit pentru a mă manifesta prin el. Așa că o persoană care a obținut acest corp uman, care este calea către iluminarea spirituală, trebuie să abandoneze atașamentele față de obiectele materiale ale vieții și să mă adore doar pe mine.“

Atunci Domnul l-a avertizat pe Uddhava de pericolele de a se asocia cu cei ale căror minți au cedat plăcerilor senzuale. El ne-a spus povestea regelui Pururavas, care a fost condus la cădere prin distracția cu nimfa cerească Urvashi și care în cele din urmă a obținut eliberarea prin asocierea cu sfinții. Mintea este ușor de influențat și compania sfinților duce în mod natural la o viață sfântă. „Așa cum hrana înseamnă viață pentru toate ființele vii, în același mod persoana sfântă este un ajutor pentru cei care se scufundă în marea *samsarei*. Soarele îți poate da doar o viziune obiectivă asupra obiectelor exterioare, dar sfinții vă pot da o perspectivă spirituală.“

Uddhava l-a implorat apoi să mai contureze încă o dată pe scurt cele trei căi ale lui *jnana*, *karma* și *bhakti*, precum și metoda de adorare ritualică.

Domnul binecuvântat i-a răspuns: „Aurul prelucrat în diverse ornamente sau stând pur și simplu într-o grămadă este tot aur. Cu toate că forma sa se schimbă, natura sa esențială rămâne neschimbată. Tot astfel, ar trebui să știi că eu sunt începutul, mijlocul și sfârșitul întregii creații. Dacă mă vei găsi prin *jnana*, atunci nu va trebui să mă cauți mai departe. De la cel mai înalt *brahman* până la cel mai decăzut *chandala* (ateu), de la Brahma creatorul până la cea mai mică dintre creațiile sale sunt eu și numai eu. Descoperă-mă în orice lucru și în orice persoană.

Aceasta este *jnana*. Aceasta este înțelepciunea. Descoperă unitatea în mijlocul diversității. Abilitatea de a găsi esența oricărui lucru este adevărata inteligență. Doar eu strălucesc în inima picăturii de ploaie ca și în magnificul ocean. Acela este *jnani*, cel care cunoaște acest lucru și se poartă ca atare. El este cărturarul care percepe și onorează toate ființele ca fiind manifestări ale mele, fie ei sfinți sau proscriși, persecutori sau protectori, soarele sau o scânteie de foc, o persoană calmă sau nemiloasă. Trecând peste ridicolul prietenilor și rudelor, lăsând deoparte sensul binelui și al răului doar din punct de vedere fizic, aruncând orice urmă de mândrie, oricine ar trebui să se prosterneze în fața fiecărei ființe, fie ea un câine, un proscris, o vită sau un măgar, văzându-i pe toți ca fiind manifestări ale Ființei Supreme. Aceasta este adevărata *jnana*".

Uddhava i-a spus: „Este prea dificil pentru mine, O, Doamne. Înțeleg că este adevărat ce spui, dar mintea este slabă și este posibil să nu fiu capabil să practic această *jnana*. Doar cunoașterea nu este suficientă fără înțelepciunea de a o pune în practică. Învață-mă o cale mai ușoară".

Domnul binecuvântat i-a răspuns: „Până când conștientizarea faptului că toate ființele sunt manifestări ale mele nu va fi asimilată de către minte, omul ar trebui să comunice cu mine prin adorare exterioară și prin acțiune. Făcând acest lucru, un adept câștigă acea cunoaștere prin care el percepe totul ca fiind Brahman. Dintre toate metodele de disciplină spirituală, cred că cea mai bună este aceea de a practica vederea prezenței mele în tot ceea ce există prin punerea în funcțiune a celor trei instrumente ale minții, vorbirii și acțiunii. Aceasta este esența *Bhagavata Dharma*, în care toate acțiunile sunt dedicate mie, fără așteptarea roadelor lor. În aceasta nu există nicio risipă de efort. Spre deosebire de ritualurile efectuate cu dorința obținerii beneficiilor lor, care s-ar încheia cu un eșec total, dacă s-ar efectua într-un mod

necorespunzător, pe această cale, fiecare acțiune servește pentru a ajuta la evoluția spirituală a persoanei în cauză, dacă nu în această viață, atunci în alta. Baza acestor trei acțiuni fiind spirituală, efectele lor sunt nepieritoare. Chiar și acțiunile banale cum ar fi plânsul sau fuga, dacă sunt dedicate mie, ajung să aibă o putere spirituală. Ce nevoie mai este, apoi, să vorbesc de acele înalte acțiuni spirituale practicate în mod conștient? Pentru a ajunge la mine, cel nemuritor, cu ajutorul acestui corp muritor este necesară înțelepciunea celor înțelepți și abilitatea celor iscusiți. Astfel, O, Uddhava, fă ceea ce ai de făcut după ce în prealabil ai dedicat fructele ei mie, indiferent de succes sau de eșec, pentru că atunci când mi-ai dedicat-o mie, este de datoria mea să obții rezultatele juste. Pe cel mai bun avocat nu-l interesează dacă procesul său este bun sau rău. Datoria lui este doar să expună în fața judecătorului faptele. Judecătorul este cel care face judecata. Astfel, permite-mi să fiu judecătorul acțiunilor tale“.

Apoi, răspunzând întrebării lui Uddhava despre metodele devoționale, Domnul i-a povestit într-un mod elaborat despre acele practici care sunt deschise pentru toți. La final, a concluzionat: „Acestea sunt multele modalități în care pot fi venerat, O, Uddhava, dar regula de siguranță este de a-mi oferi totul mie, așa cum ți-am spus deja. Dar, dacă totuși dorești să oferi ceva special, amintește-ți că tot ceea ce este oferit cu dragoste, voi accepta cu bucurie. Fie că este vorba de o frunză, o floare, un fruct sau chiar apă, dacă este oferit cu dragoste, voi fi foarte mulțumit. Cea mai bună *puja* este aceea care este făcută fără nicio dorință personală, căci atunci eu însumi voi decide ce este cel mai bine pentru devot. La sfârșitul ei, ar trebui să renunți la sentimentul că realizezi o acțiune personală și să oferi chiar sufletul tău sau *atman* mie, iar apoi *puja* te va purifica“.

Uddhava a întrebat apoi: „Ce trebuie să fac dacă mă aflu în deșert, unde nici măcar apa nu este disponibilă? Cu ce ar trebui

să te venerez atunci?“

Domnul a zâmbit și a spus: „Atâta timp cât apa din ochii tăi nu a secat, prietene, nu te teme. O picătură din ochii discipolului meu este mai prețioasă pentru mine decât diamantul cel mai scump“.

Uddhava a fost copleșit când a auzit acest lucru și ochii săi s-au umplut de lacrimi. Timp de câteva minute, el nu a putut rosti niciun cuvânt. În cele din urmă, s-a adunat și a mai pus o altă întrebare, nu pentru el însuși, dar de dragul posterității.

„Chiar și aceste lucruri despre care mi-ai vorbit pot fi prea dificile pentru mine, O, Stăpâne!“, șopti el. „Este posibil să nu pot fi în măsură să merg într-un pelerinaj sau să te venerez zi de zi. Era lui Kali este foarte aproape și oamenii au memorii scurte, vieți scurte și nu au timp pentru a realiza mare lucru. Dă-mi, deci, o scurtătură care va conduce la Tine.“

Krishna i-a zâmbit cu tandrețe și i-a răspuns: „Până la venirea mea, O, Uddhava, o scufundare în Gange era suficientă ca să șteargă toate păcatele, dar acum o scufundare în istoria sfântă a vieții mele este suficientă pentru a curăța păcatele a o mie de vieți. Cei care ascultă povestea vieții mele, care o povestesc sau o explică altora, se vor sfinți, la fel și ascultătorii lor. În cazul în care chiar și acest lucru este prea dificil, O, Uddhava, îmbăiază-te în râurile curgătoare ale numelor mele. Doar rostirea numelui meu este suficientă pentru a obține eliberarea. Numele mele nu sunt la fel de dificil de învățat așa cum sunt *mantrele* vedice, care sunt rezervate celor puțini aleși. Ele pot fi plăcute și repetate de către oricine, indiferent de vârstă sau de sex. Mai dulce decât mierea este numele meu, aducând fericire celor ce-l rostesc, precum și celor care-l aud. Acesta este fructul copt și suculent al *Vedelor*. Ca un pui care își urmează mama, eu însumi îi voi urma pe cei care îmi rostesc numele, pentru a mă asigura că nu li se întâmplă niciun rău. Așa că ascultând poveștile vieții mele și invocând numele meu, vei

învinge cu siguranță chiar și însăși moartea. După ce studiază această expunere, un aspirant spiritual nu mai are ce să întrebe și să înțeleagă, exact la fel ca atunci când omul a gustat mierea și nu mai are ce să guste mai dulce de atât“.

Astfel instruit de către Domnul, Uddhava a rămas fără vorbe un timp, conștient de marea binecuvântare pe care cel sfânt a revărsat-o asupra lui. Cu un mare efort, și-a controlat mintea, care fusese copleșită de emoții. Cu vocea înecată de valuri copleșitoare de iubire și ochii plini de lacrimi, el a spus: „După ce vei părăsi acest trup muritor, O, Doamne, unde am să te găsesc? Unde să te caut?“

Cel sfânt i-a răspuns: „Mergi în templele mele, O, Uddhava! Voi locui acolo. Și dacă ai vreo îndoială în privința locului în care se găsesc, îți voi spune. Templele mele sunt în inimile adepților mei. Așadar, mergi acolo unde se adună adepții mei“. Voi fi și acolo unde vei auzi numele meu invocat și poveștile mele recitate. Deci caută-mă printre adepții mei, căci prin ei mă voi manifesta în această lume“.

Uddhava a rămas fără cuvinte, îndurerat fiind de gândul despărțirii iminente. Domnul s-a uitat la el cu infinită blândețe și l-a întrebat: „Preaiubitul meu, te-am convins? Ai auzit de ajuns? Sunt îndoielile tale clarificate?“

Cu suspinele înecându-i vocea și cu ochii plini de lacrimi, Uddhava i-a vorbit: „O, Maestre Suprem! Simpla ta prezență mi-a îndepărtat iluziile născute din ignoranță, la fel cum focul arzând alungă întunericul, frigul și frica celor care stau lângă el. Ai iluminat lampa cunoașterii din adâncurile întunecate ale minții mele. Ai aprins flacăra nesătulă a numelui tău Divin în inima mea. Ai rupt legătura mea puternică de atașament pentru rudele mele. Ai pătruns în întreaga mea ființă, așa că nimic nu mai există în afară de tine pentru mine. Ce pot eu să-ți ofer ție care mi-ai dăruit totul? Ce dar pot pune în fața ta, cel care ești sursa tuturor darurilor? Așadar, mă ofer pe mine drept ofrandă la

picioarele tale de lotus, O, Doamne. Nu am altceva ce să-ți ofer“. Spunând aceasta, s-a aplecat înaintea acelui suflet plin de compasiune, prinzându-i picioarele de lotus, și a strigat: „Plecăciune ție, O, Maestre *Yoghin*. M-am abandonat picioarelor tale de lotus. Nu mai am alt refugiu în afară de tine. Binecuvântează-mă cu o devoțiune adâncă si nepieritoare pentru picioarele tale. Pe oriunde aș rătăci, orice aș face, lasă-mi mintea să alerge către tine în fiecare secundă, fiecare minut și să simtă pentru tine acea iubire eternă și indestructibilă“.

Uddhava s-a așezat pe pământ ca un butuc căzut, incapabil să se ridice, incapabil să facă nimic altceva decât să îmbăieze picioarele Domnului cu lacrimile sale. Cel sfânt și-a întins mâna ferm pe capul plecat și l-a binecuvântat. Apoi, el l-a ajutat cu delicatețe să se ridice și i-a dat ultimele instrucțiuni. „O, Uddhava, te îndrum să mergi spre faimosul loc de pelerinaj din Himalaya, cunoscut ca Badrikashrama, care este în mod special sfințit de prezența mea. Acolo curge râul Alakananda, care la simpla vedere te purifică. Poartă haine din scoarță, trăiește din rădăcini și fructe fără să-ți pese de climatul extrem și suportă cu răbdare toate situațiile adverse care se pot ivi. Fără nicio dorință pentru plăcerile lumești, gândește-te profund în solitudine asupra a ceea ce te-am învățat. Având vorbirea și gândirea absorbite în mine, trăiește conform dictoanelor din *Bhagavata Dharma* pe care le-ai învățat și o să treci cu ușurință de aceste tărâmuri materiale și vei atinge starea mea de transcendență“.

Instruit astfel de cel sfânt, Uddhava l-a îmbrățișat pe maestrul lui drag și și-a mai aplecat încă o dată capul la picioarele sale. Deși mintea lui transcensese cele trei *guna-uri*, gândul de a-și părăsi maestrul iubit și a merge la Badrinath a produs așa valuri de agonie în inima lui, încât a izbucnit în lacrimi torențiale, care au curs pe obrajii lui și au spălat picioarele sfinte ale Domnului. Cu mintea îndurerată de gândul separării iminente de Domnul lui drag, îi era imposibil să se

miște din acel loc și a rămas înrădăcinat acolo, uitându-se cu compasiune la fața preaiubită ca și cum nu ar suporta să-și mute privirea de la ea.

Domnul, înțelegând dificultatea lui, a spus: „Îmi ești mai drag decât fiii mei, mai drag decât soțiile mele, O, Uddhava, căci ești exemplul strălucit al *jnana-bhakta*. M-ai legat de tine cu sforile iubirii tale intense, dar a sosit timpul acum ca trupurile noastre să se despartă, pentru că sunt făcute din cele cinci elemente și trebuie să se întoarcă la ele. Deci du-te, prietenul meu credincios, și fă așa cum te-am instruit“.

Văzându-l pe Uddhava încă reticent, a continuat: „În întruparea mea trecută ca Rama, când a trebuit să mă despart de iubitul meu frate Bharata, i-am dat încălțămintea mea. Ca și tine, el nu a putut suporta să fie despărțit de mine. Acum ți le voi da ție, dragul meu prieten, pentru că au fost atașate picioarelor mele, scopul final al tuturor adepților. Ia-le, deci și mergi spre Badrikashrama, pentru că nu mai au niciun folos pentru mine“.

Cu respect, Uddhava a acceptat darul prețios. Cu lacrimi curgându-i din ochii, el le-a vorbit: „O, divine *paduka* (sandale), nu mă judecați prea aspru pentru că am fost cauza care v-a forțat să vă îndepărtați de picioarele lui de lotus. Iertați-mă. Bucurați-vă pentru ultima dată de parfumul picioarelor sale sfinte și vom pleca“.

Spunând acestea, a atins pentru ultima dată cu blândețe picioarele binecuvântate ale Stăpânului, apoi ținându-le cu venerație deasupra capului, a înconjurat încă o dată acea Divină Prezență. Cu ochii plini de lacrimi, s-a îndepărtat privind de multe ori în urmă: Doar acum a experimentat intensa angoasă suferită de *gopi-urile* din Vrindavana cu mulți ani în urmă. Când s-a întors pentru ultima dată, a văzut cum ochii lui Krishna îl urmăreau, și pentru prima dată a văzut strălucirea unei lacrimi în acei ochi magnifici. A alergat înapoi căzând la picioarele lui încă o dată. Domnul nu a spus nimic, doar și-a plasat cu blândețe

piciorul pe capul plecat al lui Uddhava, oferindu-i suprema înțelepciune. Apoi cu tandrețe i-a ridicat fața, l-a sărutat pe frunte și cu blândețe l-a întors către direcția în care trebuia să meargă. Uddhava a fost cuprins de o inexprimabilă bucurie, simțindu-se binecuvântat. La capătul drumului s-a întors și din depărtare l-a văzut strălucind, iar în aer se auzea o muzică suavă. Sus pe cer, ființe celeste își împreunau mâinile în gest de adorație. O pace inefabilă i-a cuprins inima datorită beatificei viziuni ce i-a umplut ființa, simțind cum între el și Krishna nu mai există nicio diferență. Ființele divine îi cântau de asemenea și lui imnuri de laudă. Fără o voință conștientă și fără a mai simți povara corpului său, Uddhava, marele *bhakta*, a înaintat către nord și a ajuns la altarul lui Badrikashrama în Himalaya. Acolo, el și-a petrecut restul zilelor așa cum i-a fost indicat de către iubitul său stăpân, ajungând astfel la eternul lăcaș.

Reevocând în mod repetat cea mai minunată formă
a lui Krishna,
Sunt cuprins de venerație și mă bucur din nou și din
nou.

SRIMAD BHAGAVAD GITA

Aum Hari Tat Sat

ॐ

Aum Vishvasmai Namaha!

CAPITOLUL 33

MOARTEA CELUI FĂRĂ DE MOARTE

Bhave bhave yada bhakti padayosthava jayathe,
Tada kurushva devesa, nathastvam no yatha prabho,
Naarnasamkeertanam yasya sarvapapapranashanam,
Pranami dukhashamanastwam namami Harim param!

> O, tu, Domn și Stăpân al tuturor sufletelor! Fă astfel încât ca, indiferent de numărul de nașteri prin care am trece, să fim mereu absorbiți în devotamentul pentru picioarele tale. Slavă ție Suprem Hari – doar prin invocarea numelui tău, vom fi eliberați de toate păcatele și doar prin prosternarea în fața ta, vom fi mântuiți de orice impuritate.
>
> SRIMAD BHAGAVATAM

După ce i-a dat sfatul final celui mai drag devot al său, Uddhava, și prin el tuturor urmașilor și întregii posterități, Domnul a realizat tot ceea ce își propusese să facă. El aștepta calm ridicarea cortinei pentru actul final al dramei grandioase reprezentate de viața lui divină.

Dwaraka părea să fie cuprinsă de agonia unui cancer mortal care îi seca orașului energia vitală, epuizându-i puterea încet,

dar sigur. Cetățenii tremurau de frică de când înțelepții au fost insultați și o groază fără nume pusese stăpânire peste ei. Orașul ce altă dată deborda de veselie și prosperitate părea să se fi scufundat în beznă.

Zi după zi, vânturi puternice suflau dinspre ocean și multe și nefaste erau prevestirile care se arătau. Străzile mișunau de șobolani, oalele se ciobeau, cocorii făceau precum bufnițele și caprele urlau ca lupii. Măgarii se nășteau din vaci și catârii din elefanți. Pisoii erau fătați de cățele și șoarecii de manguste. Soarele, în drumul său de la răsărit până la apus peste cetatea blestemată, părea să fie înconjurat de trupuri umane decapitate. Apoi cetățenii Yadava, îngroziți de destinul lor ce se apropia de un final inexorabil, s-au dus la Domnul. Krishna îi aștepta pentru că știa că a venit timpul pentru împlinirea cuvintelor lui Gandhari, rostite atunci când ea ardea de durere la moartea celor o sută de fii ai săi. Nu a încercat să abată cursul destinului, ci mai degrabă l-a întâmpinat el însuși cu calm și bucurie, făcând astfel mersul evenimentelor mult mai ușor. El a trimis vestitori prin oraș pentru a le comanda oamenilor să facă un pelerinaj pe celălalt mal al mării, la locul sfânt Prabhasa, unde râul Sarasvati ar trebui să curgă spre vest. „Făcând o baie purificatoare la Prabhasa și postind acolo, vom adora zeii și înțelepții și poate așa vom evita pericolul“, a spus el.

Toți au fost de acord cu această propunere. Ei au traversat oceanul în bărci și apoi au călătorit până la Prabhasa în carele lor. Și-au luat toate proviziile cu ei, inclusiv o mare cantitate de vinuri și băuturi spirtoase. Acestea fuseseră preparate în mod ilicit, din moment ce regele pusese o interdicție privind fabricarea sau consumul de băuturi alcoolice. Nenumărate tipuri de alimente costisitoare și vinuri au fost transportate de cea mai mare parte a celor din oraș. Pe când porneau în pelerinaj, habar n-aveau ei că nu se vor mai întoarce acolo. Numai Domnul știa ce avea să se petreacă și privea nemișcat.

După ce au ajuns pe coastă, s-au dus în carele lor la locul ales pentru a-și așeza tabăra și au instalat corturile ca pentru un sejur prelungit. Cum doar destinul putea rândui, locul ales era foarte aproape de o mare întindere de iarbă *erata*, care creștea din belșug, sub forma unor săbii, pe mal. Timp de câteva săptămâni, au urmat sfatul Domnului și s-au angajat în mai multe ritualuri sfinte și în închinarea la zei și înțelepți, dar în curând, îndemnați de soartă, așa cum le era scris, au încetat rugăciunile și postul și au început să țină ospețe și chefuri. Pe furiș la început și mai târziu fără menajamente, vinul a început să-și facă apariția la sărbători și, în curând, curgea ca apa la toate banchetele. Motivul pelerinajului lor a fost uitat în exuberanța de moment, iar malurile sunau și răsunau de orgii, muzică și râsete. Piesele de teatru, turnirurile și sărbătorile au luat locul adorării, devoțiunii și rugăciunilor.

Lipsiți de discernământ, au început să bea doze din ce în ce mai mari din vinul dulce și impetuos numit *maireya*. O ceartă aprigă a izbucnit curând printre mândrii și trufașii eroi Yadava, sub influența puternicei băuturi, amplificat de efectul amăgitor al deciziei Domnului. O scânteie va provoca un incendiu devastator dacă lemnul este uscat. Totul a început cu un cuvânt spus în glumă la beție, reminiscențe indiscrete ale războiului, care se petrecuse cu mult timp în urmă. Satyaki și Kritavarma au luptat în tabere adverse, dat fiind faptul că principala armată Yadava i-a fost dată lui Duryodhana, în timp ce câțiva dintre prietenii apropiați ai lui Krishna, ca Satyaki, au ales să lupte de partea clanului Pandava. Amețit de lichior, Satyaki l-a luat peste picior pe Kritavarma: „Orice kshatriya atacă și ucide soldații care dorm?“ Aceasta era o referire la supunerea oarbă a lui Kritavarma la ordinele nebunești ale lui Asvatthama de a distruge armata Pandava care supraviețuise inițial războiului.

„Cum îndrăznești să mă batjocorești când tu l-ai ucis pe marele Bhurisravas când era așezat în meditație practicând

yoga!“, îi strigă furios Kritavarma.

Curând, alți cetățeni Yadava au intrat în luptă, luând partea unuia sau a celuilalt, fiind doar o chestiune de câteva clipe înainte de a se ajunge de la vorbe la lovituri. În câteva momente, orgia s-a transformat într-un câmp de sacrificiu. Cunoștințe și rude s-au așezat unul împotriva celuilalt. Fiul și-a ucis tatăl și tatăl și-a ucis fiul. Poporul Yadava, ajuns acum în ziua pierzaniei sale, s-a grăbit spre moarte ca moliile către flacără. Niciunul dintre ei nu s-a gândit să zboare.

„Iată sfârșitul lașului care ucide copiii care dorm“, a strigat Satyaki, năpustindu-se asupra lui Kritavarma și tăindu-i capul.

Susținătorii lui Kritavarma s-au aruncat imediat peste Satyaki. Pradyumna s-a grăbit să-i ia apărarea, iar în confruntarea care a urmat, ambii au fost uciși. Înnebuniți de băutură și atinși de mâna implacabilă a destinului, ei erau hotărâți să se omoare unul pe altul, luptându-se cu arcuri și săgeți, săbii și buzdugane, sulițe și lăncii. Cu stindardele specifice cavaleriei și infanteriei fluturând, arborate pe carele de luptă, pe tauri, bivoli și pe măgari, s-au confruntat unii cu alții, ca elefanții înnebuniți în pădure, provocându-și distrugerea reciprocă.

Fiind acum o pradă a iluziei, marii eroi Yadava au luptat unul cu altul, uitând complet de legăturile lor de rudenie. Fiii s-au luptat cu tații lor, frații – între ei, unchii cu nepoții, bunicii cu nepoții, prietenii cu prietenii și rudele cu rudele, toate acestea ducând la autodistrugere. Când armele și săgețile s-au epuizat, arcurile li s-au rupt și buzduganele s-au spulberat, au smuls snopi de iarbă *erata* cu mâinile goale. Acestea au devenit dure și de neclintit în mâinile lor și s-au avântat unul la gâtul celuilalt, înarmați cu aceste săbii ale destinului. Doar Domnul singur stătea calm în mijlocul luptei și privea în tăcere cum rudele sale smintite se distrugeau una pe alta. Bărbații înnebuniți s-au repezit apoi la el și la Balarama, astfel încât cei doi au luat snopi din iarba ca niște săbii și le-au folosit producând efecte mortale.

Blestemați de către sfinți și înșelați de *maya* Domnului, flăcările furiei lor, aprinse de o scânteie stârnită de o glumă, au fost suficiente pentru a arde întregul neam Yadava. A fost ca un foc generat de frecarea dintre copacii de bambus care poate consuma întreaga dumbravă.

Sunetul conflictului s-a stins treptat, tăcerea învăluind împrejurimile, pe măsură ce vitejii eroi cădeau unul câte unul, victime ale propriei lor mânii. Scena banchetului s-a preschimbat într-un groaznic măcel. Puternicul, strălucitorul și frumosul neam Yadava a ajuns la capătul existenței sale. Balarama era acum așezat pe malul mării pe care clipoceau valuri albe. El a intrat în transă și un flux de lumină i-a ieșit prin frunte ca un șarpe de argint și, încolăcindu-se, a urcat la cer.

La Hastinapura, Arjuna a simțit brusc ca și cum Krishna l-ar fi chemat. Când s-a întins să doarmă, el a crezut că vede forma magnifică a Domnului zâmbindu-i ușor.

Domnul i-a spus cu blândețe: „Arjuna, îți amintești când ți-am spus că totul în această lume este creat pentru a servi unui scop? Aceasta se aplică chiar și în cazul meu. Arjuna, am venit să îți spun că scopul vieții mele a fost îndeplinit. Mă duc. În curând mă vei urma și tu“. Spunând acestea, viziunea a dispărut. Arjuna a sărit în sus, palid, tremurând și plin de groază.

Domnul ar fi putut cu ușurință să intre într-o transă *yoghină*, așa cum a făcut Balarama, pentru a părăsi această lume, dar el juca rolul unui om și trebuia să acționeze în conformitate cu regulile jocului.

Știind că timpul pentru propriul său sfârșit a venit, el s-a întors în oraș și l-a chemat pe tatăl său să-și asume conducerea treburilor și să le țină pe femeile clanului Vrishni sub protecția lui până la sosirea lui Arjuna din Hastinapura. Krishna s-a prosternat la picioarele tatălui său și apoi s-a întors să plece. Un strigăt puternic de durere a izbucnit din piepturile femeilor din casa lui. Auzind aceasta, Domnul, milostiv, s-a întors și, zâmbind

către ele pentru ultima oară, le-a spus cu blândețe: „Arjuna va veni și vă va duce la Hastinapura. Toate nevoile voastre vor fi îndeplinite de el“.

Spunând aceasta, el a plecat de la palat, croindu-și drum spre pădure. În forma sa drept Krishna, el nu a mai fost niciodată văzut în lumea pe care o lăsase în urmă. Ajungând în adâncurile ascunse ale pădurii dese, el s-a așezat în tăcere sub un copac *asvattha* și a intrat într-o stare de supraconștiință. Controlându-și toate simțurile, el și-a retras percepțiile și și-a concentrat mintea asupra lui Brahman cel Suprem, propriul său sine! Înfășurat în mantia de nepătruns a comuniunii cu sinele, era minunat să privești forma sa, iluminând toate împrejurimile cu strălucirea sa, ca un foc fără căldură sau fum. Albastru ca un nor de ploaie, sclipind ca aurul topit, cu semnul Shrivatsa, împodobit cu cercei strălucitori în formă de pești, brâu, diademă, brățări la mâini și la glezne, coliere, cu *vanamala* înconjurându-i gâtul, s-a așezat într-o postură *yoghină*, intrând în transă. El își odihnea piciorul lui stâng, roz precum lotusul, pe coapsa dreaptă, așteptând împlinirea ultimei părți a profeției.

Un vânător numit Jara avea bucata rămasă din pistilul de fier de la pescar și a făcut un vârf de săgeată din acesta. În întunericul pădurii, el a confundat piciorul sfânt al Domnului cu fața unei căprioare și a țintit cu săgeata fatală către ea. Alergând să-și recupereze prada, a văzut chipul luminos și i-a recunoscut originea divină. Plin de remușcări, el s-a aruncat la picioarele Domnului și a izbucni într-un plâns cu suspine. Domnul a deschis ochii săi ca petalele de lotus pentru ultima oară, zâmbi către ucigașul lui, binecuvântându-l și mângâindu-l. Prima eliberare pe care el a dat-o în încarnarea sa ca *avatara* Krishna a fost pentru Putana, vrăjitoarea cea rea care venise să-l omoare pe copilul Krishna cu sânii ei cu sfârcuri otrăvite, iar ultima a fost dată sărmanului băiat vânător, care l-a săgetat cu o săgeată cu vârful otrăvit. Se spune că Jara fusese Vali în nașterea sa

anterioară, cel pe care Sri Rama l-a săgetat din spatele unui copac. Astfel, în această naștere i-a fost dată o șansă să se răzbune. De data aceasta, Domnul a fost victima și Jara cel care l-a lovit de după un copac!

Jara striga: „O, Domn al Vaikuntha! Binevoiește să-l ierți pe acest nenorocit mizerabil, care a făcut această crimă din ignoranță. Omoară-mă curând, vânător de animale sălbatice ce sunt, pentru ca eu să nu mai pot comite astfel de crime teribile! Nici chiar zeii nu reușesc să înțeleagă misterul creației tale. Atunci cum poate cel mai umil și ignorant vânător care sunt eu să înțeleagă scopul *lila-ului* – jocului – tău divin?“

Binecuvântatul Domn a spus: „O, Jara! Nu avea frică. Ridică-te și fii binecuvântat, pentru că doar din cauza deciziei mele tu ai acționat astfel, și tu trebuie să-mi precezi sosirea în sălașul meu divin din Vaikuntha. Tu vei merge în acea lume în care merg cei care au făcut fapte mari și nobile“.

La porunca Domnului, Jara a urcat în vehiculul divin care venise să-i ducă pe Domnul și pe el la lăcașul ceresc.

Ultimul care l-a mai văzut pe Domnul în forma lui Krishna a fost Daruka, vizitiul său. Urmărind parfumul emanat de *vanamala* sa, făcută din frunze de la cinci flori sălbatice, el l-a găsit în locul unde se așezase. El l-a privit pe domnul și stăpânul său sub copacul *asvattha*, înconjurat de armele sale luminoase, strălucind cu o radianță divină. La această priveliște, Daruka s-a grăbit spre el, plin de dragoste. Aruncându-se la picioarele lui, el a spus: „După ce ți-am pierdut urma, O, Stăpâne, am rătăcit în pustie ca un suflet pierdut, ca unul prins în întunericul nopții după ce luna a apus. Am pierdut orice simț al direcției. Nu știu unde să merg și ce să fac“.

Domnul i-a zis: „O, Daruka! Mergi la Dwaraka și informează-i pe toți cei care rămân acolo că mi-am abandonat trupul meu pământesc. Spune-le tuturor să evacueze orașul imediat, pentru că în șapte zile începând de acum, orașul se va scufunda în

ocean. Toți, cu familiile lor, precum și părinții și soțiile mele, ar trebui să meargă la Hastinapura, sub protecția lui Arjuna, care va veni după ei. După ce ai transmis acest mesaj, ar trebui să mergi imediat la Hastinapura și să-i spui totul lui Arjuna. Cere-i să te însoțească înapoi la Dwaraka și escortați apoi femeile și copiii la Hastinapura. În ceea ce te privește pe tine, O, vizitiule, amintește-ți că eu sunt Vizitiul Divin așezat în inima fiecărei ființe umane. Urmează *Bhagavata Dharma* pe care am expus-o. Privește întregul univers ca fiind doar o expresie a *maya* – iluziei – mele, lasă frâiele vieții tale în mâinile mele și rămâi în pace".

Instruit astfel de Domnul, Daruka l-a înconjurat din nou și din nou și s-a prosternat înaintea lui, punându-și capul sub picioarele sale de lotus. El s-a întors întristat la Dwaraka, așa cum îi poruncise stăpânul său drag. Apoi cerul s-a umplut cu ființe celeste care au venit să vadă actul final al vieții Domnului în această lume. La fel de misterioasă ca nașterea divină este moartea divină. Inexplicabilă e *maya* sa, care aduce în existență ceea ce este mereu existent și apoi din nou dă impresia că a încetat să mai existe. Nașterea și moartea sunt cele două fețe ale monedei creației. Ele nu au nicio semnificație atunci când sunt aplicate Creatorului.

Ca și în momentul apariției sale, cerul era acoperit cu o lumină sidefie, aerul s-a umplut de muzică și zeii se îmbulzeau să asiste la acest eveniment unic. Privindu-i pe ei, care erau manifestări ale propriei sale puteri, ochii minunați ai lui Sri Krishna plini de cunoașterea eternității, strălucind cu o dragoste care era nemărginită, revărsând compasiune pentru întreaga creație, s-au închis ușor, așa cum un lotus își închide petalele sale peste noapte. Forma sa lumească captivantă, obiectul cel mai favorabil pentru meditație, strălucind cu o lumină nepământeană s-a topit în elementele creației, sub privirile uimite ale ființelor cerești.

La fel ca acela care privește un fulger cum dispare dincolo de

întinderea de nori, fără să poată să-i urmărească în întregime cursul, tot astfel nici ființele celeste nu au reușit să identifice calea Domnului în timp ce el dispărea de pe scena pământească. Timpanele sunau și o mare de flori s-a revărsat pe locul unde a fost el așezat. În timp ce zeii făceau plecăciuni, înțelepții au venit și s-au închinat la locul unde a stat el. Ei se minunau de faptul că el, care avea puterea de a crea, menține și dizolva această lume, nu a ales să-i permită propriului trup să rămână după distrugerea neamului său. Poate că a vrut să demonstreze că acest trup muritor nu are nicio valoare supremă și calea celor stabiliți în Brahman este de a renunța la acesta fără regret după ce și-a împlinit scopul.

Astfel, aceasta a fost ultima scenă a acestei vieți unice. Dar, deși sticla s-ar putea sparge, parfumul esenței din interiorul său nu poate fi nicicând distrus. Acesta persistă în eternitate în inimile devoților săi, pentru că este parfumul unei vieți divine, viața celui infinit, veșnic, a celui nenăscut, Domnul Narayana însuși, care a preluat sarcina acestei vieți muritoare pentru a aduce bucurie și eliberarea a nenumărate generații care au venit după el. *Aum Namo Narayanaya!*

După ce s-a despărțit de Krishna, Daruka a mers la Dwaraka, s-a prosternat în fața lui Vasudeva și Ugrasena și le-a udat picioarele cu lacrimile sale. Apoi el a relatat întreaga poveste ce a dus la distrugerea totală a clanului Vrishni. Toți erau înmărmuriți. Plângând și bătându-se în piept la gândul morții Domnului, s-au dus la locul de odihnă veșnică a familiilor și cunoștințelor lor. Fiindu-le imposibil să suporte separarea de copiii lor iubiți, Devaki, Rohini și Vasudeva au renunțat la viețile lor. Rukmini și mai multe dintre celelalte soții ale lui Krishna au intrat în flăcările rugului funerar, concentrându-și mintea cu fermitate doar asupra Domnului.

Daruka s-a grăbit să meargă la Hastinapura și i-a dat vestea lui Arjuna. El a revenit cu Arjuna, care a fost copleșit de durere

atunci când a auzit vestea și a asistat la scena devastatoare. El a participat la funeraliile adecvate realizate pentru fiecare dintre cei plecați din această lume atunci. La șapte zile după plecarea Domnului, oceanul a spulberat ultimele vestigii ale odată prosperului oraș Dwaraka. Doar câțiva oameni au rămas pentru a spune povestea. „Marea, care bătea malurile, a rupt brusc granița care i-a fost impusă de natură. Marea s-a revărsat în oraș curgând pe străzile sale. A acoperit apoi totul în oraș. Arjuna a văzut clădirile frumoase scufundându-se una câte una. A mai aruncat o ultimă privire la conacul lui Krishna. Într-o chestiune de câteva momente totul s-a încheiat. Marea a devenit la fel de calmă ca un lac. Nu mai era nicio urmă a frumosului oraș, care era locul de întâlnire preferat al tuturor celor din clanul Pandava. Dwaraka era acum doar un nume, doar o amintire.“ (Descriere din *Mahabharata*.)

După aceasta, el și-a început plin de tristețe călătoria înapoi spre Hastinapura, cu femeile și copiii rămași.

În Hastinapura, Yudhishtira era deja frământat de presimțiri în timp ce îl aștepta pe fratele său să se întoarcă și, când a văzut fața lui Arjuna, cele mai adânci temeri i s-au confirmat. Cu o voce tremurândă, a întrebat de bunăstarea celor dragi din Dwaraka.

Timp de câteva minute, Arjuna a fost incapabil să rostească un cuvânt. În cele din urmă, rememorând în mintea lui mai multe acte de iubire și compasiune ale Domnului față de el, a început să vorbească având un glas înăbușit de emoție. Amintindu-și toate marile sale fapte realizate cu măiestrie, el a ajuns la concluzia că niciuna dintre ele nu s-ar fi finalizat astfel dacă nu ar fi fost asupra lui mâna călăuzitoare a dragului lui Domn.

„O, rege“, a spus el, „toți cei despre care m-ai întrebat cu bunătate nu mai sunt în tărâmul celor vii. Doar patru sau cinci dintre prietenii noștri au supraviețuit. La fel cum trupul, chiar dacă acesta este al unei persoane foarte dragi, devine respingător

atunci când viața l-a părăsit, tot așa și această lume a devenit respingătoare pentru mine, pentru că prietenul meu iubit a părăsit-o. Priceperea mea, care a fost odată motiv de uluire chiar și pentru zei, a dispărut, iar inima mea este neînsuflețită și slabă din cauza absenței celui măreț, dragul meu prieten și susținător. Nu ai să mă crezi când am să îți spun că m-am întâlnit cu înfrângerea venind din mâinile unor mizerabili păstori pe când aduceam femeile din Dwaraka, așa cum a vrut el ca eu să fac. Același arc, aceleași săgeți și eu, același războinic în fața căruia eroii se plecau cu supunere. Dar astăzi, din păcate, lipsit de prezența Domnului în spatele meu, toate acestea au fost reduse la o completă inutilitate, la fel ca jertfele aruncate în cenușă sau semințele semănate într-un deșert. Acum am înțeles că doar prin grația lui eu am fost în stare să fac totul – să-i învinge pe regii de la *svayamvara* lui Draupadi și să traversez oceanul nelimitat al armatei Kaurava. Stând lângă mine ca vizitiul meu și deplasându-se cu pricepere în fața armatei inamice alcătuită din mari războinici, cum ar fi Bhishma, Drona și Karna, el le-a luat viața doar printr-o simplă privire. Doar prin protecția lui divină eu am scăpat fără o zgârietură de la armele puternice îndreptate către mine de Karna, Salya, Jayadratha și alții. O, rege! Inima mea arde când îmi amintesc cum el obișnuia să glumească cu mine, învăluindu-mă în zâmbetul lui strălucitor și fermecător, cum mi-a dat învățătura lui nemuritoare pe câmpul de luptă și cum mi-a arătat măreața sa formă cosmică, care rareori a fost arătată altora. Cu câtă răbdare a suportat remarcile mele sarcastice și prostești! Singura mea consolare acum este să-mi amintesc de sfatul glorios pe care el mi l-a dat și să urmăresc să-l pun în aplicare, dar inima mea este într-adevăr grea în mine și aș pleca cu bucurie din această lume, care și-a pierdut orice savoare pentru mine.“

Auzind acest lucru, Yudhishtira și ceilalți frați Pandava au fost, de asemenea, cuprinși de jale. Ei au pierdut orice interes în

ce privește viața și au decis să se pregătească pentru călătoria lor finală. Se spune că epoca fierului sau Kali Yuga a început din ziua în care Domnul a plecat de pe acest Pământ. Yudhishtira a luat măsurile necesare pentru continuarea dinastiilor Yadava și Kuru, cât și pentru bunăstarea poporului său. La Mathura, el l-a întronat pe Vajra, singurul nepot supraviețuitor al lui Krishna, ca rege al neamului Surasena. Parikshit, singurul nepot supraviețuitor al familiei Pandava, a fost acum încoronat împărat la Hastinapura, iar Subhadra și Yuyutsu au fost lăsați să se ocupe de interesele sale, cu Kripa ca preceptor. Apoi frații Pandava, împreună cu Draupadi, au renunțat la însemnele lor regale și s-au îmbrăcat în piei de căprioară și scoarță de copac și au părăsit orașul fără niciun regret.

Ei au mers mai întâi la Dwaraka și au văzut cetatea complet scufundată în apă. Li se părea că spiritele prietenilor lor le făceau semne de sub ape. Dintr-o dată, Agni, zeul focului, a apărut în fața lor și i-a zis lui Arjuna: „Am obținut Gandiva și tolba de săgeți de la Varuna, domnul apelor. Returnează-i-le, prin urmare, scopul lor a fost împlinit“.

Arjuna a înaintat și, stând pe mal, a aruncat departe în ocean arcul său neprețuit, Gandiva, și cele două tolbe inepuizabile cu săgeți. Oceanul s-a ridicat cu un vuiet și le-a înghițit.

Familia Pandava a decis acum să facă înconjurul pământului sfânt al Bharatavarsha înainte de a se retrage în Himalaya și a practica austerități în munți și, probabil, să se întâlnească cu Uddhava la Badrikashrama. Deci, s-au dus în partea extrem estică, apoi au călătorit spre vârful de sud, apoi au mers către nord de-a lungul coastei de vest, înconjurând astfel toată țara sfântă, locul de naștere al celui sfânt.

În cele din urmă au ajuns la grandioșii Munți Himalaya, casa sufletelor care meditează. Acolo, ei au văzut maiestuoasele vârfuri înzăpezite și dincolo de acestea, Meru, muntele zeilor. În această etapă, un câine cu aspect sălbatic și un bivol nobil li s-au

alăturat. Bivolul era o formă luată de Domnul Shiva și ei l-au fugărit, iar în cele din urmă el a permis să fie prins. Animalul s-a desfăcut în cinci bucăți în mâinile lor. Ei au aruncat bucățile în locuri diferite și locurile în care fiecare dintre acestea au căzut au ajuns să fie cunoscute sub numele de Pancha Kedars, cele cinci temple importante ale lui Shiva din Himalaya. Apoi au început să urce spre Badrikashrama, unde Domnul i-a spus lui Uddhava că el ar putea fi găsit. Ei au mers în șir, cu Draupadi în spate și câinele la urmă. În timp ce urcau, cu chipurile îndreptate către scopul lor de dincolo de Badrikashrama, toate erorile din viața lor au început să dea roade și unul câte unul au căzut. Prima care s-a prăbușit a fost Draupadi. Yudhishtira a continuat să meargă fără să șovăie. Ceilalți se țineau bine și Bhima l-a întrebat pe fratele său mai mare de ce impecabila Draupadi a trebuit să cadă înainte de a ajunge la cer. Yudhishtira a răspuns că e din cauza faptului că ea a fost mereu părtinitoare cu Arjuna. Un pic mai târziu, Sahadeva s-a prăbușit și Yudhishtira i-a explicat lui Bhima că el fusese prea mândru de înțelepciunea lui. Apoi a căzut Nakula și Yudhishtira a spus că aceasta a fost cauzată de faptul că el fusese prea mândru de frumusețea lui fizică. Apoi a venit rândul lui Arjuna și Yudhishtira a explicat că e din cauza faptului că fusese prea orgolios în ce privește vitejia lui. Cu ultimele puteri, Bhima a încercat să țină pasul cu fratele său, dar în curând chiar și el s-a clătinat și a căzut. Yudhishtira i-a explicat că slăbiciunea lui se afla în lauda lui despre puterea fizică pe care o avea și defectul lui major era lăcomia. Abia privind în urmă, Yudhishtira și-a continuat deplasarea anevoioasă, urmat de câine. Dintr-o dată, precedat de un tunet asurzitor, Indra a apărut în carul său. El l-a întrebat pe Yudhishtira de ce nu s-a oprit să-i ajute pe soția sa și pe frații căzuți.

Yudhishtira i-a răspuns: „Cel care progresează spre perfecțiune nu ar trebui să privească în urmă cu atașament față

de cei la care s-a renunțat în mod natural. Acest trup muritor urmează să fie abandonat. Doar sinele nemuritor este ceea ce trebuie să fie realizat. Eu sunt în căutarea acestui sine și nu mai pot fi reținut de aceste trupuri muritoare“.

Indra a vorbit: „Sinele nemuritor al fraților tăi și al soției tale au ajuns deja la cer. Dar este rânduit ca tu să ai privilegiul unic de a intra în cer în forma ta fizică. Prin urmare, poți să te urci în carul acesta“.

În timp ce Yudhishtira se suia în car, câinele credincios a alergat după el, dar Indra i-a interzis să se suie în car și i-a spus lui Yudhishtira că nu era loc în cer pentru un câine.

Yudhishtira i-a răspuns: „Dacă nu există niciun loc pentru el, atunci nu este loc nici pentru mine. Niciodată în această viață nu voi părăsi pe cel care mi-a arătat devotament și nici pe cel care a solicitat protecția mea sau pe unul care este prea slab pentru a se proteja. Prin urmare, aș abandona mai degrabă cerul decât să abandonez această sărmană creatură“.

Indra îl linguși spunându-i: „Cum se poate, O, Rege, să fii așa de nesăbuit? Ai renunțat la Draupadi și la frații tăi. De ce nu ar trebui să renunți la acest câine?“

Regele i-a răspuns: „Eu nu i-am abandonat pe frații mei și pe soția mea atâta timp cât au fost în viață. Am renunțat doar la cadavrele lor, care nu mai puteau fi aduse la viață. Este împotriva codului *dharma* să renunți la cineva care depinde de tine. Prin urmare, eu refuz cerul tău!“

Cum a terminat de vorbit, câinele a dispărut, iar în locul lui a apărut zeul radiant al dreptății, Yamadharma, care era tatăl lui! „Bucură-te, O, Yudhishtira“, a spus el, „ai renunțat chiar la lăcașul ființelor celeste pentru un câine! Cu adevărat nu este nimeni egal cu tine în ceruri“.

Flori au curs de sus asupra celui mai mare dintre toți muritorii, Yudhishtira cel drept, Yudhishtira cel mare, în timp ce se suia în carul glorios, înconjurat de carele zeilor, și s-a înălțat la

cer în forma sa muritoare. Privind în jurul lui, el nu a putut să-i vadă nici pe frații săi și nici pe soția lui. În schimb, el l-a văzut pe Duryodhana și pe frații lui arătând strălucitori ca niște sori. Întorcându-se către Indra, i-a spus: „Nu voi rămâne în acest loc, oricât de fericit ar putea fi. Trebuie să merg unde locuiesc Draupadi și frații mei“.

El a fost apoi escortat într-o regiune întunecată și poluată, infestată cu insecte înțepătoare și animale de pradă. Era un loc plin de groază. Trimișii lui Indra, care l-au însoțit, i-au spus acum: „Până aici și nu mai departe, O, Rege, putem veni cu tine. Trebuie să ne întoarcem, poți și tu reveni cu noi, dacă dorești acest lucru“.

Cu mintea amorțită de la vaporii nocivi și scufundat în beznă, regele stătea, neștiind ce să facă. Doar atunci, el a auzit gemetele fraților săi și ale soției sale, implorându-l să rămână, deoarece doar vederea formei sale binecuvântate le aducea alinare spiritelor lor torturate.

Regele a meditat pentru un minut. „Duryodhana și ceilalți frați Kaurava în paradis și sărmanii mei frați în iad! Ce justiție este în univers? Pentru această crimă îi voi abandona chiar pe zeii înșiși! Du-te!“, i-a spus el ghidului. „Du-te la zeii care te-au trimis și spune-le că Yudhishtira nu va reveni în acel loc de fericire. Am să rămân aici, unde frații mei suferă și unde prezența mea le aduce într-o oarecare măsură un pic de alinare.“

Solul și-a plecat capul și a dispărut rapid din vedere. Regele stătea singur în acea vastă și îngrozitoare tristețe, frământat de această inversare ciudată a dreptății. Nu mai mult de o clipă a trecut atunci când o briză răcoroasă și aromată a început să sufle și priveliștile respingătoare au dispărut ca prin farmec. Yudhishtira, ridicând capul, s-a trezit înconjurat de radiantele ființe celeste.

„Aceste experiențe chinuitoare, O, Rege“, au spus ele, „s-au încheiat. Acum, urcă la propriul tău loc. Iadul trebuie să fie cel

puțin zărit de fiecare rege, oricât de nobil ar putea fi acesta. Ferice de aceia ale căror fapte bune le depășesc pe cele rele, pentru că atunci ei suferă la început pentru o perioadă scurtă de timp și apoi se bucură. Aceasta este invers pentru cei răi, care se bucură mai întâi de beneficiile celor câteva fapte bune pe care le-au făcut și apoi sunt aruncați în iad pe toată durata șederii lor în aceste regiuni. Frații Kaurava vor experimenta paradisul pentru o scurtă perioadă de timp, pentru că Domnul i-a promis lui Karna că toți cei care au căzut pe câmpul de luptă de la Kurukshetra vor merge la cer. După aceasta, ei vor trebui să sufere în iad pentru păcatele lor înainte de a ajunge la o altă naștere. Ție și fraților tăi, O, Yudhishtira, iadul v-a fost arătat doar pentru o perioadă scurtă de timp. Vino deci, O, tu înțelept regal! Aici este Ganga cerească. Fă o baie în apele sale purificatoare și renunță la trupul tău omenesc împreună cu toată durerea ta. O, tu, cel de o glorie nesfârșită! Ridică-te și alătură-te restului rudelor tale și lui Draupadi în acele regiuni binecuvântate unde aceștia locuiesc deja.“

Astfel se încheie povestea fraților Pandava, care au fost atât de mult iubiți de Domnul, încât el a fost pregătit să-și sacrifice propria integritate pentru a-i salva de la infamie, luând pe umerii săi vina pentru toate acțiunile *adharmice* din războiul Mahabharata, astfel încât să-i protejeze pe ei, cei care i s-au abandonat pe deplin lui. Deși testați din plin, atât în cer, cât și pe Pământ, frații Pandava și-au depășit slăbiciunile naturii lor umane și s-au ridicat la înălțimile sublime ale divinității lor doar prin grația Domnului, oferind astfel o lecție unică, inspirând generațiile viitoare în vremurile ce vor veni.

Nectarul cuvintelor tale care ne eliberează de păcat
aduce viață și speranță pentru cei arși de mizerie.
Ele sunt lăudate de către înțelepți și doar simpla
ascultare a acestora este aducătoare de noroc

pentru toți – acestea conferă orice prosperitate. Cei care le-au răspândit sunt într-adevăr foarte mărinimoși, pentru că ei dau ceea ce este pe deplin împlinitor pentru ascultătorii acestora.

SRIMAD BHAGAVATAM

Aum Hari Aum Tat Sat

Aum Lila Manushavigrahaya Namaha!

EPILOG

Lila – Jocul cosmic

Yo leelalasya samlagno,
Gatho alolopi lolatham,
Tam leelavapusham baalam,
Vande leelartha siddhaye.

> Mă înclin în fața formei jucăușe a acelui copil care s-a încarnat pentru a îndeplini scopul cosmic și care, deși complet neimplicat, menține aparența de a fi pe deplin implicat în dansul dramatic al propriei sale creații.

De ce oare se manifestă Brahman cel imuabil, cel etern și inefabil? De ce și cum devine non-dualul dual? *Advaita* susține că dualitatea este doar o iluzie. Totul este *maya*. Doar Brahman există. Doar el este *nitya* (etern). Orice altceva este *mithya* (tranzitoriu). Odată ce acestea sunt înțelese, lumea dualităților încetează să mai existe.

Puranele însă dau o explicație mai dulce. Domnul Narayana este Uttama Purusha (ființa supremă), echivalentă cu Brahman, iar creația sa este *lila* sa, jocul său, jocul cosmic. Este reprezentat stând întins pe divanul format de șarpele său împreună cu Lakshmi ce este așezată la picioarele sale, cu ochii pe jumătate închiși, cufundată în extaz. Din acest loc al păcii, se decide să se încarneze pentru a se bucura de propria sa creație. Își asumă

multe încarnări, dar ipostaza sa de Krishna este culmea palpitantă a lor – o izbucnire de râs, cum s-ar spune, ce explorează slăbiciunile și frumusețile propriei creații, admirând grandoarea sa, avântându-se în înălțimile și profunzimile înțelesurilor sale, sfidând uneori propriile legi, supunându-se lor alteori, căci el este Purushotthama, Ființa Supremă, care posedă atât unitatea imuabilă, cât și multiplicitatea mobilă. Domnul Narayana este *sat – cit – ananda* (pură existență – pură conștiință – pură beatitudine), iar încarnarea sa în ipostaza de Krishna este expresia *anandei*, sau a beatitudinii sale. Aceasta face posibilă întreaga creație – acest joc la său, această încântare și dulceață pe care el le are. Krishna este divinitatea încarnată a iubirii. El este esența iubirii Divinului pentru Divin; pentru că *jiva* este tot divin și doar Divinul poate iubi Divinul cu o iubire care este și ea divină. Krishna este jocul cu sine însuși, auto-determinarea, auto-manifestarea și regăsirea eternă, infinită și nepieritoare ale Supremului. Copilul cel albastru din Vrindavana este Domnul ce a coborât în jocul lumii din starea divină de *ananda*. Chemarea flautului său caută să transforme drama elementară și ignorantă a vieții muritorilor în această divină *ananda*. Cei surzi la această încântătoare chemare a iubirii s-ar putea să fie forțați să asculte plesnetul biciului la Kurukshetra, dar pentru un observator, acesta este doar un alt aspect al iubirii sale. Dacă pare a sparge tiparele umane obișnuite, face aceasta doar pentru a crea noi tipare din planuri mai înalte și pentru a reuși este necesar să șocheze mintea adormită a umanității pentru a o transforma, a o elibera și a o diviniza. El este iubirea perfectă și frumusețea perfectă, ce dă naștere desfătării perfecte – revelația completă a lui *sat – cit – ananda* într-un cadru supus morții.

Dacă acesta este Krishna, atunci cum sunt aceste *jiva-uri*? De ce și cum se manifestă ele? Oare nu sunt ele divine și, drept urmare, fac parte din joc? Și atunci de nu realizează că este vorba despre un joc? De ce trebuie să sufere și să păcătuiască, să

râdă și să plângă? De ce oare cerșetorul nu realizează că de fapt el este divinitatea îmbrăcată în zdrențe? Puranele declară întreaga viață ca fiind *lila* Domnului, în care el însuși este atât eroul, cât și răufăcătorul, actorul și audiența, director și regizor, cântecul și liniștea și chiar și scena însăși unde are loc piesa. Doar printr-o mare mobilizare a lui „prakriti“, energia sa, a voinței și puterii sale, el devine capabil să se manifeste în toată această multiplicitate. Dar apoi se ridică întrebarea de ce își permite să fie prins în plasa propriei creații? Explicația este simplă. Cei mai buni actori sunt cei care pot să își scufunde complet viața privată în personalitatea personajului pe care îl interpretează. În același mod, în drama cosmică supremul actor trebuie să își uite natura reală și să își permită să fie prins în propria sa *maya*, dacă vrea să joace în mod complet și satisfăcător diferitele sale roluri. Devine regele de pe tron și cerșetorul de pe stradă, criminalul ce urmează să fie spânzurat și victima ce zace într-o baie de sânge și, în același timp, judecătorul ce pronunță sentința în sala de judecată. El este singurul actor, singurul care se bucură, singurul care experimentează, uitându-și originea divină, scufundat în rolul asumat. El se joacă – râzând, plângând, dansând, cântând și murind.

Avatara vine pentru a-l elibera pe *jiva* din această plasă complicată a originii divine și a-l ajuta să realizeze natura sa reală. Norocoși sunt cei care reușesc să prindă ritmul cadențelor muzicii sale dulci emanată de flautul său magic. Pe ei lumea mondenă încetează să îi mai fascineze și, precum *gopi-urile* din Vrindavana, ei fug extaziați către vrăjitorul din pădure, uitând totul, fermecați de forma acelui Domn al iubirii și frumuseții – Shyamasundara – Manamohana – Vanamali! *Advaita* caută existența indefinibilă, dincolo de personalități, dar devoții lui Krishna văd în el acea personalitate indefinibilă. Prin adorarea și comuniunea cu el, *jiva* se poate bucura de propriul său statut

divin. Aceasta este promisiunea pe care el le-a făcut-o lui Uddhava și Arjuna. Doar atunci cerșetorul își dă seama că el era în realitate regele care și-a asumat rolul calicului. Apoi, drama cosmică se încheie, cortinele cad, iar actorul – director – public rămâne în extazianta conștiință de sine ca *sat*, *cit* și *ananda*.

Aceasta este piesa cosmică – jocul lui Dumnezeu – inexplicabilă, chinuitor de adorabilă.

Samarpanam la picioarele de lotus ale lui Vanamali – producătorul, directorul și unicul actor al întregii drame.

Aum Hari Aum Tat Sat

ANEXA 1

LISTĂ A MANTRELOR ÎN ORDINE ALFABETICĂ

Mantrele care deschid și încheie fiecare capitol al cărții au fost enumerate aici în ordine alfabetică pentru a facilita localizarea traducerilor.

Aum Achyuthaya Namaha!	Slavă celui care nu își uită niciodată natura sa adevărată
Aum Anandaya Namaha!	Slavă celui care este fericire pură
Aum Anantanaamaya Namaha!	Slavă celui ce are nume infinite
Aum Anantarupaya Namaha!	Slavă celui ce are forme infinite
Aum Balagopalaya Namaha!	Slavă copilașului Krishna
Aum Bhagavathaye Namaha!	Slavă celui binecuvântat
Aum Bhaktavalsalaya Namaha!	Slavă celui care își iubește discipolii
Aum Bharthaya Namaha!	Slavă celui ce guvernează toate ființele
Aum Bhishmamuktipradayakaya Namaha!	Slavă celui care i-a oferit eliberarea lui Bhisma
Aum Damodaraya Namaha!	Slavă celui ce are o funie în jurul brâului
Aum Dharmakrite Namaha!	Slavă celui ce reprezintă fundamentul dreptății
Aum Dwarakanathaya Namaha!	Slavă conducătorului din Dwaraka
Aum Gopalaya Namaha!	Slavă băiețelului păstor
Aum Gopathaye Namaha!	Slavă soțului Pământului
Aum Govindaya Namaha!	Slavă protectorului tuturor ființelor vii

Aum Gurave Namaha!	Slavă gurului
Aum Haraya Namaha!	Slavă celui ce distruge toate păcatele
Aum Hrishikeshaya Namaha!	Slavă Domnului simțurilor
Aum Jagadeeshvaraya Namaha!	Slavă Domnului universului
Aum Jagannathaya Namaha!	Slavă Domnului universului
Aum Jagatgurave Namaha!	Slavă preceptorului universului
Aum Janardanaya Namaha!	Slavă celui ce îndepărtează răul nașterii și al morții
Aum Kaalatmane Namaha!	Slavă spiritului timpului
Aum Kamalanathaya Namaha!	Slavă soțului lui Lakshmi
Aum Krishnaya Paramatmane Namaha!	Slavă lui Krishna, Sufletul Suprem
Aum Lila Manushavigrahaya Namaha!	Slavă celui ce a luat o formă pentru a se juca
Aum Madhavaya Namaha!	Slavă Domnului cunoașterii absolute
Aum Mathuranathaya Namaha!	Slavă Domnului din Mathura
Aum Mukundaya Namaha!	Slavă celui ce oferă eliberarea
Aum Nandakumaraya Namaha!	Slavă fiului lui Nanda
Aum Narayanaya Namaha!	Slavă celui ce este refugiul ultim
Aum Navaneethanadaya Namaha!	Slavă celui care se joacă cu untul
Aum Nirvanaya Namaha!	Slavă celui eliberat dintotdeauna
Aum Parthasarathaye Namaha!	Slavă vizitiului lui Arjuna
Aum Purushottamaya Namaha!	Slavă Ființei Supreme
Aum Sarvapaalakaya Namaha!	Slavă celui ce se îngrijește de toată creația
Aum Sarveshvaraya Namaha!	Slavă Domnului tuturor Dumnezeilor

Aum Satchidanandaya Namaha!	Slavă celui ce este existență – cunoaștere – beatitudine
Aum Satthwathampathaye Namaha!	Slavă Domnului clanului Sattwatha
Aum Shukabrahmarishe Namaha!	Slavă înțeleptului Shuka
Aum Shyamasundaraya Namaha!	Slavă frumosului întunecat
Aum Sri Krishnadwaipayanaya Namaha!	Slavă înțeleptului Vyasa
Aum Sri Krishnaya Namaha!	Slavă Domnului Krishna
Aum Sri Krishnaya Parabrahmane Namaha	Slavă Domnului Krishna, Brahmanul Suprem
Aum Srinivasaya Namaha!	Slavă lăcașului aducător de noroc
Aum Tulasidhamabhushanaya Namaha!	Slavă celui ce este împodobit cu o ghirlandă de frunze de tulsi
Aum Vaasudevaya Namaha!	Slavă celui ce își are sălașul în inima tuturor ființelor
Aum Vanamaline Namaha!	Slavă celui ce poartă o ghirlandă de flori sălbatice
Aum Venunadasharadaya Namaha!	Slavă celui mai desăvârșit cântăreț la flaut
Aum Vishnave Namaha!	Slavă lui Vishnu, cel atotcuprinzător
Aum Vishvasmai Namaha!	Slavă celui care susține întreg universul
Aum Yogeeshwaraya Namaha!	Slavă Domnului yoghinilor

ANEXA 2

GLOSAR AL TERMENILOR ÎN SANSCRITĂ

A

abhisheka: Ceremonie de încoronare sau de consacrare în care apa sau laptele este turnat deasupra capului; baie ceremonială
adharma: Nedreptate
advaita: Învățătura conform căreia toată creația este proiecția lui Dumnezeu și doar El există
Agnihotra: Ofrande ale focului
ahamkara: Ego
akola: O specie de copac (plantă medicinală)
akrura: Fără cruzime
akshahridaya: Un joc de zaruri
akshara: Nepieritor, imobil, imuabil
akshauhini: Divizie într-o armată
akshaya patra: Bolul plenitudinii
amavasya: Noaptea de lună nouă
amrita: Nectarul zeilor ce conferă imortalitate
ananda: Beatitudine
Ancharika: Proiectilul pe care l-a folosit Arjuna pentru a-l ucide pe Karna
Argya Puja: Adorația unei persoane nobile, de prim rang
arian: privitor la arieni; care aparține arienilor
artha: Bogăție, prosperitate lumească, interes personal
artharathi: Un luptător cu carul, care are nevoie de ajutorul a mulți soldați infanteriști
arupa: Fără formă
ashrama: Un loc de retragere al aspiranților spirituali
Ashvamedha Yajna: Sacrificiul vedic al calului, de obicei condus de un rege care vrea să se proclame împărat
astra: armă; proiectil
asura: O ființă ostilă demoniacă
asvattha: Copac sacru
atma-vidya: Știința sinelui

atman: Spiritul individual, nu un aspect al ego-ului sau al sinelui inferior, ci scânteia divină din interiorul fiecărei ființe
atmic: Aparținând sufletului sau spiritului
aum: Sunetul mistic care exprimă Supremul
avabrithasnana: Baia ceremonială realizată după încheierea unui ritual
avadhuta: Un ascet iluminat, care în mod obișnuit hoinărește fără haine, deseori remarcat pentru obiceiurile sale excentrice care exprimă o libertate interioară
avatara: Încarnare a lui Dumnezeu
Ayudha Puja: Slăvirea armelor

B

bethua: O specie de spanac
Bhagavad Gita: Literal, „Cântecul lui Dumnezeu“; Scriptură hindusă de 700 de versuri, parte a epopeii antice sanscrite Mahabharata
Bhagavata Dharma: Doctrina spirituală a lui Krishna
bhakta: adept, adorator, devot
bhakti: Iubire pentru Dumnezeu, devoțiune
bhakti yoga: Yoga devoțiunii
Bharatavarsha: Nume antic al Indiei
bhava: Un mod sau o atitudine; un mod sau o manieră de a ne raporta la Dumnezeu
bhavana: Stare subiectivă, folosit în sensul denumirii unei stări particulare de devoțiune către Dumnezeu
brahmachari: Cel care este cast în gând, în vorbă și în faptă
brahmamuhurta: O perioadă favorabilă a zilei, între 3 și 6 dimineața
brahman: Un membru al castei preoților, privită drept cea mai înaltă dintre cele patru caste hinduse; cel care este conform tradiției preot, învățător
Brahmasirastra: Un tip de proiectil foarte puternic
Brahmastra: Proiectilul lui Brahma
buddhi: Intelectt

C

champaka: O specie de floare care are un parfum dulce
chandala: Un paria, o persoană aflată pe treapta cea mai inferioară în ierarhia socială
chid; chit: Conștiință
chitta: Minte supraconștientă, subconștientul colectiv

D

dakshina: Dar oferit unei persoane sfinte
dakshinayana: Cele șase luni ale anului din iulie până în decembrie
deva: Un zeu
Devadatta: Numele scoicii lui Arjuna
devi: O zeiță
dharma: Dreptate, datorie; lege cosmică
dharma yuddha: Un război drept
dharmakshetra: Virtute; viață divină
dhyana: Meditație
Digvijaya: Ceremonie prin care un împărat își demonstrează suzeranitatea asupra celorlalți regi prin faptul că trimite soldați pe teritoriile lor; tur al cuceririlor
dvadasi: Cea de-a 12-a zi a chenzinei ciclului lunar
Dwapara: Cea de-a treia epocă din cele patru, potrivit cosmologiei hinduse, prin care trece Pământul. Se spune că în această epocă ar fi trăit Krishna, epocă care s-a încheiat la moartea sa, după care a început Kali Yuga, a patra epocă, în care se spune că trăim noi acum

E

ekadasi: A 11-a zi a chenzinei ciclului lunar, o zi de post parțial ori total pentru hinduși

G

gandharva: Cântăreț celest, care se spune că are o voce foarte frumoasă
Gayatri: Imn sau mantra, repetată zilnic de hinduși, adresată către soare care este simbolul lui Dumnezeu
ghee: Unt clarificat
Gita: Cântec; nume prescurtat pentru Bhagavad Gita
Gokula: Nume al satului de păstori unde a crescut Krishna
gopa: Păstor
gopala: Păstorel
gopi; gopika: Lăptărese; în mod normal se referă la lăptăresele din Vraja, care se spune că au fost cele mai pure devote ale lui Krishna
guna: Trei calități sau stări ale naturii, cărămizile creației și ale tuturor obiectelor ei: sattva (armonie, pace, nemișcare), rajas (dinamism, activitate stimulatoare, mișcare, dorință) și tamas (comoditate, letargie, inerție, stupiditate)

guru: Ghid spiritual sau preceptor
guru-dakshina: Taxă oferită gurului la sfârșitul instruirii
gurukula: Chilie a gurului

I

Ishvara: Dumnezeu

J

japa: Repetarea numelui lui Dumnezeu sau a unei mantre
japa yoga: Repetarea numelui lui Dumnezeu sau a unei mantre, ca practică yoga ori ca disciplină spirituală
jiva; jivatma: Spiritul individual încarnat
jnana: Viziune spirituală sau cunoaștere; înțelepciune
jnana-bhakta: Un devot al lui Dumnezeu care a atins cunoașterea spirituală
jnanamudra: Simbol al cunoașterii realizat prin unirea arătătorului cu degetul mare
jnani: Un înțelept care a realizat cea mai înaltă cunoaștere

K

kadamba: O specie de copac
Kali: Aspectul teribil al Mamei Divine, aspectul feminin al lui Dumnezeu
Kali Yuga: Epoca întunecată, în care trăim în prezent; a patra din erele cosmice ale doctrinei hinduse, prima dintre ele fiind Epoca de aur
Kalpaka vriksha: Copacul celest care îndeplinea toate dorințele
kama: Dorință sau pasiune
karana sharira: Trup subtil
karma: Legea morală a cauzei și efectului așa cum se aplică ea gândurilor individuale, vorbelor și faptelor
karma phaladata: Acela care oferă fructele acțiunii
karma yoga: Practica yoga a acțiunii fără a dori în niciun fel fructele acesteia, oferind toate rezultatele lui Dumnezeu
karnikara: Boabe mici roșii
Kaumodaki: Numele buzduganului lui Krishna
Kaustubha: Rubinul de pe pieptul lui Vishnu/Krishna
kavacha: Armură
Krishnamaya: Plin de iubirea pentru Krishna
Krishnavatara: Încarnarea lui Krishna
kshara: Perisabil, schimbător, trecător

kshatriya: A doua castă în ierarhie; cea a conducătorilor și a războinicilor
Kshatriya Dharma: Reguli ce trebuie urmate de membrii castei kshatriya
kshetra: Câmp; universul manifestat
kshetrajna: Cunoscător al câmpului, conștiința
kundala: Cercei

L

lakh: O sută de mii
lila: Spectacol sau joc al lui Dumnezeu; creația privită ca jocul sau acțiunile lui Dumnezeu
lilavatar: Manifestarea jucăușă a divinului
linga sharira: Corp subtil
lingam: Piatră simbol a Domnului Shiva în forma organului sexual masculin erect

M

madhurya bhava: Literal, „mod tandru“; un fel de a te raporta la Dumnezeu, în care Dumnezeu este simțit ca fiind preaiubitul, ca în cazul gopi-urilor
maharatha: Prima categorie a luptătorilor ce foloseau carele de luptă
mahayogi: Mare yoghin
malathi: Plantă cățărătoare de iasomie
mallika: Floare de iasomie
manas: Minte
mantra: Un nume al lui Dumnezeu sau o formulă sacră verbală care este repetată cu reverență pentru efectul ei spiritual înălțător și purificator
mantric: Care aparține mantrei
maya: Puterea divină a iluziei care proiectează lumea multiplicității și ascunde unitatea transcendentă
Maya Sabha: Sala iluziei construită în orașul Indraprastha
mithya: Ireal, fals
moksha: Eliberarea spirituală
mukti: Eliberarea spirituală
muni: Un înțelept tăcut; pustnic

N

Nagastra: Proiectilul cobra
Nandaka: Numele sabiei lui Krishna

Narayanastra: Proiectilul Domnului Narayana
nishkama: Fără dorințe lumești
nitya: Etern
nitya brahmachari: Cel care este abstinent/continent/celibatar încă de la începutul vieții
niyama: Cod moral care cultivă calitățile pozitive, mulțumire, practica disciplinelor spirituale, studiu și introspecție și abandonul în fața lui Dumnezeu

P

padmavyuha: Dispunere a trupelor în armată ce imită aspectul lotusului
paduka: Sandale
Panchajanya: Numele scoicii lui Krishna
pandit: Persoană învățată
Paramatma: Spiritul sau sufletul suprem; sufletul cosmic sau universal
pitambara: Îmbrăcăminte de culoarea galbenă, așa cum se spune că ar fi purtat Krishna
Prakriti: Natura
pralaya: Potop, disoluție; se referă la distrugerea lumii la sfârșitul ciclului creației
prapti: Abandon de sine
prasada: Mâncare oferită lui Dumnezeu sau unui sfânt, mâncat de un devot ca mâncare consacrată
puja: Adorare rituală
punya: Merit spiritual
Purane: Textele literaturii clasice post-vedice scrise în sanscrită
purnavatara: Încarnarea totală sau supremă
Purusha: Aspectul masculin al lui Dumnezeu, cel fără de formă, nemanifestat, fundamentul static al ființelor, ca opus lui Prakriti ori naturii, creația sau universul manifestat
Purushottama: Ființa Supremă; numită și Uttama Purusha
purushottama yoga: Practica yoga a ființei supreme

R

rajas: Guna care presupune acțiune, pasiune, mișcare, dorință
rajasic: Care aparține lui rajas; pasional, activ, dinamic
Rajasuya; Rajasuya Yajna: Un ceremonial vedic condus de regi
rakshasa: Membrul unui trib de canibali din India antică; un demon
rakshasi: Femeie rakshasa

Ram rajya: Regatul lui Sri Rama, plin de prosperitate și fericire; povestea este scrisă în Ramayana
Rasa lila: Dansul extatic al iubirii prin care Krishna le făcea fericite pe gopi-uri
Rig Veda: Colecție antică hindusă de versuri sacre, constând în principal din imnuri pentru diverse zeități
rishi: Profet, înțelept
rudraksha: O specie de fructe folosite în rozariu, considerate sacre de către Shiva

S

sabha: Sală, consiliu
sadhana: Practică spirituală individuală și exercițiu spiritual
sadhu: Om sfânt, călugăr cerșetor
Sahasranama: Literal, „o mie de nume“; un imn care conține o mie de nume ale Domnului
sakhya bhava: Un sentiment de prietenie, starea prin care discipolul se raportează la Dumnezeu ca la un prieten
samadhi: Stare de supraconștiință atinsă în meditație
samarathi: Un nivel inferior al războinicilor care luptau cu carele
samsara: Viață și existență terestră; universul manifestat în care are loc ciclul renașterilor
samsara chakra: Roata vieții și a morții
Sanatana Dharma: Legea eternă sau religia; numele corect al Hinduismului
sandal: Copac de santal; ulei sau pastă din acest copac
Sandhya Vandana: Adorarea soarelui de dimineață și de seară prin faimosul imn Gayatri
sankhya yoga: Yoga înțelepciunii; yoga discriminării dintre sine și non-sine
sannyasa: O viață ascetică
sannyasi: Cel care a renunțat la viața lumească, un călugăr
sarathi: Vizitiu
sari: Îmbrăcăminte de cinci metri lungime purtată de femeile din India
Sarnga: Numele arcului lui Krishna
sat: Existență, ființă, bunătate, adevăr
sat – chit – ananda: Existență – cunoaștere – beatitudine, se spune că este o descriere a naturii esențiale a Supremului
sattva: Guna armoniei, inteligenței și clarității
sattvic: Care aparține lui sattva; pur, lumină spirituală
sena: Armată
shakti: Putere, forță, energie; energia divină sau cosmică, de obicei crezută a

fi feminină
Shakti: Arma pe care i-a oferit-o Indra lui Karna
Shaturagdini: Numele buzduganului lui Bhima
Shrivatsa: Un simbol pe pieptul lui Vishnu/Krishna
siddhi: Putere supranaturală obținută prin practicarea unor discipline spirituale sau prin austerități
soma: Plantă medicinală folosită în ritualurile vedice
sthithaprajna: Cel care este stabilit în înțelepciune; persoană iluminată
Sudarshana: Numele discului lui Krishna
Sudharma: Sala consiliului celest
sudra: Servitor
suta: Vizitiu
sutaputra: Fiu de vizitiu
svayamprakasha: Strălucitor în sine
svayamvara: Ceremonie de alegere a unui mire de către mireasă
swadharma: Legea personală a acțiunii sau a datoriei sacre, specifică fiecărui individ

T

tamas: Guna care ascunde sau întunecă, dând naștere inerției, trândăviei și ignoranței
tamasic: Care ține de tamas
tapas; **tapasya**: Disciplină spirituală sau austeritate, cum ar fi meditația; concentrarea forței spirituale
tandava: Dansul cosmic al Domnului Shiva
tilaka: Semn de bun augur pe frunte
trigunatita: Cel care este dincolo de puterea de control a celor trei guna-uri
tulsi: O specie de busuioc, îndrăgit de Krishna
tyagi: Cel aflat pe calea renunțării, cel neatins de dorințele lumești

U

Upanișade: Anumite scrieri din Vede care au legătură cu Supremul
uttama: Cel mai înalt; suprem
uttama lila: Jocul suprem
Uttama Purusha: Ființa Supremă; numită și Purushottama
uttarayana: Cele șase luni ale anului din ianuarie până în iunie

V

Vaishnava: Un devot al lui Dumnezeu sub forma zeului Vishnu
vanamala: Ghirlandă făcută din cinci flori sălbatice, în special tulsi, purtată de Vishnu/Krishna
varnashrama dharma: Îndatoriri aparținând castei personale și statutului în viață
vatsalya bhava: Un sentiment de iubire față de copii; un mod în care devotul își asumă atitudinea unui părinte iubitor față de Dumnezeu, care este experimentat ca fiind un copil divin, așa cum au simțit Yashoda și Nanda pentru Krishna
Vedanta: Termenul general pentru Upanișade
vedantic: Care aparține Upanișadelor
vedantin: Cel care practică și promovează filozofia Vedelor
Vede: Cele mai vechi scrieri ale Hinduismului, patru la număr
vedic: Care aparține Vedelor
vibhuti: Manifestări extraordinare ale puterilor lui Dumnezeu
vibhuti yoga: Capitole din Bhagavad Gita și din Uddhava Gita care prezintă manifestările Domnului
Vijayadasami: Literal, „victorioasa zi a zecea"; a zecea zi a adorării anuale a zeiței Durga
vina: Un instrument musical asemănător unei lăute cu un sunet foarte dulce
vishada: Suferință, deznădejde
vishada yoga: Practica yoga a deznădejdei lui Arjuna
Vishvarupa: Literal, „formă universală" sau formă cosmică; se referă la o formă a lui Dumnezeu care este întregul univers manifestat ce i l-a arătat Krishna lui Arjuna în Bhagavad Gita
Vraja: Locul unde și-a petrecut Krishna viața ca păstor, incluzând Gokula și Vrindavana
vritti: Modificări mentale, gânduri
vyuha: Dispunere a trupelor

Y

yajna: Ceremonie sacrificială, realizată cu ajutorul focului
yaksha: Un fel de ființă celestă
yama: Practica virtuților morale: non-violența, adevărul, non-furtul, continența, eliberarea de avariție
yoga: Uniunea sau atingerea uniunii cu Supremul; discipline spirituale
yogashastra: Știința de a obține uniunea cu Dumnezeu; tratate în care teoria și practica yoga sunt combinate
yoghin: Cel care depune eforturi pentru a atinge uniunea cu Supremul
yuga: Epocă

yuvaraja: Prinț moștenitor al tronului

ANEXA 3

LISTA PERSONAJELOR

A

Abhimanyu: Fiul lui Arjuna cu Subhadra
Achyuta: Nume al lui Vishnu/Krishna
Adhiratha: Tatăl adoptiv al lui Karna
Adishesha: Numele șarpelui pe care se sprijină Domnul Vishnu
Aditi: Mama lui Indra, mama zeilor
Aditya: Numele soarelui
Agha: Demonul sub formă de piton
Agni: Zeul focului
Ajatashatru: Literal, „cel care nu are dușmani“; un nume al lui Yudhishtira
Akrura: Unchiul lui Krishna
Amba: Prințesă în Kashi, care s-a reîncarnat sub numele de Shikhandin
Ambalika: Prințesă în Kashi, căsătorită cu Vichitravirya
Ambika: Prințesă în Kashi, mama lui Dritarashtra
Aniruddha: Nepotul lui Krishna
Anuvinda: Fratele soției lui Krishna, Mitrabinda
Arishta: Demon sub forma unui taur
Arjuna: Cel de-al treilea dintre frații Pandava
Ashvini Kumaras: Medicii divini
Asti: Una dintre soțiile lui Kamsa
Asvattama: Fiul lui Drona

B

Bahulashva: Rege în Mithila
Baka: Demon sub forma unui craniu
Balarama: Fratele lui Krishna, încarnarea lui Adishesha
Bana: Rege demon; tatăl lui Usha
Banu: Unul din fiii lui Krishna
Bhadra: Una dintre soțiile lui Krishna

Bhagadatta: Fiul lui Narakasura
Bhanumati: Soția lui Duryodhana
Bhauma: Un alt nume pentru Narakasura, regele demon ucis de Krishna
Bhima: Cel de-al doilea dintre frații Pandava
Bhishma: Fiul lui Shantanu și al lui Ganga, străbunicul fraților Pandava și al fraților Kaurava
Bhojas: Clan din neamul Yadava
Bhumidevi: Zeița pământului
Bhurishravas: Fiul lui Somadatta, care a luptat pentru tabăra Kaurava
Brahannala: Numele lui Arjuna la curtea lui Virata, în deghizarea sa ca eunuc
Brahma: Dumnezeu ca și creator; parte a trinității Brahma-Vishnu-Shiva
Brahma loka: Lăcașul celest al lui Brahma
Brahman: Suprema conștiință
Brihadratha: Tatăl lui Jarasandha
Brihaspathi: Preceptorul zeilor

C

Chandakaushika: Înțelept
Chanura: Luptător la curtea lui Kamsa
Charu: Unul din fiii lui Krishna
Chekitana: Războinic Yadava care a luptat pentru tabăra Pandava
Chitralekha: Prieten artist al lui Usha, care avea puteri supranaturale
Chitrangada: Fiul lui Santanu

D

Dakshinamurti: Nume al lui Shiva în ipostaza învățătorului divin care conferă înțelepciunea eliberatoare
Damaghosha: Rege în Chedi, tatăl lui Shishupala
Damagranthi: Nume al lui Nakula în timpul celui de-al 13-lea an de exil
Damodara: Un nume al lui Krishna
Dantavakra: Rege care a fost omorât de Krishna
Daruka:Vizitiul lui Krishna
Dattatreya: Mare înțelept
Devakan: Bunicul lui Krishna din partea mamei

Devaki: Mama lui Krishna
Dhaumya: Ghidul spiritual al fraților Pandava
Dhenuka: Demon sub forma unui măgar
Dhritarashtra: Tatăl fraților Kaurava
Draupadi: Soția fraților Pandava, fiica lui Drupada
Drishtadyumna: Fiul lui Drupada, fratele lui Draupadi
Drona: Preceptorul fraților Kaurava și al fraților Pandava
Dronacharya: Titlul onorific al preceptorului Drona
Drupada: Rege în Panchala, tatăl lui Draupadi, Shikhandin și al lui Drishtadyumna
Durvasa: Înțelept cunoscut pentru temperamentul său irascibil
Duryodhana: Cel mai în vârstă dintre cei o sută de frați Kaurava
Dussasana: Cel de-al doilea dintre frații Kaurava

G

Gandhari: Soția lui Dhritarashtra, mama fraților Kaurava
Ganga: Personificarea fluviului Ganga; mama lui Bhishma
Ganesha: Fiul cu cap de elefant al lui Shiva
Garga: Preceptorul neamului Yadava
Garuda: Vulturul, vehiculul Domnului Vishnu
Gatotkacha: Fiul lui Bhima cu soția sa rakshasi, Hidimbi
Gopalakrishna: Literal, „păstorul Krishna“; un nume al lui Krishna
Govinda: Un nume al lui Krishna

H

Hari: Un nume al lui Vishnu/Krishna
Hidimba: Un rakshasa, fratele lui Hidimbi
Hiranyaksha: Demon ucis de Domnul Vishnu în încarnarea sa ca mistreț
Hiranyakashipu: Fratele lui Hiranyaksha, ucis de Domnul Vishnu în încarnarea sa ca om-leu

I

Indra: Regele zeilor; zeul tunetului, fulgerului și ploii
Iravan: Fiul lui Arjuna cu prințesa Naga,Ulupi

J

Jambavan: Devot al Domnului Rama, tatăl soției lui Krishna, Jambavati

Jambavati: Una dintre soțiile lui Krishna

Janardana: Un nume al lui Vishnu/Krishna

Jara (1): Băiețelul vânător care a tras săgeata fatală către Krishna

Jara (2): O rakshasi care a unit cele două jumătăți ale regelui Jarasandha

Jarasandha: Rege în Magadha, ucis de Bhima

Jaya: Gardian în Vaikuntha, lăcașul Domnului Vishnu

Jayadratha: Cumnatul lui Duryodhana

K

Kala: Spiritul timpului care este un aspect al Supremului și deci al lui Krishna

Kalanemi: Numele lui Kamsa în încarnarea sa anterioară ca demon

Kalayavana: Un rege străin care a fost ucis de regele Muchukunda

Kalindi: Numele unui fluviu, al unui lac și al uneia dintre soțiile lui Krishna

Kaliya: Șarpe omorât de Krishna

Kamsa: Rege tiran în Mathura; unchiul lui Krishna

Kanchanamala: Soția lui Karna

Kanka: Nume luat de Yudhishtira în cel de-al 13-lea an de exil

Karna: Fiul ilegitim al lui Kunti cu zeul soarelui

Karthyayani: Numele unei zeițe

Kaunteya: Nume însemnând „fiu al lui Kunti“, care se poate folosi pentru oricare dintre frații Pandava

Kaurava: Nume colectiv dat celor o sută de fii ai lui Dhritarashtra

Keshava: Un nume al lui Krishna

Keshi: Demon sub forma unui cal

Kichaka: Cumnatul regelui Virata

Kripa: Cumnatul lui Drona; tutore la curtea din Hastinapura

Krishna: A opta și suprema încarnare a Domnului Vishnu

Kritavarma: Generalul forțelor Yadava care au luptat de partea fraților Kaurava

Kubera: Rege al spiritelor naturii Yaksha și zeul bogăției

Kuchela: Prietenul sărac al lui Krishna

Kukshama: Soția lui Kuchela

Kumbhakarna: Fratele demonului Ravana

Kunti: Mama fraților Pandava

Kuntibhoja: Tatăl adoptiv al lui Kunti

Kuru: Fondator al dinastiei Kuru

L

Lakshman: Fiul lui Duryodhana

Lakshmana (1): Una dintre soțiile lui Krishna

Lakshmana (2): Fiica lui Duryodhana, care s-a căsătorit cu Samba, fiul lui Krishna

Lakshmi; Lakshmi Devi: Consoarta Domnului Vishnu, zeiță a bogăției

M

Madhava: Un nume al lui Vishnu/Krishna

Madri: Una dintre soțiile lui Pandu, mama lui Nakula și a lui Sahadeva

Mahabali: Regele demon ucis de Domnul Vishnu în încarnarea sa ca Vamana, piticul

Mahadeva: Un nume al lui Shiva (marele zeu)

Manamohana: Literal, „cel care tulbură mintea“; un nume al lui Krishna

Manigriva: Fiul lui Kubera, zeul bogăției

Manmatha: Zeul iubirii

Maya Devi (1): Bucătăreasă din Sambasura, încarnare a lui Rathi, soția lui Manmatha

Maya Devi (2): Zeiță care s-a încarnat ca fiică a lui Yashoda și care a fost dată în schimbul lui Krishna

Mayan: Arhitectul asurașilor

Meghapushpa: Unul din caii lui Krishna

Mirabai: Mare devotă din Evul Mediu a Domnului Krishna

Mitrabinda: Una dintre soțiile lui Krishna

Muchukunda: Rege antic

Muka: Demon ce a luat forma unui mistreț

Murasura: Demonul ce trăia în șanțul din capitala regelui Narakasura

Mushtika: Luptător la curtea lui Kamsa

N

Nagnajit:Rege în Kosala, fratele soției lui Krishna, Satya

Nakula: Cel de-al patrulea dintre frații Pandava

Nalakubera: Fiul lui Kubera
Nanda: Tatăl adoptiv al lui Krishna, căpetenia din Gokula
Narada: Înțelept celest
Narakasura: Rege demon care a fost ucis de Krishna
Narasimha: Cea de-a patra încarnare a Domnului Vishnu, ca om-leu
Narayana: Zeul suprem domnind în lăcașul său din Vaikuntha; un înțelept cu acest nume
Nriga: Rege care a luat forma unei șopârle de grădină din cauza unui blestem

P

Panchajana: Demon de la care Krishna și-a procurat scoica
Panchali: Prințesă în Panchala; un nume al lui Draupadi
Pandava: Nume colectiv dat celor cinci fii ai lui Pandu
Pandu: Tatăl fraților Pandava, fiul lui Ambalika
Parashara: Mare înțelept, tatăl lui Vyasa
Parashurama: Cea de-a șasea încarnare a Domnului Vishnu
Parikshit: Fiul lui Abhimanyu și al lui Uttara, singurul moștenitor al fraților Pandava
Parjanya: Un nume al lui Indra
Paundraka: Rege nebun care susținea că este cea de-a opta încarnare a lui Vishnu
Pradyumna: Fiul lui Krishna cu Rukmini
Prapti: Una din soțiile lui Kamsa
Prasena: Fratele lui Satrajit, un conducător Yadava
Pritha: Numele vechi al lui Kunti
Punardatta: Fiul lui Guru Sandipani
Pundarikaksha: „Cel cu ochii de lotus“; nume al lui Krishna
Purochana: Cel căruia i-a ordonat Duryodhana să-i ardă de vii pe frații Pandava la Varanavata
Pururavas: Strămoș al fraților Pandava
Putana: Demon-femeie trimisă de Kamsa pentru a ucide pruncii

R

Radha (1): Partenera de joacă favorită a lui Krishna în Vrindavana, o încarnare a lui Prakriti
Radha (2): Mama adoptivă a lui Karna
Raivata: Tatăl lui Revathi, soția lui Balarama
Rama (1): Cea de-a șaptea încarnare a Domnului Vishnu, a cărui

poveste este scrisă în Ramayana

Rama (2): Nume scurt pentru Balarama

Ravana: Rege demon din Lanka, care a fost ucis de Sri Rama

Revati: Soția lui Balarama

Rohini: Soția lui Vasudeva, mama lui Balarama

Rudra: Un nume al Domnului Shiva

Rukmi: Fratele lui Rukmini

Rukmini: Prințesă în Vidarbha; prima soție a Domnului Krishna

S

Sahadeva: Cel mai mic dintre frații Pandava

Sairandhri: Numele lui Draupadi în cel de-al 13-lea an de exil

Salva: Rege care deținea carul de luptă spațial Saubha

Samba: Fiul lui Krishna cu Jambavati

Sanat Kumaras: Cei patru fii ai lui Brahma, băieții înțelepți

Sanatkumara: Înțelept, fiul spiritual al lui Brahma (Dumnezeu ca și creator)

Sandipani: Preceptorul lui Krishna la Avanti

Sanjaya: Asistentul personal al lui Dhritarashtra

Satrajit: Tatăl lui Satyabhama

Satyabhama: Una dintre soțiile lui Krishna

Satyaki: Căpetenie Yadava; prieten apropiat al lui Krishna

Satyavathi: Soție a regelui Shantanu

Shaibya: Numele unui cal al lui Krishna

Shakata: Demon sub forma unei căruțe

Shakuni: Consilierul malefic și unchiul lui Duryodhana

Shalya: Unchiul lui Nakula și al lui Sahadeva

Shankhachuda: Servitorul lui Kubera

Shantanu: Tatăl lui Bhishma

Shatadhanva: Fostul pretendent al lui Satyabhama

Shesha: Adishesha, șarpele celest

Shikhandin: Fiul lui Drupada, întâi născut ca femeie

Shikhandini: Fiica lui Drupada care mai târziu și-a schimbat sexul

Shishupala: Prinț în Chedi, verișorul lui Krishna

Shiva: Dumnezeu ca distrugător sau transformator; parte a trinității, Brahma-Vishnu-Shiva

Shridama: Păstorel, devot al lui Krishna

Shrutayudha: Fiul lui Varuna; a luptat pentru tabăra Kaurava

Shveta: Fiul lui Virata

Sita: Soție a Domnului Rama

Skanda: Generalul zeilor; fiul Domnului Shiva
Subhadra: Sora mai mică a lui Krishna; soția lui Arjuna
Sudama (1): Împletitor de ghirlande în Mathura
Sudama (2): Prietenul lui Krishna în ashramul lui Guru Sandipani
Sugriva: Numele unuia dintre caii lui Krishna
Sura: Strămoș al neamului Yadava
Surabhi: Vaca celestă care îndeplinea toate dorințele
Surya: Zeul soarelui
Surya Narayana: Domnul Narayana sub forma soarelui
Suyodhana: Un alt nume pentru Duryodhana

T

Tantripala: Numele lui Sahadeva în cel de-al 13-lea an de exil
Trinavarta: Demon sub forma unui ciclon
Trivakra: Numele unei cocoșate din Mathura pe care a îndreptat-o Krishna

U

Uddhava: Verișorul lui Krishna, prietenul său apropiat și prim-ministru
Ugrasena: Tatăl lui Kamsa, rege al neamului Yadava
Uluka (1): Fiul lui Shakuni
Uluka (2): Brahman ce a fost trimis ca ambasador la curtea dinastiei Kuru
Upananda: Un păstor bătrân în Gokula
Urvashi: Nimfă celestă
Usha: Soție a nepotului lui Krishna, Aniruddha
Uttanga: Un brahman bătrân, devot al lui Krishna
Uttara: Fiica lui Virata, soția lui Abhimanyu
Uttara Kumara: Fiul lui Virata

V

Vaasudeva: „Fiul lui Vasudeva“; un nume al lui Krishna
Valahaka: Numele unuia dintre caii lui Krishna
Valala: Numele lui Bhima în cel de-al 13-lea an de exil
Vamana: Cea de-a cincea încarnare a Domnului Vishnu, sub forma unui pitic
Vanamali: Literal, „purtătorul unei ghirlande de flori sălbatice“; un

nume al lui Vishnu/Krishna

Varuna: Zeul apelor

Vasishta: Mare înțelept, străbunic al lui Vyasa

Vasudeva: Tatăl lui Krishna

Vayu: Zeul vânturilor

Vichitravirya: Tatăl lui Dhritarashtra

Vidura: Fratele vitreg al lui Dhritarashtra, renumit pentru înțelepciunea sa

Vijaya: Paznic în Vaikuntha, lăcașul Domnului Vishnu

Vinda: Prinț în Avanti, fratele lui Mitrabinda

Virata: Rege în Matsya, la a cărui curte familia Pandava a petrecut cel de-al 13-lea an de exil

Vishnu: Dumnezeu ca susținător și păstrător; parte a trinității Brahma-Vishnu-Shiva

Vishnuratha: Nume al lui Parikshit, fiul lui Abhimanyu

Vishwakarma: Arhitectul zeilor

Vraja: Zonă în care Krishna și-a petrecut copilăria, care cuprinde Gokula și Vrindavana

Vyasa: Înțelept care a scris Mahabharata și multe alte epopei

Vyoma: Demon

Y

Yadava: Nume al lui Krishna sau al oricărui cetățean aparținând poporului Yadava

Yadu: Strămoș al neamului Yadava de la care a fost preluat numele poporului respectiv

Yashoda: Mama adoptivă a lui Krishna

Yogamaya: Zeița iluziei

Yudhishtira: Cel mai mare dintre frații Pandava

Yuyutsu: Fiul ilegitim al lui Dhritarashtra care a luptat de partea fraților Pandava